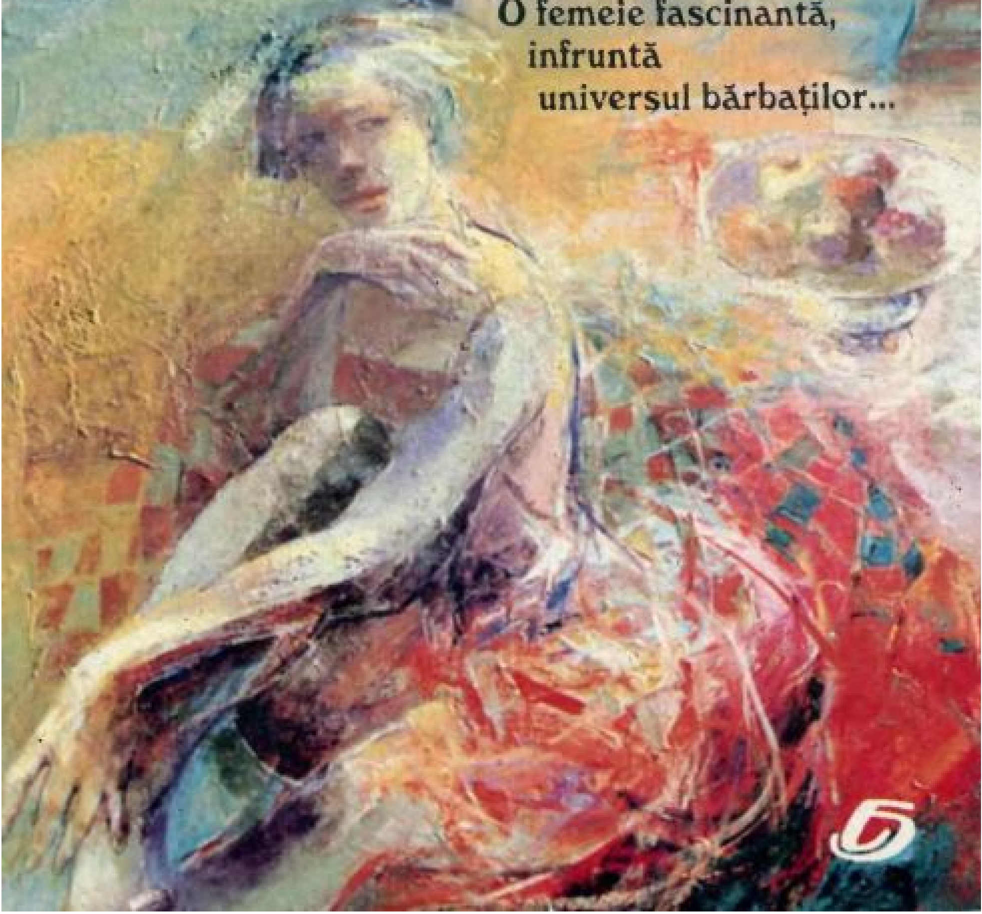
DAPHNE DU MAURIER

Mary Anne

O viață palpitantă - o poveste adevărată.
O femeie fascinantă,
înfruntă
universul bărbaților...

DAPHNE DU MAURIER

Mary Anne

Traducere şi note de SORANA GEORGESCU-GORJAN

Editura Doina
Bucureşti, 1994

Cuprins

DAPHNE DU MAURIER

A fost fiica lui sir Gerald Du Maurier, celebru actor şi manager. După studii în Londra şi Paris scrie un prim roman în 1931 *(The Loving Spirit)*. Au urmat alte trei romane şi o biografie a tatălui ei, scrisă cu obiectivitate. În 1938 romanul *Rebecca* îi aduce consacrarea. Aproape toate cele 15 romane pe care le-a compus au fost bestsellere. După scrierile sale s-au realizat filme de mare succes. Ecranizarea după *Rebecca* l-a avut ca protagonist pe Laurence Olivier. Alfred Hitchcock s-a inspirat din nuvela *Păsările*. Daphne Du Maurier a scris biografia lui Branwell Brontë şi a relatat viaţa familiei ei în epoca victoriană. A publicat două volume de autobiografii precum şi o evocare a Cornwallului, ţinutul îndrăgit care este fundalul multora din scrierile sale. S-a căsătorit cu general-colonelul sir Frederick Browning şi a fost decorată în 1969 cu Ordinul Imperiului Britanic. A murit în 1989. Margaret Foster scria: „Nici un alt scriitor de succes nu a reuşit să desfidă orice clasificare... Ea satisface şi criteriile contestabile ale prozei de largă audienţă dar în acelaşi timp face faţă pe deplin exigenţelor adevăratei literaturi, cum puţini romancieri o fac”.

Mulțumesc din inimă lui sir Walter Peacock pentru notițele sale referitoare la Mary Anne Clarke, care mi-au oferit informații prețioase; lui Oriel Malet pentru nenumăratele ore petrecute la British Museum şi la Arhivele Naționale; şi cu deosebire lui Derek Pepys Whitely pentru neobosita cercetare a cărților, articolelor şi documentelor vremii şi pentru sfaturile sale care mi-au fost de mare ajutor în înțelegerea lucrărilor de consultat.

Daphne du Maurier

PARTEA ÎNTÂI

Unu

Multă vreme după ce ea plecase şi ieşise cu totul din viaţa lor, doar zâmbetul ei le răsărea aievea în minte. De trăsăturile şi coloritul chipului ei îşi aminteau ca prin ceaţă. Ochii erau albaştri, negreşit, sau poate erau verzi ori cenuşii. Iar părul, pe care-l purta strâns într-un coc grecesc sau adunat zulufi în creştet, era pare-se de culoarea castanei coapte. În schimb, nasul numai grecesc nu era – de asta erau siguri, căci parcă-i vedeau vârful ridicat obraznic în sus. Cât despre croiala gurii, nu o luaseră niciodată în seamă, nici pe vremuri, nici acum.

În zâmbet se desluşea răspunsul la toate cele întâmplate. Mijea în colţul stâng al gurii şi-i flutura pe buze doar o clipă, parcă luând în derâdere de-a valma atât pe cei care-i erau dragi – începând cu rudele-i de sânge – cât şi pe cei care-i stârneau dispreţul. Şi în timp ce toţi aşteptau cu sufletul la gură să-i şfichiuie cu vorba sau să le dea peste nas, zâmbetul îi lumina privirile, îmblânzindu-i întregul chip cuprins de voioşie. Respirând uşuraţi, toţi se desfătau la căldura surâsului ei şi făceau haz împreună cu ea. Şi nu era nici urmă de pretenţie intelectuală în râsul în care izbucnea apoi – zgomotos, vulgar, deşănţat.

De asta îşi vor aminti peste ani. Toate celelalte se duseseră pe apa uitării. Şi minciunile ei şi înşelăciunile şi izbucnirile de mânie pe nepusă masă. Şi risipa nesăbuită şi dărnicia fără rost şi limba otrăvită. Păstrau în gând doar căldura şi dragostea ei de viaţă.

Fiecare şi-o amintea pe rând, în clipele de singurătate. Ei erau doar nişte umbre nedesluşite unul pentru altul. Şi deşi drumurile unora se încrucişaseră,

nu fuseseră niciodată prieteni. Legătura care-i unea era mai presus de voia lor.

Ciudat lucru, cei trei pe care-i iubise cel mai mult se stinseră la mai puţin de un an unul de altul, iar cel de-al patrulea îi urmă nu după multă vreme. Şi înaintea marii treceri, fiecăruia îi apăru în faţă zâmbetul ei. Şi râsul ei limpede şi puternic, fără nimic spectral, le răsună într-un colţişor din minte, în timp ce amintirile îi copleşeau fără de veste.

Fratele ei, Charles Thompson, părăsi primul această lume şi asta deoarece îi lipsea răbdarea. Nerăbdător fusese încă de mic, de pe vremea când era doar un băieţel care întindea mânuţele spre ea, spunându-i „Ia-mă cu tine, nu mă lăsa singur!”. El i se încredinţase astfel pentru totdeauna. Nici atunci şi nici în anii de maturitate nu se emancipase. Nu se eliberase nici ea de el şi aceasta le adusese amândurora nenorocirea.

Sfârşitul i se trase de la o încăierare într-o tavernă unde se umfla în pene ca de obicei. Se lăudase că fusese odată comandantul de companie cu cele mai mari perspective din regiment şi că era propus pentru avansare. Şi o luase de la capăt cu vechea poveste: sănătatea şubredă, duşmănia colonelului, animozitatea colegilor ofiţeri, evidenta rea-credinţă a Curţii marţiale şi – colac peste pupăză – răzbunarea meschină a comandantului suprem care căutase să se răzbune pe soră dezonorându-i fratele.

El se uită în jur, aşteptându-se la manifestări de compasiune, dar nimănui nu-i păsa de el şi nici nu se oboseau să-l mai asculte căci trecuse atâta vreme de atunci încât cele întâmplate nu mai însemnau nimic. Se întorseseră cu spatele şi începură să-şi umple paharele iar Charles Thompson îşi trânti pocalul pe masă, înroşindu-se de mânie şi spuse:

— Luaţi aminte, nenorociţilor! Ştiu nişte lucruri despre familia regală de nici n-o să vă vină să credeţi. Dacă le-aţi auzi, aţi da de-azvârlita cu întreaga familie

Brunswick, dincolo de Mare.

Şi atunci cineva, care-şi amintea ceea ce se întâmplase cam cu şaisprezece ani în urmă, rosti în şoaptă un cuplet vulgar care se cântase pe vremuri pe străzile Londrei, nu prea măgulitor pentru sora lui Charles. Omul nu avea niciun gând rău, dorea doar să fie amuzant. Lui Charles Thompson nu i se păru deloc hazliu. Se ridică şi-l lovi pe tip peste gură, masa se răsturnă şi Charles mai pocni pe cineva. Şi să te ţii tărăboi şi harababură, larmă şi înjurături. Se trezi afară în stradă, cu sângele curgându-i pe obraz. Râsul batjocoritor al ultimilor lui tovarăşi de chef îi răsuna încă în auz.

Luna strălucea şi domul catedralei St. Paul se contura limpede pe cer. Fără să-şi dea seama ce face, simţul de orientare de mult pierdut îl conduse prin labirintul străzilor până la vechea lor casă din copilărie, a cărei existenţă ar fi tăgăduit-o în faţa prietenilor din tavernă. Sau, aşa cum obişnuia adesea să facă sora lui, ar fi localizat-o altundeva, în Oxfordshire poate, sau chiar în Scoţia. Dar iat-o în faţa lui, întunecată şi înghesuită printre celelalte, în capul ulicioarei, în Bowling Inn Alley[1]. Nici măcar o rază piezişă de lună nu-i lumina ferestrele pe care, când erau copii, se cocoţaseră de atâtea ori, făcând planuri de viitor. Mai bine zis ea plănuia şi el asculta. Şi azi mai locuiau acolo oameni. Auzi un plânset de copil şi o voce arţăgoasă de femeie care îl ocăra. Apoi uşa casei cele întunecate se deschise şi cineva azvârli un lighean de zoaie pe bolovanii caldarâmului, înjurând.

Charles Thompson se îndepărtă şi fantasmele trecutului se luară după el. Îl urmară de-a lungul străzilor până la Tamisa, ale cărei ape se ridicau iuţi sub Podul Londrei. Acolo îşi dădu seama că nu are nici bani,

---

[1] S-au păstrat în original numele de locuri. *Street=stradă, Alley, Lane, Passage =străduţă îngustă, ulicioară; Place = stradă scurtă şi lată; Square = piaţă*.

nici perspective de viitor, că ea nu se mai află lângă el şi că sângele, pe care doar ea i l-ar fi şters de pe faţă, îi umplea gura.

Au dat peste el nişte copii care se bălăceau în noroi, dar asta după mai multă vreme.

*

William Dowler, cel care-i păstrase ei credinţă timp de douăzeci şi cinci de ani, a fost cel care a identificat cadavrul lui Charles Thompson. Deşi bolnav, venise de la Brighton la Londra anume, după ce aflase dintr-o scrisoare de la avocaţii ei consultanţi despre omul găsit în fluviul Londrei. Anumite amănunte corespundeau cu descrierea fratelui dispărut şi Dowler, în calitate de curator, îşi adună puterile ca să facă faţă obligaţiei. Nu-i plăcuse niciodată de Thompson şi în timp ce-i privea rămăşiţele la morgă, nu putu să nu se gândească cum i s-ar fi schimbat ei viaţa dacă frate-său s-ar fi dus să se înece cu şaptesprezece ani mai devreme, când fusese scos din armată. Şi el, Dowler, ar fi avut altă viaţă. Cu inima zdrobită ea i-ar fi cerut lui s-o ajute şi el ar fi dus-o departe, să uite de toate. În loc de asta, amărăciunea şi mânia o împinseseră să se răzbune. Şi iată-l acum dormindu-şi somnul de veci pe cel ce pricinuise atâtea necazuri. „Scumpul” ei frate, cum îi spunea ea, „iubitul” ei băiat.

Întors la Brighton, Dowler se întrebă dacă nu cumva antipatia lui faţă de Thompson fusese de fapt gelozie. N-avusese nimic împotriva nenumăraţilor ei prieteni, căci nu păreau să aibă vreo importanţă. Majoritatea erau nişte bieţi linguşitori care o curtau doar ca să obţină avantaje. Poate că fusese mai intimă cu unul sau doi, dar el închisese ochii. În privinţa ducelui, după primul şoc emoţional, considerase legătura cu acesta ca o necesitate, un fel de afacere. De altfel degeaba şi-ar fi bătut gura, tot n-o putea opri.

— Ţi-am spus că ţintesc sus, îi spusese ea, şi de data

aceasta săgeata a nimerit ținta. Voi avea însă nevoie şi de tine, din umbră.

În umbră şi rămăsese. El venea ori de câte ori îl chema. Îi dădea sfaturi pe care ea nu le urma niciodată. Îi achita notele de plată când ducele uita s-o facă. Îi răscumpărase până şi diamantele de la casa de amanet. Şi, culme a decăderii, tot el îi însoțea copiii la şcoală, când ea se ducea la Weybridge după Alteța Sa regală.

De ce făcuse tot ce făcuse? Ce câştigase el din toate?

Cu privirile ațintite spre valurile care se spărgeau paşnic de țărm la Brighton, William Dowler se ducea cu gândul la săptămânile pe care le petrecuse cu ea acolo, înainte să-şi facă apariția ducele. Nu încăpea îndoială că ea era chiar şi atunci în căutare de pradă – îşi aminti de Cripplegate Barrymore şi de cavalerii din trăsurile cu patru cai – dar el fusese prea îndrăgostit de ea ca să bage de seamă sau să-i pese.

La Hampstead fusese cel mai fericit. Atunci ea avusese nevoie de el şi la el alergase instinctiv, din camera copilei bolnave. Mai târziu, după ce o părăsise ducele, nevoia de el a fost şi mai mare. Când revenise la Hampstead, el crezuse că nu-l poartă decât pe el în gând, dar nu putea fi sigur de nimic, căci mintea ei n-avea astâmpăr.

Şi în cele din urmă, oare dragostea o mânase către el în acea noapte la Hotelul Reid, la nicio oră după ce sosise din Lisabona, murdar şi obosit după drum? Ea îşi aruncase o pelerină pe umeri – nici măcar nu încercase să se ascundă. Îi spusese:

— Ai lipsit prea multă vreme. Am avut atâta nevoie de ajutorul tău!

Sau poate că alesese momentul cel mai potrivit ca să-l viziteze pe nepregătite, cunoscându-i slăbiciunea şi intuind că el va depune o mărturie extrem de prețioasă în favoarea ei în Camera Comunelor?

Nu exista răspuns nici la această întrebare, nici la oricare alta. N-avea importanță, zâmbetul rămânea. William Dowler se întoarse cu spatele spre mare şi

rămase nemişcat, cu pălăria în mână, asemeni celorlalţi trecători: ca un ecou al amintirilor trecu pe lângă el o caleaşcă în care se aflau un gentleman solid şi vârstnic şi o fetiţă.

Erau ducele de York şi nepoata lui, prinţesa Victoria. Ducele îmbătrânise în ultima vreme, arăta mult mai în vârstă decât cei şaizeci şi doi de ani ai săi. Era însă la fel de rumen şi avea aceeaşi ţinută rigidă de militar, cu mâna pe jumătate ridicată în semn de salut faţă de trecători. Dowler îl văzu apoi aplecându-se şi zâmbindu-i copilei care îl privea râzând. Pentru prima oară în viaţă simţi cum îl cuprinde mila faţă de bărbatul pe care odinioară îl invidiase.

Bătrânul aşezat în caleaşcă în tovărăşia copilei avea ceva patetic şi Dowler se întrebă dacă nu cumva era şi el foarte singur. Cronica mondenă afirma că nu-şi putea reveni după moartea ultimei sale iubite, ducesa de Rulland, dar gura lumii spunea multe, după cum bine ştia şi Dowler. Părea mai aproape de adevăr zvonul cum că mai avea de trăit doar câteva luni şi că hidropizia îl va băga în mormânt. De va fi aşa, ziarele de scandal vor scormoni din nou prin murdăriile Anchetei şi alături de anunţul mortuar cu chenar negru Dowler era sigur că o să vadă iar numele ei, împroşcat cu noroi.

*

Nu i-a fost dat să treacă prin această încercare căci se stinse cu patru luni înaintea ducelui. Şi ducele dădu peste necrologul lui Dowler într-un număr vechi din *The Gentleman's Magazine*. Şedea în bibliotecă, în casa din Arlington Street, înfăşurat într-un halat cenuşiu şi cu picioarele umflate şi bandajate sprijinite pe scaunul din faţă. Aţipise probabil – obosea foarte repede deşi nu-i plăcea să vorbească cu nimeni despre asta, nici chiar cu Herbert Taylor, secretarul lui particular. Toată lumea îi spunea că este foarte bolnav şi că trebuie să se odihnească, începând cu fratele lui, regele, şi terminând

cu doctorii nepricepuți şi încurcă-lume care-l consultau în fiecare dimineață.

Dowler… Ce scria oare în revistă?

„William Dowler, Esq., fost ofițer de intendență în Armata Regală s-a săvârşit din viață la 7 septembrie la Brighton”.

Şi ducele uită că este infirm şi neputincios. Din Rutland House, din Arlington Street, gândul îl purtă în holul casei din Gloucester Place. Se văzu scoțându-şi centironul şi aruncându-i-l lui Ludovick şi apoi urcând în goană câte trei trepte deodată, în timp ce ea îi striga din capul scărilor:

— Alteță, vă aşteptam acum câteva ore!

Micul ritual ceremonios nu însemna nimic – era destinat doar urechilor servitorilor – şi în timp ce ea îi făcea o reverență absurdă (îi plăcea la nebunie să facă plecăciuni, indiferent dacă purta rochie de bal sau cămaşă de noapte), el deschidea uşa cu o lovitură de picior şi o lăsa să se trântească în urmă-i. Într-o clipă ea i se cuibărea în brațe şi-i descheia nasturele de sus al tunicii.

— Pe unde mi-ai fost de data asta? La Horse Guards[2] sau la palat?

— Şi-ntr-un loc şi într-altul, iubito. Adu-ți un pic aminte că suntem în război.

— Nu uit asta nicio clipă. Ai isprăvi însă treaba mai iute dacă l-ai avea tot pe Clinton secretar militar, în locul lui Gordon.

— Ce-ar fi să conduci tu serviciul în locul meu?

— Păi asta şi fac din umbră de şase luni. Să-i spui croitorului că face butoniere prea mici, mi-am rupt unghia.

Dowler… William Dowler… de el era vorba. Îi găsise o slujbă la Intendență. Aprovizionare şi Rezerve de Hrană,

---

[2] Cartier general al comandantului armatei engleze.

circumscripția militară de est își amintea chiar şi data, iunie sau iulie 1805.

— Bill Dowler este un prieten foarte vechi, Alteță, spusese ea. Dacă obține această numire o să-şi arate recunoştința față de mine.

El era pe jumătate adormit. Ultimul pahar de Porto era de vină. Vinul își făcea întotdeauna efectul. Şi capul ei sprijinit de umărul lui.

— Şi cum o să-şi arate recunoştința?

— Făcând orice i-aş cere. Ar putea, de pildă, să achite nota de plată a măcelarului. Nu-i plătită de trei luni. Din acest motiv ai mâncat peşte astă-seară.

Doamne! Râsul ei îi răsună în minte ca o fantomă a trecutului. Aici, fără de veste, în Arlington Street, unde nu avea amintiri legate de ea. Crezuse că le dăduse de mult uitării, colbuite sub pânzele de păianjen din casa pustie din Gloucester Place.

La Anchetă ieşise la iveală faptul că Dowler îi plătise ei pentru numire o mie de lire sterline şi că-i fusese şi amant în decursul anilor. Aşa se spunea. Pesemne toate erau minciuni. Dar ce însemnătate mai avea asta acum? Dezastrul provocat de ea în viața lui fusese ceva trecător. Totul era uitat. Şi celelalte femei din viața lui nu-i ajungeau ei nici la degetul cel mic, deşi doar Dumnezeu ştia cât se străduise să mai găsească una ca ea. La toate le lipsea acea calitate imposibil de definit care dăduse farmec puținilor ani petrecuți în Gloucester Place. După o zi interminabilă petrecută la Horse Guards, se ducea seara la ea şi acolo uita de toate greutățile, plictiselile şi necazurile cu care era blagoslovit comandantul suprem al unei armate de cincizeci de ori mai mică decât cea a inamicului. (El încasase toate ocările şi nicio laudă; nu era uşor lucru să ai de-a face cu o droaie de zevzeci şi să te zbați ca să pui ordine în apărarea țării, în timp ce duşmanul sta la pândă dincolo de Mare, aşteptând momentul propice pentru invazie). De îndată ce păşea în casa ei i se ducea iritarea şi se putea destinde.

Şi ea se pricepea al naibii de bine să-l hrănească. Ştia

că nu putea să sufere mesele somptuoase. Totul era aşa cum trebuia. Şi apoi se putea întinde cât era de lung în fața unui foc straşnic să-şi bea coniacul, iar ea îl făcea să râdă cu tot felul de prostioare. Îşi amintea până şi mirosul camerei, dezordinea care îl făcea să se simtă acasă, tablourile pictate de ea – tot timpul lua lecții de ceva – harpa din colț, păpuşa caraghioasă adusă de la vreun bal mascat şi azvârlită pe candelabru.

De ce se sfârşise oare totul? Era prea frumos ca să poată dura sau intrigantul acela de Adam îşi vârâse coada în toată povestea şi semănase zâzania? Sau fusese de vină bețivanul acela de soț neghiob cu amenințările lui? Probabil că-şi găsise sfârşitul în vreun şanț.

Era mort cu siguranță. Toți erau fie morți, fie pe moarte. Şi el era pe ducă.

Trase clopoțelul să-l cheme pe Batchelor, servitorul său personal.

— Ce mişcare se aude afară, în stradă?

— Se aştern paie pe caldarâm în Picadilly, Altețā, ca să nu vă tulbure zgomotul. Aşa a poruncit sir Herbert Taylor.

— Asta-i o tâmpenie. Spune-le să înceteze. Mie îmi place zgomotul circulației. Nu pot să sufăr linişte a.

În spatele casei din Gloucester Place se afla o cazarmă. De la fereastra camerei lui de toaletă obişnuiau să privească împreună cum călăreau cei din cavaleria de gardă. Casa aceea era plină de viață şi veselie. Mereu se întâmpla câte ceva. Ea cânta în timp ce se pieptăna, striga la copiii cărora le pusese la dispoziție etajul de sus, o bruftuluia pe slujnică dacă-i aducea pantofii nepotriviți. Acolo nu era niciodată linişte, ca acum, era viață.

Dobitocul de Taylor, ce idee să poruncească să se aştearnă paie în Picadilly...

*

Soțul, pe care ducele de York îl numise bețivan neghiob, prefera zgomotului străzii tăcerea. Era mai moale să cazi cu șezutul pe iarbă decât în rigolă. Deși nu i se întâmpla asta prea des. Fermierul Sutherland, cu care locuia și care se îngrijea de el atât de bine, îl ferea de așa ceva. El ținea whisky-ul sub cheie. Dar Joseph Clarke avea o ascunzătoare sub scândurile din dușumeaua dormitorului în care-și păstra rezerva secretă și, uneori, când îl cuprindea melancolia – căci iarna era tare lungă la Caithness – se cinstea singur. După ce se mai înveselea, deși era încă la începutul chefului, bea solemn în sănătatea Alteței Sale regale, comandantul suprem.

Deși nu era nimeni prin preajmă, el rostea cu glas tare:

— Nu îi e dat oricui să fie încornorat cu un prinț de sânge.

Din păcate starea aceasta de spirit nu dura prea mult. Urma autocompătimirea. Câte n-ar fi putut el realiza dacă nu i-ar fi fost potrivnică soarta. Avusese ghinion de la început și până la sfârșit. Îi era limpede ce fel de operă ar fi dorit să facă, dar n-avusese niciodată prilejul s-o dovedească. Nu reușea să se țină de lucru. Întotdeauna îl împiedica ceva. Dacă cineva i-ar pune acum în mână un ciocan și o daltă și l-ar așeza în fața unui bloc de granit de șase picioare sau poate de șase picioare și trei inci[3] – înălțimea comandantului suprem – ar... ar crea capodopera pe care ea îl rugase mereu s-o facă. Sau de nu, ar face piatra fărâme și ar bea whisky-ul până la fund.

Oricum în Cailhness se găsea granit chiar prea mult. În comitatul ăsta era granit în tot locul. De aceea îl și trimiseseră aici.

— Ai învățat meseria de zidar, nu-i așa? Atunci, dă-i bătaie!

Zidar? Nu! Artist, sculptor, făuritor de vise. După o

---

[3] Un metru optzeci și doi sau un metru nouăzeci.

sticlă de whisky, îmbina toate trei ipostazele.

Iar ea avusese neobrăzarea să se ridice în faţa Camerei Comunelor şi să-i spună procurorului general, în auzul tuturor celor adunaţi acolo, că el era un nimeni.

— Soţul dumneavoastră trăieşte?

— Habar n-am dacă trăieşte sau e mort. Mie mi-e tot una.

— Se îndeletnicea cu ceva?

— Cu nimic. Era pur şi simplu un om.

Şi toţi au râs la vorbele ei. Scrisese şi în ziar. El îl cumpărase şi citise. S-a râs. Pur şi simplu un om.

Uită insulta la al treilea pahar de whisky. Deschizând larg fereastra ca să intre ceaţa scoţiană în camera rece, se întinse în pat şi-şi aţinti privirile în tavan. Dar în loc să vadă capetele de sfinţi pe care i-ar fi putut sculpta, distanţi, austeri, cu ochi orbi îndreptaţi spre cer, el văzu aievea zâmbetul ei şi-i auzi râsul. Se aflau din nou în zori în curtea bisericii St. Pancras.

— S-a întâmplat ceva îngrozitor, îi spusese el. Am uitat autorizaţia.

— Este la mine, răspunsese ea. Şi ne mai trebuie un martor. Am avut grijă şi de asta.

— Cine este?

— Groparul de la biserica Pancras. I-am dat doi şilingi pentru osteneală. Grăbeşte-te. Suntem aşteptaţi.

Era atât de emoţionată încât îşi semnase numele în registru înaintea lui. Tocmai împlinise şaisprezece ani.

Pur şi simplu un om. Cu toate acestea avu şi el parte de necrolog. Nu în *The Times*, nici în *The Gentleman's Magazine*, ci în *John O'Groats Journal*.

„Domnul J, Clarke a răposat la 9 februarie 1836 în casa domnului Sutherland din Bylbster, parohia Wattin, din acest comitat. Trecea drept soţul faimoasei Mary Anne Clarke, cea care s-a remarcat prin rolul deosebit avut în anchetarea Alteţei Sale regale, regretatul duce de York. În ultima vreme se lăsase în voia unor porniri nestăpânite care, adunate cu necazurile conjugale, i-au

afectat vizibil mintea. Se spune că s-au găsit la el mai multe cărți pe care era scris numele de Mary Anne Clarke.”

*

Şi aşa pieri şi ultima verigă, trecând în viața veşnică în aburi de alcool. În urma lor rămăseseră doar teancuri de scrisori şi pamflete vulgare şi vechi reportaje în ziare colbuite. Şi era rândul posesoarei zâmbetului să râdă la urmă. Căci ea nu era nici strigoi, nici amintire, nici născocire a imaginației, nici parte dintr-un vis de mult dispărut, care să frângă inimile celor care o iubiseră prea mult şi neînțelept. La şaptezeci şi şase de ani, privea de la fereastra casei ei din Boulogne, peste Mare, spre o Anglie care o uitase cu totul.

Fiica ei preferată murise, cea de a doua locuia la Londra. Nepoților de care se îngrijise când erau mici le erau ruşine de ea şi nu-i scriau niciodată. Fiul pe care-l adorase îşi ducea viața singur. Bărbații şi femeile pe care le cunoscuse trecuseră în neființă.

Visele erau acum doar ale ei.

Doi

Pentru Mary Anne prima amintire era legată de mirosul de cerneală tipografică. Hainele lui Bob Farquhar, tatăl ei vitreg, erau îmbibate de acest miros, care le dădea mult de furcă la spălat mamei şi ei. Oricât de tare ar fi frecat, petele nu se duceau şi manşetele cămăşilor nu păreau niciodată curate. De altfel nici el nu arăta prea curat iar mama ei, care era impecabilă şi foarte distinsă, îl boscorodea întruna. Seara, când se aşeza la masă, avea de regulă mâinile pătate de cerneală care-i pătrunsese şi sub unghii şi i le înnegrise, iar Mary Anne, ageră şi atentă, citea mâhnirea pe chipul mamei, chip blând de martiră îndelung încercată. Dar întrucât îşi îndrăgea tatăl vitreg şi-i displăcea să-l vadă cicălit, îl ciupea pe sub masă pe unul din frăţiori, făcându-l să ţipe şi provocând astfel o diversiune.

— Gura! spunea Bob Farquhar. Când mănânc vreau să se audă musca.

Înfuleca mâncarea cu zgomot, iar cu mâna stângă scotocea în buzunar şi scotea un căpeţel de creion şi un sul de şpalturi încă umede şi mirosind a cerneală. Mânca şi făcea corecturi în acelaşi timp şi mirosul de cerneală se amesteca cu aburul de la sos.

Aşa s-a deprins Mary Anne să citească. Cuvintele o fascinau, ca şi forma literelor cu înflorituri. Îşi închipuia că literele care se repetau mai des erau şi cele mai importante. După părerea ei, aveau şi sex diferit. Literele a, e şi u erau femei. Literele dure g, b şi q erau bărbaţi şi păreau că se bizuie pe celelalte.

— Asta ce înseamnă? Silabiseşte-mi! îi spunea ea lui Bob Farquhar.

Iar tatăl vitreg, om de treabă şi înţelegător, înconjura

copila cu braţul şi-i arăta cum se alcătuiesc cuvinte din litere şi la ce folosesc. Era singura lectură la îndemâna ei, căci maică-sa îşi vânduse de mult toate cărţile ca şi alte bunuri, ca să suplimenteze micul venit pe care-l realiza Bob Farquhar lucrând la maşina de imprimat a domnului Hughes. La comanda unor scriitoraşi de doi bani, acesta producea valuri de pamflete cu jumătate de penny coala.

Şi aşa se face că la vârsta la care alţi copii învăţau catehismul sau silabiseau proverbe Mary Anne stătea în pragul casei strâmte din Bowling Inn Alley citind sârguincios texte cuprinzând atacuri împotriva guvernului, critici acerbe ale politicii externe, aclamaţii isterice sau acuzaţii la fel de isterice faţă de conducătorii populari, totul amestecat cu calomnii, bârfe şi aluzii răutăcioase din belşug.

— Ai grijă de băieţi, Mary Anne, şi vezi de spală vasele în locul meu! îi striga maică-sa, ostenită şi nervoasă.

Dând la o parte foile murdare de ziar lăsate de tatăl ei vitreg, fetiţa se ridica şi se apuca să spele vasele de la micul dejun, de la prânz sau de la cină, căci maică-sa, care era iar gravidă, nu le putea face faţă. În timpul acesta, Charley, fratele ei bun, se îndopa cu gem iar cei doi frăţiori vitregi, George şi Eddie, se târau de-a buşilea pe duşumea, pe lângă picioarele ei.

— Dacă vreţi să vă iau la plimbare, fiţi cuminţi! le poruncea ea cu voce scăzută, să n-o audă maică-sa din dormitorul de la etaj. Mai apoi, după ce spălase vasele şi pregătise următoarea masă, după ce maică-sa se vârâse în pat să se odihnească o oră, Mary Anne îl ridica în braţe pe unul din băieţei şi şi-l aşeza călare pe şold, îl lua de mână pe altul şi-l lăsa pe al treilea să o urmeze, agăţat de fustele ei. Şi o porneau, părăsind ulicioara întunecoasă în care soarele nu pătrundea nicicând, prin labirintul străduţelor învecinate, până la Chancery Lane şi apoi în centru, în Fleet Street.

Era cu totul altă lume dar îi plăcea, căci era plină de culoare şi zgomot şi miros, nu însă de mirosul ulicioarei

lor. Oamenii se îmbrânceau pe caldarâm, vehiculele huruiau spre Ludgate Hill şi Catedrala St. Paul, căruţaşii plesneau din bice şi zbierau, ducându-şi caii spre marginea drumului ca să facă loc unei caleşti ce-i împroşca cu noroi. Un gentleman distins cobora dintr-o trăsură şi intra într-o librărie în timp ce o florăreasă îi vâra sub nas un mănunchi de levănţică. Pe partea opusă, dintr-o căruţă răsturnată se împrăştiaseră mere şi portocale, iar un muzicant orb şi un bătrânel care repara un scaun căzuseră în şanţ.

Zgomotul şi mirosul Londrei răbufneau în jurul ei şi simţea că şi ea este o părticică din permanenta mişcare şi agitaţie. Cu siguranţă toate acestea duceau undeva, spre ceva – nu doar spre treptele Catedralei St. Paul, unde băieţeii se puteau juca în linişte, în afara vâltorii, iar ea putea să-i supravegheze.

Aventura era ici. Aventura era colo. Era o aventură chiar şi să ridice un bucheţel scăpat de o doamnă şi să-l ofere unui bătrân gentleman, care s-o mângâie pe cap şi să-i dea doi penny. Era o aventură să se zgâiască la vitrinele caselor de amanet, să se plimbe cu căruţa dacă îi zâmbea căruţaşul, să se hârjonească cu ucenicii, să dea târcoale librăriilor şi, când n-o vedea librarul, să rupă paginile din mijloc ale cărţilor ca să le citească acasă, căci eventualii cumpărători se uitau doar la începutul şi la sfârşitul volumului.

Îi plăceau toate acestea deşi nu ştia de ce. De aceea nu i se destăinuia mamei care ar fi certat-o de bună seamă şi ar fi dezaprobat-o.

Strada îi era mentor şi loc de joacă, învăţător şi tovarăş. Pe stradă îi buzunăreau pungaşii pe trecători, aici căpătau cerşetorii de pomană, se cumpărau mărfurile, se vindeau vechiturile; aici bărbaţii râdeau şi înjurau, femeile se jeluiau sau zâmbeau, copiii erau striviţi sub roţi. Unii bărbaţi şi femei purtau haine de soi, alţii zdrenţe. Cei dintâi mâncau bine, ceilalţi flămânzeau. Ca să te fereşti de zdrenţe şi de foame, trebuia să fii cu luare-aminte, să ştii să aştepţi, să ridici

tu moneda căzută pe caldarâm înainte s-o facă altul, să fii în stare să fugi repede, să ascunzi în grabă, să zâmbeşti la momentul potrivit, să te piteşti în clipa următoare, să păstrezi ce ai, să ai grijă de ai tăi. Trebuia să ia aminte să nu care cumva să-i semene maică-sii când se va face mare, căci mama era slabă, nu avea rezistenţă, se simţea pierdută în acest univers londonez care-i era străin. Singura ei consolare erau poveştile despre trecut, despre zilele mai bune pe care le cunoscuse.

Zile mai bune... Dar cum erau oare acelea? Zile mai bune, adică să te culci în aşternut fin, să ţii o servitoare, să îmbraci haine noi, să iei masa la ora patru. Toate acestea nu aveau nicio realitate pentru fetiţă, dar o auzise pe maică-sa vorbind atâta despre ele, încât deveniseră palpabile în ochii ei. Mary Anne parcă vedea aievea zilele mai bune. Vedea servitoarea, îmbrăca hainele, lua masa la ora patru. Nu pricepea însă de ce renunţase maică-sa la toate acestea.

— N-am avut încotro. Eram văduvă. Trebuia să vă cresc pe tine şi pe Charley.

— Cum adică, n-ai avut încotro?

— Tatăl tău vitreg m-a cerut de nevastă. N-aveam altă alegere. Şi apoi, el era bun şi blând.

Deci nu bărbaţii erau întreţinuţi de femei, cum îşi închipuise ea, ci femeile erau în grija bărbaţilor. Băieţeii erau şubrezi, plângeau, erau bolnăvicioşi şi neajutoraţi. Mary Anne ştia foarte bine acest lucru, căci ea era fiica cea mare, cei trei fraţi erau mai mici iar micuţa Isobel nu intra în discuţie. Şi bărbaţii erau şubrezi, şi ei plângeau, şi ei erau bolnăvicioşi şi neajutoraţi. Mary Anne ştia prea bine că aşa era şi tatăl ei vitreg, Bob Farquhar. În schimb, bărbaţii mergeau la muncă. Bărbaţii câştigau banii sau îi făceau praf, cum făcea şi tatăl vitreg, de nu aveau niciodată destul ca să cumpere haine pentru copii iar maică-sa chibzuia şi socotea fiecare bănuţ şi cosea la lumânare şi era adesea obosită şi vlăguită. Nu prea era dreptate pe lume. Pe undeva se dezechilibrase balanţa.

— Când o să fiu mare, o să iau de bărbat un bogătaş, declară ea.

Spuse acest lucru pe când şedeau cu toţii în jurul mesei la cină, nu la masa de la ora patru. Era în toiul verii şi aerul încins pătrundea din ulicioară prin uşa deschisă, odată cu mirosul zarzavaturilor stricate şi al haznalelor. Tatăl vitreg îşi pusese haina pe speteaza scaunului şi era numai în cămaşă. La subsuori avea pete rotunde de sudoare şi mâinile-i erau murdare de cerneală, ca de obicei. Mama se străduia s-o înduplece pe Isobel să mănânce, dar copila, enervată de căldură, îşi întorcea faţa şi plângea. George şi Eddie îşi trăgeau picioare pe sub masă. Charley tocmai vărsase sosul pe faţa de masă.

Mary Anne se uitase pe rând la fiecare şi apoi îşi rostise hotărârea. Avea treisprezece ani pe atunci. Bob Farquhar râse şi-i făcu cu ochiul peste masă.

— Ar trebui să-l găseşti mai întâi, spuse el. Cum o să faci?

În niciun caz nu cum îl găsise pe el maică-sa, se gândi fetiţa. N-o să aştepte cu răbdare s-o ceară cineva de nevastă. N-o să ajungă o roabă care are grijă de copii şi spală vasele. Gândurile astea îi trecură prin minte dar, întrucât ţinea la Bob Farquhar, îi zâmbi şi-i făcu şi ea cu ochiul.

— O să găsesc eu unul să-l păcălesc, spuse ea, înainte să mă tragă el pe sfoară.

Vorbele ei îl încântară pe tatăl vitreg, care-şi aprinse pipa şi râse pe-nfundate. În schimb pe maică-sa n-o distrară câtuşi de puţin.

— Ştiu eu unde a învăţat să vorbească aşa, spuse ea. Acolo unde merge seara cu tine şi vă ascultă vorbind, pe tine şi prietenii tăi.

Bob Farquhar ridică din umeri, căscă şi-şi împinse scaunul.

— Ce e rău în asta? întrebă el. Este o maimuţică isteaţă şi o ştie. Fetele ca ea nu dau de bucluc.

El aruncă peste masă un sul de şpalturi şi fiica

vitregă îl prinse.

— Ce se întâmplă dacă trag de coadă maimuțica? întrebă el.

— Muşcă, spuse Mary Anne.

Ea parcurse şpaltul dintr-o privire. Unele cuvinte erau lungi şi nu prea era sigură de înțelesul lor. Ştia însă că tatăl său vitreg dorea ca ea să facă corecturile, căci îşi pusese haina şi se îndrepta spre uşă. Când trecu pe lângă scaunul ei, o trase de o buclă răzleață.

— Tot nu ne-ai spus cum o să-ți găseşti soțul cel bogat? o necăji el.

— Mai bine spune-mi dumneata, răspunse ea.

— Păi stai pe trotuar şi-l fluieri pe primul care-ți place. Cu ochii ăştia îl dai gata pe oricare.

— Da, spuse Mary Anne, dar s-ar putea ca primul care-mi place să nu fie bogat.

Ea îl auzi râzând în timp ce pornea de-a lungul ulicioarei ca să-şi întâlnească prietenii. Îl însoțise şi ea adesea şi ştia prea bine ce făcea. Mai întâi se plimba prin toate străduțele şi-şi aduna prietenii. Apoi dădeau cu toții o raită pe străzi, râzând, glumind şi privind trecătorii. Când se adunau vreo şase sau şapte, se duceau în vreo tavernă şi se apucau să discute cu înfocare, întorcând problemele zilei pe toate fețele.

Conversația bărbaților i se părea mai interesantă decât a femeilor. Nici nu pomeneau de mâncare, de copii, de boli sau de reparat ciubote. În schimb vorbeau despre oameni, despre întâmplări, despre pricina celor întâmplate. Nu-i preocupa situația propriei gospodării, ci starea Armatei. Nu-i interesau copiii vecinilor, ci rebelii din Franța. Nu se întrebau cine a spart vasul de porțelan, ci cine a încălcat tratatul. Nu cine a pătat rufele, ci cine a vândut ponturile. Pentru ei lucrurile erau clare: toți whigii[4] erau patrioți, toți francezii erau

[4] Membrii partidului politic aflat în opoziție în perioada respectivă.

„mâncători de broaşte”, toţi tory[5] erau trădători şi toate femeile, nişte curve. Unele lucruri o puneau pe gânduri, altele erau vorbe goale, dar una peste alta tot era mai bine acolo decât să cârpească şosetele lui Charley.

— Noroc!

— Noroc!

Ciocneau paharele cu un aer solemn, dădeau băutura pe gât cu gravitate şi făceau praf reputaţiile celebrităţilor cu multă zarvă. În focul discuţiilor, prin aerul plin de fum, „praful” ajungea la urechile atente ale copilei. Nu însă astă-seară. Astă-seară avea o droaie de ciorapi de cârpit şi o grămadă de cămăşi de spălat. Trebuia să aibă grijă de copii, s-o consoleze pe maică-sa. Şi după ce-i culcase, tocmai când se pregătea să se aşeze la fereastră să citească materialul care trebuia dat la tipar a doua zi, Charley îşi făcu apariţia în uşă şi o rugă:

— Spune-mi o poveste, Mary Anne!

— Mai bine-ţi trag o palmă.

— Spune-mi o poveste!

Putea intra oricine în poveste. Bătaia tobei. Clopotele de la St. Paul. Ţipetele unui beţivan. Strigătele unui telal. Spoitorul de tingiri cel zdrenţăros care bătea pe la porţi întrebând „Spoi’tingiri! N-aveţi oale şi tingiri vechi?” şi se împiedica de Eddie şi George, care se jucau în şanţ cu o bărcuţă de hârtie. Chiar şi persoana bine cunoscută a spoitorului, pe care tocmai îl alungase mama de la uşa lor, putea fi un prinţ într-o poveste cu care-l uluia pe Charley.

— Povesteşte-mi despre ’45[6] şi despre nasturele de argint!

Prinţul Charles pierduse bătălia şi ducele de Cumberland o câştigase. Despre acest lucru nu

---

[5] Membrii partidului politic aflat la putere în perioada respectivă.

[6] În 1745, a izbucnit revolta iacobiţilor conduşi de prinţul Charles-Edward. În 1746, la Culloden Moor ducele de Cumberland a zdrobit răscoala şi a supus apoi populaţia unor represiuni care i-au câştigat porecla de „Măcelarul”.

pomenea niciodată în fața mamei ei, care era născută Mackenzie. Un membru al familiei Mackenzie avea un nasture de argint pe care-l purtase prințul. Era de ajuns.

— Ce s-a întâmplat cu nasturele? întrebase ea când avea cinci ani.

Maică-sa nu ştia. Ramura familiei Mackenzie din care făcea ea parte se mutase în sud la naşterea ei. Pierduseră legătura cu clanul. Aşa că Mary Anne născocise o poveste special pentru ea şi pentru Charley. Era de ajuns să găsească nasturele ca să recâştige toată averea familiei.

— Şi după ce o să găsim nasturele, ce o să facem?

— O să punem lumânări în toată casa.

Lumânări care să umple camerele de lumină, nu de seu. Lumânări pe care să nu le mai țină până ce sfârâiau şi se stingeau.

Mary Anne îi spuse lui Charley povestea nasturelui de argint. Apoi aprinse lumânarea şi, cu şpaltul în mână, începu să citească cu glas tare lângă oglinjoara din perete, ascultându-şi pronunția. Maică-sa îi spusese odată că pronunță urât şi Mary Anne nu-şi putea scoate acest lucru din minte.

— Cum adică, pronunț urât? întrebase ea în defensivă.

— Nu e vorba de voce, ci de sunete. Pronunți aşa cum se vorbeşte în ulicioară. Te-ai luat după copiii de aici. Taică-tău vitreg nu bagă de seamă, căci aşa vorbeşte şi el.

Era stigmatizată din nou. Ca şi taică-său vitreg, ca şi ulicioara, ca străzile din jur. Familia Mackenzie din Scoția fusese altfel. La fel şi tatăl ei adevărat, domnul Thompson din Aberdeen.

— Tata era un gentleman? încerca ea să se agațe de iluzia zilelor „mai bune".

— Mergea în cercurile unde merg gentlemenii, i se răspunse.

Dar asta nu era de ajuns. Nu-i ajungeau „zilele mai bine" şi masa de la ora patru. Nu-i ajungea domnul

Thompson din Aberdeen, şi atât. Nu-i era de ajuns că-şi pierduse viaţa în războaiele din America.

— Vrei să spui că era comandant de trupe?

— Nu chiar. Avea legături cu Armata.

Era poate consilier? Făuritor de planuri? Intermediar? În pamflete se făcea aluzie la astfel de oameni. Uneori li se spunea „spioni”. Şi dintr-odată, domnul Thompson, cel cu care maică-sa cunoscuse zile mai bune, nu mai părea atât de anost. Zâmbea, se înclina, trăgea cu urechea; comunica pe şoptite secrete strategice; era inteligent; era viclean. Şi mai presus de toate era un gentleman care se exprima cu distincţie. El nu rostea cuvintele asemeni copiilor din ulicioară.

— Ascultă, Charley. Ascultă cum îmi sună glasul.

— Dar ce-i cu glasul tău?

— Lasă asta. Ascultă.

Cel mai important era sunetul „h”. Aşa-i spusese maică-sa. Sunetul h şi o şi u. Şi o şi i, când erau alăturate.

— „Din sursele cele mai demne de încredere am aflat că Guvernul Maiestăţii sale, pentru care orice ciomag este bun dacă poate lovi şi schilodi câinele opoziţiei în sesiunea actuală, şi nefiindu-i de ajuns doar ciomagul adună şi noroi...”

— Dar ce citeşti tu, Mary Anne?

— Ziarul de mâine.

— Eu nu înţeleg nimic.

— Nici eu. Dar n-are importanţă. Tata spune că nici cititorii nu pricep. Nu mă întrerupe. „Din sursele cele mai demne de încredere...”

Scoase iute creionul – „r” din „încredere” era ciupit.

— Bate cineva jos la poartă.

— N-are decât.

Dar băiatul se şi dăduse jos din pat şi scoase capul pe fereastră.

— Îs nişte oameni... îl duc pe sus pe tata... e rănit!

Şi deodată se auzi glasul mamei strigând îngrijorată şi o auziră pe Isobel plângând. George şi Eddie urcară

scările într-un suflet.

— E-n regulă. Luați-o ușor. N-aveți de ce să vă neliniștiți.

Îl așezaseră între două scaune în camera de zi; avea fața pătată și arăta ciudat.

— De vină a fost căldura.

— Doctorul o să-i lase sânge.

— A căzut la colțul străzii.

— O să-și revină îndată.

Mama se uita la el neajutorată. Mary Anne îl trimise pe Charley să dea fuga după doctor, îi expedie pe băieții cei mici și pe Isobel la etaj și închise ușa în urma lor. Apoi aduse un lighean cu apă rece și-l șterse cu buretele pe taică-său pe cap în timp ce prietenii lui îi povesteau maică-sii toată tărășenia, cu lux de amănunte.

Nu peste multă vreme se întoarse și Charley cu doctorul. Acesta își luă un aer grav și șopti ceva despre apoplexie. Pe Mary Anne și pe Charley îi trimise afară din cameră – în caz de boală copiii încurcau lumea.

În cele din urmă pe Bob Farquhar îl duseră în pat. După ce i se lăsă sânge și i se făcu o clismă, li se spuse copiilor că de fapt, nu avusese apoplexie, că nu era pe moarte, dar că trebuia să se odihnească. În niciun caz nu avea voie să meargă la lucru, nici a doua zi, nici săptămâna următoare, nici încă câteva săptămâni. În timp ce doctorul îi explica mamei cum trebuie să-l îngrijească și să-l hrănească și ea îl asculta buimacă, Mary Anne se strecură în dormitor și-l luă de mână pe taică-său vitreg. El își venise în fire.

— Ce o să se întâmple? spuse el. O să găsească pe altul să-mi facă treaba la tipografie. Un bolnav nu le este de niciun folos.

— Nu te îngrijora.

— Va trebui să duci un mesaj. Cineva trebuie să meargă și să ducă un mesaj. Caută-l pe domnul supraveghetor Day.

Închise ochii. Vorbitul îl obosise. Mary Anne coborî la parter. Maică-sa o privi disperată.

— Ăsta-i sfârşitul, spuse ea. O să-l plătească pentru cele lucrate săptămâna asta şi atât. O să treacă luni de zile până ce se va face iar bine şi altul o să-i ia locul. Cum o să ne descurcăm în timpul ăsta?

— Trebuie să mă duc mâine dimineață la tipografie.

— Să le spui adevărul, negreşit. Că tata e bolnav.

— O să le spun adevărul.

Mary Anne strânse şpalturile sul cu grijă. Nu putea decât să spere că toate cuvintele erau corecte. Cunoştea bine toate semnele şi indicațiile de pe margine dar până acum niciun şpalt nu fusese returnat la tipografie fără ca tatăl său vitreg să-l verifice. Ea îi cunoştea bine scrisul. Litera R înclinată. Bucla de la F. Semnă în josul paginii: „Corectat Robt. Farquhar”.

A doua zi dis-de-dimineață se spălă pe față şi pe mâini şi se îmbrăcă cu rochia de duminică. Buclele răzlețe atârnau fără vlagă şi-i dădeau un aer copilăresc. Ea le reteză cu foarfeca şi se privi în oglindă. Era mai bine aşa, dar tot lipsea ceva, culoarea! Se strecură binişor în dormitorul de alături. Tatăl vitreg dormea. Deschise dulapul din perete unde-şi păstra maică-sa hainele. O rochie pe care n-o pusese niciodată în Bowling Inn Alley atârna acolo. Era pesemne de pe timpul „zilelor mai bune” şi avea o fundă din panglici roşii pe corsaj. Mary Anne îşi trecu panglica prin păr şi se uită din nou la imaginea din oglindă. Da, panglica era soluția.

Se furişă afară din casă, să n-o vadă maică-sa sau băieții şi cu sulul de şpalturi sub braț porni spre centru, spre Fleet Street.

Trei

Uşile erau deschise şi ea se putea duce oriunde ar fi avut chef. N-o băga nimeni în seamă. Maşina de imprimat mergea şi ea zări în treacăt o maşinărie mare de lemn într-o cameră lungă şi îngustă. Lângă maşină se aflau doi bărbaţi şi un băiat care ţinea sulurile de hârtie şi le înmâna celor doi. În apropiere stăteau de vorbă alţi doi bărbaţi în timp ce un băiat alerga întruna în sus şi în jos pe o scară îngustă, aducând dintr-o cameră de la etaj hârtie proaspătă. Rulourile zăngăneau când treceau colile de hârtie prin maşină şi bărbaţii erau nevoiţi să vorbească tare, ca să se facă auziţi.

În faţa acestei încăperi, de cealaltă parte a coridorului se afla o uşă pe care scria „Birou”. Mary Anne bătu la uşă. O voce arţăgoasă strigă „Intră!”. Ea pătrunse în cameră.

— Ce pofteşti?

Vocea arţăgoasă îi aparţinea unui gentleman care purta o haină bună, ciorapi de mătase şi o perucă buclată şi pudrată, legată cu panglică neagră. În cameră mai era cineva care nu purta perucă şi avea ciorapi de lână.

— Am adus un mesaj de la tata. Este bolnav.

— Cine ţi-e tată?

— Robert Farquhar.

Gentlemanul îi întoarse spatele şi ridică din umeri. Bărbatul cel modest cu ciorapi de lână se scuză:

— E vorba de Bob Farquhar, domnule Hughes. Unul dintre cei mai buni lucrători ai noştri. Zeţar şi corector. Ce ghinion!

Se întoarse apoi spre copilă.

— Ce-a păţit taică-tău?

— A căzut la pat aseară. Doctorul zice că n-o să poată veni la lucru câteva săptămâni.

— Şterge-l din scripte, zise gentlemanul irascibil curăţându-şi unghiile lângă fereastră. Îl înlocuim uşor. Dă-i fetei plata pe o săptămână şi să plece.

Bărbatul cel modest se arătă îngrijorat.

— Mi-ar părea rău să-l pierd de tot, domnule. Lucrează la noi de ani de zile.

— N-am ce face. Nu-mi dă mâna să ţin bolnavi.

— Aveţi dreptate, domnule.

Omul oftă şi trase un sertar din birou, de unde scoase nişte bani.

— Să-i spui tatei că ne pare foarte rău. Când se va face bine, dacă vine pe aici, s-ar putea să-i găsim ceva de lucru, dar nu putem făgădui nimic. Ţine plata pentru săptămâna asta.

— Dumneavoastră sunteţi domnul Day?

— Da.

— Trebuie să vă dau şpaltul.

Ea îi înmână preţiosul sul şi-l urmări cu atenţie în timp ce îl parcurgea grăbit. Îl văzu că se uită la semnătura din josul paginii.

— Asta a făcut-o taică-tău aseară, înainte să se îmbolnăvească?

— Da.

— Mai pierdem ceva, domnule Hughes. Bob Farquhar lua acasă şpalturi şi le corecta. Ne scutea de plata unui salariu.

— Să facă altul corectura aici, ca muncă suplimentară. Dă-i fetei banii şi descotoroseşte-te de ea.

Domnul Day îi întinse banii lui Mary Anne.

— Îmi pare rău, spuse el.

Mary Anne luă banii şi ieşi din cameră. Nu plecă însă acasă. Ieşi din clădire şi se aşeză la pândă, aşteptând să-l vadă pe domnul Hughes că iese şi pleacă din Fleet Street. Atunci se întoarse. Bătu din nou la uşa pe care sta scris „Birou” şi i se spuse să intre. Domnul Day scria la birou. Ridică ochii surprins.

— Tot tu eşti? spuse el. Ți-am dat doar banii.

Mary Anne închise uşa după ea.

— Şpaltul era în ordine? întrebă ea.

— Cum adică, în ordine? Era destul de curat. L-ai scăpat pe stradă?

— Nu. Vreau să spun, era corect?

— Da. A intrat la imprimat.

— Nu avea greşeli?

— Nu. Tatăl tău este foarte atent. De aia-mi şi pare rău să-l pierd. Dar, după cum ai văzut şi tu, domnul Hughes este un patron aspru.

— Dacă o să se facă aici corectura, unul din oameni va trebui să stea mai târziu şi o să ceară bani în plus, nu?

— Aşa-i. Dar banii aceia vor fi oricum mai puțini decât ce-i plăteam tatălui tău pentru munca de o zi.

— Banii aceia ne-ar ajunge nouă să nu murim de foame, cu tata bolnav cu tot, până ce s-ar face iarăşi bine.

Domnul Day se uită la copilă cu luare-aminte.

— Tata te-a învățat să spui asta?

— Nu. Am spus-o din capul meu. Nu v-ar conveni să iau şpaltul seara de aici, să i-l duc acasă să-l corecteze şi să-l aduc înapoi dimineața? Nu e nevoie să ştie şi domnul Hughes.

Domnul Day zâmbi. Zâmbi şi fetița. Panglica roşie îi stătea bine, fără doar şi poate.

— De ce nu ai propus asta când era aici domnul Hughes?

— Fiindcă domnul Hughes m-ar fi dat pe uşă afară.

— Câți ani ai?

— Treisprezece.

— Mergi la şcoală?

— Nu. Tata nu câştigă de ajuns ca să ne dea la şcoală.

— Ai putea merge la şcoala parohială.

— Mama zice că acolo merg copiii de neam prost.

Domnul Day clătină din cap reprobator.

— Dacă nu mergi la şcoală, când te faci mare o să fii o

ignorantă. Toţi copiii trebuie să înveţe să scrie şi să citească.

— Păi ştiu să scriu şi să citesc. Singură am învăţat. Pot să mă duc să-i spun tatei că o să-l plătiţi să corecteze şpalturi până ce se face bine?

Domnul Day şovăi. Îşi îndreptă din nou privirile spre panglica cea roşie, spre ochii mari plini de o ciudată siguranţă de sine.

— Foarte bine, spuse el, o să încercăm timp de o săptămână. Nu prea văd însă cum o să poată corecta şpalturi dacă e bolnav. Lucrul ăsta nu se poate face de mântuială, să ştii.

— Da, domnule. Ştiu şi ştie şi tata.

— Crezi că o să fie în stare să facă treaba asta? Nu cumva a făcut insolaţie sau febră sau aşa ceva?

— O, nu.

— Dar atunci ce-a păţit?

— Păi... şi-a rupt un picior. A căzut de pe o scară.

— Înţeleg. Bine, dacă te întorci diseară, o să-ţi dau nişte şpalturi pentru el. Ziua bună.

Când Mary Anne ajunse acasă, îşi găsi tatăl vitreg culcat. Ferestrele erau închise şi obloanele trase, ca să nu pătrundă zgomotul şi mirosurile din ulicioară.

— A fost doctorul, spuse mama. Zice că nu-i decât un leac: linişte şi odihnă. L-ai văzut pe domnul Day?

— Da, a zis să nu ne facem griji. Cât va fi bolnav tata, o să ne plătească cinci şilingi pe săptămână.

— Cinci şilingi pe săptămână fără muncă? Ce mărinimos!

— A zis că tata-i unul din cei mai buni lucrători.

Fetiţa urcă la etaj şi ascunse panglica roşu-aprins. În următoarele trei săptămâni, Mary Anne corectă şpalturi, le duse şi le aduse fără ştirea familiei. Dar la începutul celei de a patra săptămâni, într-o după-amiază când se întorcea cu fraţiorii de pe stradă, tatăl vitreg o strigă din dormitorul cu aer închis.

— Tocmai a plecat domnul Day.

— O.

— Părea foarte mirat. Se aştepta să mă vadă zăcând, cu piciorul rupt.

— Eu i-am spus asta. Parcă suna mai bine decât apoplexia.

— Păi n-am avut nici apoplexie. Am făcut insolație.

— Nu se pot corecta şpalturi când ai insolație.

— Chiar aşa.

Mary Anne îşi înghiți vorbele. Bob Farquhar o prinsese cu mâța-n sac.

— Domnul Day mi-a mulțumit că-i corectez şpalturile. Eu i-am spus că n-am corectat nimic. Am înțeles atunci ce ți-a dat prin cap. Nu te-ai gândit la risc, când ai făcut-o? Puteai scăpa două-trei greşeli, dar dacă nu vedeai o jumătate de duzină?

— Am avut grijă să citesc şpaltul de patru ori şi încă o dată, la lumină de zi, înainte să-l duc la tipografie.

— Şi n-au fost greşeli?

— Nu. Domnul Day mi-ar fi spus, dacă ar fi găsit vreuna.

— Ei, acum ştie şi dânsul că tu ai făcut corectura.

— Şi ce a spus? Ce o să-mi facă? O să pierzi slujba?

— A zis să te duci la tipografie să vorbeşti cu dânsul.

Ea îşi puse rochița de duminică şi-şi prinse panglica roşie în păr. Charley o urmărea ca o umbră, neliniştit.

— Domnul Day a aflat ce ai făcut. O să te bată.

— Nu, nici vorbă. Sunt prea mare ca să mă bată.

— O să-ți facă el ceva.

Ea nu-i răspunse. Porni în fugă prin ulicioară, apoi o luă la goană prin Chancery Lane, până în Fleet Street. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Dacă era acolo şi domnul Hughes? Domnul Hughes o să poruncească să fie bătută, fără doar şi poate. S-ar putea să-i tragă chiar el o chelfăneală.

Domnul Hughes nu era acolo. În camera pe a cărei uşă sta scris „Birou" se afla doar domnul Day, supraveghetorul.

Mary Anne intră spăşită, cu mâinile la spate. Domnul Day avea în mână suluri de şpalturi folosite. Poate că

găsise totuşi greşeli.

— Ei, Mary Anne, spuse el. Înțeleg că ai încercat să ne prosteşti pe noi ăştia de la tipografie.

— Nu, domnule.

— De ce mi-ai spus minciuni?

— Aveam nevoie de banii ăia.

— Tatăl tău mi-a spus că tu-i corectai şpalturilc chiar înainte să se îmbolnăvească. De ce făceai asta?

— Era ceva de citit.

— Treburile astea nu sunt scrise pentru fetițe.

— Tocmai de-aia îmi place să le citesc.

Domnul Day tuşi şi puse la o parte sulurile de şpalturi. Mary Anne se întreba ce avea de gând să facă. Era limpede că intenționa s-o pedepsească.

— Cât înțelegi din ce citeşti?

— Nu ştiu.

— De pildă ce-am spus despre primul ministru săptămâna trecută?

— Că Billy Pitt ținea prea strâns frânele ca să-l poată da cineva jos din şa şi că Charlie Fox ar face mai bine să se ducă în St. James's Street, să joace tenis cu prințul de Wales şi cu domnul Mucklow care-i ține trena. Cred că asta are două înțelesuri, dar nu sunt sigură.

Domnul Day o privi extrem de şocat şi dezaprobator.

— Dar măcar argoul din ziar nu-l înțelegi? spuse el.

— Ştiu ce înseamnă „să parezi o lovitură joasă".

— Ce anume?

— De fapt este un termen de tenis. Dar înseamnă şi să-l îmbrobodeşti pe un ageamiu.

Domnul Day ridică din sprâncene.

— Am stat de vorbă îndelung cu tatăl tău, zise el, şi i-am confirmat că-l vom primi bucuros înapoi când se va face bine. Dar tu nu e cazul să mai faci corecturi. Cel puțin nu pentru moment. În schimb o să te duci la şcoală.

— La şcoală?

— Da. Nu la şcoala parohială, ci la un internat de domnişoare pe care-l ştiu eu, la Ham, în Essex.

Mary Anne se holbă uluită la domnul Day. Îşi pierduse oare minţile?

— N-am cum, spuse ea. Tata n-are destui bani ca să plătească şi mama nu se poate lipsi de mine acasă.

Domnul Day se ridică în picioare. N-o mai privea dezaprobator. Zâmbea.

— Sunt dispus să plătesc eu şcoala, zise el. Socotesc că meriţi. Am şi eu o fiică de vârsta ta la şcoala din Ham şi sunt convins c-o să fii fericită acolo.

— Domnul Hughes ştie?

— Este o problemă personală. N-are nimic de-a face cu domnul Hughes.

Supraveghetorul se încruntă. Ce ciudat că fetiţa se gândise la asta. Nici prin gând nu-i trecea să-i spună domnului Hughes căci era sigur că domnul Hughes ar fi interpretat greşit lucrurile şi i-ar fi spus că s-a lăsat ademenit de o zgâtie de fată care arăta mai degrabă de cincisprezece decât de treisprezece ani şi purta în păr o panglicuţă roşie care-i venea grozav.

— Vă mulţumesc mult pentru bunăvoinţă, spuse Mary Anne, dar de fapt ce aşteptaţi să câştigaţi cu asta?

— Mai vorbim peste doi ani, spuse el.

O conduse până la uşă şi-i dădu grav mâna.

— Dacă merg la Ham la internatul pentru domnişoare, înseamnă c-o să ajung şi eu o domnişoară?

— Da. Dacă înveţi tot ce ţi se predă.

— O să învăţ să vorbesc ca lumea bună?

— Fără îndoială.

Fetiţa era teribil de emoţionată. Începea ceva nou, începea aventura. Pleca de acasă, scăpa de ulicioară, se făcea domnişoară, şi toate astea pentru că făcuse ceva ce n-ar fi trebuit să facă. Îl dusese de nas pe domnul Day şi domnul Day o dădea la învăţătură. Nu era rău deci să tragi lumea pe sfoară.

— O să mai trec pe la părinţii tăi săptămâna asta, spuse el. Şi fiindcă veni vorba, am înţeles că Bob Farquhar nu-ţi este tată bun, ci tată vitreg. Pe tatăl adevărat îl chema Thompson. Ce nume preferi pentru

şcoală?

Mary Anne îşi făcu iute socoteala. Putea să le povestească domnişoarelor din Ham despre gentlemanul din Aberdeen. Despre gentlemanul care avea legături cu Armata. Despre gentlemanul cu care maică-sa cunoscuse zile mai bune. Ce păcat că-l chemase Thompson. Erau o droaie de Thompsoni. Mary Anne Thompson. Mary Anne Farquhar. Farquhar suna mai bine şi te ducea cu gândul şi la clanul Mackenzie.

— Mary Anne Farquhar, dacă nu vă supăraţi, spuse ea.

Patru

Mary Anne avea cincisprezece ani şi jumătate când femeia de treabă care conducea internatul de domnişoare de la Ham îi spuse domnului Day că protejata lui îşi desăvârşise educaţia şi că nu mai aveau ce s-o înveţe. Citea frumos, se exprima corect, scria cum nu se poate mai bine. Era tare la istorie şi literatură engleză. Ştia să coasă şi să brodeze, se pricepea să deseneze şi să cânte la harpă.

Pentru vârsta ei era însă matură şi acest lucru îi pusese pe gânduri pe cei care le purtau de grijă domnişoarelor. Domnişoara Farquhar nu trecea neobservată când părăsea incinta şcolii. La biserică lumea întorcea capul după ea. Pe stradă o urmăreau priviri îndrăzneţe. I se aruncaseră până şi bileţele peste zid. Cineva, care ar fi trebuit să aibă mai multă judecată, îi făcuse semne de la o fereastră a casei de peste drum şi se pare că domnişoara Farquhar îi făcuse la rândul ei semne. Toate acestea erau făcute să stârnească nelinişte într-o instituţie şcolară. Fără îndoială domnul Day va înţelege situaţia şi-şi va încredinţa protejata spre supraveghere părinţilor ei, care erau cei mai în măsură să o facă.

Domnul Day, care călătorise până la Ham cu poştalionul ca s-o aducă pe Mary Anne, nu se miră defel când auzi că lumea întorcea capul după ea în biserică. Şi lui îi venea greu să n-o privească întruna. Nu era propriu-zis o frumuseţe, dar un nu ştiu ce în priviri, expresia ochilor în continuă schimbare şi năsucul în vânt îi dădeau o mare vioiciune şi un farmec cu totul aparte. Modestia feciorelnică nu se număra printre calităţile ei. În poştalion sporovăia fără pic de

stinghereală şi-l iscodea despre progresele lui în jurnalistică.

— Ne dădeau voie să citim *The Morning Post* spuse ea, dar era prea sec pentru gustul meu. Toate noutățile se găsesc în *The Public Advertiser*. Îl cumpăram ori de câte ori ieşeam în oraş şi-l ascundeam sub pernă. Cu toate acestea am simțit lipsa pamfletelor dumneavoastră şi a bârfelor despre Curte. Am auzit că ducele de York o să se-nsoare cu o prințesă germană cu păr cânepiu. Gata cu duelurile. Regelui nu prea-i mai place de domnul Pitt iar tory se agită, căci francezii retează prea multe capete şi s-ar putea ca obiceiul să fie molipsitor şi să-l luăm şi noi.

În sinea lui domnul Day îşi spuse că protejatei sale i se va părea foarte searbădă viața de acasă. N-avea de gând însă s-o lase să vină la tipografie să citească şpalturi, căci ar fi riscat ca maşinile să se oprească din lucru şi să nu se mai tipărească niciun ziar. Cel mai bun lucru era s-o angajeze ca menajeră pe tânără – căci nu i se mai putea spune copilă acum. Era văduv şi propria lui fiică se mai afla încă la internat la Ham. Mary Anne ar fi o menajeră foarte prezentabilă şi, cu timpul, dacă sentimentele lui se mai încălzeau puțintel, se puteau lua în considerare şi alte demersuri. Pentru moment însă, nu o va zori cu planurile lui. Trebuia mai întâi să meargă acasă şi să-şi vadă părinții. Era convins că se va plictisi foarte repede de traiul alături de ai ei.

În familia Farquhar se schimbaseră multe în decursul celor trei ani. Plecaseră din vechea casă neîncăpătoare din Bowling Inn Alley şi se mutaseră într-o locuință mai spațioasă, în Black Raven Passage, care da în Cursitor Street. Proprietarul era un domn Thomas Burnell, reputat cioplitor în piatră şi conducător al corporației zidarilor. Acesta îşi făcuse o cancelarie dintr-o cameră de la parter şi închinase restul casei. Cei trei băieți erau toată ziua la şcoală şi doar Isobel rămânea acasă cu mama. Tatăl vitreg era acelaşi om afectuos, înțelegător şi cumsecade dar se mai îngrăşase, era mai grosolan şi mai

leneş ca înainte şi venea foarte des cherchelit.

Mary Anne încercă să stea de vorbă cu maică-sa pe această temă dar mama, mândră şi rezervată, nu acceptă să discute. Spuse doar:

— Au şi bărbaţii cusururi. Dacă nu e una, e alta.

Prin „alta”, presupuse Mary Anne, se referea probabil la femei. Tatăl vitreg se întorcea uneori acasă foarte târziu şi când se furişa înăuntru stingherit şi cam cu chef, făcându-i cu ochiul ca pe vremea când era mică, abia se stăpânea să nu-i tragă o palmă. Mama arbora o expresie de mucenică. Se plângea fără vorbe şi Mary Anne îi înţelegea pe amândoi şi-i compătimea. Era tânără şi voioasă şi clocotea de viaţă şi ar fi vrut să-i vadă fericiţi pe toţi cei din jur. Până una alta îşi petrecea timpul ştergând praful în locul maică-sii, învăţând-o pe Isobel tabla înmulţirii şi plimbându-se în sus şi în jos prin Holborn[7], cu ochii la vitrine. Părea că iroseşte tot ce învăţase.

Charley era tot tovarăşul şi preferatul ei, dar era prea mic şi ea se făcuse mare. Când o ruga să-i povestească ceva, în locul istorisirilor despre „Patruzeci şi cinci” şi despre nasturele de argint, se apuca să-i relateze despre idilele din Ham din Essex.

— Şi atunci?

— Nu i-am răspuns la bileţel, fireşte. L-am azvârlit cât colo.

— L-ai văzut la biserică?

— Pe el, nu. Pe celălalt.

— De care ţi-a plăcut mai mult?

— De niciunul. Erau nişte mucoşi.

Şi totuşi i se păruse nostim să facă semne de la fereastră. În Black Raven Passage nici nu avea cui să-i facă semne.

După Crăciun, Bob Farquhar, care se întorsese acasă tot pe la trei dimineaţa în ultimele săptămâni, dispăru cu desăvârşire. Nimeni nu-l văzuse. Nu mai dăduse nici

[7] Cartier din centrul Londrei.

pe la tipografie, nici pe la cafenea, nici pe la crâşmă. Toţi se temeau să nu fi avut vreun accident, s-a făcut şi o anchetă dar fără rezultat. Şi în cele din urmă, după opt zile, tocmai când soţia zdrobită de durere se pregătea să-şi cumpere zăbranic şi bonetă de văduvă, primi un bileţel scurt şi cuprinzător din partea preopinentului, cum că plecase pentru totdeauna de acasă şi de la tipografie şi se ducea să trăiască cu altă femeie în Deptford[8].

Doamna Farquhar era dărâmată. Mărturisi că de câţiva ani avea nişte bănuieli că ceva nu este în ordine. Strânsese cureaua şi pusese de o parte o mică sumă de bani ca să le fie de ajutor în eventualitatea care tocmai se materializase. Banii nu ajungeau însă decât pentru câteva luni. Ceva trebuia făcut.

— Dar el are *obligaţia* să te întreţină, spuse Mary Anne. O să-l forţeze legea.

— Nicio lege nu-l poate forţa să facă ce nu vrea.

— Păi atunci trebuie schimbată legea, spuse Mary Anne.

Ce nedrept! Nedreptatea a domnit întotdeauna în relaţiile dintre bărbaţi şi femei. Legile le făceau bărbaţii, aşa cum le convenea. Bărbaţii făceau tot ce aveau chef, iar femeile aveau doar de tras. Singura cale de a-i învinge era să te iei la întrecere cu ei în isteţime şi să câştigi. Dar când şi cum şi unde?

— Dacă aş găsi un bărbat bogat, m-aş duce după el şi mâine, îi spuse ea domnului Day.

Domnul Day nu răspunse. Ce încântătoare era când îi spusese acest lucru! Mai că îl bătea gândul să-i facă el o propunere, dar nu se pripi. Mai întâi să tatoneze terenul. Şi apoi n-avea chef să se trezească pe cap cu domnul Farquhar şi o droaie de băieţi zgomotoşi. Nici nu se gândea la aşa ceva.

El îi spuse:

— Mama, în calitate de femeie măritată, va putea să

[8] Cartier din sud-estul Londrei.

invoce oricând statutul matrimonial, dacă o s-o înghesuie furnizorii cu notele de plată.

— Ce înseamnă „statutul matrimonial”?

— Adică doar soțul poate fi tras la răspundere pentru neachitarea datoriilor, nu şi soția. Față de soție nu se pot emite pretenții.

Era şi asta ceva. Nu le ajuta însă prea mult, căci de îndată ce furnizorii o să afle că tatăl vitreg o părăsise, n-o să-i mai dea marfă pe credit. Dacă nu plăteau nici chiria, domnul Burnell o să-i arunce în stradă. Trebuia să-l vadă neapărat pe domnul Burnell. Să aranjeze ceva cu domnul Burnell.

— Dar între timp, se rugă ea, nu mă puteți lăsa să corectez iar şpalturi? Am mai făcut-o. Pot s-o mai fac.

Ştia să fie foarte convingătoare şi domnul Day acceptă dar cu condiția ca şpalturile să le ducă şi aducă Charley. Nu se cuvenea ca o domnişoară să-şi piardă vremea în Fleet Street.

Următoarea acțiune a lui Mary Anne a fost să-l întrebe pe domnul Burnell dacă puteau rămâne în continuare în Black Raven Passage.

Domnul Burnell era proprietarul unei case frumoase de locuit, în alt cartier al oraşului. Cancelaria o avea aici pentru că îi venea mai la îndemână pentru şantierul de pietrar din Cursitor Street. Era renumit pentru sculpturile frumoase pe care le executase în mai multe biserici şi tocmai fusese numit cioplitor la Inner Temple[9].

I se împlinea astfel o veche ambiție şi era conştient că-l invidiază toți confrații. Vestea numirii sale făcuse deja înconjurul cunoscuților care veniseră să-l felicite. Tocmai primea felicitări, când Mary Anne coborî de la etaj. El nu-i prea băgase în seamă pe cei din familia Farquhar, căci nu-şi vedea capul de treabă. Păreau oameni cumsecade, nu-i dădeau bătaie de cap şi-şi plăteau chiria, altceva nu-l interesa. După ce fiica se

[9] Una din cele patru şcoli superioare de drept din Londra.

întorsese de la internat, o salutase ori de câte ori trecuse pe lângă ea la intrare, dar nu o privise niciodată cu atenție. Ea era probabil cea care se alăturase grupului care-l felicita şi tot ea îi vorbea cu entuziasm despre viitoarea lui însărcinare.

— Sunteți domnişoara Farquhar? Da, da. Nu eram sigur. Da, vă mulțumesc mult. Îmi face plăcere.

Era o adevărată domnişoară, spre surprinderea lui. Tatăl părea un om de rând. Deci auzise despre monumentele din Culworth şi din Marston St Lawrence? Citise despre ele în ziar? Ce interesant că-şi aducea aminte. Da, sculptura în piatră de la Culworth era într-adevăr o reuşită.

Nici nu băgă de seamă când plecaseră ceilalți vizitatori. Domnişoara Farquhar tocmai îi povestea despre ticălosul de tată vitreg care dispăruse fără să lase vreo adresă, astfel încât era imposibil să scoți bani de la el pentru chirie.

— Mă întrebam, domnule Burnell, dacă acum când o să aveți aşa de mult de lucru la Inner Temple nu v-ați gândit să mai angajați nişte ucenici, care să trebuiască cazați şi hrăniți? Ştiu că mama ar fi încântată să-i găzduiască, căci locuim atât de aproape de şantierul din Cursitor Street. În felul acesta am fi în stare să plătim chiria ca şi până acum şi nu ați mai avea nevoie să vă bateți capul cu casa.

Vorbea iute, cu un surâs dezarmant, şi el se trezi aprobând-o întru totul. Sigur că o să mai angajeze ucenici. De câte camere se puteau lipsi? Doar de două, recunoscu ea. Dar luând în gazdă numai două persoane, le putea asigura un confort sporit. Ce-i prea mult nu-i sănătos, nu-i aşa, domnule Burnell. Dacă erau mai mult de doi puteau face scandal şi aşa ceva nu i-ar fi convenit şi i-ar fi adus atingere şi domnului Burnell.

Domnului Thomas Burnell nu-i dădu nici măcar răgazul să fie de acord. Ea stabilise totul, plătise chiria pe un trimestru în avans (cu bani luați împrumut de la domnul Day) ca să încheie tranzacția şi se dusese sus

să-şi informeze mama despre noua învoială. El nu apucase să chibzuiască serios nici două minute. Îşi închipuia că treaba era realizabilă şi de altfel nici nu-l prea interesa. Era mult mai important pentru el ceea ce se întâmpla la Inner Temple decât fleacurile referitoare la casa cu chirie din Black Raven Passage.

Mary Anne a avut mai mult de furcă cu propria familie. Maică-sa era speriată, ca la orice noutate.

— S-avem chiriaşi! exclamă ea. O să intre cu ciubotele pline de noroi şi o să-şi împrăştie lucrurile peste tot.

— Băieții fac asta oricum. Doi în plus nu înseamnă mare lucru.

— Şi mai e ceva. În care camere o să stea?

— La mansardă sunt două camere bune.

— Nici n-o să ştiu cum să-i hrănesc. Mănâncă mult, de bună seamă.

— Dar nu uita că vor plăti pentru asta.

— Nu ştiu ce să zic, Mary Anne. S-avem chiriaşi! Nu prea este de bon ton.

— Nu e de bon ton nici să mori de foame în stradă. Şi asta ne aşteaptă dacă nu vom lua chiriaşi.

— Cred că ar fi bine să-i ceri sfatul şi domnului Day.

— Domnul Day n-are nici în clin nici în mânecă cu treaba asta.

Doamna Farquhar protestă, băieții bombăniră dar Mary Anne făcu ce-şi pusese în cap. Frecă lună mansarda, atârnă perdele la ferestruici, comandă fâşii de rogojină de la o prăvălie din Holborn şi le trecu în contul domnului Burnell.

— Foarte drăguț, foarte plăcut, spuse domnul Burnell.

Inspectase grăbit cele două camere de mansardă dar n-avea habar că el era cel ce urma să plătească covoraşele.

— Bineînțeles, facem mai întâi o încercare. James Burton, căruia îi merg foarte bine treburile în construcții, are nevoie de o locuință provizorie. Este

scoțian de-al dumneavoastră, doamnă Farquhar. I-am dat ideea să stea aici cu chirie. Şi m-am mai gândit şi la un ucenic de-al meu, Joseph Clarke. Este fiul unui vechi prieten, de care poate ați auzit – Thomas Clarke, antreprenorul din Snow Hill. Sunt amândoi nişte oameni foarte respectabili. Niciunul n-o să vă dea bătaie de cap.

Plecă val-vârtej la lucru, la Inner Temple, lăsând-o pe doamna Farquhar pradă disperării.

— Acestor gentlemeni nici nu le dă prin gând că vor sta la mansardă, zise ea. Cum or să vadă camerele, o să şi dea bir cu fugiții.

— Aiurea! spuse Mary Anne. Scoțianului îi pasă doar de pungă şi la noi e mai ieftin decât altundeva. Celălalt, dacă-i tânăr, o să doarmă neîntors şi cu cât e patul mai tare, cu atât visează mai frumos. Dar rogu-te, nu pomeni cuvântul „mansardă”. Camerele se află la etajul trei.

Mai făcu câteva retuşuri, adăugă un tablou-două, trase perdelele, îndreptă oglinda. Locatarii puteau să sosească acum.

Domnii Burton şi Clarke s-au decis să se instaleze în Black Raven Passage tocmai când, ce ghinion, Mary Anne lipsea de acasă. Ea îşi făcuse socoteala să-i primească împreună cu maică-sa în salon (nu-i mai spunea „cameră de zi”, căci la Ham nici nu se pomenea de aşa ceva), să facă conversație câteva minute, de politețe, şi apoi să-i însoțească până la etajul trei şi să-i lase să despacheteze. După care la ora şase se va servi masa principală, nu cina.

Soarta a hotărât însă altfel. Mary Anne se dusese la domnul Day, la tipografia din Fleet Street, să mai ia nişte bani cu împrumut, căci erau cam strâmtorate până la încasarea primei chirii. Venise acasă mai târziu decât se aşteptase şi o găsi pe maică-sa în culmea agitației.

— Au sosit, spuse ea, şi n-am prea ştiut ce să fac, aşa că i-am condus de îndată la camerele lor. Unul a coborât aproape imediat, mi-a spus că ia masa în oraş şi că nu va mânca aici. Cel de-al doilea este sus şi până acum

m-a chemat de două ori. O dată ca să-mi spună că nu are şifonier potrivit ca să-şi atârne hainele şi a doua oară ca să mă întrebe cine o să-i perie cizmele. Cred că am fost slabă, dar i-am spus să aştepte până ce vine fiica mea, căci ea a aranjat totul.

Doamna Farquhar era congestionată la faţă de atâta alergat pe scări în sus şi în jos.

— Ai făcut foarte bine, spuse Mary Anne. Dacă are de gând să facă scandal, mă ocup eu de el.

Se opri o clipă cu mâna pe balustradă.

— Cum arată? şopti ea.

— Pe cel care a plecat în oraş nici nu l-am văzut, spuse doamna Farquhar. Cel de la etaj este înalt şi oacheş.

De sus se auzi un zgomot înfundat. Chiriaşul bătea în podea. Doamna Farquhar luă un aer îngrijorat.

— Asta înseamnă că are nevoie de ceva, spuse ea. A mai făcut aşa de două ori.

Mary Anne urcă scările cu o lucire războinică în priviri. Înainte să ajungă la etajul trei, uşa uneia din camerele mansardate se deschise şi un tânăr fără haină, purtând o cămaşă din olandă fină şi, chinuindu-se să-şi lege cravata de mătase, o privi de sus.

— Aha, spuse el. Ai venit la ţanc. Mă temeam că va trebui să cobor scările în ciorapi. Ghetele mele sunt pline de praf. Vrei, te rog, să mi le lustruieşti?

Mary Ane îl privi. Avea chef să-l plesnească şi încă zdravăn. Ce dacă era tânărul cel mai chipeş pe care-l văzuse vreodată? Erau mai importante afacerile şi rangul ei.

— Pot să dau dispoziţie să vi se cureţe ghetele, spuse ea cu răceală, dar acest lucru nu intră în preţul cazării. O să plătiţi separat.

O să-i înduplece ea în vreun fel pe Charley, sau pe George, sau pe Eddie. Se puteau ocupa pe rând de curăţitul ghetelor şi anume în bucătăria din spate, care nu era la vedere.

— Nu mă interesează cine-mi lustruieşte ghetele,

spuse tânărul, cu condiția să fie bine curățate. Eu sunt foarte pretențios.

Privirea ei rece îl descumpăni. Se aşteptase să vadă un fel de servitoare. Deosebirea era ca de la cer la pământ şi pentru moment nu-şi găsea cuvintele.

— Vă cer iertare, spuse el, dar cu cine am onoarea? Eu mă numesc Joseph Clarke. Sunt la dispoziția dumneavoastră.

— Sunt Mary Anne Farquhar, replică ea. Eu fac toate aranjamentele aici în casă. Am înțeles că prietenul dumneavoastră ia masa în oraş. Şi dumneavoastră la fel?

El şovăi o clipă. Aruncă o privire peste umăr în camera răvăşită, la grămada de haine şi cravate, pregătite pentru o ieşire în oraş. Apoi se mai uită o dată la Mary Anne.

— Nu, spuse el. Dacă n-aveți nimic împotrivă aş prefera să iau masa aici.

Cinci

Chiar din prima seară Joseph Clarke le dădu la toți de înțeles foarte limpede că nu era deloc nevoit să-şi câştige existența. Tatăl lui era om bogat şi dacă avea chef putea să ducă o viață îmbelşugată. Dar el avea talent şi tatălui lui nu-i plăcea să-l vadă irosindu-şi-l. De aceea intrase ucenic la Thomas Burnell.

— Este însă de la sine înțeles, adăugă el ca din întâmplare, că nu am niciun fel de obligații. Nu sunt ca ucenicii obişnuiți. Pot să plec de la Burnell când mi se va năzări şi, eventual, mă stabilesc pe cont propriu. Nu m-am hotărât încă.

Membrii familiei Farquhar îl priveau cu interes. Băieții, care de data aceasta aveau mâinile curate de frecate ce erau şi purtau părul pieptănat cu cărare, tăceau plini de respect. Micuța Isobel tăcea de frică. Mama, teribil de emoționată că după atâția ani avea un oaspete, se chinuia să-şi aducă aminte când anume se serveşte vinul şi dacă era sau nu de prost gust să pui brânza pe masă. Din fericire fiica ei veghea la respectarea etichetei. Pe băiatul care întindea mâna peste masă îl îngheța cu o încruntare. Pe cel apucat de sughiț îl pocnea cu piciorul pe sub masă. Iar când Isobel se repezi să mai ia o porție, i-o luă din față şi i-o oferi cu un zâmbet noului locatar.

Noul locatar nu observă nimic din toate acestea. Era mult prea ocupat să vorbească despre sine.

— Tata s-a retras din afaceri, relată el, şi antrepriza din Snow Hill au preluat-o frații mei. Ei se descurcă foarte bine. Fratele meu cel mai mic tocmai s-a dus la Cambridge. Are de gând să se facă pastor. Îl cunoaşteți cumva pe consilierul municipal Clarke? Este un unchi

de-al meu care se pare că va ajunge Lord Primar al Londrei cât de curând.

Locatarul bău vinul şi-i plăcu – se pricepea. Nu mâncă din brânză – era mofturos. Da, într-adevăr (îi răspunse el doamnei Farquhar), nu punea gura pe niciun fel de grăsimi. Avea probleme cu digestia. Copilul crescut în puf devenise un tânăr fragil.

Din acelaşi motiv nu era în stare să lucreze prea multe ore în şir – obosea uşor. N-ar fi fost mai bine să locuiască la ţară, la aer curat? Locatarul strâmbă din nas cu dezgust. Nici pomeneală. La ţară s-ar plictisi de moarte. Cu ce se mai îndeletnicea? Mărturisi că-i plăceau jocurile de noroc, dar numai cu jucători profesionişti şi pentru mize mari. Îl interesau oarecum şi cursele. În sezonul trecut îşi convinsese fratele mai mare să cumpere o cabrioletă care concurase într-o cursă până la Brighton. Pariase şi câştigase două sute de lire. Era amator de muzică, cântece, teatru. Nu-l interesa politica şi nu dădea doi bani pe intrigile zilei.

— Am venit pe lume să ne distrăm, spuse el, să facem doar ce ne place. Nu sunteţi de aceeaşi părere, domnişoară Farquhar?

Bineînţeles că domnişoară Farquhar era de aceeaşi părere. Nici nu se terminase masa şi ea uitase cu totul că el îi ceruse să-i lustruiască ghetele. Tânărul cu ochi melancolici, nas roman, aer obosit şi maniere aristocratice era cu totul altceva decât mucosul plin de coşuri care se holbase la ea în biserică sau decât junele costeliv care-i făcuse semne pasionate din casa de peste drum de internatul din Ham.

Era dintre bărbaţii cărora în Franţa li se tăia capul. Ar fi putut descinde direct din cotiga condamnaţilor la ghilotină. Fiecare gest al lui avea ceva romantic. Mai târziu, când orele serii se scurgeau încet şi erau doar ei doi în salon – căci maică-sa se retrăsese discret în bucătărie cu băieţii şi cu Isobel, el îi mărturisi că după ce îi murise mama fusese nespus de nefericit sub acoperişul patern.

— Tata nu ține seama de temperamentul meu, spuse el, nu înțelege că poți fi acum vesel şi în clipa următoare disperat. În ochii lui nu contează decât realizările palpabile. Sunt uneori vlăguit de oboseală. Pentru el asta e lenevie. Simt nevoia stimulentului oferit de prieteni veseli. El îi numeşte drojdia societății. Într-un cuvânt, sunt un neînțeles.

Mary Anne îl asculta în extaz. Timp de trei ani nu avusese parte decât de palavre femeieşti, singura voce bărbătească fiind cea a parohului din Ham care vizita şcoala duminicile. Taclalele de crâşmă ale tatălui ei vitreg cu tovarăşii lui de chef fuseseră bune odată, dar acum era cu totul altceva. Pentru prima oară în viață avea la dispoziție un tânăr chipeş, prea bucuros să-şi descarce inima în fața ei. Putea lăsa rațiunea la o parte. Sufletul era totul.

— Când v-am văzut pe scări astă-seară, am simțit de îndată un curent de simpatie, un fluid de recunoaştere. Ați simțit şi dumneavoastră acelaşi lucru?

Adevărul este că simțise nevoia să-l plesnească peste mutră, dar ce mai conta. Toate acestea trecuseră. Vinul, cu care nu era obişnuită, îi dezlegă limba.

— Trebuie să vă mărturisesc că nu-mi place nimeni în cartier, răspunse ea. Mă plictiseşte să fac gospodărie în locul mamei. Aştept mult mai mult de la viață.

Ce anume aştepta? Nu ştia nici ea. Dar în timp ce el o privea cu admirație, în suflet i se ivi un sentiment necunoscut până atunci. Combinația de artist şi tânăr gentleman înstărit putea suci mințile oricărei fete abia ieşite de pe băncile şcolii. Manierele alese învățate la Ham reuşiseră să slăbească percepția ascuțită a copilei din popor. La cincisprezece ani emoțiile erau mai puternice, pulsul bătea mai iute, dar intuiția îşi pierdea acuitatea.

Mary Anne era pregătită sufleteşte pentru prima dragoste. S-ar fi mulțumit cu aproape oricine. Un lucrător de la tipografia domnului Hughes, un ucenic cu ochi strălucitori care lucra la măcelăria din vecini, un

străin care coborâse dintr-o diligenţă în Holborn şi-şi scosese pălăria în faţa ei – toţi aceştia puseseră câte o piatră la temelia unui vis, iar visul îşi găsise materializarea în persoana lui Joseph Clarke, în vârstă de douăzeci şi unu de ani.

Le era de ajuns apropierea în spaţiu, acoperişul comun. În Black Raven Passage nu era cu mult mai mult spaţiu decât în Bowling Inn Alley, dar din prag se vedea mai bine luna plină. Crâmpeiul de cer era mai mare, canalele de scurgere mai discrete. Se puteau vedea stelele şi de la fereastra mansardei, chiar dacă frăţiorul cel gelos bătea în tavanul camerei de dedesubt.

James Burton, celălalt locatar, nu deranja pe nimeni. Era un bărbat de vreo treizeci de ani, care muncea din greu, avea mulţi prieteni şi venea acasă doar ca să doarmă şi atât. Joseph şi Mary Anne erau mereu împreună.

Prima sărutare o luă prin surprindere şi o sperie. Se mai hârjonise ea şi înainte, cu tovarăşii de joacă din Bowling Inn Alley, schimbaseră zâmbete cu subînţeles, ciupituri şi palme. Prostii de băieţoi. Acum era pusă în faţa realităţii. Ucenicul Joseph Clarke nu-şi dovedise încă valoarea ca cioplitor în piatră; ca îndrăgostit însă, nu avea nevoie de scrisori de acreditare. El ştia să sărute fără să fie grosolan sau aspru, dar cu hotărâre. Nu-i stătea în fire să fure o sărutare timidă şi nici să se scuze în şoaptă după aceea.

Mary Anne simţi din plin tulburarea şi extazul primei îmbrăţişări. Se duse la ea în cameră uluită, fericită, dar instinctul o avertiză: „Lucrul acesta este din cele pe care mama nu trebuie să le ştie”.

Nu trebuia să ştie nici Charley, care o urmărea bănuitor prin uşile întredeschise, căci băgase de seamă că lui Joseph îi cârpea ea şosetele, nu lui, şi că lui Joseph îi dădea ea pieptul de pasăre în timp ce lui îi revenea doar copanul.

Mary Anne era îndrăgostită. Nu se mai gândea la nimeni decât la Joseph. I se părea că ziua nu se mai

sfârşeşte, până ce se întorcea el de la şantier. Inventa diverse pretexte ca să treacă de două-trei ori pe zi pe acolo. El se oprea din lucru şi se apropia păşind degajat şi fără grabă, cu mersul care ei i se părea irezistibil. În timp ce stăteau de vorbă lângă gard, ea era conştientă de faptul că ceilalţi ucenici o urmăreau şi o cântăreau din priviri, comentându-le idila, ceea ce îi mărea emoţia.

Lumea adulţilor era însă ostilă primei iubiri, o privea cu ochi răi şi dezaprobatori. Iubirea dintâi trebuia ferită de ochii indiscreţi.

— Aseară te-ai dus la culcare foarte târziu. Te-am auzit când ai închis uşa. Ce ai făcut?

— Am stat de vorbă cu Joseph Clarke.

— Era şi domnul Burton de faţă?

— Nu... Ieşise în oraş.

Urma tăcerea, atmosfera îngheţa. Nu se mai rostea niciun cuvânt, dar într-o străfulgerare Mary Anne îşi amintea de alte tăceri, de alte atmosfere îngheţate, când Bob Farquhar îşi lua bastonul şi pornea agale prin ulicioară să ia aer. Acum îl compătimea şi-l înţelegea. Taina trebuia păstrată.

— Doamnă Farquhar, vă rog să-i daţi voie domnişoarei Mary Anne să iasă la plimbare cu mine după cină. Ar fi păcat să stea în casă când seara este atât de frumoasă.

— La plimbare? Aş fi preferat să stea cu mine. Avem de cusut o grămadă şi ea ştie că mi-a slăbit vederea.

— Mamă, se coase mai bine dimineaţa, când e mai bună lumina.

— Nu-i înţeleg pe cei ce vor să se plimbe, când este mult mai comod să stai acasă.

Îi arunca apoi o privire plină de reproş, ofta, întindea mâna ostenită după panerul pentru lucrul de mână. De unde să ştie mama ce însemna să te plimbi pe Ludgate Hill la braţul lui Joseph Clarke şi să priveşti domul Catedralei St. Paul în lumina lunii? Ea îi făcu un semn din ochi iubitului care ardea de nerăbdare să plece. Curând după aceea, când maică-sa era absorbită de

cusut, Mary Anne se strecură afară din cameră şi îl ajunse din urmă.

— Pot veni cu voi? întrebă Charley, îmbufnat şi privind-o cu reproş.

— Nu.

— De ce nu?

— N-avem chef de tine.

Apoi se lăsa înduplecată:

— Bine, vino, dar numai până în Fleet Street, nu mai departe.

Plimbarea, tulburătoare şi captivantă, în mijlocul mulțimii care umplea tavernele şi cafenelele, le servea drept scuză pentru întoarcerea la o oră târzie. Străduțele înguste şi ulicioarele le ofereau adăpost, portalurile întunecate îi ocroteau de răpăiala ploii iar orologiul catedralei bătea miezul nopții ca un ecou al cuvintelor pe care le îngăima el:

— Mary Anne, nu mai pot trăi fără tine.

— Dar ce putem face? Unde ne putem duce?

După primele clipe de exuberanță şi fiorii dezvăluirii, au urmat tertipurile şi complicațiile legate de păstrarea tainei. Îi îngrozea scârțâitul uşii, se temeau de întunericul scărilor, de un pas prea apăsat, de o poticneală stângace. Toate acestea puteau trezi casa adormită. Frica îi făcea să scurteze clipele care s-ar fi cerut prelungite, iar mângâierile rafinate şi momentele de tandrețe erau eludate ca să ajungă mai iute la final.

Din păcate nu aveau şi înlesnirile pe măsura poftei care creştea. Nu exista alternativă la salon, în orele mici. Şi într-o dimineață de aprilie doamna Farquhar a dat peste ei în salon. Sub pretextul că auzise şobolani în lambriu, dar de fapt nutrind de mai multe nopți nişte bănuieli, se hotărâse în cele din urmă să coboare scările scârțâitoare.

Fuga era imposibilă. Cacealmaua ieşea din discuție. Erau prinşi. Rezultatul imediat a fost un potop de lacrimi – nu din partea lui Mary Anne, ci a maică-sii.

— Cum ai putut să te porți în halul ăsta? După tot ce

te-am învăţat şi cât te-am bătut la cap. Să te furişezi în întuneric ca o putorişcă de mahala. Şi dumneata, Joseph Clarke, care zici că eşti fiul unui gentleman, accepţi casă şi masă de la mine, ştiind prea bine că Mary Anne nu are tată care s-o apere...

Se trezise întreaga casă. Băieţii coborâră în goană, sculaţi din somn.

— Ce s-a întâmplat? Ce au făcut?

James Burton înţelese dintr-o privire cum stau lucrurile şi se retrase în camera lui, ridicând din sprâncene.

Asta însemna deci „a păţi ruşinea”. Aşa ceva nu trebuia să i se mai întâmple. Au descoperit-o, au demascat-o şi au făcut-o să pară vinovată, proastă şi tânără.

— Nu-mi pasă, spuse tare Mary Anne. Eu îl iubesc. Şi el mă iubeşte. O să ne căsătorim. Nu-i aşa, Joseph?

De ce întârzia cu răspunsul? De ce stătea acolo cu privirea aceea ciudată şi stingherită? De ce îngăima ceva cum că nu-şi cunoştea perspectivele de viitor, că nu ştia dacă taică-său îşi va da consimţământul, că erau amândoi prea tineri pentru căsătorie, că-i părea rău că se necăjise doamna Farquhar, că şi ei auziseră şobolanii şi că nu făcuseră nimic rău.

— Dar nu-i adevărat. Nu căutam şobolani. Ne iubim de adevărat. Şi bineînţeles avem de gând să ne căsătorim.

Mary Anne, mânioasă şi jignită, se întoarse către maică-sa. Joseph stătea ca mutul cu un zâmbet tâmp şi şovăitor care-i urâţea chipul frumos.

O putere latentă îi veni în ajutor doamnei Farquhar. Poate amintirea domnului Thompson şi a zilelor mai bune.

Ea rămase neclintită şi demnă.

— Nici nu poate fi vorba de căsătorie. Joseph Clarke va părăsi casa în zori cu o scrisoare pentru domnul Burnell. Mary Anne, nu ai împlinit încă şaisprezece ani şi eşti sub oblăduirea mea. Te poftesc să te duci în

camera ta.

Furtuna se potolise. Au început să se vadă urmările. Mary Anne se duse în camera ei şi încuie uşa. De data asta nu mai plângea maică-sa, plângea ea. Nu vărsa lacrimi pentru că fusese prinsă, ci pentru că şi-l amintea pe Joseph, speriat, stângaci, incapabil să rostească un cuvânt în apărarea iubirii lor.

Rămase în cameră ziua întreagă. Auzea zgomotele mutării, bufniturile bagajelor trântite pe scări. Isobel, cu o figură înspăimântată, îi aduse ceva de-ale gurii, dar ea nici nu se atinse de hrană.

Domnişoara Farquhar, cea care dădea dispoziţiile în casă, dispăruse, în locul ei se afla o copilă de cincisprezece ani, care se făcuse de ruşine, era îndurerată sufleteşte şi îndrăgostită lulea.

Parcă ar fi murit cineva în casă. Toţi vorbeau în şoaptă. Au început şi vizitele de condoleanţe. Mai întâi domnul Burnell. Apoi domnul Day. Să urmeze oare directorul internatului din Ham? Aveau de gând s-o trimită neîntârziat acolo?

— Nici prin gând nu-mi trece, îşi spuse ea. Mai bine o şterg de acasă.

Dintr-odată i se făcu dor de taică-său vitreg, de Bob Farquhar. El nu ar fi mustrat-o. Ar fi înţeles totul, cu siguranţă. Ar fi bătut-o pe umăr şi i-ar fi spus, cu o luminiţă şugubeaţă în priviri:

— Carevasăzică maimuţica a dat de bucluc. Şi cu soţul cel bogat, cum rămâne?

La vălmăşagul din mintea ei nu afla decât un răspuns. Trebuia să-l găsească pe Joseph şi, când vor fi singuri, să-l facă să-i promită căsătoria. Nu era nevoie de consimţământul tatălui lui, căci Joseph era major. Îi spusese doar de nenumărate ori că în viaţa lui banii nu aveau importanţă. Tatăl lui era om bogat. Joseph putea munci sau nu, după cum îi era voia. Putea pleca de la domnul Burnell, să se stabilească pe cont propriu sau, dacă avea chef, putea sta degeaba. N-avea nicio însemnătate. După ce se va mărita cu Joseph, toate se

vor aranja. Vor privi toți cu ochi binevoitori ceea ce păruse la început o înşelătorie. O femeie căsătorită nu putea greşi. Mama se va potoli, de bună seamă.

Mary Anne îşi redobândi optimismul înnăscut. N-avea decât să capete consimțământul mamei şi să dea de urma lui Joseph şi viitorul îi era asigurat.

Nu acesta era însă viitorul pe care-l avea în minte doamna Farquhar. Îşi făcuse cu totul alte planuri.

— Nu voi mai pomeni nimic despre cele întâmplate, îi spuse ea fiicei pe-nserate. Eu port vina că am consimțit să primesc chiriaşi sub acest acoperiş. Treaba aceasta mi-a displăcut chiar de la început şi s-a dovedit că am avut temei. Joseph Clarke a plecat pentru totdeauna de la noi şi a plecat şi de la domnul Burnell. Domnul Burnell, ca un gentleman ce se află, s-a îngrozit peste măsură când a aflat ce a făcut şi i-a scris şi tatălui lui. Am scăpat de el pentru totdeauna.

— Unde s-a dus Joseph?

— N-am întrebat. Şi chiar dacă aş şti, nu ți-aş spune. Nu este treaba ta unde se află el, căci şi tu o să pleci.

— Dacă te gândeşti să mă trimiți iar la Ham, să ştii că nu primesc. Am crescut, sunt prea mare pentru şcoală.

— Nu e vorba de şcoală. Nici nu s-a pus problema. O să mergi la domnul Day ca menajeră.

Mary Anne pufni în râs.

— Nu eşti pesemne în toate mințile. N-am de gând să fac aşa ceva. I-am văzut casa, o locuință îmbâcsită şi mohorâtă în Islington[10]. Şi apoi nu prea mă dau în vânt nici după domnul Day, căci e cusurgiu şi moralist.

Mama o privi dezaprobator. Asta era mulțumirea pentru tot ce făcuse binefăcătorul ei – cusurgiu şi moralist!

— Domnul Day a fost foarte mărinimos. I-am povestit cele întâmplate şi a fost şi dânsul de părere că ai nevoie de ocrotire, de protecția unui tată. Poate să-ți asigure această protecție dacă eşti menajera lui. După cele

[10] Cartier în nordul Londrei.

întâmplate noaptea trecută, răspunderea mi se pare prea mare pentru mine.

— Prea bine.

Brusca schimbare de atitudine ar fi trebuit s-o pună pe gânduri pe doamna Farquhar. Ea era însă mult prea preocupată cum s-o pună pe fiică-sa la adăpost de rele, aşa că n-o mai luă la întrebări.

Mary Anne găsise soluția. În casa domnului Day putea face tot ce-i trecea prin cap. De îndată ce el va pleca dimineața la tipografie, ea va porni în căutarea lui Joseph. Simplu ca bună ziua.

Atmosfera de doliu dispăru din casă. Băieții fluierau veseli, doar Charley bocea şi nu se lăsa mângâiat.

A doua zi Mary Anne porni spre Islington într-o trăsură de piață. Domnul Day o întâmpină, un pic mai grav decât de obicei, la început. Nu trecu mult şi se făcu mai puțin bățos, iar în momentul când îi încredință cheile de la dulapul de provizii deveni de-a dreptul prietenos.

— Sunt convins c-o să ne înțelegem de minune, spuse el. Îmi închipui că nu ți-e dor de casă şi că n-o regreți.

Ea îl întrebă la ce oră doreşte să ia micul dejun înainte să plece la tipografie.

El o privi surprins.

— Nu ți-a spus maică-ta? zise el. Am plecat de la tipografie. Am luat hotărârea asta acum câtva timp. Am de gând să-mi petrec timpul acasă, cu cititul şi alte îndeletniciri. O să ți le împărtăşesc şi ție. O să ne înțelegem straşnic. Mai târziu, când se va întoarce fiică-mea de la şcoală o să-ți țină şi ea tovărăşie, dar până una alta o să te mulțumeşti cu prezența mea.

El zâmbi, se înclină şi arboră nişte maniere de-a dreptul galante. Ce caraghios! Mary Anne nu se aşteptase ca domnul Day să stea acasă. Îşi închipuise că la opt şi jumătate dimineața va închide uşa în urma lui. Asta făcea desigur parte dintr-un plan născocit de el şi de mama ei, ca să n-o scape din ochi.

Mary Anne o învinuia degeaba pe maică-sa. Planul îi

aparținea întru totul domnului Day. Adevărul era că plecase de la tipografie şi se descurca foarte bine singur. Dar relatarea doamnei Farquhar despre pasul greşit al fiicei ei îi înflăcărase imaginația. Tânăra avea nevoie să fie ținută în frâu, dar într-un mod care să le facă plăcere la amândoi.

Nici pomeneală ca Mary Anne să închidă uşa după el la opt şi jumătate dimineața. În loc de aceasta, îi încuie uşa în nas la zece şi jumătate noaptea. Vlăguită de emoțiile zilelor precedente, ea se dusese devreme la culcare. Când l-a auzit bătând la uşă, s-a gândit că se întâmplase o nenorocire, că se îmbolnăvise, că luase foc casa. Îl văzu stând în fața uşii cu sfeşnicul în mână şi scufia de noapte pe cap, cu o mutră dezgustătoare, tâmpită şi plină de speranțe.

— Te simți singurică? spuse el.

Şi atunci în capul ei se făcu lumină. Îi trânti uşa în nas şi întoarse cheia în broască. Nu-i mai trebuiau nici hainele. Se strecură până jos alunecând pe un burlan de lângă fereastră, de cum se lumină de ziuă. Acum pricepea de ce o trimisese la şcoală la Ham. Nu-l pusese însă la socoteală şi pe Joseph. Şi acesta avea ultimul cuvânt.

Şase

Banii îi ajungeau să plătească birja. Avea de gând să plece din Islington ca o doamnă, ca la venire. N-o să-şi târască picioarele pe străzi în zori, căci orice trecător se putea dovedi un domn Day. Învăţase bine lecţia. Din păcate nimeni nu-i va da crezare şi mai cu seamă maică-sa. Pretindea că onorabilul domn Day era un lup în blană de oaie? Haida-de! Toată tărăşenia era probabil doar în închipuirea lui Mary Anne. Domnul Day va prezenta desigur propria lui versiune. Un bărbat trecut de patruzeci de ani era mai demn de crezare decât o fetişcană de cincisprezece.

În drumul de întoarcere spre Holborn, în birja care o hurduca, Mary Anne luă două hotărâri. În primul rând să bage bine la cap ca de acum înainte să nu ia nimic drept bun. În spatele fiecărui act de generozitate se ascundea de fapt un scop tăinuit, iar în cazul în care binefăcătorul era bărbat, scopul era unul singur. În al doilea rând, să nu se întoarcă acasă decât după ce va fi devenit doamna Clarke, ca să se poată uita de sus la maică-sa, fluturându-i în faţă verigheta şi certificatul de căsătorie. Căci atunci ea, Mary Anne, va fi binefăcătoarea. Ca noră a bogatului domn Clarke din Snow Hill va fi privită cu totul altfel decât domnişoara Farquhar din Black Raven Passage. N-o să mai fie nevoie să închirieze camere. Maică-sa, Isobel, băieţii, toţi vor cunoaşte în sfârşit zile mai bune. Doamna Joseph Clarke o să aibă grijă de toţi.

Nu avea asupra ei nimic decât hainele cu care era îmbrăcată şi o punguţă cu câţiva şilingi. Avea însă tinereţea şi nutrea mari speranţe.

Se dădu jos demnă şi-i plăti birjarului costul

călătoriei. Se duse apoi la Inner Temple, să-l caute pe James Burton. Da, era adevărat. Joseph plecase de la domnul Burnell. Din câte povestea James Burton, mai că se păruiseră. Joseph rupsese contractul de ucenicie în bucăți şi îl zvârlise la picioarele domnului Burnell. Domnul Burnell îi aruncase în față lui Joseph că-i om de nimic şi corupător de minore. Joseph îl făcuse pe domnul Burnell tiran şi zgârciob.

— Bine, bine, zise Mary Anne care stătea ca pe ghimpi, dar unde-i Joseph acum?

— Stă în gazdă în Clerkenwell[11], spuse Burton. Pot să-ți dau adresa.

Are gărgăuni la cap – vrea să plece în America. L-am scos aseară în oraş şi s-a îmbătat criță. La trei noaptea am ajuns la „Ring O'Bells". Joseph a avut baftă şi a câştigat zece lire la zaruri. Dacă te duci acum la el acasă, o să-l găseşti dormind.

Pensiunea din Clerkenwell, deşi era situată pe o stradă şi nu într-un pasaj, se deosebea mult de locuința cochetă a doamnei Farquhar. Uşa din față era larg deschisă. Putea intra cine poftea. O fetişcană firavă freca pe jos intrarea murdară, stând în genunchi. O femeie cu obrajii sulemeniți o urmărea din priviri. Aspectul casei era neîngrijit, vechi şi sărăcăcios.

— Clarke? Etajul doi, în spate, prima uşă, spuse femeia smucind din cap.

Mary Anne urcă scările strâmte şi buna dispoziție îi cam pieri. Presupunând că Joseph era prea mândru ca să se întoarcă la taică-său acasă, ar fi putut închiria ceva mai acătării, nu?

Dormea dus, întocmai cum bănuise James Burton. Urmele beției de noaptea trecută nu se vedea însă. Era, ce e drept, îmbujorat la față, dar îi stătea bine. Avea acelaşi aer nevinovat pe care-l purta Charley pe chip când dormea şi Mary Anne îşi dădu seama că este mai îndrăgostită decât oricând. Începu să umble tiptil prin

[11] Cartier central din Londra.

cameră, făcând ordine şi aranjându-i hainele pe care le zvârlise la întâmplare pe duşumea. Se întinse apoi în pat lângă el.

Când Joseph se trezi cu căpşorul lui Mary Anne lângă el pe pernă, toţi gărgăunii plecării în America îşi dădură obştescul sfârşit. Apropierea îşi făcu de îndată efectul predestinat. Nu mai erau doar sub acoperământul părintesc. Nu se mai temeau de scârţâitul scărilor căci se aflau într-o casă unde nimeni nu punea întrebări.

Pe la mijlocul după-amiezii constatară că nimic nu avea însemnătate pe lumea asta în afara faptului că erau din nou împreună. Aveau tot viitorul în faţă. Puteau face orice pofteau.

— Să stăm aşa, spuse Joseph visător, zi de zi, noapte de noapte. Fără sculat în zori, fără Tommy Burnell, fără planuri.

— Mai trebuie să şi mâncăm, spuse Mary Anne. Pe urmă nu am o părere prea bună despre odaia asta. Nu are oblon la fereastră şi patul este prea mic.

El îi spuse că e lipsită de temperament. Ea îi răspunse că lui îi lipseşte bunul simţ. Pe la şapte şi jumătate ieşiră în oraş să ia masa.

Dacă Joseph alesese o locuinţă mult sub rangul lui, în schimb îşi depăşea clar condiţia socială în privinţa locului unde lua masa. Nici nu voia să audă de vreo tavernă ascunsă pe vreo stradă dosnică. Va lua masa cu fast, chiar în Strand[12]. Cum să meargă pe jos? Vor lua o trăsură.

Să comande friptură de berbec şi bere? Ferească Sfântul, ce idee! O să ia momiţe şi un vin uşor, franţuzesc. Apoi friptură de raţă, dar fragedă. Când comanda, era sublim dar era şi mai grozav când făcea plata. Chelnerii se ploconeau până la pământ în faţa lui. Dacă la plecare nu se putea ţine bine pe picioare, ce conta – era atât de chipeş şi apoi era atât de simplu să mai cheme o trăsură.

---

[12] Stradă în centrul Londrei, paralelă cu Tamisa.

— Şi acum încotro? La Operă? sugeră el zornăindu-şi monedele.

Propunerea era ispititoare, dar cât îi mai rămăsese oare din cele zece lire pe care le câştigase la zaruri? Mary Anne clătină din cap.

— Nu în seara asta, spuse ea.

Îl prinse chiar în clipa când se prăbuşea. La urma urmei nu era lucru rău că nimeni nu punea întrebări în casa din Clerkenwell.

În următoarele zile Mary Anne înțelese că ea trebuia să fie cea cu simț practic. Trebuia să preia conducerea. Joseph, încântat că scăpase de ucenicie, nu avea altă dorință decât să zacă în pat până după-amiaza şi apoi să se plimbe agale ca să ia aer.

— Ce rost are să ne îngrijim de viitor? De ce să facem planuri? îi spunea el.

Apoi se apuca să dezbată chestiunea arzătoare a locului unde urmau să ia masa. Banii! Ce prostie! Nicio grijă. Avea destui pentru moment. Mai târziu, dacă va duce lipsă de parale, ar putea câştiga iar o hârtie de zece la zaruri şi în cel mai rău caz, dacă va trebui să-şi plece mândria, o să-şi calce pe inimă şi se va duce la taică-său. Până una alta, era cât se poate de plăcut să nu facă nimic alta decât dragoste.

În timp ce Joseph moțăia cu capul pe umărul ei, Mary Anne îşi planifica mutările. Mai întâi trebuia să-i comunice lui Charley unde se găsea, ca băiatul să poată face pe intermediarul şi să-i aducă din Black Raven Passage îmbrăcămintea, ce mai avea nevoie, chiar şi de-ale gurii, dacă putea. Zis şi făcut. Charley îşi înăbuşi gelozia şi se lăsă furat de spiritul de aventură. Dacă descendentului clanului Mackenzie nu-i era dat să se târască cu un jungher în dinți prin iarba-neagră, ca un haiduc, era în stare, cel puțin, să se furişeze din casa mamei cu franzele în coş şi să capete un şiling pentru osteneală.

El îi povesti că acasă domnea panica şi revolta. Domnul Day, după ce relatase propria versiune despre

cele petrecute în noaptea de pomină la Islington, anunțase solemn că Mary Anne era o stricată. Doamna Farquhar o dăduse pe fiică-sa la „Dispăruți”. Trimisese la ziare semnalmentele lui Joseph şi Mary Ane. Afişe cuprinzând aceleaşi semnalmente fuseseră bătute în cuie pe uşile prăvăliilor, tavernelor şi birturilor.

— O să trebuiască să vă mutați întruna, ca să nu fiți prinşi, o avertiză Charley. Altminteri o să vă judece pe amândoi şi o să vă bage la zdup.

— Nu ne poate nimeni închide doar pentru că ne iubim, spuse Mary Anne.

— Ba poate, dat fiind că nu sunteți căsătoriți, ripostă Charley. L-am auzit eu pe domnul Day. Zicea că trăiți „în concubinaj” şi el ştie probabil despre ce vorbeşte.

Bineînțeles că ştia. El găsise soluția încredințându-i cheile gospodăriei.

— Va trebui să ne căsătorim. Nu avem încotro. Joseph, cu tine vorbesc.

Joseph stătea cu picioarele proptite de bara patului şi cu capul sprijinit de pernuțe. Îşi făcea manichiura, o îndeletnicire plăcută şi soporifică. Căscă.

— Eu n-am habar de chestiunile astea juridice, spuse el, şi nici că-mi pasă de ele. Dar tu nu eşti încă majoră. Ai cincisprezece ani. Cu asta cum rezolvăm?

Aceasta era întrebarea încuietoare. Maică-sa avea toate atuurile, şi totuşi... Dacă dădea de urma lui Bob Farquhar? Şi dacă după ce îl găsea, îl mituia, îl ducea cu zăhărelul, îl îndupleca cu vorbe dulci, îl amenința sau îl şantaja, până ce-l convingea să-şi dea consimțământul ca tutore legal? Nici nu-i încolțise bine ideea în minte că de îndată începu să crească şi să înflorească.

Adevărul este că Bob Farquhar nu fusese căutat temeinic. Treaba fusese lăsată în grija domnului Day. Şi acum când ştia ce-i poate pielea, Mary Anne îşi dădu seama că domnul Day era interesat exact de contrar. Nu era deloc în interesul domnului Day să-l găsească pe tatăl ei vitreg. Parcă-l vedea pe acesta făcându-i cu ochiul şi râzând pe înfundate.

— Menajeră! Asta să i-o spui lui mutu!

Mary Anne trase pernele de sub capul lui Joseph şi-l ajută să se ridice în picioare. El se uită la ea de sus, căscând, prost dispus, fără chef dar nepermis de frumos.

— Ce mai este?

— Îmbracă-te degrabă. Mergem la Deptford.

Bob Farquhar era greu de prins. Era şiret. Era viclean. Nu degeaba tipărise el foi de scandal timp de douăzeci de ani. Cunoştea toate tertipurile – unde să dispară, unde să se ascundă, cum să-şi pregătească un cuibuşor confortabil alături de o însoţitoare plăcută, cum să scape de răspunderi şi de o nevastă cicălitoare.

Da, fusese văzut la hanul „Coroana şi Ancora” dar asta cu trei săptămâni în urmă. Un tip mătăhălos şi solid, cu o sclipire veselă în ochi? Da, dar nu era la „Coroana şi Ancora” ci la „Cerbul Alb”. Asta acum cinci, opt zile. Au bătut drumul în zadar pe la toate pensiunile. Nu auzise nimeni de el la Deptford. În sfârşit, în ultimul han de pe drumul Londrei au aflat ştiri mai precise.

— Farquhar? A stat la noi o familie cu numele ăsta acum două zile. Soţ şi soţie. La camera cu numărul patru. Au luat diligenţa de Londra, şi ei şi fiica lor.

Soţie şi fiică. Nu era vorba de concubinaj. Era de-a dreptul bigamie. Dacă erai prins ca bigam, pesemne că existau pedepse pentru asta.

— N-au spus unde se duc?

— Nu. Dar am auzit-o pe fată pomenind ceva despre Pancras Fields.

Hai înapoi la Londra, în cealaltă parte a oraşului. Şi dacă tot se ocupau de asta, ea şi Joseph, n-ar fi fost mai cuminte să se mute şi ei pe şest?

Nespălata cea vopsită care vedea de casa din Clerkenwell le aruncase o privire lungă şi bănuitoare dimineaţa şi pe deasupra avea în mână un exemplar din The Advertiser. Charley va trebui să facă din nou pe intermediarul. Se va duce să le adune boarfele şi să le transporte la noua adresă. Noua adresă era Pancras, la

marginea oraşului. Dacă tatăl vitreg se afla în acea zonă, va fi uşor de găsit. Pancras era ceva mai mare decât un sat şi nu avea decât două crâşme.

— Dar aici este capătul lumii! protestă Joseph. Uite o fermă peste drum şi vite care pasc. O să murim de plictiseală într-o astfel de văgăună.

Cu o sărutare, o vorbă dulce, o ciufulire a părului îl manevra la fel de uşor ca pe Charley. Îl lăsă să-şi atârne cravatele pe o sfoară întinsă dintr-un perete într-altul.

Nu-l găsi pe Bob Farquhar nici în prima crâşmă nici într-a doua, în cea din urmă căpătă însă o indicație prețioasă. Dădu peste el într-o căsuță de cealaltă parte a zonei Pancras Fields. Era aşezat în fața unui prânz frugal – slănină, pâine şi brânză – şi în fața lui stătea o femeie plinuță şi plăcută, de vârsta lui, care precis nu cunoscuse zile mai bune. Mai era şi o fată foarte urâțică care, ciudat lucru, semăna cu Bob Farquhar ca două picături de apă.

„Cine loveşte primul, câştigă”, se gândi Mary Anne. Se pregăti de atac.

— În sfârşit, te-am găsit, spuse ea. Familia este afară în birjă, cu doi avocați. Ce ai de gând?

Spre dezamăgirea ei, tatăl vitreg nu păru tulburat defel. Se rezemă de spătarul scaunului şi scoase un ziar din buzunar.

— Atunci o să le citesc şi eu din *The Advertiser*, zise el. „La şaptesprezece aprilie a dispărut de acasă Mary Anne Thompson zisă şi Farquhar, fiica doamnei Elizabeth Mackenzie Farquhar, din Black Raven Passage, nr. 2, Cursitor Street. Este în vârstă de cincisprezece ani şi nouă luni, are ochi albaştri, părul castaniu deschis, tenul fraged, e îngrijită ca persoană etc. etc.” Sau ai văzut deja corectura asta?

El îi azvârli ziarul şi ea îl prinse automat, aşa cum făcea cu pamfletele pe vremuri, în Bowling Inn Alley.

— După cum i-am tras amândoi chiulul maică-tii, putem zice că suntem chit, spuse Bob Farquhar. Fă cunoştință cu doamna Farquhar de-a doua, sau doamna

Favoury, cum i se spunea, şi cu Martha, speranţa bătrâneţii noastre.

Nu era cazul să se mai prefacă şi nici să facă mofturi. Cât ai zice peşte, Mary Anne se aşeză cu ei la masă şi începu să înfulece pâine cu brânză.

— Nu încape vorbă, zise ea, că dacă te dau de gol şi dumneata poţi să-mi faci aceeaşi figură. Ce mai calea-valea. Avem nevoie unul de altul.

— Adevăr grăit-ai, răspunse el.

— Dar dumneata eşti bigam.

— Şi tu ai merita o mamă de bătaie.

— Nu-l cunosc pe Joseph decât de opt săptămâni, dar pentru mine nu mai există alt bărbat pe lume.

— Eu o cunosc pe doamna Favoury de şaptesprezece ani şi mi-a trebuit cam tot pe atât să mă hotărăsc între ea şi maică-ta.

— Te-ai tot plimbat de la una la alta?

— Era cam greu să fiu cu amândouă în acelaşi timp.

Doamna Favoury, câtuşi de puţin stingherită, bea ceai şi-i privea radioasă. Amintindu-şi de chipul maică-sii încărcat de reproşuri mute, Mary Anne se întreba de ce o fi avut nevoie taică-său nici mai mult nici mai puţin decât de şaptesprezece ani ca să se hotărască. Nu se mai mira că Martha îi semăna leit la nas şi la ochi.

— Carevasăzică ţi-ai pus în gând să-l iei pe tipul ăla?

— Şi el şi-a pus asta în gând.

— Ce perspective are?

— Are un tată bogat.

— Tu nu te poţi lăuda cu aşa ceva. Dar tatăl ăsta, o să facă ce se cuvine?

— O să facă atunci când o să mă cunoască.

— Hm. Cine se mărită în pripă, se căieşte toată viaţa.

— Cine se căsătoreşte târziu, nu se bucură de tinereţe.

Ea una nu avea de gând să-l aştepte şaptesprezece ani pe Joseph Clarke, aşa cum făcuse taică-său vitreg cu doamna Favoury.

— E-n regulă. Ce aştepţi de la mine?

— Să-ți dai consimțământul în calitate de tată.

— Dar autorizația, cine o plătește?

— Joseph. Face tot ce i se spune. O să am eu grijă de asta. Ne putem cununa aici, la Pancras. Am şi văzut biserica, din şosea.

Bob Farquhar oftă.

— Înseamnă c-o să trebuiască să ne luăm iar tălpăşița. Cum o să-mi pun iscălitura pe certificatul tău de căsătorie, cum o să-mi dea de urmă. Maică-ta o să-şi pretindă drepturile.

— De mama o să am eu grijă.

— Păi atunci, ce mai stai! Hai să dăm ochii cu amorezul tău.

Cei doi bărbați se priviră cu suspiciune şi neîncredere. Se deosebeau ca cerul de pământ. Unul înalt, elegant, cu nasul pe sus. Celălalt scund, greoi, fără fasoane. Se măsurară din ochi ca doi câini înainte de luptă. Nu era cazul să facă conversație de salon, să schimbe glume sau păreri. Era urgent nevoie să facă o vizită la cea mai apropiată tavernă. Când au ieşit de acolo, după două ore, se simțeau ca frații.

Doamna Favoury îi spuse lui Mary Anne, în timp ce se uitau cum veneau cei doi braț la braț:

— Să nu uiți niciodată, drăguțo, că în viață totul se rezolvă la un păhărel. Sau poate la două. Sufletul se deschide iar creierul amorțeşte. Şi asta-i întocmai ce aşteptăm noi de la soții noştri. Poți să fii sigură că nunta este ca şi făcută.

Avea dreptate. Primiseră consimțământul. A doua zi, în timp ce cei doi bărbați dormeau duşi, ca efect al sărbătoririi noii legături de rudenie, doamna Favoury şi Mary Anne au achiziționat autorizația de căsătorie şi au vorbit cu diaconul de la biserica St. Pancras. Doamna Favoury a fost şi ea de părere că nu era cazul să asiste la ceremonie nici ea şi nici Martha, cea cu fața rotundă şi ochii înfrigurați de emoție, ca nu cumva să fie descoperiți. Mary Anne îi strecură în mână doi şilingi groparului, care consimți să le fie martor la cununie.

Nu-i mai rămânea decât să-şi aducă mirele la altar.

— Trezeşte-te Joseph. În dimineața asta ne căsătorim.

— E ploaie sau frumos?

— Frumos. Nu-i un nor pe cer.

— Un motiv în plus să mai stau în pat. N-au intrat zilele în sac.

El căscă, se întinse, se lăsă îmbrăcat. Cu cămaşa de batist, pe care n-o pusese niciodată. Nu, nu, cu jiletca de satin. Ce cravată? Păi îi trebuia o jumătate de zi ca s-o asorteze la jiletcă. Tocmai văzuse ceva potrivit într-o galanterie din Strand. Ce-ar fi să ia o birjă şi să se repeadă până în Strand, înainte să se ducă la biserică? Nici pomeneală. Ora era stabilită. Diaconul îi aştepta.

— Îți place rochia mea? Am cumpărat-o ieri. Doamna Favoury a fost generoasă.

— Este încântătoare. Dar de ce roz? Rozul nu se asortează cu culoarea somon a cravatei.

— N-o să bage nimeni de seamă. Este doar dimineața în zori. Grăbeşte-te te rog.

Era în ziua de nouăsprezece mai o mie şapte sute nouăzeci şi doi. Au mers peste câmp până la bisericuța din Pancras, ținându-se de mână sub soarele cald. Nu era numai ziua de cununie a lui Mary Anne, ci şi ziua când împlinea şaisprezece ani.

La jumătatea drumului spre biserică, Joseph se pocni peste buzunarul hainei.

— S-a întâmplat ceva îngrozitor. Am uitat autorizația.

— Este la mine. Şi ne mai trebuie un martor. Am avut grijă şi de asta.

— Cine este?

— Groparul de la biserica St. Pancras. I-am dat doi şilingi pentru osteneală. Grăbeşte-te. Suntem aşteptați.

Bob Farquhar, purtând o floare la butonieră, stătea în pridvor alături de preot.

— Credeam că v-ați răzgândit, spuse el.

Mary Anne îl strânse pe Joseph de braț şi zâmbi.

— Pentru nimic în lume, răspunse ea.

Tatăl vitreg îi privi dus pe gânduri. Tânărul filfizon avea un aer distant şi dispreţuitor. Mary Anne era îmbujorată, emoţionată, radioasă, în noua ei rochie trandafirie.

— Să sperăm c-o să-l priveşti la fel şi peste zece ani, zise el.

Cucernicul părinte Sawyer îi conduse în biserică. Totul era foarte simplu, foarte modest. O rază de soare se furişase prin vitraliu până la pereţii văruiţi. De afară se auzeau păsările cântând în pâlcul de ulmi de lângă biserică. Din depărtare răsuna behăitul oilor pe pajişte.

Mary Anne rosti răspunsurile cu o voce limpede şi hotărâtă. Joseph abia se auzi. Mai apoi, în sacristie, ea se iscăli în catastif deasupra numelui lui.

Preotul, bucuros că nevinovata pereche erau acum soţ şi soţie, se interesă:

— Şi luna de miere? Unde o veţi petrece?

El îi înmână lui Joseph certificatul de căsătorie şi aşteptă răspunsul. Joseph se întoarse întrebător spre mireasă. Întrucât în ultimele cinci săptămâni o ţinuseră tot într-o lună de miere pe cinste, era clar că nu se va schimba nimic, nu? O să continue să trăiască la fel ca şi până acum – să se plimbe cu trăsura, să ia masa în oraş, să dea cu banii de-a azvârlită în vârtejul vieţii londoneze, să se culce mult după miezul nopţii şi să se trezească pe la prânz.

Mary Anne zâmbi. Îi făcu o reverenţă părintelui Sawyer şi luă certificatul de căsătorie din mâinile lui Joseph.

— O să mergem la Hampstead, spuse ea. Soţul meu are nevoie de odihnă, de lapte proaspăt şi de aer de ţară.

Ea îl privi ţintă pe Joseph. Joseph se uită la ea. Bob Farquhar pufni în râs şi-i dădu un ghiont groparului. Ea pusese piciorul în prag.

Şapte

Răsuciră problema pe toate fețele dar fără să ajungă la niciun rezultat. Nu mai avea rost să se certe – erau la ananghie.

— Înseamnă că m-ai mințit de la bun început?

— Eu nu mint niciodată. Mi-ar da prea mare bătaie de cap.

— Dar chiar în prima seară petrecută în Black Raven Passage ne-ai spus la toți că ai o groază de bani.

— Păi atunci aşa şi era. Nici nu ştiu când s-au topit. Dar pot oricând să fac şi mai mulți bani.

— Şi, mă rog frumos, cum ai de gând să-i faci?

— Cu cărțile de joc, jocul la bursă, pariurile la curse. Găsesc eu ceva.

— Dar cu taică-tău cum rămâne? Mi-ai spus că ai un tată bogat şi că poți oricând să capeți bani de la el.

— Lucrurile sunt nițeluş mai încurcate.

— Cum adică, încurcate? Ea îl apucă de umeri şi-l întoarse cu fața spre ea. De ce râdea iar cu nepăsare şi ridica din umeri în semn de scuză?

— Joseph, trebuie să-mi spui adevărul. Chiar acum. Şi apoi punem punct discuției. Te iubesc. Îți promit că n-o să mă supăr.

Erau căsătoriți de şase săptămâni şi deşi toate se făcuseră după voia ei – duceau o viață tihnită într-o pensiune, aerul îi pusese puțină culoare în obraji şi-l făcuse să arate mai sănătos – el se încăpățâna să nu discute despre viitor. De câte ori îl întreba dacă-i scrisese tatălui lui, schimba vorba.

Liniştea de la Hampstead începea să o apese. Ar fi vrut să se întoarcă în oraş, să-şi vadă mama şi pe băieți, să se fălească cu numele de doamna Joseph Clarke,

noră a binecunoscutului antreprenor, să se bucure din plin de situația onorabilă de femeie măritată.

De două săptămâni nu plătiseră chiria. I se părea ridicol să trăiască ca nişte sărăntoci şi să se tot ascundă când ar fi fost de ajuns ca Joseph să-i spună o vorbă tatălui lui, ca să-şi recapete rangul cuvenit şi să câştige respect oriunde s-ar duce. Mary Anne dorea să aibă parte, ca orice mireasă, de daruri de nuntă, de felicitări, de trusou – aşternuturi şi argintărie –, de o locuință proprie. N-avea niciun haz să fie măritată dacă-i lipseau toate astea.

Şi pe urmă în toamnă aştepta şi un prunc. Ştia sigur acum. Pentru el dorea tot ce era mai bun. Putea şi Joseph să priceapă atâta lucru. Ea se uită la el cu băgare de seamă. Ochii negri clipeau şi se fereau de privirile ei.

— Ce s-a întâmplat, Joseph?

Pe neaşteptate, el îşi duse mâna la buzunar şi scoase o scrisoare.

— Foarte bine, zise el, mă dau bătut. Mi s-a părut că n-are rost să ne stricăm cheful cu asta. Dar mai bine citeşte singură.

Scrisoarea nu avea adresant. Era datată douăzeci şi trei mai, patru zile după nunta lor şi purta antetul „Angel Court, Snow Hill”.

„Întrucât de mic copil n-ai făcut decât să mă dezamăgeşti, nu m-am mirat când am aflat de la domnul Burnell despre comportarea ta ruşinoasă. Ți-aş aminti că nu este nici prima, nici a doua oară când îți faci de cap astfel. Te-am dat ucenic la Burnell tocmai ca să te împiedic să mai faci prostii. Nu mi-am închipuit niciodată că ai talent iar Burnell mi-a confirmat părerea, spunându-mi că este ca şi inexistent. N-ai altă perspectivă, pe cât pot eu să apreciez, decât să câştigi un ban cinstit ca pietrar, lucrând cu ora, sub supravegherea cuiva. Înțeleg că te-ai căsătorit cu tânăra pe care ai sedus-o, ceea ce mă surprinde, cunoscându-i lipsa de

caracter. Treaba asta nu are însă nicio importanță, căci tot nu am de gând să vă primesc, nici pe tine, nici pe ea. În amintirea mamei tale, o să-ți dau o liră pe săptămână sau cincizeci şi două de lire pe an, cât vei trăi. Să nu te aştepți la mai mult de atât. După moartea mea, banii şi firma vor trece asupra fraților tăi.

Thomas Clarke, tatăl tău".

Joseph îşi urmărea soțioara în timp ce citea scrisoarea. O să se țină de cuvânt şi n-o să se înfurie? Avea o fire iute, ştia el bine. Avuseseră deja parte de scene şi certuri, schimbaseră cuvinte grele la mânie, dar până acum le făcuse față cu ajutorul dragostei.

Ce o să zică ea de chestia cu făcutul de cap, din scrisoarea tatălui lui? „Nici prima, nici a doua oară". Grea întrebare. Să-i mărturisească oare totul despre aventura aia nenorocită cu sora hangiului? Sau despre povestea şi mai jalnică cu soția căruțaşului? O să-i arunce în față reproşuri şi lacrimi, o să iasă din cameră trântind uşa, o să se ducă înapoi la maică-sa?

Joseph n-o cunoştea pe nevestica lui nici pe departe. Aluziile la comportarea lui dinainte o lăsară rece. Din felul în care îi făcuse avansuri încă din prima săptămână la Black Raven Passage, se lămurise perfect cu cine are de-a face. De şocat, o şocase însă o altă frază. „Nu mi-am închipuit niciodată că ai talent, iar Burnell mi-a confirmat părerea, spunându-mi că este ca şi inexistent". Numai asta o interesa. Precum şi sugestia privind viitorul: „pietrar lucrând cu ora, sub supravegherea cuiva". Asta să fie oare singura lor perspectivă, în anii care vor veni?

Ea rupse scrisoarea în bucăți şi-i zâmbi soțului.

— Cu taică-tău ne-am lămurit, zise ea. Cu frații cum stai?

El ridică din umeri.

— John este cel mai mare, l-a avut tata din prima căsătorie şi este mult mai în vârstă decât noi ceilalți.

Este căsătorit, are copii şi locuieşte în Hoxton, în Charles Square. Noi doi ne înțelegem bine. Thomas este tata, bucățică ruptă. Munceşte din greu, este prudent şi plin de neîncredere față de mine. James n-are nicio legătură cu firma, el studiază la Cambridge şi vrea să se facă preot. Mai am şi o soră. Ce rost are să vorbim de ei? Eu sunt oaia neagră a familiei. Aşa m-au considerat toți.

Îi stătea în fire să-şi defăimeze familia. Atribuindu-le lor vina, el se considera absolvit. Nu se făcuse niciodată vinovat de nimic.

— Şi cu unchiul cum e?

— Care unchi?

— Nu ne-ai povestit tu despre unchiul tău, consilierul municipal Clarke, care ar fi putut ajunge Lord Primar al Londrei într-o bună zi?

— A, ăla! Joseph ridică din umeri. La drept vorbind suntem rude foarte îndepărtate. Nici nu-l cunosc.

Fiecare cuvânt rostit de el îi confirma cele mai rele temeri. De fapt, îşi dădu ea seama, el o indusese în eroare chiar de la început. Familia Clarke era departe de a fi familia înstărită pe care şi-o închipuise ea. Erau negustori obişnuiți, ca mulți alții, fără relații sus-puse, ducând un trai modest. Fusese atât de îndrăgostită de Joseph şi într-atât de orbită de farmecul lui, încât nici nu-i trecuse prin cap să-l ia la întrebări mai cu temei. Fusese îndrăgostită. Oare se gândea deja la dragoste ca la ceva trecut? Nu... nici vorbă... Îşi alungă gândul din minte.

— Nu ne rămâne de făcut decât un singur lucru, spuse ea. Şi anume să ne adresăm fratelui tău John. Cel mai bine este să laşi totul în seama mea.

Îşi regăsise optimismul înnăscut, ca întotdeauna când îşi punea ceva în gând şi începea să facă planuri. O să-l ducă ea de nas şi pe fratele John, cum îl dusese şi pe domnul Day, când îl convinsese s-o lase să ducă şpalturile la corectat în Bowling Inn Alley. Dar mai trebuia s-o ia în calcul şi pe soția fratelui John.

Se duse singură la Hoxton. Se gândise că duminică

după-amiaza îl va găsi sigur acasă pe fratele John, în mijlocul familiei, în căminul lor confortabil. Se mai gândise şi că slujba de la biserică şi masa de duminică îi vor fi creat o bună dispoziţie.

Charles Square, o piaţetă plăcută şi liniştită, cu clădiri nou construite, respira un aer de responsabilitate flegmatică.

— Ne-am putea instala la etaj, se gândi ea. Există probabil două camere în faţă şi una în spate. N-am mai plăti chirie.

Îşi pusese rochia de mireasă din muselină roz. Arăta nespus de nevinovată şi tânără. Chiar fratele John îi deschise uşa. Ea îl recunoscu pe dată. Era leit Joseph, doar ceva mai bătrân, mai trecut, mai puţin elegant şi, conchise ea, chiar mai uşor de manevrat.

— Dacă nu vă e cu supărare, spuse ea, eu sunt soţia lui Joseph.

Izbucni în plâns fără să mai zică altceva. Efectul a fost mai presus de aşteptări. John o conduse în salon, sprijinind-o cu grijă frăţească şi îşi chemă de îndată soţia care, Doamne mulţumescu-ţi, avea un aspect mămos. Veniră şi copiii care o priviră cu curiozitate, dar care fură îndepărtaţi în grabă din cameră. După ce se instaură iar calmul şi i se servi un întăritor, ea se apucă să-şi depene povestea.

— Dacă ar şti Joseph că am venit aici, nu mi-ar ierta-o niciodată. I-am spus că mă duc s-o văd pe mama. Dar, după felul în care mi-a vorbit despre dumneavoastră, eram convinsă că n-o să mă alungaţi. Ţine atât de mult la dumneavoastră, dar îl ştiţi cât e de orgolios.

Nutreau ei oarece dubii atât în ce priveşte afecţiunea cât şi în legătură cu mândria lui, dar zâmbetul ei printre lacrimi le spulberă orice urmă de îndoială.

— Scrisoarea părintelui său i-a frânt inima. Ştiaţi despre ea, desigur?

Ştiau. Era dureros, dar în această problemă nu era nimic de făcut.

— Eu sunt singura de vină pentru căsătorie. Din vina mea a fugit. Eram nefericită acasă şi mama m-a trimis să am grijă de gospodăria unui oarecare domn Day.

Ea le povesti toată tărăşenia cu domnul Day. Cum îi forțase acesta uşa la zece noaptea – trecu cu vederea ciocănitul cel sfios – şi cum fugise ea la Joseph.

— Dumneavoastră ce ați fi făcut în locul meu? i se adresă ea doamnei John.

Doamna John se arătă îngrozită, şocată, îngrijorată. Biata copilă, prin câte trecuse!

— Ştiam că mama nu mă putea ocroti iar fratele meu, Charley, nu era destul de mare. Numai în Joseph aveam încredere, aşa că m-am dus la el. Era necuviincios să locuim împreună aşa că a trebuit, fireşte, să ne căsătorim. Tatăl meu vitreg şi-a dat consimțământul.

Spre marea ei mirare, îşi dădu seama că tot ceea ce povestise era de fapt adevărat. Născocise doar treaba cu forțatul uşii dar de fapt asta schimba totul.

— Unde-i acum tatăl dumitale vitreg?

— A plecat în Scoția. Noi suntem datori chiria pe două luni pentru locuința din Hampstead şi până sâmbăta viitoare ne vom trezi în stradă. Dacă am avea unde merge măcar... Căci ştiți, la toamnă...

Ea o privi pe doamna John. Doamna John o înțelese.

Peste nici o săptămână, doamna şi domnul Joseph Clarke se mutaseră deja în Charles Square. Se instalaseră la ultimul etaj. Nu asta visase ea stând în fața altarului în biserica Pancras, dar asta o privea numai pe ea. Şi la urma urmei cartierul era mai select decât în Black Raven Passage. Căpătai oarecare distincție. Când o vizită pentru prima oară pe maică-sa, îşi permise să arboreze un aer de superioritate îngăduitoare.

— Să ştii că aranjamentul ne convine la toți. Locuim separat dar stăm şi destul de aproape dacă avem chef de societate. Joseph primeşte renta de la tatăl lui şi este, se înțelege, pe picioarele lui.

Thomas Burnell îi povestise altceva doamnei

Farquhar dar relatarea fiicei îşi atinse scopul. Mamei îi fusese dor de fiică. Iertase totul. Nu înțelegea însă cum de-şi făcuse brusc apariția propriul ei soț şi de ce dispăruse iar după nuntă.

— Cum o să mă descurc? Ce se va alege de Isobel şi de băieți?

— Va trebui să închiriezi camere în continuare.

— Dar cum de l-ai lăsat pe taică-tău vitreg să plece? Puteai să-l mai ții, să-mi capăt compensațiile legate.

— N-avea rost. N-are para chioară.

Şi-l scoase din minte pe Bob Farquhar. Făcuse ce i se ceruse şi putea fi dat uitării. N-avea ce căuta în Charles Square. Nici cei din familia John Clarke, nici cei din familia Joseph Clarke nu veneau la masă în cămaşă. Aparențele şi bunele maniere trebuiau respectate. Mary Anne era gata să-l uite cu totul pe taică-său vitreg. N-o pusese însă la socoteală pe Martha cea bucălată.

Într-o bună dimineață se trezise cu Martha în pragul casei din Charles Square. Aceasta citise un anunț în ziar cum că se căuta o dădacă pentru bebeluşul care urma să se nască. Mary Anne o luă de mână şi o duse sus la etaj, să nu cumva s-o vadă doamna John.

— Ce-i cu tine aici? Cine ți-a spus să vii?

— Am citit anunțul în ziar. Mi-am zis că este vorba de dumneavoastră.

Făptura o privea cu ochii plini de o adorație mută. Era oare slabă de minte? Parcă şi ochii erau cam goi.

— Taică-meu vitreg ştie că eşti aici?

— Ei nu mai au trebuință de mine. Mi-au zis: de-acu să-ți porți tu de grijă! Aşa că, iată-mă-s, să vă fiu slugă.

— Ce simbrie vrei?

— Ce ştiu io? Casă şi masă şi gata.

Ştia şi să gătească. Ştia şi să spele rufele. Ştia şi să facă reparații, şi să cârpească ciorapi. Ştia să se târguiască la piață.

— Dacă te angajez, să nu pomeneşti niciodată numele tatălui meu vitreg sau al mamei tale şi nici că m-ai văzut la Pancras. O să fii doar servitoarea mea, Martha

Favoury. Ne-am înțeles?

— Da.

— Dacă mă superi cumva, să ştii că te dau afară imediat.

— N-o să vă supăr. O să fac tocmai ce-mi ziceți.

Nici nu terminară bine de vorbit şi Martha îşi şi făcu rost de un şorț şi peste o clipă freca de zor vatra. La Pancras îi făcuse un semn din cap şi-i aruncase un zâmbet şi o câştigase roabă pe viață. Da, doamnă. Nu, doamnă. Fără simbrie. Numai casă şi masă.

Doamna Joseph Clarke avea acum servitoare. Doamna Joseph Clarke putea să-i spună doamnei John:

— Dacă ai nevoie, pot să mă lipsesc de Martha după-amiaza asta.

Cu aşa ceva erau chit. Doamna Joseph şi doamna John puteau discuta de pe picior de egalitate.

În cei doi ani cât au stat în Charles Square, lui Joseph şi Mary Anne li s-au născut doi copii. Primul s-a stins puțin după naştere. Cel de-al doilea a trăit. Era o fată şi au botezat-o Mary Anne, ca pe maică-sa. Când şi-a dat seama că era pe drum un al treilea, Mary Anne a decretat că nu mai aveau loc în ultimul etaj din Charles Square. Aveau nevoie de o casă a lor, dar cine s-o plătească? Tatăl lui Joseph trecuse în lumea drepților dar se ținuse de cuvânt. Nu-i lăsase lui Joseph nicio lețcaie peste anuitatea de cincizeci şi două de lire. La Snow Hill afacerile erau prospere dar fiul al doilea nu câştiga din asta. Fiul al doilea ridica din umeri. Avea o liră pe săptămână, un acoperiş gratuit deasupra capului şi nici măcar slujnicei nu-i plătea simbrie. N-avea de ce să se îngrijoreze. N-aveau decât să locuiască la fratele John toată viața.

— Nu vrei să fii independent?

— Păi asta numesc eu independență.

— N-ai vrea să fii respectat, admirat, să fii considerat meşter mare, ca Thomas Burnell? Nu ți-ar plăcea să-ți vezi numele scris pe propria firmă – „Joseph Clarke”?

— Prefer viața de gentleman!

Dar oare viață de gentleman era asta? Să piardă vremea la ultimul etaj din casa fratelui lui şi să se invite singur la masa acestuia? Nu era oare un prim pas spre drumul care ducea în final la o ființă jigărită, cu călcâie scâlciate, demnă de milă şi căreia i se putea da numele infamant de „rudă săracă”? Să fi avut măcar un dram de energie, o fărâmă de ambiție!

— Frate John, te-am înghesuit de nu mai ai loc în propria-ți casă. Copiii au crescut acum şi o să ai nevoie şi de camerele noastre.

— Astea-s prostii, dragă. Avem loc destul pentru toți.

— Dar lui Joseph îi trebuie o ocupație, trebuie să lucreze. Talent are, are nevoie doar de ocazii ca să-l folosească. Testamentul acela nu a fost echitabil. Are şi Joseph dreptul să ia parte la afacerile familiei.

Fratele John părea tulburat şi mâhnit. După moartea tatălui, se schimbaseră mult lucrurile. Ajunsese la cuțite cu Thomas, celălalt frate, care moştenise priceperea în afaceri şi cea mai mare parte din capital. John căzuse în dizgrație pentru că-i întinsese lui Joseph o mână de ajutor. Se întreba uneori dacă n-ar fi făcut mai bine să se despartă cu totul de Thomas şi să-l lase pe acesta să conducă singur totul iar el să se retragă.

— Joseph nu cere nimic, spuse Mary Anne, observând că John se încruntă îngrijorat şi nehotărât. Eu sunt cea care cer, în locul lui. N-ar fi nevoie decât de un capital foarte mic, ca să se apuce de treabă şi, fireşte, de îndată ce o să înceapă să câştige, o să ramburseze împrumutul inițial. Şi fiindcă veni vorba, ați auzit că familia Brewer din Golden Lane îşi vinde casa la licitație? Este în stare bună şi are o curte chiar în spate. Dacă Joseph şi-ar lua ca ajutor un ucenic, un băiat în primul an de practică...

Cel mai nimerit ar fi Charley. Nu cineva din afară. Toate câştigurile ar rămâne în familie. N-ar mai plăti simbrii străinilor.

— Ar putea începe, ce ziceți, ca o diviziune a firmei din Snow Hill. Atât doar că Thomas n-ar avea niciun

cuvânt de spus. Ar fi doar a voastră, căci Joseph şi cu dumneata vă înțelegeți atât de bine!

În 1974, de Crăciun, familia Joseph Clarke se mută în Golden Lane. În sfârşit Mary Anne avea şi ea propria ei uşă de intrare, propria ei casă. Nu se mai împiedica pe trepte de odraslele fratelui John. La ferestre fluturau propriile ei perdele nou-nouțe, pe podea se lăfăiau propriile ei covoare abia cumpărate. Martha, într-o rochie din bumbac imprimat, purtând bonetă şi şorț, dădea comanda băiatului de la măcelărie. Era şi un cărucior pentru Mary Anne cea mică, era şi un leagăn pentru bebeluşul cel aşteptat. Toate erau plătite din fondurile plasate în afacere. Le plătise fratele John care se certase cu fratele Thomas.

— Cum o mai ducem? Foarte bine, mulțumesc de întrebare. Am primit o comandă pentru un monument de la biserica St. Luke, alta de la biserica St. Leonard. Joseph are atât de mult de lucru încât abia poate face față.

Îi conducea pe vizitatori la etaj. Le arăta camerele atât de dichisite, fetița bine îmbrăcată. S-o vadă şi pe servitoarea cea respectuoasă la bucătărie. Toate semnele prosperității şi succesului. Dar atenție. Să aibă grijă ca uşa de la depozitul de piatră să fie bine închisă, să nu cumva să se vadă bucățile de granit neatinse, uneltele aruncate şi nefolosite, sau să se bage de seamă lipsa meşterului.

— Domnul Clarke nu este acasă?

— Din păcate a plecat cu treburi. E vorba de o comandă importantă.

După multă, multă vreme, Martha îi şoptea din bucătărie:

— S-a întors conaşul.

Joseph îşi băga mâinile adânc în buzunare şi începea să dea cu piciorul în bucățile de granit. N-avea nevoie să-l întrebe unde fusese. Vorbeau de la sine fața congestionată, tremurul mâinilor, graba cu care o lua în brațe ca să-i şteargă reproşul din priviri cu un sărut.

— O să lucrez mâine, nu azi. Azi trebuie să sărbătorim ceva. O dau dracului de muncă.

Să nu-l cicălească. Să nu-l amenințe. Să nu-i arate că-i reproşează ceva. Aşa îl îndepărtase maică-sa pe Bob Farquhar. Ea trebuia să zâmbească, să râdă, să se plimbe cu trăsura prin oraş, veselă şi sigură de sine. Trebuia să braveze, în special în fața doamnei John. Aceasta o vizitase adesea în cursul verii şi de fiecare dată venea cu alte şi alte probleme. Ultima oară izbucni de-a binelea în plâns.

— Mare greşeală a făcut John că s-a despărțit de Thomas – îşi dă şi el seama de asta acum. În privința banilor e ca un copil. Partea lui de capital se duce văzând cu ochii. Până ce şantierul de aici din Golden Lane va aduce profituri, va trebui să ne bizuim pe speculații de bursă, dar John nu se pricepe la probleme financiare. Nu-l poți convinge pe Joseph să muncească mai mult?

— Păi el se speteşte muncind, dar afacerile lâncezesc, din cauza războiului, a vremurilor tulburi, a bolilor.

Mary Anne se agăța de orice scuză ca să apere reputația soțului.

— De altfel speculațiile la bursă nu sunt riscante neapărat, cu condiția să cunoşti oamenii potriviți. Un prieten de-al lui Joseph a câştigat o avere chiar zilele trecute. Cred că i l-a prezentat fratelui John. Dacă-i urmează sfatul, s-ar putea să ne trezim cu toții bogați într-o bună zi.

Să nu se teamă niciodată. Să nu o înspăimânte viitorul. Dacă ai încredere, bătălia este pe trei sferturi câştigată. De rest se ocupă duplicitatea. Gata cu împrumuturile de la fratele John, până ce-i vor reuşi speculațiile financiare. Între timp, domnul Field, argintarul din Golden Lane, era dispus să-i acorde un împrumut în condițiile propuse de ea.

— Soțul meu este nepotul consilierului municipal Clarke. Dacă afacerile soțului meu nu vor aduce un profit imediat, consilierul ne va ajuta în continuare. Am

lua totuşi un mic împrumut, pe termen scurt.

Cine s-o refuze, la vederea casei elegante, recent mobilate, aflate la doi paşi, când se mai presupunea şi că o girează un viitor Lord Primar al Londrei?

Putea apela şi la James Burton. Nu pentru bani, nu încă, ci pentru sfaturi de zi cu zi. El ajunsese un antreprenor cu succes în construcţii şi-şi putea da seama dintr-o privire de deficienţele şi lipsurile şantierului din Golden Lane.

— Un cuvânt din partea dumitale, domnule Burton, ar avea mare greutate. Joseph este rezervat şi sfios. Nu se înfige la comenzi. În amintirea zilelor de altădată...

Zilele de altădată. Ea îi aruncă un zâmbet. El părăsise de mult pensiunea mamei ei din Black Raven Passage şi locuia într-o casă din Bloomsbury, pe care o construise chiar el. Ea vorbea însă, pe jumătate tachinându-l, pe jumătate nostalgică, de parcă ar fi flirtat cu trei ani în urmă nu cu Joseph, ci cu el.

— N-am ales bine!

Ideea era sugerată, plutea în aer, dar nu era mărturisită deschis şi nici rostită în cuvinte.

În amintirea zilelor de altădată, el îi aduse deci comenzi. Joseph lucra însă de mântuială, prost sau deloc. Încetul cu încetul el îşi retrase protecţia. Ce rost avea să angajeze un pietrar fără calificare, care era arareori treaz iar când lucra avea impresia că-ţi face o favoare?

— Ştii care-i buba, doamnă Clarke? Joseph al dumitale trage la măsea.

— Mai rău decât asta, domnule Burton. Este lipsit de talent.

Afirmaţia tatălui lui se confirmase pe de-a-ntregul. Talentul lui era cât se poate de inexistent. Se măritase cu un bărbat lipsit de ambiţii şi voinţă. Şi totuşi încă îl mai iubea. Era tânăr, era al ei, era chipeş. Într-o seară fierbinte de vară îşi ţinea în braţe cel dintâi fiu. Edward avea ochii ei, aceeaşi gură, aceleaşi trăsături. Ea îl prezentă pe noul născut surorii lui de optsprezece luni,

credincioasei Martha, moaşei zâmbitoare. Joseph, care ar fi trebuit să-i fie alături, lipsea însă.

Era în ziua de douăzeci şi opt iulie 1795. În Golden Lane se născuse un fiu, un moştenitor. Ea zăcea singură, cu privirile ațintite în tavanul dormitorului. Dacă îşi găsise tocmai noaptea asta ca să se îmbete, ea n-avea de gând să mai tacă. Tăcerea era de aur, dar totul avea o limită. Mai mult ca oricând avea nevoie să-i arate el înțelegere. Mâine va fi iar puternică, gata să înfrunte viitorul şi să preia comanda. Dar în seara asta doar Dumnezeu ştia câtă nevoie avea de linişte şi tandrețe. Când sosi acasă, nu era beat, ci foarte palid. Nu-i aruncă nicio privire bebeluşului din leagăn, ci se uită drept în ochii ei.

— Afacerea a dat greş, spuse el.

Ea se ridică în capul oaselor în pat şi-l privi cu ochi mari, cum stătea în uşă.

— Ce afacere? Ce vrei să spui?

— Afacerea din City[13], spuse el, riscul, speculația. M-am dus în Charles Square de cum am aflat vestea. Am ajuns însă prea târziu.

Se trânti jos, lângă pat, şi izbucni în hohote de plâns. Ea îl îmbrățişă, aşa cum făcuse cu fiul lor, cu o oră mai devreme.

— Nu-i niciodată prea târziu. O să fac eu un plan. O să născocesc ceva, îi spuse ea.

Joseph clătină din cap, cu fața schimonosită de plâns. Orice ar fi plănuit sau născocit ea, n-avea cum să mai ascundă propria lui incompetență. Căci al lui fusese sfatul de expert pe care-l urmase prea încrezătorul lui frate.

— Cât a pierdut fratele John? întrebă ea.

— Toată agoniseala. Tot ce avea. A aflat asta azi dimineață în City şi nu s-a mai întors acasă. S-a împuşcat la prânz. I-au găsit cadavrul într-un poştalion, la Pentonville.

---

[13] Centrul comercial şi financiar al Londrei.

Opt

Cel mai important lucru acum era să salveze aparențele. Fațada strălucitoare trebuia să ascundă cât mai bine falimentul care le era aproape. John își luase viața – a lor continua însă. Aşadar, să se vadă belşugul: panouri pictate, podele lustruite, draperii de mătase, veşminte vesele. Muselină înflorată pentru copii. O spinetă închiriată cu luna – neplătită încă –, partituri, cărți legate în piele, sfeşnice suflate, schițe de rochii risipite pe masă, afişe de teatru, broderii în rame, pamflete de ultimă oră, o caricatură deocheată. Un cățeluş cu urechi lungi împopoțonat cu o fundă, doi canari într-o colivie. Toate erau menite să ia ochii, să sugereze bunăstarea şi îndestularea, să dovedească tuturor că între Golden Lane şi Bowling Inn Alley nu era nicio asemănare.

Dacă îndepărtai însă podoabele, dădeai de sărăcie lucie. Spectrul mizeriei rânjea de pe pereți. Când acopereai însă tencuiala căzută cu o bucată de damasc, vecinii vedeau doar zorzoanele, nu şi crăpăturile.

Stând lungită în pat lângă soțu-i cherchelit, îşi vedea parcă viața repetând-o pe a maică-sii, urmând acelaşi tipic. Anul şi copilul. Când indispusă, când arțăgoasă. În jurul mesei tot patru căpşoare – Mary Anne, Edward, Ellen, bebeluşul George. Toți se bizuiau pe ea, niciodată pe Joseph. Joseph îi amintea din ce în ce mai mult de Bob Farquhar, tatăl ei vitreg. Ca într-un vis urât se schimbase la față: ochii adormiți, plin de pete, având în permanență o scuză pe buze. Cum să se smulgă, cum să evadeze? Cum să-şi croiască alt drum, diferit de al maică-sii?

Doamna Farquhar venea în vizită în fiecare duminică

şi stătea de vorbă cu fiică-sa ca între femei. Conversaţia era dezlânată, plicticoasă: cât mai costă peştele, ce fasoane face noul locatar, cât o ajută Isobel în gospodărie, care-i ultimul leac al reumatismului. Dar pe undeva, în spatele pălăvrăgelii mocneau plângeri nerostite, reproşuri mute: această căsătorie din dragoste, atât de dorită de Mary Anne, nu-i adusese bunăstarea scontată. Inevitabilul „Ţi-am spus eu?” pândea ca o fantomă. Atâtea speranţe se legaseră de această înrudire cu familia Clarke şi nu se îndeplinise nimic. Fraţii vitregi ai lui Mary Anne se angajaseră în forţele navale ca elevi marinari (lucrul acesta nu se pomenea însă) şi-şi pierduseră amândoi viaţa în valuri în bătălia de la Capul Saõ Vicente[14].

Charley locuia cu ei în Golden Lane, ca să înveţe meserie de la Joseph, dar simţea că este pe o linie moartă care nu ducea nicăieri şi ameninţa că-şi va lua lumea în cap şi se va înrola în armată.

— Ai zis c-o să fim bogaţi cu toţii. Nici pomeneală de aşa ceva.

Primeau nişte comenzi umilitoare. O piatră de mormânt fără nimic sculptat pentru un vânzător de brânzeturi de la capul străzii. O placă cât se poate de simplă pentru un măcelar care-şi dăduse duhul în Old Street.

Să născocească întruna, să se prefacă mereu, să ascundă tot timpul lipsa de eficienţă. Dar dacă lucrurile vor merge tot aşa ani de-a rândul, ce se va întâmpla oare? Trebuia să existe o cale de ieşire, nu putea sta cu braţele încrucişate. Îi veniră în minte fiţuicile de scandal care se vindeau cu o jumătate de penny bucata şi pe care degete murdare le răsfoiau prin taverne. Noutăţile erau proaspete doar câteva zile; oamenii râdeau de bârfe pe înfundate, le comentau şi foloseau apoi hârtia ca ambalaj pentru vreun cap de batog, bun de dus la pisică. Fiţuicile îşi găseau sfârşitul la canal. De tipărit le

[14] Victorie navală asupra Spaniei din 1797.

tipăreau domnul Hughes, Blacklock de la Bursă, Jones din Patemoster Row şi câți alții, atât în centru cât şi la mahala. Cine mâzgălea toate porcăriile? Vreun scriitoraş de trei parale, cu nevastă suferindă. De ce n-ar face-o şi o femeie? Nu i-a fost greu să-l convingă pe Joseph să iasă în oraş în căutarea birturilor unde se întâlneau editorii. I-a venit uşor să se aşeze la masa lor, să stea la taclale, să facă sugestii, să afle cum se numesc, în ce magherniţe locuiesc. Şi în timp ce Joseph zornăia zarurile, se lăuda şi făcea pe gentlemanul, ea se punea la punct cu ultimele bârfe şi învăţa ce anume are căutare la public.

Sydney din Northumberland Street, Hilyard din Felter Lane, Hunt din Beaufort Building, din Strand – ăştia erau unşi cu toate alifiile. Ei ştiau bine lecţia: un condei dibaci îl linguşea mai întâi pe cititor, plasând în capul paginii un citat din clasici, de parcă ar fi avut habar despre ce e vorba atât cel care scria cât şi cel care citea. La început, textul era sobru, paragrafele erau întocmite cu grijă. Deodată, pac! aluzia rău-voitoare, vorbele aruncate cu subînţeles. Pentru asta era dispusă lumea să dea o jumătate de penny iar fiţuica trece din mână în mână. Cu cât era mai sus pus cel despre care era vorba, cu atât creştea interesul cititorului.

— Cum de aveţi un condei atât de muşcător, doamnă Clarke?

— Încă din leagăn mi s-au citit pamflete, în loc de „nani, nani”!

Ea mâzgălea noaptea în pat, în timp ce Joseph sforăia. Nimeni nu avea habar, nici chiar Charley. Îşi atinsese însă scopul, căci achitase deja cinci facturi, din cinci duzini. Şi pe urmă treaba îi abătea gândurile de la grijile casei. Dădea uitării crupul şi convulsiile, fierbinţelile în miez de noapte, găurile din covor, îmbufnările Marthei, budinca arsă, îmbrăţişările lui Joseph, de care se ferea acum. Dar cum să le evite? Problema era arzătoare. Să se prefacă bolnavă, să se plângă că-i obosită, sau, culmea minciunii, să se

pretindă frigidă? Adevărul este că nu mai voia copii zămisliți cât ai zice peşte. Îi ajungeau patru. Dar ce dragi îi erau când îi lua în brațe pentru prima oară, cu pleoape grele, neajutorați, cu capul prea mare, bălăbănindu-se greoi, cu ochii lipiți, cu mâini ca de păpuşă. Erau doar ai ei. Nu şi ai lui Joseph. Dacă ar fi avut cu ce să-i crească, ar fi adus pe lume vreo duzină. Dar aşa cum stăteau lucrurile, nu se putea. Ar fi ajuns clienții azilului de săraci.

Care era însă alternativa la Golden Lane? Cum să-i ducă pe portărei? Cu mâzgălelile la lumina opaițului nu-i va putea întreține pe toți; nu va reuşi s-o cruțe pe maică-sa nici să facă om din Charley. Prea multă lume se bizuia pe mintea ei, iar ea avea doar douăzeci şi trei de ani.

Se lupta însă pentru o cauză pierdută. Au venit portăreii. Au luat mesele şi scaunele, canarii şi paturile. Nu erau de găsit destui negustori muribunzi care să aibă nevoie de pietre funerare. Cei care aveau nevoie de aşa ceva, nu le voiau simple. Joseph era falit şi trebui să vândă depozitul. Cu toate lacrimile şi protestele ei, până şi Martha n-a avut încotro şi a trebuit să se angajeze dădacă în Cheapside[15].

Acestea se întâmplau în vara anului 1800. Ea trebuia să găsească o soluție la repezeală. De la fratele Thomas din Snow Hill nu se puteau aştepta la nimic. Ce ar fi să se adreseze celui mai tânăr frate, diaconul?

Părintele James Samuel, venit de la Cambridge? Locuia în Bayswater[16] într-o casă prea mare pentru el şi-i dăduse deja găzduire doamnei John.

Încăpeau şi mai mulți, dacă se înghesuiau puțin, aşa că familia lui Joseph Clarke îşi luă catrafusele şi se mută în Craven Place. Poate, cine ştie, diaconul va ajunge episcop. Până una alta, copii aveau un acoperiş, ceea ce era mai important decât orice. Joseph era obligat să se

---

15 Stradă din centrul Londrei.
16 Suburbie la nord de Londra.

mai stăpânească. N-avea însemnătate ce făcea când dădea colțul, atâta vreme cât venea treaz la masa de la ora cinci.

Vecinii erau de treabă, Craven Place era la periferie, diaconul cel primilor ținea casă deschisă şi Mary Anne era foarte dornică de chipuri noi. La numărul şase descoperi familia Taylor. Erau trei frați în armată, doi la marină şi pe fiica cea mai mare o chema ca pe ea: Mary Anne.

— Nu e bine să fim două Mary Anne. Ție o să-ți spun May.

Avea iar o prietenă, ca la şcoala din Ham, cu care putea să glumească şi să chicotească pe înfundate, să facă schimb de pălării şi rochii şi panglici, să-şi bată joc fără cruțare de toți bărbații pe care-i cunoşteau. Toate acestea erau ca un balsam, un antidot la necazurile căsătoriei. Şi May Taylor avea relații care se puteau dovedi utile. Dacă Mary Anne voia să aibă cu ce să-şi îmbrace copiii, trebuia să-i aprovizioneze cu ştiri pe cei din Fleet Street. În Berkeley Street locuia o bunică din familia Taylor care ținea o şcoală de domnişoare binecunoscută. În prospect scria: „Lecțiile doamnei Western sunt îndreptate spre educația pioasă a fragedelor domnişoare şi spre practica unor doamne mai experimentate”.

După ce expedia domnişoarele la culcare, când se adunau doamnele, doamna Western aluneca uneori în indiscreție.

— Vă pot povesti se ce întâmplă în lumea bună. Am eleve din familiile cele mai sus-puse.

Tânăra doamnă Clarke, care venise să-şi perfecționeze cunoştințele de franceză, lua notițe stenografiind ca tipografii. Notițele nu le arăta nici diaconului, nici familiei Taylor, dar îşi găseau locul în Paternoster Row[17]. Iar rezultatul era o pelerină pentru Ellen, un cărucior pentru George.

[17] Stradă cu edituri.

În Bond Street locuia un unchi din familia Taylor, unchiul Thomas. Era furnizor al Casei Regale în materie de încălțăminte şi de aceea era şi mai interesant. După două pahare de Porto, nu exista secret pe care să nu-l dezvăluie. O făcea însă numai în fața prietenilor şi rudelor şi între patru pereți.

— Întrucât eşti cea mai bună prietenă a nepoatei mele, doamnă Clarke, dumitale pot să-ți povestesc ceva.

Zis şi făcut, spre marea satisfacție a scormonitorilor în gunoi din Grub Street[18]. Rotofei, bondoc, chel, cu un nas ca un cioc de papagal, era mare amator să joace dame lângă focul din cămin, după o masă bună.

— Este rândul dumitale să muți, doamnă Clarke.

— Ba al dumitale, domnule Taylor.

— N-ai fost atentă. Îți dau un jeton. Dar despre ce era vorba?

— Despre prințesa Augusta...

— A, da, în budoar. Treaba s-a întâmplat la Windsor.

— Şi n-a dat nimeni peste ei?

— Ba da. Doamna de onoare. Ea nu mai e acum în țară. I-au dat papucii şi o pensie.

— Dar cine era amorezul?

— Şt! Apleacă-te o leacă.

Unchiul Thomas era unic în felul lui când îşi freca nasul monstruos în fața tablei cu jocul de dame. Uneori i se părea însă că ar putea nutri oarecari bănuieli.

— Ai văzut comentariul în *Personalities*, săptămâna trecută?

— Nu, domnule Taylor. Cumnatul meu, diaconul, nu dă banii pe pamflete.

— Ciudat, cineva a povestit anecdota cu Regina. Chiar azi dimineață mă întrebam cine o fi vândut pontul.

Cine oare? Ca să-i spulbere bănuielile, ea aşeză piesele şi-l lăsă să câştige jocul. El îi spuse *empassant*[19] că ar trebui să-şi cumpere pantofii de la el. Bond Street,

---

[18] Strada scriitorilor de mâna a treia.
[19] În treacăt.

numărul 5 aproape de Picadilly.

— Sunt prea scumpi. Mie nu-mi dă mâna. Soțul meu nu are atâția bani, domnule Taylor.

— Dar din câte am înțeles de la nepoata mea, trăieşte din rentă.

— Are o biată rentă viageră, pe care i-a lăsat-o taică-său.

— Înseamnă că te descurci cam greu cu patru copii pe cap.

— Nu-i prea uşor.

— Îți iubeşti soțul?

— Sunt măritată de opt ani.

El frământă pulurile în mână şi-şi frecă nasul. Zarva din salonul familiei Taylor le permitea să vorbească nestingheriți. Ea nu se dumirea care era substratul întrebărilor. El împinse primul pul, ea făcu la fel. El începu să fredoneze încetişor apoi rosti în şoaptă.

— Se găseşte întotdeauna o cale de a-ți rotunji veniturile. Mai ales o tânără ca dumneata, frumuşică şi isteață! am dat o mână de ajutor şi altora, în situații asemănătoare. Dar să nu care cumva să-i spui nepoatei mele, ea n-are habar.

Habar n-avea de ce anume? Şi de ce vorbea bătrânul pe şoptite? Poate că lua camătă de trei la sută?

— Sunteți prea bun, spuse Mary Anne, dar nu-mi place să am datorii.

El reîncepu să fredoneze. Se jucă iar cu piesele şi aruncă o privire peste umăr, să vadă cine se afla prin preajmă.

— Nu se pune problema. De plătit, plătesc gentlemenii. Chestiunea este doar cazarea. Am două sau trei camere de primire, deasupra prăvăliei din Bond Street. Discreție şi linişte garantate, niciun risc de a fi descoperit. Adresa o are doar crema societății. Printre clienții mei se numără chiar prințul de Wales.

Abia acum se dumiri şi ea. Sfinte Dumnezeule! Cui i-ar fi trecut prin cap aşa ceva? Bătrânul unchi Thomas avea o *maison de rendez-vouz*. Ea nu s-ar putea preta la

aşa ceva decât dacă ar fi la mare ananghie. Ce amuzantă chestie! Nu era de mirare că moşul ştia atâtea. Între ei, pe tablă, căzu o umbră. Mica May Taylor îi puse o mână pe umăr.

— Ce puneți voi la cale?

— Discutăm despre prețul pielii. Unchiul tău mi-a promis că dacă o să mă bată pantofii pe care-i am o să-mi găsească o pereche care să nu mă strângă.

Ea se ridică de la masă şi făcu o reverență, uitându-se țintă în ochii bătrânului. Trebuia să-i arate că a priceput. Nu era nimic rău în asta.

— Să ştii că n-am glumit, drăguță, spuse el. Nu se ştie niciodată. Când nu te aştepți, te trezeşti că te bat pantofii.

Făcând o plecăciune, îşi flutură cartea de vizită şi i-o dădu în mână.

Thomas Taylor
Pantofar
Furnizor al Casei Regale
9, Bond Street, Londra

— E tipărită greşit, spuse ea. N-ar fi fost mai corect „Ambasador al Marochinului la Curtea din St. James?” Şi fiindcă veni vorba, faceți pantofi de comandă? Sau trebuie să mă mulțumesc cu prima încălțare care mi se oferă?

În ochii mici îi jucau luminițe şi obrajii lătăreți se umplură de crețuri.

— Draga mea coniță, te asigur că-ți vor veni perfect.

Nepoata încântată se întoarse spre ceilalți şi le spuse:

— Mary Anne are de gând să-şi cumpere pantofi de la unchiul Tom.

Izbucniră cu toții în râs, începură să aplaude şi interveniră în discuție care mai de care.

— Bagă de seamă, o să te coste ceva!

— O să te coste şi ochi din cap!

— Nu faceți rabat pentru familie, unchiule Tom?

Bătrânul fredona şi zâmbea. Nu le răspundea. Nu se făcuse nicio aluzie în doi peri, nu se întâmplase nimic rău. El aduse vorba despre muzică, despre cântece. Pantofii au fost daţi uitării şi petrecerea se sfârşi. Pe Mary Anne o însoţi până acasă, preţ de două case, un oarecare Sutton, fost căpitan de Grenadieri, pe care fraţii Taylor îl cunoşteau de la armată. În timp ce îşi lua seara bună, îi ţinu mâna încă o clipă şi cu o expresie ciudată în priviri o întrebă:

— Când ne vom mai vedea oare, doamnă Clarke? În Craven Place sau în Bond Street?

Era cumva o întrebare cu tâlc? Ea îi trânti uşa în nas şi alergă sus pe scări. Trecu pe lângă camera văduvei lui John, pe lângă sanctuarul diaconului. Trecu pe lângă cărţile de rugăciune aşezate frumos pentru slujba de a doua zi. Trecu prin camera copiilor, trup din trupul ei, care dormeau toţi patru liniştiţi, neştiutori, lăsându-se în grija ei. Intră în camera ei şi-l găsi pe Joseph zăcând ca o plăcintă pe podea. Nu nimerise patul şi căzuse pe jos. Se miră cum de nu-l auzise diaconul. Bine, cel puţin, că nu mai venise la familia Taylor s-o ia şi să se facă de râs. O scutise să-l vadă făcându-şi apariţia cu paşi împleticiţi, după care urma tăcerea şi apoi reîncepea conversaţia menită să mascheze stinghereala. N-a mai fost nevoie ca unul din fraţii Taylor, mai cumsecade, să-l ajute luându-l de braţ.

Ea se aplecă să-l caute în buzunare şi găsi doar un şiling. Când plecase de acasă avusese trei guinee[20].

Mâine se va scuza ca de obicei şi-şi va cere iertare. Jucase doar puţin la zaruri, băuse ceva cu câţiva prieteni. Ea îi puse o pernă sub cap şi-l lăsă pe jos.

Unde-i era hârtia şi condeiul? Cu ce-i va mai hrăni pe vulturi? De la doamna Western nu mai aflase nimic de zile întregi. Ultima bombă fusese pruncul descoperit în Devonshire House – trupuşorul înfăşurat într-un ştergar, găsit într-un dulap. S-a spus că este al fetei de

[20] Monede vechi de aur, valorând fiecare 21 de şilingi.

la bucătărie, dar după unele zvonuri... Vreo noutate despre domnul Pitt? Îşi stoarse creierii. Premierul a fost văzut împleticindu-se pe coridoarele Camerei. Aici s-ar potrivi o strofă din Pope, ceva cu două înțelesuri. Să nu uiți niciodată că acul stă în coadă. Mâzgăli timp de vreo douăzeci de minute apoi închise ochii.

Dinspre Joseph nu se auzea niciun sunet, cu excepția zgomotului respirației în somn. Unul din copii scânci, ea îl făcu să doarmă iar, îi potrivi păturica în coşuleț şi-i netezi pernuța. Mintea ei activă nu avea odihnă. Plănuia de zor.

Îşi aminti şi de privirile obraznice cu care o măsurase căpitanul Sutton când o întrebase „În Craven Place sau în Bond Street, doamnă Clarke?”

Nouă

Era rândul lor să primească. De astă dată veni familia Taylor la familia Clarke, să facă muzică. În ajun căpitanul Sutton trimisese un bilețel: „Azi la amiază, la Bursă, m-am întâlnit pe neaşteptate cu un vechi prieten, Bill Dowler. Poate veni şi el cu mine la masă?" Răspunsul ei a fost „Mi-ar face mare plăcere". Nu ştia că această întâlnire neprevăzută avea să-i modifice cursul vieții.

Înainte de venirea musafirilor, Mary Anne se agitase şi se enervase căci o pretenție de a lui Joseph îi stricase seara. Nervii ei încordați aveau nevoie de destindere şi stimulentul i-l oferi noul venit. Necunoscând pe nimeni, se aşezase lângă ea. Avea un aspect plăcut – ochii albaştri, înălțimea potrivită, ten de blond – pe gustul ei. Pălăvrăgeala celor din jur le permise celor doi să se descopere reciproc. La început s-au tachinat, apoi şi-au constatat unitatea de vederi şi în sfârşit au trecut la mai profunda înțelegere a celuilalt. Erau pe aceeaşi lungime de undă. A rezultat o comuniune, un fel de combinație chimică tulburătoare pentru amândoi. Complicația aceasta îi dădea peste cap toate proiectele şi scrupulele – se ivise un bărbat care-i plăcea prea mult. Cum trebuia să se comporte în fața acestei primejdii? Dorința, de mult apusă în fața lui Joseph, reînviase lângă Dowler. Căci acesta din urmă avea tot ce-i lipsea celuilalt. Oferea protecție şi nu pretenții; era om de nădejde, nu o fire slabă; vorbea cu glas scăzut, niciodată strident. Nu-i plăceau vorbele de clacă, lăudăroşenia. Îşi cântărea cuvintele, îşi cumpănea gândurile şi abia apoi le dădea glas. Mâinile, umerii mai lați, totul trăda puterea. Acum îşi dădea şi ea seama ce mult greşise la cincisprezece

ani, când luase tinicheaua drept aur. Acum era altceva.

— Ce bine ar fi fost să ne fi cunoscut mai demult!

Rosteau cuvintele miilor de îndrăgostiți. El n-o forța nicicum, era liniştit, rezervat. Pe zi ce trece patima ei se întețea. O şocau propriile-i sentimente şi i se revolta mândria când se trezi că gândeşte: „Îl vreau pe bărbatul ăsta. Ce e de făcut?"

Nu putea dezlega problema sub acoperământul diaconului. O pândea veşnica osândă. Din nefericire Bill Dowler avea un simț al onoarei deosebit – poate că de asta o şi atrăgea. N-ar fi acceptat sub niciun motiv să se furişeze în miez de noapte, terorizat de scârțâitul duşumelelor. Dacă era invitat la masă la ora cinci, pleca la zece. Era un chin pentru amândoi, dar onoarea era salvată. Nu se făcea să compromiți o doamnă. Era unicul fiu al unor părinți buni şi iubitori şi le urma principiile: „Să te temi de Dumnezeu, să te fereşti de Diavol!"

O plimbare la Vauxhall Gardens[21]? Ce încântare, fireşte! Dar de dus se duceau întotdeauna în grup, şase sau chiar opt, niciodată în doi. Li se lipeau umerii, când se uitau la teatrul de păpuşi. Mâinile li se atingeau ca din întâmplare, când făceau semne spre ursul Bruno. Râdeau, schimbau priviri şi dădeau impresia că sunt foarte intimi. Dar cu ce se alegea din toate la căderea serii? Până la Bayswater mergeau cu poştalionul, patru de o parte, patru de alta. Şi când te gândeşti ce minunată ar fi fost o cabrioletă de două persoane!

Privirile lui se umplură de compătimire şi căzu pe gânduri când o auzi pe May Taylor spunând:

— E măritată cu o brută, nu ştiai?

— Parcă mi-a spus ceva Sutton. Ce trist!

Din glasul şi aerul lui protector transpărea îngrijorarea. Dar el nu dădea cu barda-n lună şi nu-i făcea avansuri. Îi aducea vreun volumaş de poezii în care subliniase anumite versuri, îl mângâia pe Edward

---

[21] Loc de recreere în Londra.

pe cap, îi dăruia Ellenei o păpuşă.

— Dacă pot să-ți fiu de vreun folos, să-mi spui, te rog!

De folos! Sfinte Dumnezeule! Oare credea că-i făcută din fier? Trebuia să stea ca o mironosiță, cu capul plecat şi să îndure la nesfârşit? Sau să se poarte ca puştoaicele de la Ham şi să rupă petalele margaretelor? „Mă iubeşte, nu mă iubeşte. O să mă ia, n-o să mă ia. Anul acesta, la anul, cândva, niciodată." Şi până una alta dormea noapte de noapte alături de Joseph, săptămânile se iroseau şi miezul de vară devenea tot mai fierbinte.

În cele din urmă chiar Joseph o forță să ia o hotărâre. Intuise probabil, cu toată ceața din minte, că apatia ei nu se datora numai oboselii. Pricepuse poate ce se afla în spatele căscaturilor ei, de ce întorcea capul, de ce-i opunea rezistență.

— Ce-i cu tine? De ce te-ai schimbat aşa?

— Eu m-am schimbat? Dar la ce te puteai aştepta? Priveşte-te un pic în oglindă.

Nu mai erau reproşuri voalate, lovitura era directă. Scârba din glasul ei îi arătă cât de mult decăzuse. Se uită în oglindă şi-şi văzu imaginea reflectată – un monstru, o caricatură a celui ce fusese el odată. Fața mânjită, plină de pete, buhăită şi grasă, în care ochii negri păreau două crăpături. Gura era strâmbă, de parcă l-ar fi înțepat o albină. O adevărată ruină. Şi nu avea nici treizeci de ani.

— Îmi pare rău. Nu-i nimic de făcut.

Şi dimineața i se făcu ruşine, îi imploră mila, se agăța de ea cerşindu-i iertarea, o rugă să se îndure de el.

— N-am avut niciun pic de noroc. Lumea întreagă s-a ridicat împotrivă-mi.

Fratele lui, diaconul, îşi răci şi el gura de pomană. Îi spuse solemn „Fie ca Domnul în nemărginita sa îndurare să-ți aducă liniştea", la care Joseph izbucni în lacrimi şi făgădui că se va purta mai bine în viitor. În fundul sufletului ştia însă prea bine că ea îl dispreţuieşte. Până după-amiază pierdu orice speranță de salvare. Dădu peste cap un păhărel ca să-şi

potolească tremuratul mâinilor. Înghiți un altul ca să-şi recâştige mândria pierdută. Al treilea era menit să-i facă pasul mai fudul, al patrulea să-nveselească viața. La al cincilea, se hotărî să-i pedepsească pe toți, asemeni Celui de Sus. Mai bău un al şaselea pahar, ca să-şi înece amarul şi să uite de toate. În cele din urmă se prăbuşi cu totul.

— O să aibă nevoie de îngrijire luni de zile, doamnă Clarke. Am văzut cazuri când unii aflați în aceeaşi stare s-au făcut bine. N-o să aveți linişte însă, nici măcar o clipă. Doar o dată dacă mai bea, se va prăbuşi din nou. Va trebui să purtați crucea aceasta toată viața, mai ales că aveți şi copiii mici.

Medicul îi spusese toate acestea în biroul diaconului, unde se ținea consiliul de familie, între Mary Anne, cuviosul James şi doamna John. În cele din urmă trebuiseră să privească situația în față şi să-i accepte grozăvia. Renunțaseră să muşamalizeze treaba sau să se facă că plouă.

— Spuneți că soțul meu este dipsoman. Eu i-aş zice bețiv. Dacă va trebui să aleg între el şi copii, îi aleg pe copii.

Alternativa era să stea înlănțuită pe vecie la căpătâiul lui şi să-l mai scoată din când în când la iarbă verde, ca şi când ar fi fost paznicul şi ursul. Un monstru care se va mişca greoi, cu limba atârnându-i din gură. Ar trebui să trimită copiii care încotro, la rude. Pe fete la maică-sa, pe băieți la doamna John. Ea şi infirmul ar rămâne în sarcina parohiei. Nici nu putea fi vorba de aşa ceva. Ea se întoarse spre diacon.

— Nouă ani am îndurat totul. Încă de acum şase ani trebuia să renunț. Totul a început încă înainte să plecăm din Charles Square iar prăbuşirea se anunța încă din Golden Lane. Pentru el şi pentru noi toți ar fi fost mai bine dacă şi-ar fi tras un glonte în cap, cum a făcut fratele John.

Diaconul o imploră să-şi amâne hotărârea. Începu să-i înşire parabole despre soți risipitori şi oi pierdute şi

păcătoşi care se pocăiesc.

— Căci mai mare este bucuria în cer... începu el.

Ea i-o reteză însă:

— În ceruri poate, nu şi pe pământ. Nu şi pentru femeie.

El îi aminti de legământul căsătoriei, de inelul pe care-l purta, de binecuvântarea primită. La bine şi la rău, până ce-i va despărţi moartea.

— „Toată avuţia mea, ţie ţi-o voi da.” A zis şi asta dar nu mi-a dat nimic. Doar o boală ruşinoasă din cauza căreia am pierdut un prunc. Respectul pentru haina ce-o purtaţi mă opreşte să vă dau detaliile sordide.

Şocaţi şi îngroziţi, ai lui nu mai insistară. Medicul, un om cu bun simţ, era de partea ei. El îi recomandă să plece din oraş, cel puţin pentru o vreme. Odihnă... aer proaspăt... un calmant pentru nervi. Să rămână soţul la Craven Place în grija unui infirmier.

Diaconul şovăia. Căzuse în groapa pe care singur o săpase. Căci soţul risipitor era şi un frate risipitor iar Joseph era şi Esau[22] dar fără blidul de tocană. John fusese împins spre sinucidere, dar Joseph trebuia salvat. Cu timpul poate se va reface şi căsnicia lui. Dar ce o să facă o femeie tânără, singură pe lume cu patru copilaşi? Roşind, îşi călcă pe inimă şi încercă să o prevină:

— Dar avea-vei, Mary Anne, tăria să te opui ispitei?

Nici gând. Păi tocmai asta dorea. Ispita îi făcea cu ochiul şi ea nu dorea decât să cedeze şi să uite. Avea chef să se bălăcească în desfrâu.

— O să-mi port de grijă mie şi copiilor.

N-avea de gând să-i spună diaconului de bileţelul pe care-l scrisese deja, dar nu-l expediase încă şi care urma să-i parvină lui Dowler, prin mesager secret.

Până să se dumirească copiii, îi urcă în diligenţă, însoţiţi de May Taylor şi de Isobel. Micul grup porni spre Hampstead la o gazdă.

---

[22] Referire la Biblie.

— Dar unde-i tata? E bolnav? De ce striga?

Îl făcu iute să tacă pe micul Edward. Călătoria le abătuse atenția copiilor. Aerul rece şi bun de la Hampstead era ca un balsam iar „Yelow Cottage”, proprietatea doamnei Andrews, avea vedere spre dealul Haverstock şi spre întinderile de iarbă-neagră înmugurită. Să şi-l scoală din minte pe Joseph, bolind într-o cameră oblonită din Craven Place. Decorul de aici era făcut parcă pentru escapade şi aventuri. Ziua de mâine îi va aduce răspunsul la bilețel sau chiar pe Dowler în persoană. Avea de gând să-i spună:

— Ce ar fi să rămâi aici? Camera lui May Taylor va fi liberă, căci ea trebuie să plece. Cei din Craven Place nu se pot lipsi de ea. Cât despre Isobel, ea stă cu copiii. E foarte bine pentru Ellen care are somnul agitat... Mi-ai adus ceva de citit? Înnebunesc dacă n-am cărți sau muzică.

Apoi, după ce va aprinde lumânările şi va trage perdelele, doar dacă era normal, bărbatul... Ea adormi în timp ce-şi făcea planurile.

A doua zi însă din toate planurile se alese doar praful. Era dezastru. Mary Taylor cea mică se trezise cu febră mare, tuşea, delira. Până după-amiază, pe față şi pe piept îi apăru o spuzeală. Fetița o striga întruna pe Martha cea plecată, pe Martha care-i părăsise cu mai bine de un an în urmă. Maică-sa, în genunchi lângă pătuț, nu reuşea s-o potolească.

— O vreau pe Martha! Te rog, adă-mi-o pe Martha.

Copila se perpelea şi se răsucea, repetând numele Marthei. Doctorul chemat de doamna Andrews clătina din cap. Era o formă rea de pojar, foarte molipsitor. O să ia sigur boala şi ceilalți, nu era nimic de făcut. Ventuzele nu aveau niciun efect. Singurul tratament era laptele cald.

— Isobel, unde mai este Martha?

— Tot acolo. În Cheapside, parcă. La unul, domnul Ellis.

— Du-te de îndată cu May. Luați o birjă. Nu contează

cât costă. Plătiți oricât.

— Dar cum o s-o chemi înapoi când a plecat de un an?

— Spune-i doar atât – că am nevoie de ea. O să vină fără să mai stea pe gânduri.

Asta era pedeapsa. Canonul. De pe pernă nu o priveau ochii împăienjeniți ai copilei ei, ochii lui Joseph. Se amestecau imaginile – soțul – fiica. În zadar înălța rugi spre Divinitatea mâniată. Cu ce am greşit, de mi se întâmplă aşa ceva? Ia-mi, Doamne, viața mie, dar cruță-mi copilul.

Compresele reci puse pe fruntea fierbinte nu aveau niciun efect. Minutele păreau ore, orele o veşnicie. Charles Square, apoi Golden Lane, copilița care râdea. Era ceva anapoda în căsnicia lor, dar a cui era vina? Şi de ce trebuia să plătească copilul?

— Am sosit, coniță!

— Martha!

Se agăță de ea plângând. Îi aducea speranța, odată cu chipul ei rotund şi flegmatic. Era înfăşurată în şalul pe care i-l dăruise ea la plecare şi ducea un coş de răchită. Chiar felul în care-şi puse jos coşul şi-şi scoase şalul o încurajă.

— Ce i-ai spus stăpânului?

— Nu-mi pasă de el. I-am spus că e bolnavă mama.

Îi zâmbi cu zâmbetul lui Bob Farquhar. Îi făcu cu ochiul chiar ca Bob Farquhar.

— Uite-o pe Martha, iubire. A venit să aibă grijă de tine.

Simți cum o părăseşte spaima. Inima îi bătea mai liniştit, nu mai simțea nimic altceva decât oboseala, o sfârşeala dureroasă care o făcea să cadă din picioare.

În uşa deschisă îl văzu pe Bill Dowler.

— Ce-i cu dumneata aici?

— Am primit bilețelul azi-dimineață. Am venit neîntârziat.

— Ce bilețel?

Îi ieşise cu totul din cap, din cauza copilului. Nada

aruncată din Craven Place făcea parte din alt timp, din altă eră. „Yellow Cottage” devenise o leprozerie, nu un cuib de îndrăgostiți.

— Ai sosit prea târziu.

El nu înțelese ce voia ea să spună şi nici nu o întrebă nimic. Suferea, era istovită, restul nu avea importanță. El îi întinse brațele şi ea veni la el, ca un prunc la părintele său.

Simți o stranie alinare, cum nu mai cunoscuse nicicând şi la care nu se aşteptase. Nu era magia unei nopți care ducea spre momentul culminant. El o conduse la parter, în salonul doamnei Andrews şi şezură lângă fereastra deschisă, ținându-se de mână. În grădina dinspre pajişte, Isobel îl fugărea pe Edward cel chiulangiu, May Taylor culegea flori cu Ellen iar bebeluşul George se împiedica în şorțuleț.

— M-am gândit că s-ar putea să ai nevoie de ajutor. Am venit pregătit.

— Mi-a dat ceva bani cumnatul meu, diaconul.

— S-ar putea să nu-ți ajungă.

Să nu-i ajungă pentru ce? Pentru boală, moarte, nenorociri, pentru toate necazurile neprevăzute, pentru încercările care o aşteptau?

O întrebă fără veste:

— Ți-ai părăsit soțul?

— Da.

— Pentru totdeauna?

Nu-i răspunse căci nici ea nu ştia. Dacă i-ar spune nu, nu ar mai avea niciun sens să stea aşa cum stăteau. El s-ar ridica, ar pleca şi s-ar înapoia în oraş. Dacă i-ar spune da, copilul din camera de sus putea deveni un zălog.

Dar dacă va cădea la învoială cu Dumnezeu, de unde putea şti că se va ține de cuvânt şi n-o să încurce copiii? Teama îi da ghes, sentimentul de vinovăție o stăpânea.

— Dacă Mary Anne o să se facă bine...

Nu termină fraza. El înțelese însă. Soarta lui era legată de a copilei, ca şi soarta ei. În mintea ei pojarul

căpătase dimensiuni de simbol, ca un indicator rutier cu două săgeți, spre dreapta şi spre stânga. Dacă copila se va face bine, datoria, recunoştința şi hotărârea gravă o vor face să se întoarcă la Craven Place şi la Joseph. Aşa credea ea în acel moment, chinuită de gândul bolii. Şi de altfel teama îi tăiase orice chef de dragoste.

Asupra lui teama avu însă efectul contrar şi-l înflăcără şi mai mult. Văzând-o neliniştită şi disperată, dorința i se înteți. Prudența îl făcuse să pregete până acum. Soțul, o figură în umbră, părea că le stă în cale. Casa diaconului îl ajutase să-şi țină în frâu instinctele. Aici însă erau pe teren neutru, conveniențele dispăreau. Şi ciudat, frumusețea cuconiței care-l tachinase şi cu care flirtase la Vauxhall, atingându-i genunchiul şi fluturându-şi evantaiul, pălea în fața femeii cu ochi încercănați, nefericiți şi înspăimântați, cu gândul doar la copil.

— Rămâi peste noapte aici, da? Te rog frumos, am mare nevoie de sprijin. Ştiu că doamna Andrews are o cameră liberă.

Nici nu mai apucă să-i spună „noapte bună”. Plecă ca atrasă de un magnet spre camera unde bolea fetița.

— Cum îi merge, Martha?

— Mi se pare că mai bine, coniță. Nu mai este aşa de agitată. Duceți-vă să trageți un pui de somn. O păzesc eu la noapte.

— Dacă e ceva, să mă trezeşti imediat.

Să se culce deci şi să doarmă. Întuneric total. Fără gânduri, fără vise, nimic. Până în zori. Şi la trezire, din nou acelaşi chin insuportabil. Apucă un halat şi fugi desculță la Martha. Dar în locul hrubei întunecate găsi perdelele date la o parte: Martha zâmbea şi pe pernă era proptit un căpşor cu ochi mari, strălucitori şi pe deplin conştienți.

— I-a trecut fierbințeala. I-aproape bine.

— Slavă Ție, Doamne

Dar cum să te opui valului sentimentelor, năvalei emoțiilor, dorului nestăpânit? Porni în goană cu pletele

fluturând şi se duse ață în camera lui. Uitase de pactul cu Dumnezeu, nu-şi mai amintea de nimic. Nu simțea decât nevoia imperioasă de a fi iubită şi ocrotită.

— Te iubesc din tot sufletul. Am aşteptat atât de mult clipa asta.

Cui trebuia să-i fie recunoscătoare? Lui Dumnezeu din cer? Nici ei, nici lui Bill nu li se părea că au de ce. Trecutul era trecut. Trăiau în prezent. Isobel plecă acasă. La fel şi May Taylor. Vila era la dispoziția îndrăgostiților. Copiii se molipsiseră toți, dar n-avea mare importanță. Câteva pete pe față, tuse o noapte. Martha şi doamna Andrews făceau pe infirmierele voluntare.

— Nu te mai întorci la soțul tău?

— Nu, niciodată.

Dar Edward care luase ultimul pojarul muri.

Zece

Ea nu făcea raționamente prea profunde. Dispoziția de moment punea stăpânire pe ea, o marca, părea să-i dea răspuns inimii. Mintea intervenea însă în conflict şi despărțea sentimentele.

Joseph purta vina pentru moartea copilului, pentru întreaga tragedie. Ea îşi ascultase inima şi intuiția, el însă îi înşelase aşteptările. Dacă ar fi reuşit în viață, ca meşterul Burnell sau ca James Burton, nenorocirea nu s-ar fi întâmplat. Ar fi fost bogați şi fericiți, iar Edward ar fi fost încă în viață.

Ea nu putea despărți reuşita de liniştea lăuntrică. Cele două erau inseparabile. Ştia acest lucru din propriile-i observații. Nereuşita însemna sărăcie, sărăcia mizerie iar mizeria ducea în cele din urmă la împuțitura din Bowling Inn Alley.

Să îmbătrânească înainte de vreme, să-şi târască zilele scoasă din sărite de copiii neascultători – doar asta o aştepta. Şi de ce? Din cauza unui soț ratat. Bărbatul era cel ce întreținea casa. Bărbatul era cel ce ținea baierele pungii. De aceea îl va alege pe cel destul de prost ca să i-o încredințeze ei. Acceptând, se va răzbuna pentru trecut.

Şi cât se mai străduise – adusese copii pe lume, încercase să se descurce cu puțin, să salveze aparențele. Şi cu ce s-a ales? Nicio mulțumire, nicio răsplată. Bărbatul era în grija unui infirmier, un fiu îi murise. Avea de gând să obțină tot ce i se refuzase până acum şi va şti să se lupte cu ghearele şi cu dinții.

Idila din Hampstead fusese un leac pentru durerea sufletească, o purificare a trupului. Supunerea şi dorința dispărură odată cu micuțul sicriu acoperit cu

crini, înghițit de mormântul căscat. Băiețașul ca de ceară își lăsase zâmbetul și râsul și mângâierile pe seama bebelușului George.

Bill Dowler, iubitul care-i potolise aleanul, se confunda cu Bill Dowler, prietenul care-i făcea rost de bani. La o adică putea să-i fie și iubit, când și dacă avea ea chef. Rolul lui fusese stabilit și acceptat fără obiecții. Domnul Dowler devenise unchiul Bill. Ea nu se jena să-i definească și rolul viitor. Câtă vreme banii ajungeau, și el îi era de ajuns. Nu se putea gândi la căsătorie cât timp îi trăia bărbatul, dar căsătoria nu era singura soluție într-o lume a bărbaților. Unchiul Tom, pantofarul din Bond Street, se profila ca o umbră într-un cotlon întunecat, capabil să făgăduiască sau nu averi.

El îi făcu o vizită la Hampstead, însoțit de nepoată și nepot. Ea pricepu de ce venise – îi văzuse privirile. Pretextul era desigur banal și convențional. Își exprimă compasiunea, condoleanțele, o mângâie patern pe braț. Dar cum rămaseră o clipă între patru ochi, ea îi și simți privirea de expert, atentă, rece. Probabil se uita la fel la marochin înainte de a-l cumpăra, cântărind în minte greutatea, textura.

Fără s-o privească în ochi, ci ațintind un punct deasupra capului ei, îi spuse:

— Dintr-o vorbă aruncată de tânăra-mi nepoată venind spre Hampstead, am înțeles că nu te mai întorci la Craven Place.

— Corect.

— Și că pentru moment ți-ai găsit un rost, dacă mă pot exprima așa.

— Nu mai trăiesc pe socoteala soțului meu și nici a rudelor lui, dacă la asta vă gândiți.

— Da, da. O soluție provizorie. Sprijin de la un prieten.

Șoapta, curtenitoare dar caustică, trăda îndoielile lui cu privire la viitor. Ce mai vulpoi bătrân, se gândi ea. Își face socotelile, e viclean și cunoaște toate dedesubturile.

— La Bursă, mormăi el. Este riscant, desigur, cu țara

în starea tulbure de acum. Averile se fac uşor, dar se pierd şi mai uşor. Dacă nu te pricepi să joci, mai bine nu te apuci.

Nu menţionase niciun nume, dar ea înţelese că făcea aluzie la Bill. Îl întrebă direct:

— Şi ce m-aţi sfătui?

— Să obţii un act de instituire a unei rente, fireşte, spuse el. N-are portiţe de scăpare. Tinerele ca dumneata trebuie să fie întreţinute de cineva. O proprietate anexă în bancă şi eşti independentă. Sau poate...

— Ce anume?

— Ar fi şi mai bun un contract de închiriere a unei case, şopti el, pe numele dumitale, se înţelege. Banii se duc, proprietatea rămâne. În situaţia dumitale, cred că ar fi cel mai înţelept lucru.

Parcă-l vedea trăgând sforile unor marionete. Fă asta, frumuşico, răsuceşte-te, arată-ţi picioarele. Uşor, uşor, aşa-i prinzi în plasă. Ea se uită în partea opusă a încăperii şi-l văzu pe Bill stând de vorbă cu May Taylor. Era un om aşezat, de nădejde şi totuşi... Şi John Clarke riscase tot ce avea la Bursă şi apoi îşi zburase creierii în poştalion în Pentonville.

Poate că Bill n-ar fi făcut aşa ceva, căci era prea prudent. S-ar fi retras în linişte, lângă părinţii lui cei ramoliţi. O viaţă fără probleme, la ţară. Şi unde ar mai fi avut loc şi doamna Clarke, cu copii cu tot, în faţa unor părinţi bisericoşi şi cu respect faţă de legi? Odată ce-şi părăsise soţul, arsese toate punţile. Foarte bine, să se facă scrum. La dracu cu prefăcătoria.

— Aş vrea să ştiu, spuse ea, ce valoare am pe piaţă?

De data aceasta o privi drept în ochi şi nu mai şovăi. Avea de-a face cu intermediarul, cu controlorul de calitate care-şi cunoştea bine meseria.

— Câţi ani ai?

— Douăzeci şi cinci.

— Arăţi de douăzeci, dar au mai mare căutare cele şi mai tinere. Asta, în general. Nu este o regulă. Căsătorită cât timp?

— Se împlinesc în vară nouă ani.

— Să nu mai spui asta. Îți scade cota. Ai fost măritată doi ani şi ți-ai pierdut soțul fără veste. Asta atrage – o floare abia atinsă. Depinde şi de client şi de modă.

— Ce-i acum la modă?

— Vioiciunea cu haz. Cele istețe şi frumoase ca o cadră. De câțiva ani nu se mai poartă inocența prostească. Tonul l-a dat fireşte Prințul, cu doamna Fritz. Oile se iau după el. Ai auzit de lordul Barrymore?

— Am citit despre el în gazete.

Şi era împroşcat cu noroi, se gândi ea, în pamfletele murdare. Sau poate era vorba de Richard, cel de al şaptelea conte, care fugise la Gretna Green[23] cu fiica unui purtător de lectică şi apoi se împiedicase de propria lui muschetă, ca voluntar în garda națională din Berks şi-şi găsise sfârşitul.

— N-am murit? întrebă ea.

— De murit a murit prietenul de suflet al Prințului. Sunt trei frați, cam apucați. El i-a poreclit Heligate, Cripplegate şi Newgate iar surorii lor i-a zis Billingsgate[24]. Mi-a spus odată Alteța Sa regală că ea înjură mai rău ca birjarii. Eu mă gândeam la actualul conte. Cu el ți-ai face treaba.

Vorbea de parcă ea ar fi fost un ogor iar el, Taylor, fermierul care-şi alegea caii pentru plug.

— S-a însurat în 1795 cu o irlandeză, zise el, dar ea fuge tot mereu acasă la Waterford şi-l lasă slobod pe luminăția sa. Are un picior mai scurt, dar nici că-i pasă. E chiar unul din muşterii mei de bază. Doar o vorbă să-mi spui şi aranjez eu totul.

Ea îl văzu pe Bill Dowler cum o urmărea cu ochi de îndrăgostit, fericit, posesiv. Se punea întrebarea cât

---

[23] Sat din Scoția unde se încheiau căsătorii clandestine.

[24] Newgate = vestită închisoare londoneză; Billingsgate = piață de peşte din Londra cu precupețe rele de gură; Heligate = Poarta Iadului; Cripplegate = Poarta Ologilor. Poreclele conțin cuvântul Gate şi se bazează pe un joc de cuvinte cu primele două nume.

dăinuiau sentimentele.

— Ați pomenit ceva despre contracte de închiriere, şopti ea discret, despre o casă la Londra. Îmi dau seama că ar avea avantaje. Am prieteni constructori care m-ar putea ajuta.

John Burton, vechea ei cunoştință, i-ar putea da o mână de ajutor. El se ocupa doar de construit case şi umpluse tot Bloomsbury-ul[25] cu operele lui.

Dar oare Bill avea destui bani pentru aşa ceva?

Pantofarul îi citise pe semne gândurile căci se opri o clipă, îi aruncă o privire lui Dowler, îl cântări din ochi apoi se întoarse spre ea şi o bătu uşor pe genunchi.

— Nu-i rost de afaceri acolo, spuse el, doar de afecțiune.

— Adică mi-e prieten la nevoie dar nu şi cum mi-e voia?

— Chiar aşa. Dacă te atrage pentru moment, dă-i bătaie, distrează-te cu el. Nu-l văd însă iscălind contracte. Să-ți spun ceva...

— Da?

— Văd că ne înțelegem bine. Du-te la prietenii din construcții şi alege-ți casa. Banii ți-i pot avansa eu.

— Cu ce garanție? Nu este riscant?

El râse şi se lovi uşor pe nas.

— Nu risc nimic, eşti o certitudine, spuse el. Nu te teme, o să-mi scot eu banii cu vârf şi îndesat. Ai mamă?

— Am, şi o soră şi un frate mai mic.

— Mama şi sora mai mică sunt atuuri. Ia-le să stea cu dumneata. Asta-ți dă o anumită distincție. Văduvă tânără, sub aripa mamei. Sună bine şi decent, pofta creşte. Ei, am vorbit destul. Ştii unde mă găseşti, când o să vină clipa.

El cotrobăi în buzunaru-i încăpător şi scoase la iveală o acadea şi două bomboane. Le flutură zâmbind în fața copiilor ei care îl priveau solemn.

— Cine vrea dulciuri de la nenea Tom?

---

[25] Cartier central din Londra.

„Ia poftiți... Ia poftiți...” Şi-l închipui la bâlci, bătând tare într-o tobă. În spate, cortine roşii, închise ermetic. Ce se află dincolo de ele? Scoateți banii şi o să aflați. Copiii, momiți de dulciuri, se lipiseră de el. George, cu buzele mânjite de zahăr, îi juca pe genunchi. Parcă era un bătrân căpcăun care ademeneşte pruncii. Cuprinsă de un val de mânie, se duse la Dowler.

— Du-mă de aici, spuse ea. Nu mai rezist.

El o privi nedumirit. Cum, chiar acum? În clipa asta? Oaspeții veniseră să stea toată ziua, era un fel de petrecere. Doar cu o clipă în urmă o văzuse absorbită de discuție şi râzând, turuind întruna cu bătrânelul acela limbut, Taylor. Îşi ştersese de mult lacrimile pentru băiatul care-i murise. Nici nu-l mai pomenea, nici nu mai plângea noaptea cu fața îngropată în pernă, alături de el. De unde i se trăgea oare expresia de spaimă, parcă ar fi fost urmărită de strigoi?

— Fireşte că te duc, oricând doreşti, răspunse el. Diseară sau mâine sau poimâine. Dar ce s-a întâmplat?

Ea ar fi putut să-i răspundă:

— Roata norocului. S-ar putea întâmpla să pleci şi să mă laşi baltă. Nu, nu de bună voie, ci forțat de împrejurări. Căci babalâcii ăia de părinți din Uxbridge sunt pe primul plan, nu-i aşa? Sau poate o să te însori cu vreo fiică de boiernaş care o să-ți toarne nişte odrasle cu fețe buhăite. Şi atunci n-o să-mi rămână decât să mă vând la mezat. Ciocănelul îl va mânui broscoiul ăla bătrân din colț. Cât oferiți pentru o mamă a trei copii, puțin deteriorată? Este dispusă să servească. Calitate garantată.

În loc de toate acestea, îi spuse zâmbind:

— M-am plictisit.

Asta era deci. Îşi ascunsese însă plictiseala cu măiestrie. Nu ridicase din umeri, nu căscase. Şi totuşi, felul în care rostise vorbele acelea cuprindeau o provocare. Se înțelegea: „Tu trebuie să compensezi tot ce am pierdut”. El îşi dăduse toată silința, oare ce mai aştepta de la el? Era tot timpul la cheremul ei, îi

satisfăcea pe dată orice capriciu, îi distra copiii şi o plătea pe doamna Andrews. Dacă ar fi fost liberă... Ba nu, ar fi fost mari probleme. Oricât de tare o iubea, şi de iubit o va iubi mereu, îşi dădea seama că nu se potriveşte cu casa veche din Uxbrige, cu părinții lui. Dar ce mai – ea nu era liberă şi deci nu se puteau certa pe această temă. Poate ceva mai târziu ar putea găsi o căsuță, o locuință mică şi modestă pe domeniul vreunui prieten, unde să-i vină la îndemână s-o viziteze. Şi când se vor prăpădi părinții, toate se vor putea rezolva şi nu le va fi zdrobit inima.

Până una alta trebuia s-o scoată din harababura de aici, de lângă soră şi prieteni şi copii convalescenți şi s-o aibă doar pentru sine. El îi propuse:

— Ştiu eu un sat, Chalfont St Peter's, la nici douăzeci de mile[26] de Londra. Un han mic, lume puțină. Câmpuri şi păduri şi ulicioare liniştite şi pustii.

Ea îl privi rece şi el înțelese că greşise.

— Saint Peter şi mai cum? întrebă ea. N-am chef de pelerinaje. Pentru numele lui Dumnezeu, hai să cunoaştem adevărata viață. Vom merge la Brighton.

Dacă asta-şi dorea ea, se gândi el, ce noroc pe mine că am câştigat la bursă. Brighton costă şi ochii din cap în timp ce Saint Peter...

În mai puțin de cinci minute ea stabilise totul. Maică-sa putea veni în locul ei la Hampstead. Ea se va repezi până la Londra chiar mâine, să-şi cumpere o rochie. Nu putea să apară aşa, cu vechiturile alea de pălării. O să le ia cu ea şi pe Isobel şi May. Era sfârşitul de sezon şi se făceau mari reduceri de prețuri.

— Şi pantofii? întrebă unchiul Tom Taylor.

Bill Dowler se minună când văzu ce privire i-aruncă ea. Bătrânul vorbise doar politicos, fără gând ascuns. Şi întrucât asta-i era meseria şi May îi era nepoată, poate că dorea să o ajute şi să-i vândă mai ieftin.

— O să mă încalț la Brighton, spuse Mary Anne.

---

[26] Treizeci şi doi de kilometri. 1 milă = 1,61 km.

De ce era nevoie să vorbească atât de aspru? Ea-i întoarse spatele. Bătrânul zâmbi şi mai împărți nişte zaharicale. Poate o jignise în vreun fel, se gândi Dowler. Femeile erau uneori atât de complicate, atât de greu de înțeles.

Noaptea ea i se dărui cu pasiune, ca niciodată. La ce bun oare să mai plece la Brighton? De unde-i venea plictiseala? Cel mai cuminte lucru era să tacă chitic, să nu-i pună întrebări. Să se mulțumească să care pachetele, să scrie să li se rezerve camerele, să fie doar unchiul Bill, cel care duce în cârcă copiii la micul dejun, să nu asculte conversația surorilor despre modă – se poartă sau nu penele, se acoperă decolteul? Îl mai preocupa ceva. Oare toată tevatura asta era de dragul lui? Se convinse că aşa era, la Brighton, în timp ce se plimbau agale pe faleză, alături de lumea bună. Zâmbetele, privirile, râsul ei i se adresau doar lui, ignorând privirile curioase care o urmăreau.

Doamne, ce mândru era de ea! Cu părul numai bucle, după ultima modă, cu o rochie şic (n-o plătise încă, hai, treacă de la mine), cu pălăria cu pene pusă într-o parte. Parcă n-ar fi avut nicio grijă pe lumea asta. Îşi uitase toate necazurile. Biata copilă, după câte îndurase, avea şi ea dreptul la o plăcere. Ce brută, bărbatul ăla al ei! Îi mâncase anii cei mai frumoşi.

— Eşti fericită? o întrebă el, privindu-i ochii jucăuşi.

Ea îl strânse de braț şi dădu din cap, dar nu rosti niciun cuvânt.

— Îți face bine aerul, ai mai multă culoare în obraji.

Aiurea, culoare! se gândi ea, dar nu-şi rosti gândul cu glas tare.

Visase întotdeauna o astfel de societate. Nu avea nicio legătură cu ozonul sau răcoroasa briză marină. Era lumea despre care se scriau pamflete, lumea bună, pătura suprapusă despre care citise încă din copilărie, lumea din foile de scandal de doi bani. Aceştia erau bărbații şi femeile de care îşi bătuse şi ea joc, în scris, fără ca nimeni să o ştie. Şi iată-i acum în carne şi oase,

chiar aşa cum îi descrisese ea – superficiali, afectaţi, uşuratici, tocmai buni de jumulit.

Iată-i pe amatorii de trăsuri cu patru cai, cum trec în goană, strigând şi fluturându-şi bicele. Bill Dowler îi arătă pe cei mai vestiţi: lorzii Sefton, Worcester, Fitzhardinger, sir Belingham Graham… oare ăia nu erau cumva Craufurd „Ceainic” şi Byng „Pudelul”?

— Cel mai iscusit din toată ceata este Barrymore, îi spuse el. L-am întâlnit o dată la Almack's[27]. Nu este genul meu – e prea destrăbălat. Uite-l că trece chiar acum.

Trăsura cu patru cai trecu pe lângă ei cu zgomot mare. Cel care conducea caii, purtând la butonieră o dalie cât o varză, întoarse capul spre ei şi-i privi atent, apoi îi şopti ceva însoţitorului lui.

Aşa arăta deci Cripplegate, muşteriul lui moş Taylor! Oare îşi biciuia femeile, cum făcea cu caii, să le mai înviorezе, căci nu-i plăceau cele mocăite?

— E-n ordine, prietene, se gândi ea, nu este încă momentul. O să facem cunoştinţă în Bond Street, la numărul 9, zilele astea. Dar ai face bine să-ţi laşi acasă floarea de la butonieră. Nu pot să sufăr varza. Şi nici după bice nu mă dau în vânt.

Rosti însă cu glas tare:

— Hai să ne mai plimbăm. Poate-l vedem pe prinţul de Wales. În locul prinţului, soarta le scoase în cale pe James Burton. Nu-mi vine să-mi cred ochilor! Pe cine văd! Doamna Clarke!

— Domnul Burton! Mă bucur nespus! Îl cunoşti pe Bill Dowler?

Nicio vorbă despre Joseph. Deci aşa stăteau lucrurile. Burton pricepu şi nu se miră. Se aşteptase s-o ia razna. De ce n-ar fi făcut-o la Brighton?

— Ce-ar fi să ne întâlnim deseară la club? spuse el. O să reluăm legătura. Va fi întocmai ca pe vremuri.

Ca pe vremuri? Nici urmă de asemănare. Clubul se

---

[27] Club şi cazinou în Londra.

deosebea ca cerul de pământ de Golden Lane sau Black Raven Passage, cu scările care scârţâiau şi cu Burton care-i făcea loc craiului de Joseph.

Arată al naibii de bine, se gândi el, şi este grozav de atrăgătoare. Şi oare astă-seară îi făcuse vânt cavalerului ei, Dowler, tocmai ca să poată sta liniştiţi de vorbă doar ei doi?

Fără multă vorbă, ea îi spuse pe şleau:

— Am nevoie de o casă, o casă la Londra.

— Cât poţi să-ţi permiţi? Vrei s-o cumperi?

— Aş închiria-o pe zece ani.

El o privi, întrebându-se cine o să plătească. Tipul acela, Dowler, sau avea vreo altă sursă?

— N-are rost să-ţi ascund, zise ea. L-am părăsit pe Joseph pentru totdeauna. O să stau singură, cu mama şi copiii.

În acest caz, locul era liber. O săgeată azvârlită la întâmplare ar putea atinge ţinta.

— Am mai multe construcţii în lucru în Tavistock Place, zise el. Chiria va fi între 1000 şi 1400.

— Chiria se plăteşte în avans? Pe şase luni sau trimestrial?

— Eu nu mă las păcălit. Cu o prietenă atât de veche, putem discuta pe-ndelete.

— Când mă pot muta?

— La primăvară. Dacă ai probleme, pot să trag nişte sfori la Brighton. Sezonul ţine până în decembrie.

Ar cam fi timpul să mă uit în jur, se gândi ea, să mă fac remarcată. Să fiu văzută, să fiu întâlnită, să fiu cunoscută. Restul, la Londra.

— Mi-ar conveni să mă instalez puţin după Crăciun, spuse ea, dar te rog să ţii oala acoperită. Cel puţin pentru moment.

— Nu vrei să afle prietenul dumitale?

— O să-i spun mai târziu.

Perspectivele, se gândi el, erau şi mai atrăgătoare. Înseamnă că nu Dowler o întreţine. Ce-ar fi să îmbinăm afacerile şi plăcerea?

— Şi cu mine, cum rămâne? întrebă el. Nu capătă şi constructorul ceva? O să trebuiască să inspectez din când în când acoperişul. Cum e cu zugrăveala, dacă e nevoie de ventilaţie. Înainte de a veni, o să trimit vorbă, fireşte.

Privirea din ochii lui era nespus de grăitoare. Ea pricepu aluzia. Cu alte cuvinte, uita de chirie. Cele o mie patru sute de lire puteau fi trecute cu vederea. Chiria pe zece ani în schimbul unor hârjoneli pe şest. Bun... Se cunoşteau de zece ani, era destul de arătos. Era căsătorit de curând, n-o să-i dea prea mare bătaie de cap. Cea mai mare parte a timpului şi-o va petrece în familie. Dacă locuinţa n-o s-o coste nimic, n-o să mai trebuiască să facă apel la unchiul Tom. S-ar putea lipsi de Bond Street şi şi-ar face singură relaţii. Ea ridică paharul şi-l privi în ochi pe Burton.

— Ca arhitect, îi spuse ea, vei beneficia de *entrée*[28].

Nu şi-au mai spus nimic. Rezolvase problema locuinţei.

Am făcut un pas hotărâtor, se gândi ea. Nu mai am cale de întoarcere. Ies pe piaţă să capăt cât mai mult şi o să am grijă de asta. O să plătesc în natură, n-o să înşel pe nimeni, sunt cinstită doar. Nimeni n-o să se poată plânge că nu mi-am câştigat banii. Dai şi ţi se dă. Este o meserie ca oricare alta, ca a măcelarului, sau a brutarului sau a lumânărarului. Trebuie să trăim cu toţii.

Esenţialul era că în felul acesta va face rost de bani. Nu bani de pus la ciorap, ci bani de cheltuit. Cu scrisul la comandă nu câştigase niciodată destul. Cel puţin acum va putea cumpăra tot ce-şi dorea – rochii şi şaluri, zdrăngănele, pălărioare nostime, haine pentru maică-sa şi pentru Isobel, jucării pentru copii. Şi nicio monedă de aur n-o să mai ajungă în buzunarele lui Joseph, să se irosească. Casa va fi doar a ei, cu mobilă pe gustul ei. Figuri noi, oameni noi, prieteni noi. Desfătări înjositoare,

---

[28] Intrare liberă (fr.).

neinvidiate de nimeni, agonisite de ea însăşi.

Lunile petrecute la Brighton s-au dovedit profitabile. I s-au înmulţit cunoştinţele, cercul acestora s-a mărit. Bill Dowler, sosit în weekend, se trezi în faţa competiţiei. Oglinda ei era împodobită cu cărţi de vizită primite de la cei cu trăsurile cu patru cai. Ea îi spunea „Ne vedem la amiază” sau „Ne vedem la cină” şi pleca grăbită la curse cu Johnny Brunell. Şi la amiază o găsea cu Charles Milner.

— De unde ai miniatura de biciuşcă cu diamante?

— Asta? De la Cripplegate Barrymore. A vrut să facă o glumă.

— Cam costisitoare glumă.

— Lui îi dă mâna.

Se plimba mereu cu cabrioleta sau faetonul cuiva. Când o lua la întrebări, schimba vorba şi evita să răspundă.

— Nu m-am distrat niciodată. Mă distrez acum.

Cu alte cuvinte el trebuia să înghită găluşca sau să se care. Avuseseră o clipă de fericire dar aceea trecuse. N-avea decât să câştige la bursă sau să se întoarcă la Uxbridge cătinel, la alegere.

Din păcate câştigă prea puţin la bursă. Afacerile se duseseră pe copcă şi el pierdea banii. N-avea încotro – ori pleca acasă la Uxbridge, ori dădea faliment. Spre sfârşitul toamnei, el îi împărtăşi la ce se gândise.

— Ştiu o căsuţă confortabilă, nu departe de locuinţa mea. E loc destul pentru tine şi copii. Ce părere ai?

Ea se gândi: Am ajuns şi aici. Să ţinem seama de fapte şi să jucăm cu cărţile pe masă.

Se ridică în picioare, îl luă de gât, îl sărută pe ochi, pe gât şi pe nasturele de la jiletcă.

— Eu mă mut la Londra, spuse ea, în Tavistock Place. Burton mi-a făcut rost de o casă mai ieftină. N-am chef să locuiesc lângă Uxbridge şi nici să mă ascund într-o căsuţă. Am de gând să ies în lume şi să rup gura târgului şi doar aşa pot reuşi.

Carevasăzică aşa stăteau lucrurile... Brighton fusese

doar o experiență, o repetiție. Abia acum începea spectacolul, iar el urma să fie doar spectator.

— Ca să spunem lucrurilor pe nume, zise el, înțeleg că eşti de vânzare?

— Cel ce câştigă ia tot, spuse ea. Ăsta e norocul jocului. Câştigurile tale la bursă nu vor dura, ştii şi tu, n-are rost să ne ascundem după deget. Trebuie să-mi fac şi cu socotelile dinainte şi trebuie să fiu liberă.

— Liberă să ce? Să te fâțâi în faeton?

— O fac deja. În Tavistock Place am mai mult confort.

— Fiindcă Burton îți face rost de casă şi Cripplegate îți face vizite? Petrece noaptea cu tine şi-ți lasă două sute de guinee?

— Ba pardon, două sute cincizeci, ascunse în dalie.

Ea râse şi-l sărută din nou. El îşi dădu seama că pierduse.

— Ai auzit vreodată de Kitty Fisher? o întrebă el. De Lucy Cooper şi Fanny Murray? Şi ele au pornit-o pe drumul ăsta şi au ajuns toate trei în şanț.

— Erau de proastă calitate, replică ea. Eu țintesc ceva mai sus.

— De asta ai rupt-o cu mine, că nu am titlu. Tatăl meu a fost doar un negustor. Ştii bine că familia mea făcea afaceri cu vinuri.

— Dar firma ați vândut-o, Bill, şi tatăl tău s-a retras din afaceri aşa că treaba asta nu mă mai atrage.

— Când o să se prăpădească tata, eu o să-l moştenesc.

— O să moşteneşti o proteză şi o perucă iar eu o să fiu cheală. Trebuie să-mi trăiesc viața acum, nu să contez pe un viitor nesigur.

— Şi cu dragostea cum rămâne?

— O să te iubesc probabil toată viața. Dar dragostea nu-i totuna cu afacerile.

— Şi-mi voi lua şi eu porția, după Cripplegate? Ce o să scrii pe uşă? „Pe-ncercate!”, „Mari reduceri pentru prietenii vechi”, „Muzica e cuprinsă în preț”?

— M-am gândit să trimit cărți de vizită tuturor

cluburilor. „Doamna Clarke primeşte vizite. Cu excepția zilei de marți. Marțea este rezervată pentru domnul William Dowler”.

Ea îl sărută din nou, de parcă totul ar fi fost o glumă. Dar nu era glumă, o ştia şi el, o ştia şi ea. Căci în sfârşit avea să aibă şi ea parte de acele zile mai bune, de luxul şi viața de basm despre care-i povestise ea lui Charley odinioară. Ea se prefăcea că râde de toate astea şi-şi bătea joc de pretendenți, dar în fundul sufletului era măgulită şi satisfăcută. Căci Bill Dowler nu-i propusese niciodată să bea şampanie la micul dejun şi nici nu-i dăruise trandafiri în miez de noapte sau diamante în zori de zi. Dar cei ce conduceau trăsuri cu patru cai ştiau să facă totul cu stil şi ei îi plăcea să meargă înfăşurată în blănuri, având drept vizitiu un lord. Toate acestea erau atât de departe de viața din Bowling Inn Alley.

Pe Bill îl va iubi cu siguranță toată viața. Nu asta conta. Ceea ce conta era faptul că nici nu putea fi vorba de o căsuță la Uxbridge. Gusturile ei se rafinaseră, ambiția o făcea să țintească sus şi la naiba cu sentimentele. Sentimentele țineau de trecut. Apăreau doar dacă strălucea luna şi se simțea atrasă de vreunul, la trei dimineața.

Noua viață era uşoară. Nu avea griji, nici necazuri. Odată depăşit primul şoc al mândriei, era lesne să faci următorul pas. Bărbații erau sinceri, direcți şi se mulțumeau cu puțin. Aveau o conversație amuzantă la cină, dar în general erau cherchelIți. După cei nouă ani petrecuți cu Joseph, ştia să facă față uşor acestei situații. Suporta câteva îmbrățişări stângace, apoi sforăiturile. Iar sforăiturile unui lord o deranjau mai puțin decât cele ale unui pietrar. În plus un lord era mult mai darnic şi asta înclina balanța şi mai tare. Important era că de ales alegea ea şi-l lua pe cel care-i plăcea. Nu avea nevoie să aştepte şi să spere că va primi vizite. Erau două duzini de cărți de vizită la oglindă şi toate cuprindeau invitații. Avea doar de ales cea mai bună ofertă. La atât se reducea totul.

Primi o scrisoare de la diacon şi trimise următorul răspuns laconic:

„Nu mă voi mai întoarce la Joseph, nici eu, nici copiii.

Să-i fie explicat acest lucru, cum veți găsi de cuviință. N-o să reuşească să ne găsească chiar dacă ar încerca s-o facă. Mulțumim pentru tot, dar pe viitor uitați că existăm. Sincer a dumneavoastră, M.A.C.”

A fost ultimul plic la care a aplicat pecetea cu degetul. Scrisoarea nu avea antet şi nu cuprindea nicio adresă, doar o dată: februarie 1802.

Epistolele trimise după acea dată prietenilor – nu însă şi diaconului – erau scrise pe o hârtie cu antetul „Tavistock Place”, iar pecetea de pe plic nu mai purta urma de deget, ci avea imprimat clar un Cupidon călare pe un măgăruş.

PARTEA A DOUA

Unu

La intrarea principală uşa era albă, treptele bine frecate. Lădiţe cu flori viu colorate împodobeau ferestrele. Ciocănaşul de la poartă reprezenta un cap de femeie cu un ochi închis. Unde o fi dat oare peste aşa ceva? se întrebă străinul. Iniţiaţii pricepeau mesajul. Bătu la uşă şi trase de cordonul clopoţelului. Uşa de intrare se deschise.

— Doamna Clarke primeşte vizite?

Larma de glasuri o dovedea cu prisosinţă. La fel şi mantalele, bastoanele din bambus, tricornurile aruncate de-a valma pe o masă precum şi cele două sau trei pălării cu boruri răsucite. Un buldog care mârâia, priponit cu o lesă, sta culcat pe duşumeaua din vestibul cu botul pe labe. Alături de el se aflau o pereche de galoşi şi o sabie în bandulieră. Erau oaspeţi din belşug şi era limpede că toţi erau bărbaţi.

Îi deschisese uşa un tânăr, probabil un servitor. Nu purta însă livrea şi figura i se păru cunoscută.

— Parcă te cunosc de undeva? zise străinul într-o doară.

— Da, domnule. Am locuit o vreme la domnul căpitan Sutton. Dânsul m-a trimis s-o servesc pe doamna Clarke.

Deci asta era. Străinul îşi lăsă bastonul la intrare. Tânărul trecea drept fiul natural al lui Sutton. Suna mai bine aşa, căci nici vorbă nu era de aşa ceva. Când a vrut să scape de el, a găsit modalitatea, trimiţându-l ca valet aici.

— Sunteţi bun să urcaţi, domnule? Prezentările le faceţi singur, dacă nu vă e cu supărare.

Era neprotocolar şi intim totul, tocmai cum i se

spusese, chiar şi zgomotul de picioare care aleargă şi râsetele asurzitoare şi piţigăiate. Erau copii, *en évidence*[29].

Scopul era să-i destindă pe clienţi şi să-i păcălească pe neştiutori. El urcă treptele şi intră pe *uşa salonului*. O doamnă în vârstă, uscată şi destul de nervoasă, îi ieşi în întâmpinare, întinzându-i o mână osoasă.

— Eu îs doamna Farquhar. Simţiţi-vă ca acasă, vă rog. Fiica mea nu s-a întors încă de la Ramsgate[30].

O fetişcană sfioasă, de vreo cincisprezece ani, îi oferi un pahar cu vin şi nişte biscuiţi. Când el îi mulţumi, roşi până în albul ochilor şi apoi dispăru.

— Isobel, poate că domnul preferă vinul de Porto, nu cel de Xeres.

— Ba nu, doamnă. Vă asigur că vinul de Xeres e minunat.

Larma din încăpere îngreuna conversaţia. Bătrâna doamnă era agitată – nicio pagubă. Dacă n-ar fi ştiut cum stau lucrurile în realitate, ar fi putut jura că nimerise la o adresă greşită şi încă undeva la mahala. Copiii neastâmpăraţi se hârjoneau, călăreau canapelele, se căţărau pe speteaza scaunelor. Posesorii tricornurilor şi pălăriilor cu boruri răsucite – pe unii îi cunoştea din vedere, erau tineri din anturajul Curţii –, toţi, fără excepţie, se hârjoneau şi ei cu copiii, îi luau în cârcă, îi aruncau în sus – hopa, mare! Întreaga scenă avea un aer burghez, deosebit de amuzant pentru un ochi perspicace.

Îi veni în gând bătrânul Tom Taylor şi mesajul pe care-l mâzgălise acesta într-o seară târzie, în Bond Street, numărul nouă.

„Ascultă-mă pe mine, ea este tocmai ce ne trebuie. Să-i faci o vizită negreşit. Dacă ne punem mintea noi doi, o putem modela aşa cum trebuie, ştii dumneata pentru

---

[29] În evidenţă. (fr.)
[30] Staţiune balneară la Marea Mânecii.

cine."

Dintr-odată se produse şi mai mare zarvă. Vârtejul se învioră. Copiii se repeziră la uşă şi tipii cei tineri se îngheşuiră şi ei. Din mijlocul agitației, un râs îi gâdilă plăcut auzul şi un glas îi trezi interesul.

— Scumpilor, mă sufocați. George, ai nişte mâini dezgustătoare. Locul cărbunilor este în pivniță nu în casă. Ellen, ți s-au rupt pantalonaşii, dă fuga la Martha să ți-i cârpească... Mamă, nici n-o să-ți vină să crezi. Am făcut cinci ore de la Ramsgate până aici. Niciodată n-a durat atâta. Doi cai şchiopătau. Îmi venea să-l ucid pe Cripplegate. Unde-i Isobel? Sunt lihnită de foame. Trebuie neapărat să înghit ceva. Pe cine văd? Johnny, ce mai faci? Mă bucur c-ai venit... Şi Henry... Şi Bobby... Fitzgerald, eşti un ticălos, joia trecută m-ai lăsat cu buzele umflate. Mai bine făceam sindrofia vineri seara... Să mergem la Sadler's Wells[31]. S-a întors Grimaldi şi glumele nu se pot reproduce. Îmi place grozav de el. Dar acolo în colț cine e? Nu mi-e cunoscută figura.

Noul venit se apropie, se înclină, îi sărută mâna, mormăi vreo două fraze şi-şi declină numele. Îi dădu şi cartea lui de vizită, scuzându-se că-i protocolar.

Ochii albaştri examinară cu atenție cartea de vizită. Îi cercetară apoi chipul. Precis se întreabă ce naiba m-a adus aici, se gândi el. Dar are dreptate moş Taylor. Este tocmai genul de care avem nevoie. Isteață şi ambițioasă. Asta ne trebuie.

— Ogilvie? Parcă vă ştiu după nume... L-am auzit de curând, dar nu-mi pot aduce aminte unde.

— Poate v-a vorbit despre mine căpitanul Sutton.

Acest lucru o puse pe gânduri. Îl măsură din cap până în picioare, îi cântări din ochi muşchii şi grăsimea, apoi înălță din sprâncene.

— Scuzați-mă. Nu prea păreți genul lui. În preajma

[31] Teatru în nordul Londrei unde Joseph Grimaldi dădea spectacole de pantomimă.

lui roiesc de regulă băieți cu părul cârlionțat. Am angajat şi eu unul, pe Sammy Carter, valetul.

— Doamnă, m-ați înțeles greşit. Cu căpitanul Sutton am doar relații de afaceri.

— Aş putea zice acelaşi lucru.

Cu sprâncenele ridicate, ea se uită din nou la cartea de vizită şi citi, sub nume, cu ce se ocupa.

— A! Acum ştiu de unde să vă iau. Furnizor al Armatei. Asta explică totul. Aveți probabil mult de lucru, acum când războiul poate izbucni oricând şi tinerii vor toți brevete de ofițeri. Cunosc şi eu o grămadă.

Un zâmbet radios îi lumină chipul. Îi acceptase deci scrisorile de acreditare. Băgă însă de seamă că-i păstrase cartea de vizită, ca s-o poată analiza pe îndelete.

— Ce casă încântătoare, murmură el. Este opera lui Burton?

Ea îi aruncă o privire rece. Nu-şi pierdu stăpânirea de sine, dar era limpede că pricepuse aluzia.

— Da, răspunse ea. El este constructorul şi proprietarul casei. După cum ştiți Burton este scoțian, ca şi maică-mea. Noi cei din familiile Burton, Mackenzie şi Farquhar avem cu toții spiritul de clan.

„Spirit de clan” era un fel de a spune. Ştia el bine în ce relații erau. Taylor îi vânduse pontul cu neplata chiriei.

— Tavistock Place este o stradă foarte bine plasată, spuse el. Mi-a plăcut întotdeauna cartierul Bloomsbury. Te afli chiar în mijlocul evenimentelor şi totuşi eşti ca într-o oază. Văd că aveți o grămadă de prieteni care vă vizitează seara?

În gândul lui, „Dacă nici asta n-o clinteşte, înseamnă că e tare”.

Privirea ei nu se tulbură. Apucă delicat un biscuit.

— Prietenii apropiați sunt întotdeauna bine primiți aici, spuse ea, dar vin doar când sunt invitați.

O săgeată? Poate. El îi turnă puțin vin de Xeres.

— Ciocănaşul de la intrare este foarte amuzant. Unde l-ați găsit?

— Într-o prăvălie de vechituri din Hampstead. L-a ales George, fiul meu. A împlinit cinci ani de Sfântul Valentin[32]... e nițel cam precoce, știți.

— Ciocănașul dă prestanță casei.

— Mă bucur că sunteți de această părere. Dar de vopseaua albă de pe ușă ce ziceți? Se murdărește foarte repede, firește, dar pe întuneric se vede bine.

Perfect. Nu rămăsese datoare cu răspunsul. El știa cum stau lucrurile și se distra.

— Vreți să spuneți, replică el, că vizitatorii întâmplători nu pot să nu vadă culoarea?

— Vizitatorii întâmplători nu au ce căuta aici. Nici negustorii ambulanți, nici țiganii care vând mături. Le-ar putea da purici copiilor. Prietenilor le spun că stau chiar lângă capelă. Ați observat-o probabil. Este foarte la îndemână pentru slujba de utrenie.

Ea zâmbi și trecu mai departe, lăsându-l cu maică-sa pe cap. La îndemână pentru utrenie, nu zău! O fi fost la îndemână pentru Burton. Poate și pentru Barrymore și ceilalți conducători de trăsuri cu patru cai. Dar era al naibii de departe de birourile agenției din Saville Row.

— Mai doriți puțin vin, domnule Ogilvie?

— Nu, mulțumesc doamnă. Am suficient.

— Fiica mea are atâția prieteni! Miercurea suntem de-a dreptul năpădite de musafiri.

După câte auzise el, erau năpădite toată săptămâna, dar asta cam pe la miezul nopții, când bătrâna doamnă se afla în pat, bine învelită, lângă copii. Bine că era așa, în special dacă vizitatorul era Cripplegate Barrymore. Tom Taylor se văitase că în Bond Street nu dăduse deloc dovadă de tact. Venea de obicei cu o trăsurică-tandem, suflând din corn și zbierând „Tally-ho!”[33] să se deschidă ferestrele. Era spaima negustorilor din jur, cărora le trezea nevestele din somn. Toți cei din Bond Street făcuseră plângeri și bietul Tom Taylor a fost la un pas de

[32] 14 februarie.

[33] Strigăt folosit la vânătoarea de vulpi.

a-şi închide prăvălia. N-a avut încotro şi a stat liniştit un timp, trimiţându-şi muşteriii în altă parte.

— Doriţi să daţi o mână de ajutor la baia copiilor, domnule Ogilvie?

Doamne păzeşte! Nu venise pentru aşa ceva. Unii dintre indivizii de aici erau dispuşi să facă orice. Tânărul Rusell Manners tocmai îşi sufleca mânecile iar avocatul irlandez Fitzgerald, pe care îl crezuse mai cu scaun la cap, sălta un copil în cârcă şi o luase deja spre scări. Ăsta era oare obiceiul pământului în zi de miercuri? Dacă da, Tom Taylor ar fi trebuit să-l prevină.

— Drept să vă spun, doamnă, nu mă prea pricep la copii.

Bătrâna doamnă acceptă scuza. Nu însă şi fiica ei. Ochii albaştri îl ţintuiră, din partea opusă a salonului.

— Astea-s mofturi, domnule Ogilvie. Nu-i nimic complicat. Spumă de săpun şi o perie de frecat. Ca furnizor al Armatei, ar trebui să facă parte din obligaţiile de serviciu. Gândiţi-vă doar la corneţii din cavaleria uşoară.

Naiba s-o ia, îi şi vârâse un ţânc în braţe. Piciul cel neastâmpărat, cu mâini lipicioase, îi înfipse călcâiele în coaste răcnind „Dii, căluţule!”

— Care este numele dumneavoastră de botez, domnule Ogilvie?

— William, doamnă.

— Ei, George, ce zici? Mai ai un unchi. Avem deja un Bill. Acesta va fi unchiul Will.

N-avea niciun rost să protesteze iar mormolocul îl izbea cu picioarele, să-i dea ghes. Porni în goană pe scări în sus, cu întreaga trupă după el. Tânărul Manners se împiedică de el, roşu la faţă şi asudat.

— Asta-i ideea lui Cripplegate, lua-l-ar dracu. Pretinde că asta îl ţine în formă, că este un fel de antrenament. Nu mai plăteşte la sala de gimnastică.

— Dar de ce nu vă opuneţi?

— Ca să ne dea afară? Nu, mulţumesc.

Merita deci ca Manners să treacă prin proba apei de

dragul răsplăţii. Îşi câştigase galoanele pe când Ogilvie nu. El îl trânti în cadă pe băieţelul care urla ca din gură de şarpe.

— Scumpule, lasă-l pe unchiul Will să-ţi frece cu buretele mai întâi mânuşiţele.

Să le ia naiba de mânuşiţe. Nu-l putea stăpâni pe mormoloc. Apa îi intrase în ochi, în gură, în păr. Pleosc! O bucată de săpun îl izbi peste bărbie, în timp ce din altă cadă răsunară strigăte de triumf. O fetiţă cu ochii sclipitori îl pocnise cu un prosop.

— Noi câştigăm, George! Tu rămâi de căruţă!

Ţiparul zvârcolitor, cu mâini înnegrite de cărbune, se puse pe urlat.

— Frecaţi-l mai cu nădejde, domnule Ogilvie. Lui George nu-i place să piardă.

Vocea rece îi şoptea la ureche, umărul ei îl atingea. Întorcându-şi spre ea faţa pe care sudoarea curgea şiroaie, îi văzu zâmbetul amuzat şi batjocoritor. Se distra grozav de chinurile lui. Tom Taylor, cu planurile lui viclene cu tot, n-avea decât să caute pe altul. Agenţia din Saville Row putea să se ducă naibii, să dea faliment. Lui William Ogilvie i se făcuse lehamite de toate.

— Să nu-ţi închipui că mai fac şi pe dădaca. N-ai decât să ţi-l ştergi dumneata.

Ea apucă mica brută din mâinile lui neîndemânatice şi-i înfăşură capul cu un prosop, ca să-i înăbuşe zbieretele. Văzându-l cum stătea în picioare şiroind de apă, congestionat la faţă şi furios, îi spuse:

— Ce tâmpenie! Cine te-a pus să vii la ora cinci, şi încă într-o miercuri? Băieţii ăştia iau doar masa şi apoi pleacă. Întoarce-te pe la zece. Voi fi singură.

El se şterse încet pe faţă şi îşi stoarse cravata. Întinse mâna să-şi ia haina, toată stropită de apă, apoi o privi cum stă în genunchi pe podea, încercând să-l înduplece cu vorbe dulci pe fiu-său, să nu se mai zbată.

Îi spuse:

— Sunt de neiertat aceste zece minute de tortură oribilă. M-am udat până la piele şi urăsc copiii. Dacă

revin diseară, ce o să capăt?

Ea îşi îndreptă spatele, dădu la o parte o buclă jilavă care-i intrase în ochi şi-i răspunse:

— Rămâne de văzut.

El coborî scările tacticos, asurzit de strigătele copiilor şi-şi luă pălăria şi bastonul din vestiar. Buldogul îşi rânji colții. Sam Carter, valetul, fostul partener de distracții al căpitanului Sutton din regimentul de Grenadieri, îi deschise uşa şi-i făcu o plecăciune în semn de rămas-bun. De la fereastra salonului, doamna Farquhar îi făcu semne cu mâna. Până la orele zece mai erau patru ceasuri şi jumătate. Până atunci se vor trage perdelele şi obloanele, se vor aprinde lumânările, iar abajururile vor cerne lumina. Stăpâna casei va fi singură şi-l va aştepta. Ce păcat că o vizita pentru afaceri, dar asta era situația. Oricum, calitatea de asociați, dacă asta urmau să devină, excludea orice intimitate. Un pas în direcția greşită ar fi fost fatal. Deci, ținând seama de toate aceste aspecte... El se îndreptă agale spre Russell Square.

Când se înapoie la orele zece văzu că ferestrele casei erau oblonite, dar o zare de lumină mijea în dreptul salonului. Avusese într-adevăr dreptate ea, când îi spusese că uşa cea albă atrăgea privirile ca un magnet. Atrăgea atenția ca bastonul unui orb. El sună şi bătu plin de încredere.

De data aceasta uşa i-o deschise o servitoare bondoacă, cu trăsăturile feței aproape în întregime ascunse de o bonetă mare ca o ciupercă. Nici urmă de Sammy Carter.

— Bună seara. Valetul unde-i?

— La ora nouă se duce la culcare. Stăpâna zice că el mai creşte încă şi are nevoie de somn. Când se sună noaptea, eu sunt cea care deschid.

— Ce grijulie este stăpâna dumitale!

De data asta nu mai zări nici buldogul, nici vraful de pălării. Vestibulul era cufundat în întuneric căci ardea doar o lampă.

— Cum te cheamă?

— Martha, domnule. De fapt eu sunt menajera. La bucătărie mi se spune doamna Favoury.

— Aşa şi trebuie. E semn de respect. Pot să urc?

— Vă rog, domnule. O s-o găsiţi pe stăpână în salon. La plecare, mi-a spus că ieşiţi singur.

Toate erau bine chibzuite, fără doar şi poate. Acesta era ritualul de noapte. Vizitatorul urca la etaj, Martha cobora la subsol. El se întrebă ce gândea Marta despre toate acestea.

— Eşti de serviciu în fiecare seară?

— O, nu, domnule. Doar când trebuie să vină cineva străin, ca dumneavoastră. Domnul Dowler, domnul Burton şi Înălţimea Sa au cu toţii chei.

Aşa carevasăzică. Şi dacă nimereau toţi trei odată? Atunci să vezi încurcătura naibii, poate că se lăsa chiar cu vărsare de sânge. Fără îndoială ea-i ştia pe de rost şi le cunoştea mişcările. Boneta de casă se făcu nevăzută. El urcă treptele lustruite şi i se păru că aude în dosul uşilor închise ale salonului un glas de femeie fredonând. Era un cântec cunoscut care făcea furori la Vauxhall. Toată Londra îl cânta în acea primăvară:

„Mâine este un coţcar
Azi ne dă iubirea-n dar.”

Parcă suna chiar mai bine decât la Vauxhall. Fredonatul era o distracţie plăcută, relaxantă, după o zi agitată, pentru un bărbat trudit, care avea nevoie de destindere. Da, da, era făcută pentru treaba la care se gândea el şi va şi rezista. Dar parcă se aude un râs! I se întâmpla să râdă singură? Şi acum se aude o tuse, o tuse de bărbat! Hait! Ce se urzea aici? Încruntat, bătu în uşă cu putere. Auzi un târşâit, un şuşotit, paşi care se îndepărtau. Uşa din fundul salonului se închise. Auzi apoi glasul ei limpede şi calm:

— Poftiţi înăuntru, domnule Ogilvie.

Intră şi privi în jur. În încăpere nu se aflau decât ei doi. Scena era exact aşa cum şi-o închipuise el: lumină

slabă, discretă, stăpâna casei lungită pe sofa, în *négligé*[34], sprijinită pe un maldăr de pernuțe.

— Mai era cineva aici?

În glasul lui răsuna o notă de suspiciune şi acuzație. Trasul cu urechea îi displăcea, în afara cazurilor când îl practica el însuşi, căci era mare maestru în aşa ceva.

Ea îşi ridică privirile spre el şi zâmbi. Aruncă polisoarul cu care-şi lustruise unghiile şi întinse mâna spre a-i fi sărutată.

— Era doar Charley. E fratele meu. L-am trimis la culcare. Îşi cunoaşte lungul nasului.

Ea bătu uşor cu mâna locul de lângă ea pe sofa.

Bănuitor încă, el se uită peste umăr.

— Toată familia locuiți sub acest acoperiş?

— Da, dar n-o să te conturbe nimeni. Am mai spus că avem spirit de clan. Asta ține de sângele nostru scoțian. Un fel de instinct ne adună pe toți acasă.

El o privi cu atenție. Tenul îl avea foarte frumos. Gâtul şi umerii erau puşi în valoare de drăcovenia aia din dantelă. Moş Taylor îi spusese că are vreo douăzeci şi şase, douăzeci şi şapte de ani şi că vreo nouă ani fusese măritată cu un bețiv. Avea cu siguranță mult curaj, dacă rezistase atâta.

— Ascultă, spuse el. Am de gând să vorbesc foarte deschis. Am venit să discut afaceri. Nimic altceva.

— Domnul fie lăudat! Noaptea trecută am fost la Ramsgate.

— Cu lordul Barrymore?

— Da. Dumneata îl cunoşti? Este un scump dar, Doamne, este atât de expansiv! Plec întotdeauna cu vânătăi, dar numai pe şoldul stâng, Dumnezeu ştie de ce. Ceva de băut? Ce-ai zice de un coniac?

— Da, mulțumesc.

Acum că ştia cum stau lucrurile îşi schimbă atitudinea, se aşeză puțin mai dreaptă şi-şi puse mâinile pe genunchi. Renunțase la aerul languros şi era cât se

---

[34] Îmbrăcăminte de casă. (fr.).

poate de atentă.

— Dă-i drumul, spuse ea. Sunt numai urechi.

El îşi umplu paharul cu coniac şi se aşeză lângă ea.

— De cât timp locuieşti aici?

— De un an.

— Cum te descurci?

— Nu prea rău, dar câştigurile sunt nesigure.

— Ai pus ceva la o parte?

— Sfinte Dumnezeule, nu. Trăiesc de la o zi la alta, ca marea majoritate. Nu plătesc chirie, ceea ce mă scuteşte de multe.

— Burton nu contribuie şi cu bani?

— Ce vorbă-i asta? Ştii doar că James este scoțian. Am mare noroc cu casa.

— Dar Înălțimea Sa?

— Cripplegate îmi face daruri, în special diamante. Din păcate îmi place să le pun pe mine, nu la amanet. Ăstora nici nu le trece prin cap că ne arde buza după parale, să plătim măcelarul cu banii jos.

El aprobă din cap.

— Aşa stau lucrurile în orice afacere. Credit cât pofteşti, dar bani gheață, ioc. Pe cine te mai poți bizui ca prieten statornic?

Ea ezită:

— N-ai de unde să-l ştii pe Bill Dowler. Îmi este prieten foarte credincios, dar trăieşte pe spezele lui taică-său. Cu zvonurile astea despre război tocmai a pierdut o groază de bani la bursă. Nu l-aş stoarce de bani tocmai pe omul pe care-l iubesc. N-ar fi cinstit.

Ogilvie sorbi puțin din coniac, îşi încrucişă picioarele şi trase un bobârnac unui firicel minuscul de pe ciorapii lui de mătase albă.

— Presupun că dumneata te dai drept văduvă.

— De unde ştii că nu sunt?

— De la Tom Taylor. Hai să dăm cărțile pe față. El m-a îndemnat să vin. Noi doi lucrăm mână în mână. De la Bond Street la Saville Row este doar un pas. Jumătate din muşteriii cu care are el a face îmi trec apoi mie prin

mână: toţi ofiţeraşii dornici de avansări, fie ei locotenenţi, căpitani, maiori sau colonei. Eu ştiu ce sfori să trag, când şi cu cine să iau legătura.

Ea întinse mâna după o perniţă şi şi-o potrivi într-o parte. Apoi se întinse după polisoar şi se apucă să-şi lustruiască unghiile.

— Dacă Pitt o să facă după capul lui şi ne va arunca în război, înseamnă c-o să huzureşti?

— Teoretic, doamnă Clarke, nu şi practic. Au intrat prea mulţi de-alde mine în joc. Iar Greenwood şi Cox iau caimacul. Ei au trupele Casei Regale, cavaleria şi jumătate din regimentele de linie. Firmele mici, cum e a mea, n-au nicio şansă. Cu sau fără război, este doar o chestiune de timp până ce voi da faliment – vreau să zic din punct de vedere oficial. Scopul meu însă este să lucrez din culise, particular. Şi aici intri dumneata în joc.

Ea îşi privi unghiile lustruite, apoi se uită la el.

— Cum anume?

— Printr-o anume influenţă.

Vorbea grăbit. Nu avea de gând să-i destăinuie prea multe.

— Adică să dau mici dineuri pentru prietenii mei din Armată? Şi să le spun „Cumpăraţi-vă avansarea de la Will Ogilvie, el cere un preţ mai mic şi vă face treaba până la capăt”? Nici n-or să vrea să asculte. Şi în plus nici nu prea cunosc militari. Câţiva tineri drăguţi vin pe aici să se joace şi atât. Şi un general ramolit, care ar fi trebuit să treacă de mult în rezervă, îşi zice Clavering.

Ogilvie clătină din cap şi-şi puse paharul jos.

— Îl ştiu pe Clavering. Nu-i bun de nimic. Nu, doamnă Clarke, nu m-am gândit la aşa ceva. Pentru planul nostru avem nevoie să mergem chiar la sursă.

— La fraţii Wellesley? Mă faci să râd. Au spatele atât de ţeapăn că nu sunt în stare să-şi scoată nici cizmele, darmite pantalonii. Lor nu le trebuie uşi de intrare albe. Se duc direct la capelă.

— Nu la fraţii Wellesley mă gândeam.

— Îi mai ştiu şi pe Jack Elphinston şi pe Duncan Mackintosh, amândoi colonei în Regimentul 60, şi ce dacă? Nu sunt în miezul lucrurilor, nu-i interesează decât vânătoarea. L-am întâlnit o dată şi pe bătrânul Amherst, pe plajă, la Brighton. A fost comandant suprem înaintea ducelui de York. Un ramolit bătrân, un vorbă-lungă, arc aproape optzeci de ani. N-are niciun rost, domnule Ogilvie, trebuie să cauți pe altcineva să te ajute să redresezi situația financiară a firmei dumitale. Altfel stăteau lucrurile dacă era vorba de Marină.

Ea rămase pe gânduri. Primul lord al Amiralității îi făcuse cândva o propunere, se speriase apoi şi plecase la Portsmouth.

Ogilvie zâmbi. Ce ciudat că nu pricepuse. Rostise chiar numele celui la care se gândea el, dar nu făcuse legătură. Mai bine să lase ultimele aranjamente pe seama lui Taylor.

— Ascultă-mă, doamnă Clarke. Dacă noi o să găsim persoana – şi prin noi înțeleg dumneata, Tom Taylor şi cu mine – şi-l prindem în laț; cu alte cuvinte dacă bărbatul acela, pe care nu este nevoie să-l numesc, se va amoreza de-a binelea de dumneata, o să fii de acord să respecți regulile jocului?

— Cum anume?

— Să ne iei părtaşi la câştig. Şi de câştigat o să câştigi din plin. Asta dacă o să bagi la cap câteva reguli elementare, pe care ți le pot preda în doar câteva săptămâni.

Ea îl privi cu ochi mari ridicând din sprâncene.

— Şi ce ai putea dumneata să mă înveți ce eu să nu ştiu? Eşti atât de expert? Mă faci curioasă?

El dădu nervos din cap.

— Nu vorbeam de profesiunea dumitale, doamnă. Sunt convins că-i stăpâneşti toate şiretlicurile. Am vrut să spun că te voi învăța ABC-ul profesiunii mele: tainele Armatei nu ale Amorului.

Ea ridică din umeri.

— Adică să mă angajez ca băiat de serviciu? Aş putea,

căci îmi place să fac treabă de bărbat. Mi-a plăcut dintotdeauna, încă de mică. Politica, medicina, scrisul la comandă, ce-o mai fi. Şi dacă mai şi câştig ceva, pe deasupra, cu atât mai bine. Căci după cum bine ştii, am trei copii de crescut şi mai am pe cap şi restul familiei. Şi fiindcă tot veni vorba, frate-meu are nevoie de o slujbă. Ce-ar fi să-l faci şi pe el curier?

— Excelent. Pentru el o treabă de „rutină”, pentru dumneata una de rafinament. Dar cred că-ţi dai seama, doamnă Clarke, că dacă ne reuşeşte planul, s-ar putea să fie nevoie să te muţi? Mai mult ca sigur.

Ea se aşeză mai drept, privindu-l cu spaimă.

— Să mă mut din casa mea cea frumoasă? Care este atât de confortabilă şi aranjată după gustul meu? Tocmai când mi-am găsit un vad bun!

— Dacă ne iese schema cu bărbatul vizat, n-o să-ţi mai trebuiască vad, doamnă Clarke. Asta o să-ţi dea o casă de trei ori mai mare. Şi adio Burton, Barrymore şi compania. Ăştia sunt doar plevuşcă.

Reuşise în sfârşit s-o facă să înghită momeala. Ochii albaştri i se îngustară, apoi se făcură mari. El putea să-i urmărească gândurile – mintea ei înfierbântată trecea în revistă toţi pairii, până la duci. Nu ghicise încă.

— Dacă ar fi vorba să am într-adevăr viitorul asigurat, spuse ea vorbind rar şi alegându-şi cuvintele, aş fi în stare să fac absolut orice. Ai cunoscut-o azi pe maică-mea, domnule Ogilvie. Tremură toată, e nervoasă, îmbătrânită înainte de vreme. A pierdut doi soţi, nu are pe nimeni care s-o apere. Dacă n-aveam eu un dram de noroc, am fi murit de mult de foame. N-am chef să sfârşesc aşa. Şi nici copiii mei. Mi-a murit un fiu. Atunci am făcut un legământ. Să nu mă dau în lături de la nimic ce poate face o femeie, chiar dacă e sordid sau murdar sau meschin, nu-mi pasă. Dar am jurat să nu cunoască grijile băieţelul pe care l-ai dus în cadă şi care ţipa ca un nebun şi nici surorile lui. Tot ce am făcut în trecut, tot ce voi face în viitor este doar pentru ei. Şi să nu dea Dumnezeu să-mi înşele cineva încrederea, că va

fi vai şi amar de acela.

Ea se ridică de pe sofa şi străbătu camera. Zâmbetul îi dispăruse de pe chip. Trase perdelele şi se uită afară pe fereastră cum plouă. Se sfârşise vizita? El puse jos paharul de coniac.

— În mine poţi să ai încredere, zise el. Să mă consideri prieten. Nici eu, nici dumneata n-am dus o viaţă uşoară. Doar ne-am născut amândoi tot în Londra, nu? Păi atunci avem acelaşi fel de isteţime, acelaşi fel de minte. Şi tot aici, chiar în nasul nostru hălăduieşte şi aşa-zisa elita, marii aristocraţi. Averea au moştenit-o, nu-s buni de nimic, sunt trândavi dar îngâmfaţi nevoie mare. Ai avut şi dumneata parte de nişte firimituri de la masa lor. Eu la fel. Ce-ar fi să ne luăm o parte mai mare? În sănătatea copiilor dumitale! Noroc!

El bău restul de coniac şi-i sărută mâna.

— Şi acum ce aştepţi de la mine?

— Să-i faci o vizită lui Tom Taylor. În Bond Street, numărul 9.

— Cunosc adresa. N-am fost încă niciodată acolo. Am nădăjduit că voi fi scutită de aşa ceva. Nu ştiu nici eu de ce.

— Înţeleg ce simţi. Să nu mai vorbim de asta. N-o să-ţi pară rău dacă te duci. De asta sunt sigur.

El se îndreptă spre uşă. Ea sta şi-l urmărea cu privirea.

— La ce oră? În ce zi?

— Vineri. La ora opt. Seara, fireşte. O să-ţi trimitem o trăsură.

— O să fii şi dumneata acolo?

— Eu, nu. Taylor, da. El o să se uite pe fereastră. N-o să trebuiască să aştepţi. Şi, apropo, să-ţi iei şi o valijoară pentru cazul că...

— Pentru cazul că?

— S-ar putea să fii invitată să petreci câteva nopţi afară din oraş.

Ea se încruntă, apoi zâmbi, râse şi deschise uşa.

— Mă faci să mă simt ca un copil care se pregăteşte să

plece la fabrică. Cu un şal, saboţi şi mâncarea într-o bocceluţă. Aveam treisprezece ani, domnule Ogilvie, când mi s-a îmbolnăvit tatăl vitreg. Era corector la o tipografie şi eu am făcut în locul lui corectura şi am dus materialul şefului lui, minţind că-l corectase el. Nu şi-a dat seama de adevăr şi n-a aflat decât după trei săptămâni. M-am descurcat bine la prima slujbă. N-am făcut treabă de mântuială.

— Sunt sigur de asta. La fel va fi şi acum. Noapte bună!

Ea se uită după el cum traversează strada şi-i făcu un semn cu mâna. Aşeză paharul gol de coniac pe tavă, bătu pernele şi suflă în lumânări. Se duse sus să se culce, dar nu reuşi să adoarmă. Se afla din nou la o răscruce, dar de data aceasta nu-i mai forţa mâna Joseph, sforăind pe duşumea. Nu-l mai avea alături în pătuţ nici pe Edward, redus la veşnică tăcere. Nu-l mai avea în preajmă nici pe Bill de care să se agaţe plângând, cu capul înfundat în pernă. Charley, în camera lui de sus era prea tânăr şi nepriceput.

— Doamne, se gândi ca, ce singură-i femeia care trebuie să-şi câştige pâinea zilnică. Bărbaţilor nu le pasă de urmări. Ei sunt obişnuiţi cu aşa ceva.

A sosit şi ziua de vineri. O zi ca oricare alta, cu o droaie de probleme de rezolvat. Dimineaţa apărură furnizorii cu facturi şi-i amână sub diverse pretexte. Stabili meniurile împreună cu Martha. Veni doctorul s-o consulte pe maică-sa, care se plângea de reumatism. Merse la târguieli cu Isobel care avea nevoie de ciorapi şi mănuşi. Luă masa la şase cu copiii, în mod excepţional. George, destul de miorlăit, se plângea că-i e rău. Nu cumva?

— N-are nimic coniţă, spuse Martha. S-a îndopat cu prea multe mere.

Charley, care ca de obicei tăia frunze la câini, avea nevoie de bani.

— M-a rugat un ins să joc tenis cu el. Se poate?

— Sigur că da. Nu fi atât de neajutorat, dragule.

Până la urmă termină şi cu treburile casei. Îşi făcu bagajul şi-şi puse o pelerină neagră peste rochia de seară. Trăsura era trasă la scară. Sam Carter aştepta alături. Şi brusc, fără motiv, simţi o durere în pântece.

— Sammy, ține-mi pumnii.

— De ce, doamnă? Unde vă duceți?

— Tocmai că nu ştiu. Dar ține-mi-i totuşi, Sammy.

— Bine, doamnă. O s-o fac mereu.

— Închide uşa acum. Spune-i vizitiului să mă ducă la numărul 9 din Bond Street.

Pe străzi domnea întunericul. Era o noapte de început de aprilie. Se simțea că primăvara e pe aproape dar ca întotdeauna se lăsa aşteptată. În Hanover Street se dădea o petrecere, căci se vedeau o grămadă de trăsuri oprindu-se acolo. Ar fi vrut să fie şi ea printre cei de acolo, în mijlocul veseliei, în loc să se îndrepte spre o întâlnire cu un necunoscut. Îşi aduse aminte de trăsura de piață, de Islington, de domnul Day, cu scufia bălăbănindu-i-se în creştet în timp ce sta în fața uşii ei. Trecuseră unsprezece ani de atunci şi arseseră atâtea punți... Trăsura se apropie de Bond Street. Ea se înfăşură în pelerină. La etajul întâi la o fereastră se vedea lumină. Era precis unchiul Tom, spionând şi stând ca pe ghimpi. Nu se mai putea întoarce din drum. Zarurile fuseseră aruncate. Felinarul arunca o lumină mohorâtă asupra cuvintelor din firmă: „Taylor, Pantofar”. Blazonul de „Furnizor al Curții Regale” preciza statutul prăvăliei. Ambasadorul Marochinului era amator de *double-entendre*[35].

---

[35] Cuvinte cu două înțelesuri. (fr.).

Doi

Tom Taylor îi ieşi în întâmpinare în vestibul, pus la patru ace. Era îmbrăcat cu o haină de catifea de un albastru strălucitor, îşi pudrase părul şi purta pantofi cu catarame.

— Mă bucur nespus c-ai venit, scumpa mea. A trecut atâta vreme de când nu ne-am mai văzut. N-am mai dat ochii cu dumneata de cel puțin trei luni, de la petrecerea pe care ai dat-o pentru nepoțelele mele. Ce-ți mai fac copiii? Tot aşa frumuşei sunt? Dar dumneata? Nici nu-i cazul să mai întreb. Înfloreşti văzând cu ochii!

Bătrânul îi trimise bezele şi o conduse spre scară.

— Ar trebui să fiu supărat pe dumneata, continuă el. De câtă vreme ne cunoaştem? De peste doi ani? Şi să nu-i faci unchiului Tom nici măcar o vizită? N-ai venit nici măcar să-ți cumperi pantofi.

— După cum am mai spus şi în Craven Place, prețurile sunt prea pipărate.

— Astea-s mofturi, dragă. Pentru dumneata aş fi făcut reducere dublă.

Scara din interior era impunătoare: covoare groase, oglinzi aurite, iar pe palier un paj ciocolatiu cu eşarfă şi turban sta pregătit să-i ia pelerina.

— Unde să cred că ne aflăm? întrebă ea. La Istanbul?

El zâmbi şi-şi frecă mâinile, dar nu-i răspunse. Îşi ațintise ochii mici şi rotunzi spre rochia ei, cu o privire de expert.

— Eşti încântătoare, spuse el, şi decoltată exact cât trebuie. Atâtea prostuțe fac greşeala să dezvăluie cu generozitate ceea ce trebuie doar ghicit, micşorând astfel plăcerea anticipării. La dumneata însă, este subtil marcată cumpăna sânilor, restul este doar făgăduit.

Ţi-ai adus mănuşi lungi?

— Nu. De ce ar fi nevoie de mănuşi? Mergem la vreo recepţie?

— Mănuşile dau o notă de maximă eleganţă. Dar nu face nimic. Pot să-ţi dau eu o pereche.

El atinse uşor nodul de panglici prins pe umăr.

— Grozav, spuse el. Îmi place pata de culoare pe fondul alb şi se şi aranjează uşor. Toată minunea asta alunecă, nu? Aşa m-am gândit şi eu. Foarte comod.

El se dădu înapoi cu un pas, admirând din ochi *le tout ensemble*[36].

— Dumneata ţi-ai greşit meseria, îi spuse ea. Ar trebui să vinzi mătăsuri, nu marochin, din moment ce ştii atâtea despre croiala rochiilor.

— Nici nu bănuieşti, spuse el, de câte ori a trebuit să dau o mână de ajutor la nevoie. Au venit aici fete cu chipuri de înger, dar înţolite ca dracu, împopoţonate ca pentru şcoala de duminică. Şi crezi că unchiul Tom le-a lăsat de izbelişte? Am luat foarfeca şi am tăiat ici şi colo, panglici şi dantele, decoltând corsetele prea strânse, tunzând zulufii care nu lăsau să se vadă linia gâtului. Fără ferchezuiala mea, fetele n-ar fi avut succes. Toate îmi sunt recunoscătoare. Pe aici, draga mea, intră să te răcoreşti puţin.

Ea se uită în jur, cu atenţie şi spirit critic. Aceasta era camera cu bovindoul care se vedea din stradă. Scaune cu catifea roşie, lumânări roşii, un covor chiar mai gros decât cel pe care păşise la intrare. O sofa asemeni celei din Tavistock Place, alături o masă, iar pe masă pahare, o sticlă foarte mare de şampanie. Observă imediat că paharele erau în număr de trei.

Paravanele răspândite ici şi colo erau uşor de mânuit şi de strâns. Cupidoni pictaţi stăteau tolăniţi printre nori care semănau cu nişte valuri. O oglindă mare de perete reflecta imaginea sofalei şi a mesei. Efectul era niţeluş cam bătător la ochi şi cam vulgar, se gândi ea.

---

[36] Ansamblul. (fr.)

Dacă ăsta era gustul clienților, nu dădea doi bani pe gustul lor. Poate că rostul amoraşilor era să le dea ghes celor mai grei de cap şi să le biciuiască poftele, dându-le brânci să facă o încercare. Şi apoi lumânările cele roşu aprins...

— Bei şampanie, scumpa mea? spuse unchiul Tom.

— Dacă aşa-i obiceiul.

Puțin a lipsit ca să plece acasă. Decorul o plictisea. Semăna a laț de prins iepuri, o capcană bună pentru vreun general cherchelit cu care să stea după aceea să facă baloane de săpun. Prefera de o mie de ori să rămână cu prietenii pe care-i cunoştea şi să se amuze cu Barrymore la Ramsgate.

— Şi acum povesteşte-mi tot ce e mai nou.

În ochii mici i se aprinse o luminiță.

— Ce să fie nou? Am o viață foarte plină: gospodăria, copiii, mama. Doar ştii şi dumneata ce înseamnă asta. Şi acum zvonurile astea cu războiul dau totul peste cap. Prietenii mei whigi sunt abătuți şi dau necăjiți din cap în timp ce tory sunt încântați, fireşte, şi nu mai pot de bucurie. Mie mi-e egal – nu mă afectează în niciun fel. Îl ştii pe Burton, proprietarul casei? S-a făcut mare patriot şi se agită nevoie mare. Zice că o să mobilizeze un regiment de constructori în caz de invazie şi că o să-i conducă chiar el în luptă. Se preface că îl înspăimântă gândul războiului, dar adevărul este că-l încântă.

— Şi ce mai face lordul Barrymore?

— Se îmbarcă mâine pentru Irlanda. Zice că-l scârbeşte perspectiva.

— Am auzit că soția lui aşteaptă un copil.

— Ea aşa zice, dar eu mă cam îndoiesc. Irlandezele astea au obiceiul să meargă călare şi asta pentru prunci e fatal.

— Domnul Dowler este la Londra?

— L-am văzut săptămâna trecută. Era foarte pleoştit, parcă i se înecaseră toate corăbiile. Trebuie să renunțe la bursă şi să dea fuga la tăticu! Mi-a plăcut de William Ogilvie al dumitale, dar despre ce e vorba de fapt?

Tom Taylor îşi duse un deget la buze.

— Altă dată, şopti el, nu-i acum momentul.

Spuse apoi cu glas tare, umplându-şi paharul din nou:

— Şi ce-mi mai povesteşti? Vreo bârfă?

— Nu ştiu din auzite, doar din ce am citit. Chiar te rog să-mi spui dacă este adevărat ce scrie în *The Post* – dumneata nu se poate să nu ştii că doar ai atâţia clienţi de neam mare la care le nenoroceşti picioarele. Este adevărat că ducele de York[37] i-a dat paşaportul fratelui său, că la Gibraltar s-a încurcat treaba şi că l-au rechemat pe Kent?

Tom Taylor se făcu roşu ca racul, se înecă şi începu să scuipe. Şampania îi rămăsese în gât. Ea îl pocni între omoplaţi, dar fără efect. Luă atunci un sandviş.

— Încearcă cu puţin castravete, o să treacă. Vai ce păcat… Ţi s-a stropit catifeaua cea frumoasă.

Ea-i scoase din buzunar batista voluminoasă, şterse petele cu ea şi o puse la loc. El făcea semne disperate cu mâinile, dar ea nu pricepea, încerca să-i comunice ceva din priviri, ea nu vedea nimic. I se făcuse brusc o foame de lup, căci şampania îi stimulase pofta de mâncare. Mânca şi vorbea în acelaşi timp, foarte bine dispusă.

— Păi Frederick Augustus ăsta s-a făcut un tiran. I-a dat papucii sărmanului duce de Kent, nu-l lasă pe prinţul de Wales să comande şi el nişte trupe acolo. Eu ştiu care e buba – el e preferatul moşului şi face tot ce-l taie capul când bătrânul o ia razna. Dar ce mai neam este şi ăsta – recunoaşte şi dumneata –, la fel de rău ca al Bourbonilor. Să mai calce strâmb de câteva ori şi se vor trezi şi ei, pac! cu capul în coş. Mulţumesc Cerului că sunt scoţiană şi nu le datorez supunere. Dar ce bune sunt sandvişurile astea. Sunt pregătite în bucătăria

[37] Frederick Augustus, duce de York era comandant suprem al Armatei, fiu al regelui George III, frate cu prinţul de Wales (viitorul George IV) şi cu ducele de Kent (tatăl viitoarei regine Victoria).

dumitale?

Fără să aştepte răspuns mai luă unul.

— Să ştii de la mine, spuse ea, Stuarţii n-au fost chiar atât de deştepţi. Puştiului Charlie îi stătea bine în kilt, dar cam atât. Şi cred că la auzul sunetului de muschetă fugea ca din puşcă. Mama m-ar omorî dac-ar auzi ce zic, dar încă de mică mi-a plăcut de Măcelar[38]. Mi-a plăcut uniforma lui şi fireturile. Mă atrag bărbaţii mai în etate şi el era trecut de prima tinereţe. Dar nu crezi că a venit vremea să-mi spui pe şleau ce mă aşteaptă? Pe cine o să scoţi din mânecă? Te previn însă că dacă e vorba de vreun boşorog de veteran, nu am de gând să-mi bat capul cu el, chiar dacă mi-ar da pe tavă toate decoraţiile.

Ea se aşeză pe sofa zâmbind fericită. Şampania nu picase rău, după masa luată acasă cu copiii. La urma urmei nici camera nu era chiar atât de oribilă, iar amoraşii nu făceau rău nimănui.

— Ce ziceai de mănuşi? Hai să ne apucăm de treabă.

Gazda se îndreptă însă spre uşă, purtând pe chip semnele unei cumplite stinghereli.

— Mă tem că n-o să mai ai nevoie de ele.

— Cu atât mai bine. Mi-ar face cârcei.

— Nu m-ai înţeles. Voiam să spun...

Pajul ciocolatiu intră, îl trase de mânecă şi-i şopti ceva cu voce scăzută. Tom Taylor se aplecă să-l asculte şi pântecele i se umflă ca o minge. Părăsi apoi grăbit camera, cu pajul alături. Cuprinsă de o bruscă bănuială, ea se ridică de pe sofa.

— Stai puţin, spuse ea, nu poţi s-o ştergi aşa şi să mă laşi mască, fără să-mi faci mai întâi un instructaj complet. Ce înseamnă toate astea şi de ce poartă turban copilul, ce mai e şi prostia cu mănuşile?

Un gând înfiorător îi trecu prin minte. Destinul ei era cineva de *culoare*. Un rajah indian bătrâior, acoperit de

---

38 Porecla ducelui de Cumberland care a reprimat crunt populaţia Scoţiei după ce a înfrânt rebeliunea condusă de Charles Edward Stuart.

rubine...

— Dumnezeule! strigă ea. Dacă-i vorba de un negru, poţi să-l păstrezi pentru dumneata.

Auzi un zgomot în spate. Paravanul se mişcă, se strânse şi lăsă să se vadă uşi – uşi deschise spre o altă cameră. Rezemat de uscior, în picioare, stătea un bărbat cu mâinile prinse în reverele hainei şi picioarele încrucişate. Măsura cam şase picioare şi doi inci[39], avea faţa rumenă, ochii albaştri bulbucaţi, nasul mărişor şi părea în jur de patruzeci de ani. Îi recunoscu chipul. De îndată şi simţi că-i sare inima. Îl văzuse de cincizeci, de o sută de ori în ziare şi broşuri. Era un chip în faţa căruia se înclinau o sută de feţe, iar ca răspuns el saluta din mână, îşi atingea pălăria şi gata. Era mult prea aproape şi treaba era prea personală ca să se simtă la îndemână. Era Frederick Augustus, duce de York şi Albany.

— Nu-s negru, spuse el, şi chiar dacă aş fi, nici prin cap nu-mi trece să-l duc pe Tom Taylor la Fulham. Unde ţi-este haina?

Ea îl privi ţintă. Nu era în stare să-i răspundă. În ea se luptau uimirea şi furia. Cum de îndrăzniseră Ogilvie şi unchiul Tom s-o pună într-o astfel de situaţie, fără s-o pregătească niciun pic. Mănuşi albe... fireşte... şi nu vechitura asta de rochie făcută acum un an, ci cea nouă, nepurtată încă... cercei... broşe. Şi iată că acum stătea ca o servitorică, cu ochii holbaţi şi gura căscată.

Simţindu-se plină de ură şi faţă de sine şi faţă de el, schiţă o reverenţă. Până şi Martha s-ar fi descurcat mai bine şi ar fi făcut o plecăciune mai adâncă. N-avea pantofii potriviţi pentru aşa ceva, o băteau la călcâie. Uitase tot ce învăţase în ultimii trei ani.

— Îmi cer iertare, spuse ea. Unchiul Tom a făcut o treabă de cârpaci. Sau mai bine zis suntem amândoi de vină. Nu m-am pregătit.

— Pregătit pentru ce? întrebă el şi luă un sandviş. Nu-ţi place cum arăt? N-am avut vreme să mă schimb.

---

[39] Un metru optzeci şi opt.

Am venit glonț de la Horse Guards. M-am sculat de la șase dimineața. Am stat lipit de birou până la orele opt, cu o pauză de două ceasuri într-o curte de cazarmă plină de praf. N-am mâncat încă, nici eu nici dumneata, și mi-e o foame de nu te văd. O să mâncăm și de prânz și de cină, când o să ajungem la Fulham. Dă-i zor. Unde-i pajul cu haina? Ți-ai adus o valiză?

— Da, e jos.

— Atunci hai să coborâm căci aici te coci de-a binelea. Prostul ăsta bătrân are obiceiul să țină ferestrele închise și șampania atinge punctul de fierbere. Nu mai bea din porcăria aia, o să te îmbeți criță.

El îi puse pe umăr mâna lui cea mare, o împinse în față, apucă pelerina de la pajul cu turban și i-o aruncă pe spate.

— Unde-i Taylor? S-a ascuns? Să-i spui că am plecat.

Ea se îndreptă spre scară.

— Nu pe acolo, hai prin spate. E o intrare secretă prin Stafford Street. Hai, dă-mi mâna.

O conduse printr-un coridor, trecură de o ușă, apoi coborâră pe o scară strâmtă. El sărea câte două trepte odată, ea se împiedică și era cât pe ce să cadă în nas căci tocurile înalte alunecau.

— Nu cunoști drumul pe aici? întrebă el. Te scutește de o grămadă de plictiseli. Nu pot să dau năvală cu caleașca în Bond Street riscând să mă-ntâlnesc nas în nas cu vreo ducesă care-și cumpără pantofi. Toți cei inițiați folosesc intrarea din dos.

Dar ce-și închipuia despre ea, că este vreo târfuliță venită de după colț?

— E prima oară că vin aici, spuse ea, și nici n-o să-mi mai calce piciorul. E o neînțelegere, de la început până la sfârșit.

La urma urmei, avea și ea mândria ei. Dacă-i trebuia o iubită de o noapte, n-avea decât să iasă pe stradă să-și aleagă una. N-avea nevoie nici de rafinament, nici de vreo tehnică specială.

El o împinse în trăsură și se instală lângă ea, ocupând

cea mai mare parte din loc – ea era țintuită într-un colț. Își întinse picioarele pe bancheta din față și o atrase către sine.

— Avem mult de mers până la Fulham, așa că hai să ne cunoaștem, mai bine.

Ea oftă și se destinse pe umărul lui, resemnată, așteptându-se la ce e mai rău, clocotind de resentimente și jurând să se răzbune. Nu împotriva lui – bietul dobitoc, doar atât îl tăia capul. Răzbunare față de Ogilvie și unchiul Tom. Dacă i-ar fi trecut măcar prin minte ce planuri aveau... ar fi luat ea inițiativa, ar fi aranjat totul. Ar fi angajat un bucătar pentru seară, două sau trei servitoare. Ar fi aflat ea cumva care-i sunt gusturile și mâncărurile preferate; ar fi tocmit câțiva tineri să cânte la instrumente și din gură. Ar fi rearanjat salonul și ar fi făcut modificări în camera de oaspeți... Până la micul dejun – poate pleca chiar înainte – ar fi avut ca grijă să-i ofere ceea ce era mai bun în casă, inclusiv pe sine. Cripplegate îi spunea tot mereu că în Tavistock Place se afla cea mai confortabilă casă din câte cunoștea el – mâncare bună, vin de soi, paturi de vis. Doar un cuvânt din partea lui cu câteva săptămâni în urmă ar fi pus totul în mișcare în loc de asta... Era tratată ca o teleleică, într-o caleașcă în drum spre Fulham. N-avea cum să-și pună în valoare atuurile – felul cum vorbea, cum se mișca, cum știa cuceri bărbații – motivele pentru care era admirată. Treaba cealaltă putea s-o facă orice fâșneață tânără și chiar și o târfă bătrână, un pic mai dichisită.

— Ei, m-am mai răcorit, spuse el. Și acum ce-ai zice de o cină? Aici pe dreapta e Fulham Lodge. Mi-e o foame de zile mari.

Apărură valeții, discreți, fără să-i arunce nicio privire. Unul îi luă valiza, un altul pelerina și o conduseră la etaj, într-o cameră mare și pătrată. Totul era aranjat, totul era pregătit – perii, pernuțe cu ace, piepteni și sticluțe – pe măsuța de toaletă din fața oglinzii. Pat cu baldachin, cămașă de noapte, halat, papuci. Trebui să

recunoască cu regret că nu putea găsi niciun cusur stilului pregătirilor. Dacă lucrurile ar fi stat invers – dacă el ar fi venit la ea, în Tavistock Place –, ei nici nu i-ar fi dat prin cap chestia cu cămaşa de noapte şi papucii. Ar fi pregătit o trusă de bărbierit, fireşte, şi piepteni în dulăpior, dar nici pe departe tot ce era aici. Ea aruncă o privire spre aşternuturi. Miroseau a levănțică, erau moi şi fine ca batistele. Ce păcat că nu le putea vedea şi maică-sa, care punea atâta preț pe finețea cearceafurilor – după teoria ei, trebuiau să treacă prin verighetă!

— Dacă sunteți gata, doamnă, Alteța Sa regală vă aşteaptă să coborâți.

Aşa? Păi nu-i strica să mai aştepte. Nu ştia cu cine are a face dacă-şi închipuia că ea o să se aşeze la masă cu părul vâlvoi după ce i-l răvăşise în trăsură. Decența mai presus de toate. Un strop de parfum din sticluța aceea. Mirosea foarte frumos şi era probabil foarte bun, căci, ce naiba, i-l oferea doar un prinț. Avea dreptate Tom Taylor, ar fi arătat mai bine cu mănuşi, i-ar fi dat un plus de eleganță. Dar întrucât nu găsise şi mănuşi în inventarul dormitorului era liberă să presupună că nu însemnau mare lucru pentru Alteța Sa. Coborî scările cu pas maiestuos, demnă şi grațioasă. Era un bun prilej să-i arate că-şi cunoaşte meseria. El nici nu o băgă în seamă. O zori să se aşeze la masă, apoi începu să urle ca scos din minți că supa era rece.

— Să vă ia dracu! Cât de des mi se întâmplă asta mie? De trei ori pe săptămână! O să-l dau neapărat afară pe bucătar. Stomacul meu urlă după mâncare. Aduceți-mi pâine.

Farfuriile cu supă se făcură nevăzute. Apărură chifle proaspete, aburinde şi peste o clipă îşi făcu apariția şi supa proaspăt încălzită.

— Ce serviciu! se gândi ea. Trebuie să le recunosc superioritatea. Dacă era Martha în locul lor!...

El sorbea supa cu zgomot, ca un cățeluş, cum făcea şi George. Când ciorpăia George, îl dădea afară de la masă.

Nu dădea nicio ceapă degerată pe manierele şi comportarea regală. Se cuvenea oare să facă conversaţie sau trebuia să şadă ca o momâie? În orice caz, de mâncat putea mânca, nu trebuia să aştepte. El dădu gata calcanul *bonne femme* în câteva înghiţituri aşa că ea îşi ciuguli porţia, gândindu-se că va urma friptura. Aşa a şi fost. Friptură de miel cu toată garnitura. În timp ce el se aşternu pe treabă cu mare poftă, jiletca i se umflă şi un nasture zbură ca o săgeată peste masă. Prinţul Charlie... clanul Mackcnzie... averile pierdute! Era un semn şi ea nu rezistă.

— Aţi avea ceva împotrivă, spuse ea, să i-l dau fratelui meu?

Băgă de seamă că valetul din spatele scaunului ducelui înţepeneşte în timp ce ducele se întinse să ia nasturele din solniţă. Ducele o privi şi mârâi:

— Ce să fac cu el? Nasturii se potrivesc doar la jiletcile astea, făcute pe măsură de un tip din Windsor care-mi cunoaşte dimensiunile plexului solar.

— Nu-l iau ca să-l poarte... o să-l păstreze ca simbol.

— Ce fel de simbol? Al burdihanului în creştere?

— Fratele meu are doar douăzeci de ani şi e subţire ca o trestie. Îl va purta ca breloc la ceas, ca un fel de amuletă.

Se întrebă dacă era cazul să-i istorisească şi lui povestea sau dacă ar fi fost lipsă de tact. Sensibilitatea casei de Hanovra era probabil încă mare, chiar după cincizeci de ani.

— Ştiţi, noi ne tragem din clanul Mackenzie, din Scoţia. Şi unul din strămoşii noştri a primit în dar un nasture de argint de la tânărul Pretendent [40] în persoană. L-a pierdut din păcate, dar se zicea că poartă noroc. Nu este acelaşi lucru, ştiu, dar totuşi...

— Rău nu-ţi poate face? Nu sunt atât de sigur, dacă eşti o partizană a Stuarţilor.

— Păi nu sunt.

---

[40] Charles Edward Stuart, pretendent la tron.

— Voi, scoțienii, sunteți toți o apă și-un pământ. La fel de răi ca irlandezii. Dacă ați avea prilejul, ne-ați înfige un jungher în spate. Eu i-aș împușca pe toți.

— Ce sângeros sunteți!

Văzând mutra pe care o făcea servitorul, ea adăugă iute:

— Sângeros în sensul de belicos, crunt. Este normal, doar asta vă este meseria, așa ați fost instruit.

Nu era cazul să-i stârnească mânia chiar acum. Dacă ajunsese aici, trebuia să ducă lucrurile la bun sfârșit. Să fie veselă, amabilă, să-și câștige găzduirea peste noapte, ca o femeie cinstită ce se afla.

— Am dedus din spusele dumitale din casa Taylor, că n-o s-o mai ducem mult, zise el. Ne paște ghilotina, cât de curând.

— Cine trage cu urechea aude ce nu-i place, începu ea.

Își înghiți însă cuvintele. Trebuia să țină seama cu cine vorbea, așa că schimbă fraza.

— Cine trage cu urechea, ca mine, aude o grămadă de prostii și citește și tâmpenii, atât în ziar cât și în pamflete. Eu n-am făcut decât să-i relatez unchiului Tom toate aceste prostii.

Ce îngrozitor ar fi s-o dea pe ușă afară la această oră târzie, când caii erau deshămați și se odihneau. S-o trimită pe jos până acasă în Bloomsbury! Cum putea oare o femeie să cunoască dispoziția regală și să simtă când nu mai are trecere? Poate că nu avusese chef decât de distracția din trăsură? Îi dăduse cina și afară cu ea... Se deosebea de Cripplegate și chiar de Burton. Ea îi aruncă o privire după ce terminase felul trei. Părea calm și potolit. Dispus să mănânce tarta cu gutui și să bea vinul de Sauterne.

— Așadar, spuse el pironind-o cu privirea, ești de părere că sunt un tiran? Că mă port urât cu frații mei?

Auzise deci fiecare cuvințel. Nu-i scăpase nimic, băgase totul la cap. Mii de draci, n-avea încotro, trebuia să fie cinstită și să facă față situației. Nu putea da vina

decât pe sine dacă o s-o trimită la plimbare.

— Trebuie să recunoaşteţi, spuse ea sprijinindu-se cu braţele de masă, că nu-i vine uşor prinţului de Wales să nu aibă nicio funcţie de comandă. Dacă moşul... dacă Majestatea sa o ia razna din nou, atunci prinţul de Wales, ca prinţ regent, poate schimba rolurile. Şi atunci nu dânsul, ci dumneavoastră veţi fi în căutare de slujbă.

Valetul umplu paharul ducelui şi pe al ei şi ea-i zări în fugă mutra. Avea ochii împăienjeniţi ca un peşte din care se retrăgea viaţa.

— Eu nu am nicio legătură cu treburile astea, spuse ducele. Regele porunceşte. Eu îi ascult ordinele şi le transmit mai departe.

— Înţeleg, spuse ea. Păi în cazul acesta lucrurile sunt mai complicate. Dacă Maiestatea Sa ţine cu dinţii de asta, nu aveţi nicio putere.

— Ai priceput perfect, răspunse el. Aşa că poţi să le spui prietenilor dumitale, când o să se mai apuce să zică verzi şi uscate despre palat, să citească mai întâi regulamentul, ca să afle ce poate face un comandant suprem şi ce nu. Ignoranţa dumitale este fără margini, la fel ca şi a lor.

Tarta cu gutui dispăru. Urmă brânza de Stilton. Alt nasture ţâşni din jiletca prea strânsă şi el i-l aruncă peste masă fără un cuvânt. Ea îl puse în corsaj, alături de celălalt.

— Zi mai departe, spuse el. Îmi place să aud ce defecte am.

Băuse vin dulce de Sauterne, după vin roşu de Bordeaux, după vin alb de Rin – mult prea mult – la calcan, după şampania caldă de la unchiul Tom. Toate, plus smotoceala din trăsură, nu-i permiteau să aibă capul limpede aşa cum ar fi trebuit. De regulă nu bea niciodată când era pusă pe treabă. În această noapte însă, lucrurile o luaseră anapoda de la bun început. Ea îşi sprijini bărbia în mână şi se uită la lumânări. Realitatea părea vis şi nimic nu mai era palpabil.

— Sunt convinsă că aţi procedat bine în Gibraltar,

trimițându-l acasă pe Kent. Nu era el omul potrivit pentru treaba aceea. De ce l-ați ales pe el? Acordă îngrozitor de multă atenție amănuntelor... este un martir al datoriei şi toți oamenii lui îl urăsc din suflet. Ştiu asta de la sursă. Nişte prieteni de-ai mei din Marină se aflau la Gibraltar pe vremea revoltei şi au avut de-a face cu batalionul nenorocit care a încasat tot blamul... Cine erau? Am uitat... Revolta nu ar fi avut loc dacă Kent ar fi avut măcar un dram de judecată. Este firesc ca bărbații să se plictisească închişi într-o garnizoană, dacă nu se duc la luptă – nu se poate să nu facă vreo boroboață. Şi ce-i trece prin cap lui Kent? Interzice accesul în oraş pentru militari, închide toate crâşmele şi-i zăvoreşte pe băieți în cazărmi! Pe legea mea, dacă eram eu soldat, făceam un scandal până la cer. Între altele, trebuie să vă spun că soldații vă adoră şi vă consideră erou, deşi, de bună seamă au fost şi perioade când... când lucrurile nu s-au petrecut chiar cum le plănuiserăți.

Ea se îndreptă din spate şi încercă din răsputeri să-şi concentreze privirile spre lumânări. Dar ce naiba spusese? Nu cumva era caz de înaltă trădare?

— Ca de pildă când?

— Păi... cu siguranță în Olanda?

Ea încercă să-şi aducă aminte. Ceva ce citise într-un pamflet sau scrisese chiar ea la puțin timp după naşterea lui Mary? Cam pe vremea când se întâmplase catastrofa de la Dunquerque.

— Nu pun la îndoială curajul dumneavoastră, spuse ea. Sunteți viteaz ca un tigru, dar şi vitejia poate distruge o bătălie dacă nu există niciun plan. A, acum mi-am adus aminte, parcă atunci s-au apucat criticii să vă foarfece că n-ați avut niciun plan şi v-au fluierat acasă? Curaj... Doamne, da! Ați sta în picioare o zi întreagă să vă-mpuşte cine-o vrea. Dar nu vi se pare cam imprudent? Dacă îți expui fundul ca țintă, înseamnă să cauți necazul cu lumânarea. Mare noroc ați avut că ați scăpat cu viață! Şi fiindcă ați scăpat... închin în cinstea

dumneavoastră!

Ea bău ultimul strop de Sauterne şi când termină dădu un bobârnac paharului peste umăr. Paharul se făcu țăndări. Era o şmecherie a conducătorilor de trăsuri cu patru cai. I-o explicase un expert şi-i făcea întotdeauna mare plăcere să simtă cum se sparge piciorul paharului.

Ei şi acum... se aştepta să dea de dracu. El va chema garda, de bună seamă, şi o va face pachet, expediind-o să ispăşească o condamnare lungă la Newgate. Într-un fel însă, istoria făcea toate paralele. O să aibă ce povesti urmaşilor: smotoceala din trăsură în drum spre Fulham, cina şi cei doi nasturi de la jiletcă.

El se ridică de la masă şi-i dădu mâna. Ea îşi ținu firea aşteptând să vadă ce-i va spune.

— Sunt de părere să ne ducem fiecare la culcare acum, spuse el, dar la micul dejun o să-ți țin de urât. N-o să ne deranjeze nimeni. Ne putem ocupa de manevre ziua întreagă. Sunt de acord că sunt cam prostănac pe câmpul de luptă şi trebuie să mai învăț puțină tactică. Duminică trebuie să mă duc la Windsor dar vin înapoi la masă şi luni o să te instalez într-o casă din Park Lane – am una complet mobilată, pentru anumite ocazii. Dacă o să ne împăcăm bine, o să-ți caut o casă mai mare. Tom mi-a spus că ai doi sau trei copii şi că s-ar putea să vrei să stea cu dumneata. Ce zici, urci scările singură sau vrei să fii dusă pe sus?

Ea respiră adânc şi-i făcu o reverență până la pământ. Chiar dacă n-o să se mai poată ridica, cel puțin schițase gestul. Stuarții n-aveau decât să putrezească cu toții în mormânt... Omul ăsta era un înger.

— Alteța voastră regală, spuse ea, mă copleşeşte.

Nu-şi putea crede urechilor. Îi venea să râdă, îi venea să plângă, îi venea să arboreze drapele şi să strige „Trăiască în veci Casa de Brunswick”!

— Ai amândoi nasturii? o întrebă el.

Ea îi arătă locul unde îi ascunsese şi el o ajută să se ridice.

— Atunci noapte bună. O să te vizitez la şapte sau poate chiar mai devreme. Dimineaţa sunt cel mai în formă, aşa că dormi cât mai poţi.

— Noapte bună, Alteţă. Şi mulţumesc.

La şapte carevasăzică... Chiar în zori, dacă avea chef. Cu o astfel de comportare îşi asigurase bunele ei oficii. Îi iertase nepoliteţea, îi oferea chiar o casă în Park Lane şi una mai mare în perspectivă. O, zei! Ce viitor o aştepta!

Stătea întinsă în patul cu baldachin şi se gândea la Charley. O să dea nasturii la montat într-o ramă de argint, înconjuraţi de armoriile regale. Dedesubt, într-un cerc o să scrie 1803.

Avea dreptate Ogilvie. Va trebui să-şi ia adio de la Burton, de la Cripplegate, de la Bill. Porţii echitabile pentru toţi? Nu se făcea, când aveai un prinţ drept iubit. Ea avea de gând să joace cinstit. El nu trebuia să-şi facă griji.

— Am ajuns departe, îşi zise ea. Chiar la vârf. Sunt a doua ca importanţă după doamna Fitz. Întrebarea este... cât de mult voi fi în stare să-mi păstrez slujba? Nu trebuie să o iau uşor. Să nu mă las pe tânjală nicio clipă... Va trebui să pun la bătaie tot ce am învăţat, ca să-l ţin în mreje.

Iar când va fi la ananghie, să nu cumva să uite ce învăţase azi. Când nu ştii ce hotărâre să iei, e bine să optezi pentru îndrăzneală.

Trei

— Martha?
— Da, coniță.
— Martha, adă tăblița să vedem ce mâncăm azi. Adă-mi şi lista cu obligațiile pe ziua de azi, am lăsat-o în salon.
Îşi puse un şal pe umeri şi se rezemă cu spatele de perne, apoi îşi propti pe genunchi tava cu micul dejun. La stânga, pe o altă pernă, aşezase hârtie de scris, notițe şi condei. Lua a doua gustare din ziua aceea şi o savura mai pe îndelete şi mai în tihnă decât pe prima. Luase micul dejun la şapte şi jumătate, şi înfulecase în grabă chiflele şi ceaiul, înainte ca el să plece. El intra şi ieşea din cameră, pe jumătate îmbrăcat, vorbind, strigându-şi servitorul, pe Ludovick, să-i aducă cizmele, centironul, vreo piesă din echipament pe care o rătăcise. Între timp ea îi turna ceaiul şi-l întreba ce proiecte are.
— La ce oră vii diseară?
— N-o să ajung mai devreme de şase. Poate chiar şase treizeci. Să nu-ți închipui c-o să poți mânca mai devreme. S-ar putea să întârzii. Parcă văd c-o să fie iar ca ieri, cu hârțoage stivuite până la tavan pe masa mea de lucru, la Horse Guards, pe lângă hârtiile pe care mi le aduce Clinton la semnat. Treaba asta cu recrutarea i-a făcut pe toți să se certe. Fiecare centru de recrutare din regat face tărăboi şi Dumnezeu ştie câți colonei cu jumătate de soldă au chef să înroleze recruți.
— Dar asta e bine, nu? Doar e nevoie de oameni!
— Fireşte că-i nevoie de oameni. Dacă aş avea mână liberă, aş urma pilda celor de la Marină şi aş introduce serviciul militar obligatoriu. Recrutările sunt ceva de groază. Ne trebuie trei luni să stabilim condițiile, alte

şase să găsim recruţii. Şi în timpul ăsta Boney[41] râde pe înfundate urmărindu-ne de la Calais. Ludovick! zbieră el în direcţia camerei de toaletă.

— Ce doreşte Alteţa voastră regală?

— Vreau cealaltă pereche de cizme. Astea mă jenează la bătătură. Iubito, încă o ceaşcă de ceai şi zahăr.

Ea se întinse şi-i luă ceaşca, în timp ce el se aşeză la picioarele patului, luptându-se cu bretelele.

— S-ar putea ca miercuri să plec pe trei zile la Hythe. Cei de acolo se scarpină în cap nedumeriţi în faţa liniei de apărare a mlaştinii Romney, deşi le-am trimis planurile în trei exemplare. Nu prea am timp pentru asta, cu tot iureşul din Londra şi pe deasupra şi cu un scandal politic. Addison o să trebuiască să-şi dea demisia şi Pitt să preia conducerea. Nu mai putem continua ca până acum, sunt prea încurcate toate.

Stând cu mâinile sub cap, ea îl privea cum se îmbracă. Era momentul zilei pe care-l preţuia cel mai mult, căci el lăsa să-i scape fraze imprudente pe care le uita de îndată ce-şi bea ceaiul, în timp ce ea le băga la cap.

— Cum se mai simte Majestatea Sa?

— Este tare bolnav, între noi fie vorba. Dundas, chirurgul, a venit ieri la Windsor şi s-a consultat cu doctorul Symonds. Vor să-l ducă iar la Buck House[42] cât de curând, mâine sau poimâine, dar regina e împotrivă. Zice că toată agitaţia asta politică îi agravează boala şi că odată ajuns la Londra o să vrea să intervină. Ludovick! Unde mi-e haina?

— Uitaţi-o aici, Alteţă.

El se dichisi în faţa oglinzii. Dinspre fereastra întredeschisă se auzea tropăitul cailor pe care rândaşul îi plimba în sus şi în jos prin Gloucester Place.

— Nu mai am timp decât pentru o ceaşcă de ceai, iubita mea. O să iau micul dejun în Portman Square şi

---

[41] Napoleon Bonaparte.

[42] Palatul Buckingham.

apoi mă duc drept la Horse Guards. Dacă mai întârzii diseară înseamnă că m-am dus la Camera Lorzilor – vreau să aud ce are de spus St. Vincent. N-am nimic împotrivă s-o mai ia pe coajă şi Amiralitatea, să ne mai lase în pace pe noi, cei de la Ministerul de Război. De obicei este invers – marinarii au parte doar de laude şi noi încasăm toate reproşurile. Ridică-te în genunchi să mă săruţi, căci nu mă mai pot apleca.

Ea râse şi se întinse, mângâindu-i bărbia cu mâinile.

— Munceşti prea mult, spuse ea. Pot face eu o parte din treabă.

— Te bagi şi aşa în destule. Închipuie-ţi ce mutră ar face Clinton dacă te-aş aduce la Horse Guards şi te-aş îmbrăca în uniformă de aghiotant. Ce-i drept e drept însă – ziua ne-ar trece mai iute. Cât e ceasul?

— Opt şi-un pic.

— Culcă-te iar şi visează că s-a făcut seară şi este unsprezece. Mă iubeşti puţintel?

— Alteţă... asta-i obrăznicie!

— Este o simplă obişnuinţă. Vreau să plec de acasă cu moralul ridicat. Vise plăcute, scumpa mea!

Îi auzi sabia zăngănind pe scări în jos, auzi scârţâitul uşii de la intrare, tropăitul cailor care se îndreptau spre Portman Square. Ea se întinse iar pe pernă şi închise ochii. Mai putea aţipi o oră, înainte să înceapă activitatea. Se obişnuise deja cu această ciudată viaţă dublă. Nopţile erau ale lui, douăsprezece ore, de la şapte seara la şapte dimineaţa, dar restul timpului era liberă să facă ce poftea. Şi slavă Domnului că avea ce face – dac-ar şti el!

Moţăind, ea trecu în revistă întâmplările trecute care-şi aduseseră într-un fel contribuţia la viaţa de acum, an după an, poate chiar din copilărie. Educaţia de copil precoce de mahala îi ascuţise mintea şi o învăţase să nu piardă ocaziile; anii de şcoală la Ham îi dăduseră oarecare spoială; căsătoria cu Joseph o făcuse să se frigă de tânără – astfel încât niciun bărbat nu-i mai putea zdrobi inima, acum sau în viitor. Cât despre ceilalţi...

toți iubiții o învățaseră câte ceva. Ea ştia cum să tragă foloasele şi le împărțea şi la alții, le era recunoscătoare celor ce o învățau de bine. Ceea ce învățase de la bărbați în general, nu numai de la iubiții ei, îi era de mare folos într-o lume a bărbaților. Să devină deci egala lor. Să le învețe jocul şi să-i adauge intuiția proprie.

Cele şase luni petrecute în Park Lane, deşi îmbătătoare, pline de patimă, făcute să-i sucească mințile, să-şi lase la o parte prudența, fuseseră doar o perioadă de încercare, de demonstrare a propriei valori. Nu era de ajuns să chicotească şi să se poarte ca o femeie uşoară. În Bond Street îşi aşteptau rândul zeci, gata să-i ia locul cât ai clipi, dacă ducele ar fi avut nevoie doar de o tovarăşă de pat. Ce se petrecea însă în mintea, în sufletul, în pântecele lui? Lucrurile acestea îşi propusese ea să le afle. Nu prin întrebări directe, nu scormonind, ci tatonând terenul, privind, ascultând, înțelegând.

Cum era ducesa, soția lui? O femeie prostănacă şi zăpăcită, urâtă şi stearpă, înconjurată de o droaie de cățeluşi de salon. Deci, spre deosebire de James Burton şi de alții pe care-i ştia ea, ducele avea o viață conjugală goală, fadă, solitară. Tânjea după o casă care să miroasă a casă, să clocotească de viață. Un loc lipsit de etichetă, de ceremonial şi de hoarde de slugi, un loc unde copiii zburdau în voie la etajul lor. O casă unde să se poată destinde şi întinde în voie, unde să poată căsca dacă avea chef. Îi trebuia o femeie cu care să poată vorbi, râde şi mânca, cu care să facă dragoste când i se năzărea, alături de care să se plictisească sau să doarmă, după voie. O femeie care să nu-l sâcâie cu bârfe sau cu pălăvrăgeli femeieşti despre zorzoane şi horbote, rochii şi bonete. O femeie în stare să-şi schimbe oricând dispoziția ca să fie în ton cu toanele lui. O femeie cu un umor cu nimic mai rafinat decât cel al unui soldățoi. O femeie care să fie capabilă să-l pocnească, la mânie şi să-l muşte în clipele de pasiune. Asta căutase şi în sfârşit găsise. La capătul celor şase luni de probă ea

trecuse examenul cu brio.

— O să-ți iau o casă la Londra, îi spuse el, şi una la țară. Îți voi da o mie pe an ca să le întreții, plătibili în tranşe lunare. Dacă nu-ți ajung, trebuie să te descurci cum ştii. Nimeni n-o să te zorească cu plata, mai cu seamă când o să se afle cine te întreține. Şi o să am eu grijă să afle toți, mai ales negustorii. Protecția mea îți va asigura tot creditul din lume. Rezolvă lucrurile singură şi nu mă plictisi cu chestiuni băneşti. Nu mă pricep la aşa ceva şi nu le înțeleg.

(Îi spusese toate acestea în Park Lane, spre sfârşitul verii. Ea se gândise în sinea ei, „O mie pe an nu-i mare lucru. Mai ales dacă vrea să trăiască bine”. Dar dacă s-ar fi plâns că suma este prea mică, s-ar fi putut să-l piardă).

— Fireşte, replică ea. O să mă descurc eu. Dar unde o să locuim?

— Am o casă în Portman Square, îi spuse el, la cinci minute de aici. Mai am una în Gloucester Place. Acolo o să stai. O să te vizitez în fiecare seară, o să iau masa şi o să dorm acolo şi dimineața o să mă duc acasă. Faci cum te taie capul în privința servitorilor, a mobilei şi a instalațiilor.

O mie pe an de abia îi ajungea să plătească simbriile şi livrelele servitorilor... Nu se mai gândi la asta şi începu să facă planuri. Ce ciudat că toți bărbații din viața ei fuseseră atât de ineficienți în privința banilor. De data aceasta nu se punea însă problema să fie mână strânsă. Doar exista creditul.

Negustorii se dădeau peste cap care mai de care s-o servească. Prin ea puteau ajunge furnizori ai Casei Regale. Birkett, argintarul, şi Parker, bijutierul, se prezentară unul cu argintăria ducelui de Berri adusă prin contrabandă din Franța (o putea plăti când avea ea chef), celălalt cu diamante.

— Un dar, doamnă, pentru Alteța Sa.

Soseau cărți de vizită, toate de la furnizori în perspectivă. „Ne-ați face, doamnă, o mare favoare

dacă...” etc. etc. Mortlock din Oxfort Street oferea porțelanuri şi sticlărie. Summer şi Rose din Bond Street trimiteau grătare de cămin, Oakleys din Bont Street, materiale de tapițerie şi perdele.

— Domnul Taylor de la numărul nouă, ne-a dat ideea, doamnă, să venim la dumneavoastră.

Tom Taylor îi făcu rost şi de servitori.

— Lasă totul în seama mea, drăguțo. Ai nevoie de oameni care au stat multă vreme într-un loc. La mine vin toți când caută o slujbă.

— De ce? Capeți şi dumneata un procent din simbrie?

El făcu din mână un semn de negare şi nu răspunse.

Pierson, majordomul, lucrase zece ani la lordul Chesterfield. Mc Dowell, valetul, servise cinci ani la Burlington House. Parker, vizitiul, cu referințe minunate, după şapte ani petrecuți la doamna Fitzherbert, dorea o schimbare. Cameristele, spălătoreasa, bucătăreasa şi fata care spăla vasele, pe toate le găsise unchiul Tom cât ai zice peşte.

— Pe camerista mea o s-o fac intendentă, insistă ea.

— Dar, dragă, crezi că se va ridica la înălțimea funcției? obiectă el.

— Martha ştie tot. Este cinstită şi-mi este credincioasă. În plus, copiii o iubesc.

Şi cu asta discuția se încheiase.

Două trăsuri. Şase cai – uneori opt. Rândaşi, un olăcar (Sam Carter s-ar potrivi pentru aşa ceva), o fetiță care să facă lucru de mână dimineața, o femeie cu ziua, ca să frece pe jos cel puțin de două ori pe săptămână.

Şi lenjeria – ce facem cu lenjeria? Tom Taylor o servi şi de astă dată. O firmă din Irlanda, buni prieteni de-ai lui, lucrau lenjerie brodată de mână.

— Dar unchiule Tom, toți oamenii ăştia vor trebui plătiți odată şi odată, nu?

— Nu-i nicio grabă, scumpa mea. Au nevoie de înaltul patronaj.

Dacă aşa stăteau lucrurile, atunci nu mai trebuia să-şi facă scrupule. Să comande tot ce e mai bun şi

Dumnezeu cu mila. Nimeni n-o să îndrăznească să dea în judecată un prinţ de sânge.

Ştirea făcu înconjurul Londrei – era întreţinută de duce. Efectul asupra lumii comerţului a fost miraculos. Cât despre cunoştinţe, prieteni şi chiar iubiţi, o asigurară cu toţii că sunt nespus de încântaţi.

James Burton, care s-ar fi putut simţi umilit, o asigură că maică-sa poate să rămână în continuare în Tavistock Place, câtă vreme locuinţa se mai potrivea cu proiectele familiei.

— Am auzit că eşti în graţiile ducelui de York. Ce minunat. Este de departe cel mai de treabă din familia Brunswick şi singurul care nu seamănă a neamţ. Şi fiindcă veni vorba, ai putea pune un cuvânt bun pentru mine şi regimentul meu de meşteşugari. Cu aprobarea şi sprijinul lui, îmi voi putea duce planul la îndeplinire.

Cripplegate îi scrise din Irlanda:

„Este adevărat ce am auzit? Te-ai zbenguit în fân cu Frederick Augustus? Iu-hu-hu! să fii biciul în mână şi să nu-ţi uiţi prietenii vechi, când o să-ţi ceară vreun serviciu. Află de la York ce o să capăt dacă-i fac rost de recruţi.”

Doar Bill Dowler făcea opinie separată. Veni s-o vadă, tăcut şi distant.

— I-adevărat că eşti amanta ducelui de York?

— Vai Bill, parc-ai înghiţit un băţ! De ce vorbeşti aşa? Îmi place să spun că mă aflu sub protecţia sa – aşa ceva are un aer patern pe care nu l-am mai cunoscut. Ţi-am spus de la început că ţintesc sus, nu-i adevărat? Şi cred că săgeata a nimerit ţinta. Voi avea însă nevoie de tine şi în continuare, să mă ajuţi din umbră.

Ea îl duse să vadă casa din Gloucester Place. James Burton verificase canalizarea şi instalaţiile. Era de mare folos ca un fost iubit să fie şi constructor. Bill o putea însă ajuta la alegerea perdelelor şi covoarelor.

— Ai făcut o convenţie ca lumea cu ducele?

— Convenţie? Ce vrei să spui? Am casa.

— Lasă casa. Mă refer la banii cu care s-o întreții. O să te coste pe puțin trei sau patru mii pe an.

Bill era tot așa cum îl știuse ea – dând dovadă de circumspecție, umbla din cameră în cameră, clătina din cap, o făcea să se îndoiască, îi potolea înflăcărarea.

— Mi-a promis c-o să-mi dea bani în fiecare lună.

— Înțeleg... Ai grijă însă să faci rost cât de curând de promisiunea asta în scris. Sau și mai bine, de o convenție cu banca lui.

— Nu pot să fac așa ceva. Mi s-ar părea că sunt groaznic de hrăpăreață.

— Cel mai cuminte este să pui lucrurile la punct de la bun început.

Sunt cam acri strugurii, se gândi ea. Bietul Bill, este jignit și gelos. Tot mai tânjește după căsuță din Chalfont St. Peters. Ce deosebire, ca de la cer la pământ, între așa ceva și Gloucester Place! Să fii protejata unui duce, nu a domnului Dowler.

Will Ogilvie îi dădu cu totul alte sfaturi. Erau sfaturi pe care nu îndrăznea să i le repete lui Bill.

— Mergi binișor, îi spunea el, nu zori lucrurile. Învață meseria. O să te las să te instalezi, apoi o să-ți arăt mutările. Acum că am tras obloanele la biroul din Saville Row și se cheamă că sunt falit, nu se va putea face nicio legătură între mine și chestiunile de furnizor al armatei. O să lucrez pe cont propriu, ca agent al dumitale și voi lua un comision. O să-ți pasez indivizii dornici de avansare. Dumneata o să-i pasezi ducelui. Și gata treaba. Cei care-și vor vedea numele în Monitorul Oficial vor da bani peșin. Dumneata o să iei grosul, mie îmi rămâne comisionul. Alteța Sa regală n-o să pună întrebări. Încearcă mai întâi terenul cu favoruri pentru cazuri unde nu se pune problema banilor.

Cu prima cerere a mers ușor. Era vorba de Charley. Lui Charley îi străluceau ochii acum că lucrurile luaseră o întorsătură fericită și se și vedea feldmareșal peste trei ani.

— Crezi că Alteța Sa regală... ai putea să-l întrebi?

O problemă de familie, particulară, uşor de rezolvat.

— Alteţă, fratelui meu i-a căşunat să se înroleze în armată. Încă de la şase ani se juca de-a soldaţii. Aş putea să-l prezint, poate într-o seară? E tânăr şi timid, dar grozav de ager.

Charley Farquhar Thompson s-a trezit deci cornet în regimentul 13 de cavalerie uşoară, numire consemnată aşa cum se cuvine în Monitorul Oficial din 25 februarie 1804.

Sam Carter, valetul, îl invidia pe Charley pentru avansare. Dacă domnul Thompson s-a înrolat în armată, el de ce n-ar face-o? Căpitanul Sutton îl asigurase că i-ar veni bine cu tunica roşie.

— Doamnă, am fost fericit în slujba dumneavoastră. Aţi fost foarte bună cu mine. Dar acum că a plecat domnul Thompson, mă simt cam stingher. Şi acum cu războiul ăsta, toată lumea se agită. Mi-ar părea nespus de rău să-l deranjaţi pe Alteţa Sa regală, dar poate puneţi o vorbă bună...

— Fireşte, dragă Sam... dacă asta vrei, deşi mi-ar părea rău să te pierd.

Ce plăcut era să le poţi îndeplini prietenilor dorinţele cele mai dragi. Sam Carter nu-i era chiar prieten, dar o slujise bine şi avea un aer atât de blajin când lustruia tacâmurile în oficiu!

— Alteţă, îl ştii pe Sammy, cel care serveşte la masă?

— Tinerelul care se îndoaie din mijloc ca o narcisă?

— Întocmai. Să nu-ţi vină să crezi, vrea şi el un brevet de ofiţer. L-am dat la şcoală şi este foarte instruit. E un băiat drăguţ, dar e păcat să-şi irosească timpul ca valet.

— Dă-mi toate detaliile şi voi aviza.

Samuel Carter a fost numit stegar în regimentul 16 infanterie, prin decret regal. A apărut în Monitorul Oficial din aprilie 1804. Treaba era uşoară, câte un nume odată. Lucrurile se petreceau mai mult sau mai puţin în familie. Nu se dădeau niciun fel de bani. Testul avea să se facă abia când va începe să se joace cu avansările în grad. Găsea zilnic câte o scuză... dar

Ogilvie aştepta.

Ceasul bătu de nouă şi iat-o pe Martha cu tava pentru micul dejun. Adusese lista de întâlniri precum şi tăbliţa.

— Coniţă, a venit iar individul ăla, Few.

— Cine mai e şi ăsta?

— Unul cu o prăvălie pe Bernard Street. Zice că aţi cumpărat acum un an o lampă pentru Tavistock Place de la el.

— Drăcovenia aia grecească pe care a făcut-o ţăndări lordul Barrymore? Mi-aduc aminte. Şi ce mai vrea acum? Să-mi mai bage pe gât vreo vechitură?

— Nu, coniţă. Zice că nu i-aţi plătit lampa. Şi că doar montatul l-a costat douăzeci de lire.

— Gogoşi! A făcut-o chiar el în camera din dos. Trimite-l la plimbare.

Ce caraghios, s-o bată la cap tocmai acum cu o notă de plată veche de un an, de pe vremea când locuia în Bloomsbury. Zilele acelea se cuveneau uitate. La fel şi datoriile.

— Cum se simte conaşul George cu răceala?

— Zice că e mai bine, dar nu vrea să meargă azi la şcoală. Vrea să se uite la călăreţii din Cavaleria de Gardă în cazarmă.

— Să se uite, dragul de el. Du-te cu el, Martha.

— Dar cum rămâne cu domnişoara Mary şi cu domnişoara Ellen?

— Ele nu sunt răcite, aşa că trebuie să-şi facă lecţiile.

Şi ea lua lecţii. Corri, profesorul de muzică, venea la zece şi jumătate. Fusese, ca şi Sam, un protejat de-al lui Sutton, doar că el arăta mai degrabă a crin decât a narcisă, şi anume a crin ofilit.

— Martha, îl aştept pe domnul Corri dimineaţa asta. Ai grijă să fie ordine în salon şi să fie scoasă husa de pe harpă. Domnul Ogilvie o să vină la douăsprezece. Domnişoara Taylor mi-a spus că s-ar putea să treacă după-amiază pe aici. Dacă vine şi sunt ocupată cu altcineva, să urce la copii. La ora aceea sunt sigur acasă. Spune-i lui Parker că nu-mi trebuie trăsura înainte de

ora patru. Spune-i lui Pierson că n-o să luăm masa înainte de şapte, dar bucătăreasa să aibă totul pregătit la şase şi jumătate, în caz că Alteța Sa regală va veni la timp. Ştim că nu-i place să aştepte. Ce-i pe tăbliță? Friptură de rață?... Am mai avut şi duminică.

— L-am auzit pe Ludovick spunând că bucătarul din Portman Square are un somon. Dacă Alteța Sa regală nu ia masa acolo, o să fie nevoit să-l dea la gunoi.

— Nu şi dacă ştiu eu de el. Trimite-l pe Pierson să-l aducă. Dar trebuie să-l prepare negustorul de ulei din George Street – bucătarul nostru nu e în stare, nu se pricepe. Unde-mi sunt papucii?

— Aici, coniță, sub pat.

— Ce-i în cutia aia?

— Cape, coniță, de la croitorie. V-au trimis mai multe, să le probați. Le puteți purta pe rând.

— Nu-mi plac capele. O să-mi iasă vorbe că sunt însărcinată. Dă-i-le lui Pierson să le ducă înapoi, când merge după somon.

În fața profesorului de muzică putea să apară şi în halat de casă, cu părul răsucit într-un coc în vârful capului şi buclele prinse cu funde. Un pic de albastru pe pleoape şi atât.

— Mămică... mămică...

— George, iubire, îngeraşul meu.

Îl şterse la nas cu batista.

— Şi acum dă fuga la Martha.

Fetele protestau cu un aer îndurerat şi înțepat:

— De ce îl scuteşti pe George de şcoală?

— Deoarece, iubitele mele gâsculițe, n-are decât şase ani. Dacă o să fiți cuminți, vă iau la plimbare cu trăsura. Acum, să nu vă mai văd. Lăsați-mă să mă îmbrac.

Jos în salon aştepta domnul Corri, cu chipul rotund, palid ca ceara, încadrat de o aureolă de păr mătăsos. Îşi luase o poză afectată lângă harpă, cu uşa salonului deschisă, pentru cazul că s-ar întâmpla minunea şi Alteța Sa regală ar fi fost încă acasă.

Degeaba. Speranțele i-au fost înşelate. Doamna

Clarke cobora în goană scările fluturând din mână, dar era singură.

— Bună dimineața, Corri. Te-am făcut să aştepți? Sunt mereu în întârziere, nu reuşesc să mă îmbrac la timp.

— Scumpă doamnă, în această casă timpul nu contează. Pentru mine faptul că respir acelaşi aer cu dumneavoastră înseamnă Paradisul. Am trecut pe scări pe lângă minunații dumneavoastră copii.

— Sper că George nu ți-a tras una în fluierul piciorului.

— O nu, stimată doamnă. Şi-a țuguiat gurița şi a făcut o strâmbătură foarte amuzantă, în glumă.

— Mă bucur că ți s-a părut amuzantă. Când se strâmbă la mine, eu îi trag una la fund. Ce cântăm azi?

— Puțin Mozart?

— Pentru încălzirea glasurilor, sunt de acord. Dar doar ca exercițiu, nu mai mult. Alteța Sa regală nu se prea omoară după Mozart. Îi place ca tot ce ascultă să aibă melodie, aşa zice.

— Melodie... scumpa mea doamnă...

— Las-o baltă, Corri. Ştii doar ce vreau să spun. Nu doar tra-la-la. El se dă în vânt după şlagărele de la Vauxhall, şi cu cât sunt mai decoltate, cu atât mai bine.

Ea lovi uşor paginile partiturilor. El stătea alături, un pic mâhnit şi sfios.

— Astea nu-s ce trebuie. Parcă mă văd mugind ca o vacă în durerile facerii. Alteța Sa regală are chef să se amuze, nu să-şi astupe urechile.

Ea-i zvârli partiturile pe jos şi le luă pe ale ei.

— Uite, hai să încercăm asta, am ascultat-o joia trecută. „Spre Londra mă-ndrept cu grăbire” – la asta poate bate tactul pe parchet. Şi ce zici de asta „Când Sandy-şi depăna povestea de-amor”? Al treilea vers e chiar şocant.

— Dacă asta doriți, scumpă doamnă...

Ea-şi trecu degetele peste harpă. Glasurile lor făcură să răsune văzduhul. Al ei era corect şi limpede, al lui

pasionat şi gutural. Lecţia cea solemnă fu tulburată de un ciocănit la uşă.

— A sosit domnul Ogilvie.

— Spune-i să aştepte.

Mai cântă doar un cântec pe care Ogilvie îl putea auzi prin uşile duble ale salonului şi-l putea pricepe: „Junele William caută inima să-mi mişte”.

Când termină, auzi aplauze discrete.

— Ei, domnule Corri, pentru azi ajunge. Ne vedem mâine, la aceeaşi oră.

El îşi adună lucrurile.

— Doamnă, iertaţi-mă că vă inoportunez, dar ar fi oare cu putinţă să-i primiţi după-amiază pe acei gentlemeni atât de dornici să vă cunoască – colonelul French şi căpitanul Sandon, pe amândoi sau doar pe unul?

— Ce anume vor?

— Nu mi-este clar nici mie. Sunt prietenii unui prieten... Le-am spus că le voi mijloci întrevederea.

Era obişnuita cerere de favoruri, mai mult ca sigur. Corri câştiga şi el un comision la afacerea asta.

— Vrei să spui, întrebă ea, că este vorba de o problemă militară?

— Aşa cred, prea scumpă doamnă. Influenţa dumneavoastră este bine cunoscută. Un cuvânt unde trebuie, mă înţelegeţi.

Cum să nu înţeleagă. Zi de zi acelaşi lucru. Scrisori, bileţele, de la străini sau de la prieteni.

„Stimată doamnă Clarke, dacă aţi reuşi cumva să mă propuneţi... Un cuvânt din partea dumneavoastră către Alteţa Sa regală ar avea mai multă greutate decât orice petiţie către Ministerul de Război... Se înţelege de la sine că voi achita bucuros orice recompensă aţi cere.”

Ea ridică din umeri şi-i înmână partiturile domnului Corri.

— Nu-ţi pot făgădui nimic, Corri. Treburile acestea

sunt foarte delicate şi dificile. Prietenii dumitale n-au decât să vină, dar s-ar putea să nu mă găsească acasă.

— O fac pe riscul lor, doamnă dragă, fireşte. Dar parcă i-am auzit pomenind ceva de două mii de guinee.

Ea se întoarse cu spatele făcându-se că rearanjează florile. În timp ce el se îndrepta spre uşă, îi spuse cu aparentă indiferenţă:

— Două mii de guinee, pentru cine?

El oftă cu un aer mâhnit şi umerii plecaţi, de parcă ar fi vrut să arate că el personal nu avea niciun avantaj în această problemă.

— Scumpă doamnă, dumneavoastră pătrundeţi oricând la Alteţa Sa regală. Este oare nevoie să spun mai mult? Faceţi cum credeţi de cuviinţă.

Se înclină frângându-se din mijloc şi dus a fost. Două mii de guinee. De două ori mai mult decât suma pe un an promisă de duce şi pe care o primea şi aşa cu ţârâita, lună de lună, doar atât cât să plătească servitorii.

Ea deschise uşile duble şi-l strigă pe Ogilvie.

— M-ai auzit cântând?

El intră fără grabă, zâmbind, şi-i sărută mâna. Nici vorbă de linguşeli sau admiraţie din partea lui. Era singurul bărbat, dintre cunoştinţele ei, care nu-şi îngăduise nicio familiaritate, nici măcar o dată şi se ţinea la distanţă.

— „Junele William caută inima să-ţi mişte?". Cuvintele m-au pus pe gânduri. Eu nu caut să-ţi mişc inima. Doar mintea.

— Care ar prefera să gândească singură, fără ajutorul dumitale.

Ea îi oferi un aperitiv. El o refuză. Îi făcu semn să se aşeze şi se aşeză ea însăşi cu spatele la fereastră, nepierzându-l din ochi.

— Parcă eşti un duh rău care pândeşte din umbră. De ce nu mă laşi în pace? Sunt cât se poate de fericită.

— Aşa să fie oare? spuse el. Mă îndoiesc. Nicio femeie nu-i fericită dacă nu-şi pune bărbatul sub sechestru. Ceea ce nu-i cazul cu prinţul dumitale.

— Eu țin ușa coliviei deschisă. Este liber să zboare. Se întoarce însă întotdeauna la cuib, ca o pasăre credincioasă.

— Mă bucur. Fericirea domestică mă emoționează nevoie mare. Firește cu condiția să dureze.

Ca de obicei arunca o săgeată otrăvită, scormonea în rană, sugera cu răutate că nimic nu e veșnic.

— L-ai întrebat despre sistemul de apărare de la sud de Londra?

— Nu, și nici prin cap nu-mi trece să-l întreb. Eu nu-s iscoadă.

— „Iscoadă”! Ce cuvânt prostesc folosește o femeie de inteligența dumitale. Informația se poate dovedi utilă, nu neapărat acum, ci în viitor.

— Utilă, cui?

— Dumitale, mie, amândurora. Suntem doar parteneri în acest mic joc, nu-i așa? Sau eram, când l-am început.

Din nou o amenințare mascată. Ea nu respecta învoiala pe care o încheiase.

— Nu poți înțelege, spuse ea. El este cinstit, deschis. Tot ce-mi spune, îmi spune pe încredere. Dacă aș povesti altora ce-mi spune, ar însemna că-l trădez.

— Ce nobilă te-ai făcut în ultimele șase luni! Probabil pentru că locuiești în Gloucester Place. Te și vezi instalată aici pentru totdeauna. Poate că n-ar strica să-ți amintesc de discursul lui Wolsey[43] „Să nu te-ncrezi în prinți”. Crezi că-s cinic?

— Te consider și cinic și trădător. Nu m-ar mira să aflu că nici nu pleci bine de aici și te și duci la un agent francez, să-i comunici tot ce ți-am spus. E-n regulă. N-ai decât să te duci. Povestește ce mâncăm și ce bem, la ce oră ne culcăm și când ne sculăm. Ziarele din Paris sunt libere să scrie câte pamflete poftesc pe tema asta. Secrete n-o să afle însă.

[43] Thomas Wolsey, lord cancelar căzut în dizgrația regelui Henry VIII.

Ea-i adresă o grimasă, identică cu strâmbătura lui George către Corri, apoi îl privi sfidător.

El oftă şi ridică din umeri.

— Să nu-mi spui că ai făcut singurul lucru de neiertat, fatal în afaceri şi fatal pentru pacea lăuntrică – m-aş aştepta la asta de la alte femei, dar nu din partea dumitale –, să nu-mi spui cumva că te-ai îndrăgostit de protectorul dumitale princiar?

— Bineînțeles că nu. Nu fi absurd.

Ea se ridică şi începu să se plimbe prin cameră. El o urmărea pe gânduri.

— N-aş fi atât de sigur. Este doar ceva care apare pe nesimțite. Capeți o senzație de stabilitate, când eşti credincioasă unui singur bărbat, care pe deasupra nici nu arată rău şi este şi atât de sus-pus. Probabil că reacțiile îşi sunt stimulate corespunzător.

Nu-l întrecea nimeni pe Ogilvie când era vorba să împroaşte cu noroi încrederea şi recunoştința şi să cotrobăie după slăbiciuni ascunse, nemărturisite. Ea dăduse uitării amorul. Terminase cu acest capitol dar nu chiar de tot, în special când fiul preferat al Maiestății Sale se afla pe perna de alături.

— Mă rog la toți sfinții, spuse ea, să te duci unde vezi cu ochii. Degeaba vii zi de zi. Nu am ce să-ți dau.

— Nu cer decât o leacă de colaborare.

— N-am chef să devin spioană. Asta e hotărârea mea definitivă.

— Nimic nu este definitiv în această lume în schimbare. Aminteşte-ți şi asta. Ți-ar putea servi cândva. Pentru moment însă alte lucruri sunt mai urgente. Mi-am lichidat afacerile, după cum bine ştii, ca să devin agentul dumitale. Când încep treaba?

— Ți-am mai spus că n-am nimic pentru dumneata.

El scoase din buzunar un pliant, îl deschise, extrase o bucată de hârtie şi i-o înmână.

— Ai aici o listă de nume, spuse el. Sunt ofițeri din diferite regimente care cer toți favoruri. Unii doresc să fie avansați, alții să facă schimb de regimente. Dacă merg

pe căi oficiale, durează trei luni.

— Şi ce, nu pot aştepta?

— Sigur că pot, dar nu e în avantajul nostru să o facă. Dumneata dă-i ducelui lista şi o să vedem ce se întâmplă. Sunt convins că o să ştii să alegi momentul potrivit.

— O să refuze probabil.

— Ar fi păcat. Atunci ne mai gândim. Dar ți-aş mai sugera ceva, dacă nu-i cu supărare. Înainte să-i dai lista, cere-i bani. Spune-i că te costă casa mult mai mult decât te-ai aşteptat. Că nu ştii ce să faci. Că eşti foarte îngrijorată. Lasă să mai treacă o oră şi abia atunci să-i dai lista.

— Dar de ce o oră?

— Aparatul digestiv este gingaş, organele princiare digeră încet medicamentul. Între noi fie vorba, povestea este adevărată, nu-i spui nicio minciună. Casa te costă o grămadă de bani. De îngrijorată, eşti îngrijorată.

N-avea rost să mai protesteze. El ştia prea multe, îi cunoştea şi spaima viscerală care se afla la originea tuturor necazurilor. „Dacă dau greş, ce o să se întâmple cu copiii?” Această sperietoare stătea la pândă în subconştientul ei.

Ea stătea şi se uita la lista de nume.

— Will?

— Da, Mary Anne?

— Mi s-au oferit două mii de lire. Nu ştiu încă de la cine şi nici despre ce este vorba. S-ar putea să primesc vizita unora, după-amiază.

— Primeşte-i, fă-i să-ți confirme oferta şi comunică-mi şi mie despre ce este vorba. Nu fi atât de solemnă, draga mea. Totul este foarte simplu. N-ai nimic de pierdut şi totul de câştigat. Este cel mai uşor joc din lume, dacă-i înveți regulile. Dacă-l joci bine, o să fii mai bogată cu două mii de guinee.

— Juri că nu-i niciun pericol?

— Nu te înțeleg. Pericol pentru cine?

— Pentru duce... pentru mine... pentru noi toți...

pentru țară?

O apucase din senin panica copilului din mahalalele Londrei. Atenție, te prinde paracliserul, ascunde-te sub cărucior iute, sau pe ulicioară... să nu-i spui mamei pe unde ai umblat.

El îi spuse:

— În țara asta şpaga a fost stăpână încă de pe vremea cuceririi normande. Începând cu episcopul cel mai slăvit şi terminând cu funcționăraşul cel mai prost plătit, suntem toți o apă şi-un pământ. Nu trebuie să-ți faci griji. Ți-aduci aminte de prima slujbă, la tipograful unde lucra taică-tău? I-ai dus de nas pe prostănaci atunci, de ce nu i-ai duce şi azi?

— Dar asta e altceva.

— O nu, nici pomeneală. Jocul este acelaşi. Dacă nu l-ai fi jucat atunci, azi ai fi fost o nenorocită. Ai ştiut însă să prinzi ocazia şi ți-ai salvat familia. Dacă n-ai curaj acum...

El se opri. Uşa de la intrare se trânti cu zgomot, se auzi un chiot de copil şi apoi un zgomot de paşi grăbiți pe scări.

— Dacă acum n-ai curaj, ce se va alege de el?

— George va merge la şcoală în toamnă la Chelsea şi apoi, peste un an-doi la Marlow. Viitorul lui este asigurat. Mi-a făgăduit-o ducele.

Will Ogilvie zâmbi şi făcu un semn cu mâna.

— Naşul cu bețişorul fermecat? Ce încântător. Se ştie însă că bețişoarele astea au obiceiul să dispară, la fel ca făgăduielile. Dacă aş fi în locul lui George, m-aş bizui mai de grabă pe mama.

Copilul năvăli în cameră, emoționat şi gălăgios.

— Martha m-a dus să văd cum fac exercițiile cei din Cavaleria de Gardă. Mă laşi să mă fac soldat, nu-i aşa, să-l fugăresc călare pe Boney şi să-l fac mici fărâme? Salut, unchiule Will. Spune-i şi dumneata mamei să mă facă soldat.

— Am înțeles de la maică-ta că problema e ca şi rezolvată. La revedere, copil imposibil. Nu te atinge de

pantalonii mei. Ei, Mary Anne, o să-mi trimiţi mâine dimineaţă un raport?

— Nu ştiu... nu pot să promit.

El o lăsă singură cu copilul, iar ea îl urmări din priviri cum se îndepărtează de Gloucester Place. Om demn de încredere şi prieten sau rău sfetnic? Nu se putea hotărî. Nu era sigură.

— Ce citeşti, mămico, pot să văd şi eu?

— Nimic, iubitule, doar o listă de nume.

Copilele se întorseseră de la şcoală. May Taylor veni în vizită. S-au dus cu toţii să se plimbe cu trăsura în jurul parcului. Oare să-i facă mărturisiri lui May şi să-i ceară sfatul? Dar asta ar fi însemnat să dea la iveală toate minciunile şi să dezmintă povestea ticluită special pentru uzul familiei şi al prietenilor, cu privire la felul cum îl întâlnise prima oară pe duce.

— Să vă spun cum a fost. Am mers la o serată. Cineva a venit şi a spus „Alteţa Sa regală doreşte să vă fie prezentat" şi din acel moment...

Toţi înghiţiseră povestea, o acceptaseră, o luaseră de bună. Cum putea ea să se întoarcă spre May în trăsură, să-i toarne tot adevărul şi să-i explice:

— Unchiul tău este un codoş, la fel ca Will Ogilvie. Ei au clocit toată afacerea, m-au folosit drept investiţie şi acum sunt nerăbdători să-şi ia dividendele.

Cum ar fi putut să facă aşa ceva? Cu neputinţă. Mai bine s-o lase încurcată. O prietenie se distruge atât de uşor. Ar fi tărăboi în familie, prietenii Taylor s-ar scandaliza, idila care abia se înfiripa între Isobel şi unul din băieţii Taylor ar fi înăbuşită în faşă. Şi totul pentru nimic.

— Mary Anne nu te-am văzut niciodată atât de preocupată. Ai ceva pe suflet?

— Da. Sunt în pană de bani.

— Glumeşti cu siguranţă! Tu, cu situaţia ta? N-ai decât să-i ceri Alteţei Sale regale.

— Aşa crezi tu? Mira-m-aş. Să lăsăm astea. Parker, opreşte la Birkett, argintarul, înainte să ne întoarcem

acasă. Am comandat nişte sfeşnice care ar trebui să fie gata.

Erau gata şi i le şi expediaseră acasă. Acestea i le spuse Birkett în persoană, făcându-i o plecăciune adâncă.

— Pot să vă ispitesc cu aceşti amoraşi pe care tocmai i-am primit?

— Nu mă ispiti cu nimic. Am bani doar pentru o sosieră, cu blazon cu tot.

— Doamnei îi place să glumească. Aţi folosit serviciul de masă?

— O dată. Alteţa Sa regală spune că are gust de cremă de lustruit.

— Nu e cu putinţă, doamnă. Ducele de Berri nu şi-a dat niciodată argintăria la curăţat. Am aflat asta de la un emigrant care-i cunoştea servitorii.

— Atunci înseamnă că gustul era de mucegai, nu de cremă. Pentru următoarea recepţie, o să spăl chiar eu fiecare piesă cu apă şi săpun.

— Ce veselă este doamna! Nu aveţi nevoie de un platou pentru gustări? Am aici unul care i-a aparţinut marchizului de St. Clair. Şi-a pierdut sărmanul capul, ca atâţia nobili.

— Platoul ăsta pare destul de încăpător pentru un cap. Dar eu nu sunt Salomeea ca să i-l cer lui Irod în dar. Ce-ţi datorez Birkett?

Chipul acestuia exprimă oroare. Cu mâinile făcu un gest de respingere. Asemenea lucruri nu se discutau, se lăsau pentru mai târziu.

— Spune-mi! Vreau să ştiu.

— Dacă doamna ţine morţiş... cam o mie de lire. Un aconto de cinci sute ar fi bine venit. Dar vă rog, nu-l zoriţi cu plata pe Alteţa Sa.

El o însoţi afară din prăvălie făcând zeci de temenele. Copiii îi făcură semne cu mâna. Valetul închise uşa trăsurii şi se căţără sus pe capră, cu mâinile încrucişate, lângă vizitiu. Când sosi acasă, găsi sfeşnicele care o aşteptau. Alături se afla nota de plată pe care era scris

„V-am rămâne foarte îndatoraţi, dacă ne-aţi achita cele de mai sus.”

Protecţia era bună, dar era şi mai bine dacă plăteai. Avea tot creditul din lume... dar numai timp de şase luni. Ce ciudat că cererile de plată se ţineau lanţ tocmai acum. Să însemne asta oare că, după părerea furnizorilor, prinţii îşi schimbau adesea preferinţele după şase luni?

Ea mototoli hârtia în mână şi-i trimise pe copii la Martha.

— Da, Pierson, ce mai e?

— Doi gentlemeni doresc să vă vadă, căpitanul Sandon şi colonelul French.

— Au spus cu ce treabă vin?

— Nu, doamnă. Au pomenit însă numele domnului Corri.

— Foarte bine. Spune-le că-i primesc şi condu-i în salon.

Îşi aruncă o privire în oglindă, îşi potrivi părul. Era gata. Argintăria de la Birkett costa o mie de lire. Şi oamenii ăştia îi făgăduiau două mii de guinee.

„V-am rămâne foarte îndatoraţi dacă ne-aţi achita cele de mai sus... dar şi un aconto de cinci sute de lire ar fi binevenit”.

Ce-ar fi să folosească şi ea aceleaşi cuvinte şi să bată palma?

Patru

Cina se terminase. Ea fusese sus la copii şi-i sărutase înainte de culcare. Lămpile din salon ardeau, perdelele erau trase.

— Pierson!

— Alteță?

— Spune-i lui Ludovick să fie aici mâine la şase dimineața. Plec cu trăsura la Hythe. O să lipsesc până sâmbătă.

— Am înțeles, Alteță.

El se instală comod în fața focului, cu paharul de coniac pus pe scăunelul de lângă el, îşi descheie nasturele de la jiletcă, oftă şi se întinse.

— Cântă-mi ceva, inimioară.

— Ce să cânt?

— Orice cuplet de la Vauxhall. Nu am preferințe.

Ea îi cântă cântecele pe care le exersase dimineața. Stătea aşezată la pian dar nu-şi lua ochii de la el. El bătea tactul cu piciorul şi cu mâinile, şi o acompania fredonând fals. Ea îl văzu cum îşi propteşte capul în piept, apoi îl ridică cu greu ca să mai fredoneze o dată. „Spre Londra" avea o melodie vioaie şi se reținea uşor. „Sandy" făcea haz de iubire, cam fără perdea. Ea trecu apoi la melodiile lui preferate din ultimele şase luni. „Două corzi la arc", o baladă uşor decoltată. „N-o să mai fac nicicând", cu un text soporific, făcut pentru împăcare.

În cele din urmă, după ce înghițise coniacul şi ochii albaştri i se împăienjeniseră, văzându-l cu jiletca desfăcută, într-o stare de spirit blândă, ea îi administră ultimul afrodisiac:

„Amorul e înşelător
Deci veseli azi să fim.”

şi, închizând capacul pianului, se apropie şi îngenunche lângă el.

— De ce te-ai oprit, iubito? întrebă el.

— Fiindcă nu te-am văzut o zi întreagă. Şi mâine o să fii plecat. Te superi?

El o trase lângă el pe scaun şi ea i se cuibări în brațe, cu capul pe umărul lui.

— Dacă-ți închipui că-mi place să alerg încoace şi încolo prin țară şi să dorm pe un pat de campanie, în loc să stau în pat cu tine... Dar asta ce-i?

— Căptuşeala rochiei, n-o desface. Unde o să fii mâine?

— La Hythe, apoi la Folkestone, Deal şi Dover. Mă întorc sâmbătă pe la amiază, în cel mai bun caz.

Ea îi luă mâna şi se jucă cu degetele lui; îi muşcă fiecare unghie şi-l mângâie pe palmă.

— Chiar trebuie să mergi la Oatlands?

— Ducesa s-ar face foc dacă nu m-aş duce. Duminică casa e plină. Şi apoi dacă trag chiulul de la biserică încep bârfele şi ajung vorbe şi la urechile Regelui. Mă face cu ou şi cu oțet şi mă ceartă ca pe un şcolar.

— Dar cu prințul de Wales nu se poartă aşa.

— Bineînțeles că nu. Ei s-au certat şi nu-şi mai vorbesc, aşa că eu sunt țapul ispăşitor. Ştii ceva, iubito... mmm, mai fă-mi aşa, îmi place... peste drum de parcul din Oatlands e o casă. E goală. A fost locuința administratorului dar el n-o mai foloseşte. Ce-ar fi s-o mobilezi şi să angajezi personalul necesar? Aş putea să vin să stau noaptea cu tine, după ce-mi iau ziua bună de la ducesă.

— Aş fi nespus de bucuroasă. Ce facem însă cu bârfele?

— N-am da ocazia la bârfe. Eu aş locui la Oatlands şi mi-ar fi cât se poate de uşor să mă strecor prin parc.

— Cam greu să te strecori, când ai o astfel de

circumferinţă şi măsori şase picioare şi doi inci... Mi-ar plăcea să stau la Weybridge de sâmbătă până luni, să respir aer curat. Dar, mă întreb, nu e oare prea costisitor?

— Casa n-o să coste prea mult – tot stă nefolosită.

— Dar va trebui montată, mobilată, decorată. Din păcate, Alteţă, în problemele acestea eşti ca un copil. Şi asta pentru că o viaţă întreagă ai trăit în palate. N-ai nici cea mai mică idee despre felul cum trăim noi, muritorii de rând.

— Am început să învăţ.

— Ai învăţat doar să sari în pat fără ajutorul valetului. Dar cam atât. Şi un sugar s-ar descurca mai bine dimineaţa. Ludovick te încheie la nasturi de parcă ar fi o dădacă la înfăşat.

— Asta-i în mare măsură vina ta. Nu mai sunt atât de sprinten când mă trezesc. Pe vremuri făceam înconjurul parcului călare, înainte de micul dejun.

— Nici aici nu stai degeaba... dar ritmul nu este chiar acelaşi. Într-o bună zi o să uiţi şi o să-mi bagi capul în traista calului. Dar, Alteţă, serios vorbind, mi-ar plăcea să fim împreună la Weybridge, doar că nu-mi dă mâna. Să mobilez o casă, să ţin servitori, să menţin totul cu renta pe care o primesc nu mă pot descurca.

El tăcu posomorât şi se mişcă puţin. Ea îşi schimbă poziţia şi se rezemă de braţul lui mai uşor.

— Nu-ţi ajunge ce-ţi dau?

— Îmi ajunge ca să întreţin o căsuţă.

— Naiba s-o ia de treabă, nu mai ştiu nici eu ce să fac. Am numai bătaie de cap. Greenwood şi Cox îmi administrează finanţele. Împreună cu Coutts şi alţii încearcă să descâlcească treaba, iar trezorierul meu, Adam, pune şi el o vorbă, din când în când. Sunt tot timpul lefter şi nu-s în stare să-mi întreţin familia oficială, cu atât mai puţin pe a ta. Spui că n-am idee de cum trăieşti tu, o muritoare de rând. Nici tu n-ai habar de cât cheltuim noi – eu şi fraţii mei, Clarence, Kent şi ceilalţi. Prinţul de Wales are ducatul, poate face faţă.

Dar noi, ceilalți, suntem înglodați în datorii până peste cap. Toată treaba este prost administrată – am spus-o de nenumărate ori.

Atenție – subiectul este spinos, nu trebuie continuată discuția. Sămânța a fost aruncată, s-o lăsăm să dospească. Ea alunecă jos de pe genunchii lui şi înteți focul care dădea semne că se stinge.

— Nu vreau să fiu o sursă de noi cheltuieli. Poate că a fost o greşeală mutarea în Gloucester Place. Şi totuşi... este atât de la îndemână, lângă Portman Square. Îmi place, şi domniei tale aşijderea... dar, Alteță, dacă asta te ruinează, să renunțăm la toată povestea. Voi sta cu chirie, o să trimit copiii la mama, dau afară servitorii.

— Nici să nu-ți treacă prin cap aşa ceva.

El o atrase din nou lângă scaunul lui. Ea îngenunche în fața lui şi-l înconjură cu brațele.

— N-am ajuns chiar în sapă de lemn. Sunt doar fără para chioară.

Din glasul lui răzbătea enervarea şi mânia.

— Dacă e pe lumea asta ceva despre care nu-mi place – şi nu mi-a plăcut niciodată – să discut, asta e problema banilor. Ți-am spus de mii de ori să te poți descurca luând pe credit.

— Poate domnia ta, Alteță. Nu şi iubita domniei tale.

Ea îşi lipi fața de obrazul lui şi-l mângâie pe păr.

— Dar cine te bate la cap cu note de plată? întrebă el.

— Birkett şi alții. N-ar fi trebuit să cumpărăm platoul acela de argint. Dar era atât de ispititor să-ți imaginezi pieptul de pui răsfățându-se deasupra crinilor heraldici, deşi nu era mai gustos decât pe o tavă cu smalțul sărit.

— Dacă Birkett începe să se plângă, o să poruncesc să fie arestat.

— Sărăcuțul de Birkett! Cât eşti de neîndurător şi dur.

Şi acum ia să-i facem noi un masaj după urechi, şi să-l sărutăm pe sprâncene.

— Ai fi într-adevăr în stare să bagi un om la închisoare?

— Da, dacă-mi dă motive.
— Asta se-nțelege când spui că „Alteța Sa regală şi-a folosit prerogativa”?
— Altețele nu au prerogativă. Doar Maiestatea sa.
— Arhiepiscopii au prerogativă, de ce nu şi domnia ta?
— Asta ține de privilegii. Dar n-avem oare ceva mai bun de făcut decât să discutăm aşa ceva?
— Păi eu mă prăpădesc după informații, Alteță... asta-i sarea şi piperul vieții. Se zice că parlamentul poate fi prorogat. Asta înseamnă altceva?
— Cu totul altceva. „A proroga” înseamnă a întrerupe, a suspenda.
— Prerog... prorog... trebuie să existe o legătură. Ai putea proroga un pupic când te sărut?
Chestiunea a fost supusă testării şi s-a dovedit imposibil de realizat. Între timp în cămin mai rămăsese doar jeratic. Fotoliul de o persoană se dovedea destul de incomod.
— Dar de ce stăm noi aşezați aici?
— Domnia ta stai aşezat... eu stau în genunchi.
— Pesemne e teribil de incomod.
— Este. Abia aşteptam porunca regală ca să mă ridic.
Urcară scările ținându-se de mână. Prin uşa întredeschisă a dormitorului îl auzea cum îşi zvârle hainele pe jos. Se întrebă cum or fi acționat elementele digestiei. Avea sau nu dreptate Ogilvie? Trebuia să treacă o oră înainte ca medicamentul să-şi facă efectul? Ea luă lista de nume şi o studie. Marea majoritate erau căpitani care-şi doreau gradul de maior. Imposibil să țină minte toate numele. Prinse cu un ac lista la căpătâiul patului, deasupra pernei căci acolo nu se putea să n-o vadă.
— Alteță? strigă ea în direcția camerei de toaletă.
— Vin într-o clipă.
— Alteță, îți spune ceva numele colonelului French?
— Nu-mi spune nimic, aşa pe dinafară. Din ce regiment?

— Nu cred că e din vreunul. Adevărul este că-i în retragere. Sau poate că e în disponibilitate. Nu asta are importanță. Se pare însă că ți-a scris la Horse Guards.

— Toată lumea îmi scrie. Curg scrisorile gârlă de la colonei în disponibilitate din toate colțurile nenorocite de țară.

— Doreşte să înroleze recruți.

— Păi n-are decât.

— Dar se pierde o groază de timp până reuşeşti să-ți obții documentul necesar. Eu nu ştiu despre ce e vorba, dar presupun că domnia ta ştii.

— O să-l capete până la urmă dacă i se aprobă cererea. Petiția va ajunge la secretarul meu militar Clinton sau la adjutantul Loraine şi unul din ei i-o va înainta lui Hewit, inspectorul general.

— Şi după aceea?

— După aceea ajunge la mine pentru comentarii şi semnătură în caz că sunt de acord. Ce nerăbdători sunt şi indivizii ăştia. Sigur că-i nevoie de timp. Ce cred ei, că n-avem nimic altceva de făcut decât să stăm pe şezuturi şi să citim tâmpitele lor de scrisori?

— Să ştii că ei aşa cred. La atâta îi duce capul. Dar omul ăsta, colonelul French, era plin de bun simț. S-a scuzat de mii de ori că deranjează etc. etc. Şi mi-a spus că dacă i-aş pomeni doar numele tot mi-ar fi nespus de recunoscător şi chiar mai mult.

— Ce a vrut să spună cu asta?

— Habar n-am. Probabil a subînțeles că-mi va trimite un buchet de flori.

În camera de toaletă se făcu linişte. Apoi se auzi cum se deschide o fereastră şi răsunară nişte paşi grei pe podeaua acoperită cu covoare.

De fapt căpitanul Sandon vorbise mai tot timpul. Cinci sute de guinee aconto şi alte o mie cinci sute după primirea documentului... French se va duce apoi în Irlanda să înroleze recruți. Pentru fiecare recrut ea urma să primească încă o guinee, dar asta după ce vor fi înrolați primii cinci sute.

— Şi dumneata ce câştigi? îl întrebase ea. O interesa chestiunea.

Sandon, cu o faţă ca de dihor, se străduise s-o lămurească.

— Îndemnizaţia oficială, doamnă, stabilită de guvern pentru recrutori este de treisprezece guinee pentru fiecare om înrolat. Unele regimente de linie plătesc chiar nouăsprezece guinee. Vrem să obţinem îndemnizaţia şi am face rost de şi mai mulţi recruţi, dar nu am primit niciun răspuns la petiţiile trimise Ministerului de Război. Doar o vorbă comandantului suprem şi treaba s-ar face. Cu cât va fi mai mare îndemnizaţia, cu atât va fi mai mare recompensa dumneavoastră.

Totul părea prea simplu. Fiecare cap avea un preţ. Fiecare brav recrut din Irlanda reprezenta o guinee în buzunarul ei.

Ea se vârî în pat şi se aşeză comod printre perne. Deasupra capului ei, prinsă cu un ac de draperii, flutura lista. Din camera de toaletă răsună o înjurătură şi ceva se sfărâmă pe podea. Digestia se făcea prea încet sau poate prea iute. El păşi în cameră. Ea închise ochii şi aşteptă. Îl simţi urcându-se în pat în partea opusă ei.

— Ştii, spuse el, dacă ai fi cu adevărat deşteaptă, n-ar fi nevoie să mă baţi la cap pentru bani. Tipul acela, French...

— Cel cu buchetul de flori?

— Pe dracu flori... O să-şi exprime recunoştinţa. Cu poziţia pe care o ai poţi să-i joci cum vrei. Şi dacă nu-şi arată recunoştinţa, arată-le şi dumneata uşa.

— Ce-ar fi să-mi explici mai clar care este de fapt poziţia mea?

— Nu mai sunt sigur. În salon eram cam prea aproape.

Urmă un interludiu pentru clarificarea problemei. Soluţiile se dovediră a fi multiple.

— Ce dracu mai e şi asta?

— Tocmai mă întrebam când o s-o observi.

— Până acum n-am avut prilejul să ridic capul... Ce-i

cu toate numele astea?

— Sunt numele unor gentlemeni.

— Foşti admiratori de-ai tăi, care-ți servesc drept etalon?

— Nu, sunt soldați ai Coroanei. Pe domnia ta te slujesc. Drept să spun, nici n-am auzit de ei.

— Şi unde vrei să ajungi? Mi-a scăzut din senin energia vitală? Este o aluzie politicoasă la faptul că mi se duce vlaga şi că ăştia cincisprezece inşi ar face o treabă mai bună? Dacă-i aşa...

Conversația se întrerupse brusc şi urmă un curs de perfecționare pentru câştigare de noi galoane.

— Le-am pus acolo ca să-ți atragă atenția.

— Îmi place să mi se atragă atenția la Horse Guards, nu acasă.

— Bieții oameni doresc doar puțină bunăvoință.

— Şi eu la fel... nu arunca perna!

— Gândeşte-te ce fericiți vor fi, dacă vor fi avansați. O să vină cu buchete în ambele mâini şi toate pentru mine. Casa o să arate ca o seră, ticsită de trandafiri.

— Dar ce, duci lipsă de flori?

— Duc lipsă de o grămadă de lucruri.

Urmă un interludiu destinat verificării afirmației ei. Nu se demonstră pe de-a-ntregul lipsa invocată.

— Dormi?

— Ațipisem. Acum sunt treaz... Dacă ai avea cât de cât idee de problemele militare, ai şti că nu pot să avansez pe orice terchea-berchea. Trebuie să studiez fiecare caz, să citesc dosarul, să văd dacă respectivul merită să fie avansat.

— S-o lăsăm moartă atunci. N-au decât să se ducă cu toții la infanteria marină.

— Ba o să-i verific, dar nu-i cu putință să-i rezolv pe toți de îndată. Treci deasupra...

Sucurile digestive acționau bine, se pare. Medicamentul fusese asimilat şi circula prin sistem. Conform rețetei, trebuia administrat în doze mici şi se

repeta la nevoie.

— O să trebuiască să mergi la Weybridge în fiecare weekend, în casa de care ți-am vorbit, dincolo de parc. Dacă n-o faci, o s-ajung în prag de sinucidere tot plimbându-mă cu ducesa în jurul grotei, ca doi somnambuli.

— O să te înviorează cățelușii.

— Mânca-i-ar râia! Cum încerci să-i mângâi, cum te mușcă de deget.

— Păi strici orzul pe gâște! Mângâierile se cuvin păstrate pentru cei care le prețuiesc. A bătut de unu?

— Habar n-am. Urechile mi-s acoperite.

— Mai ai cinci ore înainte să pleci spre Dover.

— Am auzit că Boney se descurcă cu mult mai puțin.

— Mai puțin ce?

— Mai puțin timp și mai puține ore de somn.

— El nu măsoară decât cinci picioare și patru inci[44]; domnia ta ai o povară mai mare. Trupeșia cere adăpost și odihnă, calm și îngrijire.

— Parcă ai vorbi de o halcă de slănină pusă la sărat. Iubito ăsta ce-i, cotul sau bărbia?

— Cred că-i călcâiul, dar nu pot să jur.

— Pun pariu că Boney e mai puțin răbdător decât mine. Dacă s-ar pune problema unei probe de rezistență, ca de la bărbat la bărbat...

— Riscă să piardă. Câștigătorul ia tot...

În Gloucester Place domnea liniștea. Se-nstăpâniseră pacea și uitarea. Lumânările mistuite de flacără clipiră și se stinseră. Întunericul învălui încăperea asemeni unei mantii. De pe una din perne se auzea o respirație ușoară, de pe cealaltă sforăituri hârâite.

*

— Este ora șase, Alteță.

— E-n regulă. Ieși.

---

[44] Un metru șaizeci și doi.

Lumina palidă a dimineții pătrundea prin fereastră ca un vestitor fără de voie a unor neplăceri care-l pândeau: ploaia de primăvară, drumul plin de glod, hurducăturile trăsurii. La capătul drumului, o tabără, în cel mai bun caz o cazarmă. Mirosul greu de alamă şi piele, de uniforme noi. Mirosul de bărbați *en masse*[45], de fum şi praf de puşcă.

— Te-ai trezit?

Nu se trezise. Cel mai bine era să-şi ia rămas bun sărutând-o pe părul ciufulit şi pe obraz. Ea se trezi şi se agăță cu brațele de umărul lui.

— Nu pleca. Nu s-a făcut încă ziuă.

— Ba da. Şi a venit şi Ludovick.

— Zvârle-l pe scări în jos.

Regretele şi protestele au fost zadarnice. Datoria mai presus de orice. Plăcerea trebuia să cedeze locul datoriei. Se auzi un sunet de goarnă.

— Rămas bun, iubito. O să încerc să vin acasă sâmbătă cel târziu.

— Nu te duce la Oatlands. Stai cu mine în weekend.

Îşi puse iar capul pe perne, încercând să-şi continue somnul şi visul întrerupt. Se făcea că alungă nişte străini care n-aveau ce căuta în ulicioară. Îl trăgea după ea pe Charlo şi-l ducea pe Eddie în cârcă. O înconjurau zgomotele străzii, strigătele negustorilor, mirosul de ceapă prăjită, de varză aruncată la canal, zgomotul apei.

Când se trezi la ora nouă, soarele strălucea. Pipăi cu mâna deasupra capului. Lista dispăruse.

---

45 În masă. (fr.).

Cinci

Will Ogilvie avusese dreptate. Totul era foarte simplu. Şi de îndată ce s-a aflat că avansarea se putea obţine pe căi ocolite, numărul cererilor spori.

— Fixează un tarif, spuse Will, nu prea mare. Eu o să dau sfoară-n ţară că prin influenţa de care te bucuri poţi ajuta doritorii să obţină gradul de maior contra nouă sute de lire şi o companie contra şapte sute. Să zicem că pentru gradul de locotenent iei patru sute de lire, căci altfel nu merită să-ţi pierzi timpul; şi două sute pentru sublocotenenţi cred că e corect. Stabileşte de la bun început că o să le menţionezi numele unde trebuie doar prin viu grai şi fără schimb de scrisori. Când îşi vor citi numele în Monitor, vor plăti bani peşin. Să nu cumva să plătească în cambii – o cambie poate fi depistată şi asta-i curată nenorocire. Insistă să ţi se dea suma în bancnote, dar nu de valoare mare.

— O să faci treaba asta pentru mine? îl rugă ea.

— O să fac tot ce pot, dar numele meu nu trebuie să apară în niciun fel. Eu sunt doar prietenul unui prieten care a auzit de bunăvoinţa dumitale.

După o matură chibzuinţă, ea ajunse la concluzia că toată treaba era spre binele oamenilor. Ca o patrioată loială, ea scăpa ţara de la pieire, umplând armata de ofiţeri care mai de care mai dornici să-şi slujească patria. Ea le făcea rost de ceea ce doreau şi le cerea în schimb doar o sumă rezonabilă. Ei îi erau fireşte recunoscători, dar nimeni nu obţinea avansarea dacă nu avea şi ştate bune de serviciu.

Banii pe care-i primea erau o mană cerească. Ea socotea urmările drumurilor la Weybridge din acea vară. Casa de la capătul parcului fusese înainte o clădire de

fermă şi nu se putea locui dacă nu o renova complet. Grajdurile trebuiau dărâmate şi reclădite, era nevoie de o aripă nouă, de ţigle noi pentru acoperiş; două camere trebuiau transformate într-una. Personalul de serviciu trebuia hrănit, valeţii şi vizitiul aveau nevoie de un loc de dormit, pentru grădină erau necesari doi bărbaţi şi un băiat. Cum s-ar fi descurcat oare să plătească toate acestea dacă n-ar fi avut înaltul patronaj şi n-ar fi intrat în joc?

Documentul cerut de French fu obţinut şi acesta navigă spre Irlanda. Amicul lui, Sandon, se dovedi o achiziţie preţioasă şi trecea adesea pe la ea. Ea trebuia însă să bage bine de seamă să nu se ivească complicaţii. Ca şi Ogilvie, el apărea cu tot felul de liste. Dacă Ogilvie ar fi aflat că mai există cineva care ia comision, s-ar fi găsit într-o situaţie extrem de neplăcută. De fapt s-a şi întâmplat o dată sau de două ori să primească de la ei liste cuprinzând aceleaşi nume de ofiţeri dornici de avansare. După ce comunicase numele unde trebuia şi tipii fuseseră avansaţi, ea a ieşit în pagubă căci a trebuit să plătească comision de două ori.

Lucrurile mergeau însă ca pe roate şi ducele nu punea niciun fel de întrebări. Ea-i spunea doar un nume – căpitanul Cutare doreşte să fie avansat maior – sau nota detaliile şi i le lăsa la îndemână. El băga numele în cap sau fiţuica în buzunar. Nu discutau niciodată despre asta; discreţia era reciprocă.

Bill era singurul care-i strica cheful. Culme a ghinionului, el nimeri chiar în dimineaţa în care bătrânul French îi adusese cele cinci sute aconto pentru urgentarea documentelor de care avea nevoie.

Ea se îmbrăca la etaj când Pierson o anunţă prin Martha:

— A sosit domnul Dowler şi s-a dus drept în salon.

Colonelul French era deja acolo şi aştepta de zece minute. Ea-şi termină toaleta în grabă şi coborî scările în goană. A fost de ajuns să-i arunce o privire lui Bill ca să se lămurească. French, volubil şi cam agitat, făcuse

aluzie la misiunea cu care venise, după ce Bill se recomandase ca prieten intim. Dădu în vileag taina – sau cel puțin o parte din ea.

Când intră în salon îi auzi perorând:

— Ar trebui să dea bătaie! Cum naiba se aşteaptă să aibă recruți, dacă tărăgănează atâta documentele celor care doresc să se ocupe de recrutări. Am explicat lucrul ăsta de nenumărate ori în scrisorile oficiale adresate colonelului Loraine, secretarul militar al Armatei la Ministerul de Război. El nu le-a dat nicio atenție şi cererea a fost clasată. Doamna Clarke mi-a spus că va face tot ce poate şi sper să avem succes.

— Domnul colonel French! Ce plăcere să vă văd! Cât despre dumneata, Bill, te-ai făcut scump la vedere!

Rostea banalități, menite să schimbe cursul discuției, să producă o diversiune. Colonelul cel bondoc continua însă să latre şi nu-i putea pune botniță.

— Sunt atâtea piedici acolo sus! Generalul Hewitt este oful cel mare. El este inspectorul general şi blochează toate cererile. Are idei preconcepute față de cei pe care-i numeşte „vânători de recruți”, ofițeri în disponibilitate ca mine. Singura mea dorință, vă asigur, este să-mi slujesc patria. Dacă doamna Clarke ar binevoi să-i pomenească în treacăt comandantului suprem despre piedicile pe care ni le pune Hewitt…

Şi o ținu tot aşa, în timp ce mutra lui Bill se lungea văzând cu ochii.

Şi apoi – ca să pună capac – dădu la iveală bancnotele.

— Să ne scuze o clipă prietenul dumneavoastră, domnul Dowler. E vorba de o tranzacție financiară!

Nici că se putea ceva mai jenant. Ea se făcu lividă de furie. Singura modalitate de-a face față situației era să pară degajată şi să trateze afacerea ca pe ceva firesc. În cele din urmă French îşi luă tălpăşița iar Bill îşi pironi privirile în tavan cu o mutră de pastor suit în amvon. Dat fiind că cea mai bună apărare era atacul, se repezi ea cu gura la el:

— Sfinte Dumnezeule, ce mai mutră! Ce ți s-a întâmplat? Ți s-au înecat corăbiile? Nu te-am mai văzut de secole și așa s-a nimerit. Nu sunt eu de vină că pisălogul ăla mic și gras a venit în vizită tocmai acum.

Tăcere. Apoi Bill se apucă s-o dăscălească:

— Nu mă interesează pisălogul mic și gras. Ceea ce mă îngrijorează însă – întrucât din întâmplare te iubesc – este că te văd prinsă într-un joc la care nu te pricepi, că te amesteci în probleme militare.

— Nu fi absurd! Mă dezaprobi orice aș face! Este normal ca oamenii să mă bată la cap pe mine – în situația mea, mă aștept la asta. Chiar ducele mi-a spus că așa o să se întâmple și el este în măsură să știe. Mă bucur că pot fi de folos celor care au nevoie de ajutor. Unor oameni adevărați, care se dovedesc într-adevăr sinceri.

Ea reușise să se înfurie, plină de indignare fariseică.

— Se vede că trăiești pe altă lume, continuă ea. Te-ai înfundat la Uxbridge și-ți pierzi vremea ca un țăranoi, din zori și până-n noapte. Aș putea paria că tu nici într-o săptămână nu reușești să vezi atâția oameni câți văd și ajut eu într-o singură dimineață. Nu numai militari, ca French, ci oameni de toate categoriile. Fac apel la mine pentru tot felul de slujbe, nici nu-ți poți imagina. Nu-i vina mea, așa se întâmplă și n-am ce face. Dacă ducesa ar fi mai activă și s-ar purta ca o adevărată soție, pe ea ar peria-o și eu aș fi lăsată în pace. Dar toată lumea știe că ea nu reprezintă nimic, că este la fel de neajutorată ca și cățelușii ei, așa că toți vin la mine. Eu duc tot greul.

Bill o lăsă să dea din gură dar era clar că nu avea spor la el. Nu se lăsase dus de nas, ea vedea asta după ochii lui.

— Chiar dacă duc o viață de țăranoi, spuse el, tâmpit nu sunt. Nu am nimic împotrivă să-ți folosești influența ca să ajuți, în niciun caz însă să nu iei mită. O să dai de necaz și-l bagi și pe el la apă.

— Eu nu iau mită.

— Dar ce erau bancnotele pe care tocmai le-am

văzut?

— Doar un semn de recunoştinţă, un fel de dar pentru că îi voi urgenta problema. Ai auzit ce zicea – piedici la Ministerul de Război, nimic nu trece. Eu reprezint pur şi simplu o altă cale, mai directă.

— Ai fi în stare să mergi la Horse Guards şi să declari aşa ceva?

— Nu m-ar deranja. S-ar putea să le dea imboldul de care au nevoie.

— E o bravadă şi o ştii. Ceea ce faci este cât se poate de ilegal şi miroase de la o poştă a corupţie. Pentru Dumnezeu, lasă-te de aşa ceva şi păstrează-ţi mâinile curate. Nu-ţi ajunge că-i eşti metresă? E o reuşită destul de mare, n-ai nevoie să te joci şi cu ochiul dracului.

— Cum îndrăzneşti să mă critici astfel...

— Nu te critic. Doar că mi se rupe inima când văd că te porţi ca o proastă.

— Foarte bine. Atunci ieşi afară din casa mea. Întoarce-te la aerul cel curat din Uxbridge, unde ţi-e locul. Nu cer nici sfaturi, nici aprobare. Aştept doar ca prietenii mei să accepte ce fac şi să tacă.

— La Hampstead nu vorbeai aşa.

— La Hampstead era altceva. Totul s-a schimbat de atunci.

— Poate pentru tine.

El se îndreptă spre uşă. Ea îl lăsă să iasă, dar înainte ca el să ajungă la scări, îl strigă:

— Bill... vino înapoi!

El se întoarse din drum şi se opri în picioare în dreptul uşii. Ea îşi întinse braţele spre el.

— De ce te porţi aşa cu mine? Cu ce ţi-am greşit?

N-avea niciun rost să argumenteze, să pledeze, să dea sfaturi. Ea nu dorea altceva decât aprobare, cuvinte dulci, o sărutare de încurajare, de compasiune.

— N-am încotro, Bill. Am nevoie de bani.

— Dar el doar îţi dă bani pentru întreţinere?

— Da, dar nu-mi ajung niciodată... Cheltuielile sunt oribile. Numai casa asta mă costă de trei ori mai mult

decât îmi dă el şi acum mai e şi casa din Weybridge. Cai, trăsuri, mâncare, mobile, îmbrăcăminte. Să nu-mi spui să reduc cheltuielile căci nu am cum. Sunt obligată să trăiesc pe picior mare din cauza lui. Aşa-i obişnuit, aşa se aşteaptă să fie toate. Nu s-ar mulţumi cu o cameră de serviciu, cu o aventură pe furiş, cu întâlniri la botul calului. Doar asta este a doua lui casă. Aşa zice el. Singurul lui cămin, dacă ar fi să vorbim deschis.

— Ţii la el, aşa-i?

— Poate... dar nu asta e problema. Problema este că nu pot şi nu vreau să-i mai cer bani. Nu are de unde să-mi dea aşa că sunt obligată să fac ce fac.

Ea ridică în sus bancnotele pe care i le dăduse French.

— Numeşte asta corupţie, dacă vrei, dar aşa este în orice meserie şi profesiune – asta face parte din viaţă. Politicienii, pastorii, militarii, marinarii, sunt toţi o apă şi-un pământ. Ai auzit ultima bârfă, ai citit ziarele? Cu ce crezi că s-a ocupat lordul Melville la Ministerul Marinei? O comisie de anchetă o să-i cerceteze afacerile.

— Un motiv în plus să fii mai precaută cu ale tale.

— După ce-o să discute preţ de un an în spatele uşilor închise, până la urmă n-o să dovedească nimic – aşa zice ducele.

— Mira-m-aş. Mă îndoiesc foarte. Poţi fi sigură că radicalii n-o s-o lase moartă.

— Păi atunci să fim toţi condamnaţi pentru fraudă. Ce dracu mai contează? Eu una o să ţin capul deasupra apei cât pot de mult.

El o sărută şi plecă. Ea-i simţise dezaprobarea. Sărutul fusese plin de reproşuri, critici, blam. Păi dacă el aşa simţea, nu mai era nimic de făcut. N-avea decât să stea departe de casa ei şi să n-o mai viziteze. Se pedepsea pe el mai mult decât pe ea. Ea se putea descurca şi fără el. Viaţa ei era atât de plină că nu mai avea timp să ţină seama de nemulţumirile prietenilor sau ale foştilor iubiţi, de-alde Bill. Compasiune, da, dar nu mustrări şi acuzaţii. Manierele lui de învăţător o

iritau în situația de față. El se purta cu ea de parcă ar fi fost tot copilița care fugise de la soț. Nu părea să-şi dea seama cât de mult se schimbase şi se maturizase.

Bărbații cu care avea ea acum de-a face erau oameni de lume, din înalta societate. Pe lângă ei bietul Bill părea un cap pătrat... era atrăgător dar plicticos. Printre preferații ei se număra deputatul irlandez James Fitzgerald, care era foarte bun de gură iar ca avocat avea o limbă de viperă. În timp ce-şi bea coniacul îi plăcea să povestească în şoaptă bârfe din Irlanda, dând în vileag secrete de familie bine tăinuite de mai toți protestanții. William Coxhead-Marsh sta şi el la pândă în umbră; era prieten cu ducele şi venea adesea ca invitat la masă. Îi spunea că o adoră şi că era în stare de orice pentru ea, doar să-i facă un semn. Dacă se va plictisi de duce, el era gata să-i pregătească un conac în Essex, în orice moment, n-avea decât să-i şoptească un cuvânt. Toate acestea i le spunea *sotto voce*[46] mângâindu-i genunchiul pe sub masă. Will Boodle, Russell Manners şi alții îi făceau propuneri asemănătoare. Ei o flatau, o răsfățau. Ea le accepta vorbele de clacă cu un zâmbet şi mult scepticism, dar o amuzau totuşi.

Ce păcat că iubitul ei de viță regală nu era mai sociabil. Casa luxos mobilată s-ar fi potrivit atât de bine pentru recepții. Ar fi putut da mese şi petreceri şi serate muzicale – îi plăcea grozav să primească oaspeți. El era mulțumit dacă îi veneau din când în când câțiva prieteni – nu putea suferi gloata. Prefera să stea liniştit după cină şi s-o asculte cântând, sau să joace cărți cu câțiva amici ori chiar cu May Taylor. Ei îi venea în minte Bob Farquhar când îl vedea – avea gusturi atât de banale, într-un fel chiar mic-burgheze. I se părea atât de ciudat. Când auzea o glumă fără perdea sau un cântec decoltat râdea în hohote. Dacă o servitoare scăpa supa pe jos, el se strica de râs. Cursele de cai îl pasionau cel mai tare. Era fericit când discuta o seară întreagă pe tema aceasta

---

[46] Cu glas scăzut. (ital.)

cu câțiva prieteni amatori de cai, la un mic pahar de Porto. În timp ce Prințul şi doamna Fitzherbert... dar mai bine să nu se mai gândească la asta. Mediul lor era complet diferit. Prințul avea un cerc aparte, cu Charley Fox şi alții, crema înaltei societăți whig. Era mai multă strălucire, mai mult fast, cu siguranță mai amuzant. Asta era situația şi n-avea ce face. Dacă lui îi plăcea să umble în patru labe cu copiii când venea de la Horse Guards acasă... Mai bine că juca pichet cu May Taylor în Gloucester Place decât să fi stat la taclale cu lady Hertford la Carlton House.

O durea însă inima că nu putea trimite mai des invitații. „Doamna Clarke are plăcerea să vă invite la o serată. Trăsurile sunt aşteptate la ora unsprezece." Cu litere mai mici să mâzgălească neglijent „Va fi de față Alteța Sa regală, ducele de York". De câte ori îi propusese aşa ceva, el respinsese ideea.

— Dacă ai sta şi tu ca mine pe fund de la nouă la şapte să te ocupi de armata Maiestății Sale, n-ai vrea altceva decât să te destinzi, nu să-ți umpli burta cu mâncare şi să trăncăneşti verzi şi uscate cu nişte dobitoci.

— Dar prințul de Wales ține casă deschisă, cu doamna Fitzherbert...

— El n-are nicio treabă, asta-i explicația. Trebuie să-şi umple timpul în vreun fel.

— Dar dacă am da mese, ar fi atâtea de aflat. Am chema politicieni şi alți oameni – nu pleavă, ci oameni interesanți.

— Politicienii sunt nişte coțcari. Prefer să-i las în seama fraților mei. Şi nu am chef să aflu nimic. Nu mă interesează să bag intrigi. Dar ce-i cu tine îngeraş? Te plictiseşti, te-ai săturat de mine?

— Sigur că nu... doar că...

— N-ai decât să-i primeşti când nu-s eu acasă... Nu mă supăr. Faci cum îți place.

Dar nu asta dorea ea. Ea avea chef de glorie, de strălucire, voia să stea alături de el în salon, să se încline

şi să zâmbească, cu casa ticsită de oaspeţi plini de diamante de sus până jos, copleşiţi de titluri de nobleţe, de la rangul de conte în sus. Să-i vadă cum zâmbesc afectat, rânjesc şi se gudură, la invitaţia *ei*, a fetei de jos, care prinsese în undiţă peştele cel mare.

Uneori îşi dădea şi el consimţământul. Era de acord să dea o masă. Cu zece sau cel mult doisprezece invitaţi, dar care să plece devreme. Atunci să te ţii distracţie şi agitaţie. Doi bucătari, un om care să-l ajute pe Pierson, pe lângă valet, patru sau cinci feluri de mâncare iar pe masă argintăria strălucitoare (fusese plătită, slavă Domnului, cu bancnotele de la colonelul French). Urma apoi muzica, ea însăşi cânta la harpă şi toată adunătura aplauda. Asta da viaţă, aşa era raiul, nimic nu mai avea importanţă. Chipurile, zâmbetele şi râsetele şi larma glasurilor şi deasupra tuturora, el, cu mâinile la spate, făcând cu ochiul, indulgent, bine dispus, lăudând-o de mama focului.

— Vă spun eu, pe cinstea mea, îi face praf pe cei de la Vauxhall!

Îi trimitea bezele în văzul tuturor – ea le urmărea expresia. Pentru ea puterea era bucurie, fericire, nectar. Şi după ce plecaseră toţi, privea dezordinea din jur, cioburile, piciorul de pahar zvârlit pe un scaun, petele de pe covor. Toate i se păreau simboluri ale triumfului ei, oglindindu-i gloria.

— Vai, Alteţă... Sunt atât de fericită! Îmi place atât de mult!

— Ce anume? Să faci pe gazda?

— Da, dar numai când suntem împreună. Fără domnia ta, nu are haz.

Şi stând lungită alături de el, cu nervii încordaţi la maximum, prea obosită ca să poată dormi, ea scruta viitorul, urzea planuri fanteziste, închipuiri nebune. Se gândea la câte se puteau întâmpla, la toţi cei ce puteau muri. Despre prinţul de Wales se vorbea că nu e prea sănătos iar prinţesa Charlotte era atât de bolnăvicioasă. Ducele era moştenitor prezumtiv şi regele ţinea la el iar

regele era mai tot timpul bolnav, mai tot timpul nebun, mai tot timpul... În următorii douăzeci de ani ducele ar putea ajunge uşor să domnească. Şi atunci... Ce glorie! Ce viitor!

Până una alta, sorbea câte puțin din cupa puterii, care o îmbăta şi-i plăcea. Se îndeletnicea cu avansări şi schimburi între regimente, îi ajuta pe maiori să devină colonei. Erau treburi minore, poate, dar foarte profitabile. Se bucura când îi putea trimite lui Sandon câteva rânduri:

„Ai bunătatea şi citeşte mâine-seară Monitorul, căci mă aştept să apară unele nume; mai am şi altele, te asigur pe cuvânt de onoare. Darul pentru osteneala mea este de şapte sute de guinee pentru gradul de maior. Dacă mai ai şi alți amatori, suma rămâne aceeaşi. Voi fi luni în oraş, dacă ai ceva să-mi împărtăşeşti.”

În alt bilet îi scrisese:

„Sunt pe deplin încredințată de faptul că banii sunt o nimica toată şi am vorbit despre asta cu cineva care cunoaşte adevărata valoare a acestor treburi. Să le spui negreşit lui Bacon şi Spedding că fiecare mai are de dat încă două sute, iar căpitanii trebuie să mai adauge încă cincizeci. Mi se oferă acum o mie o sută pentru ofițerii de rang superior. Aştept răspuns, căci trebuie să vorbesc cu Dânsul despre acest lucru. I-am menționat grija ce-mi porți... Diseară merg la Teatrul Mic.”

Gândindu-se mai bine, adăugă:

„Complimente de la doamna Clarke pentru căpitanul Sandon. Este de preferat să nu o viziteze în lojă astă-seară, căci Greenwood îi însoțeşte pe cei doi duci şi cu siguranță o să se uite unde ți se îndreaptă privirile. Dacă l-ar vedea pe căpitanul Sandon, ar putea face o observație legată de treaba cu recrutarea, ceea ce ar

putea dăuna intereselor viitoare ale căpitanului şi ale doamnei Clarke.”

Dar lucrurile nu se desfăşurau întotdeauna conform planului. Ea menționa anumite nume dar respectivii ratau avansarea din vina lor.

Îi scria din nou lui Sandon:

„Sunt supărată foc – îmi cunoşti doar situația financiară. Aranjasem pentru Spedding pe marți, când, ce să vezi, regimentul din care face parte a executat exercițiul atât de prost încât ducele i-a înjurat de mama focului şi le-a blocat avansarea. L-a făcut pe colonelul Wemyss cu ou şi cu oțet în aşa hal că dacă ar fi fost gentleman şi-ar fi dat demisia. Are de gând totuşi să cerceteze azi memoriul, întrucât Spedding nu e în regiment de prea multă vreme şi este şi vechi ofițer. Deci vezi că dacă obține avansarea, are de ce să-mi fie îndatorat pentru bunele mele oficii. Va trebui să insist mult pentru el. Ducele este foarte supărat pe dumneata căci i-ai promis trei sute de străini când v-ați văzut ultima oară şi nu ai făcut rost de niciunul. Da, zice el, tare te mai poți bizui pe domnul Sandon. Ți-am mai spus că treburile astea se fac cu încetul; funcționarii lui sunt atât de versați. Pune-l pe Spedding să întocmească o listă cu toate acțiunile sale militare şi trimite-mi-o neoficial, să i-o arăt. Să nu fie adresată nimănui. Adieu.”

Uneori mâzgălea la începutul epistolei „Arde biletul”, alteori uita. Când lucrurile mergeau bine precauțiunile păreau inutile. La sfârşitul lui iulie avu parte de un moment de panică. Locul colonelului Clinton, în funcția de secretar militar la Ministerul de Război îl luase colonelul Gordon, un tip mai atent şi mai vigilent. Circulau o grămadă de zvonuri: noul S.M. era abil, avea de gând să-şi bage nasul peste tot, constatase că treburile nu mergeau bine în parohia lui. Un bilet scris în grabă ajunse la Sandon pe calea obişnuită.

„Înainte să plec din Londra îți scriu în grabă câteva rânduri ca să te rog să fii cu ochii în patru în toate privințele. Pe viitor te rog să nu sufli nicio vorbă în legătură cu mine. Sunt convinsă că ai o serie de duşmani căci ieri D. a fost luat cu asalt de şapte sau opt persoane diferite care toate proferau invective împotriva dumitale. El este cam supărat de ceva, dar nu-mi spune de ce.”

Oare era supărat, se întreba ea, pentru că Gordon punea întrebări şi-şi vâra nasul în treburi peste care Clinton trecuse uşor? Se făcuse ceva tevatură în problema recrutărilor, circulau bârfe din belşug în legătură cu această temă şi cu altele. Erau cam prea mulți intermediari şi unii erau gură spartă. Nu era cazul lui Ogilvie, el era de nădejde, se înțelege. Dar poate French, în Irlanda, sau chiar Corri?

— Ai ciripit cumva?

— Scumpă doamnă, vă încredințez...

— Circulă fel de fel de zvonuri şi a aflat şi Alteța Sa regală. Dacă ai păstrat cumva vreun bilețel în legătură cu treaba cu recrutarea – ştii la ce mă refer – dă-i foc fără să mai stai pe gânduri.

Ea îl trimise val-vârtej acasă cu buzele pământii.

— Păstrează-ți cumpătul, spuse Will. Furtuna se va potoli cu timpul. Orice sită nouă face exces de zel la început. Să-i lăsăm frâu liber lui Gordon.

— Ai jurat că nu e niciun pericol, începu ea.

— Şi nici nu este. Să-l lăsăm să se apuce de treabă.

Gordon se apucă de treabă cu frenezie şi luă frânele în mână. Printre primele rezultate ale noului regim se numără o circulară către toți furnizorii armatei, dată la 28 septembrie 1804, la Horse Guards.

„Domnilor, Alteța Sa regală, comandantul suprem, are motive întemeiate să creadă că are loc o activitate pe scară mare, prin care persoane autointitulate comisionari ai armatei au intrat în legătură cu ofițerii armatei, cu

scopul de a-i determina să se angajeze pecuniar în vederea obținerii unor avansări în grad contrar regulamentelor stabilite. Întrucât este dorința arzătoare a comandantului suprem să împiedice pe cât se poate aceste practici atât de dăunătoare serviciului, am primit ordin să vă atrag atenția asupra acestei chestiuni importante şi să vă fac să înțelegeți necesitatea unei vigilențe extreme, cu scopul de a împiedica, în măsura în care vă stă în putință, orice comunicare dintre aceste persoane şi ofițerii care țin de agenda dumneavoastră. Dacă va ieşi vreodată la iveală faptul că o astfel de avansare a fost negociată prin intermediul dumneavoastră, comandantul suprem va considera ca fiind de datoria sa să recomande coloneilor respectivelor regimente sancționarea unor astfel de nereguli, retrăgând regimentele de la agenția în cauză şi dându-le pe alte mâini.

Mi s-a mai indicat să vă rog să transmiteți ofițerilor care comandă regimentele pe care le serviți, că Alteța Sa regală îşi exprimă profunda dezaprobare față de acest trafic ilegal şi secret şi să-i preveniți că dacă se va descoperi că s-a obținut vreo astfel de avansare, ulterior datei acestei scrisori, acea avansare va fi anulată pe loc, iar ofițerului i se va face raport la Rege, că a acționat contrar ordinelor comandantului suprem.

Semnat, J. W. Gordon.”

— Şi cum am putea lua aşa ceva în glumă? se întreba Mary Anne, contemplând frunzele pălite de toamnă. Se afla în casa din Weybridge şi-l aştepta pe duce să se întoarcă de la ducesă din Oatlands. Azvârli în foc o fițuică cuprinzând mulțumirile unui căpitan şi-şi vârî în sân patru sute de lire în bancnote.

Şase

Jocul continuă, dar încet, în taină. Mersese prea departe ca să se mai poată retrage; era băgată până-n gât. Câtva timp cererile se mai potoliră – peştişorii erau speriaţi. Dar odată cu noul an, începură să muşte din nou nada. Altfel nu avea cum s-o scoată la capăt.

Avea o nevoie nebună de bani. Cheltuielile pentru întreţinerea celor două case crescuseră de două şi chiar de trei ori. Ea nu era în stare să se restrângă sau să facă economii. Martha venea zilnic cu noi reclamaţii.

— N-am plătit măcelarul de trei luni, doamnă. Zice că n-o să ne mai aducă marfă, dacă nu-i plătim măcar o parte din datorii.

— Martha, nu mă mai cicăli, acum am lecţie de pictat.

Lua tot felul de lecţii, de canto, pictat, dans ca să fie în pas cu ultimul răcnet al modei. În acel moment făcea furori pictura pe catifea.

— Dacă nu vă cicălesc pe dumneavoastră, doamnă, o să se lege de mine. Măcelarul zice că banii-s la mine şi că eu nu i-i dau.

— Bine, ia de aici.

Într-un sertar erau zvârlite câteva bancnote destinate bijutierului pentru o pereche de cercei care se asortau nemaipomenit cu albul şi care-i trebuiau neapărat. Cu o parte din bani îi va închide gura măcelarului.

— Şi negustorul de cărbuni s-a făcut nesuferit, doamnă. A bodogănit întruna săptămâna trecută când a descărcat marfa. Ar trebui să ne mai aducă o căruţă peste câteva zile, poate şi fiindcă se face focul în toate camerele.

Dintr-o cutie mai scoase nişte bancnote rătăcite, să-l potolească pe cărbunar. Furnizorii cei mici trebuiau

plătiți primii, aşa era corect. Bijutierul putea să aştepte sau de nu, îşi recupera cerceii.

— Martha, mai toată carnea o mănâncă cei de la bucătărie.

Bucătăria era întotdeauna țapul ispăşitor.

— Alteța Sa regală şi cu mine nu prea avem poftă de mâncare. Hălcile mari de carne se duc la subsol. Ştiu, le-am văzut cu ochii mei.

— Păi ce-ați vrea, doamnă? Suntem zece la bucătărie. Bărbații au poftă de mâncare şi trebuie hrăniți.

Zece la bucătărie? Când s-au făcut oare atâția? Mereu apărea cineva nou, ca să-l servească pe altul. Bucătarii nu stăteau la masă cu ajutoarele de bucătari, nici cameristele cu lacheii. Cine făcea paturile nu spăla şi vasele.

— Of, Martha, ai tu grijă. Eu nu am timp.

Se apucă iar de pictat pe catifea. Mergea la Kensington, seara se ducea la teatru, iar a doua zi pleca la Weybridge. Acolo o aşteptau alte cereri de bani de la personalul de la țară. Pe vară îi venise cheful să cultive legume, dar în loc de o grădiniță în spatele casei se trezise cu trei câmpuri, îngrădite din greşeala cuiva – ordin greşit înțeles, treabă greşit executată – şi acum mai avea de plătit şi hrănit şi doi cai de tracțiune. Era fireşte nevoie şi de un om anume pentru ei. Rândaşii nu se atingeau decât de caii de la trăsură.

— Dar omul unde o să locuiască? Îi trebuie şi lui o căsuță, căci are nevastă şi patru copii.

Şi aşa mai departe, un vârtej nebun. Titirezul odată pus în mişcare nu se mai oprea din învârtit. Mai erau şi pretențiile neamurilor, pe lângă cele ale furnizorilor şi servitorilor. Slavă Domnului că James Burton nu cerea chirie, dar casa din Tavistock Place trebuia ținută pentru maică-sa şi pentru Isobel, logodită acum cu unul din băieții Taylor. Cei din familia Taylor erau acum cam strâmtorați căci tatăl lui May dăduse faliment la bursă şi biata May plângea întruna. Fuseseră obligate, ea şi cu soră-sa, să plece de acasă şi se gândeau să înființeze o

şcoală, dar lucrul era imposibil dacă nu le ajuta cineva.

Ea mai făcu săpături şi găsi într-un sertar alte cinci sute ca să le instaleze pe biata May şi pe soră-sa la Islington. Alte două sute de lire trebuiau plătite pentru nunta lui Isobel. Era clar că banii se topeau... ea nu era în stare să-i păstreze.

Şi în fine Charley se hotărî să-i dea şi el bătaie de cap. Nu-i plăcea în regimentul 13 de cavalerie uşoară şi voia să treacă într-altul. Nu-i putea aranja ceva soră-sa? Momentul nu era bine ales căci treburile începuseră să se încurce, dar ea se făcu luntre şi punte şi-i obţinu transferul la regimentul 76 infanterie-puşcaşi. N-au trecut bine şase luni şi el dădu iar fuga la ea.

— Nu pot să sufăr regimentul 7, vreau să mă mut.

— Dar dragul meu, ai mai spus asta şi în septembrie.

— Ştiu. A fost o greşeală şi aş fi vrut să n-o fi făcut. Regimentul 7 este iadul pe pământ, prefer cavaleria. Mi s-a spus c-aş putea face schimb cu cineva din regimentul 14 dragoni, dar desigur lucrurile trebuie aranjate pe căi oculte. Poţi s-o faci?

— O să văd ce pot... dar trebuie să pricepi că nu e cazul să te joci de-a soldaţii.

— Sunt convins că la cavalerie am mai multe şanse de avansare.

Ea nu era aşa de sigură dar nu i-o spuse. Lui i se urcase la cap faptul că ea trăia cu ducele şi ei îi ajunse la urechi zvonul că el nu era prea îndrăgit.

— Spune-i fratelui dumitale să-şi mai ţină gura sau n-o să-l mai înghită nimeni. Are o părere prea bună despre sine şi o arată!

Nici nu rezolvase bine cu Charley şi începu să se tânguie Sammy. Bietul Sammy Carter! Ea-l crezuse peste mări şi ţări, fericit peste poate în uniforma lui cochetă de sublocotenent. Şi când colo el zăcea într-un vas de transportat trupe în larg de Spithead.

„Mult stimată Doamnă (scria el de pe transportorul Clarendon), sper că-mi veţi ierta îndrăzneala de a mă

adresa din nou dumneavoastră împins de situația îngrozitoare în care mă aflu şi cunoscând marea dumneavoastră bunătate. De când v-am scris ultima oară, am fost cu toții îmbarcați şi acum mă aflu la bord, într-o situație de nedescris. Nu am cele trebuincioase pentru călătorie şi nici bani ca să-mi cumpăr fleacurile absolut necesare. Trebuie să fac de cart patru ore pe noapte şi nu mănânc nimic decât carne sărată de trei ori pe săptămână iar de băut, beau apă, căci romul este atât de prost că nici nu se poate înghiți.

Ați fost întotdeauna atât de bună cu mine încât nu am nici cea mai mică îndoială că nu mă veți lăsa să mor de foame în slujba în care m-ați plasat. Sunt sigur că veți face din mine cel mai recunoscător şi fericit dintre muritori. În caz că veți binevoi să luați în considerație cazul meu nefericit şi printr-un mic ajutor pecuniar mă veți salva de la ceva oribil, această acțiune, doamnă, va fi demnă de domnia voastră şi inima mea vă va păstra veşnic o amintire de neşters.

Rămân al dumneavoastră recunoscător,
Sam Carter"

Bietul ei Sammy, hrănit numai cu carne sărată! Ea-i trimise de îndată cincizeci de lire, să se mai întremeze. Ce greşeală făcuse când plecase din serviciul ei – el nu era făcut să fie soldat – ea ştiuse bine asta. El îi mulțumi de mii de ori şi anexă o factură pentru îmbrăcăminte. Săbii şi eşarfe, curele şi pene, vestoane şi ceaprazuri, mănuşi şi ciorapi, chiar şi un ceas de la amanet, de două lire şi zece penny. Întreaga afacere se ridica la încă vreo patruzeci de lire. N-avea încotro, trebuia să-l salveze pe bietul Sam. Spera c-o să se potolească şi n-o să-i ceară şi el un transfer.

— Doamnă?

— Ce mai e, Martha?

— A venit domnul doctor Thynne.

Măcar domnul doctor Thynne nu cerea bani. Îi plătise

serviciile – slavă Domnului – de câte ori venise pentru răcelile copiilor, iarna, pentru reumatismul mamei, cu ocazia unui episod delicat pentru ea, de vreo patruzeci şi opt de ore (rezolvat cu pricepere şi discreție dar năruind speranțele ducelui), sau când îi pusese cataplasme Marthei ori ventuze lui Parker, vizitiul.

— Dragă doctore Thynne, cu ce-ți pot fi de folos?

— Mie, doamnă Clarke, cu nimic. Doar cu o vorbă pentru un prieten.

Era aceeaşi tărăşenie... doar că Thynne n-o mai încercase până acum. Ea renunță la stilul potrivit pentru rolul de bolnav („Mulțumesc, mă simt mai bine azi, îmi merge bine”) precum şi la zâmbete şi abordă o figură de om de afaceri. Puse întrebările obişnuite:

— Despre ce este vorba?

— O pacientă de-a mea are un soț, soțul are un frate, un anume colonel Knight.

— Cu alte cuvinte, Knight este petiționarul?

— Da, doamnă Clarke. Colonelul Knight doreşte să facă schimb de regimente cu un alt ofițer, un anume colonel Brook. Au făcut o cerere pe căi oficiale dar amânările nu se mai termină...

— Ştiu, ştiu.

Rosti cuvintele pe care le ştia pe dinafară:

— O să fac tot ce pot. Au menționat şi vreun plocon?

— Mi se pare că pacienta mea a pomenit de două sute de lire.

Ea primise trei sute cincizeci pentru un astfel de schimb, dar asta se întâmplase mai demult, pe vremea când nu preluase încă Gordon problemele. Două sute nu erau de lepădat, dacă lua în considerație condițiile actuale.

— Două sute reprezintă cam puțin, dar voi face o excepție, ținând seama de faptul că suntem prieteni. În bancnote, fireşte.

— Cum ziceți dumneavoastră, doamnă Clarke. Prietenul meu o să vă fie recunoscător.

— Să-mi trimită bancnotele acasă, când o să-şi vadă

numele în Monitor. O să încerc să rezolv treaba până la sfârşitul lunii.

Doamne ce arşiță era la Londra în iulie. Te sufocai. Nici măcar la Weybridge nu prea era rost de respirat. Ea avea nevoie de mare, de destindere totală. Dacă nu s-ar relaxa puțin, ar putea să-şi piardă mințile, la fel ca Regele. Acesta fusese expediat la Weymouth, să facă băi de sare. Băile de sare erau ultima modă pentru cei cu sticleți în cap. S-ar duce şi ea la Weymouth, dacă ar avea cu ce. Mintea îi umbla în fel şi chip, într-o harababură ameţitoare.

Febra războiului cuprinsese din nou țara în acea vară şi invazia era singurul subiect de conversație. Va îndrăzni oare Boney? El avea soldați dar nu avea corăbii, vremea nu era potrivită, pe mare era ceață. Unul de-al nostru ar putea să snopească uşor în bătaie zece franțuji, dar în caz că ar debarca aceştia, care era planul pentru Londra?

— În situația dumitale, afli probabil o grămadă de lucruri. Te rugăm, spune-ne ce intenții are ducele. I-adevărat ce zice lordul Stanhope – că francezii au un dispozitiv secret cu care să ne scufunde corăbiile?

De parcă ea ar fi ştiut... sau chiar dacă ar fi ştiut, s-ar fi şi grăbit să le spună. Stăteau la pândă atâtea limbi înveninate, gata să înceapă o campanie de ponegrire şi discriminare a ducelui. Mai erau şi scrisorile acelea din *The Morning Post*, semnate Belisarius. Încercase să-l descopere pe autor, dar în zadar. Sutton jura că era un anume Donovan, un veteran în disponibilitate care-i purta pică ducelui. Donovan veni însă la ea, îşi dovedi nevinovăția şi se apucă chiar să-i trimită clienți (cu comisionul obişnuit).

Cea mai mare surpriză a primăverii a fost ajutorul pe care i l-a dat Bill. După discuția de anul trecut, din salon, ea nu mai dăduse ochii cu el, căci el se hotărâse să stea la distanță. Şi apoi îl cuprinsese şi pe el teama de invazie. El îi mărturisi acest lucru cu ocazia nunții lui Isobel. Cuprins de patriotism se exprima cam

bombastic.

— Nu pot să stau cu brațele încrucişate când țara este în pericol. Am de gând să-mi caut cât de curând un post.

— Ce fel de post?

— Mi-e greu să spun. Oriunde aş putea fi de folos. Sunt gata să-mi ofer serviciile oricărei instituții guvernamentale care ar considera potrivit să mă angajeze.

Ea se gândi că nu achitase cheltuielile nunții.

— Numirile nu se obțin prea uşor. Toate sinecurile au fost luate.

— Sunt pe deplin conştient de asta, spuse el. Doar că nu vreau o pleaşcă. Ca mulți alții, doresc numai să-mi slujesc țara.

— S-ar putea să trebuiască să plăteşti pentru acest privilegiu.

— Ştiu şi asta.

— În cazul ăsta o să-ți găsesc eu o slujbă şi poți să-mi plăteşti mie.

Ea-i spuse acestea toate zâmbind. El se întoarse şi se îndepărtă de ea. Dar după ce mirele şi mireasa plecară sub o ploaie de petale de trandafiri şi musafirii îşi luară ziua bună, ea îl prinse între patru ochi. De astă dată nu mai avea nici urmă de zâmbet şi ochii-i erau plini de lacrimi.

— Ce s-a întâmplat?

— Isobel părea atât de fericită. Plâng de bucurie pentru ea. Nunta mea de acum treisprezece ani a fost cu totul altfel. N-am avut parte de oaspeți şi nici de petale de trandafir. Şi toate astea vor trebui plătite cumva, Dumnezeu ştie când.

— Tot mai ai greutăți cu finanțele?

— Mai mult ca oricând. Dar n-are rost să te plictisesc... Sper să reuşeşti să-ți găseşti un post.

El pricepu la ce făcea ea aluzie. O privi, cu inima sfâşiată. Toate principiile la care ținea se luptau în sufletul lui cu dorința de a o ajuta acum că se afla la

ananghie.

— Şi de ce sumă ai nevoie? se încumetă el să o întrebe.

— Dacă vrei să-ți spun fără înconjur, de o mie de lire. Cu cinci sute va trebui să plătesc nunta. Şi cu restul? Să închid gura unui bijutier care a început să mă preseze. În schimbul acestor bani o să-ți găsesc un post, dar nu trebuie să ştie nimeni, să rămână numai între noi.

— Tatei va trebui să-i spun. Eu nu am bani.

— Spune-i atunci şi tatei. Cunoaşte doar mersul lucrurilor. Numirile nu atârnă în copaci, să le ia cine pofteşte. Este nevoie de un intermediar. Şi de ce n-ar face pe intermediarul prietena ta cea mai apropiată şi dragă? Sau nu-ți mai sunt aşa ceva? S-a sfârşit totul?

După aceste cuvinte nu a mai fost posibilă nici discuția, nici retragerea. Ea îl avea în mână, bine prins şi fără scăpare. Nu trecuseră nici trei luni şi el lucra deja la Colchester ca adjunct la Serviciul de Intendență al forțelor armate ale Maiestății Sale. Cheltuielile pentru nuntă fuseseră achitate şi bijutierul se potolise.

*

— Altețǎ?

— Ce-i, iubito?

— Pot veni şi eu la Weymouth?

— Cu neputință, îngeraş. Regele o să fie acolo.

— Regele nu vine la ora două dimineața într-o cameră de pensiune.

— Nici eu, de altfel. Sunt într-o vizită oficială. Şi duminică este botezul fiului lui Chesterfield. Eu sunt unul din naşi, o să fie o tevatură de groază. Chiar dacă vii la Weymouth, n-o să am timp nici să-ți zăresc vârful nasului.

Apărea din nou linia de demarcație între ceea ce era oficial şi ceea ce era personal. Nu încercase să le împace nici măcar din întâmplare. În timp ce prințul de Wales şi doamna Fitzherbert... ducele de Clarence şi doamna

Jordan... chiar şi Kent cu bătrâna lui amantă franţuzoaică... Ea presupunea că e vorba de sentimentul datoriei, dorea să o cruțe pe ducesă.

— Ți-e cumva ruşine cu mine?

El o privi țintă peste masă.

— Ce te doare, dulceață, ai colici?

— Nu... se apropie furtuna. Nu sunt în apele mele.

El nu avea cum să înțeleagă dorința care o cuprindea uneori din senin, să aibă mai multă putere, să facă planuri şi să ia hotărâri, să facă parte din viața lui. Nu aşa cum se întâmpla acum, ci pe picior de egalitate. Ea îşi aminti de grava lipsă de tact de care dăduse dovadă într-o duminică la Weybridge. Veselă şi fără să se gândească, se instalase într-o strană şi-i zâmbise fandosindu-se când îl văzuse intrând în biserică alături de ducesă. Negru de supărare, el se uitase în direcția opusă, dar noaptea dădu frâu mâniei.

— Ce naiba te-a apucat să-ți dai aere în biserică în fața familiei mele? Dacă mai îndrăzneşti să faci aşa ceva, o să dau ordin să fii biciuită.

Doamne... chiar că era în stare. Ea nu uitase. Şi totuşi prezența ei la Weybridge nu era un secret pentru nimeni. Vizitele lui de seară erau acceptate cu o ridicare din umeri. Linia de demarcație funcționa. În particular totul era permis. Dar să cânte imnuri în aceeaşi biserică în care se afla ducesa, asta era un sacrilegiu. Şi, totuşi, nu ducesei i se adresau cererile de avansare în grad.

— Cunoşti un doctor în teologie, unul O'Meara, Alteță?

— N-am auzit niciodată de el.

— Este un fel de diacon din Irlanda şi doreşte să devină episcop. M-a rugat de câteva ori să-i obțin o audiență.

— Nu este domeniul meu. Nu mă ocup de problemele Bisericii. Şi chiar dacă aş face-o, nu agreez particula „O" din numele lui.

— Este protestant... Loial, ca şi domnia ta.

— Niciun irlandez n-a fost vreodată loial altcuiva

decât propriei persoane. Spune-i jupânului O'Meara din partea mea să rămână credincios mlaştinii lui.

Ce să-i faci... dacă aşa stăteau lucrurile, nu era rost de avansare pentru diacon. N-o să aibă nici ea parte de un bilețel de mulțumiri, mirosind a tămâie. Oare care o fi prețul pentru un scaun de episcop? La fel ca pentru un colonel? S-ar putea ca Will Ogilvie să nu ştie, Donovan însă ştia.

— Dacă nu mă laşi să vin la Weymouth, o să mă duc la Worthing.

— Dar de ce la Worthing, neprețuita mea? Acasă nu poți sta?

— La Londra, la sfârşitul lui iulie? Oraşul este mort.

La Worthing se aflau Coxhead-Marsh şi Willy Fitzgerald, fiul parlamentarului irlandez, care era destul de amuzant. Stațiunea făcea furori şi rivaliza cu Brighton. Worthing era soluția pentru amorul propriu jignit; copiii rămâneau la Weybridge cu maică-sa. Avea chiar şi banii necesari, căci chiar în acea dimineață primise două sute de lire de la domnul Robert Knight, fratele colonelului care fusese transferat prin schimb (prin amabilitatea doctorului Thynne) şi plătise prompt.

— Foarte bine, atunci du-te la Worthing. Faci cum vrei. Cum stai cu banii, te descurci?

Ce întrebare uluitoare! Discutau atât de rar despre acest subiect. Poate că-l mustra conştiința. Şi nu era de mirare, socotind bine totul. Nu-i mai plătise alocația de la întâi mai.

— La drept vorbind, am destui, mulțumită doctorului.

— Care doctor?

— Doctorul Thynne, nu diaconul irlandez. O mică chestiune de transfer prin schimb, ți-aminteşti? Numele au apărut chiar azi în Monitor. Nu merită atenția domniei tale. Singura hibă este că am primit două hârtii de o sută şi n-are rost să i le flutur sub nas proprietarului pensiunii.

— O să le schimbe Pierson.

— Păi cum, la ora asta?

— Bineînțeles. Dacă o să spună pentru cine, oricine o să-l servească.

De fapt, se gândi ea, nici n-o să prea am nevoie de bani. Coxhead-Marsh şi Fitzgerald ar trebui să se îngrijească de asta. Să-i închirieze camerele din față de la han şi să-i stea amândoi la dispoziție.

— Pierson, schimbă-mi te rog banii în hârtii de zece şi de douăzeci.

— Da, doamnă.

Ducele se ridică de la masă şi o apucă de mână.

— O să-i fie dor de mine, iubitei mele?

— Ştii prea bine că da.

— O să-mi dau silința să nu lipsesc mai mult de zece zile.

— Cu nouă zile mai mult... gândeşte-te cum voi sta singurică la Worthing.

— Cere-i micuței May să te însoțească.

— Poate. Depinde.

De ce? De cât va fi de amuzant Coxhead-Marsh sau dacă Willy Fitzgerald se va ridica la înălțimea ochilor lui de irlandez.

Urmă o sărutare lungă, lungă.

— Să porți de grijă regeştii dumitale persoane.

Îl mângâie pe cap, îi gâdilă şi dezmierdă urechile.

— Ce te-aş mai lua cu mine la Weymouth, dacă aş putea. Să-l ia dracu pe Chesterfield şi pe broscoiul lui.

— Ştiu... ştiu...

În următoarele două ore ea îi spulberă orice urmă de îndoială. Veniră apoi caii. El avea de gând să călătorească noaptea şi nu mai putea zăbovi. Ea îi ură un ultim „Drum bun” de la fereastră, fluturându-şi drăgăstos batista.

— Doamnă, Pierson a adus banii schimbați.

— Mulțumesc, Martha.

— Şi, doamnă, a venit să vă vadă un oarecare doctor O'Meara. Zice că spera să-l prindă pe Alteța Sa regală înainte de plecare. Are de gând să meargă şi el la Weymouth duminică.

— Păi să-l ducă speranța până acolo şi să-i mențină optimismul. Dacă l-ar schimba pe „O” în „Mac” ar avea mai mult succes.

— M-a rugat să vă spun că v-a adus un dar.

Un dar! Era nițel cam prematur. Pe urmă nici nu-l putea primi pe diacon îmbrăcată în *négligé* şi încă după miezul nopții.

— Spune-i doctorului O’Meara c-o să aştern în grabă câteva rânduri pentru Alteța Sa regală, pe care le poate lua cu el, dacă se duce la Weymouth. Spune-i şi că-i mulțumesc mult pentru cadou. Şi adu-mi-l sus.

Bani fără garanție – era cam neobişnuit. Diaconii aveau o credință mai mare decât ofițerii. Ea scrise:

„Diaconul a trecut pe aici şi mi-a adus un plocon. Las restul la latitudinea bunăvoinței regale. Perna domniei tale e tristă şi părăsită. Eu mă simt foarte singură.”

Semnase M.A. Data – 31.

Martha apăru din nou în uşa dormitorului cu un pachet învelit în hârtie cafenie.

— Desfă pachetul, Martha, dar mai întâi du-i diaconului bilețelul.

Ea se luptă cu sfoara şi-şi despică o unghie. Martha îi veni în ajutor cu o pereche de foarfeci. S-ar fi putut să fie vălul de pe masa altarului, cu bani înăuntru, dar era prea tare la pipăit. Era probabil vreo stinghie. Ea rupse ambalajul exterior. Martha glăsui:

— I-un set de piese de crichet pentru domnişorul George.

Pe pachet sta scris de mâna diaconului:

„Acestea sunt pentru drăgălaşul dumneavoastră fiu. Păpuşile pentru fetițe vor urma. Cu salutări respectuoase”.

Nu mai putea recupera biletul. Diaconul plecase.

— E-n ordine, Martha. Du toate astea de aici şi ia-le

cu tine la Weybridge dimineaţă.

— Ce amabil din partea preotului, nu-i aşa doamnă?

— Foarte.

— Şi cu asta, basta. Diaconul n-avea decât să rămână diacon. Nu-i era greu să-şi închipuie cum ajunsese la acest rang. O rachetă de tenis pentru Regină? Sau un set de crochet? Ce ţi-e şi cu protestanţii ăştia! Nu se mai mira de catolici că-şi doreau emanciparea.

Piese de crichet pentru George... aveau oare un sens ascuns? Vreo aluzie, poate, cum ar trebui încurajate jocurile? Vreo înţepătură irlandeză, vreun joc de cuvinte? Willie Fitzgerald ştia precis. O să-l întrebe la Worthing.

Căscând somnoroasă se aşeză comod pe pernă. Era plăcut să ai la dispoziţie tot patul, din când în când, să poţi să dormi până la zece fără să te deranjeze nimeni. Mâine drumul până la mare îi va limpezi creierul, îi va alunga plictiseala. Îşi va pune la punct cunoştinţele de crichet... Willie ar putea să-i citească regulile, tocmai se întorsese de la Oxford... Ducele era întotdeauna grăbit şi preocupat iar Willie era amuzant – studenţeii proaspăt ieşiţi din găoace o înviorau ca un tonic. Era şi timpul să-şi încerce norocul la jocul cu bile.

Şapte

Pentru moment teama de invazie se potolise. Se ocupase Nelson de asta şi-şi pierduse şi viața. Victoria de la Trafalgar acoperise țara de glorie şi patriotismul urcase până la înălțimi amețitoare. Entuziasmul scăzuse după Austerlitz: duşmanul nu putea fi învins pe uscat, sau cel puțin aşa părea.

Comandantul suprem nu prea avea timp pentru amor. La Horse Guards avea program de la nouă la şapte şi viața lui era o luptă neîncetată pentru a realiza ceva. Pe de o parte armata striga după echipament – era neapărat nevoie de arme, uniforme, tunuri. Corpul expediționar desemnat era prost instruit şi nu era nici pe departe pregătit de luptă. Pe de altă parte, politicienii făceau scandal că trebuiau trimise fără întârziere forțe armate şi că lordul Cathcart trebuia expediat la Elba, să i se alăture generalului Don. Nu-i interesa că ar fi fost o treabă de mântuială – ostaşii trebuiau trimişi peste hotare.

Ducele nu se lăsă intimidat. Îi scrise primului-ministru pe un ton ferm, scurt şi cuprinzător: *„Corpul expediționar nu este în situația de a fi trimis în luptă.”* Pitt n-avea decât să se agite – chiar el ar fi primul care ar sări cu gura în caz că soldații ar fi măcelăriți. Şi toată țara ar face la fel. S-ar zice „încă o înfrângere”, din vina comandantului suprem care a condus prost treaba.

Păi să se mute guvernul la Horse Guards şi să conducă Armata. S-ar lăsa urgent păgubaşi şi ar cere să fie lăsați în pace.

Starea sănătății primului-ministru era un impediment în plus. Judecata unui bolnav era arareori înțeleaptă. Dacă dispărea el, nimeni nu era în stare să-i

ia locul şi să câştige pe deplin încrederea țării. Neînțelegerile dintre partide ar trebui aplanate, s-ar cuveni ca Fox să capete un loc în guvern şi ca pasiunile să se calmeze. Dacă Regele avea ceva împotrivă, Regele trebuia să se dea la o parte. Căci şi cu el totul era sub semnul întrebării. Acum îi mergea mintea, ceva de speriat, acum o lua razna.

— Dacă cineva doreşte să-mi ia locul, i-l ofer cu dragă inimă.

Ducele rostise aceste cuvinte într-o seară de toamnă, când venise târziu la masă într-o stare de spirit îndoielnică şi fără poftă de mâncare. Tocmai avusese o întrevedere cu Pitt, fără să ajungă la niciun rezultat. Îşi pierduse o jumătate de oră cu Regele, care nu voia să semneze nimic şi-şi pierdea vremea în halat, jucând whist. Ziarele publicau articole sarcastice care chemau „la luptă”. În *The Times* apăruse un editorial fără nicio noimă, cu aluzii incomode la afacerea Melville, scandalurile din primăvara trecută fiind încă vii în memorie: dacă ministrul marinei a trebuit să-şi dea demisia, ce-ar fi să se cerceteze şi metodele Armatei? Şi apoi, colac peste pupăză, scrisoarea anonimă zeflemitoare, găsită în vestibulul casei din Gloucester Place. O scoase din buzunar după ce termină masa şi, stând cu spatele la focul din salon, citi cu glas tare:

„Altețǎ regalǎ şi adulterǎ, Cunoşti de bunǎ seamǎ legea iar dacǎ nu, existǎ destui profesionişti care o cunosc şi se îndeletnicesc cu aplicarea ei. Se socoteşte delict penal sǎ furi o soție de la soțul ei şi sǎ înstrǎinezi afecțiunea copiilor fațǎ de tatǎl lor. Ai fǎcut şi una şi alta. Aşteaptǎ deci urmǎrile.”

Ducele aruncă biletul în poala lui Mary Anne şi râse. Dar râsul nu părea să încheie discuția. Suna forțat.

— Presupun că-i vreun nebun din trecutul tău îndepărtat?

Ea recunoscu scrisul de îndată. Simți cum i se

strânge inima şi apoi cum împietreşte. Joseph... Literele erau mâzgălite, propozițiile se încălecau, dar ea nu avea nicio îndoială, nu avea cum greşi. Era Joseph. Din câte auzise ultima oară, îl mutaseră la țară, undeva lângă Northampton, în grija unor rude. Era bolnav, fără speranță de vindecare. Nu întreba niciodată nimic şi nici nu pomenea vreodată numele ei.

— Ori nebun, ori beat, răspunse ea, probabil şi una şi alta.

Şi rupse bilețelul în bucăți.

— Dar ce-o fi vrut să zică tipul prin furatul soției? O văduvă nu-şi poate doar îngropa şi sentimentele.

— Era limpede că individul ăsta se aştepta să nu mai pot iubi şi că a auzit că numele noastre sunt cuplate. Hai să nu ne mai batem capul. Aruncă bucățelele alea în foc, căci acolo le e locul.

El se execută, cu o expresie nedumerită, destul de posomorât. Bilețelul făcuse să-i răsune ceva în memorie. El nu ascultase niciodată cu atenție basmele pe care i le debitase ea: că bărbatul ei era un om de nimic, care murise de delirium tremens, lăsând-o singură pe lume cu cei patru copilaşi. Că o ajutase constructorul Burton, cu toată împotrivirea ei.

— Te mai vezi cu vreo rudă de a soțului?

— Nu, niciodată... ei locuiesc la țară. Familia s-a împrăştiat.

El căscă şi schimbă subiectul. Problema era închisă. Ea se uită cum se înnegresc şi ard fragmentele de hârtie. Oare pierdea o ocazie? Trebuia oare să-i facă mărturisiri? Să-i spună: „Adevărul adevărat este că nu-s văduvă. Soțul meu trăieşte încă, dar nu ştiu unde. L-am părăsit, nu era în stare să ne întrețină nici pe mine, nici pe copii.” Recunoştea pur şi simplu ceva ce nu însemna mare lucru şi se deosebea prea puțin de versiunea inițială. Ceva o opri însă, nu ştia nici ea ce. Poate teama de a nu părea ridicolă, de a nu fi considerată necinstită. Poate ca el să n-o întrebe: „De ce te-ai mai obosit să minți?” Mai avea încă vreme să spună: „Este scrisul

soțului meu.” El şedea lângă foc şi moțăia iar ea cânta la pian. Pe la nouă şi jumătate ea se gândi: „O să deschid discuția... O să spun că am crezut sincer că sunt văduvă, dar că am auzit recent că ceea ce crezusem eu nu avea temei şi că Joseph trăia într-un azil, nebun.” Ceasul ticăia, trecu de fără un sfert, apoi bătu de ora zece. Şi atunci el se întinse şi pomeni de culcare. Era prea târziu acum, îi va spune mâine, poate, sau poimâine.

Trecu o săptămână. Şi sosi o nouă scrisoare, expediată de astă dată pe adresa de la Horse Guards, nu de acasă.

„Îmi vreau soția şi copiii. Trimite-mi-i înapoi. Dacă n-ai de gând să mi-i dai înapoi, o să te dau în judecată. Ți-ar sta foarte bine acum, când țara e-n pericol, cu o acuzație de adulter flagrant, la tribunalul penal.”

De data aceasta era semnată, să n-avem vorbe, Joseph Clarke.

El i-o înmână în aceeaşi seară.

— Ce zici de asta?

Ea şovăi preț de o secundă. Să plângă, să râdă? Plânsul ar fi fost o recunoaştere a vinovăției, aşa că alese râsul. Să trateze subiectul uşor, să nu-i dea importanță.

— Carevasăzică este în viață. Săptămâna trecută nu mi-a venit să cred. I s-a schimbat atât de mult scrisul. Dar acum sunt sigură. Toți mi-au jurat că a murit şi eu i-am crezut.

— Păi mie mi-ai spus că ai stat lângă patul lui şi l-ai văzut murind.

— Aşa am spus? Nu-mi mai amintesc, totul este atât de încâlcit. Aproape îmi pierdusem mințile, cu băiatul bolnav.

Nu-şi mai amintea nici acum ce poveste îi îndrugase.

— Fratele lui, diaconul, ne-a rugat să plecăm – copiii şi cu mine – ca să nu ne impresioneze prea rău. A fost nevoie de doi infirmieri ca să-l stăpânească. După aceea

mi-a scris la Hampstead că sunt liberă.

El stătea în picioare lângă pat, în cămaşă de noapte. Momentul era cât se poate de nepotrivit. Ea era aşezată la masa de toaletă şi-şi prindea părul cu o panglică.

El îi spuse:

— Ei? Ce ai de gând să faci? Te întorci la el?

— Doamne, ce întrebare! Bineînțeles că nu. Zece lire o să-i închidă gura. O să-i scriu dimineață.

Între ei se instalase stinghereala. Fiecare tăcea pe propria pernă.

— De parcă, zise el, n-aş avea destule pe cap, fără să se mai ivească şi porcăria asta.

— Iubitule! Nu-ți face griji. Te asigur că mă descurc eu cu el.

— O să-i arăt scrisoarea lui Adam.

— La ce bun să faci aşa ceva?

— El îmi este consilier şi ştie ce e de făcut. Doar citeşte zilnic cincizeci de scrisori de amenințare, pe puțin. El şi cu Greenwood o să-l aranjeze pe individ.

Ei i se strânse inima. Greenwood... Adam... Ei se ocupau de treburile lui oficiale şi o priveau cu neîncredere, neplăcere şi suspiciune. Ştia asta prea bine, i-o spuseseră toți prietenii. „Ia aminte, o avertizase adesea James Fitzgerald. Ăştia sunt puşi să te prindă, în special Adam.” Ea întinse mâna spre el să-l atingă. El rămase rece, nu reacționă nicicum.

— Te rog, lasă problema asta în seama mea. Îl cunosc eu pe Joseph. Nu mai suflă dacă-i dau zece sau douăzeci de lire.

— Mă întreb... Nu-mi place cum se exprimă. Adulter penal. Ştiu şi cum sună aşa ceva într-un tribunal. Mai bine îl dau în grija lui Adam.

Ce mai început de iarnă! I se schimbase norocul. Fiecare zi aducea o nouă neplăcere, un nou necaz. Certuri ridicole cu servitorii, dezorganizare. Tot personalul se plângea de Martha care şi-o luase în cap.

— Nu vrem să ne poruncească ea. Vrem să primim ordine doar de la dumneavoastră.

— Doamna Favoury îmi conduce gospodăria de treisprezece ani. Ori ascultați de dânsa, ori plecați.

Martha era bosumflată şi plângea.

— Mai bine plec eu, decât să fiu pricina unui astfel tărăboi, din zori şi până-n noapte. Şi pe urmă vreau să mă mărit.

— Dumnezeule mare, cu cine?

— Cu Walmsley, negustorul de cărbuni. Se împlinesc şase luni de când mă curtează.

— Dar, Martha, fără tine nu mă pot descurca!

— E prima oară că mi-o spuneți. Dar acum că domnişoarele sunt la şcoală la domnişoara Taylor şi domnişorul George e dus la Chelsea, nu-i mai trebuie nimănui de mine. Şi p-ormă servitorii se ciorovăiesc şi sunt răi şi s-au aliat împotriva mea.

— Hai, linişteşte-te... Ieşi şi nu mai vorbi prostii. Lasă-mă să mă gândesc.

Şi notele de plată nu se mai terminau, curgeau gârlă, în special de la Weybridge. Grinzile grajdurilor putreziseră, staulele trebuiau refăcute, vizitiului trebuia să-i clădească nişte încăperi deasupra grajdului. Facturi pentru cartofi, de ajuns pentru hrana unui regiment. Cumpărase o cireadă de vaci Jersey care nu dădeau lapte, s-au îmbolnăvit şi au murit, aşa că a fost nevoită să cumpere altele. Îl chemă în ajutor pe domnul Comrie, un omuleț în care avea încredere, jurist capabil şi foarte binevoitor.

— Domnule Comrie, mă amenință un dezastru!

— Aşa s-ar părea.

El îşi potrivi ochelarii şi începu să trieze hârtiile – zece, douăzeci, treizeci, zvârlite pe podeaua salonului. Facturi dintr-o sută de locuri, toate neachitate.

— Dar Alteța Sa regală nu v-a fixat o alocație?

— Optzeci de lire pe lună. Ce pot face cu atât?

Ea nu-i putea vorbi despre treaba cu avansările pe şest, care se reduceau lună de lună, de când intrase Gordon în funcție.

— Trebuie să invocați legea matrimoniului. Este

singura soluție. Mărturisiți-le tuturor furnizorilor că nu sunteți văduvă.

Comrie era la curent. Mai făcuse lucrul acesta pentru ea şi înainte şi rezolvase o speță înainte să ajungă la tribunal, fără ştirea nimănui.

— Ce se întâmplă dacă fac asta?

— Legea nu vă poate obliga să plătiți.

Parcă mai auzise cuvintele astea cu secole în urmă. Era sfatul pe care-l primise maică-sa când o părăsise Bob Farquhar. Se repeta vechea poveste.

— Şi facturile i se vor trimite soțului meu?

— Dac-o să-l găsească. Aveți idee unde locuieşte?

— Nu... Nu sunt sigură.

Să primească o sută de facturi Joseph, care nu le putea achita? Să i le trimită apoi ducelui cu o scrisoare de amenințare? Şi să vină iar la ea. Nu exista nicio soluție.

— Am mai primit o scrisoare de la bețivanul tău de bărbat, îi spuse ducele.

Îi era groază de aceste cuvinte, care se repetau cam o dată pe săptămână.

— Sper că le-ai aruncat la coşul de gunoi?

— Dimpotrivă, i le-am dat lui Adam pe toate. El a şi întreprins cercetări.

Cercetări... ce voia să spună, ce fel de cercetări? Nu îndrăznea să-l întrebe. El se purta ciudat, era preocupat, părea că o evită, de parcă el ar fi fost cel vinovat. Nervii ei erau încordați la maximum, ca nişte strune de vioară gata să plesnească. Se întâmpla ceva şi el nu-i spunea nimic, începuse să-i trimită vorbă prin servitor: „Nu mă aştepta cu masa. Nu ştiu dacă vin diseară acasă.”

Era ciudat, nu-i semăna. Fusese întotdeauna bucuros să scape de la Horse Guards şi să se destindă.

În casă nu mai era nimeni care să-i distragă atenția. Totul părea mort, fără copii. Mary şi Ellen plecaseră la şcoala Taylor (pe care tot ea o finanța în cea mai mare măsură) iar George care împlinise opt ani făcea pe grozavul la Chelsea, cadet în miniatură, înainte să

meargă la Marlow.

Ea ţinea în continuare casă deschisă, dar era singură căci stăpânul nu era prezent. De venit veneau cei doi Fitzgerald, tatăl şi fiul, Russell-Manners, Coxhead-Marsh, obişnuita trupă de admiratori, dar jocul nu mai avea savoare. Era ceva fals, se vedea că joacă teatru. Râsul ei era forţat, zâmbetul era de circumstanţă, conversaţia se desfăşura automat. Şi în permanenţă se gândea cu teamă: „Puterea mea nu mai este ce a fost. S-a dus, se duce.”

Într-o dimineaţă, domnul Adam îi făcu o vizită, precizând că ducele de York îi poruncise să facă anumite investigaţii referitor la data căsătoriei ei, la locul unde domiciliase înainte de căsătorie, practic la toate detaliile vieţii ei trecute.

Ea îi arătă uşa cu o politeţe de gheaţă.

— Viaţa mea trecută nu mă priveşte decât pe mine. Nici dumneata, nici Alteţa Sa regală nu aveţi dreptul să vă băgaţi nasul în treburile mele.

— Vă invit să-mi confirmaţi, doamnă, că în toţi aceşti ani aţi ştiut prea bine că soţul dumneavoastră, Joseph Clarke, este în viaţă şi că afirmaţia către Alteţa Sa regală cum că aţi crezut că sunteţi văduvă este inexactă.

— Nici pomeneală.

— Foarte bine. Cum se face atunci că la începutul lui 1804, când aţi fost acţionată în justiţie – lucru pe care l-aţi ţinut secret de Alteţa Sa regală – aţi rezolvat speţa prin avocatul dumneavoastră care a invocat legea patrimoniului?

O redusese la tăcere foarte abil. Ea ridică din umeri.

— Avocatul meu şi cu mine am considerat că asta era cea mai bună cale. Nu aveam nicio dovadă a morţii soţului meu.

Chipul lui rece şi politicos nu exprima nimic.

— Aveţi vreun certificat de naştere a copiilor?

— Nu, nu cred. Şi la ce bun?

— Mi s-a sugerat de către persoane pe care nu este nevoie să le numesc că aţi adus copiii pe lume înainte să

fiți căsătorită.

Dumnezeule mare! Ce obrăznicie sfruntată! Ea înțelese tot. El îşi trimisese iscoadele la Hoxton, îi trăseseră de limbă pe vecinii din Charles Square, îl confundase pe soțul ei, Joseph, cu fratele acestuia, John, şi-i atribuise ei progeniturile lui John, aproape nişte adulți, împrăştiați cine ştie pe unde.

— Inițiala „J” explică greşeala, spuse ea. Se poate verifica asta la Hoxton. Soțul meu mai are şi un frate pastor, cu aceeaşi inițială, doar că-l cheamă James. Dacă asta vă simplifică ancheta, sunt dispusă să recunosc că m-am măritat cu toți trei frații.

— Impertinența nu vă este de folos, doamnă. Îmi pare rău. Vreți vă rog să-mi spuneți data şi locul căsătoriei?

Nici prin cap nu-i trecea să-i răspundă. N-avea decât să colinde toată țara. Îşi aminti de nunta maică-sii cu Bob Farquhar. Să dea de urma aceea, dacă era atât de important trecutul.

— La Berkhamsted, spuse ea. Puteți să căutați în arhivă. O să dați de numele familiei mele pomenit acolo. Şi dacă poftiți să mergeți şi mai adânc în urmă, trebuie să călătoriți în Scoția. Să faceți săpături referitoare la clanul Mackenzie sau să vă duceți în Aberdeen la spintecat batog.

În seara aceea, lividă de furie, uită de prudență. Ducele venise la masă şi ea îl atacă.

— Cum ai îndrăznit să-l trimiți pe omul acela să mă chestioneze? Să-şi vâre nasul murdar în treburile mele?

Îl atinsese la coarda simțitoare. El părea stingherit.

— Dacă te referi la Adam, nu am nicio legătură cu aşa ceva. Eu i-am spus doar să încerce să-l găsească pe soțul tău şi să-i facă zile fripte, să scăpăm odată de afacerea asta.

— Păi să-i spui să nu mai vină altădată pe aici. Nu m-a insultat nimeni în halul ăsta niciodată şi, pe legea mea, asta înseamnă ceva.

Avea chef de un scandal care să limpezească atmosfera. Să-i arunce cu o sticlă în căpățână şi să le

facă praf – şi sticla şi căpățâna, pe amândouă. Nu conta. El nu reacționă. Stătea acolo, posomorât, îmbufnat, retras, ca un şcolar jignit.

— N-am timp să mă ocup de asta. Am prea multe pe cap şi trebuie să le rezolv cât e ziua de mare. Tensiunea de la Horse Guards mă ucide aproape, fără a mai pune la socoteală mormăielile lui Greenwood şi Adam.

— Şi totuşi, spuse ea, mai găseşti timp şi pentru teatru. Am citit în ziarul de ieri. Asta chiar în seara când mi-ai trimis vorbă că eşti reținut de Maiestatea Sa.

— Păi aşa a şi fost. Şi când am terminat treaba la Buck House, era mult prea târziu ca să mai vin aici la masă.

— Teatrul Regal. Doamna Carey... Dansează bine?

— Posibil. Nici n-am băgat de seamă.

— Poate că ai băgat-o de seamă pe ea, la supeu?

El se înroşi, îşi bău vinul de Porto şi nu-i răspunse nimic. Avusese dreptate Will Ogilvie. Era ceva la mijloc. Ea îşi înfipse unghiile în palme, ca să-şi țină firea.

— Am auzit că este înaltă. Ăsta-i un avantaj. Nu-i niciun pericol să-şi scrântească ceva, când s-ar întinde spre domnia ta. O căpută ruptă nu-i de prea mare folos pentru o dansatoare.

Înainte să-i poată el răspunde, din subsol se auzi un vacarm. O încăierare la bucătărie, se păruiau servitorii? Se vedea că lipsea Martha care să facă pace – ea se căsătorise şi plecase.

— Pierson, pentru Dumnezeu!

În vestibul se auziră şoapte, murmure şi vorbe. Ducele se făcu roşu la față ca un curcan. Tărăboiul îi oferea o ocazie pentru a schimba vorba.

— Pe legea mea! Grozavă casă în care să mă întorc seara. Servitorii fac scandal şi zbiară. Aş fi mai liniştit dacă aş mânca la cazarmă.

— Sau într-o cabină la teatru?

Pierson se întoarse cu un aer jenat.

— Mă iertați, doamnă, dar i-aici o femeie care zice că-i nevasta legiuită a negustorului de cărbuni. Cel cu care

s-a măritat acum o lună doamna Favoury. Țipă şi zbiară cerând lege şi dreptate.

— Să fie dată afară.

Ducele rostise vorbele din vârful buzelor cu un ton de gheață.

— Tocmai se luptă cu ea, Alteța Voastră. Foloseşte nişte cuvinte care nu se pot repeta.

— Ce zice?

— Zice, doamnă, că dumneavoastră l-ați încurajat pe soțul ei s-o părăsească, că l-ați lăsat să vină în Gloucester Place la doamna Favoury şi că în subsol se petrec lucruri care ar îngrozi lumea, dar care sunt un fleac în fața a ceea ce se întâmplă la etaj. Zicea că această casă nu este altceva decât un...

El se opri la timp şi începu să tuşească, căci loialitatea se dovedi mai tare decât mahalagismul.

— Dă afară femeia, repetă ducele. Să fie ținută sub cheie. Să te ajute valetul.

— Am înțeles, Alteță.

Jos tărăboiul reîncepu. Podelele fiind subțiri, înainte să se facă definitiv linişte, o auziră pe femeie strigând:

— Singura vinovată-i stăpâna voastră, curva aia nenorocită! Se culcă cu un bărbat însurat şi încă cu un duce de sânge regal care ar trebui să aibă mai multă minte.

Altădată aşa ceva ar fi stârnit chicoteli şi i-ar fi făcut să moară de râs. Ea ar fi maimuțărit-o pe tipă iar el ar fi făcut haz ascultând-o în salon. Nici vorbă de aşa ceva în acea seară. Şedeau amândoi ca nişte cioclii, ca nişte străini, negăsind nimic de râs în situația respectivă. Demnitate mai presus de orice.

— Mergem sus?

Pianul rămase mut, nu conversa nimeni. Stăteau fiecare cu câte o carte în mână dar nu citea niciunul. Ceasul din salon ticăia, marcând orele care se târau, până se făcu unsprezece. Şi tocmai când bătea de unsprezece, ca să pună capac la toate, se auzi un sunet insistent de clopot, lovituri la uşa de intrare şi un zgomot

de ceartă în fața casei. Ducele zvârli cât colo cartea necitită.

— Dacă-i tot femeia aceea, o să chem straja.

Pe scări răsună un zgomot de pași și Pierson își făcu apariția.

— Mă iertați, Alteță, că vă tulbur... Doamnă, vă caută cineva care-i foarte stăruitor. Și-a dat numele – Joseph Clarke.

Așa... Joseph n-ar fi putut să găsească un moment mai potrivit nici dacă ar fi avut șiretenia diavolului. Șah și mat. Aruncați-i boxerului buretele.

— Mulțumesc, Pierson. O să-l primesc. Condu-l în cămăruța de jos. Și stai pe aproape, s-ar putea să am nevoie de dumneata.

Ea se ridică și-i făcu o reverență ducelui. Acesta nici n-o privi. Nu sesizase ironia sau poate considerase gestul ei ca ceva normal. Ea coborî scările și intră în anticamera unde așteptau de obicei vizitatorii. Joseph stătea acolo în picioare. Era mai degrabă umbra lui Joseph, sau și mai rău, nu umbra ci caricatura lui. Zdrențăros, prost îmbrăcat, cu părul cărunt ajungându-i până la umeri, gârbovit, cu trupul buhăit și lăbărțat, cu ochii înfundați în fața puhavă, nebărbierit, cu buzele umflate și crăpate.

Pe acest om îl luase ea de bărbat, îl iubise și îndrăgise – acesta era tatăl copiilor ei, tatăl lui George! Ea îi spuse:

— Ce poftești? Nu lungi vorba căci am oaspeți sus.

Câteva clipe el nu răspunse nimic. Se holba la ea, la rochia de seară cu decolteu adânc, la bijuterii, la părul frumos pieptănat, cu bucle. Apoi izbucni în râs, un râs neghiob și fără noimă, de bețiv.

— Ești răpitoare – rostea cuvintele bălmăjit –, ți-a stat întotdeauna bine în roz. Și la nuntă purtai tot o rochie roz, nu? Parcă văd rochia la picioarele patului. După aia o îmbrăcai duminica în Golden Place. I-adevărat că n-aveai zdrăngănelele astea. Diamantele-ți vin bine. Eu n-am putut să-ți iau diamante, n-am avut cu ce. M-am străduit cât am putut să fac economii, dar tu ai păpat

tot.

Era glasul incoerent al unui bărbat cu mintea rătăcită, cu simțurile tocite de băutură, care sucea faptele din trecut ca să le potrivească viselor lui.

— Dacă asta ai venit să-mi spui, îți pierzi vremea degeaba.

Nu mai simțea altceva decât mânie. El era doar o scoică goală, fără viață sau conținut. Nu-l putea nici măcar compătimi. Era ca şi mort.

— Vreau să vii înapoi. Le vreau pe Mary şi pe Ellen. Îmi vreau băiatul.

— Mai bine zis vrei bani. Foarte bine. Cu cât te mulțumeşti? Am în casă douăzeci de lire. Ți le pot da. Ar trebui să-ți ajungă o săptămână, până dai toată băutura pe gât.

El făcu un pas spre ea. Ea se îndreptă spre uşă.

— Casa e plină de slugi. N-am decât să-i chem şi te vor azvârli afară din casă, aşa că te rog să nu mă atingi.

— El este aici?

— Cine?

— Luminăția Sa...

El îşi duse mâna la gură să ascundă un rânjet neghiob apoi coborî glasul, făcând un semn din cap spre uşă.

— L-am băgat în sperieți, i-am văzut avocatul. Să nu ajungem la tribunal, ei aşa zic.

— Vrei să spui că ai vorbit cu Adam?

El rânji iar şi-i făcu cu ochiul. Apoi cu o solemnitate de bețivan flutură un deget, alegându-şi cuvintele cu grijă.

— Am vorbit cu unul de-şi zice trezorier, nu-mi aduc aminte cum îl cheamă, dar i-am spus toată tărăşenia. I-am povestit pe-ndelete cum ne pupam şi pipăiam în casa din ulicioară, cum te încurcaseşi mai întâi cu tipograful, ca să nu-l mai pun la socoteală şi pe taică-tău vitreg. I-am spus cum l-ai făcut pe frate-meu să-şi pună capăt zilelor, cum ai tocat toată averea lui şi pe a mea, şi apoi ai şters-o cu restul, când eram pe moarte. Individul

părea foarte recunoscător şi politicos. Şi-a exprimat profunda compasiune şi a zis c-o să-l avertizeze pe Luminăția Sa să nu mai fie dus de nas pe viitor.

Ea-l chemă pe Pierson.

— Condu-l pe omul acesta până la uşă.

— Nu aşa iute, zise el. Mai am ceva de zis.

— Am auzit destule.

— Mi-am mai amintit o grămadă de trebuşoare. Cum ai făcut-o pe soră-ta, fiica lui Bob Farquhar, să-şi pună şorț şi să-ți fie bucătăreasă. I-am spus că maică-ta închiria camere mobilate, în spatele cărora se ascundea altceva. Da, da, era foarte recunoscător, nota totul, scria toate amănuntele într-un carnețel. „Mulțumesc, domnule Clarke, toate astea au picat la țanc."

Pierson şi valetul erau acolo, auziseră tot ce spunea. O priveau cu ochii mari şi-i aşteptau ordinele.

— Luați-l de aici.

Nu a urmat nicio încăierare, nimic deosebit. N-a fost nevoie să-l ducă pe sus ca pe nevasta cărbunarului. El îşi târî picioarele prin vestibul, păşind nesigur, înclinându-se, rânjind, cu pălăria boțită în mână.

— Te aştept duminică să vii cu copiii. Se apropie aniversarea nunții noastre. O să facem obişnuita petrecere de familie. Ți-aminteşti cum era în Golden Lane?

Îi dădură un brânci pe scări în jos. Uşa de la intrare se închise. Pierson, evitând s-o privească, se duse cu valeții înapoi în bucătărie. Când se întoarse, ea îl văzu pe duce în capul scărilor.

— Am scăpat de el.

— Am văzut.

— Nu era doar beat, ci şi nebun.

— Mi s-a părut destul de lucid.

— Pentru cine stă să-l asculte... Dar unde te duci?

— Am comandat să-mi vină trăsura. Nu dorm aici diseară.

— De ce nu?

— Mă scol devreme. Trebuie să ajung la Windsor la

zece şi jumătate.

— Nu mi-ai spus nimic până acum.

— Am uitat.

Între ei nu mai exista nicio comunicare, doar politeţe goală, formală. El îi atinse mâna cu buzele înainte de plecare şi mormăi ceva despre masă vineri. Ea auzi trăsura depărtându-se şi cu inima ca de plumb urcă sus. Se privi în oglinda din dormitor. Ochii erau îngrijoraţi, cu privirea fixă, fără strălucire. Între nas şi gură se formaseră două cute care-i trădau neliniştea. Peste o săptămână era ziua ei de naştere. Împlinea treizeci de ani. Şedea în faţa oglinzii netezindu-şi cutele. Nu avea cu cine vorbi, nici măcar cu Martha.

În dimineaţa zilei de unsprezece primi un bileţel. Era scris de mâna ducelui şi suna aşa: „Adam o să treacă pe la ora şase.” Doar atât. Nicio vorbă din care să înţeleagă cu ce treabă venea. Ea nu ieşi toată ziua din casă. Stătea şi aştepta. Apoi, pe măsură ce trecea vremea, se apucă să bântuie prin camere. Mai întâi în ale copiilor, ordonate căci ei lipseau. Camera lui Mary (care avea aproape treisprezece ani) era sumbră, plină de biblii şi icoane de sfinţi, căci ea trecea prin faza religiozităţii. Camera lui Ellen (care avea zece ani) era mai copilăroasă: o coardă de sărit, două volume de versuri (romantice) şi deasupra patului un portret mare în culori al ducelui rupt dintr-un ziar şi prins cu capse. Camera lui George era plină de cutii de vopsele şi bile, soldaţi cu capete sparte şi membre rupte. Şi aici era un portret al ducelui, călărind un bidiviu, alături de un tablou reprezentându-l pe George însuşi, în uniformă de cadet, precum şi şcoala militară de la Chelsea, cu băieţii făcând instrucţie.

La uşa de intrare răsună clopotul. Ea coborî grăbită scările. Nu era Adam, ci Will Ogilvie. Vorbiră de una, de alta. Ea nu pomeni nimic despre cele întâmplate sau despre ceea ce s-ar putea întâmpla. I se păru că el o priveşte atent, că aşteaptă ceva, dar ea se strădui să se poarte de parcă nu se schimbase nimic. În ultima vreme

în domeniul problemelor militare nu se mai întâmplase nimic. Afacerile le mergeau cam prost în ultimele săptămâni. El se încumetă să pomenească ceva despre avansări. Ea ridică din umeri. Nu se finalizase nimic. El nu stărui dar, în timp ce-i săruta mâna în semn de rămas bun, înainte de a coborî îi spuse ca din întâmplare, *en passant*[47]:

— Văd că doamna Carey, dansatoarea, locuieşte la Fulham.

— Ce spui? Nu ştiu prea multe despre ea. Dansează la Teatrul Regal, nu? N-am văzut-o.

— Eşti printre cei puţini. Face furori. Am înţeles că Alteţa Sa regală o cunoaşte şi că a dat chiar o petrecere în cinstea ei la Fulham Lodge.

Era o săgeată bine ţintită, în loc de rămas bun.

La şase punct apăru şi Adam. Ea aştepta în salon, îmbrăcată ca pentru masă, purtând la gât colierul de diamante pe care i-l dăruise ducele.

— Din păcate, începu el, nu am o misiune prea plăcută. Nu eu am dorit această întrevedere.

— Continuaţi, vă rog.

— Alteţa Sa regală, ducele de York, mi-a poruncit să vă aduc la cunoştinţă, doamnă, că începând cu ziua de azi legătura dumneavoastră cu dânsul trebuie să înceteze. Nu mai doreşte să vă vadă sau să vă mai comunice ceva vreodată. Este o hotărâre definitivă.

Ea simţi cum păleşte. Nu se mişcă, îşi încleştă doar mâinile la spate.

— A explicat în vreun fel Alteţa Sa regală această hotărâre?

— Nu, doamnă. A zis doar că au ieşit la iveală fapte care arată că l-aţi minţit întruna – cu privire la trecut, la familie, şi în multe alte privinţe pe care nu le mai pomenesc. Alteţa Sa regală a fost convins că sunteţi văduvă iar soţul dumneavoastră a încercat să-i intenteze proces de adulter. Acesta este doar un amănunt între

---

47 În treacăt. (fr.)

multe altele. Şi apoi risipa pe care o faceți şi solicitările repetate de bani l-au exasperat într-atât încât nu mai vrea să le suporte.

— Dar tot ce am cheltuit, am cheltuit pentru dânsul. Pentru dânsul am luat şi casa aceasta şi cea din Weybridge.

Adam ridică mâna s-o întrerupă.

— Iertați-mă, doamnă, vă rog, fără explicații. Alteța Sa regală mi-a poruncit să vă mai spun că dacă vă comportați cum trebuie, este dispus să vă acorde o alocație de patru sute de lire pe an, plătibilă în rate trimestriale. Dar consideră că nu are niciun fel de obligație să o facă, este un simplu act de generozitate din partea sa şi suma va fi imediat retrasă, dacă va considera că este cazul.

Ea îl privi cu ochii mari, consternată. Patru sute de lire? Păi doar datoriile ei se ridicau la aproape patru mii... Şi numai la Weybridge îmbunătățirile făcute la sugestia şi la insistențele lui costaseră cel puțin două mii. Ferma, grădinile...

— Ați înțeles greşit ordinele, pesemne, spuse ea. Alteța Sa regală îmi cunoaşte greutățile financiare. Nu ar fi putut sugera niciodată doar patru sute de lire pe an, un sfert din suma pe care o plătesc pentru simbriile şi livrelele slugilor.

— Patru sute este suma, repetă Adam. Cât despre datoriile făcute, Alteța Sa regală nu este dispus să le recunoască. Va trebui să le achitați cum vă pricepeți, vânzând ceea ce se găseşte în casă.

Ea încerca să gândească, să facă planuri, să scruteze viitorul. Unde o să locuiască, ce i se va întâmpla? Şi George, şi şcoala militară, ce o să fie cu George?

— Dar fiul meu, spuse ea, ce o să se aleagă de fiul meu? Alteța Sa regală mi-a promis c-o să-l trimită la învățătură. Acum este la şcoala din Chelsea şi peste un an sau doi este programat la colegiul din Marlowe. Numele lui este acceptat, am vorbit cu comandantul şcolii.

— Îmi pare rău, doamnă, dar nu am primit instrucțiuni în privința fiului dumneavoastră.

Încetul cu încetul începu să-şi dea seama cum stăteau lucrurile. Trebuia să le spună slugilor că le plăteşte simbria şi că le dă drumul să plece. Trebuia să plătească datoriile la furnizori, să dea jos perdelele, să ruleze covoarele, să expedieze caii şi trăsurile. Şi în mijlocul acestui haos nebun, va fi nevoită să-şi anunțe prietenii şi familia că toată povestea se isprăvise... Să accepte privirile compătimitoare, mila falsă, nesinceră, zâmbetele batjocoritoare, ascunse în spatele mâinilor batjocoritoare...

Ea spuse:

— Trebuie să-l văd pe Alteța Sa regală. Nu mă poate părăsi aşa, fără o vorbă.

Dintr-odată o cuprinse panica. În jurul ei era haos, universul se dezagrega.

— Doamnă, Alteța Sa regală refuză orice întrevedere.

El se înclină şi plecă. Ea nu încercă să-l rețină. Stătea aşezată la fereastră şi tremura. Se gândea:

— Nu poate fi adevărat. Totul este doar un vis urât. Ori minte Adam, i-a forțat cumva mâna. O să vină diseară şi o să-mi explice. O să vină îndată. Mi-a spus „la masă, vineri”, nu-şi calcă el cuvântul. Ultimul lucru pe care mi l-a spus a fost „la masă, vineri”.

Ea stătea în continuare în salon, aşteptând. Se făcu şapte, apoi opt. Nu se auzea niciun tropot de cai apropiindu-se. Sună clopoțelul, să vină Pierson.

— Pierson, s-a ivit probabil o neînțelegere. Trimite pe cineva până la Portman Square şi află dacă Alteța Sa regală ia cina acolo. Spune-i bucătarului să păstreze mâncarea caldă.

Era un pretext stângaci, menit să salveze aparențele, atât pentru ea cât şi pentru ei. Se simțea ceva în atmosferă şi ei o ştiau. Nu le întrece nimeni pe slugi când este vorba să intuiască o amenințare sau o catastrofă.

Pierson se întoarse.

— Iertați-mă, doamnă, nimeni nu ştie nimic. Servitorii din Portman Square credeau că Alteța Sa regală este aici. Nu a comandat masa acolo, probabil vine aici. Pesemne că Alteța Sa regală a fost reținut la Horse Guards.

Reținut? Aiurea! Se dusese la teatru, mai mult ca sigur. Se dusese la Fulham Lodge, să pregătească dormitorul. Papucii puşi bine, parfumul pe masa de toaletă, perne gemene după draperiile patului.

— Pierson, mai trimite pe cineva, puțin înainte de nouă. S-ar putea să ai dreptate şi să fi fost reținut.

La nouă şi jumătate Pierson veni la ea.

— Alteța Sa regală s-a înapoiat în Portman Square. Erau cu dânsul domnul Greenwood şi domnul Adam. S-au aşezat la masă. Servitorul Alteței Sale regale m-a rugat să vă dau asta.

El îi înmână un plic şi ea îl rupse, ca să-l deschidă. Era scrisul ducelui, dar nu şi stilul lui. Stilul era pompos, oficial. Era o scrisoare de jurist, formulată în termeni legali.

„Este cazul să-ți rememorezi împrejurările care m-au pus în situația de a-mi consulta avocatul în vederea unui proces cu care eram amenințat din pricina dumitale. Rezultatul acestor investigații m-au îndreptățit să-mi formez o părere nefavorabilă despre comportarea dumitale. Nu mă poți acuza deci că iau o hotărâre nechibzuită sau pripită în ceea ce te priveşte. Dar după dovezile care mi-au fost aduse la cunoştință în ultima vreme şi pe care nu este cu putință să le conteşti, sunt dator față de reputația şi poziția mea, să-mi mențin hotărârea luată şi pe care n-o mai pot retracta. O întrevedere n-ar fi decât un prilej de neplăceri pentru amândoi şi nu ți-ar aduce niciun folos. De aceea sunt nevoit să o refuz.”

Panica şi spaima îi dispăruseră pe dată şi în locul lor o cuprinse un fel de furie. Ea alergă la etaj, înşfăcă o

pelerină, şi-o aruncă pe umeri şi deschise uşa de la intrare. Era o seară caldă de mai, apusul de soare aurea cerul. Ea alergă tot drumul de la Gloucester Place la Portman Square. Nu-i păsa că o vedea lumea, că se întorceau capetele după ea. Nu avea decât un gând în minte – să-l vadă, să dea ochii cu el. Nu avea însă rost decât după ce plecau Greenwood şi Adam. Ea se proțăpi într-un colț din Portman Square, de unde putea să vadă portalul cu coloane şi să urmărească fereastra în evantai. Trecu o oră. Nu-i păsa. Aştepta. Creadă ce-or vrea trecătorii.

În cele din urmă în prag apărură nişte siluete neclare, care-şi luau rămas bun. Amurgise şi întreaga piață era cufundată în umbră. Nu trecu mult şi caleaşca lui trase în fața intrării. Asta era dovada. În această seară nu-l aştepta un pat solitar în Portman Square, ci o saltea de puf de zece picioare[48], la Fulham. Ea străbătu piața. Prin uşa de la intrare care tocmai se deschidea, îi văzu servitorul cărându-i catrafusele. Ea urcă treptele şi păşi în vestibul.

— Bună seara, Ludovick.

Servitorul tresări şi bâigui:

— Bună seara, doamnă.

— Unde este Alteța Sa regală?

— Nu pot ca să ştiu, doamnă.

Palid şi speriat, el îşi îndreptă privirile spre scară. Ea apucă trena rochiei şi urcă, strigând cu voce limpede şi sonoră:

— E totul pregătit pentru zbenguială la Fulham?

Un valet pe care nu-l văzuse niciodată apăru dintr-o cameră de dormit.

— Dă-te la o parte să trec.

Ea îl împinse şi bărbatul, prea surprins ca să o oprească, o lăsă să treacă.

— Deci acesta este dormitorul de burlac. Mă bucur să-l văd.

---

[48] Trei metri.

Ea stătea în uşă, zâmbind, înfăşurată în pelerină. Ducele se aplecase să-şi schimbe pantalonii, cu un picior în aer şi laba sprijinită de scaun.

— Te-am prins cu pantalonii în vine. Îţi cer iertare. Dar la urma urmei, nu este prima oară. Aşa te-au văzut şi francezii în Olanda. Şi în Flandra, dacă nu mă înşală memoria.

El apucă un halat, cu chipul roşu-pământiu. Ea trânti uşa şi se rezemă de ea râzând.

— Doamne, nu roşi din cauza mea. Sunt obişnuită cu izmenele. Perechea asta am mai văzut-o de cincizeci de ori în Gloucester Place, frecată de spălătoreasă şi pusă la uscat. Ei, închin pentru petrecerea de astă-seară.

Ea schiţă din mână gestul de a bea. El îşi trase pe el halatul şi-şi recăpătă aerul demn.

— Te implor, spuse el cu voce înceată şi iute. Pleacă imediat din această casă, înainte să te zvârle afară servitorii mei. De dragul trecutului şi a tot ce am fost unul pentru altul.

— „De dragul trecutului”, îl maimuţări ea. Ce mai memento! Eu să ţin minte iar domnia ta să-ţi iei tălpăşiţa şi să uiţi. Doamne, ceva, ceva tot o să-ţi mai aminteşti, chiar acum. Cel puţin masa ai luat-o, aşa mi-a spus servitorul, şi deci nu va mai fi nevoie să înfuleci mâncarea care aşteaptă la Fulham. Supă rece, dacă-mi aduc bine aminte şi friptură de oaie. Oare doamnei Carey îi place mielul cu spanac? Patiseria tare sau pufoasă? Sau n-are curaj să mănânce? Îmi pare bine că face faţă greutăţii domniei tale. O să-i facă bine la antrenament. Dacă o să facă piruete în aşternut, o să facă praf cearceafurile.

— Luaţi-o de aici, le spuse el valeţilor.

Doar cu câteva zile înainte folosise şi ea aceleaşi cuvinte. „Luaţi-l de aici!” spusese ea în Gloucester Place. Victima fusese Joseph. Şi personalul o ascultase. De data aceasta ea stătea singură în capul scărilor. Nimeni n-o atinse. Zâmbind se înclină în faţa ducelui şi-i făcu o reverenţă pentru ultima oară.

— Plec. Dar un lucru îți spun. Dacă o să-ți retragi protecția față de George, față de copii – eu nu contez, pot să-mi port şi singură de grijă, sunt doar femeie –, o să ai de suferit şi o să regreți amar. O să am eu grijă ca posteritatea să-şi amintească de numele domniei tale ca de ceva urât mirositor. Ține minte... Ei, îți urez succes.

Ea coborî scările fluturând din mână către servitori şi traversă piața. Propria ei casă era cufundată în întuneric, luminile erau stinse. Ea bătu şi sună de trei ori, nu-i răspunse nimeni. Şobolanii părăsiseră corabia care se scufunda? Ridică din umeri. Nu trecu mult şi auzi un tropot de cai – caleaşca se îndepărta de Portman Square. Noaptea era tăcută şi caldă iar stelele străluceau.

Opt

Reacţionă rapid şi neaşteptat. Consideră că nu se întâmplase nimic. După cinci ore de somn agitat i se părea că totul se petrecuse în vis iar Adam era o piază rea care intervenise între ei. Ea putea lămuri totul. O nouă întrevedere – hai să uităm tot ce a fost noaptea trecută – va înlătura toate neînţelegerile şi greşelile. El nu credea ce spunea – ea o să-l recâştige. Expedie bileţele la Portman Square, la Fulham, vineri la Oatlands, chiar şi la Windsor. Ca răspuns primi două fiţuici laconice.

„Dacă ar fi cât de cât de folos pentru oricare dintre noi, n-aş sta pe gânduri nicio clipă să-ţi îndeplinesc dorinţa de a mă vedea; dar întrucât în împrejurările de faţă cred că o întâlnire ar fi penibilă pentru amândoi, mă văd nevoit să nu o accept.”

Stilul nu-i aparţinea, era tot cel al lui Greenwood. Greenwood şi Adam stăteau amândoi în spatele lui.

„Îţi împărtăşesc pe de-a-ntregul sentimentele referitoare la copii dar nu mă pot angaja să fac ceva de care nu sunt sigur. În privinţa casei de la Weybridge, cred că cel mai bine ar fi să-ţi duci mobila de acolo.”

Şi să elibereze casa pentru doamna Carey? Era prea mare distanţa de la Oatlands la Fulham Lodge?

Stătea aşezată ţinând bileţelele în mână. Gata cu amăgirea. Nu fusese un vis. Pur şi simplu intrase şi ea în rândul amantelor de care se lepădase, a femeilor care-l slujiseră un timp şi al căror timp trecuse. El nu avusese

bărbăția să i-o spună deschis. De aceea folosise pretextul neîntemeiat al cercetării comportării ei şi falsele acuze ticluite de Adam, pentru a-şi linişti conştiința. O femeie care nu-ți place devine o povară. Afară cu ea... şi cu cât mai repede cu atât mai bine... Alta la rând. Dacă vrei să ceri satisfacție, n-ai decât să-ți chemi un avocat – dar atrage-i atenția să aibă grijă înainte să atace. Un prinț de sânge regal nu se lasă şantajat. Avocatul şi clienta pot nimeri în puşcărie. Aşa că... nu-ți rămâne decât să te împaci cu soarta şi să zâmbeşti grațios, dacă nu vrei să te trezeşti la Newgate... ai de ales.

Ea puse bilețelele alături de alte o sută, toate scrisori de amor legate cu fundă roşie, apoi trimise după domnul Comrie, avocatul ei consultant. Ea îi mărturisi tot adevărul (îl cunoştea prea bine ca să-i cerşească mila) şi apoi zise:

— Pot să cer reparații, să revendic ceva?

— Nici pomeneală. Nu ați făcut nicio convenție în scris.

— Dar făgăduielile lui? Numeroasele lui jurăminte că nimeni şi nimic nu ne va despărți şi că dacă mi se va întâmpla ceva o să aibă el grijă de copiii mei?

— Promisiuni verbale doar. Niciun act doveditor.

— I-am păstrat toate scrisorile. Le am aici, se pot vedea.

El clătină din cap, îşi țuguie buzele şi refuză.

— Corespondența intimă între un bărbat şi amanta lui, fără nicio promisiune de instituire de ajutor bănesc, pensie alimentară sau rentă anuală, nu are nicio valoare la tribunal. Regret, doamnă Clarke, nu puteți primi reparații. Singurul lucru pe care-l pot face este să mă duc la domnul Adam şi să ne înțelegem cu privire la plata rentei anuale. Patru sute pe an reprezintă puțin lucru după luxul cu care ați fost obişnuită, dar, fireşte, n-aveți ce face. Trebuie să vă mărginiți la atât.

— Şi cu datoriile ce fac? Cine mi le plăteşte? Chiar dumitale ți-s datoare cel puțin o mie de lire.

— Alteța Sa regală v-ar putea permite să vindeți casa. După părerea mea, face vreo patru mii de lire. Cu această sumă, o parte din datorii ar putea fi achitate.

— Şi scrisorile?

— Ce scrisori, doamnă Clarke?

Ea arătă spre teancul legat cu panglică.

— Scrisorile astea de amor. Astea cam cât valorează? Să ştii, domnule Comrie, că nu sunt doar aiureli pasionate. Alteța Sa regală era adesea cam nechibzuit. Pomeneşte aici despre Maiestatea Sa şi despre Regină, despre prințul şi prințesa de Wales, despre ducele de Kent. Mă bate gândul că dacă le-ar citi familia regală...

Domnul Comrie arboră un aer grav. Ridică mâna.

— Vă sfătuiesc să le ardeți şi încă neîntârziat. Orice încercare de amenințare la adresa Alteței Sale regale sau a oricui din familia sa ar reprezenta un adevărat dezastru pentru dumneavoastră şi copiii dumneavoastră. De acest lucru vă pot încredința fără urmă de îndoială.

Minte de avocat! Perfect, n-o să mai insiste. N-o să mai pomenească nimic de asta, dar scrisorile le va păstra.

— Mulțumesc, domnule Comrie. Mă bizui pe dumneata. Deci te duci chiar acum la domnul Adam?

— O să-l văd azi. Ce planuri aveți până una alta? Aveți de gând să mai stați aici?

Ce planuri? Ea nu mai avea planuri. Universul ei se prăbuşise. Nu era însă cazul să ştie şi domnul Comrie cum stăteau lucrurile. El se ocupa de finanțele ei, n-avea treabă cu sentimentele-i rănite, cu mândria-i călcată în picioare, cu simțul de dreptate ultragiat.

— Cred că o să plec din Londra, să stau la nişte prieteni.

Abia acum se gândi ea, o să vadă care-i sunt adevărații prieteni. Câți dintre adulatorii ei se vor dovedi statornici? Sau poate dăduseră fuga cu toții la Fulham. N-o să treacă nici măcar o săptămână, atât cât să aibă timp zvonul să se împrăştie. Bâz... bâz... ai auzit?... e

adevărat... Alteța Sa regală i-a dat papucii... așa-i trebuie prăpăditei ăleia, era şi timpul să-şi ia tălpăşița... toate târfele au momente de glorie şi ale ei se cam duseseră.

Va strânge covoarele, va pune un anunț „De vânzare”. Să nu lase să se vadă cât de mult o durea asta, ce însemna pentru ea să-şi piardă reputația, poziția, stilul de viață şi favorurile de care se bucurase. Şi unde mai pui că pierduse un bărbat care era şi prinț. Pe o pernă regală, şi îmbrățişările aveau mai mare preț. Şi apoi traiul împreună cu un bărbat – fie el prinț sau nu – dădea naştere la anumite sentimente. Schimbătoare, trecătoare, durabile, ce mai conta? Toți oamenii simțeau la fel, timp de trei ore sau de trei ani. Dar după trei ani, individualitatea cuiva, chiar şi pigmenții, lăsau urme. Nu mai aveau secrete mâinile şi coapsele şi umerii celuilalt, toanele sau buna dispoziție la micul dejun. Râsetele fără motiv după miezul nopții, intimitatea fără rețineri, mândria posesiunii, senzația de căldură la inimă, conştiința că „Bărbatul acesta este al meu”. Se isprăvise cu toate acestea. Ea fusese zvârlită afară din pat, ca o amărâtă de rândăşoaică. Trebuia de aceea să se prefacă, să arate tuturor că nu-i pasă, să ridice din umeri indiferentă, să debiteze minciunile cele mai sfruntate, dacă aşa îşi putea ascunde ruşinea.

— Alteța Sa regală s-a înglodat în datorii. (E bine să presari puțin adevăr într-o minciună gogonată). Eu n-am inima să-i fiu o povară, aşa că am de gând să mă mut din Gloucester Place, să vând cea mai mare parte din mobile şi restul să-l pun la păstrare. Voi face acelaşi lucru la Weybridge. Nu-i mai dă mâna să le întrețină. Este foarte trist pentru amândoi, dar aşa e mai bine. O să mă retrag la țară cu copiii şi când lucrurile se vor îndrepta o să mă întorc la Londra. Bietul de el, nici nu-şi mai vede capul de treabă cu războiul ăsta blestemat, aşa că-şi petrece şi nopțile la Horse Guards. Nici n-am mai dat ochii cu dânsul.

Dacă va repeta asta destul de des, o să ajungă să

creadă şi ea că-i adevărat. La fel o să creadă şi prietenii ei, sau cei care de fapt contau – familia şi în special maică-sa şi Charley. Şi Bill, în caz că i-ar spune „Ți-am spus eu. Te-am prevenit de nenumărate ori. Ştiam că aşa se va întâmpla”. Şi apoi îi va oferi din nou căsuța din Uxbridge, modest şi timid dar parcă mai încrezător, „Asta-i tot ce pot face pentru moment, dar mai târziu...”.

Bill trebuia să afle ultimul. Cu cât îți este prietenul mai aproape, cu atât te ruşinezi mai tare. Află cu uşurare că urma să plece la Buenos Aires cu corpul expediționar, la începutul lui iunie. O să fie destul timp să-i spună când se va întoarce.

Copiii... Cum o s-o scoată la capăt cu copiii? Mary, la treisprezece ani, avea intuiție, iar Ellen la zece, era curioasă şi ageră. Era bine la micul pension al lui May Taylor, dar trebuia să se gândească la vacanțe, să facă aranjamente, să ticluiască răspunsuri la întrebări. La „Dar de ce trebuie să ne mutăm din Gloucester Place?” va răspunde fireşte „Londra este prea costisitoare, iubiților. O să ne facă bine la toți să ne retragem la țară.” Când va fi cazul, o să facă ea rost de casa cuiva, cu împrumut.

Irlanda. Ce-ar fi să meargă în Irlanda, la familia Fitzgerald? Atât tatăl cât şi fiul îi juraseră prietenie veşnică.

— Dacă o să ai vreodată nevoie de ajutor, o vorbă doar să spui... Ea tatonă terenul şi constată că, la o adică, dintr-odată Canalul Saint George[49] devenea o barieră de netrecut.

Cei doi o asigurară solemn de prietenia lor dar îi prezentară şi o grămadă de scuze: clima din Irlanda era atât de umedă că n-o să-i placă sigur, soția lui Jamie Fitzgerald era cam dificilă şi Willie muncea din greu şi viața punea probleme şi aşa mai departe. Poate că o să se vadă la toamnă?

Cu alte cuvinte, doamnă Clarke, nu-i nimic de făcut.

---

[49] Braț de mare care separă Irlanda de Țara Galilor.

Cel puţin nu pentru moment. Un membru al parlamentului trebuie să fie atent la ce face, chiar dacă este irlandez şi radical. Timpul va arăta însă încotro bate vântul. Ea-şi aminti de scrisorile pe care i le scrisese Jamie Fitzgerald după ce dăduse peste cap trei pahare de Porto în Gloucester Place, precum şi de lucrurile pe care i le şoptea la masă. Nu era de mirare că nevastă-sa era „dificilă”, nu o surprindea deloc. Ce-ar zice dacă i-ar citi şi scrisorile, care se aflau toate într-o cutiuţă drăguţă, legate cu şnur. Cine oare-i mai jurase credinţă şi prietenie? Will Ogilvie, dar nu cu mâna la inimă. Ca de la bărbat la bărbat, ca între parteneri de afaceri. Afacerile se duseseră de râpă. Se aştepta la o despărţire rece. Pe alţii îi putea prosti, pe Will însă nu-l putea duce.

El trecu pe la ea, civilizat şi dezinvolt ca de obicei, chiar în dimineaţa în care se chinuia să se hotărască ce să vândă şi ce să păstreze din mobile.

— Nu intra în panică, îi spuse el calm. Păstrează ce-i mai bun. Bunurile materiale sunt o investiţie şi o să ai nevoie de ele. Aruncă boarfele, fleacurile ieftine care-ţi iau ochii. Pentru moment au o anumită valoare, legate de notorietate şi se vor vinde bine.

Ea îl privi cu atenţie. Nu-şi schimbase deloc felul de a fi şi spuse:

— Nu credeam c-o să te mai văd pe aici. Mi-am închipuit că te-ai mutat şi dumneata la Fulham.

— N-am ce face acolo, replică el. Ea nu e ce-mi trebuie. N-o să dureze prea mult. Îi dau cam şase luni.

— Şi după aceea?

— Adevărul este că tot pe dumneata mizez. Cred că este foarte posibil să-l recâştigi.

I se putea schimba iar soarta. Simţi cum îi năvăleşte speranţa în suflet.

— Ce te face să crezi aşa ceva? Ai auzit vreun zvon?

— Doar că Adam şi Greenwood au fost cei ce ţi-au venit de hac. Erau bineînţeles la curent cu ceea ce făceam noi. Afacerile noastre le stricau propria piaţă aşa că era necesar să dispari. Lucrurile se pregăteau de

câteva luni, încă de când a preluat Gordon de la Clinton problemele de secretar militar. Şi de altfel chiar Adam i-a făcut cunoştinţă Alteţei Sale regale cu doamna Carey. Ea are un creier de găină, aşa că nu reprezintă un pericol.

— Dar ducele o iubeşte, Will?

— Este doar un foc de paie. Un stimulent pentru un om istovit. El se speteşte muncind. Şi este şi foarte sensibil la critici. Nici nu ştie câte i se pregătesc. Aşteaptă şi ai să vezi. Urmăreşte dezbaterile din Parlament în sesiunea care se apropie. Whigii sunt hotărâţi să ia capul cuiva şi cine altul este mai potrivit decât comandantul suprem al unei armate tot mereu pe drumuri?

Vârtejul din gândurile ei se potoli dintr-odată. Will vedea lucrurile realist, era cu picioarele pe pământ. Ştia să pună degetul pe rană, fără menajamente. Se deosebea ca de la cer la pământ de Bill, cu inhibiţiile lui morale. Will n-o să-i ofere nici compasiune, nici o căsuţă la Uxbridge, dar în schimb o s-o facă să-şi îndrepte umerii cocârjaţi şi o să-i tragă şi un picior în fund.

— Perfect, spuse ea. Dumneata şi cu Tom Taylor m-aţi vârât în asta. Care-mi este cota?

Ea întinse o mână de expert şi-i pipăi faţa, atinse cutele adâncite de lipsa somnului.

— Vrei adevărul gol-goluţ?

— Pentru Dumnezeu, sigur că da. M-am săturat până peste cap de linguşitori.

— Atunci părăseşte scena un an şi odihneşte-te. Un chip schimonosit de griji este o calamitate pentru o femeie, mai ales dacă se bizuie pe farmec şi umor, ca dumneata. De fapt nu ai nicio trăsătură perfectă. Expresia ochilor face toate paralele.

— Şi ce-mi propui, o mănăstire?

— Nu. Să te plictiseşti timp de şase luni şi să dormi singură. Doar dacă nu ai cumva vreun amorez la îndemână, pe care să-l chemi când ai chef, să te distreze din când în când. Nu-ţi face griji cu cheltuielile. Jocul merge mai departe.

Ea îl privi şi zâmbi.

— Ți-ai greşit meseria. Ar fi trebuit să te faci medic şi să pregăteşti leacuri. Unei femei trecute de treizeci de ani nu-i trebuie pilule, ci şampanie. Cum merge mai departe jocul? Unde şi când?

— Despre ruptură se bârfeşte doar, zvonul nu s-a răspândit încă. Plevuşca tot mai crede că te bucuri de influență. Avansările în grad ies din discuție, dar mai există o grămadă de departamente ale guvernului la care am relații. Poți prosti clienții dacă ai un sprijin regal. Banii vor veni tot la dumneata, să n-ai grijă. Şi când doamna Carey o să iasă din cursă şi o să fii iar în formă, o să vedem cum stau lucrurile. Apropo, i-ai păstrat scrisorile?

— Pe toate.

— Deşteaptă fată! S-ar putea să avem nevoie de ele. Ține-le sub cheie. Până una alta, dacă ai whigi printre prietenii dumitale, ține-te de ei şi părăseşte-i pe tory. Coaliția actuală n-o să mai țină încă un an.

— Doar nu vrei să spui că whigii o să intre în guvern? Regele nici nu vrea să audă de ei.

— N-o să „intre”, cum spui dumneata, dar ca opoziție puternică pot fi foarte incomozi. Vor dezgropa orice scandal care le va fi util. În acest caz, dumneata şi cu mine ne-am putea folosi de ei. Dar să lăsăm asta pentru moment. Mergem din aproape în aproape. Am înțeles că avocatul Comrie te reprezintă oficial şi că a stors tot ce se putea de la Adam şi Greenwood et Co?

— Patru sute pe an şi contractul pentru casă. Nimic mai mult.

— Cam cea mai proastă afacere pe care o poate face o femeie şi, de altfel, tipică pentru generozitatea regală. Şi fiindcă veni vorba, nu eşti numai dumneata în situația asta. Prințul de Wales trăieşte acum cu Lady Hertford şi Maria Fitz a slăbit vreo paisprezece livre[50].

— Tot la ea se va întoarce până la urmă. Aşa a făcut

[50] Peste şase kilograme şi jumătate.

mereu. L-a cucerit de tânăr. Cred că este singura explicaţie.

— Aiurea. Cu cât e fructul mai fleşcăit, cu atât se sfărâmă mai tare în cădere. Dacă n-o să-l recâştigi pe York, o să-i găsesc un înlocuitor. Mai sunt încă cinci fraţi şi toţi sunt foarte viguroşi.

— Mulţumesc. Cine s-a fript o dată... M-aş mulţumi şi cu un pair. Mi-amintesc ce mi-ai spus despre whigi. Îl cunoşti pe lordul Folkestone?

— William Pleydell-Bouverie, lordul radical? Şi-a petrecut tinereţea în Franţa şi vorbeşte ca un revoluţionar. L-am întâlnit de două sau trei ori. Violent dar fermecător.

— Acum câteva săptămâni mi-a făcut o vizită în lojă, la teatru, înainte să se întâmple toate acestea Nu m-am mai gândit la el de atunci, dar ne-am înţeles bine... Mi s-a părut foarte atrăgător.

— Ţine-l agăţat, dacă poţi. S-ar putea dovedi un aliat preţios. Ce alţi admiratori ţi-ar mai sări în ajutor? Cred că onorabilul Dowler este prin preajmă?

— Bill pleacă la Buenos Aires aşa că iese din discuţie. Mai este Coxhead-Marsh din Essex, dar are pe cap şi o nevastă, ca mai toţi de altfel. Este putred de bogat şi m-ar putea ajuta. Aş putea mucezi lângă el vreo şase luni. Echipa irlandeză mi-a tras clapa, căci altminteri m-ar fi amuzat Dublinul. Pot să găsesc şi pe loc ceva. Fiul generalului Manners, Russell Manners, alt parlamentar, se dă de ceasul morţii să mă servească. Casa lui din Old Burlington Street îmi stă la dispoziţie.

— N-o scăpa din mână, dragă, dacă-i goală.

— Păi nu e. Asta-i problema. El pretinde să fie de faţă şi să-şi ia răsplata.

— Ai putea invoca starea nervilor.

— Trei nopţi da, dar nu cincisprezece. Mai degrabă îl suport, cu fornăit cu tot, decât să-mi storc creierii să găsesc pretexte paisprezece zile... Da, Burlington Street

ar putea să-mi servească drept *pied-à-terre*[51].

Şi mai are şi un cumnat bogat, pe nume Rowland Maltby, care-i girează toate facturile şi este negustor în City în Fishmongers' Hall. Am putea face bani prin intermediul lor. Ei cunosc o grămadă de oameni care au toţi relaţii.

— Dă-i bătaie. Temperatura e-n creştere.

— Doamne, era să-l uit pe lordul Moira... care-i ca ceara în mâinile mele, sau era când l-am văzut în aprilie. Două luni pot aduce schimbări. Dar cu el totul s-a desfăşurat corect, fără zbenguieli. I-a plăcut de George şi s-a jucat cu soldăţeii lui. Cred că pot să-l duc de nas cu o poveste lacrimogenă, „biată femeie la ananghie".

— Păstrează-l în rezervă, Mary Anne. Să-l ţii ca ultima carte din pachet.

— Dacă voi da greş cu ceilalţi?

— După ce le-ai stors şi ultima leţcaie. Acum urmează-mi sfatul şi destinde-te. Pleacă din Londra. Timp de şase luni să nu te mai gândeşti la Alteţa Sa regală. Asta-i tot ce-ţi cer.

Ciudat cât de mult îi ridică moralul vizita lui. Înainte se simţise fără rost şi apatică şi nu întrezărea nicio soluţie. Nu mai avea pic de curaj, nici urmă de speranţă. Acum după ce pălăvrăgise cu el, începuse din nou să cânte. Îi dispăruse deznădejdea, aruncase posomoreala pe fereastră. Ghinionul era un drăcuşor pe care trebuia să-l scuipi, să-l baţi şi să-l învingi. Norocul – un spiriduş bun de prins, de ţinut şi de păstrat. Viaţa – o aventură, un aliat, nu un adversar. Se mişca printre bunurile proprii cu capul limpede, calmă, fără sentimentalisme, triând ce era de valoare şi ce nu.

— Astea sunt de dat, şi astea, şi astea la fel.

Lăsă candelabrele, lămpile şi perdelele la locul lor. Va obţine un preţ mai bun pentru casă dacă va avea accesorii.

— Dar păstrez asta, şi asta, şi cele douăsprezece

[51] Locuinţă provizorie. (fr.)

scaune.

Parcă se afla iar în Golden Lane, ca în urmă cu şase ani, cu portăreii în casă şi cu Joseph zăcând îndobitocit. Trecuseră doar şase ani? Un veac. O eternitate. Şi vina pentru asta, ca şi pentru Golden Lane, o purta tot Joseph. Joseph şi Adam i-o făcuseră, cu minciuni şi vicleşuguri.

— Da, voi vinde patul cu baldachin. O să capăt preţ bun, mai cu seamă dacă se va afla cine a dormit în el. Salteaua la fel, a văzut multe. Dar cearceafurile, nu. O să păstreze monograma.

Sentimentalism? Nu... tot la afaceri se gândea. I-ar prinde bine ducesei la Oatlands, când îşi va goli dulapurile. Dacă i le va oferi spre cumpărare, trebuia să-i dea un răspuns.

„Dacă nu vă este cu supărare, Alteţă, am nişte cearceafuri. Purtate în parte, dar în bună stare şi brodate cu monogramă. Dacă nu sunteţi de acord să le cumpăraţi, le voi oferi spre licitaţie publică la Christie, oferind toate amănuntele despre când au fost folosite ultima oară şi de cine. I-am acordat prima opţiune Alteţei Voastre, doar din delicateţe, ca să evit jignirea bunului gust”.

Făceau o sută de guinee? Ducesa se putea lipsi de această sumă. Putea cumpăra cearceafurile să le scurteze şi să le facă tivuri, pentru căţeluşii ei.

— Cât face această comodă solidă?

Nu, nu este pentru licitaţie. Se gândea la o nouă tranzacţie între patru ochi, cu colonelul Gordon.

— Având cunoştinţă că duceţi lipsă de mobilier la Horse Guard şi că din cauza războiului lipsesc şi materialele, doamna Clarke are plăcerea să vă ofere una bucată comodă mare, cu soliditatea garantată. Pentru a fi folosită de colonelul Gordon, secretar militar. S-a aflat înainte la Gloucester Place, numărul optsprezece şi a fost testată de comandantul suprem în persoană. Dacă nu se acceptă vânzarea între particulari, va fi oferită la

licitație la Christie sau la Bursa din Londra, dar la un preț dublu.

Gordon n-o să aibă curajul s-o dea din mână. Va trebui să iasă cu banii ca să mușamalizeze treaba.

Ce alte suveniruri vor scoate bani buni, făcând să se înalțe la ceruri mâini pioase și șocând ochii avizi? O cămașă de noapte abia adusă de la spălat și cam ruptă? O să i-o trimită plocon doamnei Carey, împreună cu un calup de săpun și un mosor de ață.

Reginei să-i dăruiască poate o pereche de izmene?

„Cunoscând profunda afecțiune pe care Maiestatea Voastră i-o poartă prințului Frederick Augustus, duce de York și Albany, eu, Mary Anne Clarke, cea mai devotată dintre supusele dumneavoastră, îndrăznesc cu umilință să vă trimit acest suvenir înduioșător, care a înveșmântat membrele inferioare ale fiului dumneavoastră de-al doilea, și pe care le-am găsit spre marea mea surprindere pe divanul din salon”.

Era clar că așa ceva va stârni zarvă mare la Windsor și un *frisson*[52] printre doamnele de onoare ale dormitorului regal.

Will Ogilvie avusese dreptate. Jocul mergea mai departe. Erau destui proști dispuși să plătească pentru slujbe și situații, convinși că ea trage sforile unde trebuie. Prietenul prietenului unui prieten – și banii își schimbau proprietarul. Burlington Street era centrul operațiunilor, după vânzarea casei din Gloucester Place și depozitarea mobilei. Russel Manners, parlamentar (cu o nevestică dulce la țară, pe undeva prin Țara Galilor) îi era gazdă, cu toate fornăielile lui. Când Parlamentul intră în vacanță și soții se înapoiară la neveste, ea își schimbă reședința. Stătea cam prost cu banii și avea absolută nevoie de odihnă. Suportase eroic fornăitul dar i se zdruncinaseră nervii. Într-o clipă de nebunie mâzgăli

---

52 Freamăt. (fr.)

un bilețel către duce.

„Am mare nevoie de o sută de lire ca să plec din oraş. Tot nu mi-am achitat datoriile şi creditorii mă urmăresc. Tot ce am scos din vânzarea casei s-a dus pentru plata furnizorilor mărunți. Dacă nu-mi dai o mână de ajutor, o să mă postez în pragul casei domniei tale”.

Se trezi rapid cu un răspuns şi cu două sute de lire în bancnote. Scrisoarea i-o aduse un servitor din Portman Square, care-i spuse că Alteța Sa regală era singur şi că nici domnul Adam nici domnul Greenwood nu erau cu dânsul. Deci... când nu erau de față iscoadele, îl mustra conştiința. În scrisoare spunea că nădăjduieşte că ea este bine şi că are copiii cu ea. Nu trebuia să-şi facă griji pentru George. Îi făgăduia el că şcoala îi va fi asigurată şi viitorul garantat. În ceea ce o privea pe ea şi viitorul imediat, îi punea la dispoziție o locuință de protocol care era goală pentru moment, în aşteptarea unui locatar potrivit. Putea s-o folosească ea, până ce-şi va face apariția locatarul. Casa era destul de departe de Londra, la Exmouth, dar fără îndoială aerul de mare le va face bine şi ei şi copiilor şi spera că o să stea acolo şi peste iarnă. Rămânea, sincer al ei, Frederick.

Oare Fulham începuse să-şi piardă atracția? Nu încă, constată ea. Dacă ar fi fost aşa, n-ar fi trimis-o tocmai în Devon. Cele două sute de mile[53] depărtare de Londra îi asigurau lui libertatea. Ce deosebire față de scrisorile pe care i le trimisese cu un an în urmă! Ea scoase una din pachețel, scrisă la Weymouth.

„Cum aş putea oare să-i exprim mai bine dulcei mele iubite încântarea pe care mi-a produs-o scrisoarea ei cea dragă şi frumoasă şi cât de mult m-au impresionat toate lucrurile plăcute pe care mi le spune? Milioane de mulțumiri, îngerul meu, şi fii sigură că inima mea este pe

---

[53] Trei sute douăzeci şi doi de kilometri.

deplin conştientă de afecţiunea ta şi de faptul că doar de ea depinde fericirea-mi întreagă. Etcetera... etcetera...”

Se termina cu cuvintele:

„Fii binecuvântată, scumpa, draga mea iubită. O să pierd poşta dacă mai scriu. Crede-mă că până la ultima suflare voi fi doar al tău...”

S-o pună înapoi în teancul cu panglică şi apoi în cutia neagră de tablă din fundul cufărului, pitită acolo pentru mai multă siguranţă.

Şi să plece la Exmouth, la nisip şi pistrui. Îi lua cu ea pe copii, pe maică-sa, pe Isobel şi soţul lui Isobel; era şi Charley, în permisie de boală, de la noul regiment, căci plecase de la Dragoni şi se transferase prin schimb în regimentul 59 infanterie; venea şi Mary Taylor, cu sora ei, căci terminaseră cursurile şi n-aveau unde merge în altă parte şi bietul domn Corri, căruia doctorul îi prescrisese aer de mare şi care n-avea cui să-i predea lecţii de muzică la Londra. Era şi Martha. Slavă Domnului, Martha, sătulă până peste cap de cărbunar şi bigamie, de viaţa într-o singură cameră care servea şi de dormitor la Woolwich, era gata să conducă iar gospodăria pentru cel puţin o duzină de persoane. Toată lumea era bine venită la Exmouth în casa de protocol. Manchester House era o clădire enormă. Aveau loc acolo cu toţii, iar factura pentru hrană i se putea trimite ducesei, la Oatlands... Să se odihnească, deci, să se destindă, să uite de trecut şi de viitor. Să stea la soare cât e ziulica de lungă şi să se joace cu copiii.

Şi ce se va întâmpla la iarnă, când toţi o să-şi ia tălpăşiţa şi ceaţa şi ploile din apus îi vor reduce moralul la zero? Se va duce iar în Old Burlington Street sau va merge în est, în casa închiriată de Coxhead-Marsh la Loughton?

Cel puţin unul din indivizi era cu dare de mână şi era dispus să-şi golească punga, ţinând seama de câte

făcuse ea pentru toți în trecut: slujbe, avansări, posturi obținute pe şest. Cu alte cuvinte trebuia să facă față şi să mențină mingea în joc.

Nouă

— Dacă-ți spun eu!

— Dar, dragul meu, parcă nu-mi vine să cred.

— Nu-ți vine să crezi, poate, fiindcă nu-l cunoşti pe Fane. Nu m-a putut suferi de la bun început, şi nici ceilalți. Nici n-am ajuns bine la regiment şi mi-am dat seama că am făcut o greşeală. Mi-au făcut numai zile fripte. Aveau ordin de sus, e clar ca lumina zilei. Mi s-a şoptit mie la popotă: „Fii atent, Thompson, comandantul şi-a pus în gând să te destituie”. I-am întrebat „Din ce motiv?”. La început n-au vrut să-mi răspundă, dar după ce am insistat mi-au spus: „Mare ghinion că soră-ta s-a despărțit de comandantul suprem. Numele ei este proscris la Marele Stat Major şi toți o ştiu. Cei înrudiți cu ea vor fi dați afară. Cineva a citit asta în *Decizii*, nu pot să-ți spun cine. Apoi m-am îmbolnăvit. Ştii cât am fost de bolnav... trei doctori m-au găsit inapt pentru serviciu. Am cerut permisie pe motiv de boală. Comandantul, colonelul Fane, mi-a răspuns în scris că nu-i stătea în putere să mi-o acorde şi că trebuia să fac cerere către ofițerul inspector şi să trimit certificat medical. Inspectorul se afla la Newark, eu eram la Leeds. Înnebunisem de durere, nu mai puteam zăbovi. Trebuia să plec neîntârziat la Londra ca să consult medicii cei mai buni. Aşa că am plecat ca din puşcă şi am trimis certificatul medical de cum am ajuns în capitală. Şi în timp ce tu mă îngrijeai de dublă mastoidită la Loughton şi eu îmi ieşisem din minți de durere, ei au pus la cale asta.

Îi aruncă la picioare Monitorul.

„Căpitanul Charles Farquhar Thompson din

regimentul 59 infanterie a fost suspendat”.

Ea îi privi ochii scăpărători şi mâinile tremurătoare. În fața ei nu vedea un bărbat, ci apăruse iar băiețelul de odinioară care i se plângea: „Nu-i cinstit. Vlăjganul m-a lovit. E mai tare decât mine şi m-a trântit în şanţ”. Ea îi ştergea iar nasul şi lacrimile.

„O să am eu grijă, nu te teme!” şi furioasă, clocotind de mânie, apuca obiectul cel mai la îndemână – o tigaie ruptă, un vătrai, o coadă de mătură – şi o lua la goană în ulicioară, fugărindu-l pe bătăuş. Luă Monitorul şi citi ştirea.

— Nu te necăji, Charley. O să am eu grijă să fii repus în drepturi.

— Cum o să faci? Doar nu mai ai nicio influență. Ți-ai pierdut slujba şi eu la fel. Suntem la pământ.

El se trânti pe un scaun, cu părul răvăşit. Avea tunica murdară şi neperiată, nasturii nelustruiți.

— Îți spun eu că n-am nicio şansă. Ştiu asta de luni de zile. Şi tu o ştii, dar ai încercat să te îmbeți cu apă rece. Ai stat săptămâni întregi la Exmouth, pretinzând că totul este în regulă, că Alteța Sa regală ți-a împrumutat casa pe vară şi că abia aşteaptă să se facă toamnă ca să te vadă. Şi ce s-a întâmplat când a venit toamna? Ai şters-o la Loughton, zicând că te-ai obişnuit cu aerul de la țară şi că ducele l-a rugat pe Coxhead-Marsh să aibă grijă de tine şi că Rowland Maltby şi Manners achită facturile. Ai dat ochii cu Alteța Sa regală? Nicidecum. N-ai primit nici măcar o scrisoare de la el. A rupt-o definitiv cu tine şi toți o ştiu. Şi nu s-a mulțumit cu atât – şi-a trimis iscoadele pe urmele mele şi eu urmează să fiu distrus, dat afară din Armată. Şi asta-l aşteaptă şi pe George. La Marlowe nu se mai primesc cadeți, listele sunt complete. Am aflat asta de la cineva din conducerea şcolii.

El râse şi auzindu-l ei îi năvăli în minte tot trecutul: zăpuşeala din ulicioară, duhoarea canalelor de scurgere, strigătele copiilor, gustul de mâncare stricată, chemarea

obosită a mamei din bucătărie. Halba de bere a lui Bob Farquhar vărsată pe masă.

— Pentru Dumnezeu, taci odată.

— De ce să tac? M-ai crescut, te-am ascultat toată viața. M-ai învățat ce să sper, ce să aştept. Mi-ai spus: „Țintește sus şi dacă nu poți obține ce doreşti, o s-o fac eu pentru tine”. Aşa mi-ai vorbit de la început. Prima mea numire, primul transfer, avansarea, toate mergeau ca pe roate, nu se putea să nu reuşesc. Şi apoi din cauza unor certuri prosteşti te-ai vârât în bucluc şi mi-ai distrus viața. Trebuie să sufăr din cauza tâmpeniei tale. Şi nu numai eu trag ponoasele, ci şi George, fetele, noi toți.

El începu să suspine isteric, ca un copil, amintindu-şi parcă de zilele de demult, când lacrimile erau urmate de sărutări, mângâieri, o pălmuță şi o zaharica, precum şi de poveşti despre nasturele de argint şi clanul Mackenzie. Acum nu urmă decât tăcere, priviri îndurerate, o mână care-i atinse părul cu dezmierdarea cunoscută, o voce care părea îndepărtată şi ciudat de înspăimântată.

— Nu mi-am închipuit niciodată că faptul că am trăit cu ducele şi că am locuit în Gloucester Place a însemnat atât de mult pentru tine. Am crezut că priveşti toate acestea ca o afacere, un loc unde poți sta când vii în permisie.

— O afacere? Ce fel de afacere? Era întregul meu univers. Lumea pe care mi-ai făgăduit-o când eram copii. Îți aminteşti cum îmi făcusem un idol din prințul Charlie? Tu ai făcut ca visul să devină realitate, sau cel puțin aşa am crezut. Ducele îmi zâmbea şi stătea de vorbă cu mine după cină, când eram şi eu acolo – tu n-ai cum să-ți aminteşti – şi eu mă întorceam la slujbă mândru nevoie mare, simțindu-mă de parcă l-aş fi apucat pe Dumnezeu de-un picior... Tu nu poți înțelege. Erai doar o femeie, iubita lui, dar noi doi eram bărbați, vorbeam aceeaşi limbă. Mă întreba tot felul de lucruri despre regiment. L-am respectat mai mult decât pe

oricare altul. El reprezenta ceva ce nu-ți pot reda în cuvinte. Un vis din subconștient care căpătase realitate. Și acum totul s-a sfârșit. Nu mi-a mai rămas nimic.

Ea îl privi cum rupe Monitorul în mici fărâme și le aruncă în foc, unde se înnegriră și arseră mocnit. Îi spuse:

— Crezi că și George simte la fel?

El ridică din umeri.

— De unde să știu? E doar un copil. La nouă ani poate crede ce vrea. Știu doar că este convins că ducele îi este tată.

Ea se întoarse și-l privi cu ochii mari și uluiți.

— Cine ți-a spus asta?

— Chiar George. Și Ellen crede același lucru. Baliverne de-ale Marthei. Mary știe adevărul, își amintește de Joseph dar neclar și-o să-l uite curând. Ei n-o să-l uite însă pe duce. Li s-a întipărit pentru totdeauna în minte. N-o să uite nici de încăperile din Gloucester Place, nici de luxul de acolo. De așa ceva n-o să mai aibă parte câte zilei or mai avea. Le-ai distrus viitorul și nu strică s-o știi.

Fiecare cuvânt al lui îi dezvăluia propriile-i sentimente ascunse. Ultimele optsprezece luni, plictisitoare și banale, petrecute la Exmouth, Londra și Loughton Lodge, cu oricare dintre prietenii care se ofereau să-i achite vreo factură – Russel Manners, Coxhead-Marsh, Jamie Fitzgerald – un mijloc de a trece timpul, de a amâna hotărârea, îi dispărură din memorie de parcă nici n-ar fi existat. Și în minte se văzu din nou în Gloucester Place, stivuind mobila – asta-i de vânzare, asta-i de păstrat –, cu Will Ogilvie alături, care-i spunea „Jocul merge mai departe”.

Jocul se desfășura la un nivel inferior, meschin, prostesc – mai mare daraua decât ocaua –, era un joc pentru amatori. Un joc pentru funcționărași de trei parale pentru care zece lire reprezentau culmea ambiției. Un joc lipsit de mândrie, de putere, în care nu se mai jongla cu nume mari. În loc de „Alteța Sa vă va

recomanda” zicea acum „Domnul Rowland Maltby vă poate face rost de un loc de chelner”. La Loughton umbla hai-hui cu Coxhead-Marsh, ascunzându-şi cu greu căscatul, în timp ce i se depănau povestiri despre cocoşi de munte, prepelițe şi porumbei şi i se spunea ce plăcută este toamna în Essex. Şi în tot acest timp ea avea doar un singur gând în minte: „Îl vreau înapoi. Vreau puterea, poziția”. Ce bine-şi amintea şoaptele care făceau înconjurul sălii când intra ea la Vauxhall. „Uite-o pe doamna Clarke... acum apare şi ducele!” Ce zarvă. Câte zâmbete şi plecăciuni, o mare de chipuri.

Dispăruse totul, cum se sparge un balon de săpun, iar din fluviul vijelios rămăsese doar o băltoacă cu apă stătută.

— Nu-mi intră în cap, spuse Charley cum de ai acceptat totul fără să crâcneşti. Nu te-ai opus defel. Îmbătrâneşti, pesemne, şi nu-ți mai pasă?

De data aceasta i-ar fi putut trage o palmă sau l-ar fi putut apuca de gât – ca doi copii care-şi cară la pumni în nas în rigolă, se trag de păr şi zbiară „Termină sau te omor!”. În loc de aşa ceva, ea se duse la fereastră şi se uită la grădina dichisită cu buxus, la aleea cu pietriş, la peisajul cuminte din Essex. Îi spuse:

— Du-te să-ți faci bagajele. Plecăm la Londra.

— De ce? Ce să facem?

— Nu-mi pune întrebări. Ai avut încredere în mine când eram copii, poți să ai încredere şi acum.

— O să faci să fiu repus în drepturi?

— Da. Şi apoi o să te prezinți la datorie. De reacția comandantului tău depinde tot viitorul. Dacă într-adevăr şi-a pus în cap să te destituie, o să-şi arate clar intențiile.

În sfârşit avea parte de acțiune, se putea lupta cu ghearele şi cu dinții. Furia ei se îndrepta spre colonelul Fane, un manechin împăiat care reprezenta legea şi ordinea, emisarul lui Adam şi Gordon, al Ministerului de Război, al urii care năştea ură, al universului înarmat. Era o femeie singură în luptă cu tagma bărbaților, care o

duşmăneau pentru că-i cunoşteau valoarea. Nu te băga printre noi, nu ne încălca domeniul. De aceea o urau – se dovedise egala lor. N-aveau nimic cu doamna Carey, la Fulham sau stând pe poante pe scena teatrului. Arta era acceptată, artiştii nu se amestecau. Dar dacă o femeie lua iniţiativa, le lua de sub nas câştigurile suplimentare şi prelua ea conducerea, ce se alegea de glob? Tot eşafodajul se ducea de râpă.

În poştalion, în drum spre Londra, Charley o întrebă:

— La ce te gândeşti. Eşti atât de încruntată.

Ea râse.

— Drept să spun, eram dusă cu gândul tare departe. Nu mă gândeam la tine sau la mine în prezent. Mi-am amintit de mama, cum spăla vase, aplecată peste ciubăr, în bucătărioara din dos – ştii cât era de întunecoasă, fără ferestre. Băieţii se târau la picioarele ei şi o apucau de glezne, ca să nu se poată mişca. Tata tocmai intra şi zbiera că vrea să mănânce de cină... Mi-amintesc că m-am dus la el şi l-am pocnit. N-am să uit asta niciodată.

— Ce ţi-a venit să te gândeşti la asta, după atâţia ani?

— Dumnezeu ştie...

Poştalionul se hurduca pe drumurile de ţară. Ea se agăţase cu o mână de curea şi cu cealaltă se ţinea de Charley. Gândurile i se limpeziseră. Îşi recâştigase încrederea în sine, era mulţumită. Terminase cu Burlington Street ca *pied-à-terre*. Russell Manners plecase în India – cu atât mai bine, nu avea nevoie de complicaţii în acest moment şi nici să-şi facă cunoscută prezenţa vreunui creditor rătăcit.

Stătu două zile la un hotel, apoi lua camere cu chirie în Hampstead. Duse flori la mormântul lui Edward, plantă bulbi pentru primăvară. Nu se gândea de fapt la Edward. Gândurile ei se îndreptau doar spre George. Hampstead îi trezea nostalgii, era plin de amintiri, de locuri familiare. Nu de luna de miere cu Joseph îşi amintea, ci de Bill. Doamna Andrews de la Yellow Cottage o întâmpină cu multă căldură dar, vai, nu avea

nicio cameră liberă timp de cel puțin şase luni. Tot etajul de sus era închiriat unui editor, sir Richard Phillips. Doamna Clarke îl cunoştea după nume? Da... şi-l notă în gând pentru viitor. Un editor ar putea fi util, în funcție de planuri. Până una alta, n-ar putea oare doamna Andrews să-i recomande o gazdă unde să stea cu căpitanul Thompson şi mai târziu şi cu copiii? Pe domnul Nichols din Flask Walk, New End? O să încerce negreşit acolo. Era un om foarte respectabil, de profesiune brutar. Treaba cu locuința se aranja.

Se pregătea repriza întâi a meciului.

Trimise un bilețel în Portman Square, dar nu căpătă niciun răspuns, în schimb... la 20 noiembrie, căpitanul Charles Farquhar Thompson din regimentul 59 infanterie a fost repus în drepturi. Ea îi arătă lui Charley Monitorul, zâmbind triumfător.

— Ți-am făgăduit-o, nu-i aşa?

— Da, dar ce se va întâmpla în continuare?

— Du-te la regiment, la Colchester. Dacă colonelul Fane este agresiv, scrie-mi pe dată.

George se afla încă la Chelsea, în siguranță, dar Charley avusese dreptate, numele lui nu mai figura pe listele pentru Marlow. Adam era unul din comandanții şcolii, ca şi Gordon – era la mintea cocoşului cine-şi băgase coada aici. Pentru moment Charley avea prioritate. George trebuia să mai aştepte. Aveau loc cu toții la Hampstead, în casa domnului Nichols, şi guvernanta franțuzoaică (ca să uite de şcoală) şi Martha. Maică-sa putea rămâne la Loughton. Îmbătrânise şi era tare slăbită, se văicărea şi se mira de ce n-o vizitează Alteța Sa regală.

La sfârşitul săptămânii Charley se întoarse de la Colchester. S-a lămurit dintr-o singură privire că lucrurile se încurcaseră iar.

— Ce mai e?

— Trebuie să mă transfer neapărat. Colonelul Fane zice că nu mă mai vrea în regimentul lui.

— Ți-a explicat de ce?

— Tot ca şi mai înainte. Că am lipsit fără să am permisie. Şi mai e ceva. Îţi aminteşti de poliţele trase asupra lui Russell Manners, semnate de mama, şi pe care mi le-ai trimis înapoi vara trecută? Erau plătibile de către Rowland Maltby de la Fishmongers' Hall şi l-am trimis pe casierul din Leeds să le încaseze, chiar înainte să mă îmbolnăvesc şi să plec în permisie. Poliţele n-au fost onorate şi n-avem cum dovedi că le-am crezut bune. Comandantul zice că pot fi acuzat de fraudă.

— Dar este ridicol. Rowland Maltby a onorat întotdeauna poliţele lui Rusell.

— Aici greşeşti – Maltby a refuzat să le onoreze taman pe astea. Dar parcă ai avut un conflict cu Manners şi Maltby în Burlington Street, chiar înainte să pleci la Loughton? Ţi-au bătut amândoi la uşă şi nu i-ai lăsat să intre.

— Doamne Dumnezeule! Erau amândoi beţi turtă şi eu eram moartă de oboseală.

— Şi ţi-a plătit-o. Casierul a apucat să-mi dea banii însă, iar poliţele i-au fost returnate. Dacă treaba ajunge la tribunal, sunt terminat.

— Colonelul Fane ţi-a spus că va aduce o acuzaţie oficială?

— Mi-a spus că o să muşamalizeze totul dacă obţin transferul.

— Foarte bine. O să capeţi transferul. O să-l ai până la Crăciun.

De data aceasta nu s-a mai întâmplat nimic. Biletele trimise la Portman Square au fost returnate nedesfăcute. Charey ceru în scris o întrevedere. Cererea i se refuză. Martha care se avea bine cu personalul din Portman Square se duse să-şi viziteze vechii prieteni de la bucătărie. Găsi acolo figuri noi care-i închiseră uşa în nas. Se pare că domnul Adam le dăduse preaviz vechilor ei prieteni. Mary şi Ellen s-au plâns că au fost urmărite în timp ce se plimbau pe strada Heath. Guvernanta franţuzoaică făcu o criză de isterie şi anunţă că pleacă. Un bărbat o apucase de braţ şi încercase s-o iscodească:

— Doamna Clarke este la Hampstead? La ce adresă?

Era poate vorba de creditori sau chiar de Joseph, dar mai probabil erau spionii lui Adam în căutare de pradă. Charley măsura salonaşul în sus şi în jos, rozându-şi unghiile şi uitându-se pe geam.

— Vreo ştire despre transferul meu?

— Nu încă. Am scris.

Nu era cazul să-i spună că i se blocase cariera. Ea scrisese la cincizeci de regimente. Peste tot se alesese cu refuzuri. Nicio agenţie nu voia să-l înscrie pe liste? Probabil că de la Marele Stat Major li se ordonase: C.F. Thompson e trecut pe lista neagră. Prietenii care cu doi ani în urmă ar fi servit-o bucuros, erau acum ori plecaţi din oraş, ori bolnavi, ori ocupaţi. Se duse la Will Ogilvie. El cel puţin o să-i spună adevărul.

— Ce s-a întâmplat, Will?

— Dumneata nu citeşti ziarele?

— Ştii doar că am fost plecată la Loughton toată vara, şi toamna până luna trecută.

— Ţi-am spus să urmăreşti evenimente. Sunt lămuritoare. În loc de asta ţi-ai lăsat mintea în paragină şi ai stat să-l admiri pe Coxhead-Marsh în mijlocul fazanilor lui.

— Dacă-ţi închipui că mi-a făcut plăcere... Ce-i cu ziarele?

— Aproape zilnic apar atacuri împotriva Alteţei Sale regale. Pamflete pline de insulte, chiar indecente.

— Şi ce are asta a face cu mine?

— Oficial, nimic. Dar la Ministerul de Război toată lumea crede că le scrii dumneata.

— Dumnezeule! Ce n-aş da să fi fost aşa!

— Au ajuns să-ţi cerceteze trecutul, pe căi ocolite. Sau mai bine zis Adam şi Greenwood au făcut-o. Nu i-a interesat căsătoria, ci faptul că ai cochetat cu băieţii din Grub Street şi ai câştigat bani lucrând cu ei, când locuiai la Holborn.

— Şi de-aia încearcă să scape de Charley din regiment?

— Fireşte. În calitate de frate, este implicat până peste cap.

— Dar, Will, nu-i nimic adevărat...

— N-are importanţă. Te-ai amestecat în noroi şi lucrurile se leagă. Esenţialul este că lumea citeşte pamfletele şi-şi spune „Unde nu este foc nu iese fum” şi „Peştele de la cap se-mpute” şi aşa mai departe. Prietenul nostru, ducele, dragul de el, începe să piardă teren. Popularitatea lui e în scădere, la fel şi instituţiile pe care le reprezintă: Armata, Biserica, Guvernarea Tory, Războiul cu Franţa, Constituţia britanică. Să lăsăm să mai treacă doar câteva luni şi vom putea face afaceri în stil mult mai mare decât până acum. Dumneata nu joci şah aşa că ce rost ar avea să-ţi explic? Eşti un pion excelent, Mary Anne, într-un anumit joc pe care-l practic de paisprezece ani, încă din ’93, de când Franţa s-a eliberat.

Ea ridică din umeri exasperată:

— Tot cu republica o ţii una şi bună? Joacă-ţi jocul de unul singur, atunci. Ţi-am mai spus că pentru mine pe locul întâi se află siguranţa zilei de mâine pentru familie şi pentru mine. Pentru moment mă preocupă fratele meu, Charley. Vor să-l dea afară din regimentul 59.

— N-au decât s-o facă. N-are nicio importanţă.

— Pentru el are importanţă. Are importanţă şi pentru mine. Nici prin cap nu-mi trece să accept ca el să fie dat afară fără motiv. Nu poţi să-i faci rost de un transfer?

— Se află pe lista neagră. Nu poate face nimeni nimic, nici eu, nici alţii. Priveşte în perspectivă, draga mea, şi nu te mai frământa atât. Peste un an o să cadă guvernul. Ducele îşi va pierde funcţia... nu poţi să ai puţintică răbdare?

— Îmi iubesc fratele şi văd că i se frânge inima şi singura mea speranţă e să-l fac pe duce să înţeleagă. Tot o mai vizitează pe doamna Carey la Fulham?

— Eşti în urmă cu politica. Se distrează acum cu o lady... Ascultă bine ce-ţi spun, tactica s-a schimbat cu totul. Nu se mai pune problema să-l recâştigi. Se pune

problema să-l distrugi.

Renunţase la masca politeţii. Ochii negri aruncau scântei. În faţa ei se afla un alt Ogilvie, dur şi neîndurător.

— N-ai decât să te porţi ca o proastă în privinţa fratelui dumitale. Îţi iroseşti timpul. Dar când o să i se dea paşaportul – şi o să i se dea precis – să vii iar la mine, să-ţi spun ce să faci. Cred că la Loughton te-ai plictisit de moarte, nu? Şi în Devon, printre ierburile de mare, şi mai şi.

Ea îl ura dar îl şi plăcea, se temea de el dar în el avea încredere.

— De ce, întrebă ea, trebuie să fac întotdeauna ce îmi spui dumneata?

— Deoarece, îi răspunse el, nu ai de ales.

O conduse jos, la trăsură, şi-i închise uşa. Ea se întoarse la Hampstead şi-l găsi pe Charley aşteptând-o. Copiii erau cu el şi îngrijorarea li se citea pe chip la toţi.

— Un tip ne pândeşte din casa de peste drum. A întrebat-o pe doamna Nichols dacă ai expediat vreo scrisoare pe adresa Fleet Street.

— Fleacuri. Nu-i daţi atenţie. O fi vreun beţiv.

Ea mai adresă o ultimă cerere către Portman Square. Trimise direct la Horse Guards o scrisoare de la Charley.

La scrisoarea ei primi un răspuns aşternut în grabă, în miez de noapte:

„Nu înţeleg ce vrei să spui. Eu nu am autorizat pe nimeni să te sâcâie sau să te tulbure, aşa că în ceea ce mă priveşte poţi fi pe deplin liniştită”.

Charley primi o adresă oficială laconică, cuprinzând instrucţiuni să se prezinte de îndată la Colchester.

— Deci s-a aranjat totul? N-o să mai trebuiască să mă transfer?

Charley flutura formularul tipărit. Ochii îi străluceau. Îşi redobândise toată încrederea în sine.

— Da... N-o să mai trebuiască, probabil, zâmbi ea şi-l

sărută.

Deci Ogilvie se înşelase. Nu era vorba de niciun fel de vendetă.

Charley se repezi să-şi ia echipamentul şi să plece de îndată.

Acum venea la rând George. Trebuia să rezolve cu Marlow sau Woolwich, era destul de uşor, acum că pusese la punct treaba cu Charley. Totul părea simplu. Copiii erau fericiți. Nimeni nu mai supăra pe nimeni şi buna dispoziție domnea. După plecarea lui Charley, simți însă că-i lipseşte un bărbat în casă care să-i cunoască toanele. Nu avea nevoie de cineva nou, care să trebuiască tratat cu tact şi efort, ci de un bărbat care să nu conteze prea mult dar care s-o înțeleagă. Greu de găsit, proba... Bill. Deodată îi căzură ochii pe ziar.

— S-a întors corpul expediționar de la Buenos Aires?

Războiul din America de Sud fusese un fiasco. O risipă inutilă de energie, tocmai ce-şi dorea duşmanul. Era greşeala comandantului suprem sau a politicienilor? Ce mai conta, esențialul era că Bill venise acasă. Nu se mai gândise la el în ultimele optsprezece luni dar acum el era cel mai potrivit pentru starea ei de spirit.

— O să-i scriu de îndată la Uxbridge. Este cu siguranță acasă.

Uitase cât de mult se ferise să-l întâlnească – din mândrie – când vânduse casa din Gloucester Place, cât se bucurase că se află la mii de mile depărtare, la Buenos Aires, unde nu putea vedea şi auzi ce i se întâmplase ei.

Acum, ca o giruetă, îşi schimbase starea de spirit. Hampstead... câte amintiri... Bill era tocmai ce-i trebuia. Doamne! Avea atâtea să-i povestească. Toate întorsăturile, urzelile diabolice ale lui Adam şi Greenwood, cum făcuseră din bietul duce o unealtă neajutorată în mâinile lor, obligându-l să renunțe la ea prin presiuni. Bineînțeles că nu va sufla nicio vorbă despre apariția doamnei Carey. Dezastru peste dezastru!

Ea supravieţuise însă mulţumită propriilor ei eforturi, fără niciun sprijin. Russell Manners, Rowland Maltby şi Coxhead-Marsh? Nişte vechi prieteni de la ţară, cam plicticoşi, dar serviabili.

Îl expediase pe Charley la Colchester şi-l convocă pe Bill. Acesta încercă timid să-i povestească cum trecuse prin chinurile iadului la Buenos Aires, cum îndurase lipsuri, boli, neplăcerile climei. Ea îl ascultă preţ de cinci minute dând din cap în semn de mare compasiune, apoi îl întrerupse. El îşi relua bine cunoscutul rol de ascultător. Lunile şi anii parcă îşi luaseră zborul – el stătea din nou lângă ea, tăcut, de nădejde, statornic, credincios, adorând-o în tăcere. Se simţea fericită, destinsă, ca atunci când purta pantofi comozi sau o rochie găsită în fundul unui dulap şi aproape uitată, veche de vreo trei ani dar a cărei culoare îi venea bine şi-i scotea în evidenţă ochii.

— O să stai cu mine, da? îi spuse ea, sărutându-l după ureche.

— N-o să pară ciudat? Copiii au crescut acum.

— O să-i trimit la Loughton. Acolo-i mama.

Reluase rutina cunoscută şi foarte plăcută. Adoraţia făcea bine la nervi, în special când te simţi istovită şi nu mai ai nimic nou de aflat despre partener. Bill putea sta până la următoarea misiune, oricând va fi aceea. Nu primise încă ordine. Jumătatea de soldă îi ajungea să acopere cheltuielile pentru amândoi.

Ea nu mai primise renta anuală de la duce, dar asta n-o deranjase câtuşi de puţin cât timp locuise la Loughton Lodge. Cu siguranţă tot Adam îşi vârâse coada şi aici, oprind plata. Era o trebuşoară pe care o s-o rezolve ea cât de curând.

— Bill, ce ciudat! N-am primit nicio veste de la Charley.

— Aşteaptă probabil ordinele, ca şi mine. S-ar putea ca regimentul lui să fie trimis în străinătate. Toată Londra vorbeşte că se pregăteşte o nouă expediţie în Spania, sub comanda lui Wellesley.

— Mă tem să nu se fi îmbolnăvit. El nu e prea sănătos.

— I-ar prinde grozav de bine să vadă ce înseamnă războiul.

— Păi asta şi doreşte, răspunse ea iute. Să arate ce poate, să le-o dovedească celor din regiment. Nu a avut ocazia până acum.

Tăcerea lui Charley a fost primul nor pe cerul senin, semnul apropierii furtunii. Şi după nici douăzeci şi patru de ore află tot adevărul, în *Monitorul Oficial* scria cât se poate de clar:

„Căpitanul Charles Farquhar Thompson, din regimentul 59 infanterie se află în stare de arest, pendinte de Curtea Marţială.”

Will Ogilvie, zeu sau drac, fusese profet bun. Idila din Hampstead luase sfârşit. Lupta continua.

Zece

Mary Anne se afla la hanul din Weeleigh, Colchester, cu un exemplar al actului de acuzare în mână. Lângă ea şedea avocatul recomandat de Comrie, un anume Smithies, care lua notiţe sub dictare.

De partea cealaltă a mesei se afla Rowland, martor fără voie, îmbufnat şi stingherit, luat pe sus de acasă din Hertfordshire să depună mărturie. Îl adusese chiar ea cu trăsura, cu o zi în urmă, ameninţându-l că dacă nu o să recunoască că el girase poliţele menţionate în acuzare o s-o cheme pe soţia lui şi o să-i facă nişte dezvăluiri neplăcute pentru el şi pentru India.

— Dar ce va trebui să spun?

— Orice pofteşti, cu condiţia să-l disculpi pe fratele meu de învinuirea de fraudă.

— N-am chef să fiu amestecat în aşa ceva. Curtea Marţială e treaba militarilor, nu a civililor.

— Ai contribuit şi dumneata să ajungă acolo, aşa că acum va trebui să vorbeşti în sprijinul lui. Sau este cazul să cobor din trăsură şi să o caut pe soţia dumitale?

Ea deschisese larg uşa, gata să coboare. El o trase grăbit de mână îndărăt, cu ochii aţintiţi spre fereastră.

— Bine, bine. O să vin cu dumneata. Dă-mi doar răgaz să născocesc niscaiva explicaţii. Voi fi peste o oră la răscruce.

Tot drumul până la Colchester a stat bosumflat, încercând să-i arate astfel dispreţul lui. Ea nu catadicsi să-i arunce nici măcar o privire, ci îşi petrecu toată noaptea mâzgălind o coală de hârtie. El presupuse că erau notiţe pentru blestematul de frate-său. Odată ajunşi la Weeleigh la ora două dimineaţa, el căpătă doar nişte sandvişuri la bar şi un „noapte bună” laconic. În

ochii hangiului trecea cu siguranță drept un mare prost.

Ea citea acuzațiile şi avocatul lua notițe.

„Prima acuzație. Comportare scandaloasă şi infamantă, nepotrivită pentru un ofițer şi gentleman, constând din absentare fără permisiunea comandantului la sau în jur de 21 iulie 1807.”

„A doua acuzație. Comportare scandaloasă şi infamantă etc. constând din escrocarea domnului Milbanke, casierul Districtului de Recrutare Leeds, de suma de o sută de lire; l-a convins să-i cumpere două polițe care nu au fost onorate când au fost prezentate la plată.”

Ea se opri şi bifă acuzațiile cu creionul.

— Domnule Smithies, aş dori să înțelegeți că fratele meu nu este în stare să se apere singur. O să-l reprezentați şi o să supuneți martorii la interogatoriu. Eu voi fi unul din martori, ca şi domnul Maltby. Fratele meu nu recunoaşte niciuna din acuzații.

— Pricep, doamnă Clarke.

Ea rupse o foaie de hârtie şi i-o înmână.

— Prima acuzație – chestiunea cu permisia. Iată ce întrebări aş dori să puneți Acuzării, ca din partea fratelui meu. Întrebarea numărul unu: „Aveți cunoştință de faptul că atunci când am absentat şi m-am dus la Londra eram înnebunit de durere şi că trei doctori m-au declarat inapt pentru serviciu?” Trebuie să-ți fie clar, domnule Smithies, că această Curte Marțială este ceea ce se cheamă o „înscenare”. Şi-au pus în cap să-l scoată din armată pe fratele meu şi vor face uz de orice mijloace, întrebarea a doua: „Aveți cunoştință de faptul că îndată ce am ajuns la Londra am trimis un certificat medical care atesta că sunt inapt?” Vă este limpede totul?

— Da, doamnă Clarke.

— Bun. Acum a doua acuzație. N-avem de unde şti ce mă va întreba Acuzarea. Se va referi desigur la polițele pe care i le-am dat fratelui meu, semnate cu numele mamei mele, Elizabeth Mackenzie Farquhar. Adevărul

este că din cauza reumatismului este beteagă şi nu mai poate scrie singură, aşa că eu îi scriu scrisorile şi-i călăuzesc mâna. Am folosit numele ei şi nu al meu pentru că nu doream să se facă vreo legătură între numele meu şi cel al lui Russell Manners – cumnatul domnului Maltby, aici de faţă. Ceea ce doresc să mă întrebaţi la tribunal este următorul lucru: „V-a dat vreodată de înţeles domnul Rowland Maltby că nu va onora poliţele trase asupra lui Russell Manners şi plătibile de el la Fishmongers' Hall?" La care, domnule Smithies, eu voi răspunde „Niciodată".

Ea îşi îndreptă privirile spre martorul cel tăcut şi posomorât. Acesta sorbea din paharul cu bere şi nu scotea o vorbă. Avocatul mâzgăli ceva pe coala de hârtie din faţa lui.

— După aceea, domnule Smithies, doresc să-mi spuneţi: „Din ceea ce cunoaşteţi referitor la tranzacţia cu poliţele în chestiune, puteţi să afirmaţi c-ar fi fost posibil să existe un interes necinstit din partea căpitanului Thompson, când l-a convins pe casier să-i deconteze poliţele?" La care o să mă auziţi răspunzând: „Sigur că nu. Căpitanul Thompson ştia că domnul Manners îmi era îndatorat".

Rowland Maltby se foi neliniştit pe scaun.

— Ia ascultă, nu poţi aduce vorba despre aşa ceva în public, la tribunal.

— Despre ce anume?

— Despre cele petrecute în Old Burlington Street la numărul 9, între noi şi dumneata, când nevestele noastre se aflau în Wales.

— Nu ştiu la ce te referi... nu-mi amintesc absolut nimic. Prin „îndatorat", mă refeream la bani. Am vândut o brăţară cu trei sute de lire şi i-am dat o sută de lire împrumut lui Russell care n-avea bani lichizi. Aşa se explică de ce mi-era îndatorat. Nu eşti de acord?

Rowland Maltby ridică din umeri şi se uită la avocat.

— „Îndatorat", doamnă Clarke. Am notat.

— Mulţumesc, domnule Smithies. Asta-i tot în ceea

ce mă priveşte. Să luăm o cafea.

Ea se ridică şi-şi întinse mâinile deasupra capului. Doamne! Ce o mai distra să se lupte şi încă singură, să aibă toată răspunderea singură, fără amestecul cuiva. Bill ar fi implorat-o să fie prudentă, cuminte. Ultimele cuvinte pe care i le spusese erau „Ai grijă. O să faci mai mult rău decât bine dacă intervii”. Ca şi când bietul Charley ar fi putut face faţă singur acuzaţilor. Brutele îl ţinuseră în arest timp de trei luni şi nu dăduseră în vileag capetele de acuzare decât în ultima săptămână. Şi acum când citise numele membrilor Curţii Marţiale pricepuse şi de ce – fiecare fusese selecţionat cu grijă. Toţi erau asociaţi în vreun fel cu Adam, Greenwood şi colonelul Gordon.

Cărţile fuseseră clar măsluite împotriva ei, dar nu-i păsa. Avea de gând să-l disculpe pe Charley de acuzaţia de escrocherie. Nimic altceva nu conta.

— Şi apărarea? întrebă domnul Smithies. Domnul Comrie mi-a sugerat să invit un coleg de la Lincoln’s Inn[54]. Am putea pregăti împreună pledoaria, s-o aprobe apoi fratele dumitale.

Ea îi privi şi zâmbi.

— Nu-i nevoie de aşa ceva.

— V-aţi gândit la altcineva?

— O să scriu eu însămi textul.

— Dar, doamnă...

— Te rog, nu mai discuta. Ştiu eu ce spun.

— Dar limbajul juridic...

— Cu cât e cuvântul mai lung, cu atât e mai bun. O să-i satur cu vârf şi îndesat. Pe vremea când dumneata, domnule Smithies, purtai încă botoşei, eu mă ocupam de corecturi la ziare. Scurtele expuneri de procese au fost printre primele mele lecturi, în timp ce şedeam turceşte pe pragul casei din Bowling Inn Alley. Poţi să fii pe deplin încredinţat că apărarea va fi bine împănată cu savantlâcuri.

---

[54] Una din cele patru şcoli de drept din Londra.

Ea le trimise bezele amândurora şi urcă la etaj. Domnul Smithies tuşi şi-l privi pe Rowland Maltby.

— O să pierdeţi, fireşte? spuse acesta din urmă.

— Mă tem că da.

Dezbaterile au fost scurte. Martori cu duiumul au depus mărturie în sprijinul primei acuzaţii. A doua acuzaţie a necesitat mai mult timp şi Acuzarea, incapabilă să dejoace planurile surorii acuzatului, şi-a pierdut o dimineaţă întreagă cu domnul Maltby, care s-a contrazis singur de vreo duzină de ori şi care a fost interogat amănunţit – nu despre facturi sau bani – ci despre cât de des a stat la Loughton cu doamna Clarke şi dacă era casa ei şi cine se mai afla acolo. A urmat o pauză în dezbateri la cererea acuzatului. Sora acestuia şi-a petrecut weekendul la Weeleigh, închisă în dormitor, acoperind cu scrisul ei coli întregi de hârtie. Când tribunalul s-a întrunit din nou marţea, s-a dat citire apărării căpitanului Thompson în faţa Curţii.

„Domnule preşedinte, domnilor membri ai Curţii marţiale,

Întrucât sunt în armată doar de patru ani, fiind şi foarte tânăr şi lipsit de avantajele unei experienţe extinse, simt cu deosebită pregnanţă nevoia de a mă încredinţa protecţiei domniilor voastre, cerând să mi se treacă cu vederea orice nereguli comise fără intenţie.

Dacă nu m-aş fi simţit încrezător că voi putea să mă disculp în mod satisfăcător în faţa onoratei Curţi de orice urmă de imputaţie de vinovăţie din acuzaţiile care mi s-au adus în scopul murdăririi reputaţiei mele, aş fi preferat să părăsesc societatea oamenilor şi mi-aş fi ascuns faţa de lumina zilei, retrăgându-mă în obscuritate, deşi n-aş fi fost întovărăşit şi nici înveselit de niciun gând consolator.

Dar, Domnilor, pot afirma cu tărie şi încredere, deşi cu toată modestia, că săgeţile înveninate care au fost îndreptate spre liniştea mea personală şi reputaţia publică, de către forţele cumulate ale amorului propriu jignit şi ale ierarhiei militare, vor fi respinse de scutul

onoarei, inocenței și integrității.

Domnilor, încă de când am avut onoarea de a mă înrola în regimentul 59, am descoperit că din nefericire nu mă bucuram de protecția colonelului Fane și nici nu eram privit cu ochi buni de dânsul. Nu doresc să spun neadevăruri cu privire la firea mea și trebuie să recunosc că tinerețea și lipsa mea de experiență m-au condus la mici nereguli, de care aș fi fost scutit dacă aș fi avut o experiență de viață mai întinsă și aș fi știut cum să mă port în lume. Colonelul Fane n-a fost dispus să ia asupră-și sarcina de a-mi fi mentor și prieten. Mi s-a ordonat, fără veste și pregătire prealabilă, să părăsesc Newarkul și să mă prezint la Serviciul de Recrutare din Leeds.

M-am străduit să-mi îndeplinesc însărcinările de serviciu cu un zel și o grijă care nu i-ar fi discreditat nici pe ofițerii mai capabili și mai experimentați. Cam în jur de iulie 1807 m-am îmbolnăvit însă de o maladie extrem de gravă. Am fost îngrijit de cei mai mari experți dintre specialiștii în medicină din zonă, până ce aceștia și-au declinat orice competență în a-mi ușura boala care nu se vindeca. I-am scris colonelului Fane, informându-l de starea extrem de precară a sănătății mele și rugându-l să-mi acorde o permisie. Ca răspuns la această cerere am primit o scrisoare de la colonelul Fane, precizând că nu era în puterea dânsului să-mi acorde permisia și că dacă sănătatea mea necesita într-adevăr acest lucru, atunci trebuia să trimit un certificat medical ofițerului inspector. Așa am și făcut, dar m-am dus mai întâi la Londra. Sunt dispus să recunosc că din partea mea a fost o înțelegere greșită, dar fac apel la onoratul tribunal să judece dacă acest lucru era suficient ca să-l facă pe comandantul meu să mă trimită în fața Curții Marțiale, pe mine un om foarte tânăr, cu scopul de a-mi ruina viața (căci reputația este viața unui om de onoare) și de a-mi distruge orice perspectivă de viitor.

Îndrăznesc să mai abuzez de atenția dumneavoastră cu câteva observații referitoare la a doua acuzație.

Apelasem la o rudă foarte apropiată pentru un ajutor pecuniar. Dânsa mi-a furnizat cele două poliţe în discuţie, trase asupra domnului Russell Manners Esq. şi plătibile de către domnul Maltby la Fishmongers' Hall. N-am avut nici cea mai mică îndoială că poliţele erau valabile şi că vor fi plătite la scadenţă. De aceea l-am rugat pe domnul Milbanke, casierul districtului, să mi le sconteze, lucru cu care dânsul a fost de acord. Am aflat între timp că poliţele n-au fost onorate. Nu vă voi consuma timpul cu recapitularea dovezilor, căci fiecare cuvânt mă disculpă şi-mi afirmă nevinovăţia.

Domnilor, sunt nespus de îndurerat că a trebuit să abuzez atât de mult de timpul dumneavoastră, dar dorinţa mea fierbinte de a explica toate împrejurările cu cea mai mare acurateţe şi veracitate m-a făcut să lungesc detaliile. Nu simt nevoia să cerşesc vreo favoare necuvenită din partea onoratului tribunal. Nu mă tem de rezultat căci sunt sigur că decizia domniilor voastre se va întemeia pe înţelegere liberală şi luminată. În faţa acestei hotărâri, mă voi închina cu umilinţă şi supunere şi îi rog pe onoratul preşedinte şi pe judecătorul adjunct să fie siguri că, oricare mi-ar fi soarta, îmi voi aminti întotdeauna cu recunoştinţă de atenţia acordată.

Domnul Smithies – un omuleţ cu ochelari, cărunt şi cu umerii aduşi – luă loc. Avea o voce monotonă. Citise textul aşa cum citeşte dascălul din scripturi. Nu se oprise nici măcar o dată să accentueze o idee sau să facă vreo impresie. Cuvintele, care în camera de hotel răsunaseră limpezi, vii, captivante, inocente, se pierduseră cu totul. Acuzatul sta rigid, în poziţie de drepţi. Nu-şi clintise nicio clipă ochii de la chipul surorii sale. Ea îl observa pe colonelul Fane care tocmai se ridica în picioare. De îndată preşedintele Curţii se relaxă, gentlemenii se mişcară pe scaune şi-şi încrucişară picioarele. Un val de simpatie şi consens se îndreptă spre el. El îşi drese glasul, zâmbi şi începu să vorbească:

Domnule preşedinte, domnilor membri ai Curții marțiale,

N-aş fi considerat necesar să vă rețin ca să răspund pledoariei acuzatului, dacă el n-ar fi găsit de cuviință să facă nişte observații grave cu privire la motivele şi comportarea mea cu această ocazie. Dacă acuzatul nu este vinovat de faptele de care este acuzat, ar trebui să-mi fie recunoscător că i-am dat ocazia să se disculpe. Că existau temeiuri pentru acuze este lucru evident şi cu siguranță ştie şi el că în aceste condiții niciun ofițer din regiment nu ar mai fi stat de vorbă cu el până ce nu şi-ar fi justificat comportarea în fața Curții Marțiale.

Acuzatul a mai găsit de cuviință şi să afirme că la Newark s-a bucurat de mai puțină atenție din partea mea decât alți ofițeri şi a lăsat să se înțeleagă că aveam motive necurate. Îl desfid să demonstreze acest lucru, aducând o dovadă cât de mică. Dimpotrivă, i-am acordat mai multe favoruri decât ar fi fost normal să o fac şi mi-am dat seama de asta ulterior.

M-a acuzat că l-am trimis la Serviciul de Recrutări. Este neîndoios că am dreptul să aleg pe cine consider eu mai potrivit pentru un astfel de serviciu. Totuşi o să informez Tribunalul care a fost motivul pentru care m-am oprit asupra căpitanului Thompson.

Un anume domn Lawton, un hangiu foarte respectabil din Newark, a venit la mine să-mi spună că nu mai putea îndura comportamentul căpitanului Thompson în localul lui, că cu o seară mai înainte îl insultase în mod ordinar, că abia îl putuse stăpâni să nu se bată cu chelnerul şi că dacă nu voi lua măsuri să nu se mai întâmple aşa ceva în viitor, va fi obligat să trimită un memoriu comandantului suprem.

Considerând că o astfel de comportare este extrem de dăunătoare pentru normele regimentului, ofițerii fiind în majoritate foarte tineri, am găsit de cuviință că este mai bine să-l trimit într-un loc unde exemplul său nu putea fi nociv.

Cu privire la prima acuzație, Tribunalul își va aminti că prin scrisoarea mea nu-i acordam permisie acuzatului, ci-i explicam doar cum trebuie să facă cererea, în caz că era într-adevăr bolnav. El nu mi-a urmat instrucțiunile. Cu privire la a doua acuzație, am arătat deja Curții că nu știu nimic. S-a dovedit că a făcut să circule polițele. Curtea va trebui însă să decidă dacă tranzacția a presupus și fraudă.

N-o să vă mai rețin, domnilor, dar afirm că dorința mea, cum este desigur și cea a căpitanului Thompson, este ca dânsul să fi convins Curtea de nevinovăția lui.

Colonelul Fane luă loc și Curtea se retrase să dea verdictul. Nu le-a trebuit prea mult. Hotărârea a fost comunicată de președinte care, după ce l-a reabilitat pe colonelul Fane și l-a absolvit de toate acuzațiile de tratament incorect, a continuat cu un rechizitoriu sever față de acuzat, al cărui atac îndreptat spre superiorul său ierarhic fusese nejustificat și extrem de necuviincios.

Căpitanul Thompson a fost găsit vinovat de prima acuzație dar a fost achitat onorabil de a doua. Sentința era „Să fie șters din controalele armatei", care sentință urma să fie confirmată de comandantul suprem.

*

La 24 mai 1808, sentința a fost confirmată în scris de ducele de York, într-o adresă către general-colonelul Chatham, ofițerul care comanda Divizia de Est. Și din acel moment Mary Anne, sora acuzatului, jură să se răzbune, indiferent prin ce mijloace.

Unsprezece

— Tot mai ai de gând să descurci singură lucrurile?
— Aşa sper.
— Deşi Curtea Marţială a fost împotrivă?
— Concluziile erau dinainte stabilite. Le-am văzut eu mutrele. Dar cel puţin am reuşit să-l disculp de a doua acuzaţie.
— Mai ai vreun ban?
— Nicio para chioară. Am plecat din Hampstead fără să plătim chiria. Familia Nichols mi-a reţinut harpa şi câteva cărţi drept zălog.
— Şi domnul Dowler?
— A fost rechemat la datorie cu peste o lună în urmă. S-a îmbarcat cu primul corp expediţionar spre Portugalia. În momentul de faţă sunt complet singură. Îl am doar pe Charley care a făcut o depresie nervoasă şi nu suportă să mă piardă din ochi.
— Dar Coxhead-Marsh cel îndatoritor?
— Suflă şi-n iaurt. Ziarele din Essex au relatat cu lux de amănunte procesul de la Curtea Marţială şi numele de Loughton Lodge a fost cam mult *en évidence*[55].
— Ca să spunem lucrurilor pe nume, nu te întreţine nimeni?
— Doar dumneata. Şi propria mea inteligenţă de neînvins.
Will Ogilvie râse:
— Suntem parteneri din nou? Lumea ne stă la picioare. Sunt încântat. Deci urgenţa întâi este să ai un acoperiş deasupra capului. Cunoşti un tapiţer pe nume

55 În evidenţă. (fr.)

Francis Wright?

— Ştii doar că are în păstrare mobila mea, tot ce n-am vândut din Gloucester Place.

— Că bine zici, eu ţi l-am recomandat, mi-amintesc acum. El lucrează pentru mine pe şest, în felurite chipuri. O să-ţi facă rost de camere mobilate şi apoi se va îngriji de o locuinţă. Te sfătuiesc să foloseşti numele de Farquhar, oriunde te vei duce. Numele de Clarke a devenit suspect în anumite cercuri. Nu însă şi pentru oamenii pe care-i vei contacta în viitor. Îi cunoşti pe Folkestone, la fel şi pe Burdett şi Cobbett – ei sunt idealiştii grupului radical. Noi îi vom căuta însă pe oportunişti. Wardle, deputat de Okehampton, este omul de care ai nevoie. Este hotărât să ajungă în vârf, indiferent prin ce mijloace, cinstite sau nu. Cu cât sunt mai necinstite căile, cu atât este mai bine pentru el, cu condiţia să-şi umple buzunarele.

— Dar n-am de gând să mă amestec în politică.

— Ba o s-o faci şi încă cum, dacă nu vrei să-ţi flămânzească odraslele. Scopul scuză mijloacele, credeam c-ai învăţat lucrul ăsta. Ai stat de vorbă vreodată cu editorul Richard Phillips?

— I-am făcut o vizită la Hampstead, înainte să plec. Mi s-a părut antipatic, încrezut şi umflat ca un curcan.

— Aşa sunt toţi. Voiai să contribui şi dumneata la asta. El şi-ar dori să tipărească Anuarul armatei dar nu va reuşi acest lucru decât dacă se va schimba guvernul şi la Horse Guards va veni un nou comandant suprem. L-ai cunoscut pe McCullum?

— Pamfletarul? Nu, i-un scârţa-scârţa de doi bani.

— O să facă în curând mare senzaţie, când o să ceară anchetarea abuzurilor de la Colegiul Militar Regal. O să dovedească faptul că publicul a fost dus de nas cu această şcoală. Că toţi cadeţii sunt bolnavi copţi şi au boli lumeşti. Face în încheiere o observaţie referitoare la generalii britanici, care m-a făcut să mă tăvălesc de râs. Cred că o să-l placi.

— Şi ce urmăreşti de vrei să facem cunoştinţă

pamfletarii şi cu mine?

— Păi dumneata, biată inocentă, ştii mult mai mult decât ei toţi. Ei vor să afle adevărul. Dumneata poţi să li-l pui la dispoziţie şi apoi să huzureşti până la adânci bătrâneţe. Acum du-te să te înţelegi cu Francis Wright pentru casă.

Casa din Holles Street 11 – Cavendish Square – oferi adăpost provizoriu doamnei Farquhar pe care o însoţea fratele ei, căpitanul Thompson. O doamnă foarte onorabilă, de la ţară, pentru care punea mâna în foc Francis Wright din Rathbone Place. Închiriară locuinţa pentru luna iunie, căci doamna Farquhar nădăjduia să se mute iar în Bedford Place.

Luni 20 iunie, domnul Adam primi o scrisoare la locuinţa sa din Bloomsbury Square.

„Domnule,

La 11 mai 1806 mi-aţi făcut o vizită, conform dorinţei Alteţei Sale regale, ducele de York, ca să-mi comunicaţi intenţia Alteţei Sale regale de a-mi aloca o rentă anuală de patru sute de lire.

Ca urmare a acestei promisiuni Alteţa Sa regală îmi este dator cinci sute de lire. I-am scris în repetate rânduri, dar fără rezultat. Alteţa Sa regală s-a purtat faţă de mine cu totul lipsit de principii, simţire şi onoare şi întrucât nu mă pot bizui pe făgăduielile domniei sale, chiar dacă mi le-aţi transmis dumneavoastră, m-am hotărât să vă aduc la cunoştinţă intenţiile mele, pentru a fi luate în considerare de Alteţa Sa regală şi anume: Solicit ca Alteţa Sa regală să-mi asigure o rentă viageră şi să-mi plătească de îndată arieratele, întrucât sunt foarte strâmtorată în privinţa celor trebuincioase traiului (după cum bine ştie). Dacă Alteţa Sa regală va refuza să facă acesta lucru, mă voi vedea nevoită să public toate detaliile pe care mi le-a împărtăşit vreodată Alteţa Sa regală precum şi toate amănuntele care mi-au ajuns la urechi în timpul intimităţii noastre. Voi publica şi toate scrisorile sale. Toate acestea sunt lucruri grave. Domnia

sa se află mult mai mult în puterea mea decât își poate închipui.

Totuşi, în interesul Alteței Sale regale şi al meu, aş fi bucuroasă dacă mi-ar satisface cererea, întrucât ştiu prea bine că în cuget voi suferi mult dându-l în vileag. Înainte să aduc lucrurile la cunoştința publicului, voi avea grijă ca fiecare membru al familiei Alteței Sale regale să primească un exemplar din ceea ce intenționez să dau publicității. Dacă Alteța Sa regală ar fi fost nițeluş mai punctual, n-aş fi fost obligată să-i prezint o astfel de cerere.

Încă ceva: dacă Alteța Sa regală îşi va retrage protecția față de fiul meu (pentru cea din trecut îi mulțumesc mult), nădăjduiesc că-l va încredința aşezământului Charterhouse[56] sau oricărei alte şcoli de stat. Copilul nu este răspunzător pentru purtarea mea.

Vă rog, să-i comunicați cele de mai sus ducelui de York. Miercuri voi trimite pe cineva la dumneavoastră acasă, să aflu care sunt intențiile Alteței Sale regale, pe care vă rog să le faceți cunoscute în scris, către

Plecata şi supusa dumneavoastră,
M. A. Clarke.

P.S. Nu se poate ca Alteța Sa regală să nu-şi dea seama că pentru atitudinea avută recent într-o anume problemă merită cu vârf şi îndesat toate acestea."

Domnul Adam nu găsi cu cale să răspundă la această scrisoare. Sâmbăta următoare primi o a doua misivă.

„Domnule,

Întrucât miercuri nu am primit niciun răspuns la scrisoarea mea, sunt nevoită să vă întreb dacă Alteța Sa regală ducele de York găseşte de cuviință să-şi calce cuvântul față de făgăduiala transmisă de

56 Şcoală filantropică din Londra.

dumneavoastră şi dacă îl încurajaţi în această atitudine.

Din acel moment m-am apucat să aştern pe hârtie toate amănuntele de care-mi amintesc, din perioada când aveam relaţii intime cu Alteţa Sa regală.

Cele cincizeci sau şaizeci de scrisori de la Alteţa Sa regală vor da greutate şi credibilitate celor relatate. Am promis că le voi da în vileag marţi dacă nu voi primi niciun răspuns la acest ultim avertisment. După ce le voi da din mână, îmi va fi cu neputinţă să le mai iau înapoi.

O să le încredinţez unor gentlemeni – nu unor editori – la fel de dârji ca şi Alteţa Sa regală, dar mai independenţi. Îi cunoaşteţi bine şi ei sunt dispuşi să mă scoată din nevoi, în ciuda altora, dacă n-o va face ducele.

Totul îi stă încă în putere şi domnia sa poate face cum crede de cuviinţă.

Sunt, domnule, prea supusa dumneavoastră,
M. A. Clarke.”

În dimineaţa zilei de marţi, un poliţist înarmat cu un mandat îşi făcu apariţia în strada Holles. Tăgădui că l-ar cunoaşte în vreun fel pe numitul Adam dar spuse că a venit s-o aresteze pe doamna Clarke care-i datorează nişte bani unui negustor, un anume domn Allen, cu domiciliul lângă Gloucester Place. Acesta ceruse în repetate rânduri să i se plătească datoria, dar fusese tratat cu indiferenţă.

Sergentul o duse pe doamna Clarke la închisoare. A doua zi după-amiază a fost eliberată pe cauţiune. Cauţiunea o plătise Francis Wright, tapiţer. În procesul Clarke contra Allen, Clarke obţinu câştig de cauză. Ea declară că este căsătorită, dar nu cunoaşte adresa soţului. Chiria pentru luna iunie pentru casa din Holles Street a achitat-o tot acelaşi Francis Wright, tapiţer. Îl mânase se pare spiritul său cavaleresc care-l făcu să-i pună la dispoziţie şi casa din Bedford Place, aparţinând prietenului unui prieten.

Reprizele trei şi patru ale meciului s-au încheiat cu

un scor oarecum egal. Niciuna din părți nu câştigase vreun avantaj, dar nici nu suferise pierderi.

Spre sfârşitul lui iulie sau începutul lui august, prințul de Wales care se pregătea să plece la Brighton a primit la Carlton House un bilețel parfumat. Cuprindea doar câteva rânduri şi nu era semnat. Fusese expediat din Bedford Place, nr. 14. Parfumul îl făcu curios, ca şi aluzia la fratele său mai mic, ducele de York. Îi atrase privirile pecetea din josul paginii. Cupidon călare pe un măgar aprecie umorul. Îi aruncă bilețelul lui McMahon, secretarul său particular.

— Du-te să vezi ce pofteşte, dar nu cumva să urci la etaj. Dacă este vorba de cine cred eu, asta este în stare să-ți smulgă pantalonii.

Colonelul McMahon, obişnuit cu astfel de întrevederi, căci fusese însărcinat de multe ori cu treburi asemănătoare, se duse în Bedford Place sigur pe sine. Îi deschise uşa o servitoare bondoacă şi flegmatică.

— Ce pofteşte domnul?

— Cer scuze. A cui este casa?

— A doamnei Farquhar.

Numele nu-i spunea nimic. Stăpânul lui încurcase pesemne borcanele. Era o casă onorabilă.

— Aş vrea s-o văd pe doamna Farquhar.

— Poftiți vă rog, înăuntru, domnule.

În salonaş nu prea era ordine, nici curățenie. Scaunele de la masa din ajun se aflau încă în jurul mesei.

— Pe cine să anunț, domnule?

— Prefer să nu dau nume...

El scoase bilețelul din buzunar.

— Am venit ca răspuns la acest bilet. Probabil că stăpâna dumitale ştie despre ce e vorba.

Servitoarea cu fața rotundă privi cu atenție bilețelul parfumat.

— A, da, domnule. Chiar eu am dus scrisoarea la poştă. Mă duc să-i spun doamnei că doriți s-o vedeți.

Vorbea cu un ton familiar, lipsit de respect. Era

probabil de multă vreme în slujbă. El aşteptă cu oarecare nerăbdare în salonaş şi, în sfârşit, după aproape douăzeci de minute fu condus într-un salon.

Pe canapeaua gen Recamier sta lungită o ființă cu părul adunat într-un coc grecesc şi picioare fine încălțate cu sandale. Camera era izolată... nu se afla nimeni prin preajmă. Ea se ridică zâmbind radios, cu gândul să-i facă o reverență. Văzând că nu era stăpânul lui... se destinse.

— Bună ziua! Parcă nu am avut plăcerea?

— Mă numesc McMahon. Am cinstea să fiu secretarul particular al prințului de Wales. Dumneavoastră sunteți doamna Farquhar?

— Mi se spune uneori doamna Farquhar.

— Înțeleg că sunteți prietenă cu doamna Clarke?

— Cea mai bună prietenă. N-o cunoaşte nimeni mai bine ca mine. Pot spune cu mâna pe inimă că nimeni pe lume nu o stimează pe doamna Clarke cum o stimez eu. N-o cunoaşteți?

— Nu, doamnă. N-o cunosc personal, doar după reputație.

— Atunci orice comentariu este de prisos, nu? Spuneți-mi ce părere aveți?

— Îmi pare rău, doamnă Farquhar, că este prietena dumneavoastră, dar până acum n-am auzit nimic bun despre dânsa. Nemaipomenita ei ingratitudine față de ducele de York, după extrema generozitate care i s-a arătat este deja de domeniul public.

— Este oare o nemaipomenită ingratitudine să-ți dedici viața unui prinț, ca după trei ani să fii alungată la țară, să ți se făgăduiască o rentă şi să nu vezi niciun sfanț?

— Despre aşa ceva, doamnă, n-am cunoştință.

— Să fii hărțuită de iscoade şi creditori, să te alegi cu amenințări cu închisoarea, să-ți fie fratele scos din armată, asta e generozitate? Oare prințul de Wales s-ar purta aşa cu doamna Fitzherbert?

— Îmi pare rău, nu este cazul să discut despre

ilustrul meu stăpân.

— Eu aş putea. Sunt de părere că este încântător şi nu cred asta de azi, de ieri. Dar nu asta este problema. Domnule colonel McMahon, doamna Clarke nu poate să împărtăşească cele ce are de spus altcuiva decât prinţului de Wales personal.

— Doamna Clarke va fi fără îndoială dezamăgită. Alteţa Sa regală a plecat azi dimineaţă la Brighton. Mi-a spus să primesc eu orice mesaj şi să i-l transmit.

— Dacă aş fi ştiut că se duce la Brighton, m-aş fi dus şi eu acolo.

— Alteţa Sa regală va regreta că a pierdut această ocazie. În situaţia dată vă rog să vă mulţumiţi şi cu mine. Am înţeles cu bine, sunteţi doamna Clarke?

Ea zâmbi şi-i întinse mâinile:

— Fireşte că da.

— Mii de scuze pentru tot ce v-am spus. Vă rog să mă înţelegeţi, aşa umblă vorba, nu eu am lansat zvonurile. Ceea ce văd în faţa ochilor nu seamănă deloc cu portretul făcut de alţii.

— De Adam? Şi probabil de Greenwood? N-ar fi trebuit să le daţi ascultare. Luaţi loc lângă mine, pe sofa.

Dimineaţa trecu destul de plăcut, nici vorbă să fie irosită. Pe la unsprezece s-au adus biscuiţi şi vin şi apoi sesiunea continuă până aproape de douăsprezece cu una, cu alta.

— Cel mai mult mi-a plăcut, fireşte – şi prinţului la fel – pecetea de la sfârşitul scrisorii.

— O să vă dăruiesc una.

— A! La câţi le-aţi mai promis asta...?

El se hotărî cu greu să plece şi se angajă să acţioneze ca intermediar.

— Înţelegeţi, de bună seamă, că prinţul de Wales nu poate să se amestece între domnia ta şi fratele său. Dar bucuros voi face tot ce îmi stă în putinţă şi de îndată ce-l voi vedea pe duce, poate la Windsor, îi voi transmite orice mesaj. În cealaltă problemă de care aţi pomenit, a scrisorilor, cel mai bun lucru ar fi să le pui pe foc, draga

mea, căci n-ar putea decât să semene vrajbă. Discordia dintre prinți aparține trecutului. S-a sfârşit.

El o bătu uşor pe mână.

— Fii liniştită, dragă doamnă. Toate se vor termina cu bine.

Cu bine, pentru cine, prostănacule? Ea îşi netezi părul şi puse la loc pernuțele, după plecarea lui. Repriza a cincea fusese o încercare fără prea mari realizări. Scorul era cam egal. Toată lumea pleca din capitală până prin octombrie. Nu se putea pune pe roate nimic până în toamnă, când se întorceau membrii Parlamentului şi reîncepeau sesiunile. Până atunci prietenii radicali ai lui Will îşi vor fi stabilit strategia?

— Sunt de părere, îi spuse Bill, să te muți cât mai departe de Bloomsbury. Vecinătatea lui Adam ar putea avea neajunsuri. Wright îți poate găsi uşor o casă în alt cartier, nu uita însă să foloseşti numele de Farquhar.

— Şi cine, întrebă ea, o să-mi plătească locuința?

— Wright o să-ți avanseze bani în continuare. El ştie că eşti o investiție sigură. Şi-i va recupera.

Ea căută anunțurile din ziare şi găsi o casă de închiriat în Westbourne Place, la cinci minute de şcoala din Chelsea – George era tot elev, nu se mutase încă. Ducele ar putea trece cu trăsura prin fața geamurilor ei, când venea în inspecție. Gândul o ispiti. Se şi vedea într-o trăsură deschisă, trecând pe lângă caleaşca ducelui, zâmbindu-i şi făcându-i semne cu umbreluța de soare. Prea era bună ocazia s-o piardă. Şi May Taylor locuia la doi paşi, în Cheyne Row, după ce trecuse prin multe vicisitudini. Fetele puteau merge la şcoală pe jos. Vor fi cu toții împreună. Ea semnă iar contractul de închiriere cu numele mamei ei. Dacă i se vor pune întrebări va invoca din nou statutul de femeie căsătorită. Era singurul serviciu real pe care i-l făcuse Joseph – să rămână în viață ca să fie răspunzător în fața legii pentru orice factură neplătită de ea. Semnă contractul de închiriere la 11 noiembrie şi în timpul celor două sau trei zile cât dură mutatul Will Ogilvie puse o anume minge în

joc. Ca rezultat, în ziua de 17 noiembrie, la ora unu, veni în vizită colonelul Wardle.

Ea îl primi în salonul mobilat doar în parte şi-şi ceru scuze pentru marea dezordine.

— Abia m-am mutat, după cum vedeţi. Toată casa este cu dosul în sus, o adevărată grozăvie.

Ea îl privi cu atenţie în timp ce el îi săruta mâna. Avea nasul lung, tenul măsliniu, un chip prea puţin atrăgător, purta părul lung, încreţit cu fierul şi ochii îi avea foarte apropiaţi.

— Stimată doamnă, de şase luni tot încerc să fac cunoştinţă cu dumneavoastră, dar sunteţi atât de insesizabilă că n-am reuşit să vă abordez. Ştiţi, de bună seamă, că sunt deputat de Okehampton. Nu mă îndoiesc că mi-aţi urmărit discursurile în sesiunea trecută?

— Ştiu cine sunteţi. N-aş putea spune că v-am citit discursurile.

— O să vi le trimit eu, sunt convins că vă vor interesa. Adevărul este, doamnă Clarke, că sunt patriot. Singurul meu ţel în viaţă este să-mi scap ţara de abuzuri şi corupţie.

El făcu o pauză ca să admire efectul celor spuse. Ea îl invită să se aşeze pe o ladă de ambalaj, de pe care el şterse mai întâi praful, ridicându-şi pulpanele hainei cu băgare de seamă.

— Corupţia va dăinui şi după ce noi vom fi oale şi ulcele. O să se aleagă praful de toate idealurile. Doriţi puţină cafea? Am despachetat cratiţele şi porţelanurile.

— Nu doresc nimic alta decât să-mi acordaţi atenţie, doamnă Clarke. Când sublima noastră ţară, tânjind după libertate, ferecată în lanţuri ruginite...

— Ce-ar fi să săriţi peste partea asta şi să treceţi direct la subiect?

El se opri. Ochii înguşti i se apropiară şi mai mult.

— Scuzaţi-mă, am făcut greşeala să vă vorbesc ca la alegători. Am înţeles de la un jurnalist care mi-e prieten, McCullum, că nu sunteţi dispusă să-i daţi o mână de ajutor la pamfletele care-l au drept principală ţintă pe

ducele de York.

— Ați înțeles corect.

— Şi totuşi, doamnă Clarke, ați fost prost tratată. Aş fi fost tentat să cred că orice femeie cu curaj ar dori răzbunare.

— Răzbunarea, domnule colonel, nu serveşte la nimic, dacă nu-ți asigură ziua de mâine. Un venit suplimentar de cinci lire pentru un pamflet nu-mi garantează viitorul, nici mie, nici copiilor mei.

— Înțeleg. Ați intra în joc dacă recompensa ar fi mai substanțială? În acest caz o să dau cărțile pe față. Prietenii mei – deputații care se află de partea noastră în Parlament – şi cu mine suntem hotărâți să dăm în vileag abuzurile Armatei în sesiunea viitoare, având drept scop final scoaterea ducelui din funcție.

— Dar de ce? Ce a făcut?

— Este reprezentantul unui sistem pe care dorim să-l desființăm. Începând cu el, putem să facem să cadă întreg eşafodajul şi să preluăm noi puterea, punând în frunte un om de paie, o persoană mult mai conciliantă, care nu va face decât ce-i vom spune noi.

— Ce patriotic... Dar cine este persoana?

Colonelul Wardle se uită peste umăr. Uşa era închisă.

— Ducele de Kent, şopti el.

Ea râse şi-şi înăbuşi un căscat.

— M-ați dezamăgit. Nădăjduisem că veți ridica un caporal din rândurile armatei. Metoda aceasta a avut deja atâta succes în Franța! Nu faceți decât să schimbați pe Tanda cu Manda, care mai e şi plină de ifose.

— Oamenii din această țară țin la tradiție. Nu se pot face prea multe schimbări dintr-odată – trebuie procedat cu încetul. Alteța Sa regală, ducele de Kent, este extrem de ambițios.

Ea băgă de seamă zâmbetul batjocoritor şi disprețul ascuns din glasul lui. Şi toate acestea din partea unui bărbat care pretindea că pe primul loc era țara.

— Poate că binevoiți să mă lămuriți, spuse ea, unde intervin eu în toate acestea.

— Ştiţi, fireşte, că între fraţi există vrajbă şi gelozie. Nădăjduim să le stârnim mai tare. Pamfletul lui McCullum scoate la lumină principalele fapte – aici am fi avut nevoie de ajutorul cuiva care cunoaşte amănuntele, întrucât nu sunteţi de acord cu aşa ceva, ne puteţi fi de folos altminteri, furnizând detalii despre traficul cu avansări. După cum am înţeles a fost unica modalitate de-a face faţă cheltuielilor pe când vă aflaţi sub protecţia ducelui şi treaba s-a făcut cu voia sa.

— Cum de aţi aflat asta?

— Mi-a spus o păsărică... Dacă aş avea dovezi, să le prezint în faţa Parlamentului, şi-ar pierde funcţia în doi timpi şi trei mişcări.

— Dar eu ce aş câştiga?

— S-ar repara o nedreptate. Ducele de Kent ar deveni comandant suprem. Am aflat că i-a spus unui bun prieten de-al meu că oricine l-ar ajuta să ajungă în această funcţie va fi răsplătit din plin şi chiar mai mult decât atât. Între altele, a fost de-a dreptul îngrozit de felul revoltător în care aţi fost tratată. Şi în plus de povestea cu Curtea Marţială. Am înţeles că-şi va face un punct de onoare din a vă repune în drepturi fratele şi a vă stabili o pensie. Şi nu trei sau patru sute nenorocite, ci câteva mii.

Ea spuse:

— M-am cam săturat de făgăduieli, în special din partea prinţilor. Mi-a fost dat să le aud prea des.

— Dacă aveţi nevoie de asigurări suplimentare, pot să vi le ofer. Bunul prieten de care am vorbit este chiar maiorul Dodd.

— Secretarul particular al ducelui de Kent?

— Chiar el. Este cât se poate de dornic să vă întâlnească şi asta cât mai curând posibil. Dacă doriţi să aflaţi ce spune, puteţi să-i citiţi scrisoarea.

El scoase din portofel o foaie de hârtie şi i-o dădu spre lectură.

„Dragul meu Wardle,

Cu cât mă gândesc mai mult la conversația noastră de azi dimineață, al cărui subiect a fost onoarea nepătată și interesele patriei noastre, cu atât sunt mai sigur că orice cetățean care-și dă obolul pentru această nobilă cauză este îndreptățit să primească protecția noastră, nu numai în particular, ci și în public. Dacă această asigurare din partea mea îți poate servi, te autorizez s-o folosești cum dorești. Din ceea ce mi-ai povestit despre o anumită doamnă, nu mă îndoiesc că o colaborare cu dânsa ar fi deosebit de importantă, mai mult decât cu oricine altcineva. Numai bunul Dumnezeu știe cât de infam și barbar a fost tratată de către o bestie ilustră. Ar avea acum ocazia să i se recunoască drepturile și, punându-se în slujba unui public generos, să tragă ea însăși foloase.

Rămân, dragul meu Wardle, ca întotdeauna,
Thomas Dodd."

— Plauzibil, spuse ea, dar este doar pe hârtie.

— Atunci te rog să consimți să-l întâlnești și să-l auzi direct. Se înțelege de la sine că va comunica confidențial stăpânului său orice ai chef să-i ceri. Ducele de Kent este generos în toate privințele.

— La Gibraltar n-a fost prea generos când le-a fixat trupelor rații și a închis prăvăliile de vinuri.

— Vrea disciplină, doamnă Clarke, este mână de fier. Țării așa ceva îi trebuie acum.

— Folosește oare mâna de fier și cu bătrâna sa amantă franțuzoaică? Poate că la Ealing poartă mănuși de catifea. Am auzit că stropește plantele și ține canari. Să-i spuneți maiorului Dodd din partea mea că am gusturi extravagante. În afară de pensie, o să cer o caleașcă cu patru cai, o vilă cu turnulețe și două sau trei lacuri în grădină.

— O să transmit mesajul.

Sfinte Dumnezeule, o luase în serios! Era chiar mai dobitoc decât părea, ceea ce era ceva.

— Spuneți-mi, domnule colonel, când o să cadă guvernul şi o să vi se îndeplinească proiectele, adică atunci când poporul Angliei va scăpa de corupție şi depravare, ce post sperați să primiți drept recompensă?

El răspunse fără să clipească:

— Ministru de Război. Cel puțin aşa a propus ducele de Kent.

— Ce nobil, o picătură în ocean. Abia aştept să vă cunosc prietenii, mai cu seamă pe Dodd. Când o să aibă loc întâlnirea?

El consultă un carnețel.

— Peste câteva zile am de gând să mă duc în Kent. O să vină cu mine Dodd precum şi maiorul Glennie, care scrie un memoriu despre fortificații. El are de gând să stârnească neîncredere în actualul sistem de apărare al coastei. Avem o autorizație pentru a vizita turnurile Martello. Ce-ar fi să veniți cu noi?

— Aş fi încântată. Am putea face un picnic la Romney Marsh, să ne dăm cu părerea care este cel mai potrivit loc pentru invazie.

— Doar nu vreți să spuneți…

— Că nutriți sentimente de simpatie pentru celălalt țărm al Mării Mânecii? Dragă domnule colonel, aşa ceva nici nu mi-a trecut prin cap. Îmi dau seama mult prea bine cât vă iubiți patria.

*

Expediția s-a dovedit a fi extrem de amuzantă şi instructivă. Au făcut un prim popas la Maidstone, un al doilea la Hythe. Era singura doamnă lângă trei gentlemeni înăcriți, foşti militari care-şi rataseră cariera, dar care vorbeau de parcă ar fi condus în luptă regimentele de gardă. Nici nu ținea minte de când nu se mai distrase atât de bine.

Trăsura merse de-a lungul coastei preț de douăzeci de

mile[57], pe o vreme frumoasă şi geroasă.

Maiorul Glennie, expertul în fortificații, lua notițe iar maiorul Dodd (fost căpitan de artilerie, care în materie de salve de tun se pricepea doar să dea onorul la ceremonii) ridica în slăvi virtuțile stăpânului său de neam mare: capabil şi brav şi răbdător, un adevărat exemplu a ceea ce ar trebui să fie un comandant.

— Dacă aşa stau lucrurile, murmură doamna, mi se pare ciudat că nu a avut nicio slujbă în administrație, de peste cinci ani.

— E de vină invidia, doamnă Clarke, din partea fratelui său.

— Înțeleg. Fireşte. Ce păcat! Să se irosească un astfel de talent – să se piardă vasta experiență de luptă a lui Kent! După ce a trecut prin zilele istovitoare ale campaniei de la Salisbury, hrănindu-se doar cu tocană irlandeză şi bere răsuflată!

Colonelul Wardle o privea nedumerit nevoie mare. I se părea ciudat felul în care se comporta la această întâlnire cu Dodd o femeie care ar fi trebuit să clocotească de dor de răzbunare. El cel puțin, nefiind prea tare la matematică, se străduia să se concentreze cât îl țineau puterile ca să priceapă cifrele pe care i le furniza Glennie şi să înțeleagă de ce turnurile Martello nu erau fortificații prea grozave. Dacă nu reuşea să înțeleagă, o feştelea cu discursul în Parlament.

Luară masa la Hythe şi în timp ce bărbații desenau scheme, doamna îşi sorbea tacticos vinul.

— Fiul meu, George, are o cărticică. Sunt sigură că v-ar împrumuta-o bucuros, domnule colonel Wardle. Acolo – cred că la pagina trei – se arată care este deosebirea între un octogon şi un triunghi, este o noțiune elementară, pentru începători... Domnule maior Dodd, vă rog să-mi mai povestiți despre Madame de Laurent şi devotamentul dânsei față de ducele de Kent.

— Dânsa se ştie în siguranță, doamnă Clarke. E

[57] Treizeci şi doi de kilometri.

singurul prinț cu suflet loial şi credincios, tandru față de dânsa, recunoscător pentru ceea ce îi oferă.

— Parcă ar fi un prinț de vis... dacă n-ar avea sprâncenele alea stufoase. I-ați spus ce doresc dacă vă ajut?

— Cinci mii de lire bani gheață, o rentă viageră, plata tuturor datoriilor, o rentă pentru fiice. Pot să vă făgăduiesc toate acestea şi chiar mai mult. Între timp colonelul Wardle vă va oferi tot sprijinul necesar. În schimb avem nevoie de scrisori şi dovezi de corupție, de nume de ofițeri avansați prin trafic de influență, de nume de prieteni care pot depune mărturie. Wardle o să poată atunci să-i citeze în Parlament, fără teamă de dezmințiri.

— Să ne trezim cu toții închişi la balamuc?

— Legea nu vă poate atinge. Dacă îl veți demasca pe ducele de York, veți avea toată țara alături. Opinia publică se va ralia cauzei noastre iar doamna Clarke va fi eroina zilei. O nouă Ioană d'Arc, apărătoare a poporului.

— Ați cam încurcat borcanele istoriei – Boadicea[58] trecea cu carul de triumf peste cadavre. O să mă mai gândesc, domnule maior Dodd.

Şi din nou înapoi la Londra, în Westbourne Place. Primea vizite zilnic, când de la unul, când de la altul şi în plus bilețele de la Will:

— Ce altă perspectivă ți se oferă? Ce se va întâmpla cu copiii dumitale dacă refuzi? Merită să faci cel puțin o încercare, să-ți verifici norocul. Nu te paşte niciun pericol. Dodd are perfectă dreptate. Nu te poate nimeni băga la închisoare şi nici da în judecată. Chiar dacă toată treaba se duce de râpă, nu rişti să pierzi.

Perfect. O să continue deci, o să trieze scrisorile, o să reînvie amintirile din ultimii ani. Aruncase însă în foc atâtea răvaşe iar valoarea celor rămase era mai mult

[58] Regină a Britaniei care a condus răscoala împotriva Romanilor.

personală decât oficială. Unde se aflau oare toți cei care-i plătiseră cu banii jos? Cea mai mare parte se aflau peste hotare, erau dispăruți sau uitați... Colonelul French... căpitanul Sandon... Sandon era pe undeva, prin Anglia. Donovan s-ar putea să-şi amintească şi alte nume. Corri, profesorul de muzică, ar putea să-şi ofere serviciile. La fel şi un oarecare domn Knight, pacientul doctorului Thynne. Nici nu-i trecuse prin minte să păstreze toate informațiile acestea. Legase cu panglicuțe scrisorile de dragoste, nu chestiuni militare.

— Ați căutat bine prin toate cuferele? o întrebă colonelul Wardle.

Degetele lui subțiri, inchizitoriale, păreau gata să scotocească, să iscodească.

— M-am mutat de vreo şase ori din 1806. O să-mi trebuiască săptămâni să triez tot materialul pus la păstrare.

— Unde se află?

— La Wright, în Rathbone Place.

— Pot să vă însoțesc până acolo?

Ea îi privi ochii apropiați, mâinile fără astâmpăr.

— Îi datorez lui Francis Wright o groază de bani. După cum vedeți, în casă am doar o parte din mobilă. El îmi reține restul dacă nu-l plătesc.

— Păi ar fi bine să-i explicați ce perspective de viitor aveți.

— Garantate de dumneavoastră?

— Bineînțeles.

Ea îl duse în Rathbone Place, unde aflară că Francis Wright era în pat, cu un picior beteag. Fratele lui, Daniel îi primi, scuzându-se. Le putea fi de ajutor în vreun fel, doreau să le arate ceva?

— Da, Daniel. Arată-i domnului colonel Wardle câte ceva din lucrurile mele, perdelele şi covoarele şi scaunele de care o să am nevoie pentru noua locuință din Westbourne Place. Ce părere aveți despre oglinda asta, domnule colonel Wardle?

— Foarte frumoasă, într-adevăr.

— Şi despre scaunele de sufragerie? Le-am pictat de mână, să ştiţi, chiar eu când locuiam în Gloucester Place. Du-l pe domnul colonel în depozit, Daniel, şi arată-i restul. Dânsul doreşte să scot din depozit şi să duc la Chelsea tot ce am aici, precum şi altele. Eu merg să mă interesez ce face fratele dumitale şi vă las singuri.

Nu se punea problema ca Wardle să ridice vreo obiecţie – îi închisese gura. I se părea că simte pistolul la ceafă. Să poruncească ca mobila să fie mutată *en bloc*[59] în Westbourne Place indiferent cât o costa, sau să piardă ocazia de a obţine scrisorile şi mărturiile valoroase? El se plimbă prin depozit mânios, simţindu-se prins în cursă. În timpul acesta tapiţerul bifa lista.

— Doar nu vrei să spui că toate astea se aflau în Gloucester Place? întrebă Wardle împungând cu bastonul covoarele somptuoase.

— O, nu, domnule. Sunt noi dar i-au căzut cu tronc.

— Al naibii de costisitor „troncul" ăsta, pe cuvântul meu!

— Păi, domnule, o cunoaşteţi doar pe doamna Clarke. E veselă, îi place să trăiască bine şi pe picior mare. Am auzit că are la spate prieteni influenţi.

— Da?

Dracu s-o ia, dăduse deja sfoară-n ţară.

Ea cobora pe scări în spatele lor, toată numai zâmbete.

— Sărmanul Francis Wright! I-am recomandat o frecţie. Deci aţi rezolvat tot? Sunteţi de acord cu ce am ales?

— O să vorbim mai târziu despre asta.

Ea se întoarse spre Daniel:

— Colonelul Wardle vrea să spună că este de acord. Duceţi totul. Şi nu uitaţi de serviciul ducelui de Berri.

În trăsură se înstăpâni tăcerea, cel puţin în ceea ce-l priveşte pe colonel. Ea sporovăia veselă, întruna, fără nicio jenă.

---

[59] În bloc. (fr.)

— Ce minunat o să mi se pară să trăiesc iar în lux! Nu vă pot mulțumi îndeajuns pentru amabilitate şi generozitate. De îndată ce o să mi se aducă biroul, o să caut scrisorile.

Aiurea, birou, se gândi ea. Scrisorile sunt la mine acasă. Ce plăcere-i făcea însă să-l pună la cazne pe marele patriot şi să-l uşureze de bani pentru mobilă, inclusiv covoarele. N-avea cum să scape, îl prinsese bine în cursă. A doua zi după-masă toată marfa a fost adusă la ea acasă şi peste două săptămâni Francis Wright, care se făcuse bine între timp, veni în Westbourne Place, să-l vadă pe colonelul Wardle.

— Cred, domnule, că dumneavoastră sunteți gentlemanul cu influență care i-a făgăduit atâtea doamnei. Dânsa mi-a dat să înțeleg că sunteți unul din giranții săi. Aşa stând lucrurile, v-aş fi foarte recunoscător dacă mi-ați da cinci sute de lire în contul sumei datorate.

Doamna în chestiune zâmbea şi-şi luase un aer nevinovat, şoptind ceva despre Camera Comunelor şi o minunată lume nouă pentru toți, inclusiv Wardle. Onorabilul deputat de Okehampton încercă să pareze.

— Nu am bani, spuse el. Nu pot iscăli un cec. Deunăzi i-am dat doamnei Clarke o sută.

— Dar cu suta aia, spuse ea, abia am achitat negustorii din Bloomsbury. Bietul domn Wright trebuie şi el să trăiască, ca noi toți. Şi de altfel nu e nevoie să dați din propria pungă, prietenii dumneavoastră din Ealing...

Ea nu termină fraza, văzându-i privirile pline de groază şi panică.

— O să am eu grijă să fii plătit, îi spuse Wardle tapițerului, bâlbâindu-se. Te rog însă să înțelegi că nu trebuie să-mi apară numele nicăieri. Având în perspectivă o treabă atât de delicată în Parlament, o astfel de dezvăluire ar fi un adevărat dezastru pentru planurile mele. O să mă străduiesc să aranjez lucrurile printr-un furnizor.

Ea-i făcu cu ochiul tapițerului prin oglindă:

— Sunt sigură că domnul Wright nu doreşte să vă facă greutăți, atâta vreme cât primeşte o garanție oarecare.

Garanția fu oferită chiar după Crăciun de către negustorul de vinuri din Pall Mall nr. 10 (furnizorul de vinuri al Alteței Sale regale ducele de Kent), sub forma unui angajament de a-i plăti lui Francis Wright cinci sute de lire în termen de trei luni. Doamnei Clarke i se aduse o ladă cu vinuri, împreună cu complimentele domnului Illingworth care spera să o poată servi şi în viitor. În paie se afla ascuns un exemplar din chitanța de la Wright.

„Am primit de la R. S. Illingworth, la 2 ianuarie 1809, o poliță scadentă de azi în trei luni, în valoare de cinci sute de lire care se va plăti în contul mobilei livrate doamnei Clarke din Westbourne Place nr. 2.”

Vinul pică tocmai la țanc pentru petrecerea de Bobotează pe care ea o oferi unui grup de prieteni – o colecție destul de amuzantă, pare-se – începând cu domnul Corri şi câțiva tinerei, Charley, fireşte, May Taylor şi unchiul ei Tom şi terminând cu McCullum, pamfletarul, Dodd şi Wardle. Toți fură prezentați cu nume de împrumut şi încă de la sosire căpătară un pahar de coniac, ceea ce făcu petrecerea să meargă ca pe roate. În timp ce băieții care cântau îi făceau ochi dulci lui Charley, iar Dodd se aşezase la o partidă de dame cu unchiul Tom, colonelul Wardle îl iscodea pe Corri, profesorul de muzică, aflat în al nouălea cer, despre recrutările efectuate în 1806 de colonelul French.

Toți trăncăneau, capetele se învârteau... nimănui nu-i păsa de nimic... se aduse prăjitura şi McCullum nimeri felia cu noroc.

— Dar cine sunt ceilalți gentlemeni? întrebă Corri cu mintea încinsă de coniac şi emoție. Mă tem că m-a luat gura pe dinainte şi că am vorbit ce nu trebuie.

— Nu fi îngrijorat, ei s-au legat prin jurământ să fie discreți, murmură gazda. Sunt toți oameni de mare integritate şi cu principii. Cel care stă în picioare, cu prăjitura în mână, scrie articole de ziar, dar doar pentru reviste bisericeşti şi pentru buletine eparhiale. Domnul din stânga dumitale este parlamentar. Îl cheamă Mellish şi reprezintă comitatul Middlesex; este cel mai respectat deputat din Camera Comunelor.

Ea îşi şterse lacrimile de râs şi se gândi la adevăratul domn Mellish. Îl văzuse odată păşind țanțoş în palatul St. James, cu fața congestionată şi plin de el. Profesorul de muzică se uita dus, cu ochii cât cepele.

— Ce amabilă ați fost că m-ați invitat... cu astfel de oaspeți.

Ea se duse să vadă cum progresează jocul de dame. Unchiul Tom care-l bătuse pe Dodd de două ori se dovedea *locvace* şi dezvăluia secretele familiei regale cu ghiotura. Ea le umplu paharele şi-i contemplă, înăbuşindu-şi râsul.

— Ani de-a rândul i-am încălțat pe toți, spunea unchiul Tom, şi nu numai cu pantofi şi ghete, vă asigur. Au venit la mine pe rând toți prinții.

— Cu excepția ducelui de Kent, spuse Dodd rece.

— Prințul Edward? izbucni Taylor. Păi el a fost cel mai rău, înainte să-l înhațe franțuzoaica. De teamă să nu fie descoperit venea deghizat cu o perucă de împrumut şi cu pălăria vizitiului. Frații îl porecliseră Simon Pure[60].

Dodd dădu la o parte tabla de joc şi se scuză că trebuie să plece. Unchiul Tom îi zări cu coada ochiului haina. Isuse! Omul purta uniforma Casei regale. Oare lumea era cu susul în jos sau înnebunise el? O trase pe gazdă de rochie.

— Cine naiba-i tipul ăla?

— N-avea grijă, este doar un negustor de haine vechi, face comerț cu podoabe.

Unchiul Tom oftă uşurat şi-şi termină coniacul.

---

[60] Personaj de comedie, tipul impostorului.

— I-ai transmis mesajul ducelui de York? îl întrebă ea.

— Da, dragă, dar regret, nu mai este nimic de făcut. Dacă îndrăzneşti să scrii o vorbă împotriva lui, te bagă la puşcărie.

Ultima încercare de a aplana lucrurile eşuase. La luptă, deci, spre victorie! Nu conta pe ce căi, cu condiția să câştige. Trebuie să găsească martori care să confirme cele spuse: doctorul Thynne, domnul Knight, chiar Bill – Bill care se afla din nou în drum spre casă venind din Portugalia. Toți aceştia trebuiau rugați, convinşi sau chiar aduşi cu citații, astfel încât Wardle să poată expune cazul la sfârşitul lunii. S-ar putea ca unii dintre aceştia să protesteze şi să tăgăduiască totul. În niciun caz însă n-o să facă aşa ceva un prieten ca Bill. Wardle va trebui să rişte cu ceilalți: dacă mințeau şi susțineau că-s nevinovați, cu atât mai rău.

— O să fie nevoie să apar şi eu în fața Camerei? îl întrebă ea.

— Bineînțeles, răspunse el. Dumneavoastră sunteți principalul martor.

Inima i se strânse dintr-odată de teamă. Era însă prea târziu să dea înapoi, mingea era pe teren.

— Ce întrebări o să-mi puneți?

— Nimic de speriat. O să le repetăm acasă, în salon, înainte să fiți convocată. Va trebui să spuneți doar adevărul despre tranzacții.

— Dar n-o să fiți singurul care mă întreabă. Ce vor face membrii guvernului care-l apără pe duce? N-o să încerce să mă facă să mă contrazic, ca să poată pune la îndoială cele afirmate?

— S-ar putea. Dar sunteți destul de isteață ca să vă descurcați.

Ea nu avea încredere în el. Nu avea încredere decât în Will, omul din umbră. În ajunul zilei în care urma să înainteze moțiunea în Cameră, el veni singur seara la cină, să-i ureze curaj.

— Vrei să spui, zise ea, că o să am nevoie de aşa ceva?

— De fiecare dram.

În sfârşit cineva îi spunea adevărul. El o privi grav. Ea îşi simţi mâinile răcindu-se când atinse paharul.

— Dacă n-o să-ţi pierzi cumpătul, o să supravieţuieşti. Uite cum stau lucrurile. În Parlament sunt trei partide. Mai întâi este guvernul, solidar în a-l sprijini pe duce, deşi s-ar putea ca unii să şovăie în cursul dezbaterilor, în special când se vor dezvălui faptele. Opoziţia va sprijini acuzaţiile şi va face tot ce este posibil să te ajute să ieşi din încurcătură. Dacă Wardle nu se va ţine de cuvânt şi este posibil să retracteze totul – Francis Burdett şi Folkestone îţi vor fi alături. Persoanele serioase reprezintă partida a treia – moraliştii şi ceilalţi conduşi de Wilberforce. Pe ei îi interesează doar faptul că ducele a avut o amantă. Vor fi de partea opoziţiei ca să-l dea jos din funcţie. Va trebui să nu-i pierzi din ochi pe Spencer Perceval, şeful Majorităţii din Cameră şi pe Vicary Gibbs. Vicary Gibbs este procurorul general. Ei vor încerca să-ţi facă praf depoziţia, nu demonstrând falsitatea afirmaţiilor, ci aducând la lumină toate scandalurile din trecutul dumitale, cu scopul de a te compromite. Cu alte cuvinte să reiasă că: „Femeia asta a fost o stricată şi o mincinoasă de când se ştie şi noi putem s-o dovedim”. O să facă acelaşi lucru şi cu William Dowler, deşi n-o să le fie prea comod. O să aducă martori care să facă depoziţii împotriva amândurora, mituiţi toţi de Adam. Aşa că acum ştii cum stau lucrurile. Capul sus, draga mea – şi zâmbeşte. O să câştigăm.

Să câştige, ce? Îndoielnica satisfacţie a răzbunării? Să dea cu piciorul într-un om pe care l-a cinstit, iubit şi respectat odată? Un bacşiş pentru mândria rănită pentru situaţia pierdută?

— Gândeşte-te, şopti Will, la viitorul copiilor. Şi la fratele dumitale, adăugă el. Nu are decât de câştigat. Când ducele nu va mai conduce Armata, verdictul Curţii Marţiale va fi probabil anulat şi Charles va fi repus în drepturi. N-am văzut niciodată un băiat atât de

schimbat la faţă. El ştie că nu mai are pentru ce trăi, dacă nu-l ajuţi.

El luă sticla de vin şi-i umplu paharul, urmărind cu privirea îndoiala şi nehotărârea de pe chipul ei. Se întrebă unde se afla ea oare acum cu gândurile, în trecut sau în viitor? Se ascundea sub un cărucior cu mere în ulicioară, şterpelind fructele unul câte unul pentru Charley? Sau se vedea deja în faţa Camerei Comunelor – o femeie singură într-un univers al bărbaţilor?

Fără veste, ea zâmbi şi-şi ridică paharul, apoi îl sparse peste umăr. Se făcu ţăndări.

— Am mai făcut asta o dată, spuse ea, la Fulham. Beau în cinstea clanului Mackenzie. Jocul merge mai departe.

PARTEA A TREIA

Unu

La 27 ianuarie 1809, colonelul Wardle, deputatul radical de Okehampton, luă cuvântul în Camera Comunelor şi propuse o moţiune în vederea anchetării Alteţei Sale regale, ducele de York, comandantul suprem al armatei, în privinţa avansărilor, acordării brevetelor şi recrutărilor pentru armată.

„Să te transformi în acuzatorul public al unui om atât de sus-pus cum este comandantul suprem, spuse el, pare desigur o iniţiativă dificilă şi prezumţioasă. Dar oricât ar fi de dificilă şi prezumţioasă, nimic nu mă va împiedica să-mi duc sarcina la îndeplinire. Şi sunt convins că şi dânsul îşi va da seama că, oricât ar fi de sus-pus ca rang şi influenţă, vocea poporului exprimată prin reprezentanţii săi va triumfa asupra corupţiei şi că i se va face dreptate naţiunii în suferinţă. Dacă nu va fi atacată corupţia şi încă cu tărie, această ţară va cădea uşor pradă unui duşman inveterat.

Nădăjduiesc că nimeni n-o să creadă că am ridicat această problemă cu prea mare uşurinţă. Mi-am format opinia pe baze solide şi sunt pregătit să-mi dovedesc afirmaţiile. Ca să poată fi cercetate, doresc să propun numirea unei comisii care să investigheze conduita Alteţei Sale regale, ducele de York”.

Reprezentanţii guvernului protestară vehement arătând că ilustrul comandant era gata să se supună unei investigări amănunţite a acuzaţiilor aduse împotriva sa. Ei rugară Camera să se gândească dacă modul în care fusese echipată armata recent trimisă în Portugalia nu dovedea fără putinţă de tăgadă talentele

militare deosebite ale ducelui de York, demonstrând clar netemeinicia acuzațiilor opoziției. Şi-şi exprimară opinia cum că valul de demascări care se revărsase recent asupra diferitelor ramuri ale familiei regale nu era altceva decât un complot josnic îndreptat împotriva ilustrei dinastii de Brunswick. (Din toate părțile Camerei răsunară strigăte puternice: „Aşa-i! Bravo!”).

Dezbaterile se încheiară cu propunerea făcută de domnul Spencer Perceval, ministru de finanțe şi şef a Majorității din Camera Comunelor, ca investigarea cazului să se facă în plenul Camerei, propunere aprobată în unanimitate. S-a hotărât ca adunarea să se întrunească peste cinci zile, la 1 februarie.

Aceste zile au reprezentat un răgaz suficient pentru ca ştirea să se răspândească – povestea se afla pe prima pagină a fiecărui ziar – şi când sosi ziua, Camera era ticsită. Deputații din provincie, care nu catadicseau să facă act de prezență nici măcar o dată într-o sesiune, se îmbrânceau să se instaleze pe alte locuri. Galeriile erau înțesate până la refuz, iar culoarele gemeau de lume.

Colonelul Wardle deschise dezbaterile anunțând că în sprijinul acuzației sale inițiale, va aduce dovezi privitoare la transferul prin schimb efectuat între locotenent-colonelul Brook şi locotenent-colonelul Knight. Îşi chemă primul martor, pe domnul doctor Thynne. Un bărbat în vârstă, înalt şi cărunt, veni în fața Camerei şi depuse mărturie cum că în 1805 i se adresase doamnei Mary Anne Clarke (pe care o îngrijise în calitate de medic în ultimii şapte ani) din partea unui vechi prieten al lui, domnul Robert Knight, frate cu unul din cei doi gentlemeni în discuție. El spuse că fusese autorizat să-i comunice doamnei Clarke că, dacă-şi va folosi influența ca să urgenteze transferul va primi în compensație suma de două sute de lire. Ca răspuns la întrebările colonelului Wardle, el confirmă faptul că cererea îi fusese adresată ei deoarece era protejata ducelui de York. Mărturia doctorului Thynne a fost confirmată chiar de domnul Robert Knight, care adăugă

că după ce transferul a fost publicat în Monitor îi expediase doamnei Clarke două sute de lire în bancnote, prin servitorul lui.

Şi apoi îşi făcu apariţia martora pe care o aştepta întreaga Cameră – doamna Mary Anne Clarke. „Îmbrăcată ca pentru o serată”, scria a doua zi *The Morning Post*, „într-o rochie de mătase azurie, garnisită cu blăniţă albă, purtând un manşon alb, pălăriuţă albă şi voaletă, zâmbetu-i radios, năsucul *retroussé*[61] şi ochii albaştri vioi au cucerit Camera în totalitate”.

Colonelul Wardle îi puse următoarele întrebări:

— În anul 1805 aţi locuit într-o casă a Alteţei Sale regale, ducele de York, în Gloucester Place?

— Da.

— Aţi primit o cerere cu privire la domnii colonei Knight şi Brook?

— Da.

— Aţi vorbit cu comandantul suprem despre acest subiect?

— Da.

— Cum aţi menţionat problema?

— I-am spus despre ce e vorba şi i-am dat fiţuica de la domnul doctor Thynne.

— Ce compensaţie pecuniară aţi primit?

— Două sute de lire.

— Comandantul suprem a cunoscut suma?

— Da, i-am arătat cele două hârtii de o sută. Cred că l-am trimis pe unul din servitori să mi le schimbe.

Domnul Beresford, din partea guvernului, se ridică s-o chestioneze.

— Unde v-aţi aflat chiar înainte de a veni la bară aici în Cameră?

Martora se întoarse şi-l privi fix. În Cameră izbucniră râsete înfundate. Domnul Beresford se făcu roşu tot. Ridicând puţin glasul repetă întrebarea.

— Unde vă aflaţi, înainte să veniţi în Cameră la bară?

---

[61] În vânt. (fr.)

— Într-o încăpere învecinată.

— Cu cine?

— Cu căpitanul Thompson, domnişoara Clifford, doamna Metcalfe, colonelul Wardle.

— Aţi purtat vreo conversaţie cu domnul doctor Thynne?

— Da, şedea lângă mine.

— Care a fost esenţa celor spuse de dânsul?

— Le făcea curte doamnelor care erau cu mine.

— Şi despre ce vorbea?

— Nu pot să repet. Tema era indecentă.

Sala se cutremură de râsete zgomotoase. Domnul Beresford luă loc. Domnul Vicary Gibbs, procurorul general, se ridică în picioare şi încrucişându-şi braţele în faţă, cu ochii ţintă la tavan, începu să-i pună întrebări martorei. Se purta plin de modestie şi blândeţe. Camera îl cunoştea bine şi se hotărî să-l asculte într-o tăcere respectuoasă.

— În ce perioadă din an a apărut în Monitor treaba cu colonelul Knight?

— Cred că era sfârşit de iulie sau început de august. Alteţa Sa regală se pregătea să plece la Weymouth unde urma să-i fie naş copilului lordului Chesterfield.

— Când i-aţi pomenit de această treabă domnului colonel Wardle?

— Foarte de curând. Cam acum o lună.

— Cu cine aţi mai discutat despre asta?

— Nu-mi amintesc. Poate cu câţiva dintre prietenii mei.

— Urmăreaţi vreun scop dând povestea în vileag?

— Sigur că nu.

— Aţi afirmat vreodată că aveţi motive de a vă plânge de Alteţa Sa regală, ducele de York?

— Toţi prietenii mei ştiu că am.

— N-aţi afirmat că dacă Alteţa Sa regală nu vă va îndeplini cererile, o să-l daţi în vileag?

— Nu. I-am scris două scrisori domnului Adam. Poate că va dori să le dea la iveală.

— Cuprindeau amândouă ameninţări?

— Nu era vorba de nicio ameninţare. Erau doar solicitări.

— Şi nu aţi însoţit acele solicitări de precizarea că dacă nu vor fi satisfăcute îl veţi da în vileag pe Alteţa Sa regală?

— Nu-mi amintesc. Cel mai bine ar fi să cereţi acele scrisori. Ducele mi-a trimis o dată vorba că dacă voi scrie sau vorbi împotriva sa, mă va pune la stâlpul infamiei sau mă va trimite în Bastilia.

— Cine v-a adus acel mesaj?

— Un prieten mai special al ducelui de York. Un anume Taylor, pantofar în Bond Street

— I-aţi trimis vreo scrisoare Alteţei Sale regale?

— Da.

— Prin cine i-aţi trimis scrisoarea?

— Prin acelaşi ambasador al Marochinului!

O avalanşă de râsete cuprinse întreaga Cameră. Procurorul general ridică mâna cerând linişte.

— Cum se numeşte soţul dumneavoastră?

— Clarke.

— Care este numele lui de botez?

— Joseph, cred.

— Unde v-aţi căsătorit?

— La Pancras. Întrebaţi-l şi pe domnul Adam.

Martora fu admonestată de Preşedintele care o avertiză că dacă va mai da răspunsuri impertinente o să se expună la blamul Camerei.

— L-aţi făcut pe domnul Adam să creadă că v-aţi căsătorit la Berkhamsted?

— Nu ştiu ce l-am făcut să creadă. Am râs pur şi simplu de dânsul.

— L-aţi prezentat pe soţul dumneavoastră ca fiind nepotul domnului consilier Clarke?

— Aşa mi-a spus el. Nu m-am obosit niciodată să mă informez mai îndeaproape. Nu mai înseamnă nimic pentru mine şi nici eu pentru el. Nu l-am văzut în ultimii trei ani, nici n-am mai auzit nimic despre el, de când l-a

amenințat pe duce că-l va da în judecată.

— Ce este soțul dumitale?

— Nimic. Pur şi simplu un om.

— Cu ce se îndeletniceşte?

— Cu nimic. Locuieşte cu fratele lui mai mic şi cu soția celuilalt frate. Asta-i tot ce ştiu despre el.

— Ați locuit vreodată în Tavistock Place?

— Da.

— Unde anume în Tavistock Place?

— Nu-mi amintesc.

— Ați mai locuit şi în altă parte în afară de Tavistock Place şi Park Lane?

— Nu ştiu. Ştie ducele. S-ar putea să fi stat în vreuna din casele sale.

— Când l-ați cunoscut mai întâi pe duce?

— Nu consider că aceasta este o întrebare corectă. Am o familie şi copii de crescut.

— Când locuiați în Tavistock Place, erați protejata ducelui de York?

— Nu, eram sub protecția mamei mele.

— Îl cunoaşteți pe maiorul Hogan cel care a scris un pamflet împotriva ducelui?

— Nu, nu-l cunosc şi nu l-am văzut niciodată. Taylor, pantofarul, mi-a spus că domnul Greenwood a zis că sunt în legătură cu scriitorii de pamflete. Am negat atunci, la fel cum neg şi acum.

— I-ați spus vreodată domnului Robert Knight că doriți să ascundeți ducelui de York tranzacția cu cele două sute de lire?

— Nu.

— Dacă cineva ar relata că ați zis aşa ceva, ați considera că ceea ce spune este fals?

— Cu siguranță.

— Aveați vreun temei să doriți să-i ascundeți comandantului suprem vizita doctorului Thynne referitoare la domnul Knight?

— N-am dorit niciodată să-i ascund Alteței Sale regale vizitele acestui gentleman şi nici pe ale altora.

Procurorul general ridică din umeri şi, făcând cu mâinile un gest de dezaprobare cedă locul şefului majorității.

— Cât de repede după transfer şi-a dus la îndeplinire promisiunea domnul Knight?

— Imediat, în chiar aceeaşi zi.

— Şi pretindeți că i-ați cerut ducelui de York să schimbe banii în aceeaşi zi?

— Nu i-am cerut ducelui de York să schimbe banii, servitorul s-a dus să-i schimbe.

— Ați mai primit bani şi cu alte ocazii, pentru a face demersuri pe lângă ducele de York în numele unor ofițeri dornici de avansare?

Martora oftă, privi spre prezidiu şi spune:

— Am crezut că după ce voi relata despre problema cu Knight voi fi lăsată în pace.

I se permise să se retragă în cele din urmă şi şeful Majorității ceru ca domnul Adam să fie lăsat să dea o declarație.

Într-un discurs care ținu vreo douăzeci de minute, acest gentleman informă Camera că spre sfârşitul anului 1805 a aflat că Joseph Clarke îl amenința pe ducele de York cu un proces de adulter şi că lui i-a revenit sarcina de a conduce cercetările, întrucât de peste douăzeci de ani se afla în slujba Alteței Sale regale. În cursul acestor cercetări, a avut temei să constate că doamna Clarke nu se comporta corect şi că lua mită. A considerat de datoria lui să-l informeze pe ducele de York de acest lucru. A fost o însărcinare neplăcută, căci Alteța Sa regală nu era dispus să creadă că aşa ceva era posibil. Dar dovezile erau prea clare şi curând după aceea, întrucât Alteța Sa regală luase hotărârea definitivă de a se despărți de doamna Clarke, i-a cerut domnului Adam să-i comunice acesteia hotărârea regală. Cu această ocazie a purtat cu dânsa o convorbire scurtă şi n-a mai văzut-o de atunci şi până în prezent.

Un deputat se ridică să protesteze vehement împotriva faptului că un martor cu reputația doamnei

Clarke era audiat în Parlament în legătură cu conduita familiei regale. Domnul Perceval replică însă că, oricât ar fi de neplăcut acest lucru, considera că ancheta trebuia să se desfăşoare până la capăt.

— Camera are datoria, continuă el, să stabilească dacă Alteța Sa regală fusese la curent cu faptul că se dădeau bani în felul relatat. Întreaga speță va fi lipsită de temei dacă se va dovedi că doamna Clarke nu este demnă de crezare. A afirmat că este văduvă, deşi soțul ei era şi este în viață, i-a spus domnului Adam că s-a căsătorit la Berkhamsted când în realitate s-a măritat la Pancras. Am credința că acuzațiile vor fi considerate neîntemeiate prin faptul că nu se poate pune bază pe mărturia ei.

Apoi dezbaterile s-au suspendat.

Mary Anne părăsi Camera Comunelor, însoțită de fratele ei, căpitanul Thompson, şi de cele două doamne care veniseră cu ea. Lordul Folkestone o ajută să se urce în trăsură cu multă solicitudine, exprimându-şi extrema îngrijorare față de sănătatea ei. În jurul lor se adunase gloata, figuri curioase iscodeau prin geamuri şi a trecut ceva vreme ca să se poată elibera locul şi să poată porni caii.

Odată ajunsă acasă în Westbourne Place, ea acceptă un somnifer de la doctorul Metcalfe, medicul ei, şi se duse în camera de la etaj, urmată de fratele ei şi de soră-sa, Isobel.

— Ce brute! izbucni Charley. Să te frece ca pe o criminală! Ce are a face cu ancheta de față data când te-ai măritat şi în ce biserică, sau unde ai locuit? De ce nu l-ai trimis la toți dracii pe procurorul general?

Ea se trântise pe pat şi stătea cu ochii închişi.

— Păi l-am trimis, spuse ea, cu cât mai multă curtoazie. Nu te teme, acum ştiu la ce să mă aştept. Will Ogilvie m-a prevenit. A fost chiar mai rău decât mi-am închipuit, dar n-am ce face. Isobel, fii drăguță şi adu-mi, te rog, puțină apă.

Isobel îi aduse apă, îi scoase pantofii şi îngenunche în

fața căminului să ațâțe focul ca să se mai încălzească atmosfera.

— Nu vă faceți griji pentru mine, dragii mei. Duceți-vă la culcare. Sunteți probabil la fel de obosiți ca şi mine, poate chiar mai rău. Charley, vezi dacă nu am vreo scrisoare.

— Era doar una. Uite-o.

El îi dădu un plic cu ştampila poştei din Tilbury. Fusese trimis pe adresa „Bedford Place” şi reexpediată. Era scrisul lui Bill. Ea o făcu ghemotoc.

— E-n ordine. Spuneți-i Marthei să nu mă deranjeze.

Ei ieşiră din cameră şi ea deschise scrisoarea.

„Scumpa mea, unde eşti şi ce Dumnezeu se întâmplă? Mi-a parvenit la Lisabona înainte de Crăciun biletul tău despre demascarea D... Ai înnebunit de-a binelea? Te implor să nu dai ascultare sfaturilor neînțelepte. Voi sosi la Londra marți, la Hotelul Reid”.

Marți. Adică azi. Ea se uită la ceasul de pe polița de deasupra căminului. Trebuia să meargă la el pe dată şi să-i comunice veştile. Mâine va fi prea târziu. După ce va citi ziarele îşi va forma propria părere despre toată tărăşenia, poate că o va condamna şi va refuza să fie amestecat în vreun fel.

Ea se sculă din pat şi apucă o pelerină, se duse pe vârfuri la uşă şi o deschise. Peste tot domnea liniştea, casa era cufundată în întuneric. Isobel şi Charley se duseseră în camerele lor. Ea îi lăsă Marthei un bilețel pe pernă şi se furişă jos pe scări.

La colțul străzii chemă o birjă şi-i spuse birjarului s-o ducă la Hotelul Reid. Era aproape de miezul nopții când ajunseră în St Martin’s Lane. Cartierul era aproape pustiu, doar câțiva trecători întârziați se aflau prin preajmă.

Proprietarul hotelului, domnul Reid, stătea de vorbă în hol cu câțiva clienți. El o recunoscu pe dată şi-i ieşi în întâmpinare zâmbind. Slavă Domnului, nu făcea

legătura între ea şi cele ce tocmai se discutau de către clienți. Ea prinsese din zbor cuvintele „ducele” şi „târfa mincinoasă”. Domnul Reid o cunoştea doar ca „soția domnului Dowler”.

— Îl căutați pe domnul dumneavoastră? spuse el. S-a dus sus şi-a terminat cina acum două ore. S-a bucurat că a putut în sfârşit să înghită mâncare englezească. Arată bine. Sam, du-o pe doamna la numărul 5.

Chelnerul o luă înainte pe coridorul de la etajul întâi şi bătu la uşă. Ea deschise şi intră.

El stătea în genunchi pe podea lângă cufăr, cu mânecile cămăşii suflecate până la cot. De cum îl văzu, aşa de cunoscut şi de nădejde, simți că o părăseşte îngrijorarea. Ea închise uşa după ce intră şi-l strigă:

— Bill...

— Cum... Mary Anne!

Erau atâtea de descâlcit, atâtea de explicat, de povestit tot ce se întâmplase în ultimele nouă luni. El aflase de verdictul Curții Marțiale dar nu ştia nimic din ceea ce urmase – scrisorile către Adam, noaptea petrecută în arest, situația fără ieşire în privința banilor, săptămânile de griji, întâlnirea din noiembrie cu Wardle şi cu maiorul Dodd şi decizia finală de a merge alături de ei şi la bine şi la rău.

— Ai făcut o greşeală, o mare greşeală.

Ea îl întrerupse însă.

— Şi ce aş fi putut face altceva? Nu erai lângă mine să mă sfătuieşti. Niciodată n-am fost mai singură, mai lipsită de mijloace de trai.

— Te-am prevenit încă de acum patru ani...

— Ştiu... ştiu... Ce rost are să mai dezgropăm trecutul. Răul s-a făcut. Dacă ducele mi-ar fi instituit o rentă corespunzătoare, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate acestea. Cum n-a făcut-o, singura mea şansă de a obține reparații a fost să fac ce am făcut azi – să depun mărturie în sprijinul acuzațiilor care i se aduc. Este o adevărată tortură, trec prin chinurile iadului, dar nu există o altă cale.

— Ai nevoie de ajutorul meu?

— Trebuie să mă ajuți. Fără tine sunt pierdută. Nu ne putem bizui pe nici un alt martor. Wardle mi-a spus astă-seară, înainte să plecăm de la Cameră, că majoritatea persoanelor vizate vor nega totul – sunt mult prea înspăimântați la gândul că vor da de bucluc. Îți aminteşti de Sandon, prietenul colonelului French? Ar trebui să depună mărturie pentru noi, dar s-ar putea să-şi schimbe poziția. La fel stau lucrurile şi cu agentul numit Donovan, pe care credeam că pot conta, după câți bani a câştigat în trecut de la mine. Bill, iubitule, o să mă susții, aşa-i? Trebuie.

Glasul ei era plin de spaimă şi ochii de lacrimi. El o luă în brațe şi o ținu strâns.

— O să vorbim mâine despre asta.

— Nu, acum.

— Dar e târziu. Trebuie să chem o birjă, să te ducă acasă.

— Nu merg acasă. Stau aici cu tine.

— Nu eşti cuminte...

— Doamne sfinte, nu mai vorbi de cumințenie. Nu mă mai vrei?

Portarul primi un mesaj pe care i-l înmână chelnerului, Samuel Wells:

„Numărul 5 roagă să nu-l deranjeze nimeni, sub niciun motiv, până dimineață. Mic dejun la ora opt, pentru două persoane”.

A doua zi i se aduse la cunoştință colonelului Wardle că domnul William Dowler, care se întorsese din Lisabona, era dispus să fie martor al acuzării şi spera să-l întâlnească duminică în Westbourne Place.

Oare ce-i vor spune lui Bill, se întreba Mary Anne, şi de ce oare răspunsul la întrebări îți tortura mintea şi te făcea să recurgi la subterfugii? Ea nu avea a se teme de nimic cu privire la dovezile aduse în sprijinul acuzațiilor. Luase mită – se ştia, recunoscuse greşeala. Puteau s-o

chestioneze cât pofteau pe această temă. Dar când procurorul general se referise la trecutul ei, avusese dintr-odată sentimentul că este prinsă în capcană, că o încolţiseră şi că nu mai avea scăpare. Se temea că va fi silită să mărturisească adevărul despre viaţa ei trecută şi despre diverşii iubiţii, că ziarele vor tipări totul cu titluri mari şi astfel va afla toată ţara şi vor afla şi copiii ei.

Bietul Bill, şi el avea probabil un sentiment de vinovăţie când se gândea la taică-său din Uxbridge, care se ruşinase atât de mită cât şi de numire. Acum va trebui să dezvăluie totul, în sprijinul Acuzării. Cuprinsă de groază, ea simţi că nu va putea suporta aşa ceva. Când Will Ogilvie o vizită luni seara, ea îi spuse că trebuie să o ajute să plece din oraş.

— Mi-am pierdut curajul. N-o să pot merge până la capăt.

Preţ de o clipă el nu-i răspunse. Apoi traversă camera şi se proţăpi în faţa ei.

— Dracu să te ia de fricoasă! îi spuse el şi o plesni peste faţă.

Ea simţi cum i se urcă sângele la cap de furie. Îl plesni şi ea. El râse şi-şi încrucişă braţele. Ea începu să plângă.

— N-ai decât să te smiorcăi, spuse el, du-te înapoi în şanţ. Furişează-te ca un şobolan în canal şi ascunde-te. Am crezut că eşti o adevărată londoneză şi că ai niţică mândrie!

— Cum îndrăzneşti să mă faci fricoasă!

— Asta şi eşti. Te-ai născut la mahala, ai crescut pe străzile Londrei şi nu ai curajul să te ridici în apărarea propriei tale clase. Ţi se face frică dacă procurorul general al Regelui, a cărui slujbă constă în a fi cât mai dezagreabil cu putinţă, îţi pune întrebări. Ţi se face frică dacă tory îţi zic „târfă". Te temi, căci este mai comod să te smiorcăi decât să lupţi şi în Cameră sunt numai bărbaţi iar dumneata eşti femeie. Dezertează, dacă aşa ceva vrei. Cred că te-ar interesa să afli că vei avea o tovărăşie pe cinste. Ducele de Kent tocmai a ţinut un

discurs la Camera Lorzilor. Ți-aş propune să te duci să-l cauți la Ealing.

El aruncă un şpalt pe podea şi ieşi din cameră. Îl auzi cum trânteşte uşa de la intrare. Ridică hârtia şi citi textul care urma să vadă lumina tiparului a doua zi dimineața.

„Camera Lorzilor, 6 februarie 1809. Ducele de Kent a găsit de cuviință să precizeze că s-a bătut monedă pe faptul că s-ar fi certat cu regescul său frate, trăgându-se de aici concluzia că ar vedea cu ochi buni acuzațiile aduse comandantului suprem. Indiferent de deosebirile de opinii pe teme profesionale, domnia sa nutreşte cel mai adânc respect față de regescul său frate şi este convins că nu ar fi putut acționa în felul care i se impută. De aceea, departe de a încuraja astfel de acuzații, va face tot ce îi stă în putință ca să le respingă. În această privință nu există deosebiri de opinii în familia sa şi toți membrii acesteia sunt de acord cu declarația făcută”.

Ea zvârli ziarul pe jos şi se duse la fereastră. Will Ogilvie plecase însă. O strigă pe Martha:

— Dacă vine cumva colonelul Wardle, spune-i că m-am dus la culcare. Dar spune-i şi că mâine voi fi în Camera Comunelor, la orice oră din zi pofteşte.

Simon Pure n-avea decât să se dezică. Mary Anne nu se lepăda de cele spuse.

Doi

Marțea următoare, când se reluă ancheta, colonelul Wardle declară că va prezenta cea de-a doua acuzație, referitoare la recrutarea de către colonelul French. Îl chemă ca martor pe căpitanul Sandon. După cum se temuse, martorul tăgădui că ar fi vorbit ceva cu doamna Clarke pe această temă: chestiunea recrutării, declară el, doamna o discutase doar cu colonelul French şi el considerase că nu era rolul lui să se amestece. Când însă colonelul Wardle îl încolți, recunoscu că îi plătise cu diverse ocazii opt sute de lire, poate chiar opt sute cincizeci în plus peste sumele pe care colonelul French i le plătise la început ei şi agentului ei, domnul Corri.

Nu crezuse, continuă el, că doamna Clarke avea prea mare influență asupra comandantului suprem şi nu-i trecuse niciodată prin minte că i s-ar fi respins cererea de-a face recrutări dacă ar fi trimis-o pe căi obişnuite. Colonelul French fusese însă de părere că treaba putea fi urgentată dacă-i dădea bani doamnei Clarke. Doamna Clarke ținuse întreaga afacere în mare secret şi ori de câte ori o văzuse, îl sfătuise să fie cât se poate de prudent, ca nu cumva chestiunea banilor să ajungă la urechile oficialităților şi în special ale ducelui de York.

Căpitanul Sandon părăsi bara şi fu chemat domnul Domenigo Corri. Profesorul de muzică, zâmbitor şi plin de încredere, cu părul frizat special pentru marea ocazie, făcu înconjurul Camerei cu privirile, în speranța că va zări chipuri faimoase. Colonelul Wardle îl aduse la ordine şi începu să-l chestioneze.

— Vă amintiți că i l-ați prezentat doamnei Clarke pe căpitanul Sandon?

— Nu l-am prezentat eu. S-a prezentat singur.

— Aveți vreo cunoştinţă despre afacerea pe care au făcut-o?

— Au stabilit singuri totul şi în luna iunie mi s-a trimis o poliță de două sute de lire la cafeneaua Cannon.

— Nu mai ştiți şi altceva?

— Mai multe persoane mi s-au adresat cu cereri de slujbe şi eu îi comunicam totul doamnei Clarke, dar după aceea nu mai aflam nimic. Singura noastră treabă era muzica.

— Ați distrus vreo hârtie de când se discută această problemă în Cameră?

— Am distrus o hârtie în luna iulie din anul cu afacerea căpitanului Sandon. M-am dus într-o zi la doamna Clarke acasă şi mi-a spus că a fost scandal mare, că ducele era supărat şi că ea dorea să ard toate hârtiile şi scrisorile pe care le aveam.

— A explicat de ce era supărat ducele?

— Da. Mi-a spus că ducele era supravegheat îndeaproape de colonelul Gordon şi că domnul Greenwood o urmărea pe dânsa. De aceea era în situația de a nu mai putea duce aproape nimic la bun sfârşit. Tocmai pleca la grădina Kensington, trăsura era trasă la scară şi mi-a spus: „Pentru numele lui Dumnezeu, du-te acasă şi arde hârtiile alea” şi altceva nu s-a mai întâmplat, în zorul acela.

Domnul Sheridan, deputat irlandez, se ridică să-l interogheze pe martor la rândul său.

— Ați primit scrisori de la doamna Clarke de atunci?

— Da, anul acesta am fost invitat pe 6 ale lunii să-i fac o vizită. M-a chemat la masă şi m-am dus.

— S-a purtat vreo discuție despre tranzacția din 1804?

— Da, chiar m-a surprins. Imediat după-masă a trimis după prăjitura de Bobotează şi tot atunci au sosit nişte gentlemeni şi îndată a şi venit vorba despre afacerea cu căpitanul Sandon şi eu am povestit tot ceea ce am spus şi aici, cuvânt cu cuvânt.

— A făcut vreo aluzie doamna Clarke la vreo altă

tranzacţie de acelaşi fel?

— Nu, în restul serii s-au purtat doar conversaţii potrivite cu o petrecere şi lumea s-a distrat. Eu am plecat puţin după ora douăsprezece şi i-am lăsat pe gentlemeni bând.

— Ştiţi cine erau acei gentlemeni?

— Nu sunt chiar foarte sigur. Era unul cu nasul lung, un prieten de-al doamnei Clarke şi un scriitor de la un ziar, au zis care ziar, dar am uitat. Ea spunea că trebuia să-l ţină cu ea ca să aibă grijă de ea. Mai era şi un alt gentleman care semăna a avocat. Şi a râs tare mult când i-am spus că semăna a avocat.

— Cine era gentlemanul care era prieten cu doamna Clarke?

— Trebuie oare să vorbesc, căci dânsa mi-a spus-o în taină?

Martorului i se spuse să răspundă la întrebare. Deputaţii nu băgaseră de seamă că, atunci când examinase martorul, colonelul Wardle părea că suferă de dureri de măsele şi ţinuse tot timpul o batistă la falcă. Acum se aşezase într-un loc ferit vederii, poate tot din cauza durerilor.

Domnul Corri răspunse:

— Ei bine, mi-a spus că era domnul Mellish, deputatul de Middlesex, care presupun că se află acum aici.

Un „O” de uimire se auzi din toate părţile Camerei, urmat de îndată de hohote de râs şi zeflemele din partea opoziţiei. Un domn corpolent din banca guvernului se făcu stacojiu la faţă şi începu să dea din cap vehement a negaţie. Martorului i se spuse că se poate retrage.

Domnul Mellish, gentlemanul cel corpolent, se ridică în picioare şi spuse că, deşi se temea că nu era regulamentar, dorea să fie interogat.

I s-a pus întrebarea dacă a fost în ianuarie la doamna Clarke. El răspunse:

— N-am călcat niciodată în viaţă în casa doamnei Clarke şi nici n-am dat ochii vreodată cu dânsa, înainte

de a o vedea în această Cameră.

La cererea domnului Mellish, domnul Corri a fost chemat din nou la bară şi onorabilul deputat se apropie de bacă ca să permită martorului să-l vadă cât mai bine.

Domnul Mellish îi spuse martorului:

— M-aţi văzut vreodată la doamna Clarke acasă?

Domnul Corri răspunse:

— Nu, nu pe dumneavoastră. Am relatat doar ce mi-a spus dânsa. Cel pe care l-am văzut eu era mai oacheş. Dacă ceea ce mi s-a spus este o minciună, n-am ce face.

Urmară hohote de râs şi aplauze, în timp ce reprezentantul comitatului Middlesex îşi reluă locul pe banca guvernului, cu reputaţia neştirbită.

Colonelul Wardle, care-şi revenise din durerea de dinţi, se ridică acum să-l cheme la bară pe William Dowler. Martorul intră cu un aer grav dar calm. El declară că tocmai se întorsese de la Lisabona cu documente oficiale, că o cunoştea pe doamna Clarke de câţiva ani şi că-şi amintea că-i văzuse pe colonelul French şi pe căpitanul Sandon în Gloucester Place pe vremea când dânsa se afla sub protecţia ducelui de York.

Întrebat dacă-şi aminteşte de vreo conversaţie cu colonelul French în chestiunea recrutării, răspunse:

— L-am văzut o dată în casa doamnei Clarke şi mi s-a spus că se află acolo pentru un document de serviciu. Am întrebat-o pe doamna Clarke despre natura afacerii şi mi-amintesc perfect că mi-am luat libertatea să-i spun că o dezaprob şi consider treaba ca extrem de incorectă. Acest lucru s-a întâmplat după plecarea colonelului French. El îi plătise doamnei Clarke cinci sute de guinee din suma totală promisă.

— Ce a răspuns doamna Clarke când aţi mustrat-o?

— Mi-a răspuns că ducele de York era atât de strâmtorat în privinţa banilor că nu-şi putea permite să-i ceară şi că asta era singura cale de a-şi întreţine casa. A jignit-o libertatea pe care mi-am luat-o şi am încetat s-o mai văd sau să am veşti de la dânsa de nici

nu mai ştiu cât timp.

— Ce funcţie ocupaţi acum?

— Răspund de departamentul de contabilitate al comisiei de la Lisabona.

— Cum aţi obţinut această funcţie?

— Am cumpărat-o de la doamna Clarke.

De undeva din Cameră răsună un fluierat de mirare. Domnul Dowler se înroşi.

— I-aţi plătit ceva doamnei Clarke pentru avantajul promis?

— I-am dat o mie de lire.

— Aţi adresat altcuiva o petiţie pentru acest post, în afara doamnei Clarke?

— Nimănui.

— Aţi înţeles că doamna Clarke a obţinut numirea de la ducele de York?

— Cu siguranţă.

Interogat de procurorul general, domnul Dowler spuse că doamna Clarke însăşi îi sugerase că-i poate procura slujba – propunerea nu fusese a lui. Tatăl lui nu dorise să-şi dea consimţământul, dar în cele din urmă a fost de acord când fiul l-a încredinţat că treaba nu va fi dată publicităţii. Negă în repetate rânduri că tatăl lui ar fi putut face cererea prin intermediul unor prieteni: era convingerea sa fermă şi neclintită că doamna Clarke obţinuse numirea prin ducele de York însuşi.

Domnul Sheridan, deputat irlandez, se ridică în cele din urmă să-l chestioneze pe martor.

— Dacă, din consideraţie pentru doamna Clarke, aţi găsit de cuviinţă să protestaţi faţă de tranzacţia cu colonelul French în 1804, de ce în 1805 aţi mituit-o chiar dumneavoastră cu o mie de lire ca să vă facă rost de slujbă?

— Deoarece era deosebit de strâmtorată în acel moment şi deoarece numirea rămânea o taină a noastră pe care nimeni nu mi-ar fi putut-o smulge, dacă n-ar fi apărut o astfel de anchetă. Reputaţia domnului duce de York şi a doamnei Clarke nu ar fi avut de suferit, dar din

nenorocire sunt obligat să fac aceste dezvăluiri în fața Camerei.

— Deci Comisia trebuie să înțeleagă că nu ați mustrat-o pe doamna Clarke pentru incorectitudinea actului în sine, ci doar din cauza pericolului de a fi descoperită?

— Din ambele motive. I-am spus că tranzacțiile nu-i aduceau decât necazuri şi griji şi am sfătuit-o să obțină o rentă permanentă de la ducele de York, în loc să se amestece în astfel de treburi. Ea mi-a spus că el nu avea bani defel.

— Vă amintiți când i-ați dat bani prima oară doamnei Clarke?

— I-am împrumutat diferite sume cu diferite ocazii.

— Ați primit vreo garanție pentru acele sume?

— Nu.

— Le-ați dat cu împrumut doamnei Clarke?

— Da.

— Nu ați primit nicio chitanță?

— Nu.

— Ați revăzut-o pe doamna Clarke după ce v-ați întors din Portugalia?

— Da.

— Când ați văzut-o?

— Am văzut-o duminică.

— Ați mai văzut-o de atunci?

— Am văzut-o chiar acum, în camera martorilor.

— Mai era cineva cu dânsa?

— Doar o tânără sau două.

— Ce s-a întâmplat când ați vizitat-o duminică?

— Am deplâns situația în care se găsea şi ea mi-a spus că a fost împinsă să facă aşa ceva, întrucât ducele de York nu i-a plătit renta anuală.

— Ați văzut-o pe doamna Clarke înainte să plecați în Portugalia, în cursul anului trecut?

— Da.

— Deseori?

— Nu pot să spun exact cât de des.

— Vă amintiți când i-ați dat bani ultima dată?

— Nu, defel.

— I-ați mai dat bani din momentul numirii?

— Pe cuvântul meu că nu-mi amintesc. Dacă am făcut-o, era probabil vorba de sume neînsemnate.

În cele din urmă lui William Dowler i se permise să plece, după o depoziție ce durase mai mult de o oră.

Domnul Huskisson, care fusese ministru de finanțe în 1805, declară în legătură cu acest subiect că nu-şi aminteşte de numirea domnului Dowler şi că nu credea că s-ar putea da de urma sursei numirii, chiar dacă s-ar face o cercetare extrem de minuțioasă în arhiva finanțelor. El se aşeză, însoțit de murmurele şi mieunaturile opoziției.

Întrucât domnul Perceval, şeful majorității, susținu că este deosebit de important ca doamna Clarke să fie chestionată în acea seară şi că trebuie făcut acest lucru fără întârziere, ea fu chemată la bară. După un răstimp, preşedintele anunță că primise un mesaj din partea doamnei Clarke. Ea arăta că nu se simțea bine, că era obosită de atâta aşteptare şi că ruga să fie scutită de a se mai prezenta. Începură toți să strige:

— Chemați-o înăuntru şi oferiți-i un scaun.

Urmă o lungă perioadă de aşteptare înainte ca ea să-şi facă apariția la bară. Când apăru, spuse:

— Sunt atât de extenuată, am aşteptat sus peste opt ore şi nu mă simt în stare să rezist interogatoriului.

Din tabăra guvernului se auziră strigăte puternice:

— Să continue... Să continue...

Preşedintele îi spuse:

— Aveți un scaun, doamnă Clarke.

Ea răspunse:

— Nu-mi ajută să-mi înfrâng oboseala trupului şi a minții.

I s-a permis să se retragă în mijlocul unei mare tărăboi. Membrii din partea guvernului erau de părere că ar trebui chestionată neîntârziat. Membrii opoziției arătau că este mai omenos să se amâne interogarea

pentru o seară ulterioară. Domnul Canning puse capăt discuțiilor propunând să fie chestionat domnul Dowler dacă comunicase în vreun fel cu doamna Clarke din momentul interogatoriului lui. Domnul Dowler fu chemat din nou la bară şi chestionat.

— Din momentul în care ați părăsit bara, ați comunicat în vreun fel cu doamna Clarke?

— I-am oferit doar o băutură răcoritoare, căci se simțea foarte prost. Am făcut rost de un pahar cu vin şi apă şi i l-am pus alături.

— Ați informat-o despre cele petrecute în timpul examinării dumneavoastră?

— Nu.

— Cât timp v-ați aflat în cameră cu doamna Clarke?

— Cinci sau zece minute. Nu se simțea bine şi în jurul ei se aflau mai mulți gentlemeni care o întrebau dacă nu vrea să bea ceva.

— Vi s-a adus la cunoştință că nu trebuie să comunicați în niciun fel cu doamna Clarke?

— Aşa am simțit eu.

— Şi ați acționat conform sentimentelor?

— Da.

Camera îşi suspendă şedința, urmând să se întâlnească din nou joi.

*

În acea noapte doamna Clarke n-a mai avut parte nici de hotelul Reid, nici de birja care s-o ducă în St. Martin's Lane. Avu parte doar de patul din Westbourne Place şi de o cumplită epuizare. Gata să facă față torturii la ora trei, se aşteptase să fie chemată de îndată, dar orele se târâseră de după-amiază până seara. Nu-i servise la nimic că-l zărise pe Few, specialistul în licitații care locuia în Bloomsbury, şi apoi pe Bill. Bill lipsise o veşnicie. Deputatul pe care-l rugase să afle ce se întâmplă îi spuse:

— Scormonesc prin gunoaie. Cu cine erați când v-a

cunoscut şi unde şi când.

Se pare că French şi recrutarea fuseseră daţi uitării. Pe anchetatori îi interesa doar să-i scormonească ei trecutul, să-i dezvăluie secretele iar Bill care plătise pentru numire doar de dragul ei, nemulţumit de ceea ce făcuse şi considerându-şi fapta ca ceva ruşinos, era acum forţat – de dragul ei – să dea totul în vileag.

Când ieşi din Cameră, era palid şi tras la faţă şi parcă îmbătrânise cu câţiva ani. Îi spuse:

— Aş prefera să-mi dau şi ultima leţcaie decât să mai fiu adus în acest loc.

În acea seară, înainte să părăsească Parlamentul i se spuse că nu trebuie să se mai vadă sau să discute cu martorii, înainte de încheierea dezbaterilor. Bill nu avea voie să o viziteze acasă, ea n-avea permisiunea să-l vadă, între ei nu era permisă niciun fel de comunicare. Mulţumi Cerului pentru răgazul de o zi, înainte de joi, pentru că putea sta în pat cu perdelele trase, cu comprese pe ochi şi o pernă sub obraz. Martha îi aduse o ceaşcă de supă pe tavă. N-o mai necăjiră nici Dodd, nici colonelul Wardle. Chiar şi Charley avu bunul simţ să o lase în pace.

Doamne! Cum mai ura lumea asta devenită ostilă din senin, care-i împroşca numele cu noroi în ziare, o arăta cu degetul şi o ocăra. Copiii străzii începuseră deja să-i mâzgălească cu creta cuplete satirice pe poartă. Cineva aruncase chiar o cărămidă şi-i spărsese un geam.

— Ei nu ştiu ce fac, doamnă, spuse Martha. Habar n-au că le salvaţi pâinea prin ceea ce faceţi şi că încercaţi să scăpaţi ţara de tiranii odioşi.

Oare ce citise Martha, pentru Dumnezeu? *Globul Poporului* sau *Adevărul dezmoşteniţilor Soartei?* Ea închise ochii şi-şi îngropă faţa în pernă.

N-avea cale de scăpare. Joi la ora trei o lua de la capăt.

Trei

Joi, după câteva chestiuni preliminare, colonelul Wardle propuse:

— Să fie adusă la bară doamna Mary Anne Clarke.

I se porunci chestorului s-o cheme, dar trecu câtăva vreme până ce ea îşi făcu apariţia. Când apăru arăta atât de abătută încât se auziră de peste tot strigăte: „Aduceţi-i un scaun, un scaun”, deputaţii presupunând că este suferindă. Ea nu se aşeză însă ci, privind spre băncile guvernului, spuse:

— În drum spre Parlament, am fost foarte tare insultată. Mi-a fost cu neputinţă să cobor din trăsură căci gloata se îmbulzea să se uite pe geam şi aprodul nu m-a putut apăra. Am trimis după chestor să mă aducă în sală şi de aceea am întârziat.

I s-au acordat câteva minute ca să-şi vină în fire şi apoi colonelul Wardle a început s-o interogheze despre problema recrutării efectuate de colonelul French. Ea răspunse că atât colonelul French cât şi căpitanul Sandon au hărţuit-o încontinuu cu petiţii şi că ea transmisese ducelui bileţelele colonelului French, fără să se obosească să le citească. Alteţa Sa regală înţelegea despre ce e vorba, fusese ea de părere. Văzând că este încă tulburată de ceea ce i se întâmplase în curtea Parlamentului, colonelul Wardle se opri, cu intenţia de a o cruţa. Se ridică atunci domnul Croker, din partea guvernului şi o întrebă:

— De câtă vreme îl cunoaşteţi pe domnul Dowler?

— De nouă sau zece ani. Nu ştiu precis.

— Îi datoraţi cumva bani?

— Nu-mi amintesc niciodată datoriile faţă de gentlemeni.

— Enumerați numele tuturor celor pe care i-a întâlnit domnul Corri în ianuarie la dumneavoastră acasă.

— Dacă aş face aşa ceva, n-ar mai pune piciorul în casa mea niciun om de treabă.

Hohotele de râs care izbucniră în Cameră o încurajară pe martoră care îşi înălță capul şi-l pironi cu privirea pe domnul Croker.

Diverşi deputați se ridicară pe rând să-i pună întrebări în legătură cu locuința din Gloucester Place. Cine plătea întreținerea, când i se adresase ducelui întâia oară în legătură cu avansările din armată, dacă se bizuise pe memorie în astfel de cazuri sau dacă notase cererile pe hârtie.

— Când era vorba de o singură cerere, mă bizuiam pe memoria mea sau pe cea a Alteței Sale regale, care are o foarte bună ținere de minte. Dacă însă era vorba de mai multe, dădeam de obicei lista scrisă de alții. Mi-amintesc că i-am dat odată o listă foarte lungă.

— Mai există acea listă?

— Nu. O prinsesem cu un ac la căpătâiul patului şi Alteța Sa regală a luat-o cu dânsul dimineața. După un timp am văzut-o în carnețelul său personal.

Din băncile opoziției răsunară hohote zgomotoase de râs.

— Vă amintiți de la cine ați primit acea listă anume?

— Cred că de la căpitanul Sandon sau de la domnul Donovan, dar amândoi au de gând să nege acest lucru.

— Ați primit multe scrisori de la alți petiționari?

— Sute şi sute.

— Şi i-ați arătat Alteței Sale regale acele scrisori cuprinzând promisiuni de a vi se plăti bani?

— Era la curent cu tot ceea ce făceam.

Pentru moment le luase piuitul celor de la Guvern. Colonelul Wardle chemă următoarea martoră a acuzării. Domnişoara Taylor, timidă, roşie la față şi extrem de nervoasă, luă locul doamnei Clarke la bară.

Colonelul Wardle o întrebă:

— Mergeați des în Gloucester Place pe vremea când

doamna Clarke era protejata ducelui?

— Foarte des.

— L-ați auzit vreodată pe domnul duce de York vorbindu-i doamnei Clarke despre recrutările efectuate de colonelul French?

— Doar o dată.

— Relatați-mi ce s-a întâmplat atunci, vă rog.

— După câte îmi amintesc, domnul duce s-a exprimat cam așa „Colonelul French mă bate întruna la cap. Tot timpul mai vrea o favoare". Și apoi, întorcându-se spre doamna Clarke, i-a spus „Cu tine cum se poartă, iubito?" sau poate a folosit alt cuvânt de alintare. Ea i-a răspuns „Așa și așa, nu prea bine". Asta a fost tot ce a spus dânsa.

— Și cu asta s-a terminat conversația?

— Ducele a spus atunci „Jupânul French ar trebui să bage de seamă ce face, că de nu îl fac praf și-i iau și dreptul de recrutare". Chiar vorbele astea le-a folosit.

Colonelul Wardle declară că nu mai are alte întrebări pentru martoră. Ea se întoarse cu gândul să plece, dar procurorul general se ridică atunci în picioare. Din băncile opoziției se auziră murmure de compasiune față de tânăra martoră.

Glasul care fusese atât de blând și suav în fața doamnei Clarke se făcu aspru și tăios față de domnișoara Taylor.

— De câtă vreme o cunoașteți pe doamna Clarke?

— Cam de zece ani. Poate chiar mai mult.

— Unde ați făcut cunoștință cu dânsa?

— Într-o casă din Bayswater.

— Cu cine locuiați în Bayswater?

— Cu părinții mei.

— Ce sunt părinții?

— Tata era gentleman.

— Cu cine locuiți acum?

— Cu sora mea.

— Unde locuiți?

— În Chelsea.

— În gazdă sau ca gazdă?
— Ca gazdă.
— Aveți vreo profesie?
— Dacă a ține un pension este o profesie...
— Cine trăia cu doamna Clarke în Craven Place?
— Soțul dânsei, atunci când am cunoscut-o eu.
— Cine a trăit după aceea cu dânsa?
— Alteța Sa regală, ducele de York.
— Mai știți să fi trăit cu vreun alt bărbat?
— Nu am cunoștință de așa ceva.
— Sunteți rude cumva?
— Fratele meu este căsătorit cu sora dânsei.
— Cu ce se ocupă soțul ei?
— După știința mea era un om bine situat.
— Ați locuit cu dânsa în Tavistock Place?
— N-am locuit niciodată împreună.
— N-ați dormit niciodată acolo?
— Ba da, uneori.
— Ați considerat-o a fi o femeie cuviincioasă și decentă, pe vremea când locuia în Tavistock Place?
— Locuia cu mama dânsei. N-am știu nimic altceva.

Martora izbucni în plâns. Din băncile opoziției se ridicară murmure de indignare. Procurorul general nu le luă în seamă.

— La cererea cui ați venit aici?
— La cererea doamnei Clarke?
— Îl cunoașteți pe domnul Dowler?
— Da.
— V-a spus doamna Clarke că l-a prezentat pe domnul Dowler ducelui de York ca fiind fratele ei?
— Niciodată.
— Câtă vreme a trecut de când ați auzit conversația de care mi-ați pomenit dintre doamna Clarke și Alteța Sa regală, referitoare la colonelul French?
— Nu vă pot spune exact. S-a întâmplat pe vremea când locuia în Gloucester Place.
— L-ați văzut vreodată pe colonelul French în Gloucester Place?

— Am auzit când i se anunța vizita. Nu pot spune că am făcut vreodată cunoştință.

— Şi după ce au trecut cinci ani, vă amintiți exact nişte cuvinte fără ca să fi intervenit împrejurări care să vi le readucă în memorie?

— M-am tot gândit la ele, fără să pomenesc de asta.

— Ce v-a făcut să vă gândiți la ele?

— Eram curioasă să aflu mai multe despre un om pe care nu eram lăsată să-l văd.

— Ce anotimp al anului era?

— Nu-mi amintesc.

— Iarna sau vara?

— Nu-mi amintesc nici asta.

— Şi totuşi memoria dumneavoastră nu are probleme când este vorba de cuvintele folosite?

— Nu.

— Nu vi se pare neobişnuit?

— Nu.

— Nu se află cumva în jenă financiară tatăl dumneavoastră?

După o clipă de ezitare, martora răspunse cu voce joasă:

— Ba da.

— Câți elevi aveți în Cheyne Row?

— Doisprezece.

— Ce vârstă are cel mai mic?

— Şapte.

Strigăte puternice de „Nu... nu...” răsunară în Cameră, când se văzu că domnişoara Taylor era profund tulburată. Procurorul general ridică din umeri şi se aşeză. Domnişoarei Taylor i se spuse că poate pleca.

Doamna Mary Anne Clarke a fost chemată din nou, pentru a fi interogată în continuare de către domnul Croker. Timp de peste o oră acesta îi puse tot felul de întrebări despre locuința din Gloucester Place, numărul de servitori angajați, dacă dormeau în casă, cine le plătea simbria, câte trăsuri avusese, câți cai, ce bijuterii purtase, dacă-şi amanetase diamantele. Apoi, aruncând

o privire spre un bilețel pe care i-l înmânase procurorul general, domnul Croker o întrebă:

— Ați locuit vreodată în Hampstead?

Martora istovită făcu o pauză apoi răspunse:

— Da.

— În ce an?

— Parte din 1808 şi sfârşitul lui 1807.

— În casa cui ați locuit?

— În casa unui oarecare domn Nichols.

— În tot acest timp ați folosit propriul dumneavoastră nume?

— Da.

— Ați folosit vreodată numele de Dowler?

— Nu, niciodată.

— De câte ori l-ați văzut pe domnul Dowler de când s-a întors din Portugalia?

— L-am văzut duminică la mine acasă şi l-am mai văzut aici, în camera martorilor.

— Şi nu l-ați mai văzut şi altă dată, după ce s-a întors în Anglia?

— Cred că onorabilul domn deputat ştie chiar mai bine decât mine, căci geamul de la mansarda dânsului dă înspre casa mea, ceea ce este foarte potrivit pentru a-i satisface curiozitatea.

Din băncile opoziției se auziră fluierături şi aplauze zgomotoase.

— Sunteți sigură că nu l-ați văzut mai des pe domnul Dowler?

— Dacă domnul deputat ține morțiş, o să recunosc că l-am văzut mai des, dacă asta-i serveşte la ceva. Nu doresc defel să ascund că domnul Dowler îmi este prieten intim.

— Şi unde l-ați mai văzut pe domnul Dowler de la sosirea sa?

— L-am văzut la hotel.

— Când?

— În prima seară când a sosit. Lucrul acesta trebuia să rămână secret, căci nu doream ca familia mea sau

alții să știe că l-am văzut în acea noapte.

— Ați stat împreună cu domnul Dowler mai multă vreme cu această ocazie?

— Am afirmat că am stat împreună cu domnul Dowler. Şi cer permisiunea să întreb prezidiul dacă aceasta este o întrebare potrivită şi dacă nu cumva este nedemnă de Cameră?

Domnul Wilberforce se ridică şi protestă că era incorect şi imoral cu totul să se ceară amănunte despre viața particulară a martorei. Dar i se strigă să şadă jos şi domnul Croker repetă întrebarea?

— Vizita a durat de joi seara până după miezul nopții?

— Vizita mea a ținut până vineri dimineața.

Spre dezamăgirea tuturor celor din Cameră, domnul Croker nu mai puse alte întrebări şi dezbaterile se încheiară.

În timp ce doamna Mary Anne Clarke se îndrepta spre trăsură în curtea vechiului palat de justiție, un curier o atinse pe umăr şi-i înmână un bilețel. Ea îl citi şi-i spuse curierului „Niciun răspuns”. Când ajunse acasă, în Westbourne Place, puse bilețelul la oglindă, alături de numeroasele scrisori de amor pe care le primise deja. Era semnat cu inițialele bine cunoscute ale unui important deputat tory: „Ce-ați zice de trei sute de guinee şi să luăm cina diseară împreună?”

Patru

Ancheta din Camera Comunelor fascina întreaga țară. Războiul din Spania fusese dat uitării şi lăsat la o parte. Zi de zi, coloanele principalelor ziare reproduceau dezbaterile în întregime. Napoleon şi Spania trecuseră pe locul doi. Pamfletarii urmăreau totul cu pasiune, caricaturiştii trăgeau foloase de pe urma Marii Investigații şi afacerile tuturor prosperau. Ca prin minune îşi făcură apariția o droaie de obiecte din porțelan – căni de Staffordshire pe care era pictată doamna Clarke, în veşmânt de văduvă, ținând în mână o listă cu nume de ofițeri; portrete țipător colorate ale ducelui de York, în cămaşă de noapte, coborând din pat; caricaturi ale lui Dowler şi ale celorlalți martori. Biografiile tuturor, pline de bârfe şi tipărite în grabă, toate cu precizarea „strict autentic”, se vindeau la colț de stradă. Cântecele satirice cu duiumul se fredonau la teatre. Şi, culmea, ca să fii în pas cu moda, când dădeai cu banul în loc de „cap sau pajură” se cuvenea să spui „duce sau drăguță”.

La petrecerile londoneze nu se discuta decât despre asta. În cafenele şi taverne era singurul subiect de conversație. Doamna Clarke luase mită, dar oare ducele era la curent? Opiniile erau împărțite cam egal dar între cele două partide opuse – cei care erau de părere că banii îi băga chiar el în buzunar şi facțiunea care-l declara curat ca lacrima şi nepătat – se afla un grup de tipi flegmatici care dădeau din cap şi spuneau că de fapt ceea ce conta era legătura amoroasă propriu-zisă. Un prinț de sânge, căsătorit, ținea o amantă, îi dăruia case şi diamante, în timp ce poporul flămânzea. Bărbații şi femeile munceau din greu în fabrici, soldații se luptau,

marea masă a poporului britanic ducea o viață decentă. Iar comandantul suprem, chiar fiul Regelui, întreținea o târfă. Acesta era locul sensibil. Asta era problema. Oratorii de la colțuri de stradă şi cei ce țineau discursuri gloatei îşi dădeau drumul, la fel ca simplii cetățeni, la ei acasă.

— Ni se cere să respectăm dinastia Brunswick. Ei ar trebui să dea exemplu. Dacă aşa s-au purtat şi Bourbonii în Franța, nu-i de mirare că i-au scurtat de cap franțujii.

Starea de spirit era molipsitoare şi cei cărora le convenea cel mai mult – agitatorii – făceau tot posibilul s-o intensifice.

Will Ogilvie, aşezat la masa de lucru din biroul său, zâmbea în sinea lui când vedea cum aprinde chibritul paiele, cum izbucnesc paiele în pălălaie şi cum flăcările aprind mânia monstrului – opinia publică. El plănuise astfel de la bun început iar paiele pe care le arsese în conflagrație serviseră unui scop. May Taylor era unul din paie. Toți părinții elevilor ei îşi retraseră copiii iar proprietarul din Cheyne Row o somă să plece. Îi dădu termen trei zile ca să se mute. Jumătatea de oră petrecută în Camera Comunelor îi distrusese viața. Căci după cum afirmau în batjocură pamfletele guvernamentale, ea nu ținea un pension, ci o casă deochiată, unde învățau meserie fetele de stradă.

Câştigăm? Pierdem? Mary Anne punea zilnic această întrebare. Ea nu avea habar de bilețelele expediate la Windsor de şeful majorității care intuia starea de spirit a Camerei, ceea ce ea nu putea. El cunoştea îndoielile care-i cuprinseseră pe proprii lui sprijinitori, simțea cum se măreşte răceala față de duce. Aşa că de la Camera Comunelor se scria către Castelul Windsor: „Socotesc de datoria mea să previn pe Maiestatea voastră că situația se agravează...”. *Ducele ştiuse tot ce făcea ea dar închisese ochii.* Aşa se şoptea peste tot în Cameră. Purtătorii de cuvânt ai guvernului făcură impresie proastă. Adam, Greenwood – de la „Greenwood şi Cox”,

Furnizori ai Armatei –, colonelul Gordon, secretarul militar şi adjunctul său, au venit cu o grămadă de hârţoage, documente şi dosare, care nu dovedeau nimic decât că se făcuseră avansări şi că fuseseră publicate în Monitor. Şi singura armă de care se folosea guvernul era discreditarea principalei martore, doamna Clarke, astfel încât murdărindu-i reputaţia să-i poată pune la îndoială mărturia.

Printre martorii chemaţi s-o discrediteze în a doua săptămână a anchetei s-au aflat domnul John Reid, proprietarul hotelului din St. Martin’s Lane şi Samuel Wells, chelner. Ambii declarară că doamna care cu o săptămână în urmă petrecuse ziua de vineri cu domnul William Dowler îşi zisese întotdeauna „doamna Dowler”. Ei jurară că nu se îndoiseră nicio clipă că nu ar avea dreptul la acest nume. Veni apoi domnul Nichols, brutarul, care depuse mărturie în acelaşi sens. Domnul Dowler se afla adesea în casa lui, când locuia acolo doamna Clarke. La început ea se dăduse drept văduvă, dar apoi îi spusese că s-a căsătorit cu domnul Dowler. Nu-i plătise niciun fel de chirie, dar el păstrase nişte instrumente muzicale care-i aparţinuseră precum şi nişte scrisori pe care ea i le trimisese pentru a fi arse şi pe care le uitase într-un dulap. Nu avea de gând să le arate decât dacă i se cerea acest lucru de către Cameră.

I se spuse să se retragă în timp ce în Cameră se discuta dacă să se dea sau nu citire scrisorilor. Şeful majorităţii trebui să ia rapid o hotărâre. Dacă scrisorile o discreditau pe doamna Clarke, cauza celor drepţi va triumfa şi totul va fi bine. Dacă însă scrisorile se refereau la duce, lucrurile stăteau altfel. Dovezile ar fi putut să-l încrimineze, să vină în sprijinul acuzării. După o matură chibzuinţă, domnul Perceval aprecie că riscul era prea mare şi anunţă că n-aveau de ce să examineze scrisorile doar pentru că-i aparţinuseră doamnei Clarke. Colonelul Wardle, bănuind că acele scrisori ar putea aduce elemente preţioase pentru opoziţie, se opuse cu vigoare hotărârii şefului majorităţii.

După multe altercații, scrisorile au fost aduse şi citite la prezidiu.

Prima misivă s-a dovedit a fi scrisă de Samuel Carter. Bietul Sammy, care se afla în Indiile de Vest, habar n-avea că epistola pe care o scrisese în 1804 din Portsmouth, cerând să i se acorde o permisie ca să-şi cumpere uniformă, o să fie citită în public în Camera Comunelor. O a doua scrisoare era tot de la Sammy, la fel şi a treia. Întreaga Cameră încremeni, şocată la auzul ştirii pe care doar întâmplarea o dezvăluise – cum că valetul doamnei Clarke ajunsese sublocotenent.

Mai erau două scrisori de la baroana Nollekens – un nume bine cunoscut în cercurile diplomatice – cu mulțumiri pentru doamna Clarke pentru favorurile primite şi cereri de transmitere a mulțumirilor către Alteța Sa regală.

În alte trei scrisori, generalul Clavering cerea întrevederi şi o ruga pe doamna Clarke să intervină pe lângă comandantul suprem în privința mobilizării unor noi batalioane. Pe băncile guvernului domnea posomoreala, cele ale opoziției jubilau. Salvate de la distrugere din pură întâmplare, scrisorile acestea, deşi nu aveau legătură directă cu acuzațiile, au fost de ajutor în stabilirea faptului că se acordaseră într-adevăr favoruri. Li s-a dat citire în mijlocul tăcerii. Apoi colonelul Wardle o chemă pe doamna Clarke să identifice scrisul, ceea ce ea şi făcu. Uitase ce cuprindeau scrisorile şi le crezuse arse de mult.

Colonelul Wardle profită de ocazie ca s-o chestioneze pe îndelete asupra împrejurărilor care prilejuiseră scrisorile. Ea îi făcuse rost de brevet lui Samuel Carter? I-l ceruse ducelui? Alteța Sa regală îşi dăduse oare seama că era vorba de aceeaşi persoană care-l servea la masă la Gloucester Place? Ducele l-a mai văzut după ce a fost numit? Făcuse apel la duce şi pentru baroana Nollekens? Răspunsurile ei l-au satisfăcut nespus.

— Recunoaşteți, continuă el, scrisul generalului Clavering?

— Da. De altfel într-o scrisoare de la duce pe care am găsit-o chiar azi dimineață este pomenit şi colonelul Clavering şi batalioanele sale.

Înmână scrisoarea care fu citită în Cameră, lectura fiind întreruptă de hohote de râs.

„Îngerul meu, Dă-mi crezare şi fii încredințată că n-a existat nicicând o femeie mai iubită decât tine. Zi de zi şi ceas de ceas îmi dau tot mai mult seama că întreaga mea fericire se bizuie doar pe tine. Cu ce nerăbdare aştept ziua de poimâine! Trebuie să mai treacă încă două nopți înainte să-mi pot strânge iubita în brațe. Clavering greşeşte, îngerul meu, dacă crede că se vor mobiliza regimente noi. Nu se intenționează aşa ceva. Doar batalioane secundare pentru corpurile de armată existente. Ar fi bine să-i spui asta şi că eşti sigură că nu are rost să facă cerere pentru aşa ceva.

Îți mulțumesc de mii de ori, dragostea mea, pentru batiste. Cred că nu este nevoie să-ți spun cu ce plăcere le port, când mă gândesc la mânuşițele dragi care le-au făcut pentru mine.

Turneul pe care l-am făcut mi-a adus mari satisfacții, căci am fost mulțumit de felul în care am găsit totul. Toată ziua de ieri m-am îndeletnicit cu vizitarea lucrărilor de la Dover, cu trecerea în revistă a trupelor şi cu inspectarea coastei până la Sandgate. Chiar acum pornesc călare de-a lungul coastei până la Hasting, să trec în revistă diferitele corpuri de armată.

Rămas bun, iubirea mea dulce şi scumpă.”

Scrisoarea îi era adresată – destul de ciudat – lui George Farquhar Esq. şi nu doamnei Clarke, un fapt care scăpă atenției deputaților.

Dezvăluirile din scrisorile găsite la Hampstead zdruncinară considerabil încrederea sprijinitorilor guvernului. La 16 februarie, şeful majorității, în speranța restabilirii încrederii în ducele de York, se

ridică să facă un anunț important în legătură cu numirea unui oarecare maior Tonyn. Doamna Clarke depusese mărturie cu câteva zile în urmă că numele lui Tonyn i-l dăduse căpitanul Sandon. Căpitanul Sandon recunoscuse că aşa era, dar în mărturia sa ascunsese un fapt esențial care ieşise la iveală în afara Camerei Comunelor. Faptul – descoperit de Adam – consta în existența unor scrisori de la Doamna Clarke, aflate în bagajele căpitanului Sandon. Era demn de menționat în special un bilețel referitor la maiorul Tonyn şi la avansarea acestuia, care bilețel părea a fi scris de ducele însuşi. Domnul Adam vorbise cu Alteța Sa regală despre acest lucru şi dânsul declarase pe dată că bilețelul era o contrafacere.

— Lucrurile stau astfel, spuse şeful majorității. Dacă vom găsi bilețelul şi vom dovedi că este contrafăcut, asta va demonstra că doamna Clarke era în stare să tragă oamenii pe sfoară, nu numai prin viu grai, ci şi prin falsificarea unei semnături. Dacă, dimpotrivă, biletul este autentic, va veni în sprijinul acuzațiilor ce ni se aduc. Eu sunt însă atât de convins de prima posibilitate încât nu am nici cea mai mică şovăială în a aduce chestiunea în fața Camerei spre dezbatere în această seară. Propun să fie chemat la bară căpitanul Sandon.

Căpitanul Wardle consimți. Nu auzise niciodată de vreun bilețel sau scrisoare în posesia lui Sandon. Dar n-au decât să le arate – era sigur că vor veni în sprijinul acuzării şi fără îndoială nu-i vor putea face niciun rău doamnei Clarke.

Căpitanul Sandon îşi făcu apariția. Şi spre marea mirare a şefului majorității şi a întregii adunări negă că ştie ceva despre biletul în chestiune. Era posibil să fi existat un bilet, dar el nu-şi amintea. Biletul nu mai exista acum. Fusese distrus. Îşi amintea de un bilet dar dispăruse. Nu-şi mai amintea conținutul. Bilețelul se dusese pe apa sâmbetei. Vinovăția lui jalnică era atât de evidentă, nu numai pentru domnul Perceval, ci şi pentru întreaga Cameră încât, după o jumătate de oră

tensionată de interogări i se spuse să se retragă sub pază şi deputații votară în unanimitate să fie condus de chestor până acasă şi să i se facă percheziție, pentru a se găsi biletul lipsă. În timp ce Camera aştepta ca el să reapară, doamna Clarke a mai fost chemată o dată spre a fi examinată de domnul Perceval.

— Vă amintiți că în 1804 căpitanul Sandon v-a contactat în legătură cu maiorul Tonyn?

— Îmi amintesc că maiorul Tonyn se folosea de căpitanul Sandon. De asta sunt sigură.

— Vă mai amintiți dacă i-ați trimis vreun mesaj maiorului Tonyn prin căpitanul Sandon?

— Nu-mi pot aminti dacă am făcut aşa ceva. Este probabil să fie aşa, dar a trecut multă vreme de atunci.

— Vă amintiți că i-ați trimis vreo *hârtie* maiorului Tonyn prin căpitanul Sandon?

— Ce fel de hârtie?

— Orice fel de hârtie scrisă, fie de dumneavoastră, fie de altcineva?

— Nu cred. Aveam întotdeauna grijă să nu dau din mână hârtii scrise.

— Dacă i-ați fi trimis o astfel de hârtie maiorului Tonyn prin căpitanul Sandon, este posibil să fi uitat?

— Nu. Sunt sigură că n-aş fi uitat nimic de acest fel care să-i fi aparținut ducelui de York.

— Căpitanul Sandon urma să primească vreun comision din profitul obținut dacă petiția maiorului ar fi avut succes?

— Cred că da, căci am înțeles că maiorul Tonyn era un om generos şi căpitanul Sandon nu s-ar fi interesat atâta pentru dânsul dacă nu s-ar fi aşteptat la o recompensă.

— Înainte de a vă prezenta acum la bară, ați primit vreo informație cu privire la conținutul interogatoriului căpitanului Sandon realizat aici?

— Nicidecum.

Martora se comportase tot timpul sincer şi firesc. Chiar dacă existase bilețelul, era clar că uitase de el.

Camera aştepta cu nerăbdare să se întoarcă chestorul cu căpitanul Sandon. După mai mult de o oră, el fu adus din nou la bară şi interogat de îndată de şeful majorității.

— Ați găsit hârtia?

— Da.

— O aveți la dumneavoastră?

— O are aprodul, precum şi alte hârtii care se aflau împreună cu ea.

I se porunci aprodului să predea hârtiile, care constau dintr-un teanc de scrisori, având deasupra bilețelul dispărut. În mijlocul tăcerii mormântale care se aşternu în Cameră, domnul Perceval îi înmână preşedintelui biletul şi acesta îi dădu citire cu glas tare:

„Tocmai am primit biletul de la tine şi problema cu Tonyn va rămâne aşa cum a fost. Dumnezeu să te aibă în pază!”

Biletul nu era semnat dar era adresat lui George Farquhar, Esq., Gloucester Place nr. 18.

Din bănci se ridică un murmur. Ce însemna asta? Biletul era chiar de la duce? Şi cine era George Farquhar?

Domnul Perceval îl interogă de îndată pe căpitanul Sandon.

— Ce v-a determinat să ascundeți biletul?

— N-am avut niciun motiv. Mi-e ruşine de mine.

— V-a ordonat cineva să-l ascundeți?

— Nu.

— Când v-a dat doamna Clarke biletul, v-a spus că este scris de ducele de York?

— Nu-mi amintesc exact ce a spus, doar că a zis că biletul venea de la dânsul.

— Cunoaşteți scrisul ducelui de York?

— Nu l-am văzut niciodată.

— Scrisul de pe acest bilet vi se pare a fi scrisul doamnei Clarke?

— Nu, nici pomeneală.

— Cine este George Farquhar Esq., căruia îi este adresată scrisoarea?

— Nu am nici cea mai vagă idee.

După aceasta căpitanul Sandon se retrase şi doamna Clarke fu chemată la bară şi chestionată de procurorul general.

— Vă amintiţi să mai fi văzut vreodată această hârtie?

— Presupun că da, căci este scrisă de mâna Alteţei Sale regale. Nu ştiu cum ar fi putut intra în stăpânirea acelui om, dacă nu i l-aş fi dat eu.

— Priviţi sigiliul de pe bilet. Îl cunoaşteţi?

— Este sigiliul personal al ducelui de York. Nu neg că am multe asemenea acasă. Inscripţia de pe el este „Niciodată absent”.

— Cine este George Farquhar?

— Nu mai există o astfel de persoană. Era unul din fraţii mei. Mi-am pierdut doi fraţi, care au luptat în Marină şi el era unul din ei. Sub acest nume îmi trimitea ducele scrisorile.

— Aţi imitat vreodată scrisul cuiva?

— Nu, nu pentru vreun folos material. Aş putea să imit un scris în glumă, distrându-mă cu două sau trei alte persoane. Există un astfel de joc – e caraghios să-l pomenesc aici – în care se scrie un nume de bărbat, apoi un nume de femeie, unde se află şi ce fac, apoi se face un sul şi se spune „Nu aşa scrie cutărică?”, dacă e vorba de numele unor prieteni.

— Puteţi imita scrisul ducelui de York?

— Nu ştiu. Dânsul poate judeca asta cel mai bine. Uneori am încercat să-i imit scrisul, când se afla în preajmă. Dânsul socotea că ştiu să-i imit foarte bine semnătura, „Frederick”, dar nu m-am folosit niciodată de asta. Dacă aş fi încercat s-o fac vreodată, faptul ar fi fost folosit împotriva mea, cu mult înainte.

— Aveţi întotdeauna acelaşi scris?

— Nu pot spune precis cum scriu. În general scriu în mare grabă.

— Ați călăuzit mâna mamei pe polițele care au fost prezentate la procesul fratelui dumneavoastră de la Curtea Marțială. Asta nu era un alt fel de scris?

— Nu scriu repede când îi călăuzesc mâna. Presupun că este de fapt tot scrisul meu, nu al dânsei, căci nu prea mai are putere în mână.

— În esență puteți folosi două scrisuri diferite?

— Nu prea văd mare deosebire între ele.

— Nu vedeți deosebirea între propriul scris şi cel de pe polițele prezentate la Curtea Marțială?

— Nu mi se pare că e cine ştie ce deosebire... Încercați să insinuați că scrisul de pe polițe era o contrafacere?

— Nu insinuez aşa ceva. O apucați de mână pe mama şi apoi o îndrumați?

— Dânsa ține pana, eu o apuc puțin mai jos şi-i îndrum mâna. Putem să vă arătăm cum facem oricând doriți.

— Deci ambele polițe sunt scrise în întregime de dumneavoastră?

— Dacă aşa vă place să considerați, n-aveți decât. Eu am folosit mâna mamei şi scrisul îmi aparține.

Sesiunea se suspendă, după ce Camera conveni să se numească o comisie specială care să examineze celelalte scrisori de la doamna Clarke, aflate la căpitanul Sandon acasă, alături de biletul rătăcit. Comisia trebuia să facă a doua zi o dare de seamă despre ele. Ca atare, pe 17 februarie, după ce doamna Clarke confirmase că scrisorile fuseseră scrise de dânsa – deşi i se permisese să citească doar adresa de pe plicuri, nu şi conținutul – câteva epistole au fost citite în plenul Camerei. Nu se aflau în nicio ordine, iar majoritatea erau datate din vara lui 1804.

Din fiecare reieşea, clar sau indirect, că ducele de York era implicat în avansarea diferiților gentlemeni, inclusiv a maiorului Tonyn.

„Spune-i lui Spedding să înregistreze cererea. D. zice că este mai bine aşa... Vrei să ceri din nou o locotenență

în India? D. m-a asigurat că sunt două de vânzare... I-am pomenit despre avansarea ca maior. Este foarte de acord. Crezi că m-ai putea ajuta cu o sută?... Din nefericire lordul Bridgewater a cerut locul vacant, chiar înainte să se elibereze, dar Alteța Sa regală mă va informa ce se poate face... Sunt pe deplin încredințată că banii sunt un fleac şi trebuie să-i informezi pe Bacon şi pe Spedding că fiecare trebuie să dea două sute. Aştept răspuns, întrucât trebuie să vorbesc cu D. şi i-am menționat faptul că dumneata te îngrijeşti de mine... Ducele a poruncit ca Tonyn să fie avansat...”

Lectura scrisorilor făcu o impresie adâncă în Cameră. Toți deputații şi-au putut da seama că scrisorile fuseseră descoperite din întâmplare, că nici doamna Clarke, nici colonelul Wardle nu ştiuseră că se aflau în mâinile căpitanului Sandon. Dacă ar fi ştiut, le-ar fi adus ca dovezi cu mult înainte.

Domnul Perceval îl întrebă apoi pe generalul Gordon, secretarul militar, dacă după părerea lui scrisul din biletul care stârnise toată tărăşenia („Tocmai am primit biletul de la tine şi problema cu Tonyn va rămâne aşa cum a fost. Dumnezeu să te aibă în pază!”) era al ducelui.

— Pot cel mult să spun că este foarte asemănător cu scrisul Alteței Sale regale, dar nu mă încumet să afirm că este sau nu al său.

— Ați avut vreo discuție pe această temă cu ducele de York?

— Da.

— Cum a decurs conversația?

— Ultima conversație a avut loc la zece şi jumătate dimineața. Cel dintâi lucru pe care mi l-a spus a fost: „Întrucât vei fi convocat diseară să răspunzi la anumite întrebări în Cameră, n-o să-ți vorbesc despre această problemă, dar nu pot decât să afirm ca şi mai înainte că nu ştiu nimic de toată treaba, dar cred că este vorba de o plastografie.”

Au mai fost chestionați şi alți martori dar niciunul nu a fost în stare să afirme categoric dacă biletul era scris de duce sau nu. Printre aceştia se număra şi un funcționar de la Banca domnilor Coutts, care declară că scrisul semăna cu al ducelui, dar că fără semnătură nu putea jura că este autentic.

Într-o ultimă încercare de a o acuza pe doamna Clarke de plastografie, şeful majorității îl convocă pe un anume domn Benjamin Towan.

— Cu ce vă ocupați?

— Cu pictura pe catifea.

— Ați cunoscut-o pe doamna Clarke în Gloucester Place?

— Da.

— Vă amintiți că a spus vreodată ceva despre scrisul de mână?

— Da. În timpul unei conversații a spus că poate imita iscălitura ducelui şi a demonstrat-o pe o bucată de hârtie. N-am putut observa nicio deosebire între scrisul ducelui şi al dânsei.

— Vreți să spuneți că a adus vorba de acest lucru şi apoi a şi imitat scrisul în prezența dumneavoastră?

— Da.

— V-a arătat vreo semnătură a ducelui?

— Da. Pe o bucată de hârtie. Era Frederick, sau York, sau Albany. Nu mai ştiu care.

— Ați făcut vreo remarcă pe această temă?

— I-am spus că era un lucru grav.

— Şi dânsa ce a spus?

— A râs.

Lordul Folkestone se ridică de îndată, să-l chestioneze pe martor.

— Ce ramură a picturii predați?

— Flori, peisaje, persoane şi fructe.

— Îi învățați pe elevi să facă litere în vreun mod deosebit? Cu înflorituri şi altele?

— Da.

— Doamna Clarke a afirmat că poate imita doar

semnătura ducelui de York sau scrisul său în general?

— N-a menționat decât semnătura.

— Doamna Clarke vă făcea confidențe?

— Nu.

— Cât a trecut de când i-ați dat lecții?

— N-aş putea spune fără să mă uit în carnet.

— V-ați despărțit în termeni buni?

— Îmi este încă datoare.

— Vă plătise tot ce vă datora?

— Nu.

Martorul se retrase oarecum încurcat iar Camera îşi suspendă lucrările, după ce se luase decizia ca biletul Tonyn să fie remis unui specialist în grafologie. Opinia acestuia urma să ajute Camerei să-şi formeze o părere în această problemă, la următoarea sesiune.

Cinci

Ori de câte ori închidea ochii, Mary Anne parcă vedea aievea cele două polițe şi auzea glasul arțăgos al mamei sale:

— De ce să semnez, ce înseamnă asta?

Pierzându-şi răbdarea ea îi spusese:

— Pentru numele lui Dumnezeu, fă cum îți spun. Charley are nevoie de bani şi poate deconta aceste polițe trase asupra lui Russell Manners. Este mai bine ca să fie semnate de dumneata decât de mine.

Şi apoi, apucând mâna mamei, o îndrumase cum să semneze.

— Înseamnă că o să-mi ceară mie bani? Nu pot să-i trimit lui Charley bani.

— Sigur că nu. Nu fi aşa de proastă.

Îi expediase lui Charley blestematele de polițe, pe care acesta le încasase şi i le înapoiase. Despre polițe discutase pe larg Curtea Marțială. Fuseseră date uitării apoi, după ce Charles fusese găsit nevinovat. Erau aduse în discuție acum din nou în Camera Comunelor. Cu polițele astea nu era lucru curat. Greşise ea cumva? Nu era legal procedeul? Oare dacă îndrumi mâna cuiva înseamnă că eşti plastograf? I-ar fi fost cu neputință să jure cu mâna pe Biblie că maică-sa într-adevăr ştia ce semna. Era mult prea plăpândă şi slăbită ca să priceapă toate chichițele legate de polițe, cecuri, bani. Habar n-avea ce făcea fiica ei cu Russell Manners la numărul 9 din Old Burlington Street.

Şi dacă o aduceau pe maică-sa la Cameră, o chemau la bară şi o interogau? Gândul o îmbolnăvea, o chinuia – parcă o vedea pe maică-sa, tremurând pe scaun, terorizată şi hărțuită de procurorul general. Mary Anne

se sucea şi răsucea, cu mâinile la ochi. Cât o să mai țină chinul ăsta? Când se va termina oare?

Din toată povestea nu se alesese cu nimic bun, doar cu calomnii. Dezonoare, ocări, minciuni, dezvăluiri sordide. Dădu peste cap praful care-i fusese prescris şi o străbătu un frison. Două zile la pat. Niciun fel de vizite de la prieteni sau rude. Aşa poruncise doctorul şi ea îi dăduse ascultare. Nu se putea însă odihni, cu noua acuzație de plastografie care i se pusese în cârcă.

Un ciocănit la uşă. Era iar Martha, care, credea ea, venise să-i îndrepte pernele.

— Ce mai e, Martha? Nu mă poți lăsa să dorm?

— Lordul Folkestone v-a adus nişte flori.

— Pune-le în apă.

— Speră că vă simțiți mai bine, doamnă, şi vă trimite salutări.

— A zis că vrea să mă vadă?

— N-a îndrăznit.

Ea căscă şi se uită la pendulă. Era doar nouă şi jumătate. Avea în perspectivă ore întregi de nesomn. Poate că i-ar prinde bine să schimbe o vorbă cu Folkestone. Era foarte atent, destul de atrăgător şi evident *épris*[62], ca un vițel cu ochi mari.

Se pare că îşi pierduse soția şi nu-şi revenise încă, dar doliul maturiza simțurile, ştia asta din proprie experiență. Ea se ridică în capul oaselor şi întinse mâna după un şal să-şi acopere umerii, se aranjă puțin şi-şi parfumă perna.

— Spune-i domniei sale să urce.

Martha plecă.

Ea se rezemă de pernă, palidă şi moleşită. Lampa de lângă ea avea fitilul micşorat şi semiîntunericul o favoriza. Se auzi un ciocănit insistent în uşă care-i trezi curiozitatea. De luni de zile niciun bărbat nu-i mai bătuse aşa la uşă. Aproape că uitase cum este.

— Intrați, spuse ea, cu un glas care nu mai suna

---

[62] Îndrăgostit. (fr.)

plictisit, ci blând şi îmbietor, chemând parcă spre o aventură agreabilă.

— Ce amabil sunteți că ați venit să mă vedeți! Am fost atât de singură!

— Voi sta doar o clipă. Dați-vă cuvântul că să simțiți mai bine.

— Fireşte că sunt mai bine. De ce sunteți atât de îngrijorat?

— Când a venit în fața Camerei doctorul Metcalfe şi a spus că sunteți bolnavă şi nu puteți veni azi, abia m-am stăpânit să nu plec. Abia am reuşit să asist la dezbateri până la sfârşit. L-am invitat pe doctor la bară şi a convins Camera că sunteți într-adevăr bolnavă. Asta m-a făcut să doresc şi mai tare să vă văd. Aveți nevoie de ceva? Vă pot aduce ceva? Sunteți sigură că puteți avea încredere în opinia doctorului dumneavoastră sau doriți să-mi chem propriul medic?

— Mă simt perfect. Sunt doar istovită. Credeam că weekendul mă va relaxa, dar nu s-a întâmplat aşa. Şi acum povestiți-mi. Cum merg lucrurile?

— Splendid. Toată ziua au fost examinați grafologii. Doi inspectori de la Poşta Centrală, specialişti în francări, care au venit cu microscoape, un alt individ de la Banca Coutts şi trei de la Banca Angliei. Toți au dat acelaşi răspuns, deşi Perceval s-a străduit cât a putut să răsucească lucrurile.

— Şi care a fost răspunsul?

— Că era mare asemănare, dar că nu puteau jura că era acelaşi scris. Erau de părere că era acelaşi, dar atât. I-am făcut să pară neghiobi de-a dreptul când i-am întrebat dacă au citit în ziare discuțiile referitoare la faptul că biletul era sau nu plastografiat. Au recunoscut fireşte că citiseră, ceea ce practic însemna că toți veniseră cu idei preconcepute să examineze biletul, considerând că s-ar putea să nu fie autentic.

— Deci guvernul nu a progresat?

— Sigur că nu. Suntem în aceeaşi situație ca înainte şi lucrurile nu se vor clarifica înainte de vot. După

plecarea experților, a venit generalul, bătrânul Clavering care-şi închipuia că poate tăgădui că vă cunoaşte. N-a avut încotro însă, când a văzut diferitele scrisori. Ne-am distrat pe seama lui. Sam Whibread i-a pus întrebări, l-a sucit şi răsucit, până ce a fost fericit să scape. Mărturia lui nu a afectat în niciun fel acuzațiile, dar din modul în care a bălmăjit răspunsurile, Camera şi-a putut da seama că luase legătura cu dumneavoastră în problema avansării. Au fost chemați apoi Greenwood şi Gordon. Nimic important. Ei au dat la iveală o grămadă de hârțoage fără nicio însemnătate. Au plictisit de moarte Camera. Adevărul este că toată lumea şi-a pierdut interesul, de cum s-a aflat că nu veți veni. Aşa că asta-i situația.

— Ce scârboşi, să vrea să mă vadă chinuindu-mă! Biată victimă aruncată pradă leilor!

— Dar nu-i aşa. Nu ați dat nicio secundă impresia că ați fi o biată victimă. Dimpotrivă, păreați că savurați fiecare clipă. Procurorul general este ursul şi dumneavoastră sunteți cea care-l zădăreşte. Toți cei din Cameră au înnebunit după dumneavoastră, chiar şi cei din partea guvernului. Până şi Wilberforce a uitat de sclavii negri şi nu mai vorbeşte decât despre dumneavoastră. L-am auzit oftând către unul din prietenii cu care se duce la capelă: „Are un fond bun!”

— Un fund?

— Un fond. Ați nimerit pe mâini rele, sau cel puțin el aşa zice.

— Probabil are dreptate. Dacă e să dai crezare pamfletelor, am trecut prin atâtea mâini, că n-a mai rămas mare lucru din mine. Le-ați citit?

— Mi s-ar părea înjositor să citesc astfel de murdării. Dar nu cumva vă obosesc?

— Câtuşi de puțin. Vă găsesc odihnitor.

— Treaba cu biletul este extrem de bizară. Să vă spun ce se vorbeşte pe coridoare. Că Sandon şi-a dat seama că biletul era scris de duce şi că venea în sprijinul acuzațiilor şi de aceea a pretins că l-a pierdut. Nici nu i-a

trecut prin cap că Adam o să-l prezinte în fața Camerei.

— Dar de ce l-a pus în discuție Adam? Nu putea să le facă decât ponoase.

— Este limpede că n-avea habar că de fapt biletul era autentic. Era convins că e un fals. Şi acum, după ce Sandon a făcut o astfel de boacănă, nu numai biletul, ci şi celelalte scrisori au fost citite ca probe şi chiar ei au fost cei care le-au adus. Iată de ce biletul reprezintă un adevărat triumf pentru cauza noastră. Perceval îşi dă cu pumnii în cap, la fel şi ceilalți. Fără doar şi poate Alteța Sa regală o să-i tragă mâine lui Adam o săpuneală straşnică.

— Se teme prea mult de el ca să-i frece ridichea. Adam îl ține bine în gheare, am spus-o întotdeauna.

— După câte văd, nu-i purtați pică. Mi se pare minunat.

— La ce mi-ar folosi pica, acum? Este şi aşa prea târziu.

— Mai circulă un zvon oribil – pe care de altfel nu-l crede nimeni – cum că în spatele nostru s-ar afla Kent. Ştiu şi cum a apărut – într-una din zile, când depuneați mărturie, ați spus că-l cunoaşteți pe Dodd, secretarul particular al lui Kent. Dar pe Dodd îl cunoaşte toată lumea.

Ea nu-i răspunse. Ştia că trebuia să fie prudentă. Folkestone, idealistul, habar n-avea de complotul care se afla în spatele anchetei.

— Îl cunoaşteți bine? o întrebă lordul Folkestone.

— Pe cine, pe Dodd? Ferească Sfântul! Este groaznic de plictisitor, dar întâmplarea face să fim vecini. El locuieşte în Sloane Street şi-i place să mai treacă pe aici, când are prilejul.

— În locul dumneavoastră l-aş ține la distanță. Toți curtenii bârfesc în draci, asta face parte din meseria lor. De asta când locuiam în Franța mi s-a părut că respir un aer mai proaspăt – fireşte înainte de Teroare, când idealurile erau puternice. Mulți dintre cei de acolo se simțeau de-a dreptul renăscuți, după ce răsturnaseră

tirania şi aveau în faţă un viitor pentru care merita să trăieşti.

Slavă Domnului că se pornise să turuie despre tema preferată. Pericolul trecuse, cel puţin pentru moment. Peste zece minute o să-i ofere un coniac, ca să-i distragă atenţia şi apoi, dacă o să aibă chef, o să-l lase chiar să şadă pe pat.

Atenţia i-a fost distrasă, dar nu de coniac. Martha apăru din nou, anunţând cine sunase la intrare.

— Colonelul Wardle şi maiorul Dodd roagă să fie primiţi.

Tăcere. Trecu printr-o clipă oribilă, apoi mimă surpriza.

— Ce ciudat! Au venit împreună? Mă întreb de ce?

— Colonelul Wardle speră că-l primiţi.

— Speră degeaba.

Lordul Folkestone se ridică de pe scaun.

— N-o să i se pară ciudat că pe mine mă primiţi şi lui nici nu-i spuneţi „Bună seara”?

— N-are decât să i se pară. Primesc pe cine-mi place.

— Mă simt stingherit, vă rog să-l primiţi. Dacă află că-s aici, ne-ar putea ieşi vorbe.

Oare Înălţimea sa se temea să nu fie compromis? Îşi schimbă părerea despre el. Atracţia pe care o simţea faţă de el începu să slăbească.

— Perfect. O să-l primim sus.

Înălţimea sa se destinse. Colonelul Wardle fu condus în dormitor.

În loc să zâmbească parşiv – aşa cum era de aşteptat –, în loc să-i dea un ghiont în coaste şi să remarce „Mi-ai luat-o înainte!”, sau să facă alte aluzii ironice la adresa lor, deputatul de Okehampton se arătă cât se poate de stingherit. Mormăi vreo două vorbe apoi se aşeză în tăcere. Ceva nu era în regulă. Ea simţi schimbarea din atmosferă.

Spuse:

— Lordul Folkestone mi-a povestit ce s-a întâmplat azi. Am înţeles că lucrurile merg bine, dar că nu s-a

stabilit nimic.

— Da. Starea de spirit în Cameră a fost bună şi în favoarea noastră. Din acest motiv – pe lângă altele – am şi venit să vă văd. Cred că cel mai bine ar fi să profitați de faptul că nu vă simțiți prea bine şi să cereți să fiți scutită de a mai participa la alte şedințe ale Camerei.

— Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere şi nu m-ar uşura mai mult.

Lordul Folkestone îl privi pe Wardle cu ochi mari de parcă nu i-ar fi venit să creadă.

— Cred că ați înnebunit! Păi doamna Clarke este atuul nostru. Simpla sa prezență este suficientă ca să câştige Camera.

— Nu sunt de acord.

— Vreți să spuneți că depoziția dânsei a făcut mai mult rău decât bine cauzei noastre? Mi se pare o sugestie monstruoasă. Fără dânsa n-am fi avut nici cea mai mică şansă.

— M-ai înțeles greşit, Folkestone. Sigur că doamna Clarke ne-a fost de ajutor. Esențialul este că a spus tot ce avea de spus. Dacă o să compară din nou în fața Camerei, s-ar putea să fie interogată despre tot felul de subiecte, care ar face mai mult rău.

Deci zvonurile care circulau cu privire la rolul jucat de ducele de Kent în toată tărăşenia ajunseseră şi la urechile lui Wardle. De aceea venise cu Dodd. Ea ridică din umeri. N-aveau decât să se descurce cum or şti, ei nu-i mai păsa.

— Nu înțeleg, spuse Folkestone, ce se ascunde aici? Se întâmplă ceva ce nu mi-ați explicat? Există vreun temei în zvonurile despre Kent?

— Bineînțeles că nu.

— Atunci despre ce este vorba?

— Pur şi simplu mă tem ca doamna Clarke să nu fie hărțuită.

— Mai mult decât au hărțuit-o deja, n-au ce să-i facă. Ştiți bine doar că le-a făcut față magistral. Ce alte subiecte ar putea apărea care s-o prejudicieze?

Colonelul Wardle îi ceru din ochi ajutor martorei numărul unu. Ea nu-l băgă în seamă, închise ochii şi căscă. În disperare de cauză Wardle se întoarse din nou spre lordul Folkestone.

— Foarte bine, o să dau cărțile pe față. Este vorba de o problemă personală între mine şi doamna Clarke. V-aş fi recunoscător dacă ne-ați lăsa cinci minute singuri.

Lordul Folkestone se ridică înțepat.

— Desigur, dacă puneți astfel problema, nu am încotro.

Ieşi din dormitor lăsându-i singuri. Colonelul Wardle începu de îndată să vorbească agitat.

— Nu i-ați spus nimic lui Folkestone despre ducele de Kent?

— Sigur că nu.

— A intrat la bănuială. De aceea a şi venit să vă viziteze.

— Aiurea. Mi-a adus flori.

— Un simplu pretext. Vă atrag atenția că trebuie să fim precauți. Zvonurile roiesc. Dacă guvernul miroase ceva, cauza noastră va fi pierdută şi toată acuzația va fi discreditată.

— Folkestone nu este membru al guvernului.

— Asta n-are importanță. Dacă ar cunoaşte adevărul, s-ar retrage din luptă.

— Vă ruşinați deci de complotul din spatele acuzațiilor?

— Nu e vorba nici de ruşine şi nici de vreun complot. Este vorba doar de politică, foarte, foarte încâlcită.

— Încâlcit e bine zis. Şi în toată încurcătura asta m-ați băgat şi pe mine. Trebuie să fiu precautǎ nu numai cu guvernul, dar şi cu Folkestone, cel care m-a ajutat cel mai mult.

— Îmi pare rău. Este mare păcat. Dar în politică prietenii cei mai dragi sunt cei care ne trădează fără să-şi dea seama.

— Bine. Ce doriți să fac?

— Liniştiți-l pe Folkestone că în spatele nostru *nu* se

află Kent. Spuneți-i dacă vreți că noi doi suntem *intimes*[63] şi că sunt neliniştit că s-ar putea să fim dați în vileag.

— Vă foarte mulțumesc.

— Asta l-ar putea ține în şah şi l-ar face să renunțe la alte întrebări.

— Dar de ce să-l țin în şah? Mie îmi place de el.

— Atunci spuneți-i ce minciună vreți, dar nu-i dezvăluiți adevărul.

Ea se ridică în capul oaselor şi bătu pernele de care se sprijinea, mai aruncă o ochire în oglindă şi-şi aranjă şalul.

— Sunt foarte impresionată de cât sunteți de mare patriot, domnule colonel Wardle. Ce păcat că nu vă poate auzi domnul procuror general!

— Scumpă doamnă, măsurile politice...

— Vorbe de clacă. Nu-mi mai pomeniți de convingeri politice. Perfect, o să-l duc de nas pe înălțimea sa, nu vă temeți, şi dacă voi fi convocată la Cameră, o să-mi fac apariția. N-am de gând să vă dau de gol, aşa că păstrați-vă sângele rece. N-ar fi mai bine să vă duceți să-l căutați şi să-i spuneți că ni s-a terminat întrevederea în *tête-à-tête?*

Povara grijii căzu de pe umerii lui Wardle. Expresia de spaimă şi încruntare pieri. El plecă şi ea îl auzi discutând în salon. Îşi imagina scena: Folkestone inchizitorial, Dodd şi Wardle răspunzând în doi peri. Doar Dumnezeu ştie cum o mai încondeiau. Nu peste multă vreme auzi uşi trântindu-se şi paşi pe stradă. Plecaseră şi ea putea să se destindă şi să adoarmă. Era cât pe aci să-şi arunce şalul şi să stingă lampa când auzi iar un ciocănit în uşa dormitorului.

— Intră!

Ce mai poftea oare şi Martha asta? Nu era însă Martha – era tot lordul, agitat şi misterios.

— S-au dus. Am scăpat de amândoi, spuse el şi se

[63] Intimi. (fr.)

apropie de pat pe vârfuri, apucând-o apoi de mână.

O, Doamne... Inima i se strânse. Trebuia să facă iar faţă? Starea ei de spirit dinainte se schimbase complet în ultima jumătate de oră. Trecuse clipa, acum nu dorea decât să doarmă. Îşi înăbuşi un căscat şi încercă să-şi stoarcă un zâmbet.

— Am crezut că aţi plecat şi dumneavoastră.

— Am venit să vă urez noapte bună.

Ştia prea bine ce însemna asta de fapt – trecuse de zeci de ori prin aşa ceva. Nu cu înălţimea sa radicală ci cu alţii. Timp de cinci minute totul se petrecea la lumină, mângâieri pe mâini, murmure, şoapte şi apoi o cerere grăbită. Cel mai bine era să termine urgent şi apoi să-l expedieze acasă. Să pretindă că era extenuată de extaz – în general cu aşa ceva avea succesul garantat. Când se va strecura afară din pat, el va fi convins că lumea întreagă i se aşterne la picioare.

— Să fac lumina mai mică? şopti el.

— Dacă preferaţi.

Ea se uită la ceas. Unsprezece fără un sfert. Dacă pleca la şi un sfert – în cel mai fericit caz –, mai avea la dispoziţie opt ore, înainte să-şi bea ceaiul de la şapte... Dar dacă, aşa cum îi spunea ei instinctul, înălţimii sale francofile îi lipsea experienţa – doar făgăduieli şi nicio împlinire – atunci nu mai era timp de pierdut. *Faites vos jeux si allons-y*[64].

---

[64] Puneţi miza şi daţi-i drumul. (fr.)

Şase

Ultima zi pentru făcut depoziții a fost miercuri 22 februarie. După ce colonelul Wardle anunță că nu mai doreşte să aducă alți martori în sprijinul acuzațiilor – întrucât scrisorile găsite la căpitanul Sandon erau o dovadă grăitoare a complicității ducelui de York în traficul cu avansările – îi cedă locul şefului majorității.

Domnul Perceval începu prin a afirma că dorea să risipească orice neînțelegere s-ar fi putut ivi cu privire la întârzierea în prezentarea depoziției căpitanului Sandon şi în aducerea biletului despre maiorul Tonyn. Din partea opoziției s-au lansat zvonuri cum că i s-ar fi spus căpitanului Sandon să distrugă acel bilețel de către persoane care îi voiau binele ducelui de York. Acest lucru era complet fals.

Membrii opoziției ascultară aceste declarații în tăcere. La fel ca şi unii membrii ai majorității, ei băgară de seamă că nu s-a mai pomenit nimic despre faptul că biletul ar fi o plastografie şi n-au mai fost convocați la bară niciun fel de experți grafologi.

Într-o ultimă încercare de discreditare a doamnei Clarke, şeful majorității o chemă să depună mărturie pe doamna Favoury, menajeră, încredințat fiind că ea va atrage dispreţul publicului asupra stăpânei sale. Şi Martha, cu ochii holbați de mirare şi surprindere, a fost dată pe mâna procurorului general.

— Ați fost menajera doamnei Clarke în Gloucester Place?

— Aşa-i.

— Se cheltuia mult cu întreținerea?

— De bună seamă. Muncea şi câte trei bucătari la pregătitul mesei şi dacă Alteța Sa regală strâmba cumva

din nas, dânsa şi schimba bucătarul.

— Doamna Clarke avea obiceiul să primească vizite şi de la alţi gentlemeni?

— Da, mulţi gentlemeni îşi ofereau serviciile.

— Înainte ca Samuel Carter să locuiască la doamna Clarke ca valet, l-a însoţit vreodată acolo pe căpitanul Sutton?

— Căpitanul Sutton l-a adus cu dânsul, fireşte, dar nu l-a luat niciodată pe Sam în salon.

— Aveţi cunoştinţă dacă doamna Clarke a trăit vreodată cu un gentleman pe nume Ogilvie?

— L-am văzut pe domnul Ogilvie, dar doamna n-a trăit cu dânsul. Trecea adesea în vizită în casa din Tavistock Place. E un gentleman zdravăn.

— Îl cunoaşteţi pe numitul Walmsley?

— De ce mă întrebaţi?

Martha, roşie la faţă şi indignată, se uită cu resentiment la procurorul general. Sir Vicary Gibbs se aplecă cu interes. Aşa... un alt iubit de adăugat pe lista cuceririlor doamnei Clarke?

Numele lui Walmsley începu să treacă din gură în gură, pe şoptite. Un Walmsley din Shropshire clătină nervos din cap şi se făcu roşu ca racul. Procurorul general ridică mâna şi ceru linişte. Îi spuse Marthei:

— Dacă aveţi ceva de spus despre acest domn Walmsley, vă ascult bucuros.

Martha se scotoci după o batistă. Dacă nu va spune adevărul, s-ar putea ca procurorul general s-o bage la puşcărie.

— Doamna Clarke ştie totul, răspunse ea. Am fost măritată cu bărbatul acesta şi el mai era căsătorit cu alta. M-a tras pe sfoară dar n-am ştiut nimic. Când am aflat adevărul n-am mai vrut să locuiesc cu el şi nici n-am mai trăit împreună. M-am măritat cu el la biserica Woolwich. Era negustor de cărbuni şi doamna Clarke mi-a spus să nu-l iau de bărbat dar n-am vrut să ascult.

Camera se cutremură de râsete şi procurorul general, după ce-i aruncă o privire domnului Perceval, îi permise

martorei nedumerite să plece şi o chemă pe doamna Mary Anne Clarke pentru un ultim interogatoriu.

— Ştiaţi ceva despre Walmsley?

— Da. Auzisem multe despre el. Aflasem că era hoţ şi cum îmi dispăruseră nişte farfurii de supă, servitorii s-au gândit că le furase el. Era un om cu o reputaţie foarte proastă şi ducele a fost de părere că era mai bine ca Martha să-şi dea demisia.

— Cât a trecut până ce aţi angajat-o din nou?

— Am angajat-o doar când am avut mare nevoie. Doamna Favoury îmi este necesară, îmi cunoaşte toate treburile şi cred că-mi păstrează secretele. N-am aflat să fi fost vreodată necinstită.

— Vă menţineţi declaraţia că aţi primit odată o listă lungă de nume pentru avansare, pe care i-aţi arătat-o Alteţei Sale regale?

— Desigur. Dânsul a băgat lista în carneţelul de buzunar şi mai târziu am văzut lista cu câteva nume barate. Pomenesc de acest lucru deoarece am auzit cum un domn din dreapta mea tocmai spunea că s-ar putea să-l fi buzunărit eu.

Ea privi acuzator spre deputatul tory şi de pe băncile opoziţiei se auziră strigăte batjocoritoare de „Ruşine!”.

Procurorul general consultă un bileţel pe care-l ţinea în mână.

— Aţi declarat cu altă ocazie că-l cunoaşteţi pe maiorul Dodd. Când l-aţi văzut ultima oară?

— Nu-mi amintesc. Nu mi-e ruşine de maiorul Dodd şi îndrăznesc să spun că nici dânsului de mine. Poate doar în această clipă.

— Cunoaşteţi pe un anume domn Ogilvie?

— Da.

— De câtă vreme îl cunoaşteţi?

— Nu-mi amintesc. De nişte ani.

— Patru ani?

— Poate.

— Şase ani?

— Nu cred.

— Cu câtă vreme înainte de a trăi cu ducele de York l-aţi cunoscut pe domnul Ogilvie?

— Cu câteva luni. Firma lui era falimentară şi tocmai îşi încheia bilanţurile când l-am cunoscut.

— Aţi trăit vreodată cu el?

— N-am trăit cu niciun bărbat în afară de ducele de York.

În Cameră răsunară ovaţii şi fluierături. Martora le ascultă cu sânge rece. Procurorul general ridică din umeri. Lordul Folkestone îşi privi ţintă picioarele. Colonelul Wardle îşi şterse fruntea. Şi apoi, spre dezamăgirea întregii Camere, procurorul general declară că nu mai are alte întrebări pentru martoră.

N-a mai urmat mare lucru. Şedinţa s-a încheiat cu depoziţia a doi militari care au vorbit în numele guvernului – ministrul de război şi Lordul Arthur Wellesley.

— În privinţa Stării Armatei, spuse sir Arthur Wellesley, din proprie experienţă pot să afirm că s-a îmbunătăţit din toate punctele de vedere. Disciplina soldaţilor s-a îmbunătăţit, cunoştinţele ofiţerilor s-au îmbunătăţit, statul major este mult mai bun decât era şi mult mai complet, ofiţerii de cavalerie sunt mai buni decât înainte, întregul sistem de dotare cu uniforme a Armatei, economia internă a regimentelor şi tot ce este legat de disciplina militară a soldaţilor şi de eficienţa militară a Armatei s-au îmbunătăţit substanţial din momentul în care Alteţa Sa regală ducele de York a fost numit comandant suprem.

După ce s-au încheiat depoziţiile, domnul Perceval a propus ca raportul să fie luat în discuţie marţea următoare, întrucât până lunea următoare întregul proces-verbal trebuia să fie tipărit. Colonelul Wardle a fost de acord.

Ancheta privind conduita ducelui de York luase sfârşit. Dezbaterile care trebuiau să ţină de joi 23 februarie şi până vineri 17 martie abia urmau.

Şapte

Ea şedea în salonul casei din Westbourne Place, cu o senzaţie neplăcută de gol, de deprimare. Ancheta, oricât ar fi fost de odioasă, o stimulase. Acum nu-i mai rămânea altceva de făcut decât să aştepte verdictul. Nici măcar n-o mai interesa care va fi acesta.

O părăsise orice resentiment, orice urmă de mânie. Uitase chiar şi de Curtea Marţială. De vină pentru toate nu era decât Adam, Adam şi Greenwood.

Ea luă ziarul de dimineaţă şi citi scrisoarea adresată de ducele de York Camerei Comunelor.

„Domnule preşedinte,

Am aşteptat cu cea mai mare nerăbdare să se încheie interogatoriile la comisia de anchetă numită de Camera Comunelor vizând conduita mea în calitate de comandant suprem al Armatei Maiestăţii Sale şi sper că faptul că am adresat această scrisoare Camerei Comunelor prin intermediul dumneavoastră nu va fi considerat nelalocul său.

Am constatat cu adâncă îngrijorare că în cursul anchetei numele meu a fost asociat celor mai nelegiuite şi ruşinoase tranzacţii şi nu pot decât să regret şi să deplâng faptul că am avut cândva o astfel de legătură care mi-a expus reputaţia şi onoarea oprobriului public.”

Perfect, se gândi ea, n-ai decât să „deplângi”. Altădată n-o făceai. Nu „deplângeai” când îmi făgăduiai că o să te îngrijeşti de copii. Ai început să „deplângi” de abia când ţi-ai aruncat ochii vlăguiţi asupra doamnei Carey şi eu am devenit o pacoste. Şi chiar şi atunci, dacă ţi-ai fi respectat făgăduielile, te-aş fi cruţat.

Ea luă din nou ziarul şi citi scrisoarea până la capăt.

„Cu privire la aşa-zisele abateri comise în îndeplinirea îndatoririlor mele oficiale, îmi dau cuvântul de onoare ca prinţ şi afirm solemn că sunt nevinovat. Tăgăduiesc nu numai orice participare coruptă la oricare din tranzacţiile infame despre care s-au făcut depoziţii la bară, în Camera Comunelor, sau orice acord tacit cu privire la realizarea lor, dar chiar şi faptul că aş fi avut cea mai mică idee sau bănuială asupra existenţei lor.”

Să te ierte Cel de Sus! Cum rămâne oare cu cerceii pe care i-am luat de la magazinul lui Parker, cu trăsurile şi rochiile şi blazonul bătut pe toată argintăria? Chiar credeai că le-am plătit din cele optzeci de lire pe lună pe care mi le-ai acordat?

„Conştiinţa nevinovăţiei mele mă îndeamnă să sper că mărturiile pe care le-aţi ascultat nu-i vor determina pe membrii Camerei Comunelor să adopte vreun demers care să-mi vatăme onoarea şi reputaţia. Dar dacă pe baza mărturiilor aduse împotrivă-mi Camera Comunelor va considera că nevinovăţia mea este contestabilă, apelez la simţul lor de dreptate, ca să nu fiu condamnat fără judecată sau să fiu lipsit de privilegiul şi protecţia oferită oricărui cetăţean britanic de către lege.

Rămân, al dumneavoastră, Frederick.”

O scrisese chiar el? Probabil. Sau poate îi făcuse ciorna secretarul său particular, Herbert Taylor, cu Adam suflându-i din umbră.

Scrisoarea nu prea făcuse impresie, după câte-i relatase Folkestone. Se vorbea chiar de un atac la adresa privilegiilor Camerei. Ea nu înţelegea treburile acestea şi nici nu-i păsa de ele.

— Ei, şi acum ce se va întâmpla?

Întrebarea le-o adresă conspiratorilor când o vizitară,

conspiratorii fiind Wardle, Dodd şi Glennie – şleahta care pusese la cale toată tărăşenia.

— Nu putem face planuri de viitor, spuse Wardle, care devenise emfatic dintr-odată. Viitorul dumneavoastră, ca şi al nostru de altfel, depinde de Cameră. În următoarele săptămâni o să am treabă până peste cap. Întreaga greutate a dezbaterilor va cădea pe umerii mei.

— N-o să vă sprijine şi restul opoziției?

— Ba da, de bună seamă. Dar ca inițiator al acuzațiilor, eu port răspunderea, eu voi fi în prim plan, toți vor fi cu ochii pe mine.

— Şi de altfel asta şi doriți, ca patriot blajin şi imaculat ce vă aflați.

— Scumpă doamnă, limba ascuțită nu vă stă bine.

— Parcă v-a plăcut în Cameră?

— Atunci era altceva. O îndreptaserăți împotriva guvernului. Noi vă suntem prieteni.

— Şi venind vorba despre guvern... interveni în discuție Dodd.

Ea îi văzu pe cei doi schimbând priviri cu subînțeles.

— Vorbeam aseară despre dumneavoastră cu sir Richard Phillips.

— Editorul din Bridge Street?

— Chiar el. Vă admiră foarte mult, sau cel puțin aşa ne-a spus.

— Da? Şi ce anume vrea?

— Cum ce vrea? V-a lăudat farmecul şi atât.

— Din experiență, domnule maior Dodd, ştiu de mult că niciun bărbat nu-şi exprimă admirația dacă nu vrea ceva de la persoana pe care o admiră.

— Este un punct de vedere foarte cinic.

— Sunt o femeie cinică.

Colonelul Wardle interveni.

— Problema în discuție se referea într-adevăr la îndeletnicirea principală a lui Phillips. Vă aflați în centrul atenției – toată Londra vorbeşte despre dumneavoastră –, aşa că speră că o să vă aşterneți pe scris, să vă consemnați amintirile. După părerea lui, vor

fi extrem de căutate.

— Amintirile?... Amintiri despre ce?

— Despre traiul alături de duce, despre toți oamenii pe care i-ați cunoscut, despre bârfe şi cancanuri. Ați face avere, fără doar şi poate. V-ați îmbogăți pe viață.

— Dar parcă am mai stabilit o dată treburile astea? Că ducele de Kent îmi pregătise o pensie?

Se aşternu o tăcere ciudată, plină de stingherealã. Aici Dodd interveni din nou.

— Deocamdată totul rămâne în stadiul de proiect până ce se termină dezbaterile din Cameră şi vom şti ce o să se întâmple. Între timp nu aveți nimic de pierdut şi totul de câştigat dacă publicați cartea cât de curând posibil.

— Cu talentul dumneavoastră, spuse Wardle, cu spiritul, farmecul, uşurința de exprimare, toată treaba vă va lua doar câteva săptămâni. Phillips cunoaşte un scrib care va aranja stilul. Un anume Gillingham.

— Aş fi dispus să vă ajut chiar eu, spuse maiorul Dodd. Am şi eu aptitudini literare. Soția mea îmi tot spune că dacă aş avea timp aş putea scrie un roman. Şi Alteța Sa ducele de Kent mi-a spus la fel.

— Atunci de ce nu scrieți chiar dumneavoastră memoriile ducelui? S-ar vinde mai bine decât ale mele. Cum a cunoscut-o pe Madame de Laurent, cu toate amănuntele. Şi cum au ars trupele din Gibraltar un păpuşoi care-l reprezenta pe el şi nu pe Guy Fawkes[65].

— Dacă vă scrieți amintirile, spuse colonelul Wardle încercând să schimbe vorba, scopul principal va fi discreditarea lui York, dar şi atacarea guvernului actual. Dați la iveală scandaluri legate de viața particulară a unor persoane şi în felul acesta veți da o lovitură în sprijinul libertății, pentru noi toți.

— Adică să spăl eu rufele murdare ale guvernului, ca

---

[65] Complotist care a eşuat în 1605 în a arunca în aer Parlamentul şi în amintirea căruia se arde în fiecare 5 noiembrie o păpuşă care-l reprezintă.

să vă scutesc de deranj?

— Eu sunt foarte ocupat. Nu am timpul necesar pentru scris.

Dumnezeule mare! Cum îi mai disprețuia pe toți! Voiau s-o folosească drept unealtă ca să-şi facă interesele. N-avea importanță cât de tare se mânjea ea. Mâinile lor rămâneau curate atâta vreme cât se țineau la distanță.

— Ştiți ceva? zise ea. Aş putea scrie o carte despre viața particulară a tuturor bărbaților pe care i-am cunoscut. Inclusiv a dumneavoastră şi a maiorului Dodd.

— Scumpă doamnă, viețile noastre n-au a se teme de cercetări. Puteți să le întrebați pe soțiile noastre.

— Perfect! Şi cum rămâne cu pseudonimul de „Domnul Brown”? Şi cu cafeneaua din Cadogan Square?

Colonelul Wardle se învineți la față şi începu să clipească.

— Ce vreți să spuneți?

— Întrebați-vă conştiința, dacă aveți aşa ceva. Eu nu ştiu. Slujnica de acolo vine să bea ceai cu Martha la bucătărie. Cât despre maiorul Dodd, într-un birt din Drury Lane stă la tejghea o roşcată... Fratele meu ia masa uneori acolo – e mare amator de teatru.

Maiorul Glennie chicoti:

— Dar despre mine ce ştiți?

— Mă tot întreb cum ați izbutit să fiți numit profesor de matematică la Woolwich. Credeam că este nevoie de toți experții în artilerie în Spania.

Se făcu tăcere. Apoi izbucniră cu toții în râs, zgomotos, forțat. După care se uitară cu toții la ceasuri – trebuiau să plece acasă.

— Dacă vă hotărâți să faceți treaba cu memoriile, doamnă Clarke, atunci omul de care aveți nevoie este sir Richard, un editor foarte activ.

Atât de activ încât poştaşul îi şi aduse o scrisoare prin care editorul îi cerea insistent să se întâlnească cu el. Era limpede că lucrurile erau aranjate dinainte.

Întrevederea cu sir Richard avu loc în biroul lui din Bridge Street. Privind în jur îşi aminti cum cu zece ani în urmă făcuse negoţ cu frânturi de bârfe pentru pamfletele de o jumătate de penny. Nu în biroul ăsta dar în altele asemănătoare. Pe atunci câştiga zece şilingi pe coloană iar Joseph îi cheltuia prin taverne, ştergând-o de acasă. Domnul Jones din Paternoster Row îi reproşase:

— Nu-i destul de decoltat, publicul vrea ceva mai picant, să-i biciuiască simţurile.

Şi acum îi făceau temenele, iar şilingii se numărau cu miile.

Sir Richard Phillips începu prin a-i lăuda depoziţia.

— Stimată doamnă Clarke, întreaga Cameră a îngenuncheat în faţa dumneavoastră.

— Poate cu excepţia procurorului general. Şi nici pe şeful majorităţii nu l-am văzut stând în genunchi. N-am observat nici ca de pe băncile guvernului să dispară cei aşezaţi – păreau impasibili.

— Vă asigur că i-aţi impresionat. Sunteţi mult prea modestă. Şi acum, cum staţi cu memoriile?

— Adică cum?

— Aţi aşternut ceva pe hârtie?

— Niciun rând.

— Am înţeles că înainte de anchetă, vara trecută, aţi scris câte ceva despre amintiri legate de viaţa în Gloucester Place, conversaţiile cu ducele, treburi personale referitoare la familia regală etc. etc. Asta-i genul de material de care am nevoie. Aş putea să-l văd?

— Depinde de ceea ce intenţionaţi să faceţi cu el.

— Păi să-l public, fireşte, cu oarecari înfrumuseţări. Un retuş pe ici, pe colo, făcut de un profesionist al scrisului. Dumneavoastră ne furnizaţi materialul şi scrisorile. Nu mă îndoiesc că totul este foarte picant. Îi cunosc pe prinţi – sângele teuton îşi spune cuvântul – n-au nici cea mai mică jenă. O să vă plătesc bine dreptul de autor, doamnă Clarke.

— Dar nu-mi vând dreptul de autor, sir Richard.

— Nu vindeți... dar atunci ce doriți?

— N-aveți decât să tipăriți cartea şi s-o vindeți cum poftiți, dar rămâneți doar difuzorul ei. Dreptul de proprietate literară mi-l păstrez.

— În acest caz, doamnă Clarke, nu putem încheia afacerea.

— Îmi pare rău. O să găsesc pe altcineva, căci nu mă grăbesc.

Ea se ridică să plece, dar el o rugă să mai stea o clipă.

— Chiar dacă nu voi edita eu cartea, pot să vă pun în legătură cu un om deosebit care este pe punctul să devină editor. Este vorba de domnul Gillet care lucrează în acest domeniu de câtăva vreme. De altfel chiar este aici, o să vi-l prezint.

Ea recunoscu de îndată mecanismele complicate ale afacerilor veroase. Se găsea întotdeauna cineva care nimerise „chiar din întâmplare” dar care de fapt aşteptase prin apropiere să fie chemat.

— Şi s-a nimerit să fie aici şi un librar din Kent, cu o afacere înfloritoare în Maidstone, un domn numit Sullivan. Doar dacă vă priveşte vă şi dă comanda, doamnă Clarke. Să batem fierul cât este cald, asta-i deviza mea preferată.

Domnii Gillet şi Sullivan îşi făcură apariția. Au urmat iar nişte discursuri pline de măguliri, i-au lăudat farmecul, după care s-au apucat să mâzgălească la cifre pe hârtie.

— Să scoatem o primă ediție de douăsprezece mii de exemplare. Socotesc că se va vinde cu precomandă în doar câteva săptămâni.

— Ce-ați zice de portretul autoarei în frontispiciu? Eventual capul desenat de domnul Buck, care s-a publicat în ziare? Şi cu semnătură, desigur. Nu are valoare dacă nu este semnat.

— Ce părere aveți de piața irlandeză, de Dublin?

— Irlandezii nu plătesc prea bine, dar o să vrea cartea negreşit. După părerea mea, doamna Clarke ar putea încasa vreo două mii de guinee.

Ea îi ascultă în tăcere, apoi plasă o întrebare.

— Ce ați zice să-mi oferiți nişte bani înainte să mă apuc de treabă? Nu se înghesuiră cu ofertele. Se aşternu o tăcere mormântală. Apoi domnul Gillet zise:

— Se predă mai întâi manuscrisul. Aşa se obişnuieşte.

Negustorul de cărți din Hawker şi sir Richard îl susținură imediat.

— Am înțeles. Bine, atunci mă duc acasă şi mă apuc de scris.

Toți cei interesați respirară uşurați la auzul acestor cuvinte, întrevederea se încheiase fără să se consemneze nimic în scris – niciun fel de semnături pe contracte, nimic care să o lege, dar i se asigura un viitor literar şi i se făgăduia o avere. Ea n-avea de gând să le dea crezare decât în momentul când va ține în mână banii gheață. Doar atunci toate discursurile încântătoare vor căpăta sens. Se duse deci înapoi în Westbourne Place. Luă o coală de hârtie. Ei şi acum?...

Amintirile lui M. A. Clarke – să fie ăsta titlul? Suna teribil de anost, ca un manual pentru învățători. S-ar potrivi mai bine *Mărire şi decadență*, dar ar trebui să explice felul cum ajunsese la mărire, ceea ce ar stârni oarecare vâlvă. Mai bine să nu mai vorbim despre astfel de treburi şi să le trecem sub tăcere până ce se vor mărita fetele şi George va ajunge general.

Viața mea cu ducele. Totul era deja consemnat în procesele-verbale ale şedințelor Camerei. De acolo nu se vor afla însă o grămadă de lucruri. Cu ce se îmbrăca (sau ce nu purta), gusturile în materie de mâncare, toanele la micul dejun, felul cum cânta în cadă, aversiunea față de buiotă, felul cum obişnuia să caşte la miezul nopții. Vor spune desigur că sunt minciuni – asta era problema – şi o vor da în judecată pentru relatări inexacte. Ca să fie într-adevăr convingătoare cartea trebuia să reproducă scrisorile – acelea nu puteau fi contestate sau negate. Le avea pe toate în cutia legată cu fundă, cu excepția celor pe care le prezentase la Cameră. Scrisorile erau de fapt

ceea ce aştepta publicul. Şi nu interesau atât acele *billets doux*[66], ca cele citite în Cameră în public, cât pasajele în care se dădeau în vileag secretele Familiei.

Cum că Regele îmbrăcat în halat (căruia i se zicea „tutunel”) juca whist în timp ce primul ministru, domnul Pitt, aştepta să fie primit în audienţă. Cum insista Regina să se respecte protocolul, ca toţi membrii Casei regale să stea plecaţi când se apropia ea... Lăuzia prinţesei de Wales cu repercusiuni ciudate... Ce obiceiuri şi gusturi aveau fraţii lui, în special Cumberland, care pusese oglinzi peste tot în palatul St. James şi avea valeţi cu aspect ciudat...

Da, acele scrisori aveau mare valoare şi pentru unii şi pentru alţii, după ce vor fi tipărite şi legate în piele de viţel, cu titlul scos în evidenţă prin litere de aur. Dar oare sir Richard, Gillet sau librarul din Maidstone vor fi dispuşi să plătească la fel de mult ca să le aibă ca şi mâna princiară care le scrisese? Acest lucru se cerea lămurit făcând nişte investigaţii.

O amuza să constate că pe mulţi din prietenii ei îi cuprinsese brusc un sentiment de stinghereală generalizată. James Fitzgerald din Irlanda era unul din cei mai agitaţi – şi de altfel şi avea de ce, dacă stătea să se gândească la scrisorile lui. Nu era singurul care o imploră în scris de dragul vechii lor prietenii, să nu-l pomenească cumva, dacă se va hotărî să-şi scrie memoriile – zvonul ajunsese deci şi la Dublin. Dacă nu-i arsese încă scrisorile, o ruga să fie atât de amabilă şi să i le returneze. Adevărul era că nu le putea nici returna, nici arde. Se aflaseră în teancul găsit de Nichols la Hampstead şi acum odihneau în Camera Comunelor.

La auzul acestei veşti, Willie, fiul lui, îşi făcu apariţia la ea acasă, cu lacrimi în ochi, la ora şase dimineaţa.

— Dar ce Doamne s-a întâmplat? Ţi-a murit tatăl?

Înfăşurată în halat, ea trase în grabă perdelele, aprinse focul, îi puse în faţă cafea fierbinte şi ouă.

---

[66] Răvaşe de amor. (fr.)

— Mary Anne, ne aşteaptă dezastrul. Doar dumneata ne poţi ajuta.

— N-am nici măcar cinci guinee în casă. O să trimit pe cineva până la tapiţer. El o să mă ajute.

— Nu e vorba de bani...

— Dar de ce dracu este vorba?

El semăna cu un nebun furios scăpat de la balamuc. Avea chiar paie în păr (de la barca din Dublin), nu se bărbierise şi nu-şi curăţase nici unghiile.

— Tata a primit biletul dumitale acum cinci zile. Am venit de îndată... *trebuie* să recuperezi scrisorile.

— Cum aş putea face aşa ceva? Se află sub sigiliu în Camera Comunelor.

— Trebuie să i te adresezi lui Perceval, neîntârziat.

— Nici nu m-ar asculta. El a rupt probabil sigiliul şi citeşte de zor.

— Nu-ţi dai seama în ce situaţie ne vom afla dacă vom fi discreditaţi? Tata nu-şi va mai ridica în veci capul, sora mea va trebui să strice logodna, cât despre mine...

— Ştiu, este o situaţie cam încurcată. Era chiar o scrisoare în care James se oferea să-mi fie agent pentru Irlanda. Dacă-mi aduc bine aminte a scris-o în jur de 1805 şi preciza că ar putea face să crească tariful pentru sublocotenenţi. Dacă se va citi aşa ceva în faţa Camerei, nu-l văd bine.

— Stai aici şi zâmbeşti.

— Nu pot face nimic altceva. Nu-s la mine scrisorile. Du-te şi-l întreabă chiar tu pe Perceval. Nici n-o să vrea să te asculte, până ce nu se termină dezbaterile.

— Până una alta, nu-i aşa că n-o să ne pomeneşti în Memorii?

— Până una alta nu promit nimic. Mănâncă-ţi micul dejun.

Cum de i se păruse amuzant la Worthing? Probabil din cauza aspectului lui bălai şi tineresc, combinat cu plictiseala ei şi cu un iulie fierbinte.

— Îţi spun eu ce să faci (îi venise pe neaşteptate o idee). Mi-ai spus că-l cunoşti bine pe contele de Moira

precum şi pe contele de Chichester. I-am întâlnit o dată cu tine. Probabil că numele meu le stârneşte repulsie, dar n-are a face. Sunt prieteni vechi ai ducelui de York. Să lansezi zvonul că am de gând să-mi public memoriile, inclusiv toate scrisorile ducelui, dar că s-ar putea să mă răzgândesc dacă cineva şi-ar da osteneala să mă convingă.

Treaba era destul de corectă şi lăsa deschise toate posibilităţile.

Şi în timpul acelor săptămâni din luna martie, în care dezbaterile continuau zi după zi, cu lungi şi interminabile discursuri – argumente pro, argumente contra, laude şi calomnii, ridicări în slăvi şi zvârliri în noroi –, principala martoră a acuzării din partea lui Wardle mâzgălea carneţel după carneţel – spovedanii, impresii, digresiuni şi câte toate. Nu mai avea timp de nimic altceva, nici chiar de copii (pe care-i trimisese cu maică-sa la ţară, la loc sigur). Nu avea nicio clipă liberă, nici pentru Bill, plecat la Uxbridge să-şi îngrijească bătrânul tată care făcuse un spasm cerebral.

Nu făcu decât o singură pauză – când înălţimea sa lordul cel radical, încins după dezbaterile din Cameră, veni să-i facă o vizită clandestină. Atunci află şi ea toate noutăţile. Cum se desfăşura războiul idealurilor, cum unul o făcuse vrăjitoare, altul desfrânată, iar un al treilea o considera o biată femeie neînţeleasă care implora îndurarea divină.

— Cine câştigă?

— Lupta-i strânsă.

— O să fie meci egal până la urmă?

— Nu, va câştiga echipa guvernamentală dar cu o majoritate infimă.

— Şi asta ce înseamnă?

— Demisia.

— A cui?

— A bravului dumitale comandant suprem.

Ea nu simţi niciun pic de bucurie, încântare sau senzaţie de triumf. Doar o strângere de inimă şi un

sentiment de ruşine.

„Răsplăti-voi, zis-a Domnul” – aşa scria în Biblia cea veche a maică-sii. Dar ei răzbunarea nu-i lăsase decât un gust amar.

— Pot să rămân?

— Dacă doreşti.

Chiar şi acest lucru îi era egal, era doar un tribut nedorit. Aceeaşi veche experienţă împărtăşită, fără fervoare sau patimă.

*

Şedinţa Camerei ţinu toată noaptea de 16 martie, înainte să se ajungă la vot şi să se numere voturile. Dezbaterile care ţinuseră trei săptămâni se încheiară în cele din urmă şi din discursurile finale se putea deduce cum vor vota deputaţii.

Mai întâi şeful majorităţii şi procurorul general îşi exprimară părerea că nu era deloc necesar să-l schimbe pe Alteţa Sa regală din funcţia pe care o deţinea în prezent şi pe care o îndeplinea cu atâta pricepere. Dacă doamna Clarke ar fi demnă de încredere, atunci acuzaţiile ar avea temei, dar depoziţia ei s-a dovedit a fi o urzeală de scorneli. Era de datoria Camerei să-l declare nevinovat faţă de acuzaţiile murdare îndreptate asupră-i.

Sir Francis Burdett, din partea opoziţiei, spuse că se mirase să constate că şeful majorităţii, domnul Perceval, care avea şi funcţia de ministru de finanţe, sir Vicary Gibbs, procurorul general, precum şi toţi juriştii Coroanei, care aveau datoria să pedepsească delictele publice, se plasaseră de această dată de partea pârâtului.

S-a încercat tactica de-a face praf depoziţia doamnei Clarke dar spre surprinderea tuturor dânsa şi-a depus mărturia foarte coerent. Toţi cei care au încercat să o prindă cu ocaua mică sau s-o facă să se discrediteze şi-au văzut eforturile dejucate. Procurorul general al

Maiestăţii sale a fost înfrânt în permanenţă.

În privinţa înaltelor principii ale ducelui de York, se pare că domnia sa nu a simţit niciun fel de remuşcare când s-a descotorosit de amanta sa, lăsând-o pradă sărăciei şi dezonoarei. Cererea de rentă anuală i-a fost refuzată, ceea ce spune mult despre făgăduielile regale. Rangul înalt al prinţului nu trebuia să atârne în balanţă în acest caz. Căci în joc era justiţia Angliei şi poporul Angliei aştepta dreptate din partea Camerei. I se părea de neconceput ca, după toate cele spuse în Camera Comunelor în ultimele săptămâni, ducele de York să-şi mai păstreze postul în fruntea Armatei.

În mijlocul unor scene de agitaţie cumplită, deputaţii şi-au dat votul şi rezultatul a fost cel prevăzut de lordul Folkestone. Ducele de York a fost scos din cauză atât în privinţa învinuirii de corupţie cât şi în privinţa celei de favorizare a corupţiei, dar cu o majoritate de numai optzeci şi două de voturi.

Pe hârtie şi statistic vorbind, acuzaţiile fuseseră respinse, dar în ochii opiniei publice ducele de York fusese condamnat şi ca atare opoziţia triumfa.

Când se aflară ştirile vineri seara, străzile Londrei răsunară de strigăte de bucurie şi colonelul Wardle deveni erou naţional, iar doamna Clarke, binefăcătoarea poporului britanic. Micii vagabonzi nu-i mai aruncau cu cărămizi în geamurile salonului. În loc de asta, o gloată pornită din ulicioarele sărace din Chelsea şi Kensington se adună s-o vadă apărând în prag şi aruncându-le zâmbete.

În acea seară ea se duse la operă în Haymarket, unde se prezenta un spectacol în beneficiul actorilor şi actriţelor de la Drury Lane. O însoţeau Charley, May Taylor şi lordul Folkestone. Când au intrat în lojă şi i-a zărit publicul, tot teatrul a răsunat de ovaţii şi aplauze prelungite.

— Asta compensează tot ce ai avut de tras cu procurorul general, nu-i aşa? şopti Charley.

Sora lui zâmbi şi făcu plecăciuni şi flutură din mână

în semn de salut către mulțime.

— Nu, spuse ea şi zâmbi şi flutură iar mâna.

— Păi ce mai vrei să obții? Scuze în public?

Ea râse şi-i răspunse:

— Aştept momentul potrivit. Aşteaptă şi-o să vezi. Într-una din zile, o să i-o plătesc şi lui Vicary Gibbs.

— Dacă acum primeşti astfel de omagii, şopti lordul Folkestone în timp ce aplauzele se potoleau şi publicul se aşeza, ce o să fie când o să dai la iveală memoriile promise?

— Un autor se citeşte, nu se priveşte, şopti Mary Anne. Şi apoi se prea poate să nu le public.

— Dar trebuie... (El părea uluit). Am auzit de la sir Richard Phillips că toată treaba este aranjată. Cartea va mai pune nişte bețe în roțile guvernului şi-i va aduce opoziției şi mai multă popularitate.

Mary Anne ridică din umeri. Luminile se micşorară.

— Dacă vă închipuiți că dau o ceapă degerată pe vreuna din părți, spuse ea, vă înşelați amar. Descurcați-vă singuri.

— Dar atunci pentru ce ați luptat?

— Pentru viitorul copiilor mei.

Cortina se ridică şi în sală se făcu linişte. Piesa era intitulată *Luna de miere*. Publicul se ridică în picioare şi strigă în delir când unul din actorii principali rosti în încheierea unui discurs:

— Desigur va fi destul de greu să demisionez la sfârşitul lunii, dar ca şi alți mari oameni de stat trebuie să-mi valorific la maximum timpul şi să mă retrag de bună voie ca să nu risc să fiu dat afară.

Din nou toate capetele se întoarseră spre loja din dreapta, i se făcură semne cu mâna, răsunară râsete şi strigăte. Triumful era complet.

Sâmbătă dimineața Alteța Sa regală ducele de York îşi prezentă demisia din funcția de comandant suprem al Armatei iar Maiestatea Sa avu bunăvoința s-o accepte. Urmă o stare de agitație care dură până după Paşti şi discursurile opoziției în Westminster Hall au fost

strașnic ovaționate. La 1 aprilie colonelul Wardle a fost ales cetățean de onoare al orașului Londra, iar lordul primar care se ridicase împotriva propunerii a fost întâmpinat de gloată cu urlete iar caleașca i-a fost împroșcată cu noroi.

Și tot în aceeași zi, principala martoră în sprijinul acuzațiilor aduse de colonel ducelui de York, se întâlni cu trei gentlemeni – contele de Moira, contele de Chichester și sir Herbert Taylor, secretarul particular al Alteței Sale regale ducele de York.

La această întâlnire, pe doamna Clarke o însoțiră avocatul său, domnul Comrie, fratele său, căpitanul Thompson și doi prieteni, domnul William Dowler și domnul William Coxhead-Marsh. Dânsa a consimțit să interzică tipărirea memoriilor sale, din care fuseseră deja tipărite fragmente într-un tiraj de câteva mii de exemplare și se aflau în mâinile editorului, domnul Gillet. Acesta urma să primească o despăgubire de o mie cinci sute de lire, de îndată ce va fi distrus absolut toate exemplarele.

În schimbul interzicerii tipăririi memoriilor sale și deoarece consimțise să predea contelui de Chichester toate scrisorile primite de la ducele de York care se mai aflau în mâinile sale, doamna Clarke urma să capete suma de zece mii de lire, o rentă viageră de patru sute de lire și două sute de lire pentru fiecare fiică. La moartea ei, renta proprie va trece asupra fiicelor sale. Cei trei gentlemeni care o însoțiseră pe doamna Clarke vor fi curatorii rentei iar contele de Chichester și domnul Cox, de la Cox și Greenwood vor fi garanții plății.

Doamna Mary Anne Clarke luă loc și semnă următorul contract:

„Ținând seama de condițiile propuse și acceptate de comun acord, subsemnata, Mary Anne Clarke, cu domiciliul în Westbourne Place, numărul 2, Londra, făgăduiesc să predau toate scrisorile, hârtiile, însemnările și înscrisurile aflate în posesia sau păstrarea

mea, care îl privesc pe ducele de York sau pe orice alt membru al familiei regale şi cu deosebire toate scrisorile, însemnările sau alte înscrisuri, scrise sau semnate de duce. Făgăduiesc, de asemenea, să procur toate scrisorile care nu sunt în custodia mea, dar mi-au fost încredinţate de alţii şi să le predau prietenului ducelui.

Sunt, de asemenea, de acord – dacă mi se va cere – să fac o declaraţie solemnă, sub prestare de jurământ, că am predat toate scrisorile şi orice alt înscris de la duce către mine, în măsura în care se află în puterea sau stăpânirea mea şi că nu am cunoştinţă de altele şi făgăduiesc să procur de la tipograf şi de la persoanele angajate să tipărească relatarea despre viaţa mea, toate documentele aflate în posesia lor precum şi toate fragmentele din lucrare care au fost deja tipărite.

Făgăduiesc, de asemenea, că nu voi scrie, tipări sau publica niciun articol referitor la legătura mea cu ducele, precum şi nicio anecdotă care mi-ar fi fost adusă la cunoştinţă de către duce, în scris sau prin viu grai.

Sunt, de asemenea, de acord, ca, în situaţia în care nu voi respecta diversele stipulaţii mai sus-menţionate, să pierd dreptul la renta viageră care mi se cuvine mie şi fiicelor mele după decesul meu.

Voi preda toate scrisorile iar manuscrisele şi tot ceea ce s-a tipărit după ele vor fi arse în faţa unor persoane numite în acest scop. Făgăduiesc să nu păstrez nicio copie după vreo scrisoare de la ducele de York şi nici după manuscrise sau fragmente de manuscris.

Datat la zi întâi, aprilie 1809.

Semnat: Mary Anne Clarke.

Domnul James Comrie, avocatul ei, contrasemnă documentul ca martor.

Ea se duse acasă în Westbourne Place şi dădu o petrecere... dar gândul îi zbura spre scaunul gol din biroul de la Horse Guards.

După plecarea oaspeţilor, ea rămase în picioare lângă fereastra din salon. Cu ea mai erau doar Bill, Charley şi

May Taylor. Bill veni lângă ea şi o luă de braţ.

— A luat sfârşit o epocă, spuse el. Nu te mai gândi la ea. A fost o perioadă nefericită din viaţa ta dar s-a terminat.

— Nu s-a terminat deloc. Cum rămâne cu viitorul?

— Ai obţinut ceea ce ai dorit. Viitorul copiilor este asigurat.

— Nu la asta mă gândeam. Mă gândeam la promisiunile făcute de Wardle.

— Ce ţi-a promis?

— Castele şi caleşti cu patru cai şi pe ducele de Kent drept surugiu.

Ea râse şi nu mai adăugă nimic. Băură vinul până la ultima picătură – era tot ce mai rămăsese din frumosul dar de la domnul Illingworth.

— Aţi băgat de seamă, zise ea, o foarte stranie omisiune în acel document pompos pe care l-am iscălit azi? Am făgăduit că nu voi publica nicio vorbă despre mine şi duce şi despre viaţa noastră comună. Dar făgăduiala mă leagă doar pe mine, nu şi pe urmaşii mei.

— Crezi că copiii, începu Bill.

Ea ridică din umeri.

— Mi se pare interesantă omisiunea, zise ea, atâta tot.

Ea închină în cinstea viitorului şi bău paharul până la fund.

PARTEA A PATRA

Unu

S-au prezentat pe rând, copleşind-o cu învinuiri: Wardle, Dodd, Folkestone şi fireşte, în cele din urmă şi Will Ogilvie. Toţi i-au pus aceeaşi întrebare:

— De ce? Pentru ce?

Fiecăruia ea îi răspunse:

— Pentru viitorul copiilor.

— Dar aveam toate atuurile, insistă Wardle. Triumful nostru era total şi publicarea memoriilor, cuprinzând şi scrisorile ducelui, ar fi adus un avantaj enorm cauzei noastre.

Ea ridică din umeri şi spuse:

— Cauza dumneavoastră nu mă interesează. Am luptat pentru dumneavoastră în Cameră şi mi-ajunge.

— Scrisorile! se văita maiorul Dodd. Preţioasele scrisori! Doar din frânturile pe care mi le-aţi povestit mi-am dat seama că conţinutul lor l-ar fi doborât pe veci pe ducele de York în ochii opiniei publice, ca să nu mai vorbesc de propria lui familie. Ducele de Kent i-ar fi luat postul şi datorită caracterului său echilibrat şi integru ar fi devenit peste noapte o figură respectată şi adulată, în timp ce acum...

— În timp ce acum, spuse ea, şade pe fund la Ealing iar sir David Dundas a pus mâna pe funcţia de comandant suprem.

Înălţimea sa lordul cel radical, plin de solicitudine şi tandreţe, se aplecă spre ea dând din cap în semn de îndoială.

— Mi-aţi promis că mă veţi consulta în toate, îi spuse el cu reproş. Vă înţeleg dorinţa de a vă asigura viitorul, dar să daţi din mână atuul acela, asta a fost nebunie curată. Publicarea acelor memorii şi scrisori ar fi putut

avea un efect profund asupra vieții politice, divizând partidul tory şi cabinetul şi aducând mult aşteptata adiere republicană pe băncile Parlamentului, acolo unde...

— Acolo unde se simte într-adevăr nevoia primenirii aerului, încheie ea în locul lui. N-aveți decât să faceți curățenie în Cameră, dar s-o faceți singuri. Eu una nu sunt om politic şi nici n-am chef să fiu. Duceți-vă acasă. Mutrele voastre mă plictisesc.

Plecară şi o lăsară singură. Ca prea adeseori, solitudinea o făcu să-şi schimbe starea de spirit. Fără îndoială făcuse o prostie – se va vedea în timp – dar cel puțin în bancă erau bani pentru Mary şi Ellen şi un cheag pentru ea. Nu mai trebuia să se bizuie pe mărinimia bărbaților. Alungase pentru totdeauna veşnica teamă. Dar ce-i mai rămânea? Să se bucure de odihnă şi să dea naibii totul la treizeci şi trei de ani? Îndoiala puse iar stăpânire pe ea. Tocmai atunci apăru Will Ogilvie.

El îi spuse de îndată fără ocol:

— Mi-ai înşelat aşteptările.

Ea îi răspunse:

— Ți-am spus de mult – tot ce fac, fac pentru copii.

— Fleacuri! Ai fi câştigat o groază de bani cu memoriile dumitale şi le-ai fi făcut fetelor zestre. Aşa le-ai făcut rost doar de câte două sute ca rentă viageră, o nimica toată. Cât despre cele zece mii pentru dumneata, cunoscându-ți felul de viață şi gustul pentru lux, o să le faci praf în câțiva ani. În privința obiectivului superior...

— Obiectivul superior fiind golirea Palatului Buck şi risipirea dinastiei Brunswick?

— Spune-i şi aşa dacă vrei.

— Sinceră să fiu, Will, mie mi-e drag fastul ăsta. Îmi plac uniformele roşii, platoşele strălucitoare, alămurile lustruite, regele cu coroană – chiar dacă sub scăfârlie îi zboară sticleți. Am o concepție romantică despre sângele albastru şi unsul Domnului...

— Asta să i-o spui lui mutu. E doar un pretext.

Adevărul este că în fundul sufletului tău de femeie speri să-l recucereşti.

— Pe cine?

— Pe ducele de York. De aceea ai predat scrisorile şi ți-ai ars memoriile. Te-ai gândit cu mintea ta vicleană de femeie că ai făcut un gest nobil. Că inima lui va fi mişcată, că va vărsa o lacrimă nostalgică şi că într-o bună zi, caleaşca lui se va opri în fața pragului şi el o să tragă clopoțelul.

— Nu-i adevărat.

— Nu minți! Îți cunosc toate gândurile. Lasă baltă ideea asta cât poți de iute. Nu se va mai întoarce; îi este silă şi de sunetul numelui dumitale. A fost discreditat în ochii lumii şi asta din cauza dumitale.

Ea îşi pierdu cumpătul şi izbucni:

— Din cauza sfaturilor unui furnizor al Armatei, şantajist şi falit. Sfinte Dumnezeule, ți-ai băgat destul nasul în treburile mele. Ce bine ar fi fost să nu fi dat ochii niciodată cu dumneata.

— Şi ce brânză crezi c-ai fi făcut? Ai fi acum la Brighton în vreo coşmelie nenorocită. Te-ai culca de trei ori pe noapte, cu turişti beți, contra cinci şilingi. Sau, *faute de mieux*[67], ți-ar fi găsit credinciosul Dowler în apropiere de casa lui o magherniță sărăcăcioasă şi uitată de Dumnezeu. Ți-ai găti singură mâncarea, ai fi şleampătă şi ți-ar fi lehamite când şi-ar cere bietul Dowler drepturile sâmbătă seara.

— Ba dimpotrivă. Aş fi eclipsat-o pe doamna Fitz şi aş fi făcut pe regina la Carlton House. Sau m-aş fi lăsat de meserie. Doamne! Te urăsc Will, tu mi-ai adus nenorocirea.

— Ba ți-am adus salvarea, dar nu vrei s-o recunoşti. Întrebarea este „Ce urmează”?

— Mă voi culca pe lauri. Le voi învăța pe fiicele mele bunele maniere.

— Şi-o să le măriți cu nişte coate-goale de pastori. O

[67] În lipsă de ceva mai bun. (fr.)

să ți se urască cu viața fără de prihană. Cu iubiții cum rămâne?

— Nu mai am nevoie de ei. Acum am zece mii de lire în mână şi patru sute rentă pe an. Şi pe urmă m-am săturat de bărbați, – sunt prea pretențioşi.

— Te gândeşti la înălțimea sa lordul radical?

— Nu mă gândesc la nimeni anume, ci la întreaga specie. Mi-am asigurat ziua de mâine cu ajutorul propriului meu căpşor şi nu-ți datorez nimic, dumitale sau lui Wardle. Şi, fiindcă veni vorba, unde este recompensa promisă? Conacul cu turle şi caleaşca cu patru cai?

— Întreabă-l mai degrabă pe deputatul de Okehampton. O să-ți spună, la fel ca mine, că i-ai înşelat aşteptările şi că distrugând memoriile în acest moment vital ai distrus principala armă pe care se bizuia. Cu alte cuvinte nu-i mai eşti de niciun folos.

— Şi Kent?

— Kent tremură de groază c-o să fie dat în vileag. Recunosc că m-am înşelat în ceea ce-l priveşte. Am crezut că este ceva de capul lui, dar numai gura e de el. N-o să capete nici postul fratelui nici pe al altcuiva.

— Deci suntem tot ca la început?

— Ai spus-o p-a dreaptă. Deşi Wardle a ajuns un erou pentru popor şi dumneata ți-ai câştigat faimă. Chiar dacă nu este chipul celei care a lansat în luptă o mie de corăbii[68], mutrița dumitale se răsfăță pe cănile de Staffordshire. Caricaturi cu dumneata lungită în pat se imprimă în toate tipografiile. Ce vrei mai mult de atât?

— Un cuvânt de mulțumire că am adus lume în Camera Comunelor. Că am abătut gândurile oamenilor de la războiul cu Spania.

— Ai făcut-o cu mult succes. Toate laudele ți se cuvin. Întreaga Anglie reacționează la numele de Clarke. Din păcate n-o s-o facă multă vreme. Acum că ți-ai pus pe foc memoriile, o să ieşi din modă. Nu este nimic mai

---

[68] Elena din Troia.

anost decât să trăieşti departe de lume.

Ea îi privi ochii impasibili care nu clipeau niciodată. Cât din ce-i spunea era menit s-o instige, s-o îmboldească, ce duh rău urzea ticăloşii în mintea lui?

— Am oroare de cei necunoscători, spuse ea, şi de cei ce-şi încalcă făgăduielile.

— În special dacă cei ce au făgăduit sunt nişte proşti plini de ifose, sugeră el.

Nici lui nu-i plăcea deci de Wardle? Ea pricepu tot. Jocul nu-i ieşise bine, planul îi eşuase. Undeva în vârtejul intrigii, Wardle o făcuse de oaie. Şi Ogilvie, care-şi ţesea pânza de păianjen pe ascuns, văzuse cum îi scapă prada... Pânza îi fusese distrusă.

Ea spuse:

— Dacă ai intra dumneata însuţi în acţiune, în loc să foloseşti pioni, ai avea mai mult succes.

— Sunt astfel alcătuit încât îmi vine greu să acţionez.

— Aşa să fie? M-am întrebat adesea...

Dar el nu-i făcu nicio mărturisire, nu-şi dezvălui viaţa secretă. Unde se ducea să-şi găsească plăcerea sau împlinirea? Niciodată la ea, se gândi ea cu pică. Asta ar fi însemnat o legătură dar şi o dezbinare. El îi ghici probabil gândurile ca de obicei, căci izbucni în râs, îi sărută mâna şi-i spuse „noapte bună”.

— E-n ordine, te iert că ai ars memoriile, îi spuse el. Dar cei zece mii bani gheaţă, ca gheaţa se vor topi. Încearcă să-i dublezi, cât mai ai ocazia. Şi pe urmă nu ţi-ai căpătuit decât fiicele. Nu are oare nevoie întregul clan Mackenzie de dărnicia ta?

Şi cu aceste vorbe, o luă din loc. Dar reuşise să-i îndrepte gândurile în direcţia cea mai potrivită pentru scopurile lui şi ea era conştientă de asta.

Vârtejul gândurilor o făcu să petreacă o noapte sumbră, fără somn, să aibă nevoie de săruri dimineaţa şi să se certe cu Martha.

— Dă-mi rochia albastră, nu pe cea albă.

— Rochia albastră s-a rupt.

— De ce dracu nu ai dat-o la cârpit?

— N-am avut când, doamnă, doar ați purtat-o chiar ieri.

— Rochia albastră de mătase, nu de saten. Nu-mi lua tava, n-am terminat încă. A venit poşta? Cine a trecut pe aici? Unde-mi este corespondența?

— Aici, doamnă, pe tavă. Ați dat scrisorile deoparte.

— Am crezut că sunt facturi. Şi chiar asta sunt. Ia-le de aici. Şi, mă rog frumos, ce-i cu mănunchiul ăsta de margarete ofilite?

— Sunt flori de la domnul Fitzgerald, primite azi dimineață.

— Fitzgerald tatăl sau fiul?

— Domnul William, doamnă.

— La ăi douăzeci şi şase de ani ai lui, ar trebui să se priceapă mai bine. Tatăl lui obişnuia să trimită trandafiri. Decade neamul sau se răceşte sângele irlandez, ori una, ori alta. Nu a venit nimeni în vizită?

— Domnul Wright aşteaptă jos.

— Wright, tapițerul?

— Da, doamnă. A venit de la ora şapte.

— Şi peste cine credea el c-o să dea la acea oră dubioasă?

— N-a spus... a pomenit ceva despre colonelul Wardle.

— Ferească Sfântul să stea cu mine până la ora şapte! L-ai văzut vreodată pe colonelul Wardle culcat pe perna mea?

— Niciodată, doamnă... Ce dezgustător...

— Bine zis dezgustător. O simplă atingere a mâinii lui mi-ar produce *rigor mortis*[69]. Poți să-i spui asta lui Wright şi să-i transmiți complimentele mele. Acum du-te să-mi umpli cada şi termină cu trăncănitul.

Ca toată lumea şi Francis Wright citise ziarele. Aflase că doamna Clarke primise zece mii de lire, bani peşin. Comod, sigur şi garantat, scria *The Morning Post*. Deci afacerile se învioraseră sau oricum mergeau spre bine,

---

[69] Rigiditate cadaverică. (lat)

iar lui nu-i fusese încă achitată toată mobila.

Ea intră în salon cu mâinile întinse.

— Dragă domnule Wright, cu ce-ți pot fi de folos?

— Păi, doamnă Clarke, de fapt este vorba de casă.

— De casă?

— O aveți deja de cinci luni.

— Ştiu. Şi sunt foarte mulțumită de ea.

— M-am gândit că acum că vi s-a schimbat situația materială, ați avea poate nevoie de ceva mai mare, mai luxos.

— O, nu... Am gusturi modeste, după cum bine ştii. Şi de altfel nu s-a schimbat nimic. Am primit doar nişte bani de buzunar pentru fete.

— Înțeleg. Păi, dacă aşa stau lucrurile...

El scoase la iveală nota de plată. Pagini întregi pe care marcase clar toate articolele.

— Am notat totul aici, încă din octombrie trecut, fără să mai pun la socoteală, fireşte, depozitările anterioare. Vreți să vă citesc detaliile pe rând?

— Aş fi dezolată dacă ți-ai pierde glasul – ai o voce cam răguşită. Aşa se întâmplă dacă ieşi din casă la o oră atât de matinală. Este fatal pentru gâtlejurile sensibile. Ar trebui să bei puțin vin.

Domnul Wright nu era obişnuit să bea vin la zece fără un sfert dimineața. Pe la zece şi jumătate începuse să respire greu, se făcuse roşu ca racul, amețise şi depăna amintiri din copilăria petrecută la Greenwich. Nota de plată o vârâse la loc în buzunarul vestei. Şi parcă totuşi venise după ceva. După ce oare? Se holba la clientă, nedumerit şi-şi găsea cuvintele cu greutate.

— Fratele meu şi cu mine am ajuns la concluzia că trebuie să primim ce ni se cuvine.

— Fratele dumitale are perfectă dreptate şi eu vă asigur de sprijinul meu. Adresați-vă colonelului Wardle. Dânsul v-a făgăduit că vă plăteşte. Parcă a existat şi o înțelegere cu un negustor de vinuri pe nume Illingworth?

— Ba da. Dar n-a fost încă onorată.

— Ce neglijență... Pot să-ți spun strict confidențial,

entre nous[70], că colonelul Wardle a avut o comportare ruşinoasă nu numai faţă de dumneata. Nu şi-a respectat niciuna din făgăduielile pe care mi le-a făcut. Dumneata îţi aminteşti desigur tot ce a spus în noiembrie trecut.

— Cred că da. Nu sunt foarte sigur.

— Ba sigur că-ţi aminteşti. Vorbea de prieteni influenţi, de noi zori pentru Anglia. Nu ţii minte?

— Ştiu că mi-a admirat mobila din magazie, dar a găsit că era foarte scumpă. De asta mi-aduc aminte.

— Scumpă, poate, dar vitală pentru nevoile mele şi vitală pentru rolul pe care dorea să-l joc. De aceea a promis că va plăti şi şi-a dat cuvântul.

Wright clătină din cap. În mintea lui începea să se facă lumină.

— Tare mă îndoiesc că o să putem scoate vreun ban de la el.

— Eşti dispus să-l dai în judecată?

— Dacă este clar cazul.

— Bineînţeles. Clar ca lacrima. Cere-i banii în scris şi dacă refuză, las pe mine. O să am eu grijă să nu scape. Omului zilei, domnule Wright, i se cuvine o buşitură.

Domnul Wright se scuză că nu mai poate bea vinul de Xeres şi îşi luă ziua bună. Următorul vizitator a fost doctorul Metcalfe, medicul ei. El fusese medicul ei curant în ultimele zece luni şi o asistase în timpul emoţiilor anchetei. În momentele de stres, ea îi făcuse şi nişte frânturi de confidenţe.

— Doamnă Clarke, sunt sluga dumneavoastră. Am venit să vă felicit.

— Pentru ce?

— Pentru veştile pe care le-am aflat azi dimineaţă. Am înţeles că nişte prieteni ai ducelui au plătit zece mii de lire şi au stabilit o rentă viageră pentru dumneavoastră şi fete.

— A, de asta... Un fleac, cât să nu murim de foame.

— Pricep. Nu este ce aţi sperat. Ce dezamăgire!

[70] Între noi. (fr.)

Adevărul este că...

— Da?

— Şi eu îmi pusesem mari speranțe în viitorul dumneavoastră. Cu câteva luni în urmă mi-ați spus că aveți oarece perspective, sau să zicem speranțe, şi că şi eu aş putea să beneficiez de ele când se vor adeveri.

Să-i ia dracu pe toți doctorii care se bagă pe sub pielea bolnavilor. Un pic de migrenă, un pat cu baldachin şi camera bolnavului devenea confesional. Ea îşi amintea acum de clipele de limbuție, de aluziile care-i scăpaseră, la auzul glasului lui plin de compasiune. Îi şoptise despre Dodd şi Wardle, despre ducele de Kent, despre un viitor trandafiriu care se pregătea pentru toți bunii ei prieteni. Îl invitase chiar la masă, într-o seară de ianuarie, împreună cu soția, să-i cunoască pe Dodd şi Wardle. Discutaseră chiar despre averi – vinul curgea gârlă –, despre patronaj, despre senzația ce se va produce în lumea medicală. Doctorul Metcalfe, medicul modest care aducea prunci pe lume, se şi văzuse instalat la Windsor, cu stetoscopul fixat pe plămânii prințeselor recunoscătoare.

— Regret, spuse ea. Adevărul este că ne-au tras pe sfoară. Nu numai pe dumneata şi pe mine, ci şi pe alții. Toate făgăduielile făcute înainte de anchetă n-au avut alt scop decât să mă aducă în Camera Comunelor. Fără mine n-ar fi făcut nicio brânză şi asta o ştiau şi ei foarte bine. Dar acum că s-a încheiat totul, s-au hotărât să-şi uite promisiunile. Nu mai au nevoie nici de mine, nici de prietenii mei.

— Dar, scumpă doamnă Clarke, maiorul Dodd mi-a dat chiar dânsul asigurări.

— Şi pe mine m-a asigurat de o sută de lucruri, dar nu în scris. Vocea omenească, domnule doctor, nu reprezintă o dovadă. Doar cuvântul tipărit are valoare în fața legii. Cred însă că am sus nişte bilețele de la dânsul care-l vor face să bâțâie un pic, zilele astea.

— Şi colonelul Wardle?

— Este idolul publicului. Dar doar pentru moment. O

să treacă şi asta. Nimic nu e mai eficient decât ridicolul ca să dai jos de pe soclu şi să stârneşti gloata împotriva favoritului ei. Las' pe mine.

— Dar cu perspectivele mele de viitor cum rămâne, doamnă Clarke? Cu clientela care mi se împuţinează? Recunosc că am cam lăsat lucrurile în voia lor în ultimele luni, nutrind eu atari speranţe. Şi apoi, soţia mea este cam suferindă, după cum ştiţi. Am avut şi atâtea cheltuieli...

Vechea poveste. Pilula îndulcită. Se îngrămădeau toţi ca vulturii să mai ciupească ceva. Ea mâzgăli în grabă un cec şi i-l înmână. Îl conduse până la uşă şi-l bătu pe umăr. Will Ogilvie avusese ca de obicei dreptate. Zece mii erau un fleac, i-ar fi trebuit douăzeci.

Următorul vizitator a fost Charley. Era încruntat, prost dispus şi dădea cu piciorul în mobila încă neachitată.

— S-a terminat totul. Ce se va întâmpla cu mine?

— O să mă îngrijesc să capeţi o slujbă.

— Dar ce fel de slujbă? N-am chef să ling cizmele nimănui, nu vreau să fiu subaltern. Cum rămâne cu toate basmele cu repunerea în drepturi, cu casarea verdictului Curţii Marţiale, cu un nou brevet?

— Dragul meu, trebuie să ne obişnuim cu gândul. Bestiile ne-au tras o cacialma.

— Păi nu poţi să faci ceva, să-i demaşti?

— N-am avut încă timp să mă gândesc... Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă. Întâi Wright, apoi Metcalfe, apoi tu, toţi cereţi ajutor. Parcă te invitase Coxhead-Marsh la Loughton?

— A pomenit ceva despre o slujbă de administrator în subordinea vechilului lui – un fel de servitor. Eu am fost instruit să fiu militar. Nici prin cap nu-mi trece să accept o slujbă de lacheu. Cu pregătirea mea, ar trebui să-i comand pe alţii. Nu se poate să nu cunoşti tu pe cineva care să tragă niscaiva sfori. Ia stai, am nevoie şi de nişte gologani. Nu mai am para chioară.

Slavă Domnului, cu May Taylor lucrurile se

aranjaseră. Samuel Whitbread inițiase o subscripție publică pentru ea şi sora ei Sarah în Cameră. Toți membrii opoziției îşi dăduseră obolul.

În cele din urmă apăru şi George, care nu mai era cadet la Chelsea. Uniforma, iubită şi prețuită, era pusă bine într-o ladă iar ochii lui, albaştri, mari şi încrezători, o fixau pe maică-sa.

— Nu prea înțeleg despre ce este vorba. De ce trebuie să mă duc la altă şcoală?

— Deoarece, îngeraşule, în Armată a fost mare scandal. Alteța Sa regală nu mai este comandant suprem şi nici şeful aşezământului din Chelsea. Se ştie în ce relații erai cu dânsul şi pur şi simplu nu mai merge. Trebuie să te trimit undeva unde n-o să se mai poată bârfi.

O privi îmbufnat, cum făcea pe vremuri Charley, când vedea cum i se spulberă visele despre clanul Mackenzie.

— Pun pariu că ai stricat toată treaba cu certurile tale prosteşti. Nimic nu mai este ca în Gloucester Place.

— Ştiu, puişor. Dar mama nu-ți poate explica acum. Într-o bună zi, când vei fi mai mare, o să înțelegi poate ce s-a întâmplat.

Drept răspuns el îşi lăsă buza în jos, ridică îmbufnat din umeri şi dintr-odată i se iviră în ochi primele semne de neîncredere, de îndoială, de teamă.

— Dar voi intra totuşi în Armată? Mi-ai făgăduit-o. Când am împlinit cinci ani, te-ai aşezat pe patul meu şi mi-ai jurat.

— Ți-o jur din nou. Eu nu-mi calc cuvântul niciodată.

Era în stare să îndure orice: închisoarea, trasul pe roată, stâlpul infamiei, orice fel de tortură, chiar şi arsul pe rug, pentru ca George să-şi vadă dorințele împlinite.

Până una, alta, să se apuce iar de treabă, să obțină satisfacție de la Wardle, Dodd şi Compania. Ambii gentlemeni, convocați la masă, s-au dovedit foarte evazivi, n-au stat decât o oră, apoi şi-au luat tălpăşița grăbiți. S-au eschivat de la următoarele invitații. Ea le lăsă răgaz trei săptămâni, apoi aşternu pe hârtie

următoarea scrisoare, expediată la 14 mai colonelului Wardle:

„Stimate Domn,

V-am chemat deunăzi, când ați venit însoțit de maiorul Dodd, ca să aflu ce aveați de gând în privința îndeplinirii făgăduielilor dumneavoastră. N-ați părut dispus să recunoaşteți că promisiunile nu erau condiționate, aşa cum le consider eu.

Singura explicație pe care pot s-o găsesc la toate acestea este faptul că v-ați dat seama că aveți o mare răspundere față de mine şi că atât dumneavoastră cât şi maiorul Dodd v-ați gândit să scăpați prin promisiuni de viitor, pe cât de neserioase pe atât de vagi.

Vă mai aduc o dată aminte de acele promisiuni şi de speranțele mele pe care – dacă vă considerați oameni de onoare – nu puteți decât să le îndepliniți. Să nu credeți că vă cer altceva decât ceea ce sunt pe deplin îndreptățită să cer – doar cinci sute pe an. Dar întrucât copilele mele au avut de suferit la fel ca şi mine în fața opiniei publice, în calitate de fiice ale unei mame atât de nechibzuite, au dreptul să-mi ceară să obțină tot ceea ce pot sau ar trebui să pot. Şi întrucât suma de cinci sute pe an cât timp trăiesc nu le va fi de niciun folos – căci aş putea muri curând – consider că ați putea scăpa cu zece mii de lire. Suma nu acoperă nici jumătate din cele făgăduite. Sper ca dumneavoastră şi maiorul Dodd să-mi achitați cele zece mii de lire împreună, căci împreună mi-ați promis marea cu sarea. Plata se va face în decurs de doi ani. Până atunci îmi veți plăti cinci sute pe an, începând cu luna martie. Îi veți achita şi lui Wright restul notei de plată.

Asta-i tot şi nu reprezintă nici pe departe jumătate din valoarea promisiunilor făcute care erau următoarele: întrucât fiul meu se afla pe atunci sub protecția ducelui de York şi era limpede că urma să piardă această protecție de îndată ce eu începeam să-l atac pe duce, mi s-a promis că va beneficia de protecția echivalentă a ducelui de Kent

L-am retras pe fiul meu de la şcoală şi acum trebuie să mă descurc cu el.

Următorul lucru era un post pentru căpitanul Thompson, ca să se poată întreține sau, în caz că ducele de Kent devenea comandant suprem, să fie repus în drepturi în Armată. El a rămas cum era. Apoi achitarea arieratelor rentei anuale promisă de ducele de York precum şi continuarea plății rentei în tot timpul vieții mele – patru sute de lire –, achitarea datoriilor mele – atât a celor contractate în timp ce trăiam cu ducele de York, cât şi a celor ulterioare.

Achitarea celor o mie două sute de lire datorate domnului Comrie, avocatul meu, pentru care mi-a luat zălog bijuteriile. Achitarea sumei datorate pentru casă şi mobilă, din care dumneavoastră şi Dodd ați plătit doar o parte.

Şi acum, să-mi fie cu iertare, este oare suma de zece mii de lire echivalentă ca valoare cu jumătate din cele făgăduite şi pentru care v-ați dat cuvântul în mod solemn? Nu voi adăuga decât că sunt pe deplin îndreptățită să vă cer aceşti bani, chiar dacă i-ați scoate din propriul buzunar, ținând seama de reputația câştigată cu ajutorul meu. Aveți două săptămâni de chibzuință. După acest răgaz, să nu vă mai bizuiți pe discreția mea. Mă voi considera dezlegată să fac ce voi găsi de cuviință cu copia acestei scrisori.

Rămân, stimate domn,
A dumneavoastră, etc. etc.
Mary Anne Clarke.

Şi domnule cetățean de onoare a oraşului Londra, n-aveți decât să puneți misiva într-o casetă aurită sau ori unde veți vrea, dar n-o să vă fie prea plăcut când o s-o vedeți tipărită în The Times.”

Doi

— Ce i-ai făcut lui Wardle?

— De ce mă întrebi?

— L-am văzut la Cameră înainte să vin aici. Ți-am rostit numele din întâmplare şi s-a făcut negru la față, a spus printre dinți un cuvânt pe care nu-l pot reproduce şi a şters-o.

— Un cuvânt care începe cu „c” şi se termină cu „ă”?

— Mda. Ai intuiție. Mi-a venit să-l iau la bătaie. Nu pot să-l înțeleg, după câte ai făcut pentru el. Popularitatea lui absurdă ți se datorează în întregime şi ar putea măcar să dea dovadă de puțin bun simț.

— Asta e. Este prea simțitor. Nu mă mir că-i palid.

— Vrei să spui că ți-a făcut propuneri de amor şi l-ai refuzat?

Lordul Folkestone o privi cu ochi mari şi se răsuci puțin. Se număra printre bărbații care arătau bine doar când erau complet îmbrăcați. Anumite contururi colțuroase îl dezavantajau când era în izmene. Dar dacă-l vedeai îmbrăcat pe la zece şi jumătate, într-o haină de catifea cu umerii vătuiți, stând în picioare în salon, imaginația te făcea să-ți închipui un tablou mai luminos.

— Nu. Nici vorbă de aşa ceva. Îmi datorează bani.

Ea se întoarse pe o parte, căscă, apoi bău puțină apă. Înălțimea sa lordul radical îşi dădu seama cu dezamăgire că noaptea lui luase sfârşit. *Rien ne va plus, la suite au prochain numéro*...[71]

— Înseamnă că i-ai fost amantă?

— Nici pomeneală. Ştia că nu poate câştigă fără mine.

---

[71] Jocul s-a încheiat Urmarea în numărul viitor... (fr.)

Asta-i valabil pentru toată opoziția, care spunea lucruri atât de drăguțe acum două luni, inclusiv domnia ta, William Pleydell-Bouverie.

Deci aşa stăteau lucrurile. Ce trist.

— Dacă ți-ai fi publicat memoriile... începu el.

— Memoriile n-au nimic de-a face cu promisiunile făcute.

— Dar Wardle ți-a dat într-adevăr garanții?

Ea se sprijini în cot, în timp ce făcea lampa mai mare.

— Ascultă-mă bine, tânărul meu campion. Crezi că ar fi avut rost să mă las împroşcată cu tot noroiul din lume, să mi se facă praf reputația, să-mi discute viața personală toți bețivanii care sughiță prin berării, dacă n-aş fi avut chiar nimic de câştigat?

În lumina lămpii, pe chipul lui subțire şi ascuțit se citi mirarea.

— Sigur că nu... Dar credeam că te mâna dorul de răzbunare, pentru felul cum te-a tratat ducele şi că o cauză comună...

— Ce cauză, o zei?

— Bunăstarea poporului britanic, viitorul Angliei...

— Viitorul Angliei, rahat! Vrei să spui viitorul meu. Parale, plus o recompensă pentru Mary Anne Clarke. Slavă Domnului, nu sunt o ipocrită ca voi ăştia. Am ştiut întotdeauna ce vreau şi m-am străduit să obțin asta. Uneori am reuşit cu brio, alteori am fost înfrântă. Ți-am sprijinit prietenul, pe colonelul Wardle, crezând că merită osteneala. Acum se eschivează, ca şi stăpânul lui, ducele de Kent.

Ochii lui atenți se luminară. Într-o clipă, îşi netezi părul ciufulit şi-şi încheie flanela pe pieptul îngust. Începu să-şi recapete farmecul, dar vai, prea târziu.

— Doamne sfinte? Deci povestea aceea *era* adevărată?

— Bineînțeles că da. Doar idealiştii ca domnia ta şi Francis Burdett au înghițit gogoaşa cu palavrele despre libertatea Angliei. Toată afacerea a fost pusă la cale de la bun început. Kent visa să ajungă comandant suprem şi

să troneze la Horse Guards cu scumpul de Wardle ca ministru de război. Cât despre Dodd, chiar că nu ştiu. Viza vreun câştig suplimentar şi o pensie. Mie mi-au oferit case, trăsuri, caleşti câte poftesc, mii de lire în bancă şi afaceri după placul inimii.

El era gata îmbrăcat. Se pregătea să plece. Farmecul pierise, lumea idealurilor se dărâma în juru-i. Ce bine că în curând Camera va intra în vacanța de vară. Zvonurile vor dispărea de la sine şi vor fi date uitării. El însuşi va avea răgaz să-şi analizeze poziția. Nu era cuminte să fie implicat într-un scandal care putea izbucni oricând.

— Ai de gând să iei vreo măsură?

El îşi puse haina.

— Întreabă-l pe colonelul Wardle. Ziceai că ți s-a părut cam palid.

— Deci ai ceva de gând. Intenționezi să dai totul de gol în ziare?

Ea zâmbi şi-şi puse mâinile sub cap.

— Nu m-am hotărât încă. N-am primit răspuns la scrisoare.

— Eu pot să jur cu mâna pe inimă că sunt nevinovat. Nu am avut alt gând decât binele public.

Stătea în picioare lângă uşă, complet îmbrăcat şi extrem de nervos.

— Nici un alt gând? Dar cu compătimirea cum rămâne? Încrederea într-o femeie căzută a jucat cu siguranță un rol, nu?

Ea îl privi şi râse. El deschise uşa dar demnitatea i se dusese dracului, căci era încălțat doar cu ciorapi. Îşi lăsase pantofii în vestibul, din prudență...

— Când te mai văd?

El o privi stingherit.

— Va trebui să plec la țară foarte curând.

— Sunt sigură că-i aşa. Iunie este o lună minunată. Grădini şi trandafiri şi fragi – ce mult îmi plac!

— O să-ți scriu, fireşte.

— Nu este cam riscant? S-ar putea să-mi dea prin cap să-ți public scrisorile.

El plecase. Îl auzi cum coboară scările cu paşi mărunți, cum îşi caută pantofii pe dibuite în întuneric şi cum se strecoară afară din casă.

Ei, aşa stăteau lucrurile. Încă un pair se ducea pe apa sâmbetei. Îl tăia de pe tăbliță şi-l arunca la coş. Nu că i-ar fi păsat cine ştie ce – idila o plictisea – dar viconții nu se găsesc chiar pe toate drumurile şi legătura era utilă, îi dădea un oarecare lustru. În plus viitorul conte de Radnor era şi văduv. În fine, asta e, văicăreala n-avea rost.

Până una alta, nicio veste de la colonelul Wardle. Francis Wright o informă că atunci când ceruse umil permisiunea să-l vadă pe popularul deputat, servitorul îi trântise uşa în nas, spunându-i că stăpânul lui nu cunoaşte niciun tapițer cu numele de Wright şi că este foarte ocupat cu treburile Parlamentului.

— Ce trebuie să facem acum? întrebă negustorul îngrijorat.

— Trimite-i nota de plată, domnule Wright, cu bilețelul ăsta înăuntru.

Următorul bilețel fu expediat la colonel acasă:

„Francis Wright vă trimite, domnule colonel, complimentele sale respectuoase şi-şi ia libertatea să anexeze nota de plată. Întrucât articolele respective ar fi trebuit achitate în bani gheață şi în acest sens a fost profund dezamăgit, îi va fi recunoscător domnului colonel dacă va lichida datoria. În acest scop îi va face o vizită mâine dimineață la ora unsprezece.”

Nu primi niciun răspuns, uşa era tot încuiată. Deputatul de Okehampton nu era acasă.

— Şi acum ce facem, doamnă?

— Dăm jos mănuşile şi consultăm un avocat.

Domnul Stokes, asociat la firma Comrie, Stokes şi Fiul, pe care doamna Clarke îl cunoştea de multă vreme, era gata să-i servească. Speța era limpede. Dacă se vor spăla rufele murdare, toată lenjeria va fi a lui Wardle.

În a doua zi a lunii iunie, Francis Wright, tapițer, intentă acțiune împotriva lui Gwyllym Lloyd Wardle, din St. James's Street, pentru recuperarea sumei de două mii de lire, ce-i era datorată pentru mobilă cumpărată şi livrată doamnei M.A. Clarke din Westbourne Place, la comanda sus-numitului Gwyllym Wardle. Procesul urma să se judece la Westminster Hall, peste o lună, la trei iulie.

În St James's Street domnea confuzia, panica şi groaza. Reporterii trâmbițau povestea în ziare. Favoritul publicului britanic tremura văzând cum îi piere popularitatea, iar publicul britanic se freca la ochi nedumerit. Era oare posibil ca idolul care învinsese corupția şi se luptase pentru onoare şi adevăr să aibă picioare de lut? Ca adoratul poporului, cetățeanul de onoare al oraşului Londra, să fi încercat să tragă chiulul de la achitarea facturii unui negustor? Războiul Peninsular era dat uitării, aici era rost de senzațional. Vestea îl aduse din Uxbridge pe revoltatul Dowler.

— Mary Anne... Cred că nu eşti în toate mințile!

— Dar de ce? Ce s-a întâmplat?

— Să te vâri iar în gura lumii, tocmai acum când ai avut norocul că s-a potolit scandalul.

— Dar eu n-am nimic de pierdut şi bieții frați Wright au nevoie de bani.

— Nu asta-i esențial. Puteam achita nota de plată din suma depusă în contul tău – Coxhead-Marsh şi cu mine am fi lichidat datoria într-o clipă.

— Să le plăteşti fraților Wright din contul meu? Ferească Sfântul de o astfel de idee, când banii pot fi scoşi de la altcineva. Eu nu-i datorez lui Wardle nicio para. Wardle a comandat mobila, tot ce se vede aici, oglinzi şi covoare şi perdele, nu eu am făcut comanda.

— Fetițo dragă, chiar crezi că o să înghit aşa ceva?

— Ăsta-i adevărul şi avocatul meu poate s-o dovedească.

— Cu tine la bară?

— Fireşte, dacă voi fi convocată. Nu m-am descurcat

prea rău nici înainte. Şi mai e ceva de tot hazul... nu, mai bine nu-ți spun.

— Nu-i nimic de râs în treaba asta, este o acțiune ruşinoasă. Am fost plecat la Uxbridge. Bietul meu tată este practic pe moarte şi singura mea consolare era gândul că tu şi copiii v-ați aranjat şi nu mai aveți probleme sau necazuri. Mă gândeam că la toamnă aş putea găsi o căsuță, nu departe de casa mea, unde să vă instalez discret. Şi apoi, în lungile seri de iarnă...

— Tacă-ți gura sau încep să țip. Eu *nu* m-am aranjat, n-am de gând să mă îngrop la țară, cât despre lungile seri de iarnă, nici prin cap nu-mi trece să le petrec tăind frunze la câini ca o cretină şi căscând din răsputeri.

— Foarte bine. Atunci să nu-mi mai ceri ajutorul când o să dai iar de greu.

— Ba o să-ți cer ajutorul când şi de câte ori o să am chef. Hai lângă mine şi şezi. Nu mai face mutra asta – parcă eşti un dascăl care tocmai a terminat de citit din scripturi. Nu te-a mai ciufulit nimeni în bârlogul tău din Uxbridge?

Era limpede că nu. Era una din plăcerile la care renunțase, care țineau de vremuri mai fericite şi de momentele ideale de la Hampstead. Nu mai pomeniră nimic de proces. Bill Dowler se întoarse la Uxbridge tăcut dar domolit. Iar ea râse de una singură de acel lucru de tot hazul şi anume de faptul că acuzatorul lui Wardle, în cadrul însărcinărilor sale obişnuite la înalta Curte de Justiție, va fi chiar fostul ei adversar, procurorul general.

Primirea de care se bucură în birourile acestuia din Lincoln's Inn – ea fiind însoțită de avocat, domnul Comrie, şi de Francis şi Daniel Wright, îmbrăcați cu hainele lor cele mai bune – compensă toate neplăcerile din Camera Comunelor. Sir Vicary Gibbs, cu ochelarii pe vârful nasului, îi primi cu cordialitate şi bunăvoință. După formalitățile de rigoare, trecură la întrebări şi răspunsuri, se luară notițe şi se făcu un schimb de chestiuni juridice între capetele de jurişti.

Domnul Comrie, care mai avea o întâlnire la ora cinci, îşi luă rămas-bun la ora patru, urmat aproape imediat de fraţii Wright. Principala martoră a acuzării mai zăbovi puţin. Procurorul general închise uşa, zâmbi şi o privi de la înălţimea lui de cinci picioare şi patru inci[72].

— Aţi dat o lovitură de maestru, spuse el, vă felicit.

Scoţându-şi pince-nez-ul, deschise o sticlă de coniac.

— Este cumva prea devreme?

— Dimpotrivă, prea târziu. Mi-ar fi prins bine aşa ceva la întâi februarie.

— Dacă aş fi ştiut, v-aş fi trimis o sticlă. Dar am crezut că opoziţia vă aproviziona cu tot ce trebuie.

— Nu s-au obosit să-mi trimită decât cafea şi apă.

— Ăsta-i defectul cel mai mare al whigilor. Nu-s în stare să fie generoşi. Dar măcar Folkestone v-a tratat cum trebuie?

— El mi-aducea flori.

— N-au niciun haz pe stomacul gol, când nervii sunt la pământ. Radicalii ăştia n-au niciun dram de judecată. Mă mir însă de Folkestone, care a crescut în Franţa. Aş fi fost tentat să cred că-şi rezolvă problemele mai fin. Este de vină tinereţea, treburile astea au nevoie de o judecată mai matură.

— *Si jeunesse pouvait*...[73]

— Nu e în stare? Ce lamentabil. Credeam că ăsta e singurul capital al tinerilor. O să le facă mare plăcere prietenilor tory. Pot să vă citez?

— Nu e prea corect, nu credeţi? Toţi avem lipsuri.

— Ca să fim drepţi, whigii au de obicei muşchi. Noi am mobilizat creierele, de aceea şi conducem ţara. Spuneţi-mi v-a istovit tortura din Cameră?

— Am slăbit şapte livre[74].

— Nu mă mir. V-am muncit din greu şi nu v-am cruţat defel. Şi eu am fost destul de istovit. Dar

---

[72] Un metru şaizeci şi doi.

[73] Dacă tinereţea ar fi în stare...

[74] Aproximativ trei kilograme.

dumneavoastră arătați foarte bine.

— Am rezerve de energie nebănuite.

— Probabil. L-am cunoscut pe vremuri pe Barrymore – unde o fi acum?

— Dragul de Cripplegate? Pe undeva prin Irlanda. S-a dat la fund după căsătorie fireşte şi s-a înhămat la jug.

— L-am cunoscut bine şi pe Jamie Fitzgerald.

— James este prost dispus. Trăieşte tot cu spaima că-i voi publica scrisorile şi-mi scrie întruna din Dublin.

— Ar fi amuzante?

— Pentru guvern, da, pentru public, nu. Cum vede un parlamentar irlandez lumea protestantă.

— Încearcă la Christie's. Eu mă înscriu la licitație.

— Şi-a recuperat majoritatea scrisorilor. Eu nu sunt apucătoare, de felul meu. Doar că am copii de întreținut.

— Încă puțin coniac?

— De ce nu?

Un ciocănit la uşa cabinetului. Sir Vicary Gibbs îşi aranjă roba şi peruca.

— Cine bate?

De afară se auzi un glas.

— A venit să vă ia cu trăsura lordul Ellenborough, preşedintele înaltei Curți de Justiție. Trebuia să luați masa cu dânsul la Camera Lorzilor şi vă întreabă dacă ați uitat.

— Nu, nu... Spune-i înălțimii sale să plece singur, eu o să vin pe jos.

El se întoarse spre vizitatoare.

— Mă puteți lua cu trăsura dumneavoastră? Tot vă întoarceți la Chelsea. Sper că nu vă deranjez.

— Sunt încântată. Oricând doriți.

— Sunteți mult prea amabilă. Episcopii dau o masă în onoarea lui Ellenborough. Nu este cazul să întârzii, dar dacă o să ajung pe la şase şi jumătate... Nu mi se întâmplă prea des să am o vizită ca aceasta.

El privi pendula de pe cămin şi-şi termină de băut coniacul.

— Treaba asta cu tapițerul, spuse el, nu are

dedesubturi?

— Îl avem pe Wardle la mână, replică ea, nu are cum să scape.

— A făgăduit că plăteşte?

— În noiembrie trecut ar fi făgăduit absolut orice.

— Cerul şi pământul, ştiu... dar în problema în discuție?

— Am folosit toată subtilitatea posibilă şi am reuşit să-l înfund cu totul.

— Perfect, foarte bine. Îmi închipui că n-o să ne dea bătaie de cap. Un verdict în favoarea lui Wright îl va dezumfla pe patriotul poporului. Din păcate, n-o să câştigați nimic, decât un plus de notorietate. Pentru asta o faceți?

— Sfinte Dumnezeule, nici pomeneală. Mi-ajungea câtă am.

— Atunci de ce?

Ea puse paharul jos, îşi netezi rochia şi privi afară pe geam.

— Am dorit să vă cunosc, spuse ea. N-aveam altă cale. Doamna Clarke şi sir Vicary Gibbs sunt o combinație perfectă.

Procurorul general ajunse la Camera Lorzilor cu o întârziere de o jumătate de oră...

În cursul lunii iunie, deputatul de Okehampton se strădui să obțină retragerea acțiunii juridice. Fără succes. Reclamantul nu era de acord. Iar martora reclamantului găsise că pregătirea procesului era foarte plăcută şi vizitele la Lincoln's Inn foarte reconfortante. Una peste alta, vara se dovedi amuzantă. Era o noutate să oferi destindere magistraturii. Şi mult mai puțin obositor decât să tot îndrepți pernele pentru Folkestone. Înălțimea sa radicală se mai intitula încă admiratorul ei, dar îi scria de la distanță. Prietenia prin corespondență era mai sigură, dar în anumite limite.

El nu ținu seama de faptul că era foarte imprudent să te apuci de scris după ce ai luat masa. Pana alergă liberă, gândurile se aştern cu uşurință şi la întâmplare.

Un bilețel mâzgălit la miezul nopții suna cu totul altfel dimineața, când era citit la micul dejun de o doamnă care avea obiceiul să-şi păstreze corespondență. Acea scrisoare din 27 iunie i-ar fi putut fi fatală într-o bună zi. Ochii ei pătrunzători trecuseră în grabă peste paginile scrise de el în Coleshill House, într-o seară când n-avea ce face.

„...Aş vrea să am şi eu noutăți să-ți împărtăşesc ca răspuns la amuzanta dumitale scrisoare, dar din acest loc uitat de Dumnezeu nu prea ai la ce să te aştepți. Într-adevăr, de când am venit aici, n-am făcut altceva decât să hoinăresc pe coclauri de unul singur şi să mănânc fragi, ceea ce este foarte sănătos dar total neinteresant. În schimb, scrisoarea dumitale conține o grămadă de lucruri pline de interes, iar un sihastru ca mine – fie că se află într-o stare de spirit contemplativă, fie că nu – poate găsi acolo subiect de meditație din belşug. Cred, din cele ce îmi spui, că o să dea de dracu, când o să intre procesul pe rol. O să iasă la iveală toată tărăşenia şi vor fi dați în vileag Fratele, Dodd şi Wardle. Nu pot decât să deplâng faptul că nu au prevăzut şi nici împiedicat acest éclat[75]. Nu ştiu ce are de gând să facă Wardle, îmi închipui că se bizuie pe popularitate ca să scape basma curată. Nu va fi însă aşa – căci la urma urmei, deşi nu a jucat un rol atât de josnic ca ceilalți doi, s-a purtat totuşi destul de murdar şi s-a lăsat folosit ca unealtă de ceilalți.

Afacerea aceasta va aduce prejudicii şi familiei regale în general, căci deşi prietenii ducelui vor încerca să-ți invalideze depoziția, există atâtea dovezi în sprijinul afirmațiilor dumitale, atâtea împrejurări care coroborează faptele şi atâta lume cunoaşte şi alte exemple de acest fel, încât publicul nu se va lăsa dus de nas, cum că mărturia dumitale ar fi falsă.

Sunt convins că ziarele se vor strădui să mă vâre în

[75] Vâlvă. (fr.)

aceeaşi oală cu trio-ul sus amintit, dar acest lucru va fi de-a dreptul imposibil. Whitbread, Burdett şi cu mine nu putem fi implicaţi – cel puţin eu nu am nici cea mai mică îndoială că ei sunt la fel de curaţi cum mă ştiu pe mine.

Aş putea privi cu detaşare şi amuzament toate acestea, observând cu indiferenţă filosofică felul cum acţionează intrigile, dacă nu m-aş teme că vei avea de suferit. Sunt îngrijorat de felul cum îţi vei rezolva treburile, îmi închipui că momentul final s-a îndepărtat şi mai mult.

Mă tem că te-am obosit cu mâzgălelile mele, care mai sunt şi aproape ilizibile. Te rog să-mi dai veşti despre dumneata, când ai noutăţi şi găseşti o clipă de răgaz să-mi scrii. Scrisorile expediate în Harley Street, ca de obicei, îmi vor parveni, Adieu!

În veci al dumitale sincer, Folkestone."

Puse epistola în cutie alături de celelalte şi le legă cu şnur.

La 3 iulie, la Curtea Proceselor de Drept Comun din Westminster Hall, în faţa preşedintelui Înaltei Curţi de Justiţie, se puse pe rol procesul Wright contra Wardle. Atmosfera era tensionată. Tribunalul gemea de lume. Parcă te aflai la Drury Lane la început de stagiune.

Doamna Clarke, înveşmântată în alb, cu o pălărie cochetă din pai pusă ştrengăreşte într-o parte, îşi făcu apariţia, întâmpinată fiind cu aplauze discrete. Publicul, în special bărbaţii – căci fiicele şi soţiile se mai înghesuiau încă la coadă în curtea palatului – se aplecară s-o vadă mai bine, umăr lângă umăr, cu ochii strălucitori (erau cu deosebire membrii Camerei Comunelor şi, pe deasupra, tory). Pe toţi i-a surprins însă înfăţişarea ciudat de juvenilă a procurorului general. Întinerise cu douăzeci de ani şi se făcuse vesel şi plin de viaţă. Niciun câine cu douăsprezece cozi nu l-ar fi putut întrece. Când se ridică să expună cazul din partea Acuzării semăna nici mai mult nici mai puţin decât cu

Lancelot la Lyonesse[76]. Vocea lui, dură şi neîndurătoare, care făcuse să treacă fiori reci prin atâtea spinări, căpătase acum un timbru cu totul aparte. Dădea glas unor sunete melodioase, asemenea privighetorii primăvara.

— Un negustor cinstit şi harnic a fost înşelat. O femeie, o mamă, a fost nedreptăţită.

Sfinte Dumnezeule! Preşedintele Înaltei Curţi, lordul Ellenborough, îşi şterse fruntea. Visa oare sau acritura de Gibbs căzuse în mania religiei? Era o zi toridă de iulie. Asta e. Băuse probabil puţin cam mult. Dar ce tot îi dădea cu şobolanii şi fragilitatea femeii? Vipere în sânul Cleopatrei... venin... ingratitudine? Femei care-şi dăruie tot avutul? Prunci în şanţuri? Preşedintele Curţii se crispă – ce *volte-face*[77]!

Ce deosebire faţă de cel din februarie trecut, din Camera Comunelor. Prietenul lui, procurorul general, o luase razna. Stilul bombastic se transformă însă curând în persiflare şi înălţimea sa se linişti. Acum îşi recunoştea prietenul. Avea iar vechiul rânjet binecunoscut, făcea aluzii voalate, îşi lustruia pince-nez-ul. Limba, ca un pumnal cu două tăişuri, punea la grea încercare apărarea. Amărâtul de pârât se făcuse mic cât o vrabie. Aşa-i trebuia după ce adusese acuzaţiile acelea atât de şocante. Tipul merita să fie bătut cu biciul şi expulzat din ţară. Cu toate acestea, preşedintelui Curţii îi făcea rău să-l vadă pe procurorul general atât de extravagant, făcând risipă de priviri şi gesturi, de parcă ar fi fost un păun cu coada răsfirată. Toate acestea coborau nivelul Tribunalului şi erau de-a dreptul neplăcute. Acest lucru se datora contactului cu principala martoră a acuzării, cu care avusese una sau două întrevederi înainte de proces, ceea ce nu-i era deloc pe plac judecătorului. Şi toate rânjetele spectatorilor, toate ghionturile şi loviturile cu cotul te duceau cu

---

[76] Cavaler al Mesei Rotunde.
[77] Schimbare bruscă. (fr.)

gândul la o frivolitate foarte nelalocul său.

Înălţimea sa chemă la „Ordine!”, bătu energic cu ciocănelul şi îşi făcu simţită prezenţa. O încruntare către sir Vicary Gibbs îl făcu pe acesta să-şi încheie discursul. O să-i spună vreo două în cabinet să-şi descarce nemulţumirea şi între timp Curtea trebuia să ia aminte că balanţa o ţine judecătorul. O observaţie muşcătoare la adresa martorei îi va preciza poziţia şi o va face poate să roşească, readucând echilibrul.

Ea îşi croi drum ţanţoşă spre bară printre zâmbete aprobatoare, şuşoteli şi murmure. Cineva îi strigă:

— Fă-l praf!

Preşedintele Înaltei Curţi se îmbăţoşă şi lovi din nou cu ciocănelul.

— Voi evacua sala dacă nu se face linişte deplină.

Şoaptele se potoliră. Martora depuse jurământul şi rămase în picioare aşteptând. Înălţimea sa o privi şi-i spuse cu emfază:

— Sub a cui protecţie vă aflaţi acum, doamnă?

Martora înălţă ochii şi răspunse suav:

— Am socotit că mă aflu sub protecţia Înălţimii voastre.

Aceste cuvinte, mai mult decât orice altceva, au decis soarta procesului. Râsetele, începând cu juraţii, au dat tonul şi procesul se desfăşură ca un râu revărsat.

Procurorul general îi arunca martorei momeala, o aproviziona cu replici frivole... Sala aplauda. Preşedintele Înaltei Curţi nu-i putea întrerupe. Cei doi jucau un joc care nesocotea orice intervenţie. Erau potriviţi ca mosorul cu undiţa şi nimic nu-i putea despărţi. Jonglau cu cuvinte de jargon, se îndeletniceau cu *doubles entendres*, se distrau din plin fiecare la vorbele de duh ale celuilalt şi toate acestea pe socoteala pârâtului.

— Colonelul Wardle s-a dus la depozit, doamnă Clarke? Povestiţi-ne atunci ce mobilă a ales. Colonelului Wardle i-a plăcut un bufet – avea şi oglindă? Şi ce ne puteţi spune despre covorul bronz-stacojiu pe care

colonelul Wardle a insistat să-l luaţi pentru dormitor? Era prea mare pentru Westbourne Place – au fost necesare modificări, s-a tăiat o bucată la ordinele colonelului Wardle. A fost vreo problemă cu patul? N-avea picioare. Colonelul Wardle a propus să se folosească soclurile de lampă cu susul în jos. Nu era niciun pericol dacă apăsarea nu era prea mare. Şi-a adus vreo contribuţie şi Francis Wright la această propunere? Francis Wright era burlac şi locuia cu fratele lui, Daniel; dormea fiecare singur în pat şi nu se pricepeau. Dar colonelul Wardle ştia la ce serveau soclurile de lampă. Locuise într-o cafenea din Cadogan Square – *persona grata*[78] – unde se foloseau astfel de lucruri.

Dacă se luau măsurile obişnuite de precauţie nu se întâmpla nicio catastrofă. Stârnise vreo statuie de marmură admiraţia colonelului? Da, Afrodita înălţându-se din spuma mării, precum şi o miniatură de bronz a lebedei Ledei. Ambele ornau foarte bine căminul, dacă te uitai dintr-o parte, sau cel puţin aşa i se părea colonelului Wardle. Doamna Clarke nu prea vrusese să le ia, din cauza copiilor – minţile tinere intră atât de iute la idei – dar colonelul Wardle avea un temperament vulcanic şi nu putea alcătui un discurs fără să aibă inspiraţie.

Deci îşi găsise un nou cămin în Westbourne Place? Categoric da. Nu-i ceruse aşa ceva martora. Colonelul îşi făcea apariţia la orele cele mai nepotrivite. Într-o dimineaţă camerista îl găsise examinând la microscop lebăda Ledei. Şi aşa mai departe, până ce preşedintele Înaltei Curţi clocotind de indignare, ridică mâna cerând linişte şi evacuă sala.

Martora se retrase şi dezbaterile reintrară în normal. Fratele lui Wright, Daniel, făcu o depoziţie cumpătată şi solemnă şi când domnul Park, avocatul apărării se ridică să ia cuvântul, îşi dădu seama că totul era

---

[78] Persoană bine primită. (lat.)

pierdut. Clientul lui fusese învins chiar înainte să se prezinte la bară. Colonelul Wardle se bâlbâi, bolborosi şi îngăimă câte ceva. Repetă întruna „Tăgăduiesc”, dar nu-l auzi nimeni.

Între avocați se făcu un schimb de bilețele disperate. Martorii Glennie şi Dodd n-au mai fost audiați, considerându-se că depozițiile lor ar face mai mult rău decât bine, căci procesul era ca şi pierdut. Discursurile de încheiere au fost scurte, nu s-a mai făcut risipă de elocință. Balanța justiției se înclinase deja şi Înălțimea sa renunță să mai lupte.

Verdictul juraților dădu câştig de cauză lui Francis Wright. Înălțimea sa hotărî că pârâtul Gwyllym Wardle îi datora într-adevăr reclamantului suma de două mii de lire şi că urma să i-o plătească în termen de trei luni.

Patriotul pierduse şi curtea Palatului, scena precedentului său triumf, era pustie. Mulțimea care-l aclamase în aprilie se dusese acasă. Colonelul Wardle plecă într-o trăsură închisă.

Procurorul general o escortă pe martoră până în cabinetul lui.

— O să facă recurs sau o să-ți intenteze un proces.

— Şi atunci?

— O să te apăr eu.

— Cum se poate, doar eşti acuzator public?

— Draga mea, fac cum vreau. Pot să-mi schimb rolul.

— Dar nu-i cam incorect?

— E o variație.

— Procurorul general devine avocatul apărării?

— Sigur, asta te îmblânzeşte şi te ajută să-ți lărgeşti orizontul. Dacă preferi însă pe altcineva, n-am nimic împotrivă.

— O, nu... pe veci uniți vom fi. Dar vom avea acelaşi judecător?

— Pe Eddie Ellenborough? Foarte probabil. Dar în acest caz trebuie să băgăm de seamă cum ne comportăm. Nu vom avea acelaşi succes şi a doua oară. După cum stau lucrurile, parcă văd că se va instala o

oarecare răceală. Doar principiile lui de tory l-au oprit să-i facă pe jurați să voteze în favoarea lui Wardle.

— Cu sprâncenele acelea stufoase... Cum se poartă în familie?

— Este arțăgos şi trufaş şi intolerant cât se poate.

— Poate că asta-i doar o fațadă şi că are nevoie de înțelegere.

— N-ai decât să-ți încerci talentele – este un bătrân frigid.

— Toți judecătorii trebuie să fie cu sânge rece, aşa e specificul lor. Dacă n-ar fi aşa, n-ar exista nici justiția britanică? Îmi închipui că se călugăresc când ajung magistrați... Dar când un bărbat îmbracă roba...

— Trebuie să discutăm acum despre asta? Te conduc acasă?

— Dar îmi place conversația pe teme juridice.

— Eu o detest. Repet întrebarea.

— Nu am înțeles-o. Vă rog s-o reformulați.

— Martora îi acordă avocatului permisiunea s-o instruiască?

— *Chez vous* sau *chez moi*[79]?

— *Chez* unde pofteşti.

— Atunci ce-ar fi să luăm masa în Westbourne Place şi să-ți dai cu părerea ca avocat în privința lebedei Ledei?

*

În St. James Street, pârâtul, Gwyllym Wardle, singur şi înăcrit, se apucă să alcătuiască o scrisoare pe care o adresă către poporul Regatului Unit.

---

[79] Acasă la tine sau la mine? (fr)

Trei

„Cu toate că atitudinea mea în Parlament s-a bucurat de aprobare din partea unui mare număr de concetățeni, mă simt obligat – ca urmare a unui eveniment care a avut loc ieri – să mă adresez de îndată poporului şi aceasta în apărarea reputației mele, care poate fi supusă atacurilor după verdictul dat de jurați pe baza mărturiei doamnei Clarke şi a domnului Wright, fratele tapițerului, într-un proces în care eu am fost pârâtul, la King's Bench[80].

Amănuntele depozițiilor vor fi oferite de ziare. Trebuie însă să declar că avocații mei, fiind convinşi că juriul nu va pronunța un verdict împotriva mea doar pe baza depozițiilor făcute de fratele reclamantului şi de doamna Clarke, nu au ținut seama de stăruințele mele repetate, exprimate în termeni deosebit de duri şi în scris, în timpul procesului, ca să fie audiați şi maiorul Dodd, domnul Glennie şi alți martori respectabili. Ştiam că depoziția lor se va baza pe adevăr şi va contrazice întru totul cele declarate sub jurământ împotriva mea.

Verdictul s-a dat totuşi în aceste condiții.

Nu-mi mai rămâne decât să declar în fața lui Dumnezeu şi a Patriei că verdictul a fost obținut doar prin sperjur. Şi mă angajez să dovedesc acest lucru de îndată ce legea mi-o va permite.

De aceea aştept acest moment cu nerăbdare. Şi am încredințarea că până atunci opinia publică se va reține de la a formula o judecată în această problemă. Cu sentimente de profundă gratitudine şi respect, rămân pe veci credinciosul vostru servitor,

G.L. Wardle."

---

[80] Secțiune a Înaltei Curți de Justiție.

Scrisoarea a fost publicată la 5 iulie de toate ziarele şi a stârnit pe dată discuţii furtunoase. Toată lumea se întreba dacă va da cineva vreun răspuns.

La şaisprezece ale lunii, doamna M. A. Clarke făcu publică o scrisoare deschisă, în *The National Register*.

„Către Poporul Regatului Unit

Cu toate că depoziţia mea în faţa Camerei Comunelor s-a bucurat de încrederea întregii ţări iar mărturia mea într-un caz recent a primit aprobarea unui juriu format din concetăţeni, mă simt obligată (după o matură chibzuinţă) să mă adresez dumneavoastră, ca urmare a unei împrejurări ivite drept consecinţă a procesului în care domnul Wright, tapiţer, a fost reclamant şi domnul colonel Wardle, pârât, iar Daniel Wright, fratele reclamantului şi cu mine am fost martori.

Este binecunoscut faptul că domnul colonel Wardle a pierdut procesul, spre satisfacţia tuturor negustorilor cinstiţi şi de altfel a tuturor celor aflaţi la Tribunal.

Amănuntele depoziţiilor vor fi oferite de ziare. Cât despre mărturia mea, unele amănunte nu sunt chiar exacte, dar sunt suficient de corecte ca să-i permită publicului să consfinţească deja verdictul printr-o aprobare aproape unanimă.

Popularitatea de care se bucură domnul colonel Wardle – pe cât de neaşteptat de mare, pe atât de nemeritată – după cum se va vedea – l-a făcut să se umfle în pene şi să se îmbete cu apă rece, crezând că este protejat în faţa justiţiei ţării sale. Dezamăgit de verdict, şi-a pierdut atât prudenţa cât şi cumpătul, şi fără să mai stea pe gânduri, a făcut un recurs neobişnuit împotriva verdictului unui juriu, adresându-se Poporului Regatului Unit.

Dacă s-ar fi mulţumit să-şi facă răspunzători de eşec avocaţii nu m-aş fi amestecat, căci aceia sunt în stare să se apere şi singuri. Dar să mă învinuiască pe mine de sperjur – un delict atât de ruşinos, de josnic şi de demn de dispreţ – chiar cel care ştie cel mai bine cât urăsc

falsitatea – asta este într-adevăr prea de tot.

Nu-mi mai rămâne decât să declar în fața lui Dumnezeu şi a Patriei că mărturia mea a fost pe deplin adevărată şi că intimitatea mea cu domnul colonel Wardle s-a mărginit doar la cele declarate de mine şi la făgăduielile sale.

De aceea aştept cu mare nerăbdare momentul când neseriozitatea încercărilor domnului colonel Wardle de a dovedi contrariul se va întoarce împotriva sa şi a altora. Am încredințarea că până atunci opinia publică se va reține de la a formula o judecată cu privire la acuzația necugetată a domnului colonel Wardle.

Deşi am aceleaşi motive ca şi domnul colonel Wardle de a-mi exprima gratitudinea şi respectul față de aprobarea publică, sper totuşi că nu-mi va fi interzis nici mie să arăt la ce chinuri sufleteşti aş fi supusă dacă, într-o asemenea ocazie şi într-un astfel de mod, aş fi meritat cu adevărat dezaprobarea.

Am onoarea de a fi,
Cu cel mai adânc respect
M.A. Clarke."

Nu era deloc limpede de partea cui era publicul britanic. La masă însă, toată lumea dezbătea animat această temă. Doamnele gazde se avântau în discuție când se servea peştele. După ce se aducea vinul de Porto şi doamnele se ridicau de la masă, subiectul era întors pe toate fețele şi mergea foarte bine la un pahar de coniac. Răspunsul la întrebarea „De cine o mai fi ea întreținută?" reprezenta o temă distractivă. Păi acum că Parlamentul îşi suspendase şedințele pentru vacanța de vară şi deputații se împrăştiaseră, nu era de mirare că în Westbourne Place ferestrele erau oblonite. Plecase ea oare din oraş? Nu ştiu, se zice că-i la Brighton. Aşa să fie? Tubby Clifton susține că a fost văzută la

Southampton. Pe mal sau pe mare? La Solent[81], are o pasiune pentru pescuit creveți. Acolo nu sunt stânci, e puțin probabil. Pe ce pun prinsoare că se află pe o fregată? Ei aş! Flota se află la Gibraltar, la Portsmouth n-a mai rămas nici măcar o corăbioară.

De fapt doamna Clarke se afla cu copiii la Cowes[82].

Aerul de pe insulă era sănătos – căci Spithead[83] nu era departe – şi datorită plimbărilor cu barca cu pânze, excursiilor la Ventnor sau picnicurilor la Wootton, zilele lungi de vară s-au dovedit un adevărat rai. Dacă n-ar fi fost scrisorile.

James Fitzgerald o tot pisa din Irlanda. Îi scria că speră s-o vadă în august. Era adevărat că păstrase fragmente din scrisorile lui nechibzuite? Îi dădea cuvântul de onoare că i le înapoiase pe toate fiului lui? Cât despre Willie, taică-său era îngrijorat. Băiatul a dat de bucluc, aflase şi ea vreun zvon?

Aflase. Înainte să plece din Londra îşi pierduse o seară întreagă în salon cu Willie care bocea şi-i cerea ajutorul. O tânără doamnă era la ananghie – starea ei devenise suspectă; luase hapuri *ad nauseam*[84], dar nu-i ajutaseră defel. Soțul era aşteptat să se întoarcă din străinătate în orice clipă. Avea idee doamna Clarke de vreun doctor? Cât cerea oare?

Ea-i convocă de îndată pe soții Metcalfe şi-i puse să jure că vor păstra secretul. Îi oferiră găzduire tinerei dar nu şi lui Willie, căci starea doamnei impunea abstinență. Şi tot atunci sosiră şi copiii şi se apucă să facă bagajele pentru Cowes.

— Câte nu fac eu pentru prieteni! spuse Mary Anne.

Tânăra, înfăşurată în pleduri se afla în poştalion cu doamna Metcalfe care să-i poarte de grijă. Peste două

81 Braț de mare între Anglia şi insula Wight.

82 Stațiune în insula Wight.

83 Braț de mare între Hampshire şi Isle of Wight.

84 În exces. (lat)

minute fetele se urcau în trăsură cu Martha şi-şi lipeau feţişoarele de geam. Toată lumea făcea semne cu mâna.

— „«Bucluc» e chiar cuvântul potrivit, îi scrise ea din Cowes lui James Fitzgerald. Dă-le încolo de scrisori mâzgălite în 1805. Ai grijă de Willie, de el trebuie să te ocupi acum."

Dacă s-ar fi apucat să facă dezvăluiri despre cei doi Fitzgerald necugetaţi, ar fi putut umple un tom – dar nu i l-ar fi tipărit nimeni.

Ecourile procesului Wright contra Wardle umpleau în continuare ziarele. Din perspectiva refugiului din Cowes părea foarte probabil că toamna se va dovedi vindicativă. Colonelul Wardle nu pierduse timpul şi intentase un contra-proces. O acţiune judiciară pentru complot – Wardle contra Wright şi Clarke – urma să intre pe rol la King's Bench la început de decembrie. Era deci foarte important să aibă cărţile potrivite şi să le joace. Un noroc nemaipomenit a făcut ca judecătorul Ellenborough să aibă o criză de hernie şi să cheme un medic – al său fiind plecat – iar locţiitorul să fie chiar domnul Thomas Metcalfe.

Talentul acestuia în relaţiile cu bolnavii şi reuşita tratamentului au făcut minuni într-o singură săptămână. Vestea, fireşte, a fost transmisă de îndată şi primită cu mare bucurie la Cowes. Nădejdea-n veci nu moare... Multe se puteau aranja. Acum că înălţimea sa era pacientul doctorului, se puteau trage nişte sfori...

De la Cowes, ea îi scrise în grabă o scrisoare lui Thomas Metcalfe:

„...M-am gândit la un plan. Dacă vei găsi de cuviinţă să i-l propui prietenului şi patronului dumitale, ai fi în măsură să-ţi exerciţi şi profesiunea şi să ai o serie de avantaje. Fie că se realizează, fie că nu, o să-ţi dai seama ce mare încredere am în dumneata, din moment ce aştern aşa ceva pe hârtie. Fireşte trebuie să rămână pe veci un secret al nostru. Dacă voi ajunge o dată sau de două ori în

preajma pacientului dumitale, sunt sigură de reuşită, căci nu doresc altceva decât să-l cointeresez într-o chestiune de-a mea şi acest lucru nu se va putea face decât dacă mă voi purta cât de drăguţ pot ş.a.m.d.

Dacă dânsul, ca prieten vă va lua o căsuţă şi o va mobila, ceea ce nu-l va costa mai mult de cinci sute de lire (un adevărat fleac pentru dânsul), eu vă voi fi chiriaşă, colocatară sau pacientă. Voi plăti pentru asta atât cât să poată să întreţină doamna Metcalfe casa şi veţi putea să folosiţi şi trăsura mea, căci un doctor fără trăsură este un nimeni.

Dânsul nu va avea altceva de făcut decât să vină o dată sau de două ori pe săptămână pe înserat şi să joace una sau două partide de pichet sau orice alt joc de cărţi cu care înălţimea sa este au fait[85]*.*

Chibzuieşte bine, te rog. Şi nu uita să-mi scrii mâine.

Cu stimă,
M. A. Clarke.

Patronul dumitale n-o să se mai întâlnească aşa curând cu o ofertă atât de dezinteresată – este în vârstă, cum bine ştii – dar este atât de plăcut să ai în preajmă unul sau doi oameni importanţi.”

Şi mai plăcut era să-l aibă de partea ei pe judecător şi să-l ştie şi pe procurorul general plin de zel.

Luni 10 decembrie la Westminster Hall, procesul Wardle contra Wright se judeca în faţa lordului Ellenborough, preşedintele Înaltei Curţi. Partidele de pichet îşi arătau roadele.

Avocatul apărării era procurorul general, a cărui ciudată schimbare de poziţie provocase discuţii animate. Cunoscătorii spuneau că motivul era politic – de fapt procesul nu era între Wardle şi Clarke, ci între whigi şi tory şi guvernul nu-şi putea permite să-l lase pe Wardle

[85] În cunoştinţă de cauză. (fr.)

să câştige. Spectatorii de la galerie, care speraseră să asiste la o repetare a scenelor din iulie, au fost foarte dezamăgiți, căci doamna Clarke nu a fost audiată ca martoră. Şedea, voalată discret, alături de avocatul ei şi-i înmâna din când în când bilețele pe sub pelerină.

Domnul Alley, care luă cuvântul în numele acuzării, îşi începu pledoaria cu referiri pompoase la Scila şi Caribda, la nisipuri mişcătoare Vicariante[86], la pericolele care-i pândesc pe navigatori. Trecu apoi la femeia care, pretindea el, trăise cu englezi, irlandezi, scoțieni, galezi, soldați, marinari, negustori, lorzi şi oameni din popor – toată lumea o văzu pe doamna Clarke cum îi numără pe degete. După ce trecu în revistă pe îndelete toate evenimentele petrecute în Anglia începând cu Cucerirea normandă, se apucă să vorbească despre corupție şi bandiți corsicani şi scamatori care aspirau să ajungă în vârf.

În acest moment, preşedintele Înaltei Curți interveni:

— Vă rog, domnule Alley, vi se pare oare că toate acestea au vreo legătură cu problema în discuție?

— Sunt convins că da, Înălțimea voastră. Cu toată considerația mă străduiesc să arăt că la originea acestui caz se află corupția.

Lordul Ellenborough oftă.

— Bine, domnule Alley, dacă într-adevăr sunteți de părere că prezentarea istoriei lui Bonaparte şi a situației actuale a Europei are vreo legătură cu chestiunea, vă voi da ascultare, dar mie cel puțin legătura mi se pare cam îndepărtată.

Domnul Alley o ținu tot aşa încă vreo douăzeci de minute şi încheie cu cuvintele:

— Siguranța Imperiului britanic se află în această clipă în mâinile celor doisprezece gentlemeni de pe banca juraților; nu am nici cea mai mică îndoială că dânşii vor acționa conform cuvintelor rostite de

[86] Aluzie la numele procurorului general.

nemuritorul nostru erou[87] în clipa morții sale: „Anglia aşteaptă ca fiecare bărbat să-şi facă datoria”.

Se aşeză şiroind de transpirație. Aplauze ioc. Procurorul general sări în picioare cât ai zice peşte.

— Înainte să înceapă procesul propriu-zis, aş dori ca savantul meu prieten, domnul Alley, să mă informeze la cine se referea când vorbea de „marele scamator care aspiră la o poziție la care nu este îndrituit nici prin naştere, nici prin educație”?

Toată lumea o auzi pe doamna Clarke şoptindu-i „Nu fi atât de susceptibil!”.

Preşedintele Înaltei Curți se încruntă şi clătină din cap.

— Nu cred, spuse el, că pot să-i solicit o explicație domnului avocat în acest moment al dezbaterilor.

Dezbaterile continuară. Se citiră pe îndelete procesele-verbale ale procesului din iulie. Colonelul Wardle compăru, se reluară toate vechile poveşti, vizita la depozit, alegerea perdelelor şi a covoarelor – dar de data aceasta aspectul frivol lipsi cu desăvârşire. Sir Vicary Gibbs dădu o notă serioasă discuției. Numele ducelui de Kent era menționat tot mereu.

— Când ați vizitat-o pe doamna Clarke prima oară, în noiembrie trecut, i-ați spus că ducele de Kent era la curent cu acțiunile îndreptate împotriva ducelui de York?

— Nici prima, nici a doua oară.

— Afirmați sub jurământ că numele Alteței Sale regale, ducele de Kent, nu a fost legat de acțiunea îndreptată împotriva Alteței Sale regale, ducele de York?

— Jur că nu avea nicio legătură.

— Puteți să-mi spuneți dacă maiorul Dodd avea o slujbă pe lângă ducele de Kent?

— Cred că avea.

— Ce anume?

— Cred că era secretar particular.

---

[87] Amiralul Nelson.

— Nu era un post de mare încredere?

— Cu siguranță că da.

— Dumneavoastră, împreună cu maiorul Dodd şi maiorul Glennie, ați dus-o pe doamna Clarke cu dumneavoastră să viziteze Turnurile Martello?

— Da.

— Scopul dumneavoastră era să obțineți informații despre ducele de York?

— Da.

— Nu ați avut nici un alt scop în minte?

— Nu.

— N-a menționat doamna Clarke numele ducelui de Kent?

— A menționat adesea numele mai multor membri ai familiei regale. Nu însă şi că ducele de Kent ştia de anchetă.

— Nu ați rostit numele ducelui de Kent ca fiind legat sau interesat de vreo făgăduială făcută doamnei Clarke?

— Niciodată.

— I-ați dat vreodată bani doamnei Clarke?

— Când mi-a spus că o să-mi dea nişte documente i-am dat o sută de lire să-şi achite măcelarul şi brutarul.

— Nu i-ați făcut niciun fel de alte promisiuni?

— Niciun fel, doar că dacă va fi o prietenă credincioasă a poporului, şi eu îi voi fi prieten credincios.

— Afirmați cu toată seriozitatea că nu i-ați făgăduit nimic altceva decât că o să fie recunoscută public ca o mare binefăcătoare a poporului?

— Nu i-am făcut alte promisiuni.

Colonelului Wardle i se permise să se retragă şi maiorul Dodd îi luă locul la interogatoriu. El depuse mărturie că nici el nici colonelul Wardle nu-i făcuseră vreo promisiune doamnei Clarke şi că, după câte ştia, colonelul Wardle nu se angajase niciodată să plătească mobila din Westbourne Place. Procurorul general asculta cu brațele încrucişate şi ochii închişi. Nici măcar nu catadicsi să-l interogheze chiar el pe martor, ci-i făcu

un semn asistentului său să preia problema.

— Socotesc că aţi avut un post important pe lângă Alteţa Sa, ducele de Kent, nu?

— Am fost secretarul particular al Alteţei Sale regale.

— Mai ocupaţi acest post şi acum?

— Nu.

— Cam când v-aţi pierdut slujba?

— Nu pot spune în ce zi anume am renunţat la slujbă, nu mi se pare potrivit să o fac.

— Când aţi cunoscut-o pe doamna Clarke, aveaţi acces permanent la Alteţa Sa regală, nu? Făceaţi naveta între Westbourne Place şi Alteţa Sa regală şi între Alteţa Sa regală şi Westbourne Place, aşa-i?

— Da, am fost adesea lângă Alteţa Sa regală precum şi în Westbourne Place.

— Nu l-aţi informat niciodată pe Alteţa Sa regală despre ceea ce aţi întreprins împreună cu colonelul Wardle?

— Nu, n-am făcut-o.

— Domnia sa nu a avut nici cea mai mică urmă de bănuială despre această chestiune şi nici despre faptul că eraţi consultat zilnic în problema aceasta?

— Nu, am considerat a fi lipsă de tact să menţionăm acest subiect în faţa Alteţei Sale regale.

Avocatul se întoarse spre preşedintele Înaltei Curţi.

— Dacă consideraţi necesară o anchetă cu privire la motivul pentru care acest gentleman a fost concediat, suntem gata s-o facem.

Lordul Ellenborough arboră un aer grav.

— Nu pot admite aşa ceva. Chestiunea nu poate avea niciun fel de legătură cu cazul în discuţie.

Maiorul Dodd se retrase şi compăru maiorul Glennie.

— Aţi nimerit din întâmplare în această afacere? întrebă avocatul.

— Am înţeles că domnul colonel Wardle avea nevoie de informaţii de la acea doamnă. Dânsul dorea să înceteze practicile corupte din armată.

— Deci şi dumneavoastră doreaţi să opriţi corupţia.

V-ați dus la Turnurile Martello ca să le criticați?

— M-am dus ca să mă conving de utilitatea lor, nu ca să le critic. Am publicat o carte despre fortificațiile arsenalului naval.

— Ați luat notițe în acea expediție?

— Da?

— Despre Turnurile Martello?

— Nu, despre alt subiect.

— Care anume?

— Păi, ca să spun lucrurilor pe nume, am notat ce avea de spus doamna Clarke despre familia regală.

— Nu ați omis să consemnați nimic din cele pe care le considerați ofensatoare pentru cei vizați?

— Era vorba despre felul cum se făceau baroneții şi pairii şi despre diferite incidente întâmplate în familia regală.

Spre marea surprindere şi dezamăgire a maiorului Glennie – pe care *éclat*-ul legat de calitatea de martor îl cam înflăcărase – i se spuse să se retragă. După ce fură interogați şi alți martori de o parte şi de alta – între care Illingworth, negustorul şi sir Richard Phillips, editorul, acuzarea îşi încheie rolul.

Procurorul general se ridică să vorbească în numele apărării şi după ce trecu în revistă precedentele depoziții, scoase din mânecă atuul – un singur martor şi anume pe domnul Stokes, chiar jurisconsultul doamnei Clarke.

Domnul Stokes, pe care avocații acuzării şi apărării, ca şi întreg tribunalul îl cunoşteau drept un jurist de o integritate mai presus de orice îndoială, declară că în timpul dezbaterilor din Camera Comunelor din februarie trecut avusese o întrevedere cu colonelul Wardle în privința oportunității convocării lui Francis Wright ca martor din partea doamnei Clarke; el, Stokes se opusese categoric, întrucât în timpul interogatoriilor s-ar fi putut să iasă la iveală faptul că domnul colonel Wardle îi mobilase casa doamnei Clarke şi că acest lucru ar fi fost considerat de îndată de guvern ca luare de mită, ceea ce

ar fi compromis neîntârziat cauza colonelului Wardle. Domnul Stokes afirmă că nu avea nici cea mai mică îndoială că domnul Wardle se angajase să mobileze şi să plătească locuința din Westbourne Place.

Depoziția juristului stârni senzație în sală şi avocatul apărării, domnul Alley, se ridică în picioare perplex.

— Rog să mi se permită să-i spun Înălțimii voastre faptul că depoziția domnului Stokes m-a luat prin surprindere, nu numai pe mine ci, presupun, şi întregul tribunal. Vă rog să-mi acordați cinci minute răgaz ca să pot să-l aduc pe domnul colonel Wardle.

Preşedintele Înaltei Curți acordă răgazul cerut şi domnul colonel Wardle apăru din nou spre a fi audiat de avocatul lui. Spuse că-şi aminteşte perfect de o întrevedere cu domnul Stokes în timpul anchetei, dar că Francis Wright nu a fost chemat la bară în Camera Comunelor pentru că mărturia lui ar fi fost periculoasă pentru doamna Clarke şi nicidecum pentru că l-ar fi periclitat pe el, colonelul Wardle.

Procurorul general se adresă din nou Curții.

— Vă rog să-mi permiteți, Înălțimea voastră, şi onorat juriu. Apărarea l-a chemat pe domnul colonel Wardle ca să-l contrazică pe domnul Stokes. Vă rog să comparați felul în care şi-au făcut depoziția aceşti doi martori. Amintiți-vă modul limpede şi cumpătat în care domnul Stokes şi-a depus mărturia cu privire la cele întâmplate, făcând referire la documente pe care le-a prezentat şi care fără pic de îndoială îi confirmă mărturia. Este absolut normal ca domnul colonel Wardle să-l contrazică pe domnul Stokes. Dacă n-ar fi făcut-o, mai bine s-ar fi dus la Yorkshire.

Ați auzit depoziția domnului Stokes şi după ce ați ascultat-o cred că este imposibil să mai şovăiți în a da crezare mărturiei sale sau celei a domnului Wright. Amintiți-vă vă rog şi faptul că acest lucru s-a întâmplat cu mult înainte să fi apărut vreun diferend între Francis Wright şi colonelul Wardle.

Domnul Alley, avocatul acuzării debită o pledoarie

lungă şi vehementă în apărarea clientului său, încheind cu următoarele cuvinte:

— Neobişnuita durată a dezbaterilor în acest proces nu-mi permite să spun tot ce aş fi putut spune în cazul de faţă, în sprijinul acuzării. Din această cauză şi ţinând seama şi de orele înaintate, mă voi mărgini să-mi exprim mulţumirile pentru indulgenţa răbdătoare cu care am fost ascultat de Înălţimea voastră şi de onoratul juriu. Nu voi mai adăuga decât o menţiune: ochii Regatului Unit sunt aţintiţi asupra domniilor voastre.

Ochii preşedintelui Înaltei Curţi erau închişi, dar îi deschise la auzul cuvintelor cu care-şi încheie avocatul pledoaria.

Felul cum trase preşedintele concluziile nu putea fi nici pe departe numit imparţial. Balanţa înclina serios în defavoarea colonelului Wardle. Înălţimea sa preciză că îi venea greu să înţeleagă de ce se dusese colonelul Wardle la depozitul tapiţerului. Dacă un bărbat însoţeşte o doamnă într-un astfel de loc fără intenţia de a fi platnic, atunci de bună seamă se vâră singur într-o situaţie periculoasă. Înălţimea sa le spuse onoraţilor juraţi că rezolvarea litigiului între părţi se afla în mâinile lor şi că nu se îndoia că vor face dreptate.

După o consultare de zece minute, juriul se întoarse cu verdictul de „nevinovaţi” pentru Francis Wright şi doamna M. A. Clarke.

Era a doua oară într-un răstimp de cinci luni calendaristice că deputatul de Okehampton suferea o înfrângere. Nu-l mai sărbătorea nimeni. Se schimbase situaţia. Publicul cel capricios îi dădea cu tifla şi căsca. Lui Gwyllym Lloyd Wardle nu i se mai cuvenea decât un locşor pe băncile din spate ale opoziţiei, din întunericul cărora ţâşnise spre lumină nu de mult.

— Şi dumneata? îşi întrebă procurorul general clienta. Te-ai săturat de tribunale sau tot mai vrei?

Ea zâmbi şi ridică din umeri.

— Asta depinde de prietenii mei şi de felul în care se poartă cu mine.

— Cel puțin verdictul a fost un cadou de Crăciun.
— Datorat domnului Stokes.
— Nu avocatului dumitale?
— Marelui scamator? Poate... şi preşedintelui Înaltei Curți. Şi poate că şi Scilei şi Caribdei şi nisipurilor mişcătoare Vicariante şi pericolelor care-i pândesc pe navigatori. Mă bucur că bietul Francis Wright şi-a recăpătat banii. În schimb eu nu stau mai bine cu finanțele şi-i mai mare păcatul.
— Credeam că ai câştigat sume uriaşe din distrugerea memoriilor.
— Nu destul de uriaşe... Uneori regret tranzacția. Şi asta-mi dă noi idei – dumneata mă poți sfătui. Oare guvernul ar lua-o în nume de rău dacă aş publica faptele care au ieşit la iveală la procesul de azi în privința lui Dodd şi Wardle? Şi felul cum am fost mituită să apar în Camera Comunelor?
— Asta i-ar da o lovitură opoziției. Guvernul ar fi încântat. Dar prietenii dumitale whigi vor fi furioşi, te avertizez.
— Nu dau nicio ceapă degerată pe niciunul, cu excepția lui Folkestone. Şi el s-a cam răcit față de mine şi are nevoie de o lecție.
— Atunci fii cât de rea pofteşti. Guvernul va tăcea chitic.

*

În ianuarie 1810, deasupra porții din Westbourne Place apăru o tăbliță pe care scria „De închiriat”. Curatorii averii doamnei Clarke şi a celor două fiice ale sale ajunseseră la concluzia că nu-şi putea permite să întrețină o casă atât de mare. Cheltuielile trebuiau reduse. Trebuia să se restrângă.

O căsuță la Uxbridge? Nu, dar una la Putney, nu departe de Fulham Lodge ar fi amuzat-o. Ducele mai închiria încă Fulham Lodge favoritelor zilei şi obişnuia să călărească la Putney Heath. Cine ştie, poate vreun

gând nostalgic şi răzleț îl va mâna spre ea într-o bună zi. Nu că ar fi nutrit ea prea mari speranțe, dar gândul nu-i dădea pace.

Ea se aşternu pe scris – ciulind urechea la zgomotul de copite – cu hârtie şi peniță şi o cutie de tablă plină de scrisori. Spre sfârşitul primăverii, rezultatul trudei sale văzu lumina tiparului la editura domnului Chapple din Pall Mall, numărul 66.

Coperta purta un titlu: *Prinții rivali* de Mary Anne Clarke.

Patru

Prima ediție din *Prinții rivali* se epuiză în trei săptămâni. Urmă o a doua cu noi informații şi scrisori suplimentare şi o prefață în care domnilor ziarişti li se mulțumea că săriseră în sprijinul unei femei nedreptățite, fără să facă vreo referire la politica de partid. Redactorii şefi de la *The Times, The Post, The Courier* şi *The Pilot* primiră cele cuvenite; Domnul Bell de la *The Weekly Messenger* fu luat la trei păzeşte, întrucât spusese că acel volum de scandal merita să fie dat focului de către gâde. Se ştie că domnul Bell – replica autoarea – nu-şi plătea niciodată datoriile decât dacă era băgat la zdup. Colonelul Wardle avusese deci noroc să-şi capete plata. Autoarea cunoştea o grămadă de întâmplări care mai de care mai vrednice de luare-aminte, despre viața particulară a domnului Bell şi dacă o mai provoca, se putea hotărî să le publice. Era o metodă eficientă de a răspunde recenziilor defavorabile.

Ce se mai distrase când scrisese cartea! Nu cruțase pe nimeni. Domnii Wardle, Dodd şi Glennie făceau figură de caraghioşi; sir Richard Phillips din Bridge Street spumega de furie; negustorul de vinuri, Illingworth era o caricatură. Descria cu lux de amănunte expedițiile la Romney Marsh şi Turnurile Martello precum şi serile din Westbourne Place. Dezvăluia culisele anchetei şi schița idila cu înălțimea sa lordul cel radical. Cartea începea cu prima întâlnire cu Wardle şi se încheia cu înfrângerea lui la Westminster Hall.

În prefață se făcea aluzie la ducele de York, dar într-un astfel de mod încât nu se putea considera jignit şi cele zece mii de lire rămâneau în siguranță. Autoarea

spunea că toate nenorocirile fostului său prieten de viță regală se trăgeau de la un urmaş al celui pe care Eva îl dusese în ispită cu ajutorul unui măr, în timpurile de demult. Nu avea de gând să pomenească nume, dar Casa Regală putea crede ce poftea. O limbă înveninată otrăvise regeasca ureche, căci inima regală nu era în stare să facă rău nimănui. Autoarea a fost nevoită să se ridice în apărarea drepturilor sale, ca să nu piară la picioarele copilaşilor ei.

În schimb Alteța Sa regală ducele de Kent nu era cruțat defel. Ca răspuns la afirmațiile făcute de Mary Anne, el publică o *Declarație* amănunțită, constând din întrebări puse maiorului Dodd, fostul său secretar particular.

În această *Declarație*, maiorul Dodd tăgăduia că ar fi pomenit vreodată numele stăpânului său ca fiind de acord să se îndrepte atacuri împotriva fratelui lui. Secretarul particular, demis acum, confirma de altfel că în decurs de zece ani de serviciu nu auzise niciodată din gura Alteței Sale regale vreun cuvânt de nemulțumire, oricât i-ar fi fost de rănite sentimentele. Ori de câte ori în pamflete fratele său era criticat iar el era lăudat, ducele de Kent tresărea şi-şi pleca fruntea. În ceea ce priveşte sprijinirea măsurilor menite să-l dezonoreze pe fratele lui, descrise în recenta carte *Prinții rivali*, o astfel de defăimare neruşinată nu putea rămâne neobservată şi trebuia să-l facă pe orice om cinstit să se cutremure de groază.

Prima ediție cuprindea doar o singură scrisoare de la lordul Folkestone către autoare. A fost de ajuns însă ca să-l înspăimânte pe lordul radical. Acesta mâzgăli de îndată un bilețel de scuze adresat lui Wardle, în sensul că el nici nu citise cartea şi că era dispus să se dezică de orice părere ar fi exprimat cu un an în urmă. De vină pentru astfel de păreri erau minciunile doamnei Clarke. Spera că şi maiorul Dodd va înțelege acest lucru şi deşi îi displăcea să-şi vadă numele în ziare, ambii gentlemeni puteau face uz de scrisoarea de față. Chiar a doua zi, la

13 iunie 1810, *The Morning Chronicle* o şi publică.

Lordul adresase în aceeaşi zi un bilet mai personal prietenului lui, domnul Greevy, dar pe acesta nu-l publică. Iată un fragment:

„Scrisoarea pe care a publicat-o ea este îngrozitor de tâmpită? Mă pune într-o postură ridicolă? Este oare cea în care am scris «Va aduce prejudicii şi Familiei?» Ce părere au oamenii, ce părere ai tu? Iartă-mi întrebările, dar după excesiva mea nervozitate din decembrie trecut, la care ai fost martor, n-o să te miri. Târfa face vreo referire la faptul că m-am culcat cu ea sau mai zice ceva despre mine?”

Mare noroc a avut lordul radical că autoarei nu i-a căzut în mână biletul, căci ar fi fost vai de el. I-au căzut însă ochii pe *The Morning Chronicle* şi în ediţia a doua a cărţii publică alte nouă scrisori de la lordul Folkestone, cu comentarii explicative criptice.

Publicul înghiţi a doua ediţie a *Prinţilor rivali* chiar mai repede decât pe prima. Nu interesa atât povestea cu Wardle, cât cine mai era demascat şi făcut praf. La Parlament, exemplare cu colţurile paginilor îndoite treceau din mână în mână în băncile din fund, se răsfoiau în camerele de fumat, stârneau râsete înfundate în cabinete. Deşi tirul era îndreptat în special spre opoziţie, nici membrii guvernului nu scăpară nevătămaţi. Nu se pomeni nicio vorbă împotriva lui sir Vicary Gibbs. În schimb secretarul Amiralităţii, domnul Crocker, cel care alături de procurorul general se arătase deosebit de ostil autoarei în 1809, fu luat la refec pe douăsprezece pagini în care se dezvăluiau originea sa umilă şi aversiunea pe care o stârnise în Irlanda activitatea sa scârboasă de perceptor.

Timp de trei sau patru luni cartea stârni discuţii şi aplauze, deşi mulţi o luau în râs pentru gustul execrabil. Apoi, aşa cum se întâmplă cu temele efemere, interesul se stinse şi subiectul fu dat uitării cu totul. Atenţia se îndrepta spre alte probleme – evoluţia războiului şi – în

cercurile regale – moartea fiicei preferate a Regelui, prințesa Amelia. Acest lucru umplu paharul pentru monarhul dezechilibrat. Maiestatea sa George al III-lea a fost declarat nebun şi în 1911, prințul de Wales deveni Regent. Printre primele măsuri luate de acesta se numără şi repunerea în drepturi a ducelui de York, în calitate de comandant suprem.

Ancheta, procesele, *Prinții rivali*, acestea toate erau acum lucruri răsuflate şi nimănui nu-i mai păsa de ele. Ca şi cântecelul comic de mai an sau ca moda de vară, scandalul avusese momentul său de glorie şi acum putea fi înmormântat. Singura persoană care regreta acest lucru era chiar doamna Clarke. Viața devenise anostă.

— În vechea mea cutie de tablă am la scrisori cât pentru încă o duzină de tomuri. Pot să fac avere. De ce le-aş lăsa uitării şi nu posterității?

Spuse acestea în fața consiliului curatorilor, care-i cuprindea pe domnii Dowler şi Coxhead-Marsh. Cele zece mii de lire ajunseseră cinci; peste câțiva ani, nici praful nu se va mai alege de ele.

— Este un motiv puternic să-mi fac din scris o profesie. Fetele vor trăi din venitul rentei iar eu pot aduna bani cu lopata pentru drepturile de autor. Nu sunteți de acord?

Charley Thompson dădu din cap aprobator. El era al treilea curator. Era de acord cu orice putea spori fondurile surorii sale, din care primea jumătate.

Domnii Dowler şi Coxhead-Marsh erau de altă părere. Şocați până la Dumnezeu şi îngroziți de *Prinții rivali* – în care nu era pagină fără vreo calomnie – se temeau de o repetiție. Ea scăpase cu bine o dată, dar nu a doua oară. Nu se prea întâmplă să nimereşti de două ori aceeaşi țintă. Şi apoi, pana ei nu cruța pe nimeni şi cine ştie ce mâzgăleli prosteşti de-ale lor odihneau în cutia de tablă legate cu fundă?

— După părerea mea, spuse Coxhead-Marsh, cel mai bine este să te dai la fund o vreme şi să te ocupi de

educaţia fetelor.

— La Uxbridge avem o şcoală excelentă, spuse Bill Dowler, costă doar cincisprezece lire pe trimestru, inclusiv franceza.

— Putem avansa fondurile pentru problemele educaţiei dar nu şi pentru scandal în societate, spuse Coxhead-Marsh. Atât Dowler cât şi eu suntem de acord în această privinţă. Dacă vrei ca fetele să se mărite şi încă bine, nu trebuie să atragi atenţia asupra dumitale, ca să nu le distrugi şansele. Aşa cum stau lucrurile...

— Aşa cum stau lucrurile, îl întrerupse Dowler, ceea ce s-a întâmplat în 1809 poate avea efect asupra lor. De fapt, după cum ţi-am spus de nenumărate ori, soluţia este retragerea discretă la ţară. O căsuţă la Chalfont St. Peter's...

Ea se întoarse spre el, făcută foc.

— La şcoala din Uxbridge se predau cumva cursuri de viaţă conjugală? Mai degrabă le învăţ eu pe fete, inclusiv franceza... Fetele vor locui musai la Londra, şi eu la fel, cu un *pied-à-terre* la Brighton sau poate la Ramsgate. Când o să intre George în armată, ne vom duce după el. Mary şi Ellen vor avea de ales – doisprezece corneţi la penny – şi eu un colonel de cavalerie chipeş.

Când pomeni numele lui George se aşternu tăcerea, dar schimbul de priviri dintre curatori era grăitor. Le spuse:

— Ce s-a întâmplat?

Bill nu răspunse. Charley ridică din umeri. Coxhead-Marsh n-avu de ales şi rupse tăcerea.

— Aş putea trage nişte sfori în City, începu el, să-l bag pe George în vreo afacere. Avem destulă vreme.

— George o să intre în armată, replică ea. Asta este dorinţa lui şi aşa i-am promis.

— N-o să fie uşor.

— De ce nu?

— Motivul este clar. Fiul celei care l-a distrus pe comandantul suprem nu se poate aştepta să fie bine primit în niciun regiment. O să i se refuze cererile. N-are

nicio şansă.

— Eu te-am avertizat, spuse Charley. Va eşua, la fel ca mine. Ancheta ne-a distrus la amândoi şansele. Dacă George îşi schimbă numele s-ar putea să aibă noroc, dar nu în armata Maiestăţii Sale, ăsta-i lucru cert.

O cuprinse un val de furie. Erau cu toţii doar nişte idioţi incompetenţi.

— Dacă-mi stă cineva în cale, ştiu să mă lupt. Am o scrisoare de la ducele de York personal, în care-i promite lui George un brevet, când va împlini cincisprezece ani. Ce-ar fi s-o prezint la tribunal?

Curatorii oftară din rărunchi. S-o ia de la capăt cu King's Bench şi Westminster Hall? Publicitatea era dăunătoare, periculoasă, fatală, pentru toată lumea. Cu asta ruina complet şansele lui George şi ale fetelor. Oare n-o putea nimeni convinge să nu facă scandal?

— Dacă te apuci să ameninţi în vreun fel oarecare, spuse Coxhead-Marsh, o să distrugi definitiv viitorul copiilor. Ţi se va retrage renta viageră pentru tine şi fete şi o să rămâi fără o leţcaie.

— Doar cu ceea ce ştiu că pot câştiga cu ajutorul inteligenţei şi a condeiului. Şi asta s-ar putea să fie mult mai mult decât renta.

Ea părăsi clădirea ca o furtună şi-i lăsă ciorovăindu-se. N-aveau decât să facă ce pofteau cu capitalul care se micşora văzând cu ochii, să economisească, să se zgârcească şi să investească cei trei la sută. Ea era singura în stare să lanseze un atac.

Abia când ajunse acasă şi cotrobăi în cutie îşi aduse aminte – scrisoarea ducelui referitoare la George nu mai era la ea. I-o trimisese lui James Fitzgerald, spre bună păstrare, cu mult timp în urmă.

De câteva luni nu mai primise niciun fel de veşti de la niciunul din ce doi Fitzgerald. James se retrăsese din politică în chiar acel an iar Willie avusese o ascensiune rapidă, ajungând ministru de finanţe pentru Irlanda şi membru al Consiliului Englez de Coroană. Ea le scrisese de îndată. Amândoi se aflau în Irlanda, căci Parlamentul

îşi suspendase lucrările în timpul verii. Nu se îndoia că Willie, în noua lui funcţie putea să-i obţină un brevet lui George, cu toate obstacolele.

Nu primi niciun răspuns, nici de la tată, nici de la fiu. Le scrise din nou. În sfârşit primi câteva cuvinte seci de la James:

„Scrisoarea la care te referi a fost distrusă de mult”.

Distrusă? Comoara ei cea mai de preţ! Dar ce crezuse oare, că era molipsitoare? Sau îi era groaznic de frică să păstreze vreo urmă de dovadă a legăturilor sale cu faimoasa doamnă Clarke?

Un nou apel la Willie rămase fără ecou. I se dădu de înţeles că domnul ministru William Fitzgerald nu avea nici cea mai mică dorinţă să corespondeze cu doamna Clarke. Era mai bine să dea uitării orice fel de relaţii ar fi avut în trecutul îndepărtat şi să nu le reia. În plus, ministrul irlandez refuza să ia vreo măsură în privinţa viitorului fiului doamnei Clarke.

Mai întâi rămase încremenită. Nu putea crede aşa ceva. Nu era omeneşte posibil ca prietenii apropiaţi, de un deceniu, să se întoarcă împotriva ei, după ce-i împărtăşiseră atâtea taine şi necazuri. Willie, care-i povestise toate supărările, încă de pe când era la Oxford, şi apela la ea după ajutor şi sprijin, la fel ca Charley; James care-i spusese de sute de ori tot ce avea pe inimă, dezvăluindu-i secrete politice şi probleme personale. Nu mai dorea s-o cunoască, închidea capitolul... şi nu făcea nimic pentru George. George era lăsat de izbelişte.

Emoţia i se transformă în mânie, mânia în furie şi furia în instinctul orb al răzbunării. Ca şi în trecut, recurse la sfaturile lui Ogilvie.

— Ce să fac? Cum pot să-l lovesc mai rău?

În ultimii patru ani multe ieşiseră anapoda. Ogilvie îşi pierduse rând pe rând toate speranţele. Regenţa înăbuşise visurile unei revoluţii într-o ţară împărţită. La putere se afla tot partidul tory. Nu era nicio perspectivă de schimbare. De aceea orice armă era binevenită dacă îi discredita pe miniştri. Resentimentele dintre Anglia şi

Irlanda ar putea fi întreținute. Dezbinarea era întotdeauna utilă şi de data aceasta exista ceva palpabil care trebuia folosit şi încurajat.

— Ți-am spus, zise el, când ai publicat *Prinții rivali* că ar fi trebuit să fii mai dură. Acum ai o nouă şansă. Apucă-te de pamflete care să atace guvernul, începând cu William Fitzgerald. Demască-l. O să urmeze un scandal groaznic – va trebui să demisioneze. Aminteşte-ți cum l-ai făcut de râs pe Croker. Țara a fost extrem de dezamăgită că nu ai stăruit pe tema asta, buşindu-i şi pe ceilalți.

— Socoteşti că ceea ce spun eu are greutate?

— Bineînțeles că da. După ce ai scris *Prinții rivali*, aveai publicul în mână. Dar ai lăsat să treacă momentul şi l-ai pierdut. Nici nu-ți dai seama ce putere zace în condeiul dumitale şi, aş putea spune, şi în limbă. Din cauza dumitale au căzut în dizgrație doi bărbați – ducele de York şi Wardle. Încearcă cu al treilea. Fă ca ministrul de finanțe al Irlandei să fie izgonit. Opinia publică te va sprijini.

Cuvintele lui erau ca mierea pentru urechile ei avide. Will îi spusese tot ceea ce ar fi dorit să audă. Sugestia pe care i-o făcuse o îmboldi, o ațâță. O serie de pamflete în care să atace lumea pe care o cunoscuse. Ar avea din nou ocazia să-şi dovedească faptul că nu era uitată, că tot mai avea puterea de a distruge un bărbat.

Reîncepuse bătălia, a sa *idee fixe*[88] – bărbații erau o rasă aparte care trebuia îngenuncheată. Ea se închise în cameră şi se puse pe scris...

Scrisoarea adresată onorabilului William Fitzgerald se întindea pe vreo douăzeci de pagini şi un oarecare domn Mitchell o publică sub formă de pamflet. Domnul Chapple din Pall Mall o refuzase. El o sfătuise să nu o publice, căci simțea primejdia, dar autoarea *Prinților rivali* nici n-a vrut să-l audă.

— Pericolul este pentru William Fitzgerald, nu pentru

---

[88] Idee fixă. (fr.)

mine.

Domnul Chapple clătina din cap. Scrisoarea era vitriol curat, fără pic de haz sau ironie.

„Doresc să atrag atenția națiunii irlandeze asupra unuia din bărbații cei mai vicioşi şi desfrânați care au ajuns – nu se ştie cum – să conducă finanțele acestei națiuni şi urmează s-o reprezinte în Parlamentul imperiului.

Mă călăuzesc după principiul general care mi-a condus întreaga viață. Să nu las ca unul din cele mai urâte păcate, ingratitudinea, să rămână fără pedeapsă şi nici ipocrizia să nu fie demascată. Dumneata, domnule Fitzgerald, vei ilustra încă o dată faptul că nimeni, oricât de sus-pus, nu se poate juca nepedepsit cu sentimentele mele, doar pentru că aşa a găsit cu cale. Doresc să fie foarte clar că dacă voi fi ofensată în vreun fel, voi cere reparații, nu numai de la fiul regelui, ci şi de la regele însuşi. Până acum nu am demascat decât pe cei care meritau cu vârf şi îndesat să fie dați în vileag în fața publicului. Este singura mea răzbunare față de cei care mă tratează prost.

Următoarea împrejurare ilustrează limpede josnicia şi perfidia acelui intrigant subtil care ți-e tată şi căruia i-am încredințat o scrisoare a ducelui de York, scrisă la puțin timp după despărțirea noastră, în care acesta se angajase în numele a tot ceea ce este sfânt să-l instruiască, să-l ocrotească şi să-i poarte de grijă fiului meu, cât timp va trăi.

I-am scris tatălui dumitale cerându-i să-mi înapoieze scrisoarea. La această cerere mi-a răspuns sec „Am distrus-o”. Nu am cuvinte să-mi exprim indignarea care m-a cuprins aflând de această comportare neloială față de un copil nevinovat care se bizuia pe acea scrisoare pentru a-şi face un rost în lume şi pe care astfel îl lipsea mişeleşte de singura lui garanție. Ca să nu mai pomenesc despre ingratitudinea lui flagrantă față de mine, care l-a ferit, pe el şi pe dumneata de dezonoare, şi ruină, ținând

secretă corespondența lui venală.

După aceste câteva observații despre caracterul perfidului dumitale tată, o să-mi îndrept acum atenția spre caracterul dumitale.

Vederea dumitale slabă, despre care tatăl dumitale crede că s-ar datora unei infirmități ereditare, se explică prin practicarea permanentă a jocurilor de noroc în timp de noapte. Nu este un lucru scuzabil, căci pe dumneata nu te mână la masa de joc niciun fel de nevoi pecuniare. În afară de această pasiune atotstăpânitoare din viața dumitale, ce ar putea crede lumea despre un bărbat care o seduce cu bună știință pe soția celui mai bun prieten al său și prin intermediul unor influențe bazate pe corupție aranjează ca soțul să fie trimis într-o regiune cu climă nesănătoasă, în speranța că vreo boală îl va trimite rapid în groapă; care se lasă pradă pasiunii sale imorale fără nicio reținere şi care, atunci când urmările faptei încep să devină evidente, o otrăvește pe inconștienta victimă a desfrâului său, astfel încât, cu prețul vieții ei să-și poată liniști temerile, distrugând dovada inocentă a vinovăției sale și cruțându-și avariția de sacrificiul unei alocații de mizerie pentru întreținerea acesteia? Nu a trecut multă vreme de când un prunc născut mort – un spectacol atât de oribil încât chiar un medic s-ar da înapoi îngrozit la gândul de a-l descrie – a dovedit virulența băuturii fatale prin care nefericita mamă a fost adusă până în pragul mormântului.

Ai declarat că nu te poți căsători cu o femeie atât de decăzută, deși tu însuți ai fost cauza dezonoarei ei. Ai pretins că nu poți înjosi sângele familiei Fitzgerald, printr-o alianță cu una din fiicele lordului Dillon, deoarece erau bastarde. Aceeași obiecție te determinase să refuzi o ofertă asemănătoare din partea marchizului Wellesley.

Dar care este oare originea, sau rangul sau talentele care să te îndreptățească să respingi cu dispreț copilele celor mai nobile familii? Tocmai unul lipsit de ele – căci bunicul dumitale, pungașul de Billy Fitzgerald din Ennis, a fost doar un biet avocățel, meșter la chichițe; taică-tău

şi-a datorat propăşirea în viaţă artei murdare a intrigii politice, nu meritelor sale; ai o mătuşă, târfă ordinară şi un văr, spânzurat pentru furt de cai. De când ţi-ai făcut intrarea în lume, ai avut o comportare plină doar de infamii şi vini complicate.

Voi arăta prin ce mijloace ai obţinut onorurile pe care te sprijini acum şi care, după câte se aude, se vor completa cu titlul de pair. Îţi imaginezi poate că hermina îţi va ascunde de minune sluţenia morală şi că stăpânirea unei coroane de nobil va compensa lipsa oricărui merit. Îmi permit însă să te întreb dacă vei fi vreodată în stare să te uiţi la animalul care-ţi împodobeşte coiful fără să-ţi aminteşti de originea-ţi umilă? Anexez scrisorile primite de la tatăl dumitale şi de la dumneata, pe care le mai am încă la mine şi rămâne să vedem, Sir, dacă poporul Marii Britanii şi Irlandei, cunoscându-ţi adevăratul caracter, va răbda ca un astfel de parvenit desfrânat să-l conducă. Rămâne de văzut dacă vor fi de acord ca un aventurier politic sărăntoc să fie ales să ocupe una din cele mai înalte şi lucrative funcţii din stat sau dacă nu cumva vor considera că problemele financiare ale unei importante porţiuni din imperiu ar fi trebuit încredinţate unor mâini mai competente şi mai curate decât ale unuia care-şi petrece nopţile în tripouri şi a fost găsit vinovat de a-şi fi distrus cu bună ştiinţă pruncul nenăscut.

Cam acesta era tonul general al scrisorii pe care o publicase şi într-o notă de subsol făgăduia că vor mai urma şi altele. Cine urma la rând – trei împuşcături pentru un penny?

„Îmi anunţ aici intenţia de a supune publicului în foarte scurt timp două sau trei volume, care ar putea fi urmate de altele, în funcţie de împrejurări sau cerinţe. Autoarea.”

Unii dintre deputaţii loiali ai Maiestăţii sale se simţiră tare prost la gândul unei astfel de perspective. Unul sau doi dintre lorzi simţiră că-i ia cu frig. Membrii guvernului

începură să murmure. Lordul Liverpool însuşi fu auzit spunând: „Terminaţi cu femeia asta, înainte să apuce să facă şi mai mult rău. Ne vom trezi cu toții dați afară, dacă o s-o ţină tot aşa."

Prima victimă se sfătui cu jurisconsultul său şi trimise o citaţie.

Luni 7 februarie 1814, doamna Mary Anne Clarke fu adusă în fața instanței sub acuzația de a fi publicat un pamflet calomnios la adresa ministrului de finanțe din Irlanda, onorabilul William Fitzgerald, deputat de Ennis.

Ea se afla din nou în sală la King's Bench, pentru a treia şi ultima oară, contemplând marea de chipuri întoarse spre ea. Dar de data aceasta nu-l mai avea ca apărător pe sir Vicary Gibbs. Cu exact doi ani în urmă ajunsese judecător.

Lordul Ellenborough, preşedintele Înaltei Curți, lipsea şi el. În locul său se afla domnul judecător Le Blanc. Înaintea acestui proces nu făcuse partide de pichet. Nu stătuse la taclale în Lincoln's Inn, iar cât despre lebăda Ledei, nici nu se punea problema.

— Pune mâna pe Henry Brougham, indiferent cât te-ar costa, o sfătuise procurorul general pe autoare. Am oroare de politica pe care o face, dar e singurul om din lume care te poate scăpa. O să-l avertizez însă că nu va fi un proces uşor.

La sfatul avocatului, pârâta îşi recunoscu vina. Mary Anne întinsese coarda prea tare de astă dată.

Cinci

Dezbaterile au durat puțin. N-au fost chemați martorii. Scrisoarea adresată lui William Fitzgerald, distinsul membru al Consiliului privat, a fost citită cu glas tare în tribunal, fiind ascultată în tăcere.

Pârâta nu depuse niciun fel de mărturie, dar prezentă o depoziție scrisă sub jurământ, prin care invoca drept circumstanță atenuantă comportarea perfidă a familiei Fitzgerald, în sensul că distruseseră numeroase documente de valoare pe care ea li le încredințase spre păstrare, între care şi scrisoarea de la o persoană sus-pusă care făgăduise că va avea grijă de unicul ei fiu. Ea făcea apel la clemența Curții, cu următoarele cuvinte:

„Martora de față are două fiice, din care una se apropie de vârsta măritişului. Până în prezent, cu toate condițiile neprielnice şi necazurile prin care a trecut, a reuşit să le dea educație şi bună creştere în spiritul onoarei şi al virtuții. Dacă onorata Curte, în înțelepciunea sa le va lipsi pe numitele fiice de protecția ei, ele vor rămâne pe drumuri. Nădăjduieşte cu toată umilința că aceste împrejurări, precum şi starea sănătății ei şi faptul că în speța de față nu a fost mânată de considerente de natură politică, ci doar de felul în care a fost tratată de reclamant în viața particulară, vor fi luate în considerare de onorata Curte.”

Procurorul general – care de doi ani ocupa locul lui sir Vicary Gibbs – caracteriză pamfletul ca fiind cea mai flagrantă defăimare care fusese prezentată vreodată într-o instanță judecătorească.

Spuse că nu era nici urmă de îndoială că textul avea

drept scop stoarcerea de bani – într-adevăr se precizase că motivul pamfletului era răzbunarea. Spera ca sentința Tribunalului să-i dea o lecție pârâtei, ca pe viitor să se stăpânească de la a mai publica pamflete calomnioase.

Domnul Henry Brougham (care peste şase ani avea s-o apere pe regina Caroline) se adresă instanței cu rugămintea de a îndulci pedeapsa pârâtei. Era însă conştient că nu putea face mare lucru pentru doamna Clarke.

— *Nu avem de-a face aici, arătă el cu căldură, cu un atac absurd şi neprovocat, asupra reputației unei persoane, cu scopul de a satisface gustul publicului pentru calomnie. Publicarea acelei scrisori a rezultat dintr-o legătură de durată dintre părți, o legătură de paisprezece ani.*

Domniile voastre, eu nu susțin că acțiunea poate fi scuzată prin faptul că persoana care a cedat sentimentelor de furie este o femeie, ca nu cumva să mi se spună că atunci când sexul nu mai impune stăpânire de sine încetează de a oferi protecție. Vă voi ruga însă, domniile voastre, să meditați la efectele pe care pedepsirea ei le-ar avea asupra celor pe care le-a crescut în spiritul cinstei şi al virtuții, oferindu-le educația şi deprinderile de care ea însăşi a fost lipsită, fapt de care îşi va da seama cândva, dacă n-a făcut-o deja.

Domnul Brougham făcuse tot ce-i stătea în puteri. Dar Curtea era ostilă. Domniile lor erau de părere, şi nu fără motiv, că unei astfel de femei, în stare să profereze atari acuzații față de persoanele sus-puse, trebuia să i se pună botniță. Nu era cazul s-o lase în libertate. Un răgaz de câteva săptămâni şi ar fi luat-o de la capăt. Cu doar cinci ani în urmă ruinase un prinț de viță regală. Femeile de soiul ei erau periculoase.

Pârâta dăduse dovadă de voioşia obişnuită, chiar în timpul dezbaterilor din acea zi. Făcuse haz de aspectul

bătrânicios al domnului Mitchell, tipograful de şaptezeci de ani care era pârât alături de ea. Când procurorul general îşi încheiase discursul făcuse chiar o reverenţă în bătaie de joc. Domnul judecător Le Blanc era decis să fie sever.

„Nu există niciun dubiu, spuse el grav, că această publicaţie are un caracter calomnios, precum nu există niciun dubiu că motivul care i-a dat naştere şi care a determinat şi ameninţarea cu publicarea a încă trei volume, la care pârâta însăşi a anunţat că se gândeşte, este dorinţa de a scoate bani din documente sau din suprimarea lor. Fie ca acest lucru să reprezinte un avertisment pentru cei care înjgheabă legături pripite şi imprudente. Cât despre pârâta însăşi, sunt încredinţat că solitudinea şi detenţia la care este de datoria Curţii s-o condamne, o vor determina să-şi reconsidere viaţa trecută şi să se căiască pentru greşelile care au adus-o în situaţia de faţă.

Este întotdeauna dureros să trebuiască să faci copiii să ispăşească păcatele părinţilor, dar în unele cazuri despărţirea dintre ei poate să aibă efecte benefice. Nu este de competenţa Curţii să cerceteze dacă în cazul de faţă se va întâmpla aşa. Luând în consideraţie toate aceste circumstanţe Curtea se pronunţă şi dispune ca pârâta Mary Anne Clarke să fie trimisă la închisoarea King's Bench timp de nouă luni calendaristice iar la sfârşitul acestei perioade să se angajeze pe cauţiune că nu va tulbura liniştea publică încă trei ani, plătind ea însăşi o cauţiune de două sute de lire şi două garanţii de câte o sută de lire. Până ce nu va da acel zălog, nu va fi eliberată."

Toţi ochii se îndreptară spre doamna Clarke, pârâta, care stătea în picioare în boxă, să-şi asculte sentinţa. Avocatul ei, Henry Brougham, îi pomenise ceva de închisoare, dar ea nu-l crezuse nicio clipă. Se gândise că o să plătească daune, poate câteva mii de lire. Se

gândise că va trebui să lichideze capitalul ca să acopere sumele necesare. Şi apoi va apărea o urmare la *Prinţii rivali*, autentică şi tăioasă, pe care ar fi cenzurat-o mai întâi de orice posibilă calomnie.

Să fie închisă nouă luni? Să-şi părăsească copiii când peste exact o săptămână George împlinea şaisprezece ani? Ea privi în jur, necrezându-şi urechilor. Niciun chip nu zâmbea. Charley era acolo cu Bill şi se uitau amândoi în pământ. Era adevărat deci. Nicio scăpare. Nicio îndulcire a pedepsei. O aşteptau zăngănitul cheilor, zidurile reci, carcera. Ea îşi înfipse unghiile în palmă ca să-şi ţină firea. Reporterul de la *The Time* îşi încheie articolul cu cuvintele:

„Când domnul judecător Le Blanc începu să vorbească despre detenţie, veselia o părăsi şi vărsă câteva lacrimi."

Li s-a permis prietenilor să-şi ia rămas bun de la ea înainte să fie dusă la închisoarea King's Bench. Ea clipi din ochi ca să-şi usuce lacrimile şi veni spre ei zâmbind.

— De mult mă bătea gândul să ţin o cură de slăbire şi mi s-a dat în sfârşit prilejul s-o fac. La treizeci şi opt de ani este foarte indicat pentru faţă şi siluetă. Apa de la Marshalsea[89] este mult mai bună decât cea de la Bath[90] iar cazarea costă pe jumătate... Vă rog să-i spuneţi Marthei să-mi împacheteze cele trebuincioase pentru câteva zile, până ce mă lămuresc cum voi sta. Mai c-aş crede că n-o să am nevoie de rochii de seară, ci doar de lâneturi. Cărţi? Cine mă aprovizionează cu cărţi? Mă bizui pe voi toţi. *Declinul şi prăbuşirea*[91] lui Gibbon ar trebui să mă susţină până la capăt, la fel şi *Odiseea* lui Homer... Mai aveţi şi alte propuneri? Voi primi vizite marţea şi joia, cu siguranţă. Toţi musafirii sunt bineveniţi, dar o să trebuiască să vă aduceţi de acasă taburete şi scaune. Coxy, ai grijă de fete şi invită-le la

---

[89] Închisoare londoneză.

[90] Staţiune balneară în vestul Angliei.

[91] Declinul şi prăbuşirea Imperiului roman, de Edward Gibbon.

Loughton. Pentru Dumnezeu, încearcă să-i găseşti o slujbă lui Charley. Bill, sărută-mă iute, dragul meu, şi du-te. S-ar putea să mă fac de râs şi asta te-ar discredita. Tu ştii cum să-l iei pe George, spune-i totul cu menajamente. Spune-i să nu-şi facă griji căci eu sunt teribil de amuzată – abia aştept, de fapt, să explorez interiorul unei închisori. Domnul Brougham este aici? Vreau să-i mulțumesc.

Henry Brougham se apropie de ea şi o apucă de mână. El îşi dădea seama ce se ascunde sub masca veseliei şi-i intui tensiunea. Îi făcu pe prieteni să plece şi ea se destinse.

— O să fie greu, îi spuse el. Trebuie să vă pregătesc. Cât sunteți de rezistentă?

— Nu ştiu. N-am fost pusă la încercare. N-am fost niciodată bolnavă.

— După un timp o să căpătați o cameră, sau o parte dintr-o cameră. Presupun că prietenii vor putea să o plătească. Dar la început nici nu se pune problema. Sentința a fost „Regim de carceră".

— Ce înseamnă asta de fapt?

— La închisoarea King's Bench există două celule mici sau carcere. Tribunalul a dispus să stați într-una din ele.

— E foarte întuneric acolo? O să pot citi sau scrie?

— După câte am înțeles există o ferestruică sus.

— Am pe ce să mă întind în celulă?

— Pentru moment, nu. Doar paie. O să vi se permită să trimiteți după un pat. Am dat deja instrucțiuni.

— Vreo cuvertură?

— Astă-seară puteți păstra pledurile din trăsura mea. O să fac ce pot să trimit mâine un pat şi pături de acasă.

— Cine este mai mare în închisoare?

— Guvernatorul este un domn Jones, dar se pare că nu-l vede nimeni niciodată şi că închisoarea este condusă de secretarul lui, un anume Brooshooft.

— Ce contează cum îl cheamă – mi-e tot una. Trebuie să fiu drăguță cu el?

— Poate mai târziu, nu acum. Sunteți gata? Ne aşteaptă trăsura.

— Nu merg cu căruța de ghilotină?

— În Anglia eşti scutit de aşa ceva. Avocatul are voie să conducă deținutul.

Ea se urcă în trăsură, ținându-l strâns de mână.

— Ar fi trebuit să mergem pe apă – ar fi fost mult mai romantic. La închisoarea King's Bench nu există o poartă a trădătorilor?

— Nu, din păcate. Închisoare nu este pe malul fluviului. Este de cealaltă parte a podului, nu departe de Southwark.

— Nu prea cunosc cartierul ăsta. Este foarte frecventat?

— De către telali şi cerşetori, doar de ăştia. Cu excepția, fireşte, a datornicilor din închisoare.

— Pot zări cumva Tamisa? Ador fluviul.

— Nu, din păcate. Închisoarea este destul de îngrădită... Dar stați, aveți vreun doctor la îndemână?

— Scumpul meu doctor Metcalfe s-a dus în Midlands. Sunt sigură însă că în caz de nevoie ar veni într-un suflet. De ce?

— La închisoarea King's Bench nu există asistență medicală. Niciun fel. Nu există nici măcar infirmerie.

— Şi ce se întâmplă dacă cineva se îmbolnăveşte pe neaşteptate?

— Mi s-a spus că nu se face absolut nimic, dacă printre întemnițați nu se găseşte cumva vreunul cu cunoştințe medicale. De aceea v-am prevenit.

— Paza bună trece primejdia rea. Martha trebuie să-mi trimită hapurile... Şi fiindcă veni vorba, ce se întâmplă cu gunoiul?

— Mi s-a spus că există gunoieri plătiți de direcție, dar nu vin zilnic. Totul depinde de cantitatea de murdărie. Când depăşeşte un anumit nivel, gunoierii au un câştig frumos şi duc gunoiul.

— Aşa e logic... Nu există canalizare?

— Se pare că nu. Gunoaiele se adună în hârdaie.

— Care dau pe dinafară tot timpul, ca şi cascada Niagara? O să-i fac Marthei o listă lungă cât o zi de post... Cum stau lucrurile cu hrana, domnule Brougham?

— Există o cantină în închisoare, pe care o folosesc de obicei datornicii mai lipsiți de mijloace, care nu-şi pot permite să-şi aducă de afară cele necesare. Carnea se poate cumpăra de la măcelar de două ori pe săptămână, dar din câte am auzit nu prea este recomandabil.

— Atunci, mi se poate trimite hrana de acasă?

— Da, dar costă. Temnicerii pot să aranjeze asta. Trebuie să aflăm cum. Cred că se bea mult în temniță şi că guvernatorul închide ochii, dar nu cred că asta vă interesează. Va trebui să vă astupați urechile la gălăgie.

— Am ajuns? La poarta cea mare?

— Da. Intrăm înăuntru cu trăsura şi ne oprim în curtea interioară. Dacă cineva țipă sau încearcă să vă insulte, nu-l băgați în seamă – datornicii mai săraci se adună întotdeauna în curte. Cel mai bine ar fi să aşteptați în trăsură cât timp mă interesez cum stau lucrurile.

Ea împături pledurile din trăsură şi le luă pe braț.

— În Bowling Inn Aley, se gândi ea, pledurile erau mai subțiri, dar în schimb aveam un pat şi Charley îmi ținea de cald. Şi pe urmă, asta se întâmpla acum treizeci de ani şi nu eram atât de fragilă...

Ea se aplecă în afară pe fereastra trăsurii şi-l strigă pe Brougham.

— Comandați un pat mare cu baldachin şi masă pentru două persoane. Insist ca şampania să fie de la gheață.

El flutură din mână. De îndată ce-l văzură dispărând în clădirea închisorii, gloata datornicilor înconjură trăsura. Băgau mâna care mai de care prin fereastră, fluturând bucățele de hârtie.

— Am de vânzare bonuri de cazare. Zece şilingi pe noapte. Un pat singură, într-o cameră cu doar patru persoane... Opt şilingi, doamnă, las la opt şilingi şi o

saltea nouă, schimbată doar acum trei luni... Patru şilingi doamnă, împărțiți un pat cu o persoană foarte curată de douăzeci şi opt de ani... O guinee pe noapte pentru o cameră numai pentru dumneavoastră, doamnă, cea mai bună ofertă din toată închisoarea. N-o să găsiți aşa un chilipir nici în Fleet [92] , nici în Marshalsea, o guinee pe noapte şi în plus se strânge gunoiul în fiecare dimineață.

Ce păcat că n-o închiseseră pentru datorii, ci pentru alt delict!

— Ce amabili sunteți, spuse ea, că vă dați atâtea osteneală. Dar treaba este deja aranjată. Am o cameră pentru mine singură.

Ei o priviră fix cu chipuri inexpresive.

— Ați greşit, doamnă. Nu se există camere libere de o persoană.

— Ba da. Unele de care nu aveți habar. Guvernatorul are o frumusețe de cameră ascunsă în mânecă.

Henry Brougham se întoarse. Datornicii îi făcură loc să treacă, vorbind în gura mare şi certându-se.

— Regret, spuse Brougham. Lucrurile stau chiar mai rău decât mi-am închipuit.

— Ce-i mai rău? Oamenii ăştia au fost foarte de treabă.

— Încăperea. Este foarte mică.

— Dar o să stau singură?

— O să stați singură.

El o privi cu compătimire.

— Vin acum cu dumneata?

— Dacă binevoiți.

El o luă de braț şi o conduse dincolo de uşă.

— Am plătit taxa de întemnițare, de zece lire şi şase penny. În mod normal asta v-ar îndreptăți să primiți ceea ce se cheamă în argou un bon de cazare.

— Ştiu, mi-au oferit unul.

— În cazul dumneavoastră nu are însă rost – sunteți

---

92 Închisoare a datornicilor.

închisă pentru calomnie. Asta înseamnă carceră, după cum v-am spus. Iată-l şi pe domnul Brooshooft, secretarul guvernatorului.

Un bărbat bondoc şi pântecos se îndreaptă spre ei, cu pălăria dată pe ceafă. Ea-i zâmbi şi-i făcu o reverenţă. El nici n-o băgă în seamă şi se întoarse spre Brougham.

— Pat şi-a adus?

— Patul vine mâine dimineaţă. Şi pleduri, desigur, şi o masă cu un scaun, şi orice va mai fi nevoie.

— E loc doar pentru un pat. Celula măsoară doar nouă picioare pe nouă[93].

— Şi-a adus lumânări?

— Nu daţi lumânări?

— Nu dăm nimic. Doar paiele care s-au schimbat azi dimineaţă.

— Unde pot cumpăra lumânări?

— Patronul cafenelei s-ar putea să mai aibă câteva. Asta nu e de competenţa mea. Şi nu uitaţi că se află aici pentru un delict grav. Am primit instrucţiuni – niciun fel de privilegii. Doar hrana închisorii de la cantină.

— Şi asta ce înseamnă?

Secretarul guvernatorului ridică din umeri.

— Fiertură de ovăz dimineaţa, supă la prânz. Diferă de la zi la zi, după bucătari. Datornicii pot să cumpere ce doresc de la cafenea, după cum le dă mâna... Cazul ei este diferit.

Henry Brougham se întoarse spre clienta sa. Ea flutură din mână.

— Ce v-am spus? *Régime pour embonpoint*[94]. O să ies de aici suplă ca o trestie şi o să lansez o modă.

Secretarul guvernatorului îi făcu semn unui paznic.

— Du-o pe deţinută la numărul 2. I se va trimite patul, altceva nimic.

— Nu comandă nimic de la cafenea?

— Nu are voie.

---

93 Aproximativ şapte metri pătraţi.

94 Cură de slăbire. (fr.)

Secretarul guvernatorului îşi îndreptă ochii spre deţinută.

— Dacă se întâmplă să te îmbolnăveşti, spuse el, poţi să faci plângere. Îi trimiţi o însemnare guvernatorului care va fi trecută pe listă şi va fi prezentată la inspecţia închisorii.

— Şi cât de des se întâmplă aşa ceva?

— S-ar zice că se face de două ori pe an de către minister, dar nu prea este aşa. Următoarea inspecţie ar trebui să aibă loc în iunie. Sigur că dacă vreun deţinut este pe moarte, sunt împuternicit să-l duc de aici, dar rudele sau prietenii trebuie să plătească. Şi în cazul de faţă, am făcut concesii, ţinând seama de faptul că deţinută este femeie şi este trecută de treizeci de ani. Numărul 2 are podea de lemn. La numărul 1 este piatră pe jos şi fereastra nu are geam.

Deţinuta zâmbi şi-şi strânse pledurile.

— Cât sunteţi de amabil şi grijuliu. Cât vă datorez?

— Asta depinde de prietenii dumitale. Eu nu iau bani direct. Este, împotriva regulamentului şi se consideră delict. Vrei să-l urmezi pe paznic? Nu ai voie să te plimbi decât dacă eşti închisă pentru datorii sau ai executat deja trei luni din condamnare. Ziua bună.

El îl salută din cap pe Henry Brougham şi dispăru. Avocatul luă pledurile din mâna clientei şi împreună îl urmară pe paznic de-a lungul coridorului.

— Ce păcat, spuse ea, că nu suntem la Brighton, cu camere la stradă şi o petrecere în perspectivă.

Henry Brougham o ţinu strâns de braţ. Nu-i răspunse nimic. Temnicerul îi conduse printr-un labirint de coridoare în care dădeau scări cu tot felul de oameni pe ele. Acolo era locul de întâlnire al datornicilor. Bărbaţi, femei şi copii stăteau pe scări, adulţii mâncând sau bând, copiii jucându-se. Pe una din scări se juca barbut, pe alta popice, cu sticle sparte. Zidurile închisorii răsunau de strigăte şi ţipete, de râsete şi glasuri, care cântau răguşit, umplând văzduhul.

— Un lucru este sigur – n-o să mă pot plânge de prea

multă linişte. Dar mă tem că n-au fost gunoierii. Nu prea-mi place cum arată hârdaiele alea fără capac...

Duhoarea din coridor era mult mai afurisită decât tot ce cunoscuse ea pe când stătea în Bowling Inn Alley. Sau poate că nu mai ţinea ea minte? Oare nu se i părea familiar mirosul? Zoaiele nedeşertate de vecini... duşumelele găurite... pereţii uzi şi urmele de degete... petele sugestive... chiar şi copiii care ţipau după colţ ar fi putut fi Charley şi Eddie jucând bile.

— Vă amintiţi de Mary Stuart?

— De ce de Mary Stuart?

— Ea spunea „În sfârşit îmi aflu începutul". Poate că ni se aplică tuturora... Cred că am ajuns.

Gardianul se oprise la capătul cel mai îndepărtat al coridorului şi se lupta cu cheia într-un închizător dublu. Descuie uşa grea şi o deschise larg. Secretarul guvernatorului nu exagerase: celula avea nouă picioare pe nouă, nici mai mult nici mai puţin. Sus în zid se afla o ferestruică de trei picioare[95], baricadată cu bare de fier şi acoperită cu pânze de păianjen prin care lumina se strecura cu greu. Podeaua era din scânduri şi într-un colţ, lângă zid, se afla un culcuş din paie. Un hârdău mic, ca acelea pe care le văzuse de-a lungul coridoarelor, stătea lângă uşă, fără capac.

Deţinuta măsură celula cu braţele întinse.

— Necazul este, spuse, că după ce o să-mi aduc patul n-o să mai fie practic loc pentru nimic altceva. Va trebui să mă spăl, să mă îmbrac şi să iau masa călare pe pat sau stând într-un picior – un nou exerciţiu de ţinută – flamingo.

Ea făcu o demonstraţie practică, ridicându-şi rochia. Temnicerul o privi uluit. Ea îi aruncă un zâmbet cuceritor.

— Întrucât va trebui să petrecem mult timp împreună, să începem aşa cum se cuvine. Sper c-o să fim prieteni.

---

[95] 91,4 cm.

Ea-i strânse mâna şi-i strecură câteva guinee.

— Ce se aude cu lumânările, domnule Brougham? Peste o jumătate de oră în cameră se va face întuneric beznă. Şi destul de frig – văd că nu am cămin. Deci lumânările vor da un aer de sărbătoare. Dacă pun la socoteală paiele şi pledurile dumitale, mă voi bucura chiar de confort. Supa de la cantina datornicilor o să scoată aburi de fierbinte. Ce fel de supă avem astă-seară? De roşii sau de broască ţestoasă?

Gardianul, nedumerit, îşi privea cu ochi holbaţi cea mai recentă achiziţie.

— I-acelaşi lucru mereu, zise el, un fel de sos, cu coji de cartofi deasupra şi o felie de pâine.

— *Potage parmentier*[96], am mâncat aşa ceva la clubul Almack... Ei, domnule Brougham, cred că a venit vremea să plecaţi.

Avocatul îi luă mâna, se apleca şi i-o sărută.

— Dacă există pe lumea asta ceva ce pot face ca să vă scot din gaura asta şi să vă mut într-o cameră, o s-o fac, v-o făgăduiesc solemn.

— Mulţumesc de mii de ori. O să veniţi să mă vedeţi?

— Ori de câte ori va fi permis. Între altele, cred că ar trebui să-mi daţi adresa doctorului aceluia.

— O ştie Bill Dowler.

— Mai aveţi nevoie de ceva? Vreau să zic, chiar acum?

— Lumânările de la cafenea. Şi dacă au aşa ceva, cerneală, peniţe şi hârtie.

— Sper că nu-i mai scrieţi vreo scrisoare domnului Fitzgerald?

— Nu. Fac o dare de seamă despre închisoarea King's Bench, văzută din interior. Spre a fi prezentată, dacă este cazul, în Camera Comunelor.

El râse şi clătină din cap.

— Cred că sunteţi incorigibilă.

— Doamne Sfinte, cel puţin aşa sper. Altfel de ce aş mai trăi?

---

[96] Supă-cremă de cartofi. (fr.)

Gardianul deschise uşa şi ieşi împreună cu Henry Brougham. Uşa o închise cu zgomot. Întoarse cheia în broască. Mutriţa deţinutei apăru în dreptul vizorului. Ea îşi aruncase pălăria pe culcuşul de paie şi-şi înfăşură în jurul umerilor unul din pledurile din trăsura avocatului.

— Doar un ultim cuvânt, spuse domnul Brougham. Îmi pare extrem de rău...

Ea îl privi şi zâmbi. Îi făcu cu ochiul. Şopti cu accentul cockney cel mai pur, învăţat în ulicioară.

— Ăl de plăteşte bine, poate să aleagă!

Auzi zgomotul paşilor răsunând pe coridor apoi contopindu-se cu zgomotele îndepărtate ale închisorii, cu strigăte, ţipete şi râsete. La ora zece, în aceeaşi seară, în timp ce lumânările se topeau, paznicul descuie uşa şi-i aduse o scrisoare. Fusese trimisă prin curier regal la biroul guvernatorului, cu porunca de a-i fi dată în mână, îi spuse paznicul. Ea întinse mâna din culcuşul de paie şi luă scrisoarea. Nu avea nici început, nici sfârşit dar purta ca antet „Horse Guards, Whitehall" şi era datată 7 februarie 1814.

Mesajul era foarte scurt şi suna după cum urmează:

„Maiestatea sa are plăcerea de a-i acorda un brevet lui George Noel Clarke, în Regimentul 17 Cavalerie Uşoară. Numirea începe cu data de 17 martie, la o lună după cea de-a şaisprezecea aniversare a ofiţerului, când cornetul Clarke va trebui să se prezinte la datorie".

Alteţa Sa regală, comandantul suprem, nu-şi uitase făgăduiala.

Şase

Se mutau întruna. Nicio locuinţă nu era „acasă” prea multă vreme. Sufletul şi mintea ei erau în permanent neastâmpăr – ceea ce Ellen numea „divina nemulţumire a mamei” – şi iarăşi şi iarăşi încuiau cuferele şi le legau cu sfoară, împachetau cutiile şi tustrele porneau din nou la drum, în căutarea unui El Dorado de neatins. Azi poate la Bruxelles; mâine la Paris. Sau dacă-i cădea cu tronc vreo localitate unde nu fusese încă, o luau din loc, hurducându-se pe drumurile colbuite ale Franţei, cocârjate într-o diligenţă cu ferestre închise. Îşi lipea chipul de geam, privea cercetător şi se entuziasma mai tare decât fiicele ei.

— La „Hotel de la Tete d’Or”[97], aici o să stăm.

Se hotăra pur şi simplu pentru că piaţeta pavată din faţă avea ceva tainic, că nişte femei spălau rufe lângă un pârâu şi că ţărani îmbrăcaţi în albastru de cobalt, cu feţele arse de soare, îi aruncaseră în trecere un zâmbet. Şi apoi, la doi paşi de acolo se afla un castel pe colină în care locuia vreun baron sau vreun conte jigărit, pe care l-ar putea vizita şi care le-ar putea distra. Pe ea n-o speria niciun fel de protocol galic. Era oricând în stare să fluture o carte de vizită şi să pretindă să-i fie prezentat străinul cel mai băţos.

Fiicele ei, cu mândria pusă la grea încercare, şedeau cu ochii plecaţi şi tăceau mâlc, în timp ce zâmbitoarea lor mamă susura într-o franceză de origine necunoscută, cu accent impecabil şi acorduri gramaticale fanteziste, făcând risipă de gesturi.

— *Ravie de faire votre connaissance, monsieur!*[98]

---

[97] Hotelul „La capul de aur”.
[98] Încântată de cunoştinţă, domnule! (fr.)

Iar monsieur, nu atât de *ravi,* se prezenta şi se înclina. Al său *chateau* [99], pe care-l considerase inexpugnabil până atunci – vizitat doar de mătuşi celibatare şi de bătrâni preoţi, era acum lipsit de apărare şi luat în primire de ochi pătrunzători, care-i măturau camerele dintr-o privire şi-i preţuiau ale sale *objets d'art*[100].

Şi culmea ruşinii pentru fiicele îngrozite, ea-şi ducea mâna la gură şi rostea un aparteu, ca la teatru:

— Este văduv. S-ar potrivi cu una din voi.

Plombléres-les-Bains, Nancy, Dieppe, staţiuni balneare pe care le notase pe hartă pentru că cu doi ani în urmă auzise ceva, ce uitase apoi şi-şi amintea acum.

— Cine locuieşte la Nancy? Marchizul de Videlange? O fiinţă divină care a stat lângă mine la masă odată şi n-a pomenit defel cuvintele *ancien régime*[101]. O să-l căutăm.

Iar Mary şi Ellen, schimbând între ele priviri îngrozite, strigau:

— Nu se poate, mamă, o să afle cine eşti!

— Şi ce dacă, dragele mele? O să fie cu atât mai amuzant.

Şi iar începea cu vechile glume şi poveşti răsuflate, cu scandalurile din zilele de demult, cu cât fusese de amuzantă şi nebună viaţa la Londra cu douăzeci de ani în urmă. Toate acestea dispăruseră aproape complet din memoria celor două tinere, care păstrau doar amintirea pregnantă a imaginii zidurilor de închisoare, a groazei de nedescris, a fiinţei livide care nu se putea ţine pe picioare, cu ochii împăienjeniţi ce priveau fără să mai recunoască pe nimeni, în momentul când fusese smulsă din iad şi readusă în lume.

Era oare adevărat ceea ce îi spuseseră doctorii unchiului Bill – că mintea şterge de la sine ceea ce se

---

99 Castel. (fr.)

100 Obiecte de artă. (fr.)

101 Vechiul regim. (fr.)

teme să-şi amintească? Sau poate că nu avea chef să vorbească niciodată despre acele luni ascunse, tocmai pentru că nu le uitase, dar dorea să le scutească pe ele de suferinţă? Ele nu pomeneau despre asta nici chiar când erau singure şi încremeneau de spaimă ori de câte ori se lansa mama lor în povestiri despre trecut, debitând anecdotele preferate, ridiculizând justiţia unei epoci dispărute. Ce s-ar întâmpla dacă un străin lipsit de tact ar menţiona subiectul şi ar şopti cuvântul „detenţie”? Oare s-ar deschide stăvilarul amintirilor nebuloase? Fetele nu aveau de unde şti.

Deci s-o lăsăm să-şi facă cheful, să se plimbe în voie prin continent, dornică de scene noi şi experienţe inedite, vara ici, iarna în altă parte, căci nu se ştie niciodată, le spunea ea fetelor... Un duce spaniol ar putea să cadă în extaz în faţa lui Mary; un prinţ rus ar putea găsi cu cale să-şi arunce rublele în poala lui Ellen.

La drum, deci, dintr-o pensiune în alta, vagabondând atât cât le ajungeau cele trei rente. Apoi o ştergeau fără să achite chiria; lăsau facturile neplătite; făceau apel la relicve ale trecutului, puneau pe tejghea inele, vindeau brăţări şi încheiau târguri sordide cu bijutieri neîncrezători.

— Vă asigur că acest colier i-a aparţinut răposatei regine Charlotte.

— *Madame, je regrette infiniment*...[102]

— Cât îmi daţi pe el?

Cincizeci de *louis!*[103] Cincizeci de *louis* pentru un colier care făcea pe puţin cinci sute? Francezii erau un neam de pungaşi, pleava omenirii, nu se spălau niciodată, până şi casele lor duhneau. Când ieşea însă în stradă, număra iute banii, verifica monedele să nu fie false şi apoi zâmbea iar, făcea un semn cu umbreluţa de soare şi oprea o trăsură de piaţă să le ducă acasă. „Acasă”, pentru moment, erau un mic hotel, *prix*

---

[102] Doamnă, regret nespus. (fr.)
[103] Ludovici. (fr.)

modére[104], în Faubourg Poissoniére.

— Iubitele mele, suntem iar bogate, hai să cheltuim tot!

Comanda rochii, dădea un banchet, închiria pe două luni un apartament mobilat.

— Dar, mamă, nu ne dă mâna!

— Are vreo importanță?

Din hoți şi pleava omenirii, francezii se transformau în îngerii cărora li se scurgeau ochii după ea şi care nu ştiau cum s-o mai servească. Îşi depăna din nou povestea vieții în fața portăreselor, îşi comenta idilele cu noua *femme de chambré*[105].

Nu mai era oraş pe lume ca Parisul. Asta până ce se topeau banii şi se mutau iar. Şi ducii spanioli şi prinții ruşi tot nu-şi făceau apariția căci Mary era prea sensibilă şi Ellen prea pedantă. Ea era convinsă că fetele erau sortite să rămână nemăritate şi vorbea despre ele ca despre „vestalele mele”. Acest lucru îi amuza pe prietenii glumeți şi pe vechile cunoştințe, dar îi îndepărta pe ginerii potențiali. George, care se făcuse foarte încrezut, o dezaproba.

— Fetele nu se vor mărita până ce nu vă stabiliți undeva. Parisul nu este în niciun caz oraşul potrivit. Nu-mi place că umblați de colo fără mine.

Ea îşi privea cu ochii plini de adorație fiul care-i stăpânea gândurile. Ce chipeş era în uniforma lui cea frumoasă! Era cu siguranță cel mai distins din regiment.

— Fiul meu este în regimentul 17 lăncieri. Se descurcă foarte bine – la numai douăzeci şi şapte de ani a ajuns căpitan.

Cel mai mult o bucura însă faptul că nici nu se uita la femei. Nu era nevoită să-l împartă cu vreo noră oribilă. Mama era suprema persoană din viața lui. De l-ar ține aşa cât de mult!

Cât despre fete – ea tot mai spera să-şi fac apariția

---

[104] Preț moderat. (fr.)

[105] Cameristă. (fr.)

niscaiva conți sau străini cu milioane, sau chiar şi simpli bărbați. (Până la urmă au apărut, dar ambii erau fără perspective. Mary s-a ales cu un tip numit Bowles care a iubit-o şi a părăsit-o, iar Ellen cu un francez *sans-souci*[106], numit Busson du Maurier.)

Din păcate însă, când ajunse la vârsta de mijloc, *déracinee*[107], exilată pe pământ străin, deşi se implica în prezent, se interesa de viața de zi cu zi, urmărea trecerea anotimpurilor, dădea petreceri sau făcea corespondență cu prietenii, gândurile ei se întorceau mereu spre trecut.

Mi-amintesc... Apoi se oprea. Pe tineri îi plictiseau amintirile. Cui îi păsa că odinioară filfizonii din Vauxhall se ridicaseră pe vârfuri s-o vadă cum trece? Ce importanță mai avea că o mulțime de gură-cască se cățăraseră pe roțile trăsurii ei în curtea Palatului de Justiție? Sau că făcuse pe regina în Camera Comunelor, singura femeie în acel univers al bărbaților? Mai bine să dea uitării toate aceste lucruri, aşa îi spusese George. În regimentul lui, toată lumea era cuviincioasă, aşa că mai bine să lase vălul să cadă. Ea înțelese aluzia. Dar uneori noaptea, când nu era nimeni cu ea, o cuprindea un dor straniu după trecut. În mijlocul tăcerii se simțea ciudat de singură şi când auzea cum bate ceasul orologiul din turnul vreunei biserici din Boulogne se gândea:

— N-a mai rămas nimeni căruia să-i mai pese. Lumea pe care am cunoscut-o eu s-a dus. Este deja mâine.

Dacă aşa stăteau lucrurile, pierduse oare totul? Nu-i mai rămânea nimic? Nu mai rămăsese niciun fragment rătăcit agățat în vreun colț umbros pe care să-l poată culege alte mâini? Parcă mai ieri fratele ei, Charley, era un băiețel care se ținea de fusta ei în Bowling Inn Alley. Şi iată că într-un plic de la avocați primi o factură pentru şaptezeci de lire.

„Scumpă, doamnă, această sumă reprezintă

---

[106] Fără griji. (fr.)
[107] Dezrădăcinată. (fr.)

cheltuielile făcute pentru a dovedi decesul şi identitatea lui Charles Farquhar Thompson.”

Care din aceştia doi era Charley, pe care-l cunoscuse şi iubise? Şi ce legătură exista oare între băieţaş şi trupul zdrobit, găsit lângă canalul colector de pe malul Tamisei?

Bill, care o adusese de la închisoare, o ţinuse de mână, îi aranjase plecarea în Franţa, neschimbat, mereu la fel, îi spusese: „Voi veni de îndată, dacă ai nevoie de mine”. Ce sens mai aveau vorbele acestea, dacă nu se putuse ţine de cuvânt? Şi Bill cel atât de puternic şi demn de încredere se transformase în „Răposatul dumneavoastră prieten care ne-a fost răpit pe neaşteptate... Respectat de toţi... Oraşul Uxbridge...” Unde îi erau oare tandreţea şi răbdarea? Se duseseră odată cu „regretatul” în groapă sau rămăseseră lângă ea în întuneric, ca o permanenţă?

— Mama îşi vopseşte părul. Aş vrea să n-o facă.

— Îi dă un aer vulgar. George ar trebui s-o oprească.

— O femeie ar trebui să îmbătrânească cu eleganţă, să-şi accepte vârsta.

Ea surprinse conversaţia dintre Mary şi Ellen. Dar cum o fi oare eleganţa asta şi când se chema că eşti bătrână? Dimineţile aveau acelaşi miros, proaspăt ca roua şi ameţitor şi la Boulogne marea sclipea la fel ca la Brighton. Să umbli desculţă. Să simţi nisipul între degete. Să te bălăceşti cu picioarele în apă. Strigăte disperate – Mamăăă! – „vestalele” se repezeau cu umbreluţa... Dar aceasta era viaţa adevărată, extazul din senin, avântul spiritului, fără vreun motiv anume, care-i înfierbânta sângele la opt ani ca şi la cincizeci şi doi. O cuprindea acum, ca şi altădată, un val de senzaţii fericite, un neastâmpăr sălbatic. Contează doar clipa de faţă. Această clipă şi nu alta. Strada Mare din Boulogne este totuna cu Ludgate Hill, cu Brighton Crescent, cu Bond Street dimineaţa. Se va duce la piaţă să-şi cumpere o pălărie sau un coş cu pere sau un ghem de

sfoară colorată. O interesau oamenii, oamenii şi chipurile lor.

Bătrânul acela cu cârja, femeia care plângea, băiatul cu titirezul, îndrăgostiţii care-şi zâmbeau – cu toţii făceau parte din ceva cunoscut, ceva ce trăise şi de care-şi amintea, un model viu colorat şi adesea repetat. Copila care căzuse în şanţ era chiar ea şi tot ea era şi fetişcana care făcea semne cu mâna de la o fereastră de la etaj. „Aşa am fost şi eu odată, am fost ca toţi aceştia". Le cunoştea durerea din inimă, izbucnirea bruscă în râs, lacrimile de furie, avântul dorinţei.

Viaţa mai era încă o aventură, chiar şi acum. Să uităm de ziua de mâine şi de orele de singurătate. S-ar putea să primească dimineaţă o scrisoare din Anglia. Putea primi veşti din Anglia şi ziare din Anglia. Poate că se oprea pe aici cineva, în drum spre Paris.

— Ce se mai întâmplă? Ce bârfe mai sunt, care-i ultimul scandal? Adevărat? Tot mai continuă? Arată foarte bătrân? Dar îmi amintesc...

Şi iar se întorcea în trecut, la viaţa pe care o dusese, la zilele de demult. „Ce bine ne distram. Ce lungă părea vara". Şi aşa mai departe, până aproape de miezul nopţii, când vizitatorul se uita la ceas şi pleca să prindă diligenţa de Paris.

După plecarea oaspetelui, o cuprindea un ciudat sentiment de gol, amestecat cu perplexitate şi surprindere. Când îl văzuse ultima oară, fusese un flăcăiandru vesel cu ochi alunecoşi. Acum era zdravăn, cu gâtul gros şi păr cărunt. Ceva nu era în ordine. Se rupsese o verigă. Acel burlac bătrâior nu era băiatul pe care-l cunoscuse. Oare toţi prietenii şi contemporanii ei ajunseseră la fel de greoi, de încrezuţi şi circumspecţi şi-şi rumegau la fel mâncarea? Li se stinsese scânteia vitală în decursul anilor? Dacă aşa stăteau lucrurilor, era mai bine să te stingi ca o lumânare, într-o clipă, şi să dispari în neant. Să împrăştii o lumină minunată doar un moment, o strălucire incandescentă, apoi să pieri şi gata.

Într-o dimineață de ianuarie, din Anglia sosiră ziare solemne, cu chenar negru. Mary şi Ellen, pline de intuiție, încercară să i le ascundă, ca s-o scutească de emoții, de brusca schimbare a stării sufleteşti pe care o cunoşteau şi de care se temeau. N-au reuşit. Ochii ei iscoditori zăriseră ziarul îndoliat şi ea ghicise ce cuprindea – ajunseseră şi la ea zvonurile –, dar cu toate acestea vestea tot a reprezentat un şoc. Ea se duse la etaj şi se aşeză singură în dormitor, după ce încuie uşa. Deschise *The Times*:

„5 ianuarie 1827

La nouă şi zece minute, ieri seară, în Rutland House din Arlington Street s-a stins din viața la 64 de ani Alteța Sa regală, Frederick, duce de York şi Albany".

Atâta şi nimic mai mult. Se duse cu gândul în urmă, la zilele de odinioară, când obişnuia să parcurgă pagina ca să găsească scurte informații despre programul lui. „Alteța Sa regală a trecut azi în revistă regimentul 14 de cavalerie uşoară şi mai târziu i-a făcut o vizită Maiestății Sale". Ea avea obiceiul să completeze râzând „Şi mai târziu a vizitat-o pe doamna M. A. Clarke în Gloucester Place". Avea undeva zeci de albume cu astfel de tăieturi, sub care mâzgălise ea însăşi cu cerneală comentarii, adesea de nereprodus.

Îşi îndreptă atenția spre necrolog – judecata din urmă.

„Răposatul prinț avea o fire blândă care i-a câştigat popularitate în timpul vieții şi îl va face să fie regretat de toți. A fost ceea ce se numeşte un om de viață.

Îi plăcea vinul, iubea jocul şi avea şi alte înclinații, în voia cărora se lăsa din păcate prea des şi a căror practicare este mai scuzabilă la alte categorii sociale decât la un prinț.

În afara preferinței ducelui de York pentru plăcerile mesei, cursele de cai şi alte jocuri de noroc, precum şi

pentru un alt tip de desfătări imorale care se cunosc fără a le mai numi, Alteța Sa regală manifesta o nepăsare pe care am putea s-o numim chiar vinovată sau nefericită, în privința folosirii banilor. Nu am mai fi menționat penibila anchetă în care s-a implicat din nefericire Camera Comunelor cu şaisprezece ani în urmă, dacă n-am fi ținut seama în primul rând de faptul că această întâmplare singulară la care ne referim va rămâne în istoria noastră, chiar dacă n-am dori-o, şi va fi o pată în arhivele Parlamentului nostru. În al doilea rând, rezultatul s-a dovedit extrem de benefic pentru Armată şi pentru întreg regatul. Cei dezamăgiți au terminat cu țipetele şi cei invidioşi cu şoaptele cum că avansările în Armată s-au făcut prin intervenții necurate şi tainice.

În viața particulară ducele de York era foarte iubit şi pe drept cuvânt. Era vesel, îndatoritor, deschis, generos, un prieten sincer şi de nădejde, recunoscător dacă i se făceau servicii, iertător față de cei care-i greşiseră, omenos şi compătimitor față de cei pe care-i putea ajuta la necaz.

Amintirea Alteței Sale regale va rămâne scumpă tuturor celor care sunt cu adevărat preocupați de onoarea, bunăstarea şi eficiența Armatei britanice".

O ediție ulterioară publică o nouă informare:

„Regimentul de gardă de la Palatul Regal St. James a încălecat şi descălecat în tăcere solemnă, căci erau de față mii de persoane, ca urmare a decesului ducelui de York.

Am aflat că rămăşițele pământeşti ale ducelui regal vor fi expuse pe un catafalc de onoare timp de două zile în Palatul Regal St James, joi 18 şi vineri 19 ale acestei luni. Ziua următoare, rămăşițele pământeşti vor fi aduse la Windsor spre a fi înhumate în cavoul regal. Funeraliile regretatului duce se vor desfăşura cu onorurile cuvenite moştenitorului prezumtiv al tronului şi comandantului suprem, şi nu ca pentru un feldmareşal".

Ea nu le spuse nimic despre planul ei, nici lui Mary, nici lui Ellen. Cu siguranță ar fi încercat s-o împiedice. Surghiunul din Anglia, impus de curatori şi respectat din momentul în care ieşise din închisoare, nu mai avea sens. Charley plecase de unul singur în mormântul lui de sinucigaş, Bill odihnea alături de părinții lui în satul Uxbridge, Will Ogilvie, împuşcat în spate de o mână necunoscută, se prăpădise fără rugăciune. Acum era însă altceva.

O mândrie încăpățânată, tipic englezească, o împinse să traverseze încă o dată Marea Mânecii, să înfrunte valurile şi cerul plumburiu, să-şi dea un nume fals – Madame Chambres – să vorbească cu accent, să-şi acopere chipul, pe care nu i l-ar mai fi recunoscut oricum nimeni, cu un văl lung de doliu şi să îmbrace veşmântul de văduvă.

Ea se pierdu în mijlocul mulțimii, dusă de val, înapoi, înainte, se împinse, se zbătu, se luptă. Nimeni nu putea ține în frâu lumea din Pall Mall, caii care se ridicau în două picioare, şirul de trăsuri. Peste tot zăpăceală, harababură şi dezolare. Bărbați şi femei, zece mii, douăzeci de mii, tot mai veneau, nu se lăsau întorşi din drum. Deasupra capetelor săltau flamurile întunecate, pe care era scris cu litere purpurii „Prietenul soldaților”, în urma cărora mărşăluiau soldații şi veneau apoi cadeții Şcolii din Chelsea, cinci sute de băiețaşi cu chipurile palide şi solemne. Pe copiii mai mici îi întovărăşeau dădacele lor, purtând pălării de pai negru şi rochii stacojii, asemeni celor purtate de Martha în 1805.

Ea se trezi dusă pe sus către Palatul St James, şalul îi alunecă, vălul îi dispăru. În acest timp cineva îi strigă ceva la ureche, un copil leşinat fu ridicat deasupra mulțimii, apoi altul şi altul, iar o femeie rămasă fără pantofi fu călcată în picioare.

Din spatele ei auzi murmure.

— O să închidă uşile, n-o să ne lase să intrăm.

Panică, zăpăceală, capete sucite în toate direcțiile, trupuri care se mişcau încoace şi încolo.

— Mergi înainte... întoarce-te... Au chemat regimentul de gardă!

Şi ea se lupta să-şi fac loc, să înainteze, cu şalul smuls de pe spate şi un pantof lipsă. Nu-i păsa, era hotărâtă.

— N-au decât să-l cheme!

Şi iată-i ajunşi în curtea Palatului St. James şi duşi de val spre scări. De o parte şi de alta a scărilor se aflau participanții la convoiul funebru, soldați şi ostaşi din garda personală, cu zăbranic pe cuşme şi halebarde, cu zăbranic pe săbii.

Mulțimea se făcu ciudat de tăcută, ciudat de solemnă. În Palatul St. James totul era învăluit în linişte iar sala de onoare era luminată doar de pâlpâitul lumânărilor. Privirile ei fură brusc atrase de sabia lui. Se afla pe linţoliu, alături de coroană şi bastonul de mareşal, dar acestea erau obiecte regale, legate de îndatoririle sale. Sabia era ceva personal, făcea parte din bărbatul pe care-l cunoscuse.

Parcă-i auzea zăngănitul pe scări când cobora la micul dejun sau zgomotul în vestibul. Îl vedea parcă aruncându-i-o lui Ludovic s-o curețe sau scoțând-o din teacă să i-o arate lui George. Nu era locul ei acolo, pe giulgiu, era o parte din viața lui, nu din moarte.

Se mai aflau acolo şi decorațiile lui, panglica de la Ordinul Jartierei. Cineva o împinse însă din spate şi nu se mai putu întoarce. Prea mulți oameni o înghesuiau, o înghionteau să înainteze, cu alți o sută coborând scările. Încă o privire sabiei şi atât… ce rămas bun ciudat.

Ea se trezi din nou în aer liber, purtată de mulțimea dezorientată spre Charing Cross şi se gândi:

— Ce mai urmează acum? Am făcut ce trebuia să fac. Nu mai am de ce să stau, vizita s-a terminat.

Se duse şi se aşeză pe treptele bisericii St. Martin, înconjurată de bărbați ursuzi şi femei ostenite. Copii care plângeau se lipiseră de genunchii ei şi cu toții se

înghesuiau unii într-alții, ca să se mai încălzească şi să se apere de rafalele de vânt şi de ploaia care cădea oblic.

O femeie de lângă ea îi oferi pâine cu brânză iar bărbatul din partea cealaltă, o sorbitură de bere.

— Noroc la toți! spuse ea.

Cineva râse şi soarele ieşi din nori şi cineva începu să cânte. Ea se gândi la „vestalele” ei din Boulogne şi la George în uniformă, țeapăn şi încrezut şi dintr-odată niciunul nu mai avea importanță, nici chiar George. Era acasă, acolo unde îi era locul, în inima Londrei.

— Vii de departe? o întrebă femeia de lângă ea, sugând o portocală.

— Doar de după colț, spuse ea, din Bowling Inn Alley.

Clopotele bisericii St. Martin începură să bată de înmormântare dar ea şedea tot acolo. Mânca pâine cu brânză, le arunca firimituri porumbeilor care împroşcau treptele şi urmărea din priviri cum un milion de grauri acoperiseră cerul.

SFÂRŞIT

MARILE CĂRŢI ALE LUMII

Pornind de la întâmplări reale din viaţa stră-străbunicii ei, scriitoarea a creionat portretul unei eroine fermecătoare, cu cusururi dar pe deplin credibilă, având ca fundal Londra începutului de secol XIX, plină de vitalitate -şi corupţie, intrigi amoroase şi scandaluri în lumea mare. După ce a cunoscut sărăcia,

Mary Anne

s-a hotărât să nu-i mai cadă pradă. Având ca atu frumuseţea, inteligenţa, ambiţia ieşită din comun, alege singura cale prin care o fată simplă putea pătrunde în înalta societate de pe vremea Regenţei - devine amanta ducelui de York.

Mary Anne avea încă o slăbiciune pentru arginţi şi pentru cei care-i risipeau. Cum farmecele ei nu erau îndeajuns de rentabile, a început să facă comerţ cu brevete militare, declanşând un scandal care a zguduit întreaga ţară. Ducele a ajuns în faţa unei comisii de anchetă parlamentară iar Mary Anne era să piardă totul...

EDITURA DOINA

ISBN 973-96301-5-4 Lei 2500